CPN ledenkrant

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

19 MAART 1982

Regeerakkoord moet worden opengebroken

Over sociaal-economische politiek

Jaargang 1 nummer 1

Doel: De CPN-ledenkrant is bestemd voor alle leden van de CPN. Als informatie en discussieblad heeft de CPN-ledenkrant als doel een bijdrage te leveren aan de menings- en oordeelsvorming in de partij. De ledenkrant wil achtergronden en overwegingen geven bij besluiten vanuit de partijleiding. Het blad wil informatie verstrekken over vraagstukken, die in afdelingen en districten, in overleggroepen en deelberaden besproken worden, en waarvan discussie in bredere kring voor de partij van belang is. De ledenkrant staat daarbij open voor ingezonden bijdragen. Voorts wil het blad een rol spelen in de voorbereiding en verslaggeving van conferenties en congressen en van andere belangrijke partijbijeenkomsten.
Verantwoordelijkheid: De redactie voert haar beleid binnen de bovengenoemde doelstelling. Ze is daarvoor verantwoording schuldig aan het Dagelijks Bestuur. De redactie kan ingezonden brieven bekorten.
Organisatie: De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand behalve in juni en juli. Het tweede nummer verschijnt dus op 16 april a.s. Leden van de CPN krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 tnv. algemeen penningmeester van de CPN).
Redactie: bestaat uit Anneke de Leeuw, Frans van Liempt (hoofdredactie) Alain Stom (redactiesecretaris). Aan het eerste nummer werkten verder mee: Frank Biesboer, Anne de Boer, Onno Bosma, Frans Vries, Sacha Vries.
Lay-out en **technische produktie:** Gerard Kroon en Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020 - 262565 (tst. 10).

Zomercursus 1982

Evenals voorgaande jaren wordt ook dit jaar een zomercursus voorbereid. Er worden drie weekends georganiseerd, opnieuw in Woudschoten. Vanzelf spreekt dat de discussies op de zomercursus verband zullen houden met vraagstukken uit het ontwerp-partijprogram.

Het **eerste weekend** wordt gehouden op:

vrijdagavond, zaterdag en zondag 25-26-27 juni a.s.

Dit weekend wordt opgezet rondom een aantal thema's in verband met de doelstellingen van de partij:
— Vernieuwing en uitbreiding van de democratie (o.a. over parlementaire democratie en socialisme, over bestuurlijke verantwoordelijkheid en de verhouding van partij tot bewegingen);
— Over verandering van de economie (o.a. over de kwaliteit van de arbeid en de kwaliteit van het leven, over individualisering, verzorging en voorzieningen, over zeggenschap over de produktie, over kleine producenten);
— Over nieuwe internationale verhoudingen en betrekkingen.

Maximum aantal deelnemers = 100. Deelnemersbijdrage ƒ 60,—.

Het **tweede weekend** zal plaats vinden op vrijdagavond, zaterdag en zondag 20-21-22 augustus. Maximaal aantal deelnemers 125. Bijdrage ƒ 60,—. Het **derde weekend** wordt op zaterdag en zondag 18 en 19 september gehouden. Maximum aantal deelnemers = 100. Bijdrage ƒ 50,—. Over de opzet voor het tweede en derde weekend volgen binnenkort nadere mededelingen.

Inschrijven voor een van de weekends gebeurt door overmaking van de genoemde deelnemersbijdrage op gironummer 1980487 van de Stichting politieke vorming en scholing CPN, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam, onder vermelding van Zomercursus 1, 2 of 3.

Bij voldoende belangstelling wordt overwogen een creche in te richten. Mensen die bij de organisatie van een en ander willen helpen zijn zeer welkom.

Tijdens de vergadering van het partijbestuur op 20 en 21 februari werd zoveel tijd besteed aan een debat over de sociaal-economische politiek van de CPN, dat men niet toekwam aan volledige behandeling van het tweede agendapunt. Dat betrof de werkwijze van het partijbestuur zelf; ondanks de vele vergaderuren kwam het PB met dat punt niet verder dan toelichtingen op de ingediende voorstellen en amendementen.

PB-zitting 20-21 februari 1982

— sociaal economische politiek

Aan de behandeling van de sociaal-economische politiek was een schriftelijke voorbereiding vooraf gegaan. De leden van het bestuur beschikten over een tweetal beschouwingen over resp. de internationale aspecten van de sociaal-economische toestand en over een aantal discussiepunten ten aanzien van de situatie in Nederland. Bovendien lag ter tafel een ontwerp voor een ,,sociaal noodprogramma".

In het internationale stuk werd opgemerkt dat een terugval van de economie in de Verenigde Staten en verschillende landen van Europa de verwachting van een spoedig herstel beschaamt. Directe aanleiding voor de nieuwe inzinking is, volgens dit discussiestuk, de scherpe stijging van de olieprijzen, na een periode van inflatie in de V.S. De economische politiek van Reagan (Reaganomics) brak een zeker herstel in de eerste helft van 1981 af. Als kenmerken van deze politiek werden in het stuk genoemd: verhoging van de bewapeningsuitgaven, afbraak van sociale voorzieningen en nadruk op het profijtbeginsel, een krapgeldpolitiek die gepaard gaat met een zeer hoge rentestand en met het aantrekken van buitenlands kapitaal. In Nederland bestaat de neiging om deze politiek na te volgen, ondanks felle kritiek van onder meer Europese economen. ,,Het gaat hier niet alleen om de kortzichtige visie van de Nederlandse bank en het ministerie van financiën op het financieringstekort en op de beperking van de monetaire financiering (bankbiljettenpers), maar evenzeer om tendensen tot privatisering van overheidsdiensten, vormen van eigen risico en eigen bijdragen voor basisvoorzieningen".

In het stuk wordt opgemerkt, dat niet alleen de stijging van de energieprijzen oorzaak zijn van de crisis in het kapitalistische stelsel. Vraagstukken als de grondstoffenschaarste en het beheer van het milieu stellen natuurlijke en ruimtelijke beperkingen aan de economische groei. Hetzelfde geldt begrenzingen van menselijke aard, zoals die tot uiting komen in toenemende arbeidsongeschiktheid en in de gevolgen van de moderne exploitatie van de arbeidskracht: sneller verbruik en snellere veroudering van menselijk arbeidsvermogen. ,,Ook socialistische economieën kampen met een aantal van deze factoren", aldus het discussiestuk over de internationale economie.

— politieke blokkade tegen alternatief

In het kapitalisme leidt de crisis tot steeds grotere verschillen tussen arm en rijk. Dat is moreel verwerpelijk. Aanvallen op de verzorgingsstaat, ,,die steeds meer ideologisch ingekleurd worden", moeten krachtig worden bestreden. Daarbij is het onjuist en onaanvaardbaar dat de internationale verhoudingen telkens weer als argument worden gebruikt om geen voorrang te geven aan de strijd tegen de werkloosheid.

In het tweede stuk dat, vooraf gaande aan de vergadering werd voorgelegd aan de leden van het partijbestuur, gingen de samenstellers in op een aantal vraagstukken ten aanzien van het sociaal-economische beleid, die nog niet in alle gevolgen zijn besproken en doordacht in de partij. Als probleemgebieden werden genoemd:
— werk, inkomen en sociale zekerheid, in het bijzonder de integratie van de vrouweneisen;
— de plaats van de industrie en de richting van de economische groei;
— de consumptiepatronen en het consumptiebeleid;
— de belastingfraude en het zwartgeld-circuit.

Over het eerste probleemgebied worden in het discussiestuk een aantal opmerkingen gemaakt. De positie van vrouwen wat betreft de werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden en voorzieningen staat door crisis en crisispolitiek onder hevige druk. Thema's, die ter discussie staan bij het zoeken van oplossingen zijn onder meer de vijfurendag en het basisinkomen.

In het kader van het bezuinigingsbeleid wordt gewerkt aan een zogenaamd tweesporenbeleid, aldus het discussiestuk: een basisuitkering, waarin het kostwinnersprincipe wordt gehanteerd en een bovenminimale uitkering. ,,Uit een oogpunt van gelijkberechtiging van vrouwen zijn deze voorstellen niet aanvaardbaar". Volgens de schrijvers van het stuk zouden deeltijdarbeid zowel als een vijfurendag kunnen bijdragen aan doeleinden van emancipatie. Een vijfurige werkdag werd daarbij beschreven als een variant van deeltijdarbeid. Opgemerkt werd tenslotte dat verkorting van de arbeidsduur alleen kan met behoud van loon.

— aanvallen op verzorgingsstaat bestrijden

In een korte inleiding aan het begin van de vergadering van het partijbestuur bepleitte Boe Thio het vaststellen van een sociaal noodprogramma.

Hij noemde de gang van zaken rondom het ziektegeld een toetssteen in de strijd voor de sociale zekerheid. In redeneringen die verdergaande bezuinigingen daarop bepleiten wordt telkens op het financieringstekort teruggegrepen. ,,Dat wordt als een politiek drukmiddel gebruikt ter rechtvaardiging van bezuinigingen, maar is niet gebaseerd op wat werkelijk aan de hand is. Bestedingsbeperking jaagt het financieringstekort juist verder op".

De politiek gericht op een langdurige fase van herstel van winstposities kwalificeerde Boe als ,,klassepolitiek". Deze is niet meer gericht op consensus, maar neemt confrontaties op de koop toe. Vanaf de tijd dat de commissie-Lamers met haar opvattingen kwam is een dergelijke wijziging waarneembaar. Het gaat gepaard met een toeneming van autoritaire maatregelen als looningrepen. Daartegenover constateerde Boe Thio een groeiende overeenstemming over de richting van een progressief beleid en meende dat ,,voortzetting van de koers van progressieve samenwerking kans van slagen heeft".

,,Er is een politieke blokkade opgeworpen door rechts om de posities van financiers, van banken te beveiligen en de posities van de arbeidersbeweging te ondermijnen. Deze blokkade tegen een verandering van het sociaal-economisch beleid moet worden doorbroken".

Van veel kanten komt de vraag aan de orde of de PvdA wel in de regering moet blijven. Onze opstelling is dat men niet op deze wijze mág deelnemen. Maar een PvdA in de oppositie garandeert nog niet dat de politiek van deze partij die van een echte oppositie wordt en een afhaken van de PvdA zou voor D'66 een legitimatie kunnen bieden om een coalitie met CDA en VVD aan te gaan.

Boe Thio merkte nog op dat de ,,3 oktoberactie" een nieuwe stap betekende op de weg naar progressieve samenwerking op sociaal-economisch terrein en constateerde dat in het Driebergenberaad verder wordt gewerkt aan de uitwerking van een alternatief. Bij deze dialoog is de vakbeweging betrokken en dat moet worden volgehouden, aldus Boe Thio. Hij gaf het partijbestuur in overweging om een werkgroep in te stellen, die zich zou moeten bezighouden met het verder uitwerken van de in discussiestukken aangeroerde thema's.

— wat willen we hiermee

Naar aanleiding van de voorgelegde stukken en de inleiding van Boe ontwikkelde zich in het partijbestuur een uitgebreide gedachtenwisseling, waarin een aantal thema's steeds weer terugkeerden. Van verschillende kanten kwam de vraag wat we met de publikatie van een sociaal noodprogramma willen bereiken. Uit het stuk bleek dat onvoldoende, vond een aantal mensen. Zo merkte Ton van Hoek op, dat uit de inhoud moet blijken of we een program willen dat realiseerbaar is en goede mogelijkheden biedt om met andere vooruitstrevende partijen een alternatief te ontwikkelen óf dat het meer een weergave is van hetgeen wij vinden dat eigenlijk zou moeten. Ton koos daarbij voor de eerste mogelijkheid. Rudi van der Velde bepleitte iets dergelijks, toen hij opmerkte dat we met het program moeten mikken op overeenstemming met mensen en groeperingen die een coalitie van CDA, VVD en D'66 willen tegenhouden. Daartoe zouden we scherper en selectiever keuzes moeten maken. Volgens Onno Bosma is er nog een andere reden om dat te doen: de natuurlijke en menselijke beperkingen waarover in de beschouwing over de internationale economische situatie wordt gesproken. In het noodprogramma valt weinig terug te vinden van het besef dat die beperkingen er zijn, vond hij. Thewis Wits (,,in het stuk spelen verlangens voor de korte en de lange termijn nog teveel door elkaar") en Elli Izeboud (,,We moeten de politieke blokkade tegen een alternatief beleid doorbreken, daarbij kristalliseert zich een aantal speerpunten uit") spraken zich uit voor een aantal hoofdpunten in het program. Ina Brouwer meende, dat

Vervolg pag. 2

Inhoud:

- Ernstige situatie eist noodmaatregelen. Partijbestuur CPN over sociaal-economische toestand.
- Raadsfracties: niet loslaten, maar toch...
- Anti-fascisme: alles op een hoop gooien?
- Buitenlandse arbeid(st)ers: klassegenoten. stadsgenoten. landgenoten. A'dam.
- Organisatie en Raadsverkiezingen Districtsconferentie Zaanstreek.
- Discussie over het ontwerp-partijprogram.
- Heiltje verlaat de raad.

het stuk niet voldeed aan een aantal eisen, die zij eraan zou willen stellen: het moet een concreet en goed onderbouwd alternatief bieden; er moeten zo weinig mogelijk onverwerkte discussiepunten in zitten; het moet aansluiten bij alternatieven van onze potentiële coalitiepartners en dus onder meer aanhaken bij positieve elementen in het PvdA-beleid. Vraagstukken die aan de orde zijn, onder meer nu er gewerkt wordt aan de Voorjaarsnota, zijn met name: de 4,5 miljard die Van der Stee wil bezuinigen, de kwestie van de aardgaswinsten, de mogelijke ontkoppeling van lonen en sociale uitkeringen en de miljard gulden die Den Uyl extra wil hebben voor zijn banenplan.

— ziektegeldakties: enorm belang

Ook Rinus Haks vond, dat het regeerakkoord moet worden opengebroken ten gunste van een alternatief beleid. Het voorgelegde stuk is realiseerbaar en biedt een orientatiepunt voor progressieve oplossingen, zo meende hij. ,,Het programma is nodig. Een daad tegenover degenen die het rechtse offensief als een voldongen feit voorstellen", stelde Siep Geugjes in zijn beoordeling van het stuk. Hij noemde de acties tegen de verlaging van het ziektegeld van enorm belang: een erkenning in brede kring dat de sociaal-economische politiek door en door fout is. Voor het eerst sinds jaren acht de vakbeweging zich bovendien niet gebonden aan een parlementair meerderheidsbesluit en stelt ze zich onafhankelijk van de PvdA op. Tegenover pb-leden, die de acties van de laatste tijd overwegend defensief vinden en onvoldoende geplaatst in het licht van alternatief beleid, stelde Siep, dat dit niet mag verhelen dat 't een noodzakelijke massabeweging is, die invloed kan uitoefenen in de strijd voor een andere aanpak.

Onder degenen, die twijfels uitten over de betekenis die het noodprogramma zou kunnen hebben was ook André Roelofs: naar zijn mening kwamen in het stuk — anders dan in de begeleidende discussienota's — weinig nieuwe standpunten naar voren.

— deeltijdwerk — arbeidstijdverkorting

Een tweede thema waarover door veel mensen werd gesproken was de betekenis van deeltijdarbeid en arbeidstijdverkorting voor de doelstellingen van de vrouwenstrijd. Rinze Visser opende onder meer hierover de rij. Hij stelde dat de partij de begrippen nog helemaal niet heeft ingevuld, zodat het eigenlijk weinig meer is dan kreten. De vraag is: hoe passen we het in, hoe doen we het? Hans Geleijnse en Tineke van de Klinkenberg merkten beiden op, dat er op het ogenblik een autonome ontwikkeling is in de richting van deeltijdbanen terwijl arbeidstijdverkorting heel moeilijk te bevechten blijkt. Deeltijdarbeid zo stelde Tineke, is eigenlijk maar een beperkte oplossing die alleen is weggelegd voor economisch sterkeren. Die kopen zich er als het ware vrije tijd mee. Volgens Ina Brouwer draagt de ontwikkeling van deeltijdbanen het gevaar in zich dat er aparte arbeidsmarkten voor mannen en vrouwen ontstaan.

Alle partijbestuurders die het onderwerp aansneden vonden dat onze inspanningen zich vooral moeten richten op arbeidstijdverkorting, waarbij invoering van een 35-urenweek, d.w.z. een 7-urendag, een eerste belangrijke stap in de richting van de 5-urendag zou zijn. ,,Overigens", aldus Elli Izeboud, ,,is zelfs een 5-urendag geen garantie voor een gelijkwaardige arbeidsverdeling in het huishouden. Daarvoor is ook een bewustwordingsproces nodig". Annie van Ommeren merkte nog op, dat we werktijdverkorting niet alleen moeten beschouwen vanuit de invalshoek van werkgelegenheid maar het ook als voorwaarde moeten zien om gezond te blijven; tegen de uitputting die veel mensen nu bedreigt.

— inleveren voor werk?

Hans Geleijnse en Onno Bosma vroegen aandacht voor een onderwerp dat ook de vakbonden als de ABVA/KABO en de ABOP bezighoudt: in hoeverre moet je bereid zijn om inkomen in te leveren in ruil voor gegarandeerde banen. ,,Minister van Kemenade heeft het onderwijs 4000 arbeidsplaatsen aangeboden, als men de salarisschalen wil laten uitrekken. Volgens mij moet de partij zich principieel opstellen tegen zo'n aanpak van het werkgelegenheidsvraagstuk: geen sectoren, die als aparte belastingprovincies beschouwd worden", aldus Onno.

Toen het partijbestuur na de urenlange beschouwingen aan een vrije zaterdagavond begon, bogen een paar leden (Ina Brouwer, Ton van Hoek, Boe Thio en Siep Geugjes) zich over de ontwerptekst om de gemaakte opmerkingen te verwerken. De volgende dag werd het vrij aanzienlijk gewijzigde stuk na een korte slotronde vastgesteld als ,,voorstellen van de CPN voor een ombuiging van het sociaal-economische beleid". Marcus Bakker gaf daarbij nog aan, dat deze voorstellen de grondslag zouden vormen voor zijn inbreng in het debat bij de begroting van economische zaken, dat kort na de bijeenkomst van het partijbestuur in het parlement zou worden gevoerd.

— werkwijze partijbestuur

De langdurige bespreking van dit agendapunt liet, zoals gezegd, te weinig tijd over voor de afhandeling van een ander onderwerp: de werkwijze van het partijbestuur. Een commissie, bestaande uit Karel Hoogkamp, Truus Divendal, Boe Thio en Marcus Bakker had hiervoor een discussiestuk geproduceerd. De voornaamste onderwerpen, die in het stuk aan de orde kwamen waren: de besluitvorming en het aandeel van het dagelijks bestuur in de voorbereiding van de bijeenkomsten van het partijbestuur; de wijze van discussie (aantal agendapunten, al of niet inleidingen, spreektijdbeperkingen?) spreken in rondjes of op elkaar ingaan; in kleinere groepen praten?); de openbaarheid en de verslaggeving aan de partij; de werkwijze va commissies; de betekenis van besluiten voor de individuele leden van het partijbestuur. Karel Hoogkamp lichtte het stuk toe.

Door Onno Bosma, Rudi van der Velde en Cilia en Galesloot hadden daarop amendementen ingediend. Een algemeen kenmerk van deze amendementen is, blijkens hun toelichtingen, een streven om de beleidsvoorbereiding en -vaststelling door het partijbestuur te verbeteren en om te komen tot een wijze van verslaggeving, die het de partijleden beter mogelijk moet maken inzicht te krijgen in de aard van de discussies in het partijbestuur.

In een volgende zitting van het partijbestuur zal het onderwerp verder worden behandeld.

— besluitvorming en verkiezingen

Tijdens de vergadering werd aan de leden van het partijbestuur ook nog een tweetal stukken uitgereikt, die het produkt vormen van de commissie die zich bezig heeft gehouden met de besluitvormings- en verkiezingsprocedures in de partij. De commissie, bestaande uit Onno Bosma, Carel van Dillen, Siem van der Helm, Elli Izeboud, Geert Lameris, Leo Molenaar, Bep Spa en Roel Walraven, maakte ,,ontwerpuitgangspunten en procedures ten behoeve van besluitvorming op partijcongressen" en ,,ontwerp procedure verkiezing partijbestuur".

De stukken zullen op vrij korte termijn in het partijbestuur aan de orde komen, omdat het de bedoeling is dat ze — al of niet gewijzigd — gebruikt worden bij de voorbereiding van het volgende partijcongres.

De zondagmiddag was al een heel eind verstreken toen Elli Izeboud de bijeenkomst sloot. Ze zit de vergaderingen van het partijbestuur voor, ook nu Henk Hoekstra gereed is met het redigeren van het ontwerp-program voor de CPN. Hij moet zoveel tijd en energie steken in de discussies in en buiten de partij over dit program, dat het voorzitterswerk er niet naast kan worden verricht.

Over fascisme en anti-fascistische strijd

Was is fascisme? Over die vraag wordt thans, vooral in diverse anti-fascisme-comité's, druk gediscussieerd. Discussies gaan over de oorzaken en ideologische grondslagen van het fascisme. Als oorzaak wordt de samenhang met de economische crisis genoemd, waarbij de dertiger jaren worden vergeleken met nu.

Bij de ideologische samenhang komen de volgende kenmerken aan de orde: racisme, anti-semitisme, sexisme, homo-onderdrukking, oorlogsvoorbereiding, terreur en fysiek geweld (ook politiegeweld), anti-liberaal, anti-socialisitsch, anti-communistisch, anti-democratisch...

Een mond vol, maar het probleem is dat al die verschijnselen en kenmerken ook buiten het kader van het fascisme voorkomen. We moeten in de discussie en de aktie voorkomen dat fascisme een soort scheldwoord wordt en ontdaan wordt van zijn, vooral historisch bepaalde, politieke lading. Opleving van anti-fascistische strijd, waakzaamheid, is een prima zaak, maar mag niet leiden tot verwatering en inflatie van het begrip fascisme.

Overigens is het moeilijk om thans een aktuele politieke definitie te geven van fascisme. De definitie van Dimitrof werd 47 jaar geleden geformuleerd in een situatie, waarin de nazi's reeds (via parlementaire weg!) aan de macht gekomen waren. Toch blijft de Pegasus-uitgave ,,Eenheid tegen het fascisme" allezins de moeite van het lezen waard, vooral ook voor een beter begrip van het fascisme als politiek systeem.

Enkele voorbeelden

De ideologieën van het Hitlerfascisme en het Mussolini-fascisme waren verschillend, maar hingen beide samen met de oorlogsvoorbereiding. Zij sloten zich aan bij de reactionaire opvattingen die al in die landen bestonden en voedden zich daarmee. De neiging bestaat om de kenmerken van de ideologie van toen (in andere landen!) automatisch over te planten op het heden. Vooral met racisme en antisemitisme is dit het geval. Daarbij wordt vergeten dat in de geschiedenis vóór de opkomst van Hitler c.s. ook al racistische en antisemitische opvattingen bestonden. Ook kwamen de daarmee verband houdende onderdrukking en vervolging voor.

Zo is het ook nu. Natuurlijk is het waar, en we hoeven er geen doekjes om te winden, dat racistische vooroordelen ten aanzien van Turken, Marokkanen en Surinamers bestaan (en misschien toenemen). Maar: niet iedere racist is ook meteen een fascist. Bovendien heeft het politiek georganiseerde racisme, zoals van de Nederlandse Volksunie en de Centrumpartij in de praktijk betrekkelijk weinig aanhang.

Een ander punt is het sexisme, wat vaak in de discussie tegen fascisme wordt aangeplakt. Natuurlijk was het sexisme heel nauw verbonden en zeer extreem in de nazi-ideologie en het Italiaanse fascisme. Maar ook hier geldt: niet iedere sexist is een fascist. Evenals racisme en antisemitisme, komt sexisme al eeuwenlang voor.

Ook het politiegeweld tegen krakers, demonstranten tegen kernenergie en munitietrein, wordt vaak afgeschilderd als tekenen van ,,opkomend fascisme". Nog afgezien van de vraag of wel gesproken kan worden van toenemende politierepressie, ook hier geld: politiegeweld komt ook buiten het fascisme voor!

Komt het fascisme op?

De vraag is of je in de huidige tijd wel kunt spreken van oplevend of opkomend fascisme. Het Hitlerfascisme leed in 1945 een historische nederlaag. Dat gebeurde reeds eerder met het Italiaanse fascisme, waarbij overigens aangetekend moet worden dat het Italiaanse verzet bij die nederlaag een belangrijke rol gespeeld heeft. Later sneuvelden ook andere fascistische regiems in Spanje, Portugal en Griekenland. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat het fascisme in die landen en in andere (West-)europese landen met wortel en tak is uitgeroeid. Een feit echter blijft dat (neo-)fascistische krachten in Duitsland en Italië zich nooit hebben kunnen herstellen van hun nederlaag in de Tweede Wereldoorlog. In Nederland hebben fascistische organisaties nooit — en zeker niet na de Tweede Wereldoorlog — een grote massa-aanhang gekend.

Anti-fascistische strijd

In het ontwerp-program van de CPN wordt de strijd tegen het fascisme in een historisch kader (de traditie) geplaatst. Dit lijkt ons volkomen terecht, evenals wat verder in het program staat: ,,In nauwe samenhang met de anti-fascistische traditie van de CPN staat haar onverzoenlijke houding tegenover elke vorm van racisme en antisemitisme, tegen onderdrukking van welke aard dan ook. Daarom plaatst de CPN zich achter de doelstellingen van de vrouwenbevrijdingsstrijd". Dat laatste is voor onze partij echter geen ,,traditie", daar pas sinds kort de eisen, die in de vrouwenbevrijdingsstrijd gesteld worden in de partij overgenomen zijn.

De laatste jaren — vooral na het wegebben van de ergste vormen van de koude oorlog — is er sprake van een opleving van de anti-fascistische strijd. Toch is er geen sprake van toenemend fascisme, in de zin van een politiek georganiseerde stroming of massa-aanhang. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak, maar toch is dat niet zo. In de strijd tegen allerlei verschijnselen, die herinneringen oproepen aan het tijdperk van het fascisme, dat achter ons ligt kunnen historische argumenten een belangrijke rol blijven spelen. Die historische argumenten moeten echter niet steeds in alle gevallen gebruikt worden. Bestrijding van racistische, antisemitische en sexistische praktijken, politiegeweld enz. heeft vaak even sterke overtuigingskracht, als dit gebeurt met argumenten, die ontleend zijn aan de actuele politieke situatie.

Frans en Sacha Vri

Op zondag 14 februari vond een door het district-Amsterdam georganiseerde thema-conferentie plaats over de positie van buitenlandse arbeiders en arbeidsters in de hoofdstad. Aan de geslaagde conferentie werd deelgenomen door een vijftigtal communisten uit afdelingen, bedrijven en diverse sectoren zoals welzijnswerk. Als gasten waren op deze thema-conferentie aanwezig diverse vertegenwoordigers van democratische organisaties van buitenlandse arbeid(st)ers afkomstig uit Marokko, Italië, Turkije, Griekenland en Portugal. In de ochtendzitting werd na een tweetal korte inleidingen plenair gediscussieerd. 's Middags werd in vier groepen gediscussieerd over afdelingswerk, bedrijvenwerk, positie van buitenlandse vrouwen, welzijnswerk en buitenlandse jongeren.

Themaconferentie
buitenlandse arbeid(st)ers

„Klassegenoten, stadgenoten, landgenoten"

CULTUREN MOETEN WEERSLAG VINDEN IN DE PARTIJ

Paul Wouters, politiek secretaris van het Amsterdamse district opende de thema-conferentie. Hij merkte op dat de partij terecht kan bogen op grote tradities zoals internationale solidariteit en de consequente strijd tegen het racisme. ,,Zoals we weten is dit geen automatisme van iedere communistische partij. Ook zeer hoogstaande tradities kunnen verloren gaan, als ze niet steeds opnieuw vernieuwd en gevoed worden door nieuwe ervaringen en ontwikkelingen." Paul Wouters pleitte daarom voor het doorzetten van nieuwe benaderingen, waarbij er klip en klaar van wordt uitgegaan dat buitenlandse arbeid(st)ers klassegenoten, stadgenoten en landgenoten zijn.

Paul Wouters noemde het een verdienste van de Amsterdamse partijgroep dat zij deze zaken kritisch aan de orde had gesteld om zodoende te komen tot een brede discussie in de partij. Tot slot stelde hij, dat bij de ontwikkeling van een nieuw type communistische partij rekening gehouden moet worden met het feit dat de Nederlandse samenleving veelkleurig van cultuur is geworden, wat haar weerslag moet vinden in de samenstelling van de partij.

Anne de Boer hield namens de partijgroep ,,buitenlandse arbeiders" een korte inleiding. Hij pleitte onder andere voor een politieke waardering van de sterke verandering in de samenstelling van de Amsterdamse bevolking in de betrekkelijk korte periode van tien, twintig jaar. In de hoofdstad wonen nu ongeveer vijftigduizend buitenlandse arbeid(st)ers (Marokkanen 20.000; Turken 15.000); de groep Surinamers en Antillianen bedraagt ruim veertigduizend. Dit nieuwe deel van de bevolking, deze verandering, heeft zijn weerslag op allerlei terrein in de buurten en op de bedrijven. De partij, zo stelde Anne de Boer, heeft zich nog onvoldoende rekenschap gegeven van de consequenties die dit heeft voor de organisatie, de politiek en het program van de partij. Tot voor kort werd in de partij de positie van buitenlanders vooral benaderd vanuit aandacht voor de andere nationaliteit. Dit leidde tot een eenzijdige beklemtoning van de strijd voor verbetering van de situatie in het land van herkomst. Het leidde tot nauwe samenwerking met de afdelingen in Nederland van zusterpartijen en met de democratische organisaties van buitenlanders. Tevens hield het echter in, zo zei hij, dat er weinig oog was voor het belang voor de partij en de buitenlanders zelf, dat dezen lid kunnen worden van de CPN.

Anne de Boer wees er verder op dat de huidige integratiepolitiek van de regering feitelijk een hinderpaal is voor het ontwikkelen van gemeenschappelijke strijd. De regering spreekt veel over ,,culturele en etnische minderheden", daarbij in feite steeds de nadruk leggend op de verschillen die er zijn tussen Nederlanders en buitenlanders. Over de belangen en de rechtspositie van de buitenlanders wordt door de regering ternauwernood gesproken. De regeringspolitiek komt erin de praktijk op neer dat gekoerst wordt op het simpelweg Nederlander maken van buitenlandse arbeid(st)ers. Deze politiek die ook sterk doorwerkt in het gemeentelijk beleid kan, zo stelde Anne de Boer, gekeerd worden als de gemeente Amsterdam eindelijk de democratische organisaties van buitenlanders serieus in haar beleid zou betrekken.

BAND MET EIGEN VOLK IN STAND HOUDEN

In de *discussie* namen diverse buitenlandse gasten het woord. Een aantal van hen benadrukte dat het voor de positie van buitenlanders van groot belang blijft dat zij deel uitmaken van hun eigen volk en dat voor velen het de grote wens blijft terug te keren naar het land van herkomst. Door een der discussianten werd dit streven een eerste politiek doel genoemd. Zowel om de mogelijkheid tot terugkeer overeind te houden als voor het verblijf hier, is het in stand houden van de eigen cultuur en van de band met het eigen volk een belangrijke zaak. Juist ook voor buitenlandse jongeren werd dit onderstreept.

Integreren in de Nederlandse maatschappij, zonder verbetering in de slechte rechtspositie en maatschappelijke positie, betekent dat buitenlanders vastgepind worden als tweederangsburgers. Wat kan in een dergelijke situatie kiesrecht voor ons betekenen, zo werd uitgeroepen.

Andere buitenlandse gasten wezen erop dat men graag terugkeer wenste, maar dat men realistisch moest zijn. De toekomst houdt in dat veel buitenlandse arbeiders zullen blijven. Zeker voor de buitenlandse jongeren zal dit gelden. Daarom is verbetering van de rechtspositie en maatschappelijke situatie van de buitenlanders van zo'n groot belang. De integratie die wij willen, zo zeiden diverse vertegenwoordigers van buitenlandse arbeider(st)ers-organisaties, is samenwerking en integratie in de strijd voor onze specifieke en voor onze gemeenschappelijke belangen.

„TERUG NAAR JE MAN, OF HET LAND UIT"

Een Turkse deelneemster wees erop dat buitenlandse en Nederlandse vrouwen voor een aantal gemeenschappelijke belangen optreden, zoals bijvoorbeeld vrije abortus. Maar dat daarnaast buitenlandse vrouwen ook nog moeten vechten tegen een slechtere en meer afhankelijke rechtspositie. Zij gaf als voorbeeld dat vrouwen, die in het kader van gezinshereniging naar Nederland komen, de eerste drie jaar geen zelfstandige verblijfsvergunning krijgen en zodoende volledig afhankelijk zijn van hun man. ,,Mishandelde vrouwen, die wanhopig een toevlucht zoeken bij een Blijf-van-mijn-Lijf-huis, krijgen van de Nederlandse overheid nog eens een extra trap na. Tegen hen wordt gezegd: ,,Terug naar je man of het land uit!," aldus een Turkse deelneemster aan de conferentie.

*
**

Uit de verslagen van de discussies die 's middags *in groepen* was gehouden bleek dat er veel behoefte was om het gesprek over de vele belangrijke kwesties door te zetten. Een greep uit twee groepsdiscussies.

In de *discussiegroep over het welzijnswerk* kwam de ervaring naar voren dat de gemeente in haar beleid buurthuizen, wijkopbouworganen en dergelijke niet stimuleert om met democratische organisaties van buitenlanders samen te werken. Juist daar is er echter een groeiende behoefte aan en neemt het inzicht toe dat het noodzakelijk is om samen te werken met de buitenlandse organisaties. Want bij deze groepen is de kennis en ervaring met betrekking tot hun eigen mensen het beste aanwezig.

'n EXTRA PREMIE OF EEN BAAN IN VALENCIA

Ook in de *discussiegroep over de situatie op de bedrijven* kwam de onbekendheid van Nederlanders en buitenlanders met elkaars positie op tafel. Een dergelijke onbekendheid leidt er in acties toe dat er maar weinig rekening gehouden wordt met buitenlandse arbeid(st)ers. Bij de dreigende sluiting van de NSM bleven buitenlanders van veel informatie verstoken: er werd slecht getolkt en er was ook weinig schriftelijk vertaald materiaal. In de laatste fase ontstonden valse geruchten dat buitenlanders een extra-premie zouden krijgen, waardoor actiebereidheid onder de buitenlanders daalde. Ook tijdens de Ford-actie werd op dergelijke wijze geprobeerd verdeeldheid te zaaien (met de belofte dat de Spanjaarden bij Ford-Valencia een baan zouden kunnen krijgen). Geconstateerd werd, dat het moeilijk is hiertegen op te treden, als er in de normale bedrijfssituatie en in acties te weinig aandacht wordt geschonken aan overleg met de buitenlandse arbeid(st)ers. Communisten op bedrijven zouden een belangrijke rol kunnen spelen om 'n strategie gericht op werkelijke eenheid van de grond te trekken.

Een Turkse vrouw schilderde haar positie op een klein bedrijf. Vrouwen die net aangenomen zijn moeten voor hun oude loon al vaak na een paar dagen ,,mannen-werk" overnemen. Omdat veel vrouwen de taal niet spreken, kunnen ze daar niets over zeggen. En als ze het in hun proeftijd wel zouden doen worden ze ontslagen. Soms tekenden vrouwen hun eigen ontslag omdat ze het formulier niet konden lezen.

*
**

Veel bleef nog onbesproken op deze thema-conferentie. De partijgroep ,,buitenlandse arbeiders" komt binnenkort met een uitgebreid verslag van deze dag, zodat resultaten en voorstellen in de Amsterdamse partij verder bediscussieerd kunnen worden.

EEN ADVIES WAS HEEL DUIDELIJK

Een advies van de conferentie was echter heel duidelijk. Willen we als partij serieus werken aan het ontwikkelen van eenheid tussen Nederlanders en buitenlandse arbeid(st)ers, dan is het nodig dat deze groep, ook al heeft ze een andere nationaliteit, lid kan worden van de partij.

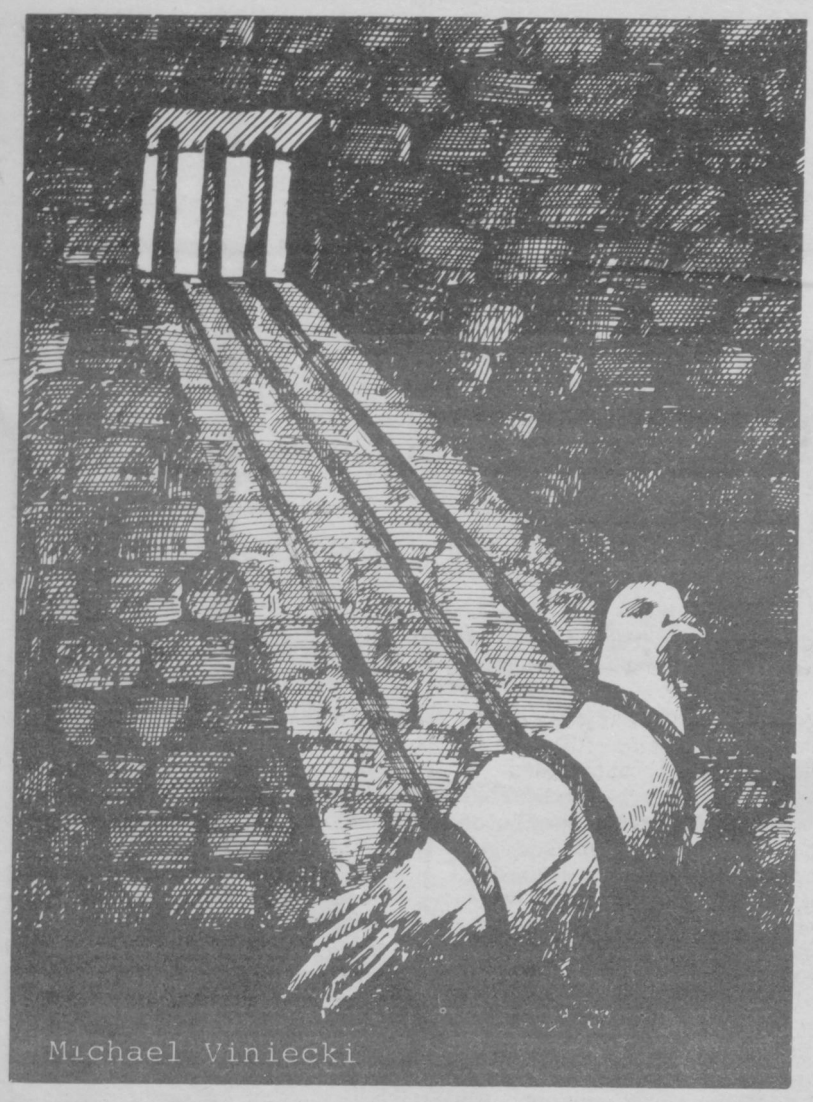
Michael Viniecki

Polen Komitee steunfonds en kaartenaktie

Het in december j.l. in Amsterdam gevormde ,,Polen Komitee" heeft een eerste ,,Info Bulletin" uitgebracht. Arnold Koper schrijft in een inleidend stukje over het ontstaan van het komitee als een reactie op de machtsgreep van de Poolse militairen op 13 december j.l. Met name in de voorbereiding van de demonstratie een week later speelde het komitee voor het eerst een rol. Beschreven wordt hoe ook door de organisatoren een discussie gevoerd werd over de vraag, of een demonstratie, die ook door het CDA en de VVD werd ondersteund, wel het meest geëigende middel was om tegen de ontwikkelingen te protesteren. ,,Dat het CDA en met name de VVD het anders nogal eens laat afweten is inderdaad hypocriet en reden voor scherpe kritiek op die partijen, maar het was voor ons geen reden om nu juist in het geval van Polen het streven naar een zo breed mogelijk democratisch protest op te geven," vermeldt het bulletin.

Het komitee wil zich inzetten voor vrijlating van politieke gevangenen en steun aan Solidariteit. Max van Weezel doet verslag van een gesprek op 14 januari op de Poolse ambassade tussen de ambassaderaad en vertegenwoordigers van het Polen-Komitee, PvdA, PSP, PPR, CPN. ,,Van personen in leidinggevende functies (in Solidariteit, red.) zal een loyaliteitsverklaring worden gevraagd", aldus de ambassaderaad, ,,dat gebeurt niet alleen in Polen, dat gebeurt ook in de Verenigde Staten."

Er is een steunfonds opgericht bestemd voor (familieleden van) politieke gevangenen. Opland, Kees Willemen, Lies Ros, Rob Schroeder, Frank Beeker en Michael Viniecki verzorgden de vormgeving van een serie kaarten die kunnen worden gestuurd naar het Poolse parlement. Vier kaarten voor ƒ 2,50 (+ ƒ 1,- verzendkosten). Giro 1609 t.n.v. Polen-Komitee (postbus 14510 Amsterdam)

Een bijzonder kamerlid

Joop Wolff zat 14 jaar voor de CPN in de Tweede Kamer. Onlangs moest hij op medisch advies met dit werk stoppen. Voortaan zal hij buiten het parlement op de hem eigen wijze bezig blijven.
Bij zijn afscheid van het parlement heeft Pegasus een boekje uitgegeven, dat een beeld geeft van 14 jaar kamerwerk. Belangrijkste thema's in het tachtig pagina's tellende boekje ,,Een bizonder kamerlid" zijn: antifascisme, kunst, recht en individu, abortus en vredespolitiek. Marisca Milikowski stelde het boekje samen. Een typerend fragment: ,,Als Joop Wolff een bepaalde zaak aansneed, placht de verantwoordelijke persoon achter de regeringstafel even recht overeind te gaan zitten ... Zo kan men er niet aan twijfelen dat de hersenen van staatssecretaris Vonhoff in snellere beweging werden gezet toen hij de communistische spreker tegenover zich bij de behandeling van de CRM-begroting 1973 hoorde zeggen: ,,Vandaag is het 21 februari; a.s. zondag herdenkt Nederland de Februaristaking van 1941. Dat brengt mij deze keer op een zeer speciale manier op monumentenzorg. Tot onze ontsteltenis hebben wij namelijk vernomen dat de staatssecretaris per 22 januari 1973 hotel ,,De Wereld" in Wageningen heeft afgevoerd van de voorlopige monumentenlijst en zelfs een sloopvergunning heeft afgegeven. Dit is dus de plaats waar de Duitse capitulatie in de mei-dagen van 1945 een feit werd."
Heden ten dage is het een van de officiële centra waar in ons land Bevrijdingsdag wordt gevierd.

PLATFORM
Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam. Postgiro 511002 t.n.v. Algemeen Penningmeester CPN o.v.v. "Platform"
2e jaargang nummer 3, 15 januari '82
CPN informatie sociaal-economische vraagstukken

Platform
CPN informatie over sociaal-economische vraagstukken

Al enige tijd bestaat het blad ,,Platform", dat beoogt kaders in bedrijven in hun werk voor ondernemingsraden, actiecomitees etc. met informatie te ondersteunen. Het laatste nummer verscheen in januari en handelde over twee onderwerpen: 1. de ziektegeldplannen van de regering en 2. de mogelijkheden die wetenschapswinkels kunnen bieden.

Het artikel over de ziektegeldplannen biedt een overzicht van de argumenten die vanuit verschillende invalshoeken tegen de verslechtering van de ziektewet worden ingebracht. Over de onderhandelingsvrijheid tussen werkgevers en werknemers die in het geding is; over de medische aspecten van de plannen; over de versterking van de sociale ongelijkheid, die ervan uitgaat; en de verslechtering van de arbeidsomstandigheden; en de bedreiging van het sociale verzekeringsstelsel, etc.

In het tweede artikel wordt erop gewezen, dat de wet op de ondernemingsraden het mogelijk maakt om betaalde deskundigen door de ondernemingsraad te laten aantrekken. Op veel plaatsen zijn daar positieve ervaringen mee opgedaan. Sinds enkele jaren is het mogelijk (in principe gratis) ondersteuning te krijgen van de zg. wetenschapswinkels. Het artikel gaat dan verder in op wat wetenschapswinkels doen, voor wie, hoe en waar men ze kan bereiken. Platform kan men regelmatig ontvangen. Schriftelijk opgeven bij - Redactie Platform (tav. T. v. Oostrum) - Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam.

Op de hoogte
Informatiebulletin voor raads- en statenleden van de CPN

Het eerste nummer van een bulletin voor raads- en statenleden is verschenen. In een inleiding wijst Rinus Haks op de behoefte die in bijeenkomsten en in afzonderlijke gesprekken gebleken is aan meer contact met het partijbestuur over vraagstukken van gemeentepolitiek en het optreden van communisten in vertegenwoordigende lichamen.

Daarbij gaat het dan om informatie, uitwisseling van ervaringen en inhoudelijk inzicht over tal van aspecten die in onze gemeentepolitiek een rol spelen. Naast het houden van landelijke en regionale bijeenkomsten is besloten dit landelijk bulletin uit te geven.

De inhoud van het eerste nummer bestaat uit artikelen van — Ton Pothoven — over ,,Bundeling van krachten tegen bezuinigingspolitiek", — Catrien Wolff — over ,,De vijfde mei"; — Barend Schreuders — over ,,Het doolhof van de gemeentelijke inkomsten"; — Marcus Plooyer — over ,,Linkse samenwerking in Zaanstad"; — Rinze Visser — over ,,Gemeentelijke demokratie en autonomie"; — Rinus Haks — over ,,Enkele uitgangspunten voor het optreden in raden en staten" — en tenslotte een overdruk van een artikel van Frank van den Berg in De Waarheid van 18 februari j.l.

Het eerste nummer beslaat 21 gestencilde pagina's A4-formaat. Raads- en statenleden en afdelingsbesturen van de CPN krijgen het bulletin automatisch op gestuurd. Een beperkt aantal exemplaren is beschikbaar voor andere geïnteresseerden.

Woordenlijst

In overleg met de redactie zocht Gerrit de Vries (Schagen) naar een verklaring van ,,moeilijke woorden" uit het ontwerp-program. Een greep uit zijn werk drukken we af:

- abandoneren — (= verlaten of loslaten) de opvattingen over de maatschappelijke ontwikkelingen zijn niet in overeenstemming gebleven met de werkelijke ontwikkelingen.
- anachronisme — niet in overeenstemming met de tijd: door de ontwikkeling achterhaald.
- autocratisch — eigenmachtig optreden door en in het belang van 'n kleine groep machthebbers.
- codificeren — in voorschriften en wetten vastleggen.
- differentiatie — verschil; onderscheid (van de delen binnen een geheel)
- diversiteit — verscheidenheid.
- dogma — onveranderlijke leerstelling
- intransingentie — niet-inschikkelijk, halsstarrig
- monoliet — iets uit één stuk: vast en in alle delen gelijk.
- non-valeur — iets zonder waarde
- pluraliteit — veelvormig: meervoudigheid
- redigeren — de tekst vaststellen
- patriarchaal — samenlevingsvorm met de grootste macht bij de (oudste) mannen; (tegenwoordig) verhoudingen waarbij vrouwen worden overheersd door mannen
- schisma — scheuring ten gevolge van interne tegenstellingen
- seksistisch — met minachting benadrukken en discrimineren van een sekse, meestal de vrouwelijke
- specifiek — bizonder kenmerk
- status quo — het bestaande; onveranderlijke toestand
- transformatie — gedaanteverandering; omvorming

Fraktie staat niet los van de partij,maar heeft wel 'n eigen verantwoordelijkheid

De CPN als deel van het stadsbestuur

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan in de gemeente; de deelname daaraan brengt onze bestuursverantwoordelijkheid met zich mee. Daarvan geven wij blijk door ons niet als oppositiepartij, als verwoorder van alleen het gelijk, op te stellen. Wij profileren ons niet in eerste instantie door ons af te zetten tegen andere partijen, maar door het — op basis van eigen opvattingen — bevorderen van de samenwerking met het doel tot een zo goed mogelijke behartiging van de belangen van de bevolking te komen.

Daarbinnen verzet de CPN zich tegen elke aantasting van deze bestuurlijke verantwoordelijkheid; tegen de aantasting van de positie van de gemeenteraad als demokratisch stadsbestuur.

Als deel van het bestuur zijn wij ook in de positie geplaatst om bestuurlijke keuzen mede te bepalen. Keuzen moeten soms gemaakt worden, ook tegen het direkte belang van betrokken in. Of er kan naar hun mening onvoldoende aan hun verlangens tegemoet worden gekomen. Dat vloeit enerzijds voort uit de problematische financiële situatie van de gemeente, maar ook uit het feit dat het direkte deelbelang van betrokkenen op gespannen voet kan staan met andere deelbelangen, of een algemener belang voor de stad. Die belangen moeten dan met elkaar worden gewogen. Het is ook de taak van de gemeenteraadsfraktie om mee te denken in het ontwikkelen van alternatieven, waaraan de veelal op zich te rechtvaardigen wensen van de verschilende groepen ten grondslag liggen. Evenals het betrekken van de verschillende groepen bij het ontwikkelen van dergelijke alternatieven. Dit betekent dat de fraktie geen verlengstuk is en kan zijn van de verschillende belangengroeperingen in de stad.

Wel, dat de fraktie poogt om een zo goed mogelijke vertaling te geven van die belangen en daarover, in de besluitvorming, naar de betrokkenen ook verantwoording aflegt.

De eigen verantwoordelijkheid van de gemeenteraadsfraktie

Hetgeen hiervoor gesteld is, verwijst ons inziens al naar de noodzaak van een zelfstandige en eigen verantwoordelijkheid van de fraktie. De fraktie dient niet alleen zelf afwegingen te maken tussen verschillende belangen. Het moet haar ook mogelijk zijn om op basis van samenwerking met andere politieke partijen kompromissen te sluiten, en zodoende zo goed mogelijk de gestelde doeleinden te dienen. Aan zo'n kompromis moeten de akties niet ondergeschikt worden gemaakt. Het akkoord gaan met kompromissen of zelfs het afzwakken van de eigen voorstellen vloeit voort uit de opstelling als bestuurders, uit de noodzaak tot samenwerking en is de praktijk van het dagelijkse politieke bestuurswerk. Het is dus van belang dat de fraktie los van mandaten, maar op basis van beleidsuitspraken haar werk kan doen, d.w.z. op basis van de politiek van de partij, zoals daarover op het partijkongres wordt besloten. In de tweede plaats op het door de partij vastgestelde programma voor de gemeenteraadsverkiezingen. Een programma, waarin op hoofdlijnen wordt vastgelegd, wat de CPN ziet als noodzakelijke maatregelen van het gemeentebestuur om de belangen van de bevolking te kunnen verdedigen.

Relatie fraktie en partij

Wanneer is gesteld dat de fraktie een zelfstandige positie in moet nemen, wil dat niet zeggen dat zij los van de partij kan of zou moeten funktioneren. Fraktie en partij zijn duidelijk met elkaar verbonden. Maar het kan niet zo zijn dat de fraktie, alvorens tot een besluit te komen, toestemming vanuit de partij nodig zou hebben. Dat kan in de praktijk ook niet. Maar minstens zo belangrijk is de principiële kant van de zaak: namelijk de vraag of de partij dwingend bepaalde standpunten op kan leggen. De vraag, of de raadsfraktie beschouwd kan worden als uitvoerend orgaan van de partij. Het is goed te bedenken wat de konsekwentie daarvan zou kunnen zijn. Bij opgelegde standpunten vanuit de partij is er geen mogelijkheid meer tot afwegen van die standpunten ten opzichte van andere posities en belangen. Dat kan er toe leiden dat de partij zelf, de positie van de fraktie zwaar gaat laten meewegen in haar standpuntbepaling, en bestuurlijke kompromissen tot partijstandpunt moet worden gemaakt. En dat wil zeggen dat de kompromissen de partij in gedrukt worden, met alle nare gevolgen vandien, zowel binnen de partij, als voor de positie van de partij in de maatschappelijke bewegingen. Wij vinden het daarom uitdrukkelijk van belang dit te stellen en de diskussie hierover in de partij te voeren. De partij moet voor haar standpunt kunnen blijven staan, akties kunnen voeren en ondersteunen. De vertegenwoordigers in de gemeenteraad moeten op basis daarvan aan het werk kunnen, om het maximale te verwezenlijken binnen de parlementaire organen.

Relatie fraktie en buitenparlementaire aktie

In onze opvatting gaan we er niet van uit dat de gemeenteraad voor vier jaar gekozen wordt en vervolgens met een blanco volmacht werkt. Voor een partij en een fraktie die stelt zich te baseren op de belangen van de bevolking, en dus op wat onder die bevolking leeft, is het geluid van deze groepen en organisaties van groot belang. Er ligt in de wijze waarop de bevolking zich met het bestuur van de stad bemoeit en daarmee een kontinue verantwoording afdwingend, ook tegelijkertijd de mogelijkheid voor versterking van de gemeentelijke demokratie. Voor het verbreden en verbeteren van de gemeentelijke demokratie zullen partij en fraktie zich sterk moeten blijven maken. Tegelijkertijd moet zonodig aan personen of aktiekomitees duideijk gemaakt worden, dat de partij en fraktie zich op een bijzondere manier tot elkaar verhouden; dat het dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid met zich mee kan brengen, dat we ook minder dan alles wat we zelf willen zullen ondersteunen. Zonder daarmee de gestelde eisen vanuit de aktie of vanuit de partij in hun eigen kracht te willen aantasten.

Ingrid Mol, Ger Hoogenberg, Hans Zuidema

januari 1982

(bekort)

BRIEF

In de afdeling Utrecht-Oost is op 6 januari j.l. gediskussieerd over de situatie in Polen. Het afdelingsbestuur heeft in zijn vergadering van 11 januari deze ledenvergadering nabesproken en op grond daarvan besloten de volgende punten aan het partijbestuur door te geven.

1. Bij de verklaring van het partijbestuur van 14 december j.l. zijn enkele kanttekeningen gemaakt zonder dat iemand zich tegenover de lijn van het partijbestuur opstelde. Die kanttekeningen betroffen hoofdzakelijk de zinsnede over de waarde van het één partijstelsel. Over de betekenis van deze zinsnede werd verschillend geoordeeld. Sommigen vonden het te absoluut gesteld, te veel toegesneden op de binnenlandse politieke situatie, een onterecht voorschot op de program-discussie. Anderen herkenden hierin hun standpunt over socialisme en democratie.
2. Een moeilijk punt in de hele discussie blijft of je verschil moet maken tussen „linkse" en „rechtse" dictaturen. Is Jaruzelski gelijk aan Pinochet? Ook hierover leefden verschillende meningen. Als afdelingsbestuur menen wij dat op deze vraag geen eenvoudige antwoorden gegeven kunnen worden. We vinden het een uiterst belangrijk punt om in de partij verder te bediscussiëren. We konstateren dat een ongenuanceerde gelijkstelling van machtsingrepen in oost en west het voor sommigen zeer moeilijk maakt in de partij te werken.
3. Op de ledenvergadering is ook de economische positie van Polen aan de orde geweest. Hierover lijkt ons nadere opheldering vereist. In hoeverre is Nederland/ de Nederlandse staat mede verantwoordelijkheid voor de steeds strakker aangehaalde klem waarin de Poolse economie terecht is gekomen? Zijn er mogelijkheden, zonder iets af te doen aan eisen t.a.v. het opheffen van de staat van beleg en het vrijlaten van de politieke gevangenen, op dit vlak aan de ontspanning bij te dragen, b.v. in de sfeer van de handelsbetrekkingen?
4. De machtsgreep in Polen heeft ook geleid tot speculaties over een eventueel ingrijpen van de Sowjet-Unie. Zou een terugkeer naar de situatie van vòòr 13 december de toestand kunnen verergeren?

Voor een beoordeling van de totale politieke situatie is een diepgaande analyse van een en ander vereist. Wij menen echter dat we ons niet vanuit Nederland moralistisch moeten gaan opstellen in de trant van: zo of zo had men moeten handelen. Als communisten past ons een vertrouwen in de positieve, socialistische en democratische krachten in het Poolse volk.

afdelingsbestuur van de CPN Utrecht-Oost

BRIEF

De ledenvergadering van de afdeling Utrecht-West is zeer ontevreden over de organisatie van de discussie over De Waarheid, die is gevoerd in de weken voorafgaande aan 14 en 15 november verleden jaar. De stellingen hebben de afdeling nooit bereikt.
De afdeling had geen goed woord over voor de zeer summiere verslaggeving in De Waarheid over deze conferentie de dat 16XI 1981, waarin gesteld wordt het ,,stuk ,,elf politieke stellingen over De Waarheid''... in alle afdelingen en districten ter discussie heeft gestaan.''
In de lacune in de berichtgeving is sinds de afdelingsvergadering voorzien door het informatiebulletin van december 1981. Feit blijft dat de afdeling zich niet heeft kunnen uitspreken over de stellingen en ook niet het gevoel heeft dat haar mening in de discussie is ,,meegenomen''.
We verzoeken het partijbestuur stappen te ondernemen die een herhaling zullen voorkomen, en zich te beraden op het vinden van wegen waarlangs de meningen uit de afdelingen sneller en effectiever het beleid van onze krant kunnen beïnvloeden.
Het volgende punt dat de afdeling onder de aandacht van het partijbestuur wil brengen kwam naar voren naar aanleiding van het ontwerp-program voor de verkiezingen van de provinciale staten van Utrecht. Dit programma noemt het ,,toekennen van stemrecht'' aan buitenlanders. Gezien het grote aantal buitenlanders dat binnen Utrecht-west woont, en waarvan enkele de wens te kennen hebben gegeven lid van onze partij te willen worden, is het probleem van deelname van buitenlanders, en speciaal buitenlandse arbeiders, aan de Nederlandse politiek binnen de afdeling zeer accuut. We willen niet verbergen dat hierover binnen de afdeling verschillend gedacht wordt.
Het actief en passief stemrecht van buitenlanders houdt ook het recht op politieke organisatie in. Op dit moment is dat niet mogelijk volgens de Nederlandse wet. Ook volgens de statuten van onze partij mogen geen buitenlanders lid worden.

De partij moet naar de mening van de afdeling onderzoeken hoe deze belemmeringen tot politiek actief zijn voor buitenlanders (in Nederland wonend en werkend) kunnen worden weggenomen. Hierover moet binnen de partij een brede discussie worden gevoerd. De afdeling zou graag zien dat deze discussie vóór het komende partijcongres zal worden afgesloten, zodat dit partijcongres zich over deze problemen kan uitspreken.
(bekort)
namens de ledenvergadering,
Utrecht-West.

Conferentie Zaanstreek:
over organisatie en raadsverkiezingen

Op de districtsconferentie Zaanstreek, gehouden op 19 tot en met 21 februari, werd ongeveer de helft van de beschikbare tijd besteed aan discussie (voornamelijk in groepen) over het onderwerp partijorganisatie. Anneke de Leeuw heeft gepoogd de discussie daarover samen te vatten. Frank Biesboer maakte een samenvatting van de discussie over de inzet bij de komende raadsverkiezingen.

Het distriktsbestuur en de afdelingen

Het distriksbestuur stelt zichzelf tot taak het partijleven te bevorderen en de coalitievorming te verbreden en te verdiepen. Een noodzakelijkheid daarbij is dat de afdelingen (district Zaanstreek bestaat uit 12 afdelingen) zelfstandig optreden. Want alleen de afdelingen zijn in staat de situatie in hun eigen buurt of dorp juist te beoordelen. Alleen zij kunnen de mogelijkheden voor plaatselijke acties ten volle benutten en initiatieven ontplooien. Dit vereist van de afdelingen daadkracht, creativiteit en originaliteit. Het districtsbestuur moet daarbij een ondersteunende en coördinerende rol spelen. Anders gezegd: het distrikskantoor mag geen burcht zijn waar vandaan alleen opdrachten worden uitgezonden maar het districtskantoor moet nog meer een open huis worden waar iedere activist met zijn vragen en verzoeken om hulp terecht kan.

Het werk in de afdelingen

Vastgesteld werd dat er binnen een afdeling een grote verscheidenheid aan leden is. Verschillen tussen b.v. partijveteranen en ,,broekjes'', handarbeiders en intellectuelen, mannen en vrouwen moeten een bron van inspiratie zijn en niet van vijandschap. Alleen een voorduren-de discussie waarbij er respect is voor elkaars meningen en gevoelens kan er voor zorgen dat een afdeling als sterke actie-gerichte eenheid optreedt. Bij deze discussies mag geen enkel partijlid uitgesloten worden, mensen die het niet eens zijn met bepaalde ,,partijstandpunten'' (denk aan Polen) moeten, indien zij zich onttrekken aan de discussies, juist extra worden benaderd.

Partijgroepen

Het werken met de verschillende partijgroepen (bedrijfsleden-, onderwijs-, welzijnsgroep, vrouwenoverleg) moet in ons district nog verder worden verdiept. Hun positie en verantwoordelijkheden moeten duidelijk worden vastgelegd. Voorgesteld werd verslagen van de bijeenkomsten van deze groepen voor te leggen en te laten bespreken door het districtsbestuur.

De vrouwenstrijd

De vrouwenstrijd is op de conferentie niet als apart punt behandeld. Integendeel ook in de Zaanstreek begint de vrouwenstrijd een zaak te worden die is opgenomen in het partijwerk. Helaas is het echter nog steeds zo dat vele vrouwen zich niet of moeilijk herkennen in onze partij, ook op deze conferentie waren de vrouwen weer in de minderheid. Dit werd wellicht mede veroorzaakt door het feit dat er geen goed georganiseerde kinderopvang was. Het vrouwenoverleg in ons district is wat ,,ingezakt'' maar zal zich in de naaste toekomst o.a. moeten bezighouden met het onderzoeken van de belemmeringen die vrouwen ondervinden bij het deelnemen aan het partijwerk.

Het tweede gedeelte van de Zaanse konferentie handelde over ,,de inzet bij de komende raadsverkiezingen'', waarbij vraagstukken aan de orde kwamen als

— welke voorwaarden moet de partij stellen aan deelname aan B en W (zoals bekend, de CPN heeft een wethouderszetel in Zaanstad en komt daarvoor mogelijk in aanmerking in Wormer en Oostzaan)
— welke positie kiest de CPN nu de gemeente ernstig in hun financien worden beknot

Houden wat je hebt of voor-uitgang?

In het discussiestuk ter voorbereiding van de konferentie werd als voornaamste inzet bij de verkiezingen gezien: ,,een strijdbaar gemeentebestuur tegenover de bezuinigingen vanuit Den Haag.
De diskussie spitste zich daarbij toe op de volgende twee stellingen:
a) hoofdpunt is de afbraak vanuit Den Haag te blokkeren, oftewel in en buiten de gemeente front vormen voor verdediging van het huidige voorzieningenpeil en daarmee de voorwaarde scheppen voor zinvolle uitbreiding. Het is niet mogelijk eisen tot verbetering vast te stellen zonder daarbij de strijd voor het ,,houden wat je hebt'' te voeren, ook als gemeentebestuur.
b). volstaan met wat je nu hebt is te passief. Dat lijkt op kapitulatie voor de crisis. We moeten de mensen perspektief bieden, eisen formuleren voor verbeteringen, zoals welzijnsvoorzieningen voor jongeren, arbeidstijdverkorting. Daar samen met de bevolking aktie voor voeren. De partij moet alternatieven formuleren.
Tijdens de discussie bleek dat de nodige begripsverwarring onduidelijk liet inhoeverre het ene standpunt in de praktische uitwerking nu echt strijdig is met het andere. Bij de konkrete invulling van het verkiezingsprogram zal daarover ongetwijfeld duidelijkheid worden verkregen.

Geen partijen uitsluiten

Wat betreft de collegesamenstelling bestond overeenstemming over de volgende formule: de partij kiest voor een zo progressief mogelijk collegeprogram, en tracht voor een dergelijk program een zo breed mogelijke samenwerking te vinden. Konkreet voor de verhoudingen van Zaanstad in ieder geval met PPR/PSP en PvdA, mogelijk ook met andere partijen. Niemand wordt uitgesloten van betrokkenheid bij een gemeentepolitiek in het belang van de bevolking en het is aan de partij om het uiteindelijk resultaat te beoordelen.

Deelname van CPN van belang

Tijdens de diskussie werden een aantal ervaringen naar voren gebracht die het belang onderstrepen van deelname van de CPN aan het gemeentebestuur. Zo treedt het gemeentebestuur van Zaanstad rond tal van punten op als vertolker van de politieke opvattingen van de bevolking. Dit komt onder meer tot uitdrukking in:

- oproep voor de februari-herdenking, stimuleren van aktiviteiten rond 4 en 5 mei, steun aan vredesmanifestaties, deelname aan de gas-aktie, solidariteit met boycottende schippers, en niet te vergeten advertenties in De Waarheid.
- na de samenvoeging tot Zaanstad kende de gemeente een schuld van 7 miljoen. Als resultaat van progressief beleid zijn de kosten van die samenvoeging altijd gelegd waar ze horen: bij het Rijk. Zo kent Zaanstad op dit ogenblik een ,,struktureel tekort'' van 25 miljoen, dwz. ruim 12% van de totale begroting.
- op gebied van onderwijs geeft Zaanstad uit eigen kas een bedrag van 12 miljoen, tbv. leermiddelenvergoeding, extra uren enz. enz.
- de gemeente Zaanstad heeft in haar collegeprogram geformuleerd: de ambtenaren kunnen hun eigen strijdvorm kiezen. Zaanstad kent daarmee een feitelijk stakingsrecht.

Dit neemt natuurlijk niet weg dat ook nog de nodige kritische aantekeningen zijn te plaatsen bij het bestaande college-beleid. Maar in ieder geval heeft de progressieve samenwerking deze verworvenheden tot resultaat gehad

Uit de discussie over het ontwerp-partijprogram

Het streven naar openbaarheid in de discussie was een belangrijk element van de besluiten van het partijbestuur in januari over de wijze van behandeling van het ontwerp-partijprogram. De ledenkrant kreeg een rol toebedacht bij het geven van inzicht in het verloop van discussie in de partijafdelingen en van andere bijeenkomsten. De programcommissie, die door het partijbestuur is ingesteld, zal mede met het oog daarop, de verslagen van vergaderingen over het program verwerken. Nu is het nog niet zover dat een overzicht van een flink aantal bijeenkomsten mogelijk is.
Om toch een begin te maken geven we enkele discussiepunten, die naar voren kwamen op een vergadering voor districtssecretarissen op 31 januari j.l. en uit een bijeenkomst die in Rotterdam werd belegd door de scholingsgroep R'dam-Zuid en de havengroep CPN.

● Tijdens de secretarissenvergadering is opgemerkt dat het ontwerpprogram een belangrijke bijdrage is aan de discussie over de strategie en organisatie van de partij. Het heeft daarin ook direct practische betekenis. Het geeft een handvat voor het vinden van oriëntaties in nieuwe vraagstukken die actueel zijn en direct politiek optreden verlangen. Genoemd worden bijvoorbeeld: de houding tegenover bezuinigingen en de rol van gemeentebesturen, — het vinden van nieuwe wegen om oude waarden zoals anti-fascistische strijd en anti-koloniale strijd hoog te houden; — het vinden van een goede opstelling bij nieuwe bewegingen en actievormen (bv. blokkades)- of recent, over de beoordeling van de vredesstrijd, van blokvorming en van het meerpartijenstelsel.
● Deze aanzet tot discussie en onafhankelijk denken over onze strategie is toe te juichen, nadat er de laatste jaren te weinig georganiseerd is nagedacht in de partij en progressieve machtsvorming nog vaak als een tactische zaak werd beschouwd. In de partij komen meningen naar voren dat debat over onze coalitiepolitiek en vernieuwing van de partij tot verzwakking van de organisatie leiden. In werkelijkheid is er echter een te grote achterstand tussen het leiding geven aan de discussie en het in stand houden van de organisatie. In zo'n toestand worden aan het politieke leven en aan de relatie tussen afdelingen en districten nieuwe eisen gesteld.
● Heel nadrukkelijk wordt gewaarschuwd tegen de tendens om discussies in blokken te voeren, waarbij dan indelingen worden gebruikt tussen vernieuwers of dogmatici; ortho's of euro's; rechtsen of linksen; stalinisten of neo-stalinisten. Een dergelijke benadering houdt in dat mensen niet serieus genomen worden en de kans niet krijgen hun opvattingen te ontwikkelen.
● Gesproken is over de consequenties die erkenning van pluriformiteit voor de partij heeft. Kunnen stromingen of tendenzen een georganiseerd karakter hebben? Wordt fractievorming toegestaan? Het zou niet goed zijn als stromingen zich als afgesloten, exclusieve standpunten manifesteren. Ook wordt opgemerkt dat scherpe conflikten rond fractievorming, tendensrecht op de vrijheid om na het nemen van besluiten je eigen mening te blijven uiten, vooral verbonden waren met een monoliete wijze van functioneren van communistische partijen.
Bevestigd wordt dat in de CPN het bestaan van verschillende denkrichtingen niet alleen een realiteit is, maar ook een noodzaak. De taak van de partij en haar besturen is de mogelijkheid te scheppen dat discussies worden ontsloten en voor de gehele partij toegankelijk worden gemaakt, zodat iedereen zich een oordeel kan vormen. De vrouwenconferentie wordt daarbij een positief voorbeeld genoemd.
Soms is kritiek op het ontwerpprogram dat ,,een knieval wordt gemaakt voor de sociaal-demokractie". Daaraan wordt vrees voor opportunisme verbonden. Het feit echter dat we nu — voor het eerst sinds lang — onze doelstellingen in een program vastleggen, maakt het juist mogelijk de partij voor opportunisme te behoeden en onze activiteiten in een perspectief te plaatsen. Het program zal duidelijkheid verschaffen wat ons van anderen onderscheidt. Opvallend is dat veel socialisten die strijd voeren tegen rechts, zich op ideeën van de CPN beginnen te oriënteren.
● Het ontwerp-program erkent terecht de veelvormigheid van de arbeidersbeweging in ons land. Dat betekent dat niet langer aan een realiteit wordt voorbijgegaan. Een lange ervaring in de Nederlandse arbeidersbeweging is, dat altijd al verschillende stromingen bestonden die door objectieve factoren worden gevoed. We zijn daar zelf aan voorbijgegaan, bijvoorbeeld in de opvattingen over de sociaal-demokratie en haar massabasis, die werd gezocht in misleiding en verkeerd bewustzijn.
● Toegejuicht wordt dat het ontwerp-program mensen niet alleen als een deel van een klasse, organisatie of een stroming wordt gezien. Er is de laatste jaren steeds meer een tegenstelling gaan ontstaan tussen socialisme en mensenrechten. Met het program zijn we in staat ook idealen weer op te waarderen.
● In de Rotterdamse bijeenkomst werd opgemerkt, dat de partij inderdaad instrument moet zijn in de acties. Zij moet in staat zijn die acties te verbreden. Daartegenover werd herinnerd aan de de periode van de Koude Oorlog, toen de bescherming van de partij het voornaamste doel was. Juist ook in die dagen hebben kameraden geweldige offers gebracht.
● Demokratisch-centralisme is te vaak centralistisch en te weinig demokratisch gehanteerd. Het principe hebben we echter vaak nodig gehad als we eensgezind moesten optreden en op elkaar moesten kunnen rekenen. De oudere partijgenoten die aan de waarde van dit soort principes blijven vasthouden zijn helemaal niet dogmatisch. Zij hebben in het verleden vaak genoeg bewezen juist zeer flexibel te kunnen zijn, en dat zijn ze nog, anders zouden ze niet aan de discussie over het ontwerp-program deelnemen.
● Het mag niet zo zijn, dat partijgenoten die de waarde van het marxisme-leninisme willen verdedigen onder het mom van de vernieuwing de mond gesnoerd of op een dood spoor gezet worden. Het gaat er om dat we uit het marxisme-leninisme en uit het demokratisch-centralisme die elementen halen die voor de Nederlandse situatie bruikbaar; anderen, zoals in El Salvador, Nicaragua of Chili zullen daar wellicht weer andere elementen uit halen.
● Er wordt de vrees uitgesproken dat de discussie over het ontwerpprogram interne tegenstellingen binnen de partij aanwakkert en verscherpt. Tegelijk wordt zeer positief gewaardeerd dat in het ontwerp-program het vredesvraagstuk als het overheersende vraagstuk wordt genoemd en dat geprobeerd wordt zoveel mogelijk mensen tegen de oorlog te hoop te laten lopen. Dat maakt het onvermijdelijk het denken in blokken (SU tegenover VS) te doorbreken.

De betreffende discussiant stond vroeger pal achter de SU. Nu is die starheid verdwenen, noch de SU noch de VS mogen autoritair handelen. Het is geen vijf maar nulkomma-vijf minuten voor twaalf.
● De partij heeft zich altijd vernieuwd. Actie leidde vaak tot een andere opstelling, tot vernieuwing. Wat je nu ziet is hooguit een versnelling van vernieuwing. Daarin komen nieuwe vraagstukken aan de orde (vrouwen, jongeren, lesbiennes, homo's). Sommigen eisen dat de partij daar op staande voet een antwoord op geeft en erop reageert. Daar is echter tijd voor nodig. Vernieuwingen zijn te verwachten van die kameraden, oud en jong, man en vrouw, die in beweging zijn en in de acties nieuwe ervaringen opdoen.

In het ontwerp-program komt het belang van de sociaal-economische strijd te weinig tot zijn recht, terwijl die strijd toch de basis is van elke andere strijd, als bv. vrouwenstrijd of strijd van jongeren.
● Een belangrijk discussiepunt tijdens deze bijeenkomst is de verhouding tussen ,,gestudeerde" en ,,niet-gestudeerde" partijgenoten gewenst. Een discussiant vond dat deze discussie vooral moet worden verbonden met het vraagstuk van de organisatie van de partij. Intelectuelen zijn hard nodig voor het maken van analyses, bv. van het ontstaan van centralistische en bureaucratische tendenzen, binnen en buiten de partij, en hoe je dat moet vermijden. ,,Anderzijds mag het niet zo zijn dat intelectuelen de bestuursposten zouden moeten gaan bekleden, op grond van hun opleiding of theoretische capaciteiten. Daar is juist de PvdA aan kapot gegaan", werd in deze discussiebijdrage opgemerkt. Een andere mening was dat tegenstanders van de partij juist alle mogelijk moeite doen om tegenstellingen aan te scherpen tussen intellectuelen en niet-gestudeerde partijgenoten. ,,De bedoeling is echter dat met het ontwerp-program het massakarakter van de partij wordt versterkt door al die mensen, die zich kunnen vinden in de doelstelling naar een socialistisch Nederland, in de partij te verenigen".

ooit meer fascisme — Capitulatie in hotel „De Wereld"

door Herman Meijer

Bij de komende raadsverkiezingen zal de Rotterdamse lijst niet worden aangevoerd door Heiltje de Vos. Het ledenblad van de CPN in het district Rotterdam „DE DIJK" ziet daarin terecht aanleiding voor een vraaggesprek met Heiltje. We drukken dit graag ook in dit blad af.

Heiltje verlaat de raad

Gesprek met Heiltje de Vos

Eénendertig jaar geleden, in september 1951, kwam Heiltje de Vos, geboren Krul, in de Rotterdamse gemeenteraad. Ze is er, met een onderbreking tussen 1958 en 1966, aktief in gebleven tot op heden.
In die onderbrekingsperiode zat ze in de Staten van Zuid-Holland en in de Rijnmondraad.

De onderbreking in de raad werd veroorzaakt door de slechte verkiezingsresultaten van '58 en '62, toen de partij met twee resp. één zetel in de raad kwam en Heiltje de Vos als nr. 3 resp. nr. 2 op de lijst buiten de boot viel.
Voor de oorlog werkte Heiltje Krul als verkoopster bij Kerstholt en Fluitsma. Op haar dertiende had ze de MULO al achter de rug, maar kon met haar diploma nergens terecht (1933, crisis). Hoewel ze volgens de direktie „te jong" was, werd ze met haar achttiende cheffin na een dreigement „anders te zullen opstappen". Die werktijd was volgens haar eigen zeggen „een zalige tijd".
In de oorlog trouwde ze met Henk de Vos, werd zwanger en baarde een zoon. Henk was in die tijd niet thuis, eerst gevorderd door de Duitsers en later ondergedoken. In de oorlog had Heiltje al kontakt met de CPN, werd in 1945 lid, evenals Henk dat deed.
Vanaf 1945 was ze lid van de Algemene Vrouwen Bond en in 1946 betrokken bij de oprichting van de NVB, waarvan ze tien jaar lang landelijk voorzitster is geweest en 12 jaar bestuurslid in Rotterdam. Op het moment dat ze in de raad komt is ze betrokken in een actie tegen de woonomstandigheden in nooddorpen voor ontheemde Rotterdammers.
Het navolgende is een samenvatting van een gesprek van anderhalf uur met haar op het stadhuis, waarin zij telkens aangeeft: „En dan vind ik ook dat erin moet...". Die dingen staan er in ieder geval in.
Op eigen verzoek kom je niet voor op de kandidatenlijst voor de komende raadsverkiezingen. Waarom is dat?
Dat zijn in hoofdzaak privéredenen. Henk is gepensioneerd en ik ben nu 62 jaar. Vorig jaar ben ik er al twee maanden uit geweest omdat ik overwerkt was en ik vind niet dat ik hier uiteindelijk met een stok het stadhuis binnen moet.
Daarnaast vind ik het tijd worden, dat een ander het overneemt. Dat vond ik overigens 4 jaar geleden ook al. Maar toen, na de enorme teruggang bij de Kamerverkiezingen, was ik het er zelf tenslotte ook mee eens, dat hier beter een bekende als lijsttrekker kon optreden.
Ik zit nu in de commissie, die de nieuwe kandidatenlijst voorbereidt.
Zullen we bij het begin beginnen, vanaf het moment dat je in de raad kwam? Dan moet je zelf maar de belangrijkste momenten aangeven.
Goed, 1951. De Koude Oorlog was in alle hevigheid aan de gang. We mochten sinds 1948 niet in de raadscommissies zitten, wat het werken extra moeilijk maakte. Je moest alles zien te halen uit de verslagen in de leeskamer, want alle commissievergaderingen waren besloten.
Deze toestand heeft trouwens tot '66 geduurd. Ik zat net 2 weken in de raad toen ik m'n eerste sukses behaalde: de sluiting van een kindertehuis. Er heerste toen de vreselijkste toestanden, elke verpleegster kon een bejaarden- of kindertehuis beginnen en er was geen enkele kontrole. Door deze sluiting raakte ik bekend. „Ga daar ook eens kijken", werd me gezegd. En dan kwam ik weer in zo'n tehuis waar demente oudjes onder 30 Watt lampjes zaten. Dat gaf niks „want die mensen lazen toch niet meer", zei de direkteur.
Ik ben tot op de dag van vandaag sociale zaken blijven doen, omdat je daar direkt met de problemen van de mensen te maken hebt.

NOODDORPEN

Dan had je die toestand met die nooddorpen. Dat waren een

soort kampementen voor daklozen vanuit het bombardement. Ik werd woordvoerster voor een delegatie van bewoners uit een nooddorp aan de Gordelweg. Dat was nog vóór ik in de raad zat. Toen we bij de wethouder Volkshuisvesting op bezoek gingen ging het hele dorp mee. De wethouderskamer was te klein, zodat ik op zijn buro ging staan om hem toe te spreken. Hij is wel gaan kijken.
Toen ik als raadslid geïnstalleerd werd, kreeg de man de schrik van zijn leven. De actie werd overigens een volledig sukses. Ook vanuit andere nooddorpen werd ik sindsdien aangeklampt.

1953

In 1953, de watersnood.
Wij hamerden, landelijk en in de raad op algemene hulp, dus niet alleen via christelijke instellingen. Door te bivakkeren in de noodopvang konden we vaststellen dat er aardig werd geselekteerd in wie wel en wie niet werden geholpen. De „heidenen" hadden het niet best. De opvangadressen voor slachtoffers die de partij had verzameld in Rotterdamse buurten raakten niet vol. Ze waren bang dat die arme Zeeuwse christenen bij de communisten werden ondergebracht. Dus werden ze in scholen gestopt.
We kregen toen grote financiële steun uit Oost-Europese landen voor de watersnoodslachtoffers. Die stortten we bij een speciaal comité in plaats van in de algemene pot van het Rode Kruis. Ik vraag me nog steeds af of dat geen sektarische actie van ons is geweest. Het geld is echter goed terecht gekomen, want in overleg met de burgemeesters van de getroffen dorpen werden bewoners geholpen.

1956

Dan had je in 1956 (Hongarije) drie maanden lang de toestand dat we alleen voor burgemeester en wethouders spraken. Die moesten staatsrechtelijk blijven zitten en ons aanhoren; antwoord gaven ze echter niet.
Maar alle raadsleden liepen weg zodra wij aan het woord kwamen.
Daaraan kwam een eind, toen een PvdA raadslid, die in het bestuur van een woningbouwvereniging zat, sleutelgeld bleek te hebben aangenomen. Lo van Halm heeft toen gezegd: „Naar dieven en oplichters wordt hier wel geluisterd, maar niet naar mensen die opkomen voor de belangen van de bevolking".

BIJSTANDSWET

Toen ik in 1966 weer in de raad kwam, heb ik samen met Iny Schilthuis van de PvdA, veel werk gemaakt van de Bijstandswet, die toen in de plaats kwam van de Armenwet. Wet zaten in een commissie voor uitvoering van deze nieuwe wet, waar ik met boodschappenlijstjes aantoonde dat de uitkeringen te laag waren. Er was nog geen landelijke normering, die kwam pas in 1974, en we wisten successievelijk allerlei dingen erbij te krijgen, als vergoeding voor geysers, telefoon, vloerbedekking e.d.
De Rotterdamse normen werden daarmee de hoogste van Rijnmond. in de Rijnmondraad, waar ik in '65 inkwam wisten we samen met de PvdA de normen naar het Rotterdamse peil op te trekken. Na '74 werden dingen als telefoonvergoeding er weer uitgesneden, met de rijksnormering.
Als je zo je werk overziet, dan zit er wel een bepaalde lijn in je optreden, niet?
Ja, als communistisch raadslid, als medebestuurster van Rotterdam, heb ik natuurlijk met het zogenaamde algemeen belang te maken, maar ik kies toch uitdrukkelijk voor bepaalde belangen. Laat ik zeggen de belangen van de gewone mensen, m.a.w. ik heb altijd een klassestandpunt ingenomen.

ANTI-FASCISME

Dan is het zo, dat ik al die jaren de anti-fascistische traditie van de partij in de raad heb hooggehouden.
Voor vrij op de 5e mei; onlangs nog voor een zo algemeen mogelijke herdenking op de 4e mei.
Tegen de verkoop van fascistische boeken en nazi-attributen op de markt.
Maar ook tegen de deelname van de NVU en Centrumpartij aan de verkiezingen en tegen de aktiviteiten van Amicales en Grijze Wolven.
Ook het in de raad aan de orde stellen van dingen die niet op de agenda staan, zoals Vietnamadoptie van een stad, de N-Bom, de rakettengordel, de doorvoer van atoomwapens; en onlangs nog de solidariteitsverklaring van de raad met de demonstratie van 21 november.

VROUWEN

En niet te vergeten, ik ben altijd opgekomen voor de vrouwenbelangen. Dus als het over de krotbewoners ging of over de bijstand, maar ook over onderwijzend personeel of verpleegkundig personeel of voorzieningen voor mensen, dan was het altijd de positie van de vrouw waar ik het over had. Het waren ook de vrouwen, met wie ik erover praatte.
Ik vind het dan ook nog steeds ongelooflijk jammer, dat toen ik vorig jaar een stap terug moest doen, ik juist het meewerken aan de gemeentelijke vrouwennota moest laten vallen, te meer daar ik aan de opzet en initiatief daarvan hard heb meegewerkt.
Je wilt ook nog wat kwijt over de verhouding fractie-partij-massa?
Kijk, ik heb talloze keren een motie ingediend die niet werd aangenomen en dan ben ik meegegaan met een andere die er in ieder geval in de buurt kwam. Je kunt niet als generaal zonder leger optreden, coalitiepolitiek in de raad is van enorm belang. En dan zijn er zat organisaties die helemaal zonder partij voor hun belang optreden. Ik vind dat je achter de actie van de bevolking moet staan, het gaat bij hen niet om kleinigheden, de woonlasten stijgen de pan uit en ga zo maar door.

KRITIEK

Dat is dus de ene kant: de fraktie is niet simpelweg een instituut van de partijpolitiek, maar moet flexibel kunnen optreden. Maar waar ik ook grote kritiek op heb, dat is dat in de praktijk het raadswerk als specialistenwerk wordt gezien, dat ik nooit kritiek krijg, dat men wat ik doe in de krant leest en verder niet vraagt, als ik het zelf niet aan de orde stel.
Uitzonderingen op deze regel waren o.a. de schippersblokkade en de havenstaking. Toen was er permanent kontakt en een direkt verband: belangen van de werkers- openbare orde- politieoptreden- en mijn optreden als raadslid.
Maar in het algemeen laat men het raadswerk maar zwemmen, terwijl het een onderdeel is van de partijpolitiek; er moet geen scheiding zijn tussen partijpolitiek en fraktiepolitiek. Dat vind ik een sociaal-democratische afwijking.

BEZUINIGINGEN

En dan vind ik ook dat er in moet: dat je in een stad als de onze, met 13,2% bejaarden waar 80% tot modaal zit, in deze tijd van bezuinigingen t.o.v. de belangen van deze groepen moet zeggen: „tot hier en niet verder". En dat je dus aan kritiek op de PvdA niet kunt ontkomen.
De PvdA bestuurders bieden de bevolking tot op heden geen alternatief tegen de crisispolitiek. Ook wij kunnen de grote problemen niet van de ene op de andere dag oplossen. Echter, bewonersorganisaties, welzijnswerkers, bedrijfsarbeiders, allen staat in strijd tegen de verslechteringen en bezuinigingen die ons worden opgelegd. Voor het bereiken van een andere stadspolitiek is dat van doorslaggevend belang. En vanuit die gedachte heb ik als communiste altijd het werk gedaan.
Ik ben n.l. van mening dat meer dan op dit moment het geval is, gemeentebestuur en bewoners samen de bezuinigingspolitiek moeten bestrijden.

6 APRIL 1982

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant

Tegen de VS-inmenging in El Salvador

De Anti-interventie karavaan

Na de afschuwelijke moord op de 4 IKON-journalisten, hebben hun familieleden een indrukwekkende oproep gedaan om het verzet in El Salvador op alle mogelijke manieren te ondersteunen. Zij roepen de regering op om stappen in die richting te nemen. Deze oproep was mede ondertekend door de CPN. Inmiddels wordt steeds duidelijker dat de afschuw onder de Nederlandse bevolking over de wandaden van het terreur-bewind in El Salvador met steun van Reagan en zijn medewerkers, steeds meer toeneemt.

Dat is te zien aan de demonstraties die elke week op vrijdagavond in Amsterdam bij het Amerikaanse consulaat plaats vinden.
In Nederland, maar ook in andere landen wordt steeds meer de leuze gebruikt: ,,El Salvador: geen tweede Vietnam".
Terecht! Met dezelfde argumenten en middelen als destijds in de oorlog tegen Vietnam tracht Reagan zijn optreden te rechtvaardigen. Maar deze leuze houdt ook in dat de solidariteitsbeweging in ons land met de bevrijdingsstrijd in El Salvador dezelfde omvang en diepgang moet krijgen als destijds de Vietnambeweging.
Dat kan ertoe bijdragen om het VS-imperialisme in Midden-Amerika een gevoelige nederlaag te bezorgen. Van betekenis daarbij is dat de vredesbeweging hier en de bevrijdingsbeweging daar tegenover dezelfde tegenstander staan. Dat maakt het mogelijk om in ons land een brede massa-beweging voor steun aan de strijd van de bevolking van El Salvador op gang te brengen. De CPN kan daarin een belangijke rol vervullen.

Al ruim een jaar bestaat er in ons land een z.g. ,,Breed Platform tegen de VS-inmenging en El Salvador". Ruim 60 organisaties zijn in dit platform vertegenwoordigd: de Midden-Amerika comitè's, kerkelijke en jongeren-organisaties en de politieke partijen CPN, D'66, EVP, IKB, PSP, PPR, PvdA, SP.
Op vrijdag 2 april is dit Platform bij de ambassade van de USA in Den Haag van start gegaan met een Anti-Intervantiekaravaan. Twee maandenlang trekt deze karavaan door Nederland om de protesten tegen de interventie van de Verenigde Staten verder op te stuwen en om op te roepen tot steun aan de bevrijdingsstrijd van de Centraal Amerikaanse volkeren. In meer dan 30 plaatsen zullen bij het arriveren van de karavaan manifestaties en andere activiteiten plaats vinden.

Vervolg pag. 2

't Probleem „Het Nieuwe Westen" bestaat niet

Discussies in Rotterdam

Heftige discussies brandden in Rotterdam los, nadat midden in de verkiezingscampanje voor de Tweede Kamer in 1981, in De Groene een door vier communisten ondertekend stuk stond met als kop ,,De toekomst van de CPN, geen voorhoede alsjeblieft."

Er volgden discussies over royementen. Hier en daar werd gesproken over het probleem van de afdeling ,,Het Nieuwe Westen". Onder partijgenoten startte een petitie met als motto: ,,Niet royeren, maar discussieren". En het districtsbestuur besloot de royementen niet te bekrachtigen en een werkgroep in te stellen met als opdracht: — de knelpunten en discussiepunten inzake het functioneren en het optreden van het Rotterdamse partijdistrict te inventariseren;

— alle opvattingen in publicaties, verklaringen en reacties daarop te verzamelen;
— en voorstellen, ideeën en prioriteiten voor verbetering van het partijwerk te verzamelen. Dit alles zou verwerkt moeten worden in een notitie.

Een niet geringe opdracht. Er werd veel schriftelijk materiaal verzameld (publicaties, notities, rapporten van ledenvergaderingen) en met een flink aantal partijgenoten werden gesprekken gevoerd. De werkgroep heeft inmiddels haar werk verricht. Een uitgebreide notitie is nu klaar voor een discussieronde op ledenvergaderingen van partijafdelingen en andere overleggroepen in het district. Eind april vindt dan een buitengewone districtsconferentie plaats, die een adviserend karakter heeft. Op basis daarvan zal het districtsbestuur een tweede conferentie voorbereiden, die dan besluiten moet nemen hoe de partij in het Rotterdamse verder gaat. Eén conclusie stelt de werkgroep al voorop: het probleem ,,Het Nieuwe Westen" bestaat niet. Het gaat in Rotterdam om discussies die overal in de partij aan de orde zijn en voor een groot deel nauw te maken hebben met het nieuwe ontwerp-partijprogram, waarover eind 1983 besluitvorming plaats vindt.

*
**

Hierna doen wij een greep uit de 24 pagina's tellende map voor de buitengewone conferentie in Rotterdam. Het handelt vooral over knelpunten in het functioneren van het Rotterdamse district. Daarnaast geven we een indruk van de discussie die in de Komma-lezerskring is gevoerd en waarvan een verslag als bijlage aan de conferentiestukken is toegevoegd.

Vervolg pag. 7

Jaargang 1 nummer 2

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het derde nummer verschijnt op 21 mei a.s. Leden van de CPN krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Anneke de Leeuw, Frans van Liempt (hoofdredactie), Alain Stom (redactiesecretariaat). De redactie kan ingezonden brieven bekorten. Aan het tweede nummer werkten verder mee: HenkJan van de Meer, Rolf Meester, Cilia Galesloot, Bert Visser.

Lay-out en technische produktie: Gerard Kroon en Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020-262565 (tst. 10).

Open beraad over de toekomst van Hoogovens CPN-bijdrage

Monopolie; macht en mogelijkheden

De verwikkelingen rond een van de grote concerns in ons land — het Hoogovenbedrijf in Velsen — zijn al jaren lang een bron van scherpe kritiek van de kant van de communisten. Het opgaan van Hoogovens in een fusie met Hoesch binnen het Estel-concern is vanaf het begin als een zeer schadelijke ontwikkeling bestreden.

Tegenover een van de gevolgen ervan — het eenzijdig richten van de produktie op ruw-staal en halffabrikaten — is in 1978 door de CPN een concreet alternatief geplaatst. Kern daarvan was Hoogovens een speerpunt-functie te laten vervullen in het herstellen en versterken van de metaalverwerkende industrie in het Noordzeekanaalgebied, waar deze in de daaraan voorafgaande jaren met groot verlies van arbeidsplaatsen was afgebroken. Het alternatief kwam in die tijd na grondig onderzoek en raadpleging tot stand. Het werd door velen begroet als een belangrijke bijdrage aan het ontwikkelen van een strategie tegenover het belang van het Grote Geld in ons land om het bestaan van een sleutelindustrietak te verdedigen en de werkgelegenheid daarin uit te breiden.

Grenzen verleggen

De voorstellen uit 1978 zijn nog steeds actueel. Temeer nu het Estel-concern voor zijn ontbinding staat. Na het overhevelen van minstens 1,2 miljard gulden van Hoogovens naar Hoesch, gaat Hoesch met Krupp verder in een onversneden Duits staalmonopolie Ruhrstahl AG. Inmiddels zijn de investeringen in de produktie van eindfabrikaten geheel in de Bondsrepubliek terecht gekomen, evenals trouwens veel van de metaalverwerking die in Nederland plaats had.

Hoogovens wordt geconfronteerd met 8 à 9% afzetverlies naar de Bondsrepubliek. De Amerikanen hebben de afzet naar de Verenigde Staten geblokkeerd, wat nog eens 10% van de afzet van Hoogovens betreft. En de schuldenaren — voornamelijk de banken — hebben 1,2 à 2 miljard aan vorderingen op Hoogovens lopen.

Met een loutere herhaling van de in '78 gedane voorstellen kan nu niet worden volstaan. Er is een offensieve benadering nodig om hier en in het buitenland de voorwaarden te scheppen voor het behoud en de versterking van de Nederlandse staal- en metaalindustrie.

Op een Open Beraad op 13 februari j.l. droeg Rinus Haks — als fractievoorzitter van de CPN in de Noordhollandse Staten daarvoor een aantal elementen aan. Zijn uitgangspunt was dat het voortbestaan van Hoogovens niet alleen meer kan worden overgelaten aan een directie of aan verzamelaars van commissariaten, maar een publieke zaak is geworden. ,,Noch politici, noch bewindslieden, noch anderen die openbare functies vervullen kunnen het gebeuren vanaf de zijlijn blijven volgen omdat nu eenmaal de grenzen van de ondernemingsgewijze produktie en het vrije marktmechanisme in acht moeten worden genomen. Er is een grens bereikt waar oplossingen in de geest van een Heren-accoord geen uitweg meer bieden."

Sancties tegen oosterburen

Nu de ontvlechting van Hoesch en Hoogovens aan de orde is, moet van het kabinet en van de minister van Economische Zaken verlangd worden dat er bij de Duitse regering met grote kracht voor wordt opgetreden dat de verliezen van Estel door de oosterburen worden gedragen. Zonodig kunnen sancties worden uitgewerkt. Omdat het hard tegen hard kan gaan, is nu al van belang dat wettelijke maatregelen genomen worden die Hoogovens en de dochterondernemingen veilig stellen.

Vervolg pag. 2

Inhoud

Vervolg Hoogovens pag. 3.
Conferentie Amsterdam — 'n eerste informatie uit ,,het activistenbulletin" (In de Ledenkrant van mei zal aan het verkiezingsprogram en de grondslag voor het werk van de fractie meer aandacht worden besteed.) pag. 4.
CPN-homoconferentie pag. 5.
Discussies in het Rotterdamse district pag. 6 en 7.
Automatisering — 'n Trieste toekomst? pag. 7.
Verslag van het vervolg op de vrouwenconferentie pag. 8.

Pastor en partijlid

Politiek werk doe je overal in de maatschappij, waar je mensen probeert te winnen voor ,,progressieve doeleinden'' zoals we dat in de partij plegen te noemen. Omdat ik politiek werk doe, speelt een deel van mijn politieke werk zich af binnen de instelling van de katholieke kerk. De redaktie (van het informatie- en discussieblad van het distrikt Twente, red.) heeft mij gevraagd om iets te vertellen over hoe dat kan samen gaan met lidmaatschap van de CPN. Ik wil daar graag op ingaan, want ik denk dat het voor veel communisten nogal vaag is wat er in en door de kerk gedaan wordt, behalve dat men de vredesbeweging ondersteunt.

GELOVIG EN COMMUNIST

Kan dat samengaan: Gelovig zijn en communist? Het feit dat ik het me niet kan veroorloven om dit artikel openlijk met mijn naam te ondertekenen, spreekt natuurlijk al boekdelen. Binnen de katholieke kerk krijg je de meest reaktionaire troep over je heen als je de dingen die je doet of zegt voorziet van een politiek etiketje, zeker als dat communistisch is. Op allerlei subtiele en soms openlijke manieren wordt je het werk onmogelijk gemaakt. Het lijkt veel op een beroepsverbod. Op zich is dat een trieste zaak, vind ik, ook al zie ik dat het een weerspiegeling is van een anti-communisme dat zich veel breder uitstrekt. Tegelijk denk ik ook: Het gaat niet om het etiket, maar om het politieke standpunt dat je verkondigt, en waarvoor je mensen probeert te winnen. Het belangrijkst is dat de progressieve krachten, die er ook in de kerk zijn, van binnen uit versterkt worden. Later kun je er dan wel bij vertellen dat het ook CPN standpunten zijn.

BELANGEN - VERENIGINGEN

Een belangrijke ontwikkeling van de laatste jaren is het ontstaan van belangenverenigingen voor pastoraal werkenden, in verschillende regio's in Nederland (behalve in Limburg, onder het regime van bisschop Gijssen). Van oudsher hebben de arbeidsverhoudingen sterke patriarchale trekken. De bisschop was er voor het welzijn van de hele kerkgemeenschap, en dus was het zijn taak om te zorgen voor goede arbeidsverhoudingen voor al die honderden priesters in zijn gebied. Je moest er maar op vertrouwen dat hij dat goed deed. En wie durfde daaraan te twijfelen? De bisschop was bijna God zelf! Zo heeft men toch ook lange tijd beweerd dat het vanzelfsprekend was dat de kapitalist ook belang had bij de gezondheid van zijn arbeiders? Konkrete aanleiding voor de oprichting van die belangenverenigingen was het ondoorzichtige personeelsbeleid. In de zeventiger jaren werd het schering en inslag dat priesters uit hun funkties werden gezet als ze samenwoonden met een vrouw of een man, of als ze wilden trouwen. Of ze mochten wel homosexueel zijn, maar het niet praktiseren, op straffe van verlies van hun werk. Door de strenge scheiding van kerk en staat was er geen enkele mogelijkheid om de bisschoppen op het matje te roepen bij de rechter vanwege diskriminatie. In dezelfde tijd kwamen er ook steeds meer pastorale werkers in de katholieke kerk. Dat zijn theologen die na hun studie wel voor de kerk willen werken, maar geen zin hebben om de verplichting op zich te nemen om ongehuwd te blijven, zoals priesters. Ze worden opgeleid aan universiteiten, en zaten niet vanaf hun twaalfde jaar afgezonderd in seminaries, zoals priesters in het verleden.

STRIJD OM ERKENNING PASTORAAL WERKERS

De strijd om erkenning van pastorale werkers in werkzaamheden waar tot nu toe priesters het monopolie over hadden (o.a. het preken in de kerk), is een belangrijk aktiepunt van de jonge VPW's (Verenigingen voor Pastoraal Werkenden). Het is een strijd tegen allerlei konservatieve krachten in de kerk, die in de pastorale werker een bedreiging en aantasting zien van de streng hiërarchische struktuur en zeggenschapsverhoudingen in de kerk, met Gijssen en Simonis voorop. De strijd om erkenning van de pastorale werker is tegelijk ook een demokratische strijd. Het gaat erom dat geloof niet meer dogmatisch van bovenaf opgelegd wordt via de hiërarchie die buiten het dagelijkse leven staat. Want geloof is ontstaan en ontstaat nog steeds daar waar de mensen zich niet neerleggen bij onderdrukking en machteloosheid in deze maatschappij. De strijd om erkenning van pastoraal werkers is strijd om erkenning van de stem van leken (niet-priesters) in de kerk.

ANONIEM

Breed platform **El Salvador**

Op donderdag 29 april start met een manifestatie in Londen een Europese anti-interventie karavaan, die in de maand mei door 13 Europese landen trekt en op 2 en 3 juni eindigt in Straatsburg. Daar zal aan het Europese parlement een petitie worden aangeboden met handtekeningen uit de 13 landen.
In Nederland zullen de handtekeningen ingezameld worden door de Nederlandse karavaan. De eerste lading daarvan zal op 9 mei aan de Europese karavaan overhandigd worden tijdens een grote manifestatie van beide karavanen in Amsterdam.

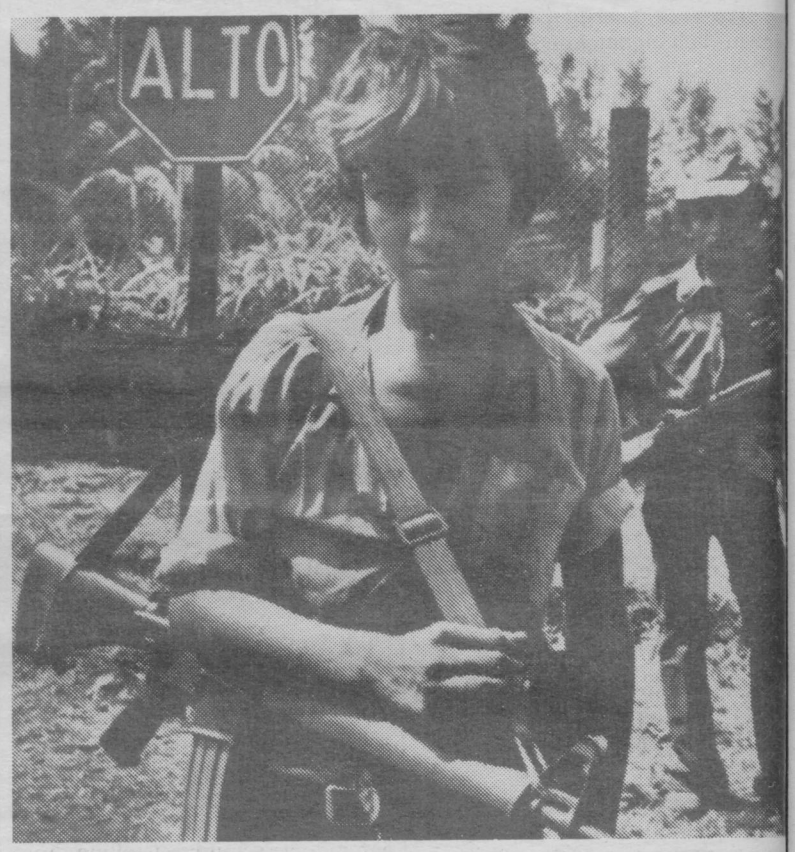

De route

De route van de anti-interventie karavaan ziet er tot nu toe als volgt uit:

2 april **Den Haag**
3 april **Rotterdam**
5 april **Leiden**
6 april **Haarlem**
7 april **Dordrecht**
8 april **Middelburg**
10 april **Delft**
12 april **Bergen op Zoom**
13 april **Roozendaal**
15 april **Breda**
16 april **Tilburg**
17 april **Eindhoven**
18 april **Helmond**
19 april **Heerlen**
20 april **Maastricht/Sittard**
21 april **Roermond**
22 april **Venray**
23 april **Arnhem**
24 april **Nijmegen**
28 april **Deventer/Doetinchem**
29 april **Zevenaar**
1 mei **Harderwijk**
2 mei **Bommelerwaard**
4 mei **Deurne**
5 mei **Wageningen**
7 mei **Amersfoort**
8 mei **Utrecht**
9 mei **Amsterdam**
11 mei **Gouda**
13 mei **Den Helder**
14 mei **Alkmaar**
15 mei **Purmerend**
16 mei **Zwartsluis**
22 mei **Leeuwarden**
26 mei **Groningen**

Zoals te zien is, is de route nog nie helemaal opgevuld, vooral in de tweede helft van mei. Het is dus n mogelijk dat plaatsen zich aanmel den. Dat kan een goed initiatief v een CPN-afdeling zijn om dat samen met anderen te doen.

Aanmelding en informatie loopt v het landelijke secretariaat van het Breed Platform:
Postbus 8039, 5004 GA Tilburg
Tel: 013-556337
Gerda van der Coelen/Swinda Ang la

(HJ vd M)

Nieuw nummer van Platform

Ziekengeld

Op 27 januari vond een door Platform georganiseerde ,,deskundigenbijeenkomst'' plaats over de verslechteringen in de ziekengelduitkeringen. Aanwezig waren Rotterdamse havenarbeiders, werkers uit de voedingsindustrie, WAO-ers, artsen en wetenschappers, een student arbeidspsychologie en een journaliste.

Doel was het door onderlinge discussie versterken en uitdiepen van argumenten tegen verslechteringen. Daarin zijn we zeker geslaagd, schrijft de redactie van het blad. In het vorige nummer van Platform plaatsten we al een artikel over het ziekengeld. Het nieuwe nummer verwerkt de discussie van 27 januari en is dus geschreven als aanvulling. De tema's in het nu geplaatste artikel komen vrijwel overeen met de vorige keer: voorgeschiedenis, onderhandelingsvrijheid, medische aspekten, sociale ongelijkheid, arbeidsomstandigheden, regeringsoptreden, sociale verzekeringen, koopkrachtrelatie.
Een beperking van het artikel is nog dat op het moment dat het geschreven werd, niet bekend was of de regering na het advies van de SER haar voorstellen nog verandert. Daarvoor wordt naar De Waarheid verwezen.

Arbeids-veiligheidsrapport

Eerder in Platform werd geschreven dat dit voorjaar de Arbeidsomstandighedenwet gedeeltelijk in werking zou treden. Vanwege gebrek aan deskundigheid (?) op het ministerie van Sociale Zaken is dat toch weer uitgesteld. Wel wordt in de loop van dit jaar aan zo'n 100 grotere (gevaarlijke) bedrijven de verplichting tot een arbeidsveiligheidsrapport opgelegd, krachtens artikel 5 van de wet. De tekst daarvan vind je in dit nummer van Platform.
Te bestellen: Platform: uitgave van de CPN: Informatie over sociaal-economische vraagstukken. Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam. Postgiro 511002 t.n.v. Alg. Penningmeester, o.v.v. Platformbijdrage.

DoorBraak bulletin voor persfunctionarissen, agenten e.a.

In februari j.l. is het eerste nummer van ,,DoorBraak'' verschenen. Dit bulletin, dat uitgegeven wordt onder verantwoordelijkheid van de landelijke werfleiding, biedt ruimte voor ervaringen die worden opgedaan in het werk met De Waarheid, voor onderzoekjes naar ontwikkelingen in het abonneebestand, aankondigingen en plannen.
De opzet is, met het uitgeven van DoorBraak, te bereiken dat informatie met betrekking tot kampanjes sneller alle direkt betrokkenen bereikt en, door het beschrijven van ervaringen, een creatievere aanpak van het werk met de krant te bewerkstelligen. Ook volgt DoorBraak de diskussie op landelijke vergaderingen van distriktspersfunktionarissen en beoogt ze de diskussie en maatregelen van de werkgroep Indirekte Werving te melden.
Op deze manier kan een grotere inzichtelijkheid in het functionere van de centrale organisatie van de krant worden bereikt.
We streven ernaar DoorBraak maandelijks uit te geven. Het blad is verkrijgbaar bij de districtspersfunctionarissen.

Vervolg van pag. 1

Monopolie; macht en mogelijkheden

Ruimte scheppen in EEG

Volgens Rinus Haks is naar de EEG en de lidstaten een openbare stellingname van de Nederlandse regering nodig, met betrekking van de quotering van de staalproduktie. Deze toewijzing van de hoeveelheid te produceren staal vindt plaats op basis van de hoeveelheid verwerkte produkten en niet op basis van halffabrikaten. Na de voorgeschiedenis in Estelverband zou dit tot de zeer vreemdsoortige toestand leiden dat het produktiequotum aan de nieuwe Duitse combinatie wordt toegewezen. Dat kan niet aanvaard worden.

Evenmin kan de regering zich gehouden achten aan de steuncodex van de EEG, die inhoudt dat steun aan de staalindustrie met vermindering van produktiecapaciteit en afslanking dient gepaard te gaan.

'Nederland heeft gezien het internationale karakter van de economie en de vervlechting over de grenzen heen, altijd gestreefd naar strikte naleving van de EEG-bepalingen, hoewel het maar al te vaak dictaten waren van de sterke economische machten binnen de Gemeenschap. Nu echter het voortbestaan van Hoogovens zelf op het spel staat en bijna elk land de eigen staalindustrie met enorme bedragen steunt, is de grond voor ons land ontvallen om eigen nationale belangen verder prijs te geven. Nederland hoeft niet de enige overgeblevene te zijn die nog plat gaat voor de EEG.

De ontvlechting van het Estelverband geeft aan dat er ruimte is tussen Nederland en de Bondsrepubliek zowel voor de quotering als voor de steunverlening van Hoogovens. En een harde opstelling van de regering is vereist om die ruimte door politiek optreden binnen de EEG ook te scheppen', aldus Rinus Haks tijdens het Open Beraad.

EEG versus VS

Hiermee is ook de buitenlandse politiek van ons land in het geding. Juist de internationale ontwikkeling dwingt om onze eigen staalindustrie te verdedigen. Ze is onmisbaar voor nieuwe economische opleving en is van belang voor een onafhankelijke politieke opstelling in internationale vraagstukken.

Het blokkeren door de Verenigde Staten van de Hoogovenexport naar traditionele afnemers in dat land (waarvoor 'dumpingpraktijken' van en 'steunverlening' aan Hoogovens als voorwendsel worden gebruikt) duidt er op dat er meer dan de staalindustrie in het geding is. Het toont een nieuwe en gevaarlijke escalatie in het optreden van de Reagan-administratie tegenover Nederland en Europa. Nog niet eerder is door de Verenigde Staten zo massief en zo fel opgetreden tegen ons land en andere Europese landen: er kan niet anders dan van een handelsoorlog gesproken worden.

'Nu de Verenigde Staten alle registers opentrekken, gaat het niet alleen om onze eigen posities *in* de EEG, maar ook om de posities *van Europa*', zegt Rinus Hanks.

Anderzijds vereist een actieve, zelfstandige buitenlandse politiek van Nederland, die gericht is op vrede en het doorbreken van het blokdenken, eveneens een stevige onderbouwing van de bijzondere plaats die ons land inneemt. Zo een buitenlandse politiek moet ook steunen op een zelfstandige economische politiek en op een visie uitgaat van nationaal belang. Het opdrijven van de rentestand, het opzuigen op grote schaal van kapitaal uit Europese landen en de grote wisselingen in de dollarkoers maken eigen maatregelen noodzakelijk. Bijvoorbeeld het aan banden leggen van de kapitaalexport, het maken van beleggingsvoorschriften voor investeringen hier tegen lage rente. Het nalaten van dergelijke maatregelen zou investeringen onmogelijk maken en alternatieven die binnen ons bereik liggen zouden op de tocht komen te staan.

Niet voor rentesubsidies

Duidelijk is dat een nationale gerichtheid van Hoogovens van groot belang is voor de levenskracht van de nu kwijnende metaalverwerkende industrie. En omgekeerd is Hoogovens afhankelijk van een zekere en vast nationale basis.

Het feit dat naast de vakbeweging, wij en anderen, nu ook de Hoogovendirectie spreekt over het uitbreiden van de staalverwerking, over diversificatie en over assortimentverbreding, vergroot de mogelijkheid om een geïntegreerde staalindustrie te behouden en uit te bouwen. De voorstellen van de vakbeweging in dit verband een 'planovereenkomst' af te sluiten, beoordelen wij heel positief.

Waar voor de financiering gedacht wordt aan risicodragend kapitaal, ook in de vorm van overheidssteun, dan dient dat wel gepaard te gaan met waarborgen en dat welke vorm van steunverlening ook niet tot resultaat mag hebben dat eerst of alleen de renteschulden aan de banken worden afgelost. Er zal verlangd moeten worden dat ook de banken een bijdrage leveren. En dat kan, na de ontvlechting wanneer toch een nieuwe schuldvaststelling moet plaatsvinden. Daartoe zullen wettelijke maatregelen moeten worden opgesteld.

Dochters helpen

Er zijn nu onmiddellijk al maatregelen nodig om het bestaan van de dochterondernemingen veilig te stellen. Een aantal van deze bedrijven is al druk bezig sociale programma's op te stellen voor het geval dat sluiting aan de orde komt. Die weg dient verhinderd te worden. Reeds met enkele tientallen miljoenen guldens bij een reeks van dochterondernemingen, die vaak al verwerkende metaalbedrijven zijn, kan men voor jaren werk veilig stellen.

Zelfbesturende initiatieven

Door gemeenschappelijk optreden van werkers in de metaal- en staalsector, de vakbeweging en wetenschappers, verbonden met het optreden van de politieke partijen is de ontwikkeling van een nieuw industriebeleid mogelijk. Er zijn al veel mogelijkheden aangedragen. Bijvoorbeeld het herstel van de produktie van rollend materieel, zwaar gietwerk, kogellager, apparatenbouw, veren en damwanden. En het ging eveneens om de aansluiting voor de scheepsbouw, de offshore en de constructiebouw tot en met kranen, tand' wieloverbrengingen en grondboorapparatuur, die stap voor stap werden afgebroken.

Voor de plaats van Hoogovens daarin is er een strategisch onderzoeksplan nodig, dat procesvoering, staaltoepassing en verwerkingsmogelijkheden beziet. Nederland zal het moeten hebben van kwaliteitsprodukten en van het opzetten van een nieuwe geavanceerde industriële ontwikkeling die kansen schept voor arbeidsintensieve en milieuvriendelijke bedrijvigheid, die op de behoeften is afgestemd. De vakkennis is voorhanden.

Dat is een zaak die niet alleen aan de bedrijfsleiding van Hoogovens kan worden overgelaten. De overheid, en met name regering en provinciaal bestuur behoren samen met de vakbeweging en de werknemersvertegenwoordigers toegang te hebben tot alle informatie waar het bedrijf over beschikt en dienen in staat gesteld te worden stappen te doen op weg naar zelfbesturende initiatieven, zonder welke het onmogelijk is een wending ten goede tot stand te brengen.

Een planovereenkomst behoort een sociale paragraaf te bevatten die de staalproduktie en metaalverwerking op een sociaal verantwoorde wijze voor de werkers regelt. Juist nu er een beroep wordt gedaan op de overheid voor een gigantische steunoperatie, zijn er mogelijkheden een verbetering van de kwaliteit van de arbeid en van de werkgelegenheid te realiseren.

FvL

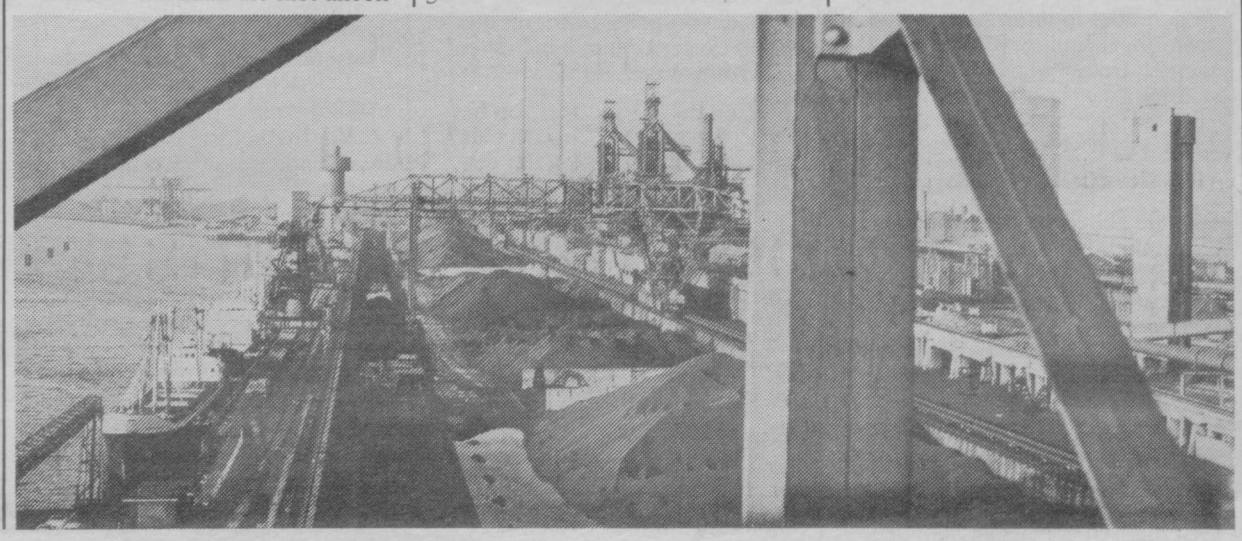

STRIJD IN SAMENWERKING
discussie over het partijprogram

Ter discussie staat het ontwerp-program van de CPN. Wanneer men het doorleest dan is dat met voldoening, omdat men het verleden er in terugvindt, maar ook de toekomst.

In het verleden waren communisten voor zeker 90% arbeiders. Het doel was zoveel mogelijk arbeiders te verenigen en onder leiding van het partijbestuur op te stormen naar het Socialisme. Voor de oorlog met steun van onze krant de Tribune, in de oorlog werd het De Waarheid.

De strijd tegen ongerechtigheid en onderdrukking werd gevoerd door stakingen en massaal verzet. Een indrukwekkend voorbeeld hiervan is nog steeds de Februaristaking tegen de bezetters, uitgeroepen door en onder leiding van de communisten. Ook in onze tijd is er veel strijd, denk maar aan de acties tegen hoge huren, tegen de hoge aardgasprijzen, tegen verslechteringen als aantasting van het ziekengeld, loonsverlaging, tegen werkloosheid. Veel strijd is er gevoerd, en deze strijd moet doorgaan. Men kan er een boek over schrijven, dat kan echter niet vanaf deze plaats, dat zou teveel ruimte in beslag nemen. Daarom wil ik nu vooruitzien, zoals ook het ontwerp-program doet.

Een blik in de toekomst

Voorop staat samenwerking van progressieve krachten, samenwerken met andere linkse partijen. Dat dit nodig is, maar ook kan, hebben wij gezien met de demonstratie in november '81 te Amsterdam. De grootste en machtigste demonstratie die ooit in Nederland gehouden is. Dit kon gebeuren doordat alle krachten die tegen kernbewapening zijn, tegen de oorlog, tegen afslachting van de mensheid, zich verenigd hadden.

Duidelijk staat ook in het program dat de CPN geen doel op zich is, maar een instrument (lees partij), dat de strijd moet kunnen aanpakken in wisselende situaties. Natuurlijk is het wel strijd in het belang van de arbeidersklasse en voor de vrede, met alles wat hier omheen geweven is. Maar in ons nieuwe program betekent het ook dat als een linkse partij komt met goede ideeën, wij die kunnen ondersteunen. Het betekent ook samenbundeling van krachten bij verkiezingen, samen een lijst of lijstverbinding.

Wij hebben een CPN die volledig zelfstandig is, aangepast aan de Nederlande problemen en mogelijkheden. Dat is een goede zaak. Maar wat was en wat blijft, dat is de verbinding met de massa, via huisbezoek, via onze leden in de bedrijven, via onze krant, maar ook door ons propagandamateriaal. En dan is het de plicht van iedere partijgenoot, dat hij of zij weleens voor 'postbode' speelt.

Wat ook van belang is, en iedere partijgenoot moet dat goed beseffen, is dat de vrouw gelijk is aan de man. De vrouwenbevrijdingsstrijd is al jaren aan de gang en nu komen de resultaten. Er mag geen onderscheid zijn tussen de mensen, zwart of blank, man of vrouw, gelijke plichten maar ook gelijke rechten. Ik ben het dan ook volledig eens met wat hierover in het nieuwe program wordt geschreven.

Zo zou ik over alle tien hoofdstukken wel kunnen schrijven, ze zijn alle belangrijk. Maar er komen nog genoeg vergaderingen waar wij in onderlinge discussies er over kunnen praten. Onze partij gaat vernieuwen, volgt een nieuwe koers. Wij zullen er allen aan moeten werken om dit ook mogelijk te maken.

Het is dan ook van het grootste belang dat de toelichting die onze voorzitter Henk Hoekstra geeft, goed gelezen wordt en bij de discussie betrokken wordt.

Ik weet dat dit artikel beknopt is, maar misschien vormt het aanleiding voor andere kameraden, jong of oud, ook eens pen en papier te pakken en hun mening op papier te zetten.

Johan Alink
(Uit het informatie- en discussieblad Twente)

Gemeenteraadsverkiezingen

Districtsconferentie CPN wil progressief accoord

Op 6 en 7 maart en 4 april hielden de Amsterdamse kameraden een districtsconferentie over het program voor de gemeenteraadsverkiezingen, de kandidatenlijst en een grondslag voor het functioneren van de gemeenteraadsfractie.
Paul Wouters, politiek secretaris van het district, gaf van de conferentie op de eerste 2 dagen een beoordeling in het Amsterdamse aktivistenbulletin. We hebben een selectie gemaakt van die passages die voor de partij als geheel van belang zijn.

De CPN in Amsterdam wil dat er na de gemeenteraadsverkiezingen in juni een college van B en W komt met een progressief programma, dat op hoofdpunten is vastgelegd. De CPN sluit in principe geen partijen uit, die zo'n programma willen onderschrijven. Dat werd besloten door de verkiezingsconferentie van het Amsterdamse district van de CPN op 6 en 7 maart j.l. Als er na de verkiezingen zo een progressief programma is gemaakt dan zal de CPN eerst een openbare informatie-avond beleggen, voordat een districtsconferentie besluit of het akkoord voldoende basis is om aan B en W deel te nemen.

In het weekend werd een verkiezingsprogram in hoofdlijnen vastgesteld. Bovendien werden deelprogramma's over de verschillende terreinen van de gemeentepolitiek uitgewerkt. Dit geheel is opnieuw voorgelegd aan de districtsconferentie op 4 april j.l.

De conferentie was van mening dat het verwerken van de doelstellingen, ideeën en ervaringen van de vrouwenbevrijdingsstrijd grote aandacht moet krijgen. Dat betrof zowel het verkiezingsprogramma als de uitgangspunten van het vaststellen van de kandidatenlijst en voor de werkwijze van de partij.

Hoofdpunten

De partij in Amsterdam blijft zoeken, aldus Paul Wouters in het activistenbulletin, tegen de door de regering doorgevoerde weg van bezuinigingen optreden. Ook door te weigeren van te voren precies aan te geven hoe zij knopen, ontstaan op gemeentelijk niveau door de opgelegde bezuinigingen, zal doorhakken. Tegelijk heeft de conferentie aangegeven dat zij hoofdpunten in de strijd wil formuleren.

'Naar mijn mening is door deze besluiten een belangrijke politieke stap vooruit gezet door onze partij. Het stellen van afgewogen hoofdpunten is een noodzaak om richtinggevend op te kunnen treden in de Amsterdamse politiek.'

Het verloop van de conferentie

Bij vele gedelegeerden was er aanvankelijk ontevredenheid over de voorbereiding van de conferentie. 'Het was zonder meer een conferentie met spanningen.' Na (zelf)kritiek op de voorbereiding van de conferentie constateert Paul Wouters:

'Er zijn in ieder geval een aantal knelpunten aan te geven: de partij als geheel is te laat bij het debat betrokken; er is onvoldoende systematisch verslag gedaan over de exacte verschillen van mening, waardoor daar onhelderheid tot in de conferentie zelf over heeft bestaan; door de wijze van werken werden pogingen om dit wel te doen op zich zelf weer onderwerp van meningsstrijd; mede hierdoor raakte het debat in het dagelijks bestuur geïsoleerd van het debat in de afdelingen en groepen.'

In een beoordeling van de partijdemocratie en de bestuursstijl die nodig is, merkte Paul Wouters op dat pogingen om een eenduidig centralisme in ere te herstellen in de praktijk leiden tot het ontbreken van een functionerende centrale leiding met voldoende basis.
'Geforceerd centralisme (hier en daar tot uiting komend in de roep om 'duidelijk leiding geven') zou onmiddellijk leiden tot het afstoten van delen van de progressieve beweging van de partij. Er is wel *terecht* vraag naar duidelijke besluitvorming met informatie over de verschillende opvattingen (als die er zijn).

Er is dus in de werkwijze van de leidingen in de partij onderscheid nodig tussen besluiten en opvattingen. Meerderheids*besluiten* zijn geldend en moeten dat ook blijven. Hieraan tornen zou betekenen dat de slagvaardigheid van de partij teniet wordt gedaan. Maar wel moet het zo zijn, dat meerderheids- én minderheids*opvattingen* allen volledig in de partij tot gelding moeten kunnen worden gebracht, zodat de leden van de partij ook werkelijk kunnen oordelen.'

De discussie over de kandidatenlijst

Op de conferentie is een diepgaande discussie gevoerd over de samenstelling van de kandidatenlijst. Er waren in totaal 97 kandidaten door de afdelingen naar voren gebracht. Uiteindelijk bleken van alle gestelde kandidaten er 15 bereid op een verkiesbare plaats te staan. Het districtsbestuur van dinsdag 2 maart jl. kreeg een voorstel voorgelegd waaruit bleek dat bij de eerste tien kandidaten één vrouw was.

Een belangrijk deel van het districtsbestuur heeft daarna als haar wens uitgesproken dat de helft van het verkiesbare aantal kandidaten vrouwen zouden zijn, die de ervaringen en ideeën van de vrouwenbevrijdingsstrijd in het gemeentebestuur kunnen inbrengen.

In de grote hoeveelheid gesprekken, die daarna werd gevoerd, zijn een drietal problemen naar voren gekomen, die onderling sterk vervlochten bleken.

1. De *continuïteit* van het raadswerk was in het geding. Een minimumgarantie is nodig voor het behoud van de aanwezige deskundigheid en ervaring.

2. De vrouwen die na gesprekken bereid waren hun kandidatuur in overweging te nemen, koppelden daaraan een aantal *voorwaarden* die ondermeer uitvoerig waren besproken tijdens een overleg van vrouwen.

Deze voorwaarden hebben betrekking op een aantal afspraken die een zo goed mogelijk functioneren als raadslid en de mogelijkheid feministische politiek tot ontwikkeling te brengen in fractie én gemeenteraad moeten garanderen. Dit alles mede gelet op de persoonlijke situatie van betrokkenen. Een belangrijk punt hierbij is het behoud van een beroepsoriëntatie, d.w.z. part-time werk.

De volgende voorwaarden zijn aan de cie. medegedeeld:
a. Het verkiezingsprogramma moet gefeminiseerd zijn.
b. Om aan het voorgaande te voldoen, met name waar het gaat om de feministische inbreng in fractie en raad, moeten twee verkiesbare plaatsen door vrouwen worden bezet.
c. Om als goed raadslid te kunnen functioneren, gelet op de zwaarte ervan, die door niemand wordt betwijfeld, moeten deze twee vrouwen via het fractie-assistentschap georganiseerde ondersteuning krijgen, zodanig dat vier vrouwen gezamenlijk het werk van twee raadsleden kunnen behartigen (twee duo's, dus).
d. De betrokken vrouwen moeten georganiseerd contact houden met de vrouwenbeweging en met ongeorganiseerde vrouwen. Onder andere daartoe zou een steunfractie van vrouwen moeten worden gevormd. Punt a en d werden op een vrouwenoverleg vrij algemeen ondersteund.

3. Mede gelet op het voorgaande kwam ook de *werkbaarheid* van de toekomstige raadsfractie in het geding. De vraag rees of een combinatie van raadswerk met een andere parti-time baan de werkbaarheid zou bedreigen, en zo ja, in welke mate, in die zin dat daardoor het werk van andere fractieleden zwaarder belast zou worden.

In de discussie is gebleken dat er verschillen van opvatting zijn over het begrip werkbaarheid: aan de ene kant kunnen de afspraken als voorwaarde worden beschouwd voor werkbaarheid, met name wat betreft de positie en de inzet van die personen zelf; daartegenover bestaat de opvatting dat de werkbaarheid juist door het realiseren van genoemde voorwaarden wordt aangetast. Dit betekent dat in de komende tijd het vraagstuk van de werkbaarheid en de zwaarte van het raadswerk aan de orde moet komen niet alleen in relatie tot de inbreng van vrouwen, maar voor iedereen.

Roel Walraven stelde dat voor hem voorwaarden die leiden tot het werken met twee fractieleden, die dat werk combineren met een part-time baan, nu niet aanvaardbaar zijn, met het oog op de werkbaarheid voor de gehele fractie en de consequenties die dat voor hem zouden hebben als fractievoorzitter. Laurens Meertens heeft zich bij deze opvatting aangesloten.

Een aantal vrouwelijke kandidaten hadden de genoemde voorwaarden gesteld omdat zij van mening zijn dat de inbreng van de feministische beweging en denkwijze alleen onder voor hen werkbare omstandigheden kan worden gerealiseerd.

Het districtsbestuur was van mening dat deze politieke inzet dermate serieus is dat er geen besluit moet worden geforceerd. De conferentie nam dit over en besloot: de opdracht van de kandidatencommissie wordt met twee weken verlengd, d.w.z. de commissie krijgt opdracht om binnen twee weken met een definitief voorstel te komen op basis van de volgende uitgangspunten:
1. Een positieve beoordeling van de inzet van de voorwaarden, die door de vrouwen zijn gesteld.
2. Een optimale werkbaarheid van de fractie.
3. Voldoende inzet voor de grote vraagstukken van de stad.

Voorwaarde voor deze werkwijze is de bereidheid van die betrokkenen om op basis hiervan tot een oplossing te komen.

Op 4 april, toen de conferentie werd voortgezet, bleek het mogelijk met die uitgangspunten tot een kandidatenlijst te komen. Voor een verslag van die conferentiedag verwijzen we naar De Waarheid op 5 april.

De eerste kandidaten die op de lijst voorkomen zijn:
1. Roel Walraven;
2. Welmoet Spreij;
3. Laurens Meerten;
4. Tineke van den Klinkenberg;
5. Riek Hoogkamp;
6. Jeroen Saris;
7. Gerard Bunnink;
8. Annel van Houts.

1982: Zuid-Afrika

De algemene vergadering van de Verenigde Naties heeft 1982 uitgeroepen tot: ,,Internationaal Jaar van de mobilisering voor Sankties tegen Zuid-Afrika.
Gehoor gevend aan deze oproep van de Verenigde Naties is in Nederland een stichting ,,VN-jaar voor de Sankties tegen Zuid-Afrika, 1982" in oprichting, onder meer op initiatief van het Komitee Zuidelijk Afrika. In het bestuur van de stichting zitten mensen als: Relus ter Beek, Sietse Bosgra, Aad Nuis, Jan Nico Scholten en Fred van der Spek. Voorzitter is Albert van den Heuvel.
Deze stichting heeft nu een comité in het leven geroepen dat moet gaan werken als comité van aanbeveling en dat actief gaat optreden om de regering onder druk te zetten om een begin te maken met de uitvoering van de sanktiemaatregelen, die in het regeeracoord zijn opgenomen.
Dit comité zal verder activiteiten in ons land organiseren om de mensen te informeren over de toestand in Zuid-Afrika en over de noodzaak om het Zuid-Afrikaanse Apartheidsregiem met sanktiemaatregelen onder druk te zetten en verder te isoleren.
Namens de CPN zal ons Tweede Kamerlid Gijs Schreuders in dit comité zitting nemen.

(H. J. v.d. M.

Zomercursus 1982

Er is nog plaats voor de zomercursus dit jaar. Er worden drie weekends georganiseerd, opnieuw in Woudschoten.

Het **eerste weekend** wordt gehouden op:
vrijdagavond, zaterdag en zondag 25-26-27 juni a.s.

Dit weekend wordt opgezet rondom een aantal thema's in verband met de doelstellingen van de partij:
— Vernieuwing en uitbreiding van de democratie (o.a. over parlementaire democratie en socialisme, over bestuurlijke verantwoordelijkheid en de verhouding van partij tot -bewegingen);
— Over verandering van de economie (o.a. over de kwaliteit van de arbeid en de kwaliteit van het leven, over individualisering, verzorging en voorzieningen, over zeggenschap over de produktie, over kleine producenten);
— Over nieuwe internationale verhoudingen en betrekkingen.
Maximum aantal deelnemers = 100. Deelnemersbijdrage ƒ 60,-.
Het **tweede weekend** zal plaats vinden op vrijdagavond, zaterdag en zondag 20-21-22 augustus. Maximaal aantal deelnemers 125. Bijdrage ƒ 60,-.
Het **derde weekend** wordt op zaterdag en zondag 18 en 19 september gehouden. Maximum aantal deelnemers = 100. Bijdrage ƒ 50,-.
Over de opzet voor het tweede en derde weekend volgen nadere mededelingen.
Inschrijven voor een van de weekends gebeurt door overmaking van de genoemde deelnemersbijdrage op gironummer 19 80 487 van de Stichting politieke vorming en scholing CPN, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam, onder vermelding van Zomercursus 1, 2 of 3.
Bij voldoende belangstelling wordt overwogen een creche in te richten.
Mensen die bij de organisatie van een en ander willen helpen zijn zeer welkom.

Door: Bert Visser

Voor de bevrijding van homoseksualiteit

Zaterdag 23 en zondag 24 januari van dit jaar, het weekend na de grote CPN-vrouwenconferentie, betekende opnieuw een uniek weekend, in de eerste plaats voor ons deelnemers, maar ook voor de CPN. In de jeugdherberg van Bunnik stonden ze wel even gek te kijken toen in de loop van zaterdagmorgen tussen de veertig en vijftig flikkers uit de CPN binnendruppelden voor het eerste CPN-flikkerweekend.

Het heeft wel wat tijd gekost voor het zover was en nog bleek er heel veel slecht georganiseerd en voorbereid. Maar dat doet niks af aan het feit dat voor het eerst flikkers uit de CPN in zo'n grote groep met elkaar hebben gepraat over het verband tussen heteroseksualiteit en kapitalisme, over homohaat, homo-angst, homobevrijding en de heteronorm. Over onze positie in de partij, onze organisatie binnen de partij, Oost-Europa, arbeidsdiscipline, een basisinkomen, individualisering (het recht van iedereen op een zelfstandige sociaal-economische positie, los van haar of zijn relaties), de gemeenteraadsverkiezingen en nog veel meer.

Waarom dit in de ledenkrant staat

Hieronder volgt een slechts uit sommige discussiegroepen afkomstig verslag van de discussies die op het weekend hebben plaatsgevonden. Niks is nog afgerond, dat kan ook niet na één bijeenkomst, maar we vonden het toch belangrijk alle partijgenoten te laten weten waar we het over gehad hebben.

Niet uit vrijblijvendheid maar omdat een van de conclusies van het weekend is dat we niet in ons eigen kringetje kunnen blijven ronddraaien als we wat willen veranderen. We hebben juist zoveel mogelijk partijgenoten nodig die herkennen of zich voor kunnen stellen waar onderdrukking van homoseksualiteit vandaan komt. En die daar ook af willen, niet alleen voor hun homoseksuele partijgenoten, maar ook omdat het alles met hun eigen beleving van seksualiteit te maken heeft.

We willen ook de partij de kans niet geven om ons in het halfdonker te laten voortbestaan. We zullen laten merken dat we er zijn. In ons eigen belang en in het belang van de partij. Met dat laatste bedoelen we dat we het belangrijk vinden dat de partij onze ervaringen verwerkt en politiek vertaalt.

Dat de partij niet alleen maar solidair is maar meehelpt om oplossingen te zoeken. Zodat het inzicht van de hele partij in deze materie groeit en stellingname van de partij hierdoor aan kracht wint.

Heteroseksualiteit aangeleerd of natuurlijk

Een van de veel besproken vragen 's zaterdagmiddags was dan ook of seksualiteit aangeleerd is. Met andere woorden, of de manier waarop wij met seksualiteit omgaan misschien grotendeels maatschappelijk bepaald wordt ('Het voorkeurssysteem heteroseksualiteit drukt enkel een maatschappelijke prioriteit uit'). Hierover bestond geen overeenstemming. Sommigen waren van mening dat homoseksualiteit best een 'natuurlijke geaardheid' kon zijn. Waar de meesten het wel over eens waren, was dat de strikte opdeling van de mensheid in homoseksuelen en heteroseksuelen maatschappelijk bepaald is. Alsof homoseksuelen nooit erotische gevoelens voor mensen van het andere geslacht zouden hebben. En omgekeerd natuurlijk, alsof hetero-mannen nooit erotische gevoelens zouden hebben voor andere mannen. We weten uit eigen ervaring vaak wel beter.

De heteronorm

Een hieruit volgende discussie ging over de vraag of heteroseksualiteit een dwangsysteem is dat maatschappelijk wordt opgelegd. Hierbij zijn dan homoseksuelen te beschouwen als 'ontsnappelingen'. Sommige deelnemers vonden dit te sterk gesteld: heteroseksualiteit is wel altijd de norm geweest, naar hun inzicht, maar als je het sterker stelt wek je de indruk dat homostrijd tegen heteroseksualiteit op zich gericht zou zijn. Ze waren bang dat hiermee het perspectief voor de verbreding van de homostrijd en de mogelijkheid om bondgenoten buiten de homobeweging te vinden, zouden wegvallen. Weer anderen stelden hierop dat die norm niet werkelijk ter discussie komt door het bestaan van homoseksuelen als aparte minderheidsgroep te accepteren en tolereren. De rest van de maatschappij blijft dan exclusief-heteroseksueel ingericht. En dus inclusief het gezin, de broedplaats waar alle kinderen heteroseksueel worden opgevoed alsof dat de normaalste zaak van de wereld is. Dus toch een maatschappelijk dwangsysteem?

Homo-angst

Waarom is het zo moeilijk de heteronorm ter discussie te stellen? Hierop kwamen heel veel verschillende reacties waaruit bleek op hoeveel punten van de maatschappij de heteronorm verankerd zit.

Homo-angst en homo-aversie (homo-afkeer) zijn een gevolg van de heteronorm. Afkeer van homoseksualiteit wordt ideologisch gerechtvaardigd zowel in christelijke kring als daarbuiten. Met name de katholieke leer stelt dat seksualiteit in dienst moet staan van de voortplanting. Alle seksuele belevingen die daar niet op zijn gericht, zijn volgens die redenering uit den boze, inclusief homoseksualiteit. Buiten christelijke kring wordt vaak een soortgelijk argument gehanteerd; het nageslacht zou in gevaar komen en bovendien zou homoseksualiteit tegennatuurlijk zijn. De deelnemers aan het weekend waren het er snel over eens dat dit onzin is. Ten eerste gaat het er niet om alle heteroseksuelen homoseksueel te maken. We willen juist af van die indeling en een vrijere beleving van seksualiteit mogelijk maken. Ten tweede wordt het begrip tegennatuurlijk hier gebruikt om aan te geven wat wel in iemands mensbeeld past en wat niet. Met 'natuur' heeft dat niets te maken. Als spontane gevoelens zijn homoseksuele belevingen niet minder 'natuurlijk' dan heteroseksuele.

Als deze ideologische rechtvaardingen zo duidelijk rammelen, blijft de vraag liggen waar homoaversie dan echt vandaan komt. Sommigen brachten naar voren dat bij het aantasten van de zeer sterke 'tucht' tot heteroseksualiteit alle tucht, alle discipline gaat wankelen

Een hiermee verbonden belangrijk argument was dan ook dat flikkers het patriarchaat, de macht van mannen in deze maatschappij, ter discussie stellen. Deze macht berust op rolpatronen die juist door flikkers worden doorbroken. Flikkers passen niet in mannelijke rolpatronen en relativeren zodoende de 'natuurlijke' rol en positie van mannen. Bij heteroseksuele verhoudingen ligt de rolverdeling maatschappelijk gezien vast. De man wordt overal op aangesproken, is eerst verantwoordelijk, het belangrijkst. In homoseksuele relaties gaat deze rolverdeling niet op. Bovendien dragen ze vaak een ander karakter dat meer ruimte voor het individu biedt.

En in het socialisme dan?

Voor iedereen betekende zijn flikker zijn dat we eisen moeten stellen aan de inrichting van een toekomstig socialisme. Zoals de situatie in Oost-Europa laat zien, is de heteronorm daar nog steeds een heilig huisje waar 'zondige' flikkers vanaf moeten blijven. Het feit dat de produktiemiddelen in handen van de staat zijn, leidt er kennelijk niet zonder meer toe dat flikkers een vrij bestaan kunnen opbouwen. Hiermee moet de partij rekening houden. Om die reden is besloten een volgend weekend te beleggen, waarschijnlijk op 28 en 29 augustus a.s., over het ontwerp-partijprogramma. We willen dit dan doorlichten op de houding t.o.v. heteroseksualiteit, het gezinsdenken, de arbeidsmoraal e.d.

Economische strijd

Behalve over de meer theoretische kanten zoals hierboven geschetst, is ook gediscussieerd over de concrete eisen van de homobeweging. De eisen van de homobelangenorganisaties zijn voornamelijk gericht op een flexibele organisatie van de reproduktiesfeer en een, qua tijd, terugdringen van de produktiesfeer. Dit heeft volgens sommigen bepaalde beperkingen. In de bovengeschetste discussie waren juist vraagtekens gezet bij de strikte scheiding tussen produktie en reproduktie ('Het werk gaat voor het meisje') en bij het uitschakelen van de individuele behoeften in de produktiesfeer. Toch vond iedereen het belangrijk de concrete sociaal-economische eisen van de homobeweging te bespreken en ermee te werken. Resultaat van die discussie was dat met de nodige vraagtekens de volgende punten van overeenstemming werden geformuleerd.

— De CPN dient achter het individualiseringsstandpunt van het COC te gaan staan. Iedereen dient economisch onafhankelijk zijn leven te kunnen inrichten. Mensen die willen samenwerken, moeten de wijze waarop dat gebeurt zelf kunnen regelen uitgaande van hun eigen persoonlijke leefsituatie. In dat kader moeten rechten van samenwonenden gelijkgesteld worden aan die van gehuwden. Dat heeft met name betrekking op rechten op goede huisvesting. Het huwelijk als een door de wet geregeld contract waarbij de vrouw allerlei rechten verliest, dient afgeschaft te worden.
De meerderheid vond dat erfrechtregelingen voor samenwonenden gelijkgesteld zouden moeten worden aan die van getrouwden. Een minderheid vond dat problematisch: zij waren van mening dat je als communist een kritischer standpunt zou moeten formuleren. Immers, het erfrecht is een van de mechanismes waarmee verschillen in macht, welvaart en eigendom, ook van produktiemiddelen, in stand wordt gehouden.

— Individualisering is alleen mogelijk bij herverdeling van arbeid; het betaald laten worden van nu onbetaalde arbeid en het tegengaan van uitstoot van arbeid zoals dat momenteel plaatsvindt, is dan ook erg belangrijk.

— Bovendien zou een verkorting van de werkweek tot ten hoogste 35 uur bewerkstelligd moeten worden (een vijfurige werkdag achtte men op korte termijn niet te realiseren). Bij die kortere werkweek zou ieder individu een gegarandeerd inkomen moeten krijgen. Dit zou hoger moeten liggen dan het huidige minimumloon.
Over de vraag of dit individueel of per 'samenlevingseenheid' gerealiseerd zou moeten worden, ontstonden praktische en principiële problemen.

Organisatie en taken

In de afgelopen twee jaar zijn er in de plaatsen Groningen, Den Haag, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam (regionale) flikkeroverleggen opgericht. Deze groepen onderhouden sinds een jaar via het landelijk overleg contacten met elkaar. Het landelijk overleg coördineert ook de uitvoering van bepaalde zaken zoals de organisatie van dit weekend. Op het weekend is besproken waar de overleggen zich mee bezig (kunnen) houden.

Van homo naar flikker

In de laatste plenaire bijeenkomst van het weekend is besloten onze naam te wijzigen van homo-overleg in flikkeroverleg. De reden hiervoor is tweeledig.

Ten eerste suggereert de term homo dat het om mannen en vrouwen zou gaan. Maar in de praktijk zien de meeste potten voor zichzelf meer perspectief in de vrouwenbeweging en weigeren ze als het vrouwelijke spiegelbeeld van flikkers beschouwd te worden. Zoals in deze krant en in De Waarheid al eerder is bericht, is er ook een pottenoverleg opgericht. Samengevat is de term homo-overleg dus misleidend.

Een tweede heel belangrijke reden is dat het scheldwoord flikker voor verreweg de meesten van ons een geuzennaam is geworden. We willen ermee duidelijk maken dat we trots zijn op onze eigen identiteit. Als de partij trots is op zijn homoseksuele partijgenoten, noemt ze die voortaan bij de naam waarmee de meesten zelf aangesproken willen worden. Het meest strijdbare woord flikker. Even doorbijten en dan gaat het wel.

Tenslotte

Op korte termijn komt er voor de deelnemers en overige belangstellenden een uitgebreider verslag beschikbaar. De deelnemers aan het weekend krijgen dit automatisch thuisgestuurd. Hieronder volgen nog de contactadressen van de regionale flikkeroverleggen.
Ben Steeman, Aquamarijnstraat 777, Groningen.
Jos de Jong, Kloosterplein 6, Breda.
Jan Breukelaar, Oosteinde 208, Delft (regio Den Haag).
Wil van Bergen Henegouwen, Noordsingel 171, Rotterdam.
Rob Schuitemaker, Brederodestraat 94, Amsterdam.
Bert Visser, Benedictushof 23, Vianen (regio Utrecht).
Dik de Boef, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam, tel. 020-262565 (koördinator landelijk overleg).

Rotterdam debat

'n debat over voorhoede, partijorganen, weten—schappelijkheid

In een van de bijlagen van de map voor de Rotterdamse conferentie, wordt een discussie in de Kommalezerskring weergegeven. Daar werd het artikel in De Groene, 'Geen voorhoede alsjeblieft', van Tony Hak, Liesbeth Immink, Jan Mulder en Armand van Puyvelde geconfronteerd met een discussiebijdrage van Herman Meijer en Arnold Reijndorp. Hieruit enkele fragmenten.

De voorhoederol

'De objectieve plaats van een politieke partij als de CPN wordt gegeven in de vaststelling dat de huidige maatschappij zowel kapitalistisch is, als patriarchaal en heteroseksueel. Of de CPN in staat is die objectieve plaats ook in te nemen hangt af van haar vermogen de huidige bewegingen juist waar te nemen en zowel op zichzelf, als in hun samenhang te begrijpen. Dat kan ze alleen als ze deze bewegingen onbevooroordeeld (d.w.z. zonder pasklare theorie) tegemoet treedt en in staat is actieve mensen uit deze bewegingen in zich op te nemen.

Slaagt ze er op die manier in het *maatschappelijk geheel* in zijn samenhang te begrijpen, dan beschikt ze over een adequate theorie, die haar in staat stelt de strijd op bovengenoemde aspecten vanuit dat begrip te voeren. De CPN vervult dan een voorhoederol', aldus Herman en Arnold.

'Essentieel bij een dergelijke opvatting van de voorhoederol is, dat de maatschappij inderdaad als *een maatschappelijk geheel* valt te begrijpen, d.w.z. dat verschillende vormen van onderdrukking met elkaar samenhangen en de verschillende tegenbewegingen ook.'

De 'Groene-schrijvers' zetten grote vraagtekens bij de objectieve noodzakelijkheid van een voorhoedepositie, zoals die op deze wijze wordt opgevat. Volgens hen is er vanuit verschillende bewegingen wel behoefte aan een partij die de werkelijkheid onderzoekt (in plaats van al kent) en naar wegen zoekt waarlangs verschillende oppositionele bewegingen zijn te verbinden. Maar het begrip 'maatschappelijk geheel' vinden zij niet zinvol. Volgens hen kan men de maatschappij het best begrijpen als *samenstel van strijdterreinen.*

Dat sluit verbindingen van verschillende bewegingen niet uit, maar wel de *objectieve convergentie* ervan (het naar één punt toe bewegen alsof iedere beweging uiteindelijk tegenover dezelfde vijand staat).'

Democratisch centralisme

In de discussie bestond overeenstemming over de noodzaak van openbare meningenstrijd en controleerbare besluitvorming, echter zonder dat daarbij gedetailleerd is ingegaan op de noodzakelijke veranderingen in de partijorganisatie. Het belangrijkste verschil van mening heeft betrekking op de uitvoering van de genomen besluiten. (Waarbij overigens niet is gesproken over de aard van deze besluiten en waarop ze betrekking hebben, red.).

In de discussie wordt opgemerkt dat een opdracht om in bewegingen voor partijstandpunten op te treden een belemmering zou zijn voor de onbevangen afweging van andere argumentaties en standpunten wat betreft het nut voor die beweging. 'De opvattingen van de CPN zijn het resultaat van een geheel andere afweging (partijprogramma, landelijke politiek e.d.) dan binnen die bewegingen van belang is.' Bewegingen mogen daardoor niet worden belemmerd in het vaststellen van hun op eigen overwegingen gebaseerde strategie. De opvatting dat CPN-leden overal partijstandpunten moeten uitdragen zou daarom een bedreiging vormen voor de democratie in bewegingen. 'Partijbesluiten gelden alleen voor partijorganen (en dat zijn de afzonderlijke leden niet). De afzonderlijke leden kunnen alleen als partij'orgaan' worden opgevat als zij als zodanig zijn benoemd (partijvertegenwoordigers in een comité, vertegenwoordigers in parlementaire organen).' Aldus de Groene-schrijvers.

Volgens Arnold en Herman ligt de kracht van de CPN precies daarin, dat ze niet alleen via parlementaire organen aan de realisering van haar standpunten werkt. De politieke analys en de discussie in de partij leidt tot standpunten over zaken, waarmee belangrijke bewegingen bezig zijn. Ook CPN-ers hebben het recht hun (maar gedeeltelijk) persoonlijke meningen en standpunten in te brengen. Dat kan de bewegingen vooruit helpen. 'Democratisch genomen partijbesluiten hebben consequenties voor de leden in alle situaties waarin dat partijstandpunt relevant is (met name in bewegingen, bewonersorganisaties, vakbonden, vrouwenbeweging, enz)', volgens Herman en Arnold. De consequentie is dat afzonderlijke leden worden opgevat als 'partijorganen', die de besluiten waar mogelijk uitvoeren.

Wetenschappelijk socialisme

Een opvatting dat de partij de organisatie zou zijn 'die het wetenschappelijk socialisme beheert, verder ontwikkelt en in de praktijk brengt', is volgens de Groene-schrijvers de basis van vele van de eerder beschreven fouten van de CPN. 'De voorhoederol wordt immers gebaseerd op de stelling dat de partij een dieper (wetenschappelijk) inzicht heeft in de maatschappelijke ontwikkelingen dan anderen. En de democratie in de partij wordt beperkt door het idee dat een aantal eerder genomen standpunten onaantastbaar zijn: ze waren immers wetenschappelijk onderbouwd en dus kunnen ze nu niet onwaar zijn en vervangen worden.' Er moet dan een instantie zijn die voorstellen toetst aan het wetenschappelijk socialisme en er wel of niet goedkeuring aan verleent. Dat is volgens hen een van de redenen waarom het partijprogram niet gebaseerd kan worden op het wetenschappelijk socialisme. 'Men kan wel willen dat het program wetenschappelijk socialistisch is, maar zo'n wens is onuitvoerbaar zonder een soort theoriepolitie in te stellen.'

Bij het tot stand komen van het partijprogram ruimen Herman en Arnold voor wetenschappelijke theorievorming en analyse wel een plaats in. De theoretische analyse moet controleerbaar zijn. Het debat erover moet een vaste plaats hebben in de partij. Het theoretische debat is nooit afgesloten (er worden geen partijbesluiten ingenomen); het kent wel een bepaalde 'stand'); een theorie is juist, zolang zij niet door andere argumenten of feiten wordt weerlegd of aangepast. De stand van de theorievorming heeft geen directe invloed op de besluiten over het program, en is daar nooit onderdeel van. Anderzijds mag zij bij het bepalen van het politiek program niet worden genegeerd.

De Groene-schrijvers stellen in dit verband, dat het er hen niet om ging de positie van de wetenschappelijke analyse op zich aan te vallen, maar die van een dominante ideologie, genaamd 'het wetenschappelijke socialisme', als basis van de voorhoedepretentie. De verhouding tussen wetenschap en politiek zou een apart discussiepunt moeten zijn. Zij zelf hebben erover geschreven voorzover 'wetenschappelijke waarheden' het democratisch debat over het programma doorkruisen.

Met een dergelijke kritiek stemmen Herman en Arnold wel in. Zij zijn het er echter niet mee eens dat daarom iedere ruimte voor theoretische analyse in het programmatische debat zou worden ontzegt. Zij willen een onderscheid maken tussen het politieke debat en de besluitvorming, die uiteindelijk tot een program leidt, en anderzijds het wetenschappelijke debat dat daarnaast ook in de partij moet worden gevoerd.

FvL

BRIEF

Evenals in andere districten vindt ook in Groningen een intensieve politieke discussie plaats over de oriëntatie van het partijwerk en de verbetering van het democratisch functioneren van de partij. Ten behoeve van de districtsconferentie eind april heeft het districtsbestuur stukken met voorstellen gedaan over de 'Verbetering van discussie en meningsvorming' en 'Verbetering van de besluitvorming'. Bovendien is hierover al veel naar voren gekomen in een 'verslag over de discussie naar aanleiding van de rapportage over het stationsgebied'. In de ledenkrant in mei zullen we daaraan uitvoeriger aandacht kunnen schenken.

Inmiddels heeft de redactie van de ledenkrant een brief ontvangen van 12 partijgenoten, die tekenen voor Werkgroep Demokratie in het CPN-district Groningen. Sterk bekort geven we deze weer, evenals enkele passages uit het verslag van een bijeenkomst van de werkgroep in januari.

Ingekomen: van de werkgroep demokratie in het CPN-district Groningen

De districtsconferentie in Groningen in april waar het democratisch functioneren van de CPN aan de orde zal komen en het verschijnen van het ontwerp-'beginselprogram' zijn voor ons aanleiding geweest om nog eens duidelijk te maken wat de geschiedenis, het doel en de werkwijze is van de 'werkgroep demokratie'.

Ervaringen met 'verstopte kanalen' en het gebrekkig functioneren van de democratie in de partij, werden door veel leden als negatief en frustrerend ervaren. Dit heeft ertoe geleid dat sommigen de partij verlaten hebben, andere 'stille' leden zijn geworden en weer anderen bij elkaar zijn gaan zitten om ervaringen en meningen met betrekking tot het democratisch functioneren en de organisatie van de partij in ons district uit te wisselen: kortom, de werkgroep demokratie ontstond.

Deze wisselende groep partijgenoten(s) bestaat sinds meer dan een jaar, vergadert om de 2 à 3 weken en bestaat uit ongeveer 25 partijgenoten(s).

Een belangrijke functie van de werkgroep is dat er discussie en meningsvorming over zaken betreffende de democratie in de partij en verbetering hiervan kunnen plaatsvinden. Er worden dus vragen gesteld, problemen opgeworpen en het praten hierover moet in alle openheid gebeuren. De consequentie daarvan is dat de werkgroep niet los van de partij als 'gesloten' blok wenst te functioneren. Dit wordt o.a. ook tot uitdrukking gebracht in het feit dat de leden van de werkgroep persoonlijk verantwoordelijk zijn voor hun eigen uitspraken en standpunten. Het is niet de bedoeling, noch noodzakelijk om tot eenheidsstandpunten, besluiten te komen.

Er zijn de afgelopen tijd verschillende discussies in de werkgroep gevoerd, o.a. over de relatie districtsbestuur-districtsconferentie, het verkiezen van het districtsbestuur, de functie van de kandidaatbesprekingscommissie, de rol van afdelingsbesturen bij het verkiezen van gedelegeerden, de besluitvorming op districtsconferenties enz. Dit zijn geen geïsoleerde discussies van een groep 'gefrustreerde leden', maar discussies zoals ze landelijk plaatsvinden in bijvoorbeeld een tijdschrift als Politiek en Cultuur en niet te vergeten in Komma.

We zijn dus een horizontale groepering die zich bezig houdt met het thema democratie en aanverwante kwesties. En naar onze mening kunnen horizontale groeperingen in de partij een platform zijn voor discussie en meningsvorming en kunnen van hieruit initiatieven naar de partij genomen worden.

Anders dan in de ingezonden brief, waar de nadruk ligt op de openheid van de discussie en de gerichtheid op meningsvorming, wordt in het verslag van de werkgroep meer nadruk gelegd op het veroveren van machtsposities.

In het verslag wordt als functie van het autonoom functioneren van de werkgroep gezien 'elkaar te steunen in een stukje partijstrijd'. Gesproken wordt in dat verband over het harder aanpakken van structuren en personen, met name die op 'sleutelposities' zitten. En verder: 'Het veroveren van posities in afd. best. en districtsbestuur wordt na enige discussie overgelaten aan de individuele aspiraties. Wel wordt een ieder aanbevolen dit niet alleen te doen. Ervaringen hebben uitgewezen dat het verstandiger is met meerdere gelijkgezinden dergelijke posities te gaan bezetten, dit uit puur lijfsbehoud. De eventueel op je uitgeoefende druk kan, zeker als je alleen in zo'n college zit, ondragelijke vormen aannemen.

Besluit: het veroveren van machtsposities en wat je er mee doet blijft een punt op de agenda's. Bv. minimaal met twee mensen in afdelingsbesturen, minimaal met vier in D.B. Zoals reeds opgemerkt, van belang is ten aanzien van het veroveren van posities een beleid van de werkgroep te formuleren en dat in een werkplan te concretiseren.'

Tussen ingezonden brief en de passages uit het verslag ligt een spanningsveld. Hoe dat ontstaan is, staat hier nu niet ter beoordeling. Al gauw is een oriëntatie op 'partijstrijd' en 'het veroveren van machtsposities' in plaats van een oriëntatie op meningenstrijd, eerder een belemmering voor het democratisch functioneren van de partij en van partijorganen, dan dat het de democratie in de partij helpt bevorderen. Ik betwijfel sterk of nieuwe doelstellingen voor het functioneren van de partij met dergelijke oude methodes uit de communistische beweging kunnen worden gerealiseerd.

Frans van Liempt

't Probleem „Het nieuwe Westen'' bestaat niet

Vervolg van pag. 1

Besluitvorming doorzichtiger

Als één van de knelpunten in het Rotterdamse district wordt de onvoldoende (en soms het volledig ontbreken van) discussie over de partij en de partijpolitiek gevoeld. Over het algemeen kan gezegd worden: daar waar geen discussie is, zijn ook geen activiteiten. Een van de ervaringen van de laatste maanden is, dat daar waar discussie ontwikkeld wordt, activiteiten tot stand komen en de organisatorische problemen, die in nogal wat partijafdelingen aan de orde zijn, worden opgelost. 'De discussie mag niet worden afgeremd. Aan de discussie over welk onderwerp dan ook, moet elk lid van de partij kunnen deelnemen op elk niveau en op elk moment.'

Wel wordt in dit knelpuntenstuk geconstateerd dat duidelijker moet worden via welke middelen en wegen de discussie van invloed is op de besluitvorming. Het begrip 'fractievorming' zal dan ook een andere inhoud moeten krijgen. Het volledig ontplooien van de discussie stelt nieuwe eisen. Een van de eerste eisen is *openheid*, waarbij allereerst nodig is dat duidelijk en helder is wat ter discussie staat.

De besluitvorming moet doorzichtiger worden. 'Hoe komen nieuwe partijstandpunten tot stand? Hoe oefenen individuele leden invloed uit op standpunten van de partij? Welke wegen en middelen zijn daarvoor?'

Communicatie-kanalen verbeteren

Een probleem wordt gezien in de relatie tussen het district en de afdelingen. Daarbij springt met name het ontbreken van voldoende en werkbare communicatiekanalen tussen afdelingen en district en tussen afdelingen onderling in het oog.

Afdelingen willen:
— zelfstandig functioneren;
— goed geïnformeerd worden over discussies en besluitvorming in het districtsbestuur;
— inzicht hebben hoe meningen en besluiten uit afdelingen op districtsniveau verwerkt worden;
— hulp ontvangen van 'het district' om activiteiten op te zetten en problemen op te lossen;
— onderlinge ervaringen uitwisselen en bij bepaalde activiteiten met elkaar samenwerken.

Anderzijds wil het districtsbestuur vanuit haar *mede*verantwoordelijkheid voor het functioneren van de afdelingen, goed functionerende en actieve partijafdelingen. En het districtsbestuur wil hulp van de afdelingen bij de uitvoering van haar besluiten.

Voor het verbeteren van de communicatiekanalen wordt aan verschillende mogelijkheden gedacht. In de eerste plaats kan gekeken worden op welke wijze districtsbestuurders/sters, die ledenvergaderingen bijwonen, daarin een rol kunnen spelen. Verder is een goede verslaggeving door de afdelingen zelf, zowel naar het districtsbestuur als naar de leden in de afdeling, van groot belang. Ook het verbeteren van het districtsledenblad kan een bijdrage daaraan zijn. Tenslotte wordt gedacht aan een beter overleg van afdelingssecretarissen en ander overleg van afdelingsbestuurders. Deze bijeenkomsten zouden minder doorgeefluik van besluiten moeten zijn en meer ruimte moeten bieden voor informatie over discussies en besluiten van het districtsbestuur. Voor dergelijk overleg wordt ook gepleit voor meer langere termijn-planning, meer regelmaat, een themagewijze aanpak en rapportage van de besluitvorming in de afdelingen.

Niet teveel detailleren

De zelfstandigheid van de afdelingen wordt sterk benadrukt in het stuk voor de buitengewone conferentie. Afdelingen hebben als bijzonder niveau in de partijorganisatie een zelfstandige rol te vervullen met betrekking tot het functioneren van de partijpolitiek en in het gestalte geven daaraan. Hun autonomie wordt begrensd door besluiten van conferenties, congressen, partij- en districtsbesturen. In dit verband wordt dan ook opgemerkt dat 'hogere organen' terughoudend moeten zijn in het detailleren van besluiten. Afdelingen moeten voldoende ruimte hebben om op eigen wijze, in eigen omstandigheden, inhoud te geven aan de politiek van de partij.

Ontmoetingsplaats

In het stuk wordt uitgegaan van een drieledige functie van partijafdelingen. In de eerste plaats wordt het in stand houden en versterken van de organisatie genoemd. In de tweede plaats het gestalte geven aan de partijpolitiek op eigen initiatief en op aansporing van districts- of partijbestuur. Tenslotte wordt genoemd het doen functioneren van de partijdemocratie, die vereist dat de invloed van de leden op de besluitvorming over het functioneren van de partij en haar te voeren politiek tot gelding wordt gebracht. Vooral dit laatste wordt erg beklemtoond. 'Dat is voorwaarde om de eerste twee functies goed te kunnen vervullen.'

Het gaat dan met name om de ledenvergaderingen, die in veel gevallen anders van opzet en inhoud zullen moeten zijn. Ze moeten een veel centralere plaats innemen als ontmoetingsplaats van communisten, waar menings- en besluitvorming plaatsvindt.

Verschillende voorstellen zijn gedaan om opzet van ledenvergaderingen te verbeteren. Gepleit wordt bijvoorbeeld voor meer schriftelijke voorbereiding, met discussiethema's of stellingen, zodat de leden preciezer weten waarover de vergadering gaat. Opgemerkt wordt dat de voorbereiding van de ledenvergadering door meer leden (ook in wisselende groepjes) de betrokkenheid bij de afdeling en de verantwoordelijkheid voor de afdeling zal vergroten.

Grenzen van afdelingen

'Sleutelrol in het functioneren van de afdelingen is de mogelijkheid van discussie en het doen functioneren van de partijdemocratie.' Een ervaring is, dat 'papieren' afdelingen *door* discussie tot leven te brengen zijn. Dat organisatorische problemen kunnen worden opgelost en activiteiten kunnen worden ontwikkeld.

Daarbij wordt de vraag gesteld: 'Als discussie zo'n belangrijke plaats inneemt, is dat dan goed mogelijk in zulke kleine afdelingen als er nu in sommige gevallen zijn? Is een herindeling van het district, functies (partijdemocratie, organisatorisch en politiek-makend) met name in Rotterdam, nodig?.'

'Juist de drie eerder genoemde zullen bepalend moeten zijn voor de grenzen van de afdelingen.'

Automatisering 'n trieste toekomst? Nou nee!

In de afgelopen weken is er bij een aantal banken gestaakt voor een 36-urige werkweek en een automatiseringskontrakt. Korter werken om o.a. de werkgelegenheidsgevolgen van automatisering op te vangen. Een kontrakt, om in een vroeg stadium invloed te kunnen uitoefenen op de autmatiseringsplannen van de direkties. Het grote belang van deze akties heeft onder meer te maken met het feit, dat nieuwe groepen uit de arbeidersbeweging zelfstandig een (strijd)weg zoeken op goeddeels nieuwe terreinen.

Het zijn niet alleen deze groepen, die de automatisering ervaren als een bedreiging van hun beroep en hun werk.
De Heineken- en de Amstelbrouwerij zijn voor A'dam verloren gegaan, omdat in Zoeterwoude een nieuwe fabriek is neergezet die bijna volautomaties bier produceert. De sluiting van de Ford-vestiging in A'dam heeft onder meer te maken met de bouw van een gerobottiseerde produktielijn elders in Europa.

Vrouwen worden in het bizonder getroffen door de wijze waarop de nieuwe technische mogelijkheden worden ingezet voor een grotere produktiviteit en een betere beheersing van het totale arbeidsproces. Eerst mochten ze de laagbetaalde baantjes vullen, van cassières, montagewerksters, inpaksters, datatypistes, enz. Nu worden ze eruit geknikkerd omdat de computer het sneller en beter kan met minder menselijke hulp. Of ze mogen blijven om in minder uren meer werk te doen tegen minder loon, onder de valse vlag van deeltijdarbeid.

'n Politiek vraagstuk

Dus zeker in het raam van de economische crisis een trieste toekomst?
Nou nee. Automatisering is geen objektief verschijnsel, maar een politiek vraagstuk. De aard, de richting, de inzet en de snelheid van automatisering hangen af van de politieke krachten die erop in werken. Momenteel zijn dat voornamelijk de automatiseringsgiganten, veelal van Amerikaanse origine, en de grote concerns. Het wordt hoog tijd, dat vanuit de arbeidersbeweging de automatisering offensief tegemoet getreden wordt.
Een eerste voorwaarde hiervoor is het ontwikkelen van beweging, omdat daarin veelal de basis gelegd wordt voor verderreikende perspektieven. Daarnaast is het verwerven van inzicht nodig, om op het terrein van de ideeën los te komen van de technologische ideologie, die het bestaan van de wegwerpmens legitimeert.
Het tekort aan dit inzicht komt bijvoorbeeld ook tot uitdrukking in ons ontwerp-partijprogram. Automatisering is in de huidige tijd een van de belangrijkste peilers voor de ontwikkeling van de produktiemiddelen. Het zal sterke invloed hebben op de samenstelling van de arbeidersklasse. Het verandert de inhoud en de kwaliteit van de arbeid. Het maakt op grote schaal arbeidskracht vrij, wat bij ongewijzigde krachtsverhoudingen betekent: grotere werkloosheid.
In het partijprogramma nu speelt de ,,arbeid(kracht)'' een belangrijke rol. Toch wordt er geen toekomstvisie op dat punt ontplooid, terwijl dit essentieel is voor de invulling van doelstellingen over werkgelegenheid, inkomen en individuele ontplooiing. Kortom, om een lang verhaal vanwege de ruimte maar af te kappen: de partij moet zich bezinnen over de automatisering omdat veel mensen er dagelijks mee te maken krijgen en er strijd nodig is om gebruik en toepassing een positieve wending te geven.

Rolf Meester

(Op 12 juni a.s. beleggen het IPSO en de Stichting Scholing en Vorming CPN een studiedag over automatisering, aan de hand van het IPSO-rapport ,,Welke taken krijgt de mens?'').

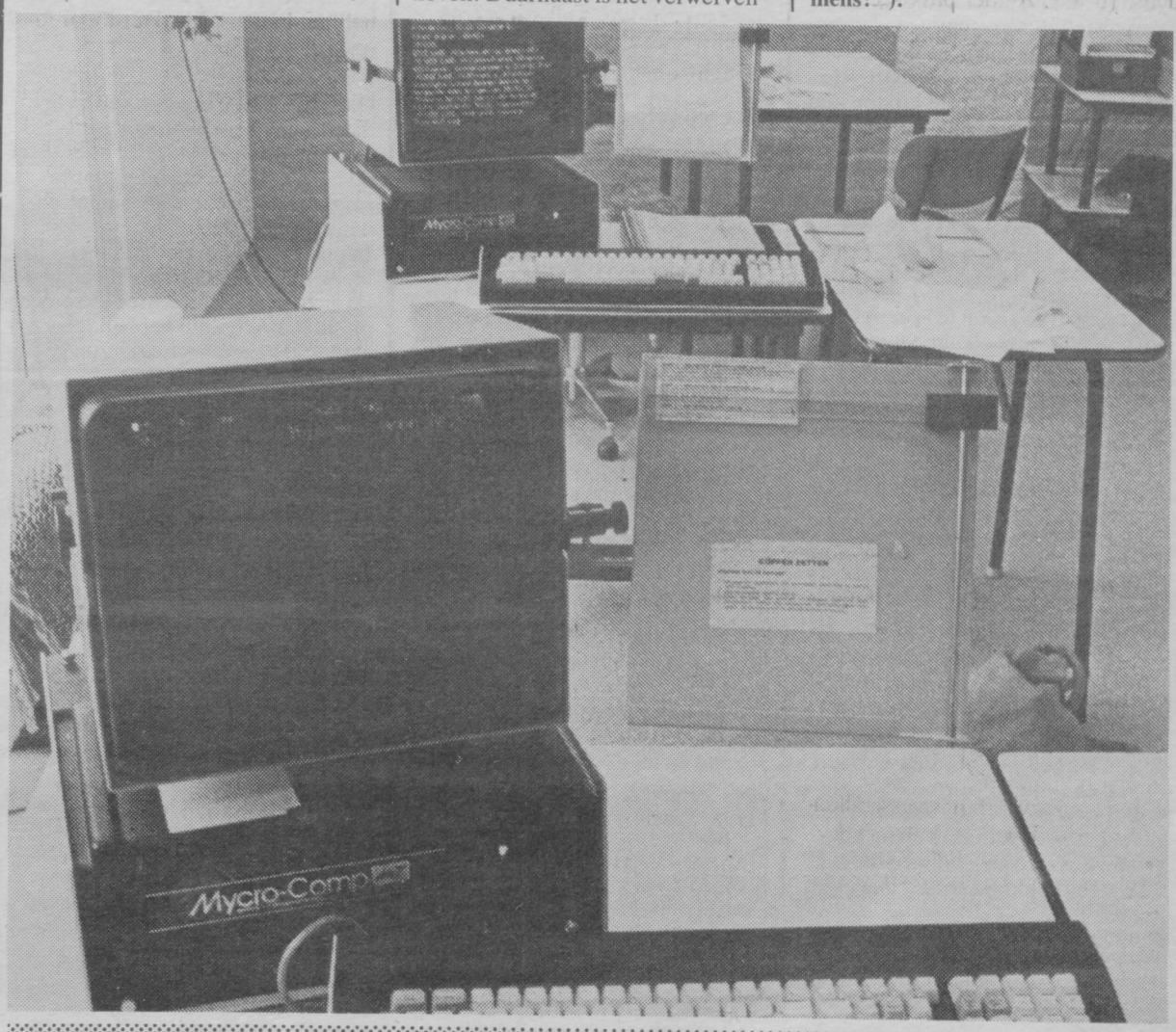

Vervolgdag vrouwen-conferentie

Vrouwen besluiten tot landelijke organisatie

Op zaterdag 27 maart hebben circa honderd CPN-vrouwen in buurthuis ,,De Tol'' in Utrecht met elkaar geprobeerd conclusies te trekken uit de overstelpende hoeveelheid ideeën en voorstellen van de vrouwenconferentie van 16 en 17 januari jongstleden. De opkomst was wat minder dan verwacht — het was ook wel een erg zonnige dag en we hadden het allemaal zo druk gehad de laatste tijd — maar gelukkig was een ruime meerderheid van de districten vertegenwoordigd. De sfeer was gezellig en ongedwongen, en er is — ondanks de zon en een oefenende fanfare — heel hard gewerkt.

Het bleek wel moeilijk te zijn om tot conclusies te komen; dat is dan ook voor een heleboel punten niet gelukt. Toch was deze vervolgdag opnieuw een belangrijk platform voor CPN-vrouwen: enerzijds om ervaringen uit te wisselen — bijvoorbeeld met betrekking tot de samenstelling van gemeenteraadslijsten en de voorwaarden die feministische vrouwen hierbij stellen — anderzijds om verder te komen met discussies, op deze dag vooral rond de vraag ,,hoe willen we dat de partij verandert en hoe willen we zelf als vrouwen(groepen) binnen de partij functioneren''.

Om de voorwaarden te scheppen om landelijk met elkaar contact te blijven houden, eventueel gezamenlijk iets te ondernemen, standpunten in te nemen en verder te praten, zijn een aantal besluiten genomen:

- uitgangspunt is, dat wat landelijk gebeurt, tot stand moet komen door initiatieven van onderaf, van vrouwen(overleggen) uit afdelingen en districten;
- kennis, ervaringen, taken en verantwoordelijkheden moeten met zoveel mogelijk vrouwen in het land gedeeld worden;
- een landelijke coördinatiegroep van en voor CPN-vrouwen gaat draaien als doorgeefluik voor informatie en initiatieven en kan op verzoek van vrouwen uit het land bijeenkomsten organiseren;
- een landelijk, openbaar netwerk van contactvrouwen geeft vrouwen de mogelijkheid om contacten met elkaar op te nemen;
- een aantal vrouwenpaginaas in de maandelijkse ledenkrant, vol te schrijven door vrouwen uit het hele land onder verantwoordelijkheid van een autonome vrouwenredactie, willen we voor informatieuitwisseling, verslagen van bijeenkomsten en discussies;
- landelijke contactdagen bieden de mogelijkheid elkaar te treffen, dingen te bespreken en te bedenken.

Dit even in het kort. Een betere uitwerking van deze besluiten en wat meer toelichting kunnen pas gebeuren aan de hand van de verslagen van de groepsdiscussies en de plenaire bijeenkomst. Zie hiervoor de volgende ledenkrant.
De vervolgconferentie besloot ook nog tot het houden van een vrouwenconferentie over het ontwerp partijprogramma.

TUSSENTIJDS GROEPJE

Om de besluiten uit te voeren werd een tijdelijk groepje door de vervolgconferentie ingesteld. Haar voornaamste taak is vrouwenoverleggen in alle districten te informeren en vrouwen die zich willen gaan inzetten voor een van bovengenoemde taken met elkaar in contact te brengen. Zodra alles functioneert heft zij zichzelf op.
Namen en telefoonnummers van deze vrouwen:

Jacqueline van de Veer 020-421705; Marjonne van Randwijk 020-717356; Thea Grevinga 05291-8263; Liesbeth Wever 072-156900; Joan Meyer 070-637278; Nicolette Jansma 020-791520; Cilia Galesloot 020-653601.
Het adres blijft voorlopig: CPN, vrouwenkamer, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam.

Cilia Galesloot

1 mei: Angola-collecte

Amsterdam helpt Angola nu

Het Medisch Komitee Angola organiseert haar jaarlijkse straatcollecte in Amsterdam op 1 mei a.s. Deze collecte staat in het teken van de actie HELP ANGOLA NU. De komende tijd zal het comité haar acties op Angola concentreren, nu de agressie van uit Zuid-Afrika steeds ernstiger vormen aanneemt. In Amsterdam zullen op 1 mei allerlei activiteiten op straat georganiseerd worden ter ondersteuning van de collecte. Het doel van deze collecte is om een grote hoeveelheid verbandmiddelen en chirurgische hechtsets naar Angola te zenden.

Ook buiten Amsterdam is het mogelijk om te collecteren voor de actie HELP ANGOLA NU. Inlichtingen zijn te krijgen bij het Medisch Komitee Angola, Lauriergracht 116, 1016 RR Amsterdam. Tel. 020-257715.

H.J. v.d. M

Vrouwenemancipatie-beleid in Tilburg

1 Februari jl. werd in de gemeenteraad de nota ,,emancipatiebeleid voor de vrouw'' behandeld. Deze nota heeft voordat ze besproken werd al een hele geschiedenis achter zich. Voor het begin moeten we terug naar 1978. In de begrotingsvergadering van 1978 is het college gevraagd om met een emancipatienota te komen. In 1979 is dat verzoek herhaald en in dat jaar is er een bijeenkomst geweest van alle (toen nog zes) vrouwen in de raad en M. van Puijenbroek (wethouder sociale en culturele zaken), met als doel te komen tot een emancipatiebeleid. Gesproken is toen steeds over een brede emancipatie-nota voor vrouwen en culturele minderheden.

Daar werd toen tegenin gebracht dat vrouwen geen minderheidsgroep zijn, maar de wethouder bleef op het standpunt staan ervoor te zorgen dat er een brede emancipatienota zou komen.
In maart 1981 (2 jaar later dus) bleek dat die nota nog wel een jaar op zich zou laten wachten. Vrouwen uit de PvdA-fractie hebben toen zelf een vrouwenemancipatienota geschreven die in april 1981 klaar was. Dat hebben B en W zich zo aangetrokken dat er na een paar weken (mei 1981) ook een nota van de gemeente verscheen: ,,Aanzet tot een gemeentelijk emancipatiebeleid voor de vrouw''. Haastig was deze nota in elkaar getimmerd omdat men vindt dat het beleid door het college gemaakt moet worden en niet door een paar vrouwelijke raadsleden.
De inspraakprocedure die bij dat soort nota's gehanteerd wordt, viel in de maanden juni. juli, augustus. Net in de vakantietijd dus waardoor veel groepen niet bij elkaar konden komen om de nota te bespreken en kritiek te leveren. Na protest werd de inspraaktermijn verlengd tot 1 oktober 1981.
Veel vrouwengroepen hebben van de inspraakgelegenheid gebruik gemaakt. In december 1981 kwam de gemeente met de vervolgnota ,,emancipatiebeleid voor de vrouw'', waarin de reacties van de verschillende vrouwengroepen en organisaties werden vermeld en van commentaar door B en W waren voorzien.

Op 18 December 1981 heeft de raadscommissie voor sociale en culturele zaken de nota besproken en in eerste instantie zou de nota in januari '82 in de raad aan de orde komen. maar dat is niet doorgegaan. Bijna vier jaar nadat er om gevraagd was door de raad, gaat het nu dus eindelijk pas behandeld worden. Veel vrouwen in de gemeente hebben daar gelukkig niet op zitten wachten zijn gewoon begonnen of doorgegaan met het noodzakelijke vrouwenwerk (vos-cursussen, vidogroepen etc.). Deze vrouwen zouden natuurlijk beter hebben kunnen werken als zij gesteund waren door een gemeente die een progressief vrouwenemancipatiebeleid had én uitvoerde.
Nog even terug naar vrouwengroepen die op de vrouwennota gereageerd hadden. 20 Oktober '81 zijn deze vrouwen op initiatief van twee vrouwen uit het vrouwencafé bij elkaar geweest om te kijken of er gezamenlijke kritiekpunten waren en hoe we ons gezamenlijk voor konden sterk maken. Ondergetekende is daar namens de CPN-afdeling Tilburg geweest. Onze afdeling heeft op deze nota ook een kritische reactie gestuurd naar de gemeente. In de ledenvergadering van september is dit uitgebreid aan de orde geweest.
Agnes van Dooremalen (vrouwencafé) heeft namens 13 vrouwengroepenorganisaties in de raadscommissie in december de gezamenlijke kritiekpunten naar voren gebracht.
Deze punten waren:

1) De enorme vaagheid waarin de nota is gehuld. De nota geeft nauwelijks concrete beleidsveranderingen.
2) Vrouwenemancipatiebeleid mag niet onder één noemer worden gebracht met minderhedenbeleid.
3) De vermenging van de pot ,,naschoolse vorming'' met de tijdelijke rijksbijdrage Emancipatiewerk, waardoor nauwelijks herkenbaar is welk bedrag er uit getrokken wordt voor specifieke vrouwenemancipatie.
4) Het begrip ,,drempelaktiviteiten'' (is niet duidelijk omschreven wat daarmee bedoeld wordt) en het ontbreken van duidelijke toetsingscriteria en subsidiecriteria.
5) Het subsidiëren van basisaktiviteiten koffieochtenden, themaavonden e.d. krijgen nu geen subsidie.
6) Kinderopvang als basisvoorziening.
7) Er moet aparte aandacht komen voor vrouwen in de gezondheidszorg.
8) Het is belangrijk om eisen te stellen aan de organisaties van het beleid. Bewaken van een te ontwikkelen emancipatiebeleid dient zowel op bestuurlijk als ambtelijk niv maatregelen te kennen.
Verder was deze raadscommissievergadering een aanfluiting en konden de raadsleden die er zitting in hadden niet tot één gezamenlijk voorstel aan de raad komen.

De vrouwengroepen- organisaties zijn in januari nog een keer bij elkaar geweest om de raadscommissievergadering na te bespreken en om te kijken wat we nog kunnen doen. Op die vergadering is lang gesproken over het voorstel van B en W om een commissie van advies en bijstand in te stellen.
Deze commissie moet er dan voor waken dat het beleid inderdaad wordt uitgevoerd en kan eventueel adviezen aan B en W en/of de gemeente uitbrengen. Ook zal de gemeente overgaan tot het aanstellen van een emancipatiemedewerkster.

MIEKE HARTSTR

(Overgenomen uit het ledenblad van de afdeling Tilburg.)

19 MEI 1982

CPN leden krant

PB vergaderde over voorstellen van de commissie „besluitvorming"

Op donderdag 6 mei besprak het partijbestuur een aantal voorstellen van de commissie ,,besluitvorming''. Aan het werk van deze commissie werd deelgenomen door Onno Bosma, Carel van Dillen, Siem van der Helm, Elli Izeboud, Geert Lameris, Leo Molenaar en Roel Walraven. Een toelichting op de voorstellen werd in het partijbestuur gegeven door Leo Molenaar. Leo wees erop dat de voorliggende voorstellen bedoeld zijn voor het komende congres en niet als blijvend reglement.

,,De stukken gaan uit van de huidige statuair vastgelegde wijze van voorbereiden van het congres via ledenvergaderingen, verkiezing van gedelegeerden naar districtsconferenties, districtsconferenties èn aldaar gekozen gedelegeerden naar het congres. Er wordt geprobeerd deze trapsgewijze procedure door openbaarheid, democratisering en terugkoppeling dichter bij de leden te brengen. Ook wordt geprobeerd de procedure naar de verkiezing van een nieuw partijbestuur méér openbaar en doorzichtig te maken.

Een geheel andere opzet van de voorbereiding van een congres is denkbaar, maar maakt dan deel uit van de discussie over de partijorganisatie als onderdeel van het ontwerp-partijprogramma. Het zou mijns inziens het tegendeel van democratisch zijn om door het aanbrengen van fundamentele wijzigingen in de procedure vooruit te lopen op de uitkomsten van deze discussie."

Leo Molenaar gaf aan dat er in de voorstellen volop ruimte is voor eigen initiatief van districten, afdelingen, bedrijfs- en partijgroepen.

,,Bijeenkomsten worden niet voorgeschreven, maar kunnen nadrukkelijk plaatsvinden", aldus Leo.

Met betrekking tot de procedure voor de verkiezing van een partijbestuur merkte Leo op dat in de commissie lang gesproken is over de taken van de statuair vereiste commissie tot onderzoek van de kandidaten.

,,Aan de ene kant is de noodzaak voor de instelling van zo'n groep aanwezig, omdat het onmogelijk lijkt om op het congres zelf een verantwoorde plenaire diskussie te voeren over de relatieve geschiktheid van een 200-tal mensen. Voorbereidend werk is van wezenlijk belang. Aan de andere kant is er kritiek op de huidige gang van zaken. De voorstellen van de commissie worden in de praktijk integraal overgenomen door het congres, hetgeen een loodzware last legt op de kandidaatbesprekingscommissie die zich in haar verslag ook altijd uitput in het aanprijzen van haar voorstel als enig zaligmakend."

Vervolg op pag. 2

PB over eigen werkwijze

Verslag van vergadering op 21 februari en 17 en 18 april

In september 1981 besloot het partijbestuur een bespreking te wijden aan zijn eigen werkwijze, om in verschillende aspecten daarvan meer duidelijkheid te scheppen. Een viertal leden van het dagelijks bestuur maakte ten behoeve van zo'n bespreking in december een discussiestuk. Toen kon het echter niet worden besproken. De ontwikkelingen in Polen, de bespreking over de behandeling van het ontwerp-partijprogram en de vergadering over sociaal-economische politiek zorgden ervoor, dat pas in februari met de behandeling van dit agendapunt werd begonnen en de discussie op 17 en 18 april werd voortgezet.

Inzake zijn interne functioneren beperkte het partijbestuur de besluitvorming tot enkele technische en organisatorische verbeteringen, zoals het opstellen van duidelijker agenda's, het verbeteren van informatie naar leden van het partijbestuur over ingekomen brieven en het streven naar meer schriftelijke en op besluitvorming gerichte voorbereiding van vergaderingen. Uitvoerig werd gesproken over de openbaarheid van het partijbestuur.

Besloten werd voor het 28ste congres niet over te gaan tot het hanteren van de regel dat vergaderingen openbaar zijn, maar dit van geval tot geval te bezien.

Tenslotte werd besloten om ten behoeve van het komende congres en een nieuw te kiezen partijbestuur, ervaringen en ideëen over de werkwijze en de activiteiten van het partijbestuur systematieser uit te werken. Een commissie bestaande uit Marcus Bakker, Cilia Galesloot, Karel Hoogkamp, Marijke Kamphuis, André de Leeuw, Coen Veltman en Simone Walvisch, zal hiertoe voor het partijbestuur voorbereidend werk doen, door op grond van de discussie in het partijbestuur probleemstellingen en uitgangspunten op een rijtje te zetten.

Sinds september was de context waarin de discussie werd gevoerd sterk veranderd. Met name het verschijnen van het ontwerp-partijprogram en de discussie daarover in de partij vereiste de vraagstukken in een breder kader te plaatsen dan oorspronkelijk, ook in het voorbereidende materiaal, was voorzien.

Karel Hoogkamp wees daarop al in zijn inleiding. ,,Met dit program is een diepgaand proces van herbezinning gestart over onze activiteiten en welke consequenties, die nieuwe richting heeft." Hij constateerde een intensiever worden van het partijleven en meende, wat het partijbestuur betreft, dat ,,het bespreekbaar maken van onze eigen positie een weerspiegeling is van het totaal van ontwikkelingen in de partij.

Bij het bespreken van het toekomstig functioneren van het partijbestuur moet verder met ontwikkelingen in districten en afdelingen rekening worden gehouden. Karel Hoogkamp wees daarbij op het verzelfstandigen van afdelingen en districten; en op een toenemend realiteitsbesef van de omstandigheden, waarin communisten plaatselijk en regionaal verkeren en zelfstandig ,,politiek maken". ,,Dat wil niet zeggen dat het niet eenvoudig is om die ontwikkelingen inzichtelijk te maken voor het hele partijbestuur. En het is moeilijk daar als

Vervolg op pag. 8

Jaargang 1, nummer 3

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het vierde nummer verschijnt op 20 augustus a.s. Leden van de CPN krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen.
Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Anneke de Leeuw, Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). De redactie kan ingezonden brieven bekorten.
Aan het derde nummer werkten verder mee: Eelco Anceaux, Jan Benjamins, Joop Blom, Jan de Boo, Nico Bot, Caro Beerhorst, Cilia Galesloot, Ewout van der Hoog, Geert Lameris, Joan Meyer, Marjon van Randwijk, Marian Tomasini. Nicolette Jansma, Jacqueline v. d. Veer.
Lay-out en technische produktie: Dijkman. Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020 - 262565 (tst 10).

Feministische stadspolitiek

De CPN streeft naar een feministische politiek in Amsterdam. Dit hoofdstuk kan gezien worden als het resultaat van de strijd die vrouwen de laatste jaren binnen de CPN gevoerd hebben. Het is geen opsomming van alle feministische eisen. De eisen zijn door het hele verkiezingsprogram uitgewerkt, onderverdeeld naar verschillende beleidsterreinen.
De CPN ziet de strijd voor vrouwenbevrijding als een integraal onderdeel van de gehele politiek van de partij. Een apart ,,vrouwenprogramma'' zou hiermee in tegenspraak zijn en principieel onjuist.

— Uitgangspunt: liever zelf

Als basis voor een feministiese politiek ziet de CPN de *zelfstandigheid* van vrouwen, in het gemeentelijk beleid moet op alle terreinen, waar de gemeente vat en zeggenschap op heeft worden uitgegaan van dit principe. De CPN ziet het op als uitgangspunt voor haar eigen politiek op alle terreinen, waarover in de raad gewikt, gewogen en besloten wordt en ze vat het op als toetssteen voor de stadspolitiek.
Grof gezegd staat een — door ons bedoelde — politiek, die uitgaat van zelfstandigheid van vrouwen lijnrecht tegenover één van de fundamenten van het huidige maatschappelijke bestel, nl. de onzelfstandigheid van vrouwen. Hoezeer er door 12 of 13 jaar feministiese strijd gezaagd en geknaagd is aan juist dit fundament en hoezeer er ook veranderingen in denken en beleid zijn aan te wijzen: in wetgeving, inkomen- en werkgelegenheidspolitiek, woningbouw, onderwijs, hulpverlening, staat de onzelfstandigheid, de afhankelijke status van vrouwen nog steeds centraal. Vrouwen worden gekoppeld aan een (haar) man: op de arbeidsmarkt, bij het vaststellen van een ,,vrouwenloon" (dat wil zeggen een loon dat erop gebaseerd is dat het dient als aanvulling op het loon van de man), bij de bijstand en WWV-uitkering, bij de postgiro, op straat, in het café, bij de woningtoewijzing enz. Vrouwen zijn mensen ,,in een relatie tot...": een man, een gezin, kinderen, en als je dat niet hebt, dan moet dat maar gauw gebeuren, anders is er iets mis met je.
Hoe verstrekkend de eis van zelfbeschikkingsrecht, van zeggenschap over eigen lijf en leven is, wordt duidelijk als je overziet op welke

Vervolg op pagina 3

Op de partijconferentie in Amsterdam op 4 april j.l. is voor de gemeenteraadsverkiezingen een program vastgesteld, met hoofdpunten voor de politiek van de partij in Amsterdam en daarbij behorende ideeën over een financieel beleid.
Een van de grote discussiepunten tijdens de conferentie was de vraag welke initiatieven nodig zijn voor een feminisering van het optreden van de partij in Amsterdam en het werk van de raadsfractie. Om een indruk te geven waar dat concreet op neer komt, geven we hierna uitgebreide delen van het program met ,,uitgangspunten voor een feministische stadspolitiek" dat door de conferentie werd vastgesteld.

Studiedag over automatisering

Op zaterdag 12 juni a.s. wordt een studiedag belegd over het rapport over automatisering dat door het IPSO werd uitgegeven onder de titel „WELKE TAKEN KRIJGT DE MENS»"
Ten behoeve van hen die willen deelnemen zijn een leiddraad bij het lezen van het rapport en discussiestellingen gemaakt. De opzet is de discussie toe te spitsen op de ervaringen die men met automatisering heeft; de veranderingen die daardoor zijn opgetreden; de mogelijkheden om de doorvoering van automatisering te beinvloeden en de problemen die daarbij ontstaan.
De conferentie wordt gehouden in Amsterdam. Opgaven voor deelname: Stichting Scholing en Vorming CPN, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam.
Tel. 020 - 262565 (tst. 14).

Inhoud

Uitgangspunten en procedure ivm. het 28ste partijcongres (vervolg)	pag. 2
Feministische stadspolitiek Amsterdam (vervolg)	pag. 3
,,CPN en ecologie" en 'n interview met Janke Dijkstra	pag. 4
Internationale ervaringen (door Jan de Boo)	pag. 5
Over contributie-inning	pag. 6
Een duo-secretariaat in de Indische Buurt	pag. 7
Verslag vergadering over de werkwijze van het PB (vervolg)	8 en 9
Boeiende conferentie Groningen	pag. 10
Vervolg-♀♀-conferentie	pag. 11 en 12

Uitgangspunten en procedure ten behoeve van besluitvorming op congres

In de commissie bestaan verschillen van mening over de diepgang van deze kritiek en de conclusies die eruit getrokken moeten worden. Allen waren van mening dat principieel het volgende moet gebeuren:

— het verbeteren van de procedures op ledenvergaderingen en districtsconferenties door onder meer een brede diskussie te stimuleren over werk en werkwijze van het partijbestuur;
— het demokratiseren van de totstandkoming van de kandidaatsbesprekingscommissie door reglementering vooraf;
— het openbaar maken van de kandidaten(s) die hebben bewilligd op de eerste zitting van het congres, in plaats van pas op de huishoudelijke zitting.

Voor wat de verkiezingsprocedure op het congres zelf aangaat, (en daarmee de precieze taken van de kandidaatbesprekingscommissie) bleek het niet mogelijk om in de commissie ,,besluitvorming" tot overeenstemming te komen. Een drietal voorstellen werd aan het partijbestuur voorgelegd.
Het partijbestuur kwam er niet aan toe op dit punt een keus te maken, en besloot hierover later te beslissen. Ook werd besloten om de diverse voorstellen ter kennis te brengen aan de partij met inbegrip van een aantal amendementen van partijbestuursleden.
In de hieronder staande procedure zoals die door het partijbestuur is vastgesteld, staan dus een aantal varianten vermeld waar het gaat om verkiezing van het partijbestuur taakomschrijving van de kandidaatbesprekingscommissie.
Reacties van leden hierop zijn van harte welkom.
(De voorstellen van de commissie van 1.1 tot en met 3.1 d werden op enkele punten door het partijbestuur gewijzigd. De wijzigingen zijn in de nu volgende tekst verwerkt.

De drie voorstellen van 3.2 b tot en met f werden gedaan door de commissie. Daarna staan de in het partijbestuur toegevoegde voorstellen.)

De aanpak van het 27ste congres — de wijze waarop de discussies in de ledenvergaderingen en disctrictconferenties verwerkt zijn in de besluiten — geeft de richting aan waarin de besluitvorming in de partij verbeterd dient te worden.

De aanpak vertoonde een aantal tekortkomingen die in de te ontwikkelen procedure ondervangen moeten worden.

a. De procedure was onduidelijk en werd ter plekke ontwikkeld.
b. De partij, in casu de door de leden gekozen gedelegeerde, hadden onvoldoende tijd om de herziene ontwerp-besluiten te beoordelen en hierover eventueel niet-gedelegeerde leden te consulteren. De reële mogelijkheid ontbrak tot besluitvorming over voorstellen die niet in de eindversies van de resoluties van de hand van de commissies waren meegenomen.

Uitgangspunten

- alle leden van de partij hebben het recht om voorstellen te doen tot aanvulling, wijziging en verbetering van ontwerpbesluiten.
- Deze voorstellen en eventueel herziene ontwerpbesluiten worden tijdig vóór het congres bekend gemaakt.
- De besluitvorming wordt voorafgegaan door een periode van uitgebreide meningsvorming. Over de aan de partij voorgelegde ontwerpbesluiten en de voorstellen daarbij vanuit de ledenvergaderingen wordt dan ook maar één keer gestemd, namelijk op het congres zelf. Dit om te voorkomen dat in een te vroeg stadium de kwaliteit van een idee middels een stemming wordt vastgelegd en dat meningsverschillen via stemming worden veranderd in ,,tegenstellingen" (blokvorming), wat een inhoudelijke discussie zou bemoeilijken. Vanzelfsprekend hebben de ledenvergaderingen en disctrictconferenties het recht een mening te geven over gedane voorstellen.
Het baseren van besluitvorming op diepgaande meningsvorming zal ook de uitvoering van besluiten — een waardevolle traditie van onze partij — ten goede komen.
- Het congres is openbaar, behoudens de huishoudelijke zitting(en).
- De periode van congresvoorbereiding is beperkt om geconcentreerd te kunnen werken.
- Voorkomen moet worden dat congressen zich verliezen in schriftelijke haarkloverijen, detaillisme en stemmingsgymnastiek, zodat de inhoud niet meer te volgen is.

Mogelijke gang van zaken

1.1 Het partijbestuur draagt zorg voor een congresgrondslag en stelt de congresagenda vast. Deze worden in een beschrijvingsbrief gepubliceerd en aan alle leden ter beschikking gesteld. In de beschrijvingsbrief wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen ontwerpbesluiten en toelichtingen daarop.
1.2 Het partijbestuur stelt een of meerdere werkcommissies in om de voorstellen uit de ledenvergaderingen en disctrictconferenties te inventariseren en verwerken.
1.3 Alle afdelingen houden ledenvergadering. Elk lid kan hier voorstellen doen: schriftelijk of mondeling. Ook leden die verhinderd zijn aan de ledenvergaderingen deel te nemen, hebben het recht schriftelijk voorstellen in te dienen. Ook kunnen leden voorstellen indienen vanuit bedrijfs- en overleggroepen van de partij. Er is een rapporteur, aangewezen door de vergadering, die ter vergadering schriftelijk vastlegt welke voorstellen na de discussie op de vergadering worden ingebracht voor behandeling door het congres.
Op de ledenvergadering wordt het zittende partijbestuur beoordeeld en worden kandidaten gesteld voor het nieuw te kiezen partijbestuur — waarbij elk lid het recht heeft kandidaten te stellen.
De ledenvergadering kiest een delegatie naar de districtsconferentie.
1.4 In alle disctricten worden districtsconferenties gehouden. De meningsvorming — begonnen op de afdelingsvergaderingen — wordt voortgezet.
Voor de districtsconferentie worden de gedelegeerden geinformeerd over alle voorstellen die in de afdelingen van het betreffende distcict zijn gedaan.
De leden van een afdeling kunnen bij hun delegatie nagaan of hun voorstellen goed zijn opgenomen en advies geven voor de disctrictsconferentie.
Op de disctrictsconferentie bestaat de laatste mogelijkheid om voorstellen te doen met betrekking tot de voorgelegde ontwerpbesluiten.
1.5 De door het partijbestuur ingestelde werkcommissie(s) beziet(n) alle ingediende voorstellen en schept voor ieder lid de mogelijkheid deze toe te lichten.
De werkcommissie(s) krijgt(en) een volledig overzicht van alle door de leden ingediende voorstellen. Daarbij kunnen min of meer gelijkluidende voorstellen tot één redactie samengevoegd worden.
Het partijbestuur vervaardigt aan de hand van de voorstellen herziene ontwerpbesluiten en geeft daarbij een toelichting (i.c. pre-advies bij de voorstellen).
Dit materiaal wordt minstens twee weken voor het congres door het partijbestuur ter beschikking gesteld aan alle gedelegeerden en openbaar gemaakt.
De leden kunnen zich tot de door hen gekozen delegatie wenden om haar inzake de herziene ontwerpbesluiten van advies te dienen. De manier(en) waarop dit geschiedt, wordt door de eerdergenoemde disctrictsconferenties vastgesteld en aan de leden bekend gemaakt.
1.6 Het partijbestuur maakt minstens een week voor de aanvang van het congres voorstellen bekend aan de gedelegeerden met betrekking tot de samenstelling van het congrespresidium, mandatencommissie en werkcommissie(s). Deze worden op de eerste zitting van het congres gekozen.

1.7 De door het congres gekozen werkcommissie(s) hebben tot taak de discussie tijdens het congres te verwerken in definitieve formuleringen waarover wordt besloten.
1.8 Besluitvorming tijdens het congres.
- Iedere gedelegeerde heeft het recht stemming te vragen over voorstellen die niet, of naar diens mening niet op de juiste wijze, zijn opgenomen in de definitieve ontwerpbesluiten.
- Vervolgens wordt gestemd over het (door voorgaande stemmingen eventueel gewijzigde) definitieve ontwerpbesluit.

2. Tegelijk met de publicatie van de congresgrondslag (fase a) maakt het partijbestuur de verschillende data bekend, waarvóór uiterlijk de volgende fasen moeten zijn afgerond.
Tezelfdertijd neemt het partijbestuur maatregelen om een openbare discussie te bevorderen.

3. Verkiezing partijbestuur

3.1 Tot standkoming kandidaatbesprekingscommissie

a. Het partijbestuur stelt vóór het congres een werkcommissie samen. Deze heeft tot taak vast te stellen welke kandidaten voor het nieuwe partijbestuur zijn gesteld en zich ver- of herkiesbaar stellen. Enkele persoonlijke gegevens worden verzemeld, zoals sekse, leeftijd, beroep, activiteiten. Ook wordt geinventariseerd waar de kandidaten zijn gesteld.
De werkcommissie maakt een lijst met de kandidaten die bewilligd hebben en een overzicht met de bovengenoemde gegevens t.b.v. de gedelegeerden en de kandidatenbesprekingscommissie.
b. Voor het congres kunnen vanuit alle disctricten leden van de kandidatenbesprekingscommissie uit het eigen disctrict worden voorgedragen.
De voordracht komt tot stand op een vergadering van de delegatie.
Wanneer na discussie meer kandidaten zijn dan beschikbare plaatsen heeft een schriftelijke stemming plaats.
Het grootste disctrict kan drie kandidaten voordragen; middelgrote districten elk twee; de overige districten één.
Dit wordt vastgesteld overeenkomstig de norm van vertegenwoordiging op het congres.
Het partijbestuur draagt vijf kandidaten voor. Daarmee is de omvang van de kandidatenbesprekingscommissie bepaald.
c. De werkcommissie van het partijbestuur (zie a) maakt in overleg met de onder b. genoemde vertegenwoordigers een aanvang met de voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de verkiezing van een partijbestuur op het congres.
d. Het congres kiest de kandidatenbesprekingscommissie in de eerste congreszitting. Gedelegeerden kunnen bezwaar maken tegen voorgedragen kandidaten en eventueel nieuwe kandidaten voordragen. Indien, na discussie, dit bezwaar gehandhaafd blijft, volgt een schriftelijke stemming over het al dan niet verkiezen van deze kandida(a)te, waarbij een absolute meerderheid vereist is.

3.2 Verkiezingsprocedure

a. Aansluitend op de eerste zitting krijgen alle afgevaardigen de beschikking over een lijst van kandidaten voor het partijbestuur die hebben ingestemd met hun kandidatuur. De lijst wordt uitgereikt en ter informatie gegeven aan de delegatievergaderingen. Op deze delegatievergaderingen bestaat voor gedelegeerden tevens de laatste gelegenheid tot het stellen van kandidaten.

Voorstel 1

b. De kandidatenbesprekingscommissie heeft tot taak een volledig (omvang en samenstelling) voorstel te doen voor het nieuwe partijbestuur aan het congres, en adviseert daarmee tevens het congres over het aantal uit te brengen stemmen.
c. Bij aanvang van de huishoudelijke zitting ontvangen de gedelegeerden een stembiljet, waarop alle gestelde kandidaten in alfabetische volgorde staan vermeld. Daarnaast ontvangen de gedelegeerden het voorstel van de kandidatenbesprekingscommissie, eveneens in alfabetische volgorde.
d. Nadat de kandidatenbesprekingscommissie haar voorstel heeft toegelicht, vindt er een discussie plaats over omvang en samenstelling van het te kiezen partijbestuur, waarbij gelegenheid bestaat tot minimaal twee discussierondes.
e. Vervolgens vindt de schriftelijke stemming plaats, waarbij het aantal uit te brengen stemmen vrij is.
f. Gekozen zijn die kandidaten, die een absolute meerderheid behalen (50% + 1).

Voorstel II

a, b, c, en f blijven gelijk aan voorstel I

e. Vervolgens vindt de schriftelijke stemming plaats, waarbij het maximaal aantal uit te brengen stemmen gelijk is aan de door het kandidatenbesprekingscommissie voorgestelde omvang.

Voorstel III

c. en d blijven gelijk aan **voorstel I.**
b. Het congres stelt de omvang vast van het te kiezen partijbestuur. De kandidatenbesprekingscommissie heeft tot taak een voorstel te doen voor 75% van de te kiezen partijbestuursleden.
e. Vervolgens vindt de schriftelijke stemming plaats, waarbij het maximaal aantal uit te brengen stemmen gelijk is aa de door het congres vastgestelde omvang.
f. Gekozen zijn die kandidaten, die de meeste stemmen hebben gekregen, waarbij een absolute meerderheid is vereist.

Vanuit het partijbestuur werden bij de voorstellen I, II en III nog de volgende mogelijkheden naar voren gebracht: ten aanzien van b: hierbij kunnen minderheidsopvattingen van de commissie tot uitdrukking worden gebracht, indien een lid (lede) dit wenst; t.a.v. voorstel III f: Indien daarbij het vastgestelde aantal leden voor het partijbestuur niet wordt gehaald, volgt een tweede ronde, waarbij dan de kandidaten die de meeste stemmen zijn gekomen.
Het nemen van een besluit over de omvang van het partijbestuur en de procedure, genoemd onder III f, zou ook kunnen plaats vinden in voorstel I.

Uitgangspunten voor een feministische stadspolitiek

Vervolg van pag. 1.

manieren de ónzelfstandigheid van vrouwen allemaal ,,geregeld" is, vastgelegd is in wetten, het huwelijk, in de arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen, in de hoofden van mensen. Je kunt zelfs zeggen dat de maatschappij voor een belangrijk deel rust op de afhankelijke positie van vrouwen. De zeggenschap en de zelfstandigheid die vrouwen eisen moet deze rust voorgoed verstoren. Wat betekent dit uitgangspunt konkreet?

— Kostwinners?

De CPN gaat principieel uit van zelfstandigheid, zelfbeschikkingsrecht van vrouwen. Het kostwinnersprincipe druist daar lijnrecht tegen in. Vrouwen worden hierbij gezien als (potentieel, ,,normalerwijs") onderhouden door mannen/één man, niet als zelfstandige mensen die het recht hebben op eigen inkomen. De CPN gaat er vanuit dat iedereen in principe recht heeft op een eigen inkomen, gekoppeld aan het recht op betaald werk. De situatie dat de kostwinner een gezinsloon ontvangt, waarvan de huisvrouw/het gezin onderhouden moet (kunnen) worden gaat uit van de afhankelijkheid, onzelfstandigheid van vrouwen.
Wat de uitkeringen via de sociale dienst betreft — waar de gemeente zeggenschap over heeft — leidt het (mannelijke) kostwinnersprincipe tot schrijnende en vernederende situaties. Een heel kontroleapparaat wordt ingezet om te achterhalen of vrouwen met een bijstandsuitkering niet een man over de vloer hebben die haar misschien behalve een tandenborstel op de wastafel ook wel brood op de plank kan/moet verschaffen.
Het vermoeden van een relatie tussen twee mensen, waarvan er één bijstand geniet blijkt al voldoende te zijn de uitkering in twijfel of zelfs in te trekken. Uitgaan van zelfstandigheid van vrouwen betekent dat kontrole-ambtenaren eervoller werk moeten doen, dat het functioneren van de sociale dienst moet verbeteren, zodat mensen korter op hun uitkering hoeven te wachten, er minder willekeur plaats vindt enz.

— Veiligheid op straat, seksueel geweld

Op de openbare weg — en niet alleen daar — worden vrouwen nog maar al te vaak gezien als te kijk en te grijp voor mannen. De straat lijkt eigendom van mannen. Vrouwen worden nagefloten, nageroepen, betast, aangerand en verkracht. Door de vrouwenbeweging wordt daarom al jarenlang gedemonstreerd voor VROUWEN EISEN DE STRAAT TERUG, demonstraties die de agressie van mannen oproepen: hun macht op de straat wordt aangetast.
De gemeente kan hier slechts gedeeltelijk invloed op uitoefenen. De patriarchale verhoudingen die geweld van mannen tegen vrouwen voortbrengen liggen niet geheel binnen de sferen waar de gemeente invloed op heeft. Toch kan de gemeente een belangrijke functie hebben in het onderkennen, openbaar maken en ter diskussie stellen van deze voor vrouwen onveilige en vernederende situatie. Bovendien moet dit een belangrijk aandachtspunt zijn in de stadvernieuwing/planning. Sommige nieuwbouwwijken zijn dusdanig gebouwd dat geen vrouw daar 's avonds en 's nachts zonder hartkloppingen fietst of loopt.
Aan het waarborgen van een ook voor vrouwen veilige stad kan de gemeente veel doen door meer mogelijkheden voor de opvang van vrouwen die aan deze vormen van geweld door mannen blootstaan (Blijf van mijn lijf huizen); door verbetering van de opvang voor vrouwen op politieburo's; door meer wijkagenten(s) in te zetten kunnen vrouwen de straat ,,terugkrijgen".

— vermaatschappelijking van huishoudelijk werk

Huishoudelijk werk is een onzichtbare vorm van arbeid, over het algemeen door vrouwen verricht veelal in gezinsverband.
In de huidige krisissituatie met de bezuinigingen op kollektieve voorzieningen wordt gespeculeerd op ,,het verzorgende en opofferende karakter" van vrouwen (kortere ziekenhuisopnamen, minder gezinsverzorgsters enz.). Ook huishoudelijke arbeid is in feite maatschappelijke arbeid, maar het wordt ,,afgewenteld" op individuele vrouwen, binnen de (grotendeels onzichtbare) privésfeer.
Pas als de overheid zich meer verantwoordelijk gaat stellen hiervoor kunnen vrouwen een zelfstandig bestaan leiden/kiezen, waarin een werkelijke keuze mogelijk is voor wel-of-geen baan buitenshuis, werk waarvoor je kapasiteiten hebt enz. Door de gemeentepolitiek kunnen hiervoor voorwaarden geschapen worden.
Het krëeren van basisvoorzieningen, zoals kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang is hier een voorbeeld van. De gemeente moet voorop lopen bij het oprichten van krèches bij gemeentelijke bedrijven of door haat gesubsidieerde instellingen. Ook het kreëeren van goede voorzieningen in wijken (goedkope was- en eetgelegenheden en kinderopvang) zou een beleidsuitgangspunt van de gemeente moeten zijn.
Een ander beleidsuitgangspunt van de CPN, dat hiermee te maken heeft, is dat er aktief gewerkt moet worden aan het kreëeren van betaalbare huisvesting voor alternatieve woonvormen (m.n. woongroepen waarin op kleine schaal vermaatschappelijking van huishoudelijke arbeid plaats vindt (gezamenlijk huishouding, kinderopvang, wasgelegenheid e.d.)

— porno

Porno wordt vanuit de vrouwenbeweging ervaren als diskriminerend, vernederend en onderdrukkend voor vrouwen. Vrouwen worden afgebeeld als koopwaar, als seksobjekt en als altijd voor mannen beschikbaar.
Porno schetst een beeld van vrouwen alsof ze genieten van het geweld dat mannen op hen plegen. Porno is tegelijk een uiting én bevestiging van de tussen mannen en vrouwen bestaande machtsverhoudingen, waarin seksueel geweld een grote rol speelt. Het gaat om het gewelddadige en fascistische karakter van porno. Het blijkt dat pornografie een steeds gewelddadiger karakter aanneemt en zich tegelijkertijd op steeds grotere schaal manifesteert.

De CPN wil zich ervoor inzetten, dat porno om deze redenen wordt teruggedrongen. Daarbij wil ze zich volstrekt niet identificeren met tegenstanders van vrijere vormen van seksualiteit.
De CPN schaart zich niet in de rij van zedenmeesters, maar stelt zich op tegen vrouwenonderdrukking. De gemeente zal in moeten grijpen in de krankzinnige eksplosie van porno in de stad. Het is de gemeente die vergunningen afgeeft voor vestigingen van pornowinkels, peepshows, naaktshows e.d. Dat betekent dat er een beleid gevoerd kan worden dat de porno terugdringt.
De CPN gaat uit van het principe, dat vrouwen die werken in porno en prostitutie recht hebben op goede arbeidsomstandigheden en bescherming. Strijd van vrouwen om dit te realiseren verdient daarom steun. Ook keert de CPN zich tegen tendensen tot monopolisering van prostitutie in handen van enkele grote bazen. Belangrijk in dit hele probleem van vrouwenhaat en onderdrukking is wat het resultaat zal zijn van de behandeling van de pornowetgeving in de 1e en 2e Kamer. Daarop kan de gemeente politieke druk uitoefenen.

— werk, werkgelegenheid en arbeidstijdverkorting

Ten eerste moet de verborgen werkloosheid van vrouwen ,,openlijk" gemaakt worden en serieus worden genomen. Meisjes en vrouwen moeten gestimuleerd worden zich bij het arbeidsburo als werkzoekend te laten inschrijven, en de wijze waarop het arbeidsburo vrouwen diskrimineert in arbeids- en opleidingsbemiddeling moet verdwijnen. Er moet echter ook werk zijn. En niet ,,zomaar werk", maar werk dat aan kwaliteit voldoet. D.w.z. dat ernst gemaakt moet worden met een beter promotiebeleid voor vrouwen, bestrijding van seksisme op de werkplek, bedrijfscreches enz.
De gemeente moet er voor zorgen, dat sektoren waarin veel vrouwen werken, behouden blijven én dat de kwalitatieve eisen niet worden ingeruild tegen kwantitatieve eisen, arbeidsplaatsen.
De gemeente, als grootste werkgeefster in Amsterdam, moet bovenstaande eisen in elk geval in haar eigen apparaat realiseren. Werk dat (vroeger) betaald werd, in sektoren waar veel vrouwen werken (verpleging, sociaal-kultureel werk, gezinsverzorgsters, onderwijs) wordt al vervangen door vrijwilligsters en nog meer banen worden hiermee bedreigd. Deze tendens moet tegengegaan worden. Bovendien moet veel vrijwilligsterswerk, wat van oudsher onbetaald was, omgezet worden in betaalde arbeid.
De CPN vindt dat ook door de gemeente alle belemmeringen voor vrouwen in niet-traditionele vrouwenberoepen weggenomen moeten worden en dat er een aktief stimulerend beleid moet worden gevoerd om deze ,,natuurlijke" arbeidsindeling te doorbreken.
Het bovenstaande zal pas optimaal gerealiseerd worden wanneer een maatschappelijke herverdeling plaats vindt van alle arbeid (binnens- en buitenshuis), iedereen tijd moet hebben voor huishoudelijke arbeid.

De eis van arbeidstijdverkorting is hier een uitvloeisel van en ook de al eerder genoemde eisen voor vermaatschappelijking van huishoudelijke arbeid. Bij de strijd voor arbeidstijdverkorting gaat het er om dat tegelijk extra banen worden geschapen en dat voorkomen wordt dat dezelfde hoeveelheid werk in kortere tijd verricht moet worden. Er moeten tevens meer mogelijkheden geschapen worden voor deeltijdarbeid (waaronder tweelingbanen, overigens ook voor mannen). Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat deeltijdbanen de ontwikkeling t.a.v. arbeidstijdverkorting niet moeten belemmeren. Dit gevaar is niet denkbeeldig gezien o.a. het feit, dat deeltijdbanen voor werkgevers voordeliger zijn dan arbeidstijdverkorting.

— voorwaarden om een feministische politiek te realiseren

Ook in de raad zelf is het van belang dat vrouwen, dwars door de traditionele politieke scheidingslijn heen, gezamenlijk voor belangen van vrouwen optreden. Ook wanneer dit zou leiden tot loyaliteitskonflikten in eigen fraktie. Raadswerk moet openbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.
De CPN streeft dan ook naar demokratisering van het raadswerk. Dit betekent ook dat vrouwelijke raadsleden niet vanuit een geisoleerde positie moeten werken. Om dit te kunnen realiseren hebben de Amsterdamse CPN-vrouwen de volgende voorwaarden ontwikkeld:

- een aktieve steunfraktie, die raadsleden bijstaan en ondersteunt, wat ertoe bijdraagt dat standpunten beter draagvlak hebben. Per slot kan een steunfraktie meer inhoud geven aan diskussie en overleg met vrouwen in bewegingen.
- een tweede voorwaarde om op een goede manier voor vrouwenbelangen op te kunnen treden is dat verantwoordelijkheden en taken gedeeld kunnen worden. We achten het onmogelijk om feministiese politiek te realiseren in Amsterdam met maar één vrouw in de fraktie. Het zullen er daarom meer (moeten) zijn. Daarnaast zal elke vrouw in de fraktie haar fraktielidmaatschap delen met een tweede vrouw, die (voorlopig) niet in de raad mee kan draaien, maar in de fraktie op gelijkwaardige basis meewerkt.
- Vrouwelijke kandidaten op de CPN-lijst moeten in staat blijven om gedurende de vier jaar raadswerk een normaal persoonlijk leven te blijven leiden, hun evt. baan te behouden, kinderen te verzorgen, vrije tijd te hebben, (normale vergadertijden, normale werkweken).

Bovenstaande voorwaarden zullen de mogelijkheid scheppen om naast en verbonden met andere interessen en belangen, kollektief inhoud te geven aan een feministies, demokraties beleid in de Amsterdamse gemeenteraad.

CPN EN EKOLOGIE

Eind januari werd door een aantal mensen een bespreking gewijd aan wat heel globaal te omschrijven is als ,,CPN en ekologie". Daar vallen zulke uiteenlopende zaken onder als duurzame energie, bodem- en watervervuiling, MeMobedrijfjes, alternatieve geneeswijzen, etc.; samen te vatten als de relatie mens-natuur. Al eerder waren partijgenoten bij elkaar gaan zitten om een standpunt te ontwikkelen op het gebied van milieuvraagstukken en kernenergie. De afwijzing van kerncentrales in '79, naar aanleiding van de bijna-ramp in de kerncentrale Harrisburg, betekende immers een grote ommezwaai van de partij. Het hield in dat er afgestapt werd van de in de arbeidersbeweging zeer lang (en nog) levende gedachte, dat alle welvaart en welzijn afhangt van de technologiese en industriële ontwikkeling. Binnen het kapitalisme is het besef gegroeid dat oneindige technologiese groei nadelen heeft. Vanuit die overtuiging ontstonden er bewegingen tegen kernenergie, voor milieubehoud, etc.

De konsekwenties van dit nieuwe standpunt zijn tot nu toe onvoldoende uitgediskussieerd, waardoor in eerste instantie de neiging is ontstaan de bewegingen die zich met deze problematiek bezig houden, kritiekloos te omarmen: ,,alles wat de massabeweging doet is welgedaan."

Op de genoemde bijeenkomst werd besloten een permanent overleg in te stellen om met behulp van de in de partij aanwezige deskundigheid eigen visies te ontwikkelen en politieke oplossingen en stellingnames ten aanzien van het hele skala ekologiese problemen uit te werken.

Dit is des te dringender omdat onder invloed van de krisis weer meer nadruk gelegd wordt op de ,,harde" sektoren. De partij zal de ,,zachte" sektoren duidelijk moeten maken dat onze interesse geen politieke stunt is, maar een duurzame politieke vernieuwing.

Inmiddels is een werkplan besproken waarbij we op basis van een aantal aktuele thema's werkgroepen starten ter voorbereiding van een konferentie over CPN en ekologie. Iedereen die ervoor voelt kan op basis van de eigen ervaring en praktijk in zo'n groep meedraaien. Het is de bedoeling dat deze werkgroepen een min of meer permanent karakter krijgen en zijn gericht op de diskussies over strategie en politiek van de CPN. Dit in tegenstelling tot een nog onbekend aantal andere groepen die w[illegible]gelijkertijd in het leven willen roepen. We hebben gekonstateerd dat er heel wat deskundigheid in de partij aanwezig is op het gebied [illegible] ekologie. Die deskundigheid wi[illegible] we produktief maken door mensen te vragen alleen of met ,,kollega-deskundigen" een notitie te maken over een toegespitst probleem. Bio-industrie bij voorbeeld is belangrijk in de diskussies over werkgelegenheid, milieuvriendelijk produceren en ,,neutraliteit" van de technologie (om maar iets te noemen). Een artikel daarover zou in verschillende werkgroepen bruikbaar zijn. Indien mogelijk zullen we de resultaten van dit soort thema-groepjes publiceren, om ook in de distrikten en afdelingen de diskussies op gang te brengen en te ondersteunen.

De volgende werkgroepen zullen de komende maanden gestart worden. Mensen die geïnteresseerd zijn en mee willen doen kunnen zich aanmelden bij de genoemde voorlopige kontaktadressen:

1. De relatie CPN-Milieubeweging. We willen hierbij zaken bekijken als: welke standpunten heeft de partij ingenomen, welke misverstanden hebben een rol gespeeld, wat zijn de bestaande kontakten, wat is de relatie arbeidersbeweging-milieubeweging.
   Kontaktadres: Fon ten Thij, Pieter Aertszstraat 55''', 1073 SJ AMSTERDAM tel.: 020-711254.
2. De verhouding milieu en werkgelegenheid met de ekonomiese krisis. Wat staat er in de verschillende voorstellen ter bestrijding van de krisis over het milieu? Wordt door de linkse ekonomen rekening gehouden met ekologiese problemen en kleinschalige ideeën? Vooral makro-ekonomies.
   Kontaktadres: Aris van Kluijve, IJsselmeerdijk 13, 1634 DM SCHARWOUDE tel.: 02294-1790.
3. Energiebronnen en milieuvriendelijke industriële produktie. Dit thema spreekt voor zichzelf, lijkt ons.
   Kontaktadres: Chris Duif, Gruttostraat 5, 1531 WN WORMER tel.: 02982-4062.
4. Milieuvriendelijk ondernemen: kapitalisties randverschijnsel of socialistiese produktiewijze? Is het kleinschalig, mens- en milieuvriendelijk produceren binnen het kapitalisme echt realiseerbaar? Arbeidsvoorwaarden, het idee van de ,,gesloten circuits", etc. etc.
   Kontaktadres: zie sekretariaatsadres.
5. Feminisme en milieustrijd: ekologie en de reproduktiefunktie van de vrouw. Vrouwen voeren milieustrijd vnl. in de keuken, aldus ,,deskundigen". Macrobiotiek is uiterst seksisties. Is er wel een koppeling te maken?
   Kontaktadres: Susanne Lijmbach, Van Speykstraat 118, 2518 GG DEN HAAG tel.: 070-459702.

Voor wat betreft de ,,deskundigen" willen we in elk geval op korte termijn iets doen aan ekologiese landbouw. Geïnteresseerden kunnen kontakt opnemen met het sekretariaat. Dat laatste geldt overigens voor iedereen die meer wil weten over het ekologie-overleg.
Sekretariaatsadres: Marian Tomasini, Leusensteeg 3, 7411 PX DEVENTER tel.: 05700-16488.

Vraaggesprek met Janke Dijkstra Bethlehem

Deze keer dus een vraaggesprek met Janke Dijkstra-Bethlehem; geboren 28 september 1915 in Terwispel. 37 jaar lid van de partij en al 35 jaar deeluitmakend van het distriktsbestuur, waarvan weer zo'n 30 jaar van de Dagelijkse Leiding.

Janke, hoe ben jij nu bij de partij gekomen?

De uiteindelijke reden was de oorlog. Van huis uit waren we al links. M'n vader was Domela-Nieuwenhuis aanhanger. Ik merk dat ik me dat allemaal later eigenlijk pas bewust geworden ben.
Thuis werd er niet zoveel gepraat; je werkte de hele dag en dan was daar eigenlijk geen tijd voor. Wij hebben ook nooit echt armoede gekend.
Na de oorlog waren wij — en héél Nederland — onder de indruk van de prestaties van de Russen en dat gaf de doorslag. Samen met m'n vader ben ik toen in '45 lid geworden. We waren er van overtuigd dat er wat moest veranderen en van de communisten zou dat moeten komen.
In jan. '47 kwam ik in het distriktsbestuur; ik heb daar veel geleerd; je dreef op je gevoel, niet op je kennis.
Van het één kwam het ander, ik was naaister in die tijd, maar er was zoveel werk voor de partij dat ik daar mee ben gestopt. Ik had mezelf wat typen geleerd en toen ik één keer iets voor het distrikt had getypt, was ik al gauw de vaste typekracht. Toen verhuisde ook nog de sekretaris en kwam dus ook de stencilmachine bij ons thuis.
Als ik dat alles zo naga, vind ik toch wel dat er veel veranderd is. Ik praat dan over de jaren '50-'60. De mensen werkten een hele dag en waren dan 's avonds nog eens op pad voor de partij. Wat de mensen toen op konden brengen, zo'n enorme inzet. Nu verzetten mensen individueel ook veel werk, maar het was toch anders. We waren toen een hechtere groep, maar ja, dat bracht de tijd ook mee natuurlijk. We zaten in een positie van wij tegen de rest; men meed je en politiek werden we ook in de hoek gedrukt.
Direkt na de oorlog was dat wel even anders; de nieuwe leden stroomden toe — in Leeuwarden stonden ze er voor in de rij! — Maar ja, toen kwam de Koude oorlog.
Wij twijfelden niet; niet aan het communisme als zodanig en we bestreden de anti-kliek, hoe feller zij werden, des te feller waren wij.
Toch was dat een moeilijke tijd, veel kameraden vertrokken uit angst voor repressailles. Maar het was ook een zuivering, de karrièremakers, om ze zo maar even te noemen verdwenen ook en de echte communisten bleven over. Ik kan me de angst wel voorstellen, het was soms ook niet niks, maar het werd wel steeds moeilijker om de organisatie draaiende te houden.
We hadden in die tijd 5 afdelingen in Leeuwarden, dat weer 1 van de 5 onderdistrikten was. Ik zat op een bepaald moment in het bestuur van afd. Leeuwarden-centrum, in het onderdistriktsbestuur Leeuwarden, in het distriktsbestuur Friesland én in de Dagelijkse leiding van Friesland. Vanaf '56 was ik organisatiesekretaresse (tot zo'n twee jaar terug), verder deed ik de financiën en een tijd de propaganda, ik heb in de staten gezeten en in de gemeenteraad van Leeuwarden.

We hebben Douwe nu weer in de Staten. Wat kunnen communisten volgens jou in de Staten betekenen?

We kunnen de gezapigheid daar doorbreken. We hebben frisse ideeën, we praten kort en duidelijk, zwammen er niet omheen. Daardoor is het voor de mensen begrijpelijk en krijgen ze interesse. De publiciteit moet je ook niet vergeten; de mensen zien weer eens dat we daadwerkelijk voor hun belangen opkomen en er niet alleen over praten.
We kunnen zaken aan de orde stellen, waar de anderen zich dan ook over uit moeten spreken.
Kijk, Douwe zit daar nu alleen, maar hij heeft aanspraak. Toen ik in '68 Jan de Boer opvolgde in de Staten, zat ik er ook alleen,maar ik werd volkomen genegeerd. In '70 kwam Kees Meyer er bij en dat was een hele steun.

Je kunt er geloof ik niet echt iets veranderen, dat moet van de basis komen, maar je kunt wel de mening van anderen beïnvloeden, medestanders zoeken voor je standpunten. Het kwam voor dat wij wat inbrachten, maar dat niemand er iets van wilde weten, maar een tijdje later kwamen ze er dan zelf mee; ze gunden ons ,,de eer" niet.
Een goede achterban is nodig, daar moet het van komen.
Hetzelfde geldt volgens mij voor het gemeenteraadswerk; als we de mensen er maar steeds bij betrekken, daar gaat het tenslotte ook om.

Hoe zie jij de positie van vrouwen in de partij? Ik herinner me bijv. dat jij altijd zei dat vrouwen dezelfde kansen hebben als mannen in de CPN.

Dat klopt. Maar, nu we daar de laatste tijd meer met elkaar over praten — in het vrouwenoverleg bijv. — verander ik toch van mening, alhoewel ik het nu ook weer niet met alles eens ben; sommigen willen wel eens wat te snel.
In theorie klopt het volgens mij nog, ik denk alleen dat de praktijk er ietsjes anders uiziet. Als ik er met andere vnml oudere, vrouwen uit de partij over praat, dan voelen die zich niet achtergesteld. Maar dat zijn dan wel de aktieven, die altijd al vooraan stonden.
Maar de helft van de partij bestaat bijv. uit vrouwen en als je dan eens naar besturen e.d. kijkt, dan zijn dat toch vnml mannen. Volgens mij heeft dat vele oorzaken; rolpatronen — mannen pasten niet op de kinderen, daar moest je als vrouw voor zorgen — de tijd — het was toch ook normaal, zo werd je opgevoed — en de ervaring — welke plek had je (in de partij), als je als vrouw altijd thuis zit, hoor en zie je ook niet zoveel. Mannen stimuleerden het ook niet, maar daar lijkt wat verandering in te komen. En dan is er volgens mij nog een verschil tussen de stad en het platteland.

Een vrouwenoverleg vind ik goed; ik hoor en herken er veel en ik vind het dan jammer dat het toch maar voor een betrekkelijk kleine groep is. Vroeger hadden we de NVB, maar (vooral jonge) vrouwen zijn nu in andere groepen aktief; Vrouwen-arbeid, Abortusgroepen, etc. Op zich vind ik dat goed. Als je bijv. kijkt naar 8 maart, waar alleen in Leeuwarden al honderden vrouwen bij elkaar komen, dat is ons niet altijd gelukt. Maar ik vind het ook wel jammer, m'n hart zit bij de NVB; in juni bestaan die 35 jaar, wat doe je daarmee?

Vnml. oudere leden blijken nogal moeite te hebben met een aantal vernieuwingen in de CPN. Hoe kijk jij als één van die ouderen daar nu tegenaan?

Met het meeste ben ik het roerend eens. Prima dat we nu meer ingang vinden bij anderen, maar met bepaalde zaken heb ik ook wel moeite; ik sta niet overal bij te juichen. Ik ben zelf ook veranderd, maar het lijkt me er wel eens teveel op alsof nu ineens alles beter zal worden en dat alles wat wij vroeger gedaan hebben verkeerd was. Dat geloof ik niet; dat bracht de tijd mee en natuurlijk zijn er fouten gemaakt, maar: niet alleen wij, ook de anderen zijn veranderd!
Daarbij komt, dat ideeën die je jarenlang hebt gehad niet zomaar eventjes te veranderen zijn, soms doet dat pijn. Het demokratisch-centralisme bijv.; ik vind dat een moeilijk punt; ik begrijp het soms ook niet meer, je moet als partij toch één lijn voeren? Verschil van mening en diskussie is goed, we moeten niet star zijn, maar we moeten ook niet alleen de negatieve zaken benadrukken.
In het Oostblok bijv. zijn ook goeie dingen gebeurd EN DIE GEBEUREN ER NOG!, en dat mogen we niet vergeten. Dat vind ik ook in De Waarheid bijv. wel eens te weinig terug.

eind maart '82
HAROLD HESSELINK.

(uit Het Kompas — Friesland)

De internationale bagage van de CPN

Op uitnodiging van de Communistische Partij van China zal de partijvoorzitter Henk Hoekstra eerdaags naar China reizen. Dit bezoek betekent dat er een reactivering in de relaties tussen de CPN en de Chinese CP intreedt. Een reactivering, omdat er van een feitelijke breuk tussel beide partijen nimmer sprake is geweest, wel— als men over een periode van zo'n twintig jaar terugblikt — van een zeer langdurig coma.

Het is bekend dat sommige andere communistische partijen van West-Europa intussen tot een **herstel** van hun betrekkingen met de Chinese CP zijn gekomen, en herstel impliceert dat er een breuk is geweest. Daarbij heeft het Chinees-Russisch conflikt aan het begin der zestiger jaren een belangrijke rol gespeeld. Naar die periode wordt in het ontwerp-program, waarover thans de diskussie in de partij is begonnen, verwezen. Ook hoe toen de CPN haar autonome positie onderlijnde. Vanuit deze autonome positie weigerde de CPN ,,zich tot werktuig te laten maken of zich te laten scheuren ten gunste van overwegingen van partijen uit socialistische landen". Bij tal van andere communistische partijen nam het streven naar autonomie in later jaren sterk toe en op de Berlijnse conferentie van 1976 werd dit ook in de documenten vastgelegd.
Het is van belang eraan te herinneren, dat de CPN in haar internationale stellingname — uitgaande van deze autonome positie — zich heeft afgezet tegen pogingen om één of ander ,,centrum" in de internationale communistische beweging te scheppen, en ook gekant is tegen ,,polycentrisme", d.w.z. meerdere centra in de wereld, van waaruit richtlijnen aan partijen gegeven zouden kunnen worden. Een dergelijke benadering zou betekenen, dat er bepaalde structuren worden geaccepteerd en zou uiterst belemmerend werken op de activiteiten van communistische partijen, waar ook ter wereld. De negatieve ervaringen uit het verleden vormen in dit opzicht een zichtbare waarschuwing om niet in die fouten te vervallen.

Frequentie en inhoud

Bij de reis van Hoekstra naar China kunnen nog enkele kanttekeningen worden geplaatst. Zij vindt plaats in een tijdbestek, dat er zich in China zelf interessante ontwikkelingen voltrekken. Een opvallend aspect daarvan is, dat er afstand wordt genomen van — naar nu erkend wordt — schadelijke verschijnselen, die met name ten tijde van de z.g. Culturele Revolutie zijn opgetreden, zo ook van de andere ,,sprongen", die zich sinds de overwinning van de revolutie in 1949 in de binnenlandse situatie hebben voorgedaan. Hoewel het niet mogelijk is daarover een afgerond waarde-oordeel te geven, is het wel van belang dit te signaleren.
Juist door een normalisering van de bilaterale betrekkingen zal het mogelijk zijn meer kennis en meer inzicht te verwerven over de inspanningen van de Chinese communisten en van hun partij. En naar wij verwachten zullen ook de Chinese kameraden het op prijs stellen door het bezoek van de CPN-voorzitter een duidelijk beeld te krijgen van de activiteiten van onze partij.
Terwijl nu hier en daar, ook binnen de CPN, vragen worden opgeroepen en diskussies ontstaan over het wel of niet onderhouden van relaties met bepaalde communistische partijen, lijkt het mij goed erop te wijzen dat met de reactivering van de contacten met de Chinese CP het nu zo is, dat er — met uitzondering van Albanië — tussen de CPN en **alle** communistische partijen betrekkingen bestaan. De frequentie en de inhoud van die contacten lopen uiteraard sterk uiteen, maar een feit is dat sinds de Berlijnse conferentie en meer nog sinds het 26-ste CPN-congres (januari 1978) in dit opzicht enige achterstand is ingehaald. Dat nu deze kringloop is voltooid, is om meerdere redenen van belang. Zeker als men lessen wil trekken uit de positieve en negatieve ervaringen van het verleden en het oog gericht wil houden op de toekomst, uitgaande van de noodzaak dat de internationale strijd voor vrede en socialisme zich moet versterken.

Geen isolement

Er is enige achterstand ingehaald, en dan doel ik op de zestiger jaren en de periode tot 1976, toen de CPN tal van internationale contacten op een zeer laag pitje hield, zonder overigens te vervallen in een isolement ten opzichte van het internationale gebeuren. In dit verband wil ik verwijzen naar de opmerkingen, die Jaap Wolff in de Waarheid (25 februari 1982) heeft gemaakt en waarin hij o.m. het optreden van de CPN-vertegenwoordigers vermeldt op de Brusselse conferentie (1965), Stockholm (1973). Dat de CPN tal van nationale congressen en ook sommige internationale conferenties meed, vloeide voort uit het feit dat stelselmatig gepoogd werd zulke bijeenkomsten te misbruiken voor andere doeleinden, een soort (schijn)eenheid op te roepen en een ,,centrum"-idee te doen postvatten. Dit alles vormde voor de Nederlandse communisten evenwel geen reden om haar internationalisme los te laten. Integendeel . Temidden van een zekere verkilling in contacten met communistische partijen elders in de wereld, gaf die hele periode een intensieve activiteit te zien. Immers, de solidariteit met de vrijheidsstrijd in vele landen (Vietnam,Algerije,Angola, Zuid-Afrika, Latijns-Amerika), de steun aan de beweging tegen de ,,Berufsverbote", tegen de dictaturen in Spanje, Portugal en Griekenland, maar ook zulke acties als die voor de scheepsbouw in Upper Clyde, kreeg gestalte, veelal in samenwerking met andere progressieve krachten in ons land en van die landen zelf.
Van isolement was geen sprake, en zo er gevoelens van verbittering en van teleurstelling bestonden ten opzichte van daden van andere communistische partijen, dan betekende dit niet dat de CPN verzaakte als het erom ging daadwerkelijke solidariteit en steun tot ontwikkeling te brengen. Men kan het in een flits zien als men het fotoboek (bij 60 jaar CPN) erop doorbladert.
Natuurlijk zouden er nog veel meer voorbeelden gegeven kunnen worden van de actieve internationale opstelling van de CPN, maar het zou een vertekend beeld van de werkelijkheid geven als men zou stellen, dat de partij alleen maar gestaard heeft naar wat er in landen, waar partijen staatsmacht uitoefenen, gebeurde.

Bilaterale contacten

Bij het ,,inhalen van enige achterstand" is het er de afgelopen vier, vijf jaren vooral omgegaan om tijdens de vele contacten, zowel de ,,officiële" als de nog meerdere informele, ónze visies in een hele reeks van vraagstukken uiteen te zetten, waarvan het niet nodig is deze in dit artikel alsnog op te sommen. De richting, die het ontwerp-program aangeeft, is — ook wat de internationale beoordelingen betreft — richtinggevend geweest en zal dat ook in de toekomst moeten zijn.
Daarbij is het wel duidelijk dat wat doorgaat voor internationale communistische beweging geen organisatorische samenbundeling van partijen is en ook niet kan zijn, hooguit een aanduiding dat er in een x-aantal landen communistische partijen werkzaam zijn. En waarbij door de zeer grote verscheidenheid de situatie nagenoeg zo is, dat er geen twee partijen identiek aan elkaar zijn.
Voor wat onze partij betreft heeft het voor de hand gelegen — en ook in de huidige situatie is dat het geval — dat er hoofdzakelijk bilaterale contacten bestaan. Gezien de opeenhoping van problemen, vaak ook scherpe conflicten die er bestaan, lijken vooralsnog multilaterale ontmoetingen uitgesloten. In dat opzicht was de zogenaamde Parijse conferentie — opgezet door de Franse en Poolse partij — in april 1980 een mislukking, omdat het noodzakelijke minimum aan consultaties volledig ontbrak en de doelstelling overwoekerd werd door de vermenging van partij- en staatspolitieke overwegingen. Dat laatste blijkt in toenemende mate frustrerend te werken en bemoeilijkt het op reële wijze ontwikkelen van een dialoog over de vraagstukken, waarvoor de arbeidersbeweging in tal van landen wordt geplaatst.
,,Een oppervlakkige voorstelling van de groei van de internationale communistische beweging, waarbij voorbijgegaan wordt aan de diversiteit en de enorme vraagstukken, die deze met zich brengt, leidt tot verstarringen, tot onwerkelijke beoordelingen en vervreemding van de verhouding van partijen tot de eigen bevolking", zo wordt in het ontwerp-program gesteld. Deze vaststelling heeft niet alleen betrekking op Polen, alhoewel daar de vervreemding tot de eigen bevolking scherp op de voorgrond treedt en bij velen de vraag doet rijzen of er daar nog wel sprake is van een communistisch gedrag en politiek.

Dialoog

Maar het gaat om veel meer vraagstukken, niet alleen om de tweeeenheid socialisme en democratie. Wordt het niet de hoogste tijd, dat er metterdaad vredespolitiek wordt bedreven, oog krijgt voor de massabewegingen in kapitalistische- en derde wereldlanden, meegewerkt wordt aan het doorbreken van het blokdenken en blokvorming, aan het ontvouwen van werkelijke initiatieven tot vernieuwing en democratisering?
Zo niet, dan dreigt er een ,,aftakelend proces", waarin communistische partijen terechtkomen.
Die weg was niet de onze en zij is dat ook niet. Zonder zelfoverschatting, maar ook niet met zelfonderschatting is de CPN druk doende om nieuwe wegen te zoeken, in het besef dat ingrijpende veranderingen slechts mogelijk zijn in ons land als daartoe de breedst mogelijke samenwerking met andere politieke krachten tot stand wordt gebracht. Daartoe is de dialoog nodig, een dialoog die niet tot de grenzen van ons land er rekt behoeft te blijven en ook een internationale vertakking mogelijk maakt.
Natuurlijk is en blijft het noodzakelijk de dialoog met communistische- en arbeiderspartijen verder voort te zetten, zelfs op het meest minimale niveau, en zo mogelijk op een serieuze manier, waarbij een werkelijke polemiek — ook over de vele meningsverschillen — niet wordt geschuwd. Het blijft immers onwerkelijk als daaraan wordt voorbijgegaan, en dialoog plaats gaat maken voor vruchteloze scheldkanonnades, die een verdere polarisatie in de hand dreigen te werken. Vele communistische partijen zien geen heil in één of meerdere centra, evenmin in ex-communicatie (trouwens wie zou wie moeten excommuniceren en van waaruit zou dat moeten gebeuren?). Zij zien ook niet in, dat er nieuwe breuken zouden ontstaan, omdat zó'n koers tot een verder uiteendrijven leidt van de krachten, die nodig zijn om vooruitgang te bereiken.
De CPN heeft de mogelijkheid op de ingeslagen weg verder te gaan, om ook de contacten met socialistische, sociaal-democratische, pacifistische en andere progressieve partijen en bewegingen in Europa en daarbuiten — ook op dit terrein is in de loop der laatste jaren al erg veel gebeurd — verder te ontwikkelen.
Wat dat betreft bestaan er voor ons, dacht ik, geen exclusieve betrekkingen met communistische partijen. In omgekeerde richting is dat trouwens ook niet het geval.

Invloed uitoefenen

Het zou mijns inziens struisvogelpolitiek zijn te ontkennen, dat een communistische partij niet hoofdzakelijk haar eigen doeleinden op nationale schaal in het merendeel van haar handelingen nastreeft. Daarvan zijn vele voorbeelden te geven.
Men moet daarover niet teveel illusies hebben. Ook niet de idee tot bekeringen in de zin, dat wij in staat zouden zijn op korte termijn nogal dogmatische en verstarde partijen tot een andere positie te dwingen. Wat niet wil zeggen, dat van onze kant diskussie in actieve zin over vitale vraagstukken uit de weg zou moeten worden gegaan, integendeel.
Het is door onze zelfstandige opstelling, en door ons streven om een nieuw type communistische partij te worden, mogelijk om invloed uit te oefenen. En laten we hopen dat er naar ons wordt geluisterd. Als de CPN blijft werken naar een gezamenlijk optreden internationaal tegen de atomaire oorlogsdreiging en de noodzaak onderstreept van het overwinnen van breuken, dan is het in belang daarvan ook zo o p e n mogelijk relaties te onderhouden en aan te knopen met alle partijen en bewegingen in andere landen, die met de arbeidersbeweging verbonden zijn en het oorlogsgevaar willen helpen keren. Zonder dat er daarvoor kunstmatige schema's en patronen worden aangelegd, al zal het onvermijdelijk zijn dat er van tijd tot tijd al naar gelang het politieke moment en politieke gebeuren sommige contacten wat meer relief krijgen.
Juist door onze positief-gerichte opvattingen, onze strijdbare houding, en democratische gezindheid is het mogelijk stappen voorwaarts te doen. Immers, het zou een verval zijn tot een nieuw soort verstarring, of verkramping, als we niet volop gebruik zouden maken van de opgedane ervaringen en van onze eigen internationale bijdragen op velerlei gebied. Zonder betweterigheid, maar wel in het besef dat onze partij ook internationaal in tal van kwesties recht van spreken heeft.
En er ook in die internationale communistische beweging — what's in a name — die aan een steeds grotere verscheidenheid van partijen onderhevig is, frisse winden gaan waaien. Maar een natuurverschijnsel kunnen wij niet oproepen. Wat we wél kunnen is de hoofdlijnen van onze politieke opstelling internationaal krachtig uitdragen zover onze armen kunnen strekken. In Europa en ver daarbuiten. Onze bagage is goed gevuld en laat zich best torsen. In die zin kunnen we Hoekstra een goede reis toewensen.

JAN DE BOO

Aan huis of per giro?

over de contributie-inning

Met de traditionele manieren van contributie innen is kennelijk niet iedereen tevreden, want ze staan ter discussie.
Ik wil hier wat voor- en nadelen opsommen van contributie innen aan huis en per giro. Een uitgesproken standpunt over wat beter is heb ik overigens niet.
Van oudsher heeft de partij nadruk gelegd op het politieke en organisatorische belang van de inning aan huis. Zo kunnen leden elkaar bezoeken, elkaar persoonlijk leren kennen, feiten en meningen uitwisselen die voor de partij interessant zijn en elkaar scholen. Zo kunnen verhuizingen, onjuiste contributietarieven, achterstanden en bedankjes eerder worden opgespoord en verwerkt dan bij inning per giro. Zo kunnen bij het huisbezoek tegelijk brochures, kaarten, affiches en dergelijke worden verkocht. Zo werkte het — maar zo werkt het tegenwoordig lang niet meer altijd.
Inmiddels vernieuwt de partij zich in versneld tempo. Leden geven duidelijker dan ooit te kennen dat ze inhoudelijk aan de slag willen met werk dat ze zèlf interessant vinden. Soms is dat contributie lopen, veel vaker echter voelen ze daar niet voor. Er zijn naast ledenvergadering en huisbezoek zoveel andere ,,platforms" voor discussie en aktie ontstaan, dat de behoefte aan huisbezoek bij zowel bezoekende als bezochte leden afneemt.
Steeds meer afdelingsbesturen en andere groepen gaan als collectief werken en de traditionele manier van contributie innen kan daarmee op gespannen voet staan. En tenslotte blijkt, dat veel leden steeds moeilijker thuis te treffen zijn, geen behoefte hebben aan een huisbezoek vanwege de contributie of gewoon liever gireren. Het werkt dus niet meer altijd.
Inning aan huis kan niettemin noodzakelijk zijn. Sommige leden kunnen nu eenmaal niet gireren of willen om wat voor reden dan ook niet per giro betalen. Dat moet je aanvaarden, bij hen kun je alleen aan huis innen. Bovendien zul je bepaalde leden, die dat ook op prijs stellen, vaker willen bezoeken: oudere leden, nieuwe leden, leden die graag over de (partij)politiek willen praten, leden die in een bepaalde sector aktief zijn. Als de lopers en leden zo'n gesprek nodig en nuttig vinden, prima, maar waarom met de contributie-inning als alibi? Dat geldt ook voor de verkoop van allerlei materiaal. Waarom zo'n oneigenlijke binnenkomer, zoals menigeen dat voelt?
Nadelen kan inning aan huis ook hebben. Het kan gebeuren dat het contributie-apparaat de administratie beheert, de informatiestroom van en naar de leden beheerst en te zelfstandig naast het afdelingsbestuur staat. Dat dit bestuur te los van de leden staat, dat huisbezoeken niet worden verwerkt, dat ervaringen niet worden gedeeld. Het kan ook gebeuren dat de afdeling te weinig plek biedt voor discussie en kritiek, dat huisbezoeken dit moeten vervangen en dat de discussies door de filters moeten van lopers, penningmeester en bestuur. Dan wordt het openbaar platform een gesloten circuit. Dan vervangt een derdehands indruk de collectieve beraadslaging.
Naast deze politieke nadelen zijn er ook organisatorische. De lopers moeten veel tijd investeren in het maken en nakomen van afspraken. Het administratief verwerken van de boekjes, kleine geldbedragen en grote hoeveelheden zegels kost enorm veel tijd, energie en zelfs geld op alle niveaus van leden, lopers, afdelingen en districten. Het geld komt bij inning aan huis langzamer binnen dan per giro, met kleinere bedragen en dus ook met meer renteverlies. Via de route van oude afdeling, oud district, nieuw district naar nieuwe afdeling worden de verhuizingen vaak langzaam of helemaal niet doorgegeven. Efficiënter zou één verhuisbericht naar een centrale administratie zijn, om dit vervolgens naar alle andere door te sturen.
Voor elke administratie geldt echter, dat de leden en de partij beschermd moeten worden tegen misbruik door een kwaadwillende overheid, werkgever, een bezetter of welke ,,derde" dan ook. Inning aan huis betekent administratie per afdeling. Bij inning per giro komen daar enkele bestanden bij: die van het girokantoor zelf en de gironummers van de partij en van het lid. Elke administratie kan in oorlogstijd levensgevaarlijk zijn en in vredestijd knap hinderlijk, dat is afdoende aangetoond. Dit kan een doorslaggevend argument tegen gireren zijn, ook al zit elk lid dat bijvoorbeeld De Waarheid leest en per giro betaalt, ook nu al in diverse girobestanden. Hierover kunnen we openlijk discussieren en beslissen, net zoals over het al dan niet openbaar maken van ledental en lezerstal.

Het innen van contributie aan huis heeft dus zijn voor- en nadelen, zowel politiek als organisatorisch. Het kan een extra discussieplatform scheppen, maar ook een extra gesloten circuit. Je kunt er verhuizingen tot en met achterstanden mee opsporen, maar het kost op alle niveaus van de partij enorm veel tijd en energie. Voor grote groepen leden zou gireren een voordeel zijn. Dan moeten we echter eerst als partij een besluit genomen hebben over het veiligheidsprobleem. Voor bepaalde groepen leden zal inning aan huis trouwens de enige mogelijkheid blijven.

EWOUT VAN DER HOOG

De CPN: een bonte partij!

Maar ook giro-blauw?

De CPN is zich in zeer hoog tempo aan het vernieuwen. Geen ,,alles-wordt-anders show", maar serieus konsekwenties trekken uit onze strategie van progressieve meerderheidsvorming. Een steeds terugkerend onderwerp in de discussie is de partij-organisatie. De vraag of de partij-organisatie bijdraagt tot het aansluiten bij de strijd voor progressieve veranderingen of dat de partij-organisatie juist een rem daarop is. Ik wil daar aan de hand van het vraagstuk van partij-financiën op in gaan.
Het is een feit dat het ,,lopen van contributiewijkjes" en ander financieel werk veelal gezien wordt als een tijdrovende klus en een objectieve sta-in-de-weg voor het ontwikkelen van nieuwe aktie-initiatieven. Slechts een beperkte groep partijgenoten (uitzonderingen daargelaten) voelt zich verantwoordelijk voor het maandelijks innen van de contributie, roept steeds dat de ,,partij-financiën een politieke zaak zijn", krijgt gelijk van de hele partij en wordt vervolgens vrijgesteld van andere aktiviteiten. In een aantal afdelingen wordt dit ritueel niet meer afgewacht en wordt overgeschakeld op de betaling van contributie per giro. Ik ben daar niet zo gelukkig mee.

Door de toename en verbreding van aktiviteiten én door de durf om onze politiek steeds te vernieuwen, zijn de partij-financiën toegenomen en belangrijker geworden. Dit is nooit een vanzelfsprekende zaak, maar direct afhankelijk van de vraag of mensen het ééns zijn met onze politiek. Dat zullen we ons steeds moeten realiseren als we over ,,klussen" als contributie of donatie praten. En de ervaring leert ons dat telkens weer het gevecht aangegaan zal moeten worden om zoveel mogelijk mensen bij he politiek te betrekken. Voor een bont samengestelde partij als de CPN met een revolutionaire, zich steeds vernieuwende politiek zal dit een constant aandachtspunt moeten zijn. Het regelmatig persoonlijk ophalen van contributie is daarin een niet te onderschatten schakel. Niet alleen om te bevorderen dat men vergaderingen van de partij bezoekt, maar ook om signalen van kritiek op te pikken. Inderdaad: politiek kontakt houden dus.
Nu ben ik de laatste om te ontkennen dat afdelingen al vaak tot over de oren in het werk zitten. Evenmin valt te ontkennen dat in de praktijk een groot spanningsveld is tussen enerzijds aktie-werk en anderzijds intern-organisatorische werkzaamheden. Vele afdelingskaders ,,snakken even naar lucht". Terecht. Maar toch ... zonder nu dè contributieloper te promoveren tot dè persoon bij uitstek die hèt politiek kontakt met dè leden tot stand zou moeten brengen (dat is een karikatuur), zou het overschakelen op de betaling van contributie per giro een grote aderlating betekenen voor het partij leven en daarmee voor het niveau van onze politiek.
Afgezien van een aantal technische problemen die aan deze manier van betalen zijn verbonden, gaat het ook volledig voorbij aan de bezwaren tegen het centraal organiseren van de financiën en de — terecht — huiver bij mensen ,,om alles maar in de computer op te slaan". Bovendien dient in de discussie hierover niet onderschat te worden hoe belangrijk voor onze partij en krant het met grote regelmaat binnenkrijgen van gelden is. Het sturen van een giro-kaartje naar de leden is daarvoor absoluut geen garantie.
We zullen als partij geen klussenpolitiek moeten gaan bedrijven maar de partij-organisatie moeten aanpassen; zonodig veranderen aan het totaal van partij-werk dat dagelijks op ons af komt. Daarin hoort het politiek en organisatorisch versterken van de afdelingsbesturen. Dat op de eerste plaats. En daarin hoort ook het geven van een volwaardige plaats van het financiële werk in het totaal van afdelingsaktiviteiten. Want het gaat erom het ,,nieuw type communistische partij" een breder draagvlak te geven. Breder: in politiek, organisatorisch en financieel opzicht.
Voor een nieuwe CPN; bonter van samenstelling, groter en strijdbaarder!

EELCO ANCEAUX

Zomercursus 1982

Er is nog plaats voor de zomercursus dit jaar. Er worden drie weekends georganiseerd, opnieuw in Woudschoten.

Het **eerste weekend** wordt gehouden op:
vrijdagavond, zaterdag en zondag 25-26-27 juni a.s.

Dit weekend wordt opgezet rondom een aantal thema's in verband met de doelstellingen van de partij:
— Vernieuwing en uitbreiding van de democratie (o.a. over parlementaire democratie en socialisme, over bestuurlijke verantwoordelijkheid en de verhouding van partij tot bewegingen);
— Over verandering van de economie (o.a. over de kwaliteit van de arbeid en de kwaliteit van het leven, over individualisering, verzorging en voorzieningen, over zeggenschap over de produktie, over kleine producenten);
— Over nieuwe internationale verhoudingen en betrekkingen.
Maximum aantal deelnemers = 100. Deelnemersbijdrage ƒ 60,-.
Het **tweede weekend** zal plaats vinden op vrijdagavond, zaterdag en zondag 20-21-22 augustus. Maximaal aantal deelnemers 125. Bijdrage ƒ 60,-.
Het **derde weekend** wordt op zaterdag en zondag 18 en 19 september gehouden. Maximum aantal deelnemers = 100. Bijdrage ƒ 50,-.
Over de opzet voor het tweede en derde weekend volgen nadere mededelingen.
Inschrijven voor een van de weekends gebeurt door overmaking van de genoemde deelnemersbijdrage op gironummer 19 80 487 van de Stichting politieke vorming en scholing CPN, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam, onder vermelding van Zomercursus 1, 2 of 3.

Twee communisten doen het werk van één

Duo-banen. Een nieuw begrip voor de Amsterdamse gemeenteraadsfraktie van de partij, maar geen nieuw begrip voor de CPN als zodanig. De Amsterdamse Indiese Buurt is één van de afdelingen waar sedert geruime tijd een politiek-sekretariaats-tweetal funktioneert. De laatste solo-sekretaris, Jan Benjamens (nu lid van het dagelijks bestuur van het distrikt) en het huidige duo, Niko Bot&Caro Beerhorst beschrijven hoe het zo ver is gekomen, welke persoonlijke en politieke ontwikkelingen daartoe hebben geleid, hoe het werkt en waar het naar toe zou moeten.

Praten over het tweeling-sekretariaat is eigenlijk een gesprek over de organisatie en werkwijze van de hele partij. Zo'n keuze hangt samen met de manier waarop je in de afdeling wilt werken, de verhouding van een afdeling tot het distrikt enz. Vandaar dat dit artikel een breder terrein omvat dan alleen dat van het sekretariaat.

het politiek sekretariaat ten tijde van Jan

In de tijd dat Jan sekretaris was funktioneerde het sekretariaat eigenlijk als een aparte bestuurslaag tussen distrikt en afdeling. Waarbij, door de manier van werken, een sekretaris meer bij het distrikt hoorde dan bij de afdeling. Dit omdat hij/zij eerder verantwoording schuldig was aan het distrikt dan aan de eigen afdeling.
De sekretarissen-vergaderingen op het distrikt funktioneerden als een soort ,,instruktiebijeenkomsten". Daar werd met de sekretarissen de ,,juiste" politieke lijn besproken plus de daarbij behorende werkzaamheden. De sekretaris moest er vervolgens zorg voor dragen dat daar in de afdeling uitvoering aan werd gegeven. Ook vanuit de afdeling werden hoge eisen gesteld aan de sekretaris. Hij/zij was nu eenmaal sekretaris en moest de daarbij behorende verantwoordelijkheden, die ongeveer alles omvatten, dan ook maar waar maken. Een sekretaris stond aan het hoofd van een bestuur en moest daar de politieke lijn bewaken, knopen doorhakken en initiatieven nemen. Het gevolg was dat wanneer er konflikten ontstonden de sekretaris makkelijk in de mangel raakte omdat vanuit beide nivo's verwacht werd dat hij/zij hun standpunt verwoordde. Door de positie, de verantwoordelijkheid, het werk en het hebben van veel informatie werd de sekretaris als het ware de verpersoonlijking van ,,de partij" in de afdeling. Hij/zij kon dan ook nooit verstek laten gaan, moest het altijd ,,goed" doen. Immers zijn/haar falen was het falen van ,,de partij".
Zoals de sekretaris het verlengstuk was van het distrikt, zo was het afdelingsbestuur het verlengstuk van de sekretaris. Het afdelingsbestuur was opgebouwd uit een aantal taakgerichte funkties; politiek sekretaris, organisatie sekretaris, persfunktonaris, agent, penningmeester enz. Onder de druk van het vele werk verzandde zo'n bestuur makkelijk tot een ,,klussen-klup" van individuen die, elk op zijn/haar terrein uitvoering probeerde te geven aan besluiten waar men vaak zelf niet direkt bij betrokken was geweest.

gemor en gemodder

Gaandeweg kwam er steeds meer oppositie, zowel vanuit de sekretaris als vanuit ,,de rest van de afdeling" tegen deze manier van werken en politiek bedrijven. In onze afdeling koncentreerde zich dat rond 3 hoofdlijnen, die overigens met elkaar samenhangen.
Op de eerste plaats was er de kritiek op het hiërarchiese karakter van het partijfunktioneren. Waarbij van ,,bovenaf" bepaald wordt wat er ,,beneden", in de afdelingen gebeuren moet. Beïnvloed door de maatschappelijke ontwikkelingen van de demokratiseringsbewegingen van de 60-er en 70-er jaren, de opkomst van de vrouwenbeweging in de 70-er jaren en de ervaring met een andere manier van werken die op grond daarvan ondertussen in veel bewegingen was opgedaan, ontstond de overtuiging dat ook in de partij anders gewerkt zou moeten worden. Dater in een afdeling ruimte moet zijn om een eigen politiek te ontwikkelen, dat er vanuit de afdeling, als basis van de partij, invloed uit moet kunnen worden geoefend op ,,hogere" organen in de partij.
De tweede lijn was de groeiende behoefte om vanuit de afdeling een, duidelijk op het buurtgebeuren gerichte, politiek te gaan ontwikkelen. We wonen in een buurt met gigantiese veel problemen rondom inkomens, stadsvernieuwing, voorzieningen, minderheden enz. In de buurt is veel aktiviteit om die buurt leefbaar te houden, daarbinnen zijn veel communisten aktief. Maar een samenhangende visie op het buurtgebeuren en de rol die je daarin als communisten, die de voorhoedepretentie hebben laten varen, wilt spelen, was er niet meer. Dat wilden we dus gaan ontwikkelen. Het zou prioriteit moeten krijgen in het afdelingsgebeuren.
Een derde probleem was dat er een steeds grotere afstand ontstond tussen de manier van werken in de partij enerzijds en hoe je funktioneerde in andere bewegingen en in je persoonlijk leven anderzijds. Samenwerken op basis van gelijkwaardigheid, bewustwording op het persoonlijke vlak, het kiezen voor andere omgangs- en samenlevingsvormen enz. waren maar moeizaam inpasbaar in de strakke partijorganisatie. Met als gevolg teleurstellingen, frustraties en afhaken van het aktieve partijgebeuren.

op zoek naar nieuwe wegen

Op dat punt waren we aangeland toen er, zomer '81, een nieuw afdelingsbestuur gekozen moest worden, waarvoor dus niet alleen nieuwe mensen maar ook nieuwe werkwijzen gezocht moesten worden. Voor het politiek sekretariaat werd Niko gevraagd. Hij stelde meteen de voorwaarde dat hij dat niet in z'n eentje wilde gaan doen. Redenen daarvoor waren o.a. dat Niko een 40-urige baan heeft met bovendien onregelmatige werktijden waardoor hij veel 's avonds weg is. Dat betekent dat hij er niet altijd kan zijn wanneer dat nodig/gewenst is. Daarnaast wilde hij nadrukkelijk tijd overhouden voor een persoonlijk leven en z'n huishouding. In de tijd dat Niko in het VVDM-hoofdbestuur zat had hij meer dan genoeg ervaring opgedaan met het beroepsaktivist zijn om te weten dat hij dat niet meer wilde. Een derde reden was dat ook Niko sterk voorstander was van een andere manier van werken in de afdeling waarbinnen de ,,oude" manier van politiek sekretaris zijn niet meer paste.
Het idee was toen om het politiek sekretariaat met drie mensen te gaan invullen. Het zijn er uiteindelijk twee geworden.
Caro zou de andere helft van het duo voor haar rekening gaan nemen. Ook voor haar was deze vorm een doorslaggevende voorwaarde. Ze had op dat moment weinig ervaring in de partij en de afdeling en voelde zich totaal niet in staat om die verantwoordelijkheid alleen te dragen.
Bovendien had ze in de studentenvakbond veel ervaring opgedaan met het werken in kollektieven. Ze zat daar in een bestuur dat het voorzitterschap afschafte en waar alle verantwoordelijkheid samen gedragen werd. Voor haar is zo'n soort van samenwerking de enige manier waarbinnen ze goed kan werken. Verder gold voor haar dat er ook nog gestudeerd moest worden en dat ook zij een éénpersoonshuishouden runt. Na een aantal weken lag er een voorstel voor een bestuur met nieuwe mensen en, na een aantal diskussies op ledenvergaderingen en in het afdelingsbestuur, een nieuwe aanpak. Maar daarover verderop meer.

de harde werkelijkheid

Hoe werkt het nu in de praktijk, dat sekretariaat? De taakverdeling is gaandeweg, op een natuurlijke manier gegroeid en is afhankelijk van persoonlijke interessen en mogelijkheden. De afbakening tussen verschillende werkzaamheden is niet absoluut maar het is meestal wel zo dat, als één van de twee ergens mee begint, dat onderwerp dan ook blijvend onder zijn/haar verantwoordelijkheid komt. Dat vergroot ook de duidelijkheid naar anderen. Zo ligt b.v. de verantwoordelijkheid voor de ledenadministratie bij Niko en behartigt Caro een aantal vaste kontakten met buurtgroeperingen; was Niko één van de hoofdverantwoordelijken voor de statenkampagne en Caro voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het is echter niet zò gescheiden dat we niet van elkaar weten wat we doen. We hebben veel (werk)overleg. Dat doen we o.a. wanneer we, wekelijks, de agenda van de bestuursvergadering opstellen. We bespreken dan tegelijkertijd de ontwikkelingen van de afgelopen week en verdelen het werk voor de komende periode. Ook eten we regelmatig samen voorafgaande aan vergaderingen, wat een aantal voordelen tegelijk heeft. Je kunt even bijpraten, er hoeft er maar één boodschappen te doen en te koken, bovendien is het gewoon gezellig. Verder is de telefoon een uitstekend hulpmiddel voor snel tussentijds overleg.

voor- en nadelen

Nadelen zien we eigenlijk niet. Het enige wat je kunt stellen is dat een duidelijke voorwaarde voor deze manier van werken is, dat je goed met elkaar leert kunnen opschieten en samenwerken. Het belangrijkste voordeel is dat je verantwoordelijkheid deelt. Dat heeft een aantal positieve gevolgen voor onszelf en de omgeving.
Door alles wat je onderneemt samen door te praten stimuleer je elkaar om krities te blijven staan t.o.v. wat je doet. Want we zijn het natuurlijk niet altijd zomaar eens. Dat scherpt je denken aan. Dat werkt ook achteraf. Je bespreekt hoe zaken gelopen zijn, wat je goed of fout hebt aangepakt enz. Dat heeft ook tot gevolg dat je meer lef hebt om dingen aan te pakken. Je staat er nooit alleen voor en als je iets erg moeilijk of eng vindt dan ga je er gewoon samen op af. Zo gingen we b.v. in het begin samen naar sekretarissen vergaderingen op het distrikt.
Je houdt tijd voor andere zaken die je belangrijk vindt b.v. je privéleven. Alhoewel er in de partij altijd meer werk is dan je aankunt en het duoschap geen vanzelfsprekende garantie biedt tegen overspannenheid. Een voordeel is in ieder geval dat je niet altijd overal bij hoeft te zijn en dat je dingen van elkaar kunt overnemen als één van de twee het niet meer kan bolwerken of als er onverwachte dingen gebeuren. Een voordeel naar buiten toe is bij ons geweest dat het ,,aureool van heiligheid", dat om de funktie van het politiek sekretariaat heenhing, is verdwenen. Dat komt door de grotere gelijkwaardigheid in het bestuur, doordat er altijd meerdere mensen bij bepaalde beslissingen betrokken worden, en doordat mensen zien dat ook de minder ,,groten" uit de afdeling in staat zijn om zo'n funktie te vervullen als ze dat gezamenlijk doen. Met name het feit dat Caro, met zo weinig ervaring in de partij, blijkt te kunnen funktioneren heeft dat soort denkbeelden doorbroken.

de rest van de afdeling

Je bent er natuurlijk niet met alleen het invoeren van een gedeelde verantwoordelijkheid voor het politiek sekretariaat. De problemen met het funk-
tioneren van de partij en de afdeling zoals die in het begin van dit artikel geformuleerd zijn, worden er maar ten dele mee opgelost. Wat betreft de afdeling hadden we in het begin afgesproken dat we in het afdelingsbestuur zouden gaan werken als een groep van gelijkwaardige personen met een kollektieve verantwoordelijkheid voor het hele afdelingsgebeuren. Daaromheen wilden we een aantal kleinere kollektieven kreëren waarin bepaalde gebieden van het afdelingswerk behartigd zouden worden.
Er ontstond een nieuw krantenkollektief, maar de plannen voor een penningenkollektief en een buurtkollektief zijn niet genoeg van de grond gekomen. Dat leidde toch weer tot de situatie dat een aantal afdelingsbestuurders/sters in hun eentje met heel veel werk en verantwoordelijkheid opgezadeld kwamen

Vervolg op pag. 9

Vervolg van p. 1

partijbestuur direct leiding aan te geven. Het vraagt veel inzicht en gegevens, maar ook de noodzaak en de bereidheid om een stuk verantwoordelijkheid te delegeren. Hoofdopgaaf blijft om met een veelheid van inzichten, kennis, akties en nieuwe relaties, de samenhang aan te geven en dat tot een politieke factor te maken. Voor het partijbestuur geldt dat in de afgelopen periode een aantal ervaringen zijn opgedaan en resultaten zijn geboekt."

Bij voorbaat bestreed Karel de opvatting dat het partijbestuur alleen als een soort klankbord voor het dagelijks bestuur zou hebben gewerkt. ,,Vele leden van het partijbestuur zijn zowel bij de voorbereiding als de uitvoering van besluiten betrokken geweest." Met name noemde hij de rol van besluiten van het partijbestuur inzake de voorbereiding van verkiezingen; - op het gebied van de vrede; - op sociaaleconomisch terrein waar een toenemende samenwerking in concrete akties en een brede dialoog ,,aan de toppen, maar ook aan de basis" plaats vindt; — de aanschaf van een nieuw partijgebouw en pers; — verbeteringen op het gebied van propaganda; — het bevorderen van de vrouwenconferentie; — het opzetten van een ledenblad; — het organiseren van de Waarheidconferentie; — en het publiceren van een ontwerp-partijprogram.

,,Door het partijbestuur als klankbord af te schilderen schuift men onevenredig deze resultaten naar het dagelijks bestuur", zou Karel Hoogkamp later in de discussie nog opmerken.

Door Onno Bosma, Cilia Galesloot en Rudi van der Velde waren schriftelijke voorstellen ingediend, die beoogden het PB als bestuur beter te laten functioneren. Verder hadden zij betrekking op de openbaarheid en de wijze waarop verslag van PB-vergaderingen wordt uitgebracht.

Rudi van der Velde bepleitte dat het partijbestuur als regel openbaar over algemene politieke vraagstukken zou vergaderen, en alleen als politieke omstandigheden dat nodig of gewenst maken en als het om personen handelt, besloten zittingen te houden. ,,Het kan een aanleiding zijn voor leden van het partijbestuur om minder vrijmoedig te discussiëren, maar dat hoeft niet", meende hij.
Verder stelde Rudi voor dat het partijbestuur vaste beleidsvoorbereidende commissies zou instellen op het gebied van sociaal-economische vraagstukken, vrouwenstrijd, buitenlandse vraagstukken en partijorganisatie.
In zijn toelichting op de voorstellen bracht Rudi naar voren, dat het partijbestuur in het vernieuwingsproces moet meeveranderen.
,,Gaan wij nu door op het ontwerpprogram, waarin leerstellige opvattingen en monolitisme worden afgewezen?", vroeg hij de vergadering. In dat verband hield hij een pleidooi voor spreiding van macht.
Pluriformiteit in opvattingen en eventueel fractievorming hangen samen met de verschillende strijdterreinen en de wijze waarop deze zich binnen de partij — dus ook binnen het PB — manifesteren en botsen.
,,De besturende en politiek makende functie van het partijbestuur is onvoldoende geweest", stelde Rudi. Er is wel een zekere verbetering, maar het probleem is niet opgelost. Er is te weinig discussie in het partijbestuur. Daarbij komt dat het dagelijks bestuur zich teveel op het presenteren van oplossingen richt, waardoor voor het partijbestuur de probleemstellingen niet duidelijk zijn. Het partijbestuur moet ook snel bijeengehaald kunnen worden als er acute politieke ontwikkelingen moeten worden besproken. Het dagelijks bestuur neemt die functie — op positieve wijze overigens — vaak over."

Cilia Galesloot gaf aan dat haar hoofdgedachte was geweest dat beleidsvorming en besluitvorming van het dagelijks bestuur naar het partijbestuur moeten verschuiven. Zij vond ook dat het partijbestuur slechts een klankbordachtige funktie vervult ten opzichte van het dagelijks bestuur.
Cilia bracht als haar eigen ervaring (na vier jaar lidmaatschap van het partijbestuur) naar voren dat het als partijbestuurster moeilijk is de besluiten te beïnvloeden. Zij weet dit aan de manier van discussiëren en aan de wijze van voorbereiding door het dagelijks bestuur. ,,Het dagelijkst bestuur heeft een veel te grote machtspositie". ,,Verder zijn de vraagstukken waarover wordt gesproken zeer beperkt: vrede, sociaal-economische strijd enz. De betrekkingen met andere communistische partijen, standpuntbepalingen op allerlei nieuwe terreinen, interne problemen in de partij (bijvoorbeeld royementskwesties) komen zelden aan de orde. Waar je wordt er door de partij — terecht — wel verantwoordelijk voor gesteld".
Cilia bekritiseerde vervolgens de partijgewoonte individuen verantwoordelijk te stellen voor bepaalde terreinen en gaf als verbetering in de werkwijze aan commissies in te stellen waarin zowel partijbestuurders als betrokken en deskundige niet partijbestuursleden samen beleidspunten kunnen ontwikkelen.
Ook pleitte zij voor zo integraal mogelijke verslaggeving van de partijbestuurszittingen.

Henk Hoekstra ging in de eerste plaats in op het functionerende voorzitterschap van de zittingen van partijbestuur en dagelijks bestuur. Elli Izeboud vervult die functie ook na de publikatie van het ontwerpprogramma. De werkzaamheden rond het program na de publikatie blijken omvangrijk en maken een spreiding van het voorzitterschap nodig. Die spreiding zal door moeten gaan. Henk Hoekstra wees erop dat een van de resoluties van het komende congres gewijd zal moeten zijn aan de werkwijze van het partijbestuur. Hij meende verder dat met deze discussie in het PB geen onherroepelijke feiten moeten worden gecreëerd. Het ontwerp-program begint in de discussie trouwens ook een rol te spelen.
Henk Hoekstra stelde daarom voor de commissie, die deze vergadering voorbereid heeft, te versterken en de opmerkingen in het partijbestuur te verwerken ten behoeve van de voorbereiding van het congres.

Bob Vrins was de eerste discussiant bij dit agendapunt tijdens de vergadering op 17 april j.l. Inmiddels was er van de vergadering over de sociaal-economische politiek in het partijbestuur in februari een verslag gepubliceerd in de eerste ledenkrant. Bob Vrins reageerde op dit verslag. Met de inhoud had hij geen problemen, maar wel maakte hij groot bezwaar tegen het noemen van namen in het verslag. Hij meende dat dat problemen schept voor die mensen, die niet aan de discussie deelnamen en hoopte dat besloten wordt verder van het noemen van namen af te zien.

André de Leeuw was van mening dat het bij dit agendapunt gaat om een politiek vraagstuk, dat gezien de geschiedenis van groot gewicht is. Hij verwees naar de geschiedenis van de CPSU-bolsjewiki in de twintiger jaren. ,,Door de opzet van de Comintern en het daaraan opleggen van het bolsjewiki-model is de specifieke monolitische vorm van demokratisch centralisme ontstaan, die nu nog is terug te vinden in communistische partijen."
Zelf is André in de loop der tijd dat hij lid het partijbestuur is, in toenemende mate ontevreden geworden met het functioneren van het partijbestuur. De feitelijke leiding ligt bij het dagelijks bestuur,
niet bij het partijbestuur, dat alleen heel globaal bij de besluitvorming is betrokken en niet kan beslissen over beleidsalternatieven.
Het dagelijks bestuur moet volgens hem systematisch verantwoording afleggen aan het partijbestuur. André de Leeuw sprak zich, evenals na hem Tineke van de Klinkenberg, uit voor openbaarheid t.a.v. het werk van het partijbestuur, tenzij er grondige redenen zijn om daar van af te zien. ,,Dat wil zeggen dat er notulen zijn die goedgekeurd worden en dan ter beschikking van belangstellenden worden gesteld, om zodoende aan de partij en dus de leden verantwoording af te leggen voor het werk en het beleid van het partijbestuur.
Voorts vond hij dat verdere vormen van demokratisering ernstig moeten worden overwogen, zoals de instelling van een partijraad waarvoor de afgevaardigden rechtstreeks gekozen kunnen worden door afdelingen.
Ter verdere bestudering van dergelijke vraagstukken leek hem de instelling van een permanente commissie door het congres wenselijk, die het demokratisch functioneren onderzoekt.

Carl Splinter bracht op grond van zijn twee-jarige ervaring in het partijbestuur naar voren dat het partijbestuur veel meer als klankbord heeft gefunctioneerd volgens een partij-raad-idee dan dat het heeft bestuurd. Carl meende ook dat de omvang van het partijbestuur (73 leden) voor het functioneren een probleem is.
Met betrekking tot de openbaarheid vond Carl Splinter dat het partijbestuur in principe openbaar moet zijn voor leden.
Evenals ***Tineke van den Klinkenberg*** stelde hij voor de commissie die deze zitting voorbereidde, te versterken om met betrekking tot de werkwijze van het PB ook vernieuwende ideeën in de voorbereiding van het congres te betrekken.

Simone Walvisch vond dat we meer moeten praten over uitgangspunten voor het functioneren van het partijbestuur. Het vergaderen in het partijbestuur is sterk veranderd. Dat hangt zeker samen met veranderde opvattingen, maar ook met het erkennen van verschillen. Bijvoorbeeld verschillen in belangen en in sexe, die zich uiten in verschillen van inzicht.
Een typerende manier van werken vond zij, dat ,,van boven initiatieven komen met de argumenten ervoor". ,,Maar van alternatieven en argumenten tégen, hoor je niets."
,,Beter ware het de inhoudelijke, besluitvoorbereidende discussies veel breder te voeren, o.a. in horizontale structuren. Die hebben sterk aan kracht gewonnen, zoals bijvoorbeeld de discussie over de gemeenteraadsverkiezingen in Amsterdam heeft laten zien.

Welmoet Spreij bracht naar voren dat we een fundamentele keuze moeten maken: òf het partijbestuur is een klankbord van het DB, òf het bestuurt mee. Voor Welmoet is duidelijk dat gekozen moet worden voor meebesturen. Meebesturen, stelde ze, betekent ook openbaarheid in plaats van aangewezen te zijn op ,,circuits". Dat wil zeggen ook informatie over meningsverschillen en ontwikkelingen in de partijdistricten.
Commissies, vond Welmoet, zijn meer controleerbaar dan het werken met groepen zoals dat nu gebeurt. In die commissies zouden leden buiten het partijbestuur zitting kunnen hebben. Mensen moeten zich ook rechtstreeks tot dergelijke commissies kunnen wenden. Maar op zich geeft zoiets geen garantie en is een regelmatige informatie vanuit commissies nodig en een rechtstreekse rapportage aan het partijbestuur.
Over het idee van een partijraad moeten we verder discussiëren, vond Welmoet. Ze is er absoluut niet voor het huidige partijbestuur tot partijraad om te vormen. Maar zo'n partijraad is wel denkbaar met een andere samenstelling, namelijk gekozen vanuit districten.

Hans Geleijnse constateerde dat het partijbestuur bevoegdheden heeft die feitelijk worden uitgeoefend door het dagelijks bestuur, zonder dat er een delegatie-besluit genomen is. Hij wees erop dat het dagelijks bestuur niet zonder het partijbestuur kan functioneren. Daarentegen wordt in discussies het dagelijks bestuur soms impliciet beschouwd als een ander orgaan dan het partijbestuur. Ook Hans was van mening dat het dagelijks bestuur heeft gefunctioneerd als een hoger orgaan, maar dat een ontwikkeling gewenst is waarbij het partijbestuur de besluiten neemt. Hij constateerde dat die ontwikkeling de laatste tijd ook feitelijk gaande was. Hij meende dat een in te stellen commissie ook problemen in de verhouding partij-partijbestuur in haar werk zou moeten betrekken.

Frans van Liempt ging in op problemen die kunnen ontstaan als van vergaderingen van het PB selectief door enkele personen een verslag naar buiten wordt gebracht b.v. in de ledenkrant. ,,We moeten er rekening mee houden dat pluriformiteit en meningsverschillen in het partijbestuur in de toekomst sterker tot uiting zullen komen. Uiteindelijk gaat het erom die verschillende inzichten produktief te maken in besluiten. Maar selectieve vormen van verslag zijn dan niet gewenst.
Het verslag van de vergadering in februari roept b.v. aan de ene kant waardering op over de openheid van het partijbestuur, anderzijds wordt door leden van het partijbestuur betwist dat het een juiste weergave van de discussie is. Dat is alleen te vermijden als er besloten wordt dat er een verslag moet komen dat door het partijbestuur zelf wordt goedgekeurd."
Frans vond verder dat bij de openbaarheid van het partijbestuur de nadruk niet moet liggen op het schriftelijk verslag. Het gaat niet om een administratieve kwestie.
Openbaarheid vereist structurele oplossingen, vond hij. Aan de ene kant moet openhartigheid in het partijbestuur absoluut worden gegarandeerd. Aan de andere kant kan voor het realiseren van openbaarheid van bestuur worden gedacht aan een partijraad naast het partijbestuur. Dat zou een openbaar lichaam moeten zijn, waarin het partijbestuur verantwoording aflegt en ideeën en voorstellen vanuit verschillende denkrichtingen van de partij ontmoet. Het zou gekozen kunnen worden in afdelingen, districten, overleg- en bedrijfsgroepen.
Frans drong aan het komende congres concrete voorstellen in de richting van een partijraad voor te stellen. Op het 18de congres is over een dergelijk idee al gesproken en op het 19de congres — waar de huidige statuten zijn vastgesteld — is daarvoor naar de ,,partijconferenties" verwezen. Dat betekent dat met de huidige statuten stappen in de richting van een partijraad kunnen worden gezet.

Geert Lameris vond ook dat verslagen van partijbestuursvergaderingen niet door enkele personen moeten worden uitgebracht tenzij deze eerst ter goedkeuring worden voorgelegd. Met het uitgangspunt van de openbaarheid was hij het eens. Het is niet slecht als meningsverschillen bekend zijn. Uiteindelijk gaat het er om dat deze tot een oplossing worden gebracht.
Geert merkte op dat in verdere besprekingen over de werkwijze ook de relatie partijbestuur-partijapparaat, de verhouding tussen partijbestuur met partij en met partijoverleggen (bv. secretarissenoverleggen) aan de orde moeten komen.
De argumenten die tot nu toe zijn genoemd voor een partijraad vond Geert zwak. Beter werken met conferenties en een goede voorbereiding van het congres leken hem betere ideeën.

Frans Aarts vond dat bij alle kritiek op oude vormen niet naar de andere kant moet worden doorgeslagen. Horizontale overleggen, commissies en dergelijke moeten worden gekozen, anders worden het pressiegroepen.
Hij bestreed de mening dat het partijbestuur geen besluiten zou hebben genomen. Hij wees op het besluit het nieuwe gebouw en de nieuwe pers aan te schaffen. ,,Wil je die optimaal benutten, dan heb je wel een strijdorganisatie nodig en geen papierinrichting."
Ook Frans vond openheid van het partijbestuur naar de partij van groot belang. Ervaringen elders wijzen wel op het gevaar, dat bij volledige openbaarheid de besluiten ,,op de gang" genomen worden.

Jaap Wolff wees op het wantrouwen in de politiek, waarvan wij ook niet zijn gevrijwaard. Dat wordt ook gevoed door het optreden van communistische partijen elders. Daarom is het goed over vraagstukken van partijdemokratie te discussiëren. Voor ons is een zo groot mogelijke openheid het beste.
Het is nodig om een aantal zaken goed te omschrijven. Bijvoorbeeld welke eisen moeten we aan het partijbestuur stellen?
Bespreking van de politieke situatie, besluiten nemen, vaststellen wie ze uitvoert. De vraag rijst dan hoe het partijbestuur zich verhoudt tot de afdelingen!
Hoe overtuig je partijgenoten van je beoordeling?
In dat verband vond Jaap openbaarheid van het partijbestuur ,,als regel" het beste. Dat legt de nadruk op doorzichtigheid, op argumenten. Daarmee krijgt het partijbestuur een belangrijke didactische betekenis.

Vervolg op pag.

Openbaarheid betekent ook dat de media er bij zijn. Verslaggeving zoals in de eerste ledenkrant in februari is erg selectief. Dat is het ook wel als de pers er niet bij is, maar dan zijn er verschillenden die selecteren. Een probleem is wel dat het huidige partijbestuur niet op die basis gekozen is.

Jaap Wolff merkte over de weer ontstane discussie over een partijraad op dat dit idee in het verleden is verworpen, vooral ook omdat het voor communistische partijen internationaal geen gebruik was. Nu is aan de orde dat we vaststellen hoe het nú volgens óns moet. Wij willen geen partij zijn zoals anderen, maar een partij met woorden èn daden, met gelijke posities van leden en een zo eensgezind mogelijke uitvoering van besluiten.

Onno Bosma noemde als eerste uitgangspunt dat het partijbestuur moet ***besturen***. Het eerste probleem is dan niet of dat moet worden ,,veroverd'' op het dagelijks bestuur.

Onno vond het heel belangrijk dat discussies in het PB gaan over duidelijk omschreven problemen en over alternatieven om die op te lossen. Het gaat om het ,,problematiseren'' wat we doen. Hij constateerde dat we daarin wel vorderingen maken en benadrukte dat dagelijks bestuur en partijbestuur niet tegenover elkaar moeten worden gesteld, maar ***gezamenlijk*** oplossingen moeten zoeken.

Onno stelde voor een in te stellen commissie de opdracht mee te geven ideeën uit te werken in verband met het instellen van een partijraad, de tot standkoming van het dagelijks bestuur en het feminiseren van het partijbestuur.

Verslagen van PB-vergaderingen in de ledenkrant vond hij nuttig, ook al zijn die gekleurd. De voordelen ervan zijn groter dan de nadelen. ,,Het PB moet zo doorzichtig zijn als glas'', meende Onno.

Joop Schepers vond dat voor het functioneren van de partij nodig is dat een bepaald vertrouwen wordt gegeven aan de leden van het partijbestuur en met name aan de leden van het dagelijks bestuur. Dat vertrouwen is niet ongelimiteerd en het is te controleren geweest. Joop bestreed dat het partijbestuur geen algemene discussies zou voeren en wees op de discussies in de voorbereiding van de vrouwenconferentie, over Polen, over samenwerking met andere progressieve partijen.

Met openbaarheid heeft hij geen moeite. Maar we moeten ons wel de consequenties realiseren. Het besturen van de partij wordt steeds ingewikkelder en met openbaarheid loop je de kans dat leden van het partijbestuur dat gebruiken om politieke hoogstandjes te bedrijven.

Siem van der Helm merkte op dat volledige openbaarheid van het partijbestuur het beste is. Het zittende partijbestuur is echter niet op die basis gekozen, maar voor een volgend partijbestuur zou dat kunnen ingaan.

Evenals ***Ina Brouwer*** merkte hij op, dat voornaamste doel van openbaarheid moet zijn openheid te geven over de besluitvorming. Beiden vonden het voor het PB nodig over goedgekeurde notulen te beschikken.

Siem merkte op dat er meer nodig is dan het geven van een verslag en hij vond dat het idee om naast het PB een partijraad te vormen verder moet worden onderzocht.

Waar gesproken werd over een intensievere behandeling van ontwikkelingen in districten door het partijbestuur, waarschuwde Siem niet te vervallen in centralisme en het uitvaardigen van richtlijnen. Wel is hij ervoor dat het partijbestuur meedenkt hoe besluiten door districten kunnen worden uitgevoerd.

Boe Thio vond het verslag in de eerste ledenkrant niet adekwaat. Er waren belangrijke ommissies. Bovendien was het verslag eenzijdig: er werden vragen in opgeworpen, maar de reactie daarop werd niet vermeld. Het verslag was niet getekend, waardoor het op een geautoriseerd verslag leek.

Volgens Boe is maximale doorzichtigheid nodig. De vraag is wel of openbaarheid via de media niet het tegengestelde effect heeft en een minimum aan doorzichtigheid geeft omdat dagelijks bestuurders en partijbestuurders slechts die informatie geven die zij toelaatbaar achten.

Het partijbestuur is het hoogste orgaan, waarin het proces van nauwkeurige besluitvorming moet kunnen plaatsvinden. Dat proces moet zorgvuldig worden beschermd: dus pers erbij mag geen regel zijn.

Openbaarheid als regel werkt centralisme in de hand, want de besluitvorming wordt naar het dagelijks bestuur verplaatst. De kritiek op de functie van het partijbestuur als klankbord is wel terecht, maar dat is een ander probleem. De hoofdvraag is welk verslag het partijbestuur zelf wil geven van een zitting. Het beste is een goedgekeurd verslag. Intussen moeten we in de praktijk een oplossing vinden, waarover wel overeenstemming moet zijn in het partijbestuur.

Ton van Hoek onderscheidde in het werk van het partijbestuur drie mogelijke kenmerken: meningsvorming, besluitvorming en uitvoering. Volgens hem moet getracht worden die te blijven verenigen. Dat levert wel problemen op: de meningsverschillen nemen toe en de omvang van het partijbestuur is toegenomen. Dat maakt het allemaal niet makkelijk en heeft ertoe geleid dat het partijbestuur een meer klankbordachtige rol heeft gespeeld. In het partijbestuur liggen heel verschillende verantwoordelijkheden en zijn de leden in verschillende mate geïnformeerd.

In elk geval is nodig dat partijbestuurders meer bij de meningsvorming worden betrokken.

Met betrekking tot de discussie over het instellen van commissies merkte Ton op dat er eigenlijk al verschillende commissies functioneren. Hij pleitte ervoor de groepen en organen, die er al zijn, in het partijbestuur te bespreken en bij het instellen van commissies de rapportage aan het partijbestuur en de uitvoeringstaken te regelen. Bij deelberaden blijkt dat ze niet goed draaien omdat hun relatie tot de besluitvorming onduidelijk blijft.

Elli Izeboud meende ook dat bij het vaststellen van de uitgangspunten voor de werkwijze van het partijbestuur een doorzichtige besluitvorming voorop moet staan. De partij weet te weinig van de overwegingen van het partijbestuur. De commissie, die een ontwerpresolutie voor het congres gaat voorbereiden, zal vooral nieuwe ervaringen moeten verwerken die we met dit partijbestuur hebben opgedaan.

Het partijbestuur heeft niet slecht gewerkt, merkte Elli op. Er is veel gebeurd. Er zijn historische stappen gemaakt, die naast veel ideeënkracht ook veel uitvoerende kracht hebben gevergd. Niet alleen het dagelijks bestuur, maar ook commissies van het partijbestuur hebben besluiten voorbereid.

Onvoldoende nog is het mogelijk gebleken in het partijbestuur prioriteiten te stellen en af te wegen.

Alles bijeen vond Elli dat het partijbestuur wel als collectief heeft gewerkt.

Met een verwijzing naar de opmerking van Simone Walvisch, zei Elli, dat we met meningsverschillen en uiteenlopende belangen moeten leren omgaan. De veranderde samenstelling van de arbeidersklasse geeft ook verschillen en spanningen. Onze rol is daarin een politieke formatie te smeden. Pas sinds het laatste congres zijn we bezig de organisatorische consequenties te bezien van de vernieuwing van onze politiek waartoe we op het 26ste congres besloten. We hebben er niet voor gekozen dat een deel moest verdwijnen om eensgezinde besluiten te vergemakkelijken.

Over openbaarheid, kon Elli zich wel vinden in de opmerkingen van Boe Thio.

Coen Veltman ondersteunde de discussie van Bob Vrins dat verslagen zonder namen zouden moeten worden gepubliceerd. Hij merkte op dat in het partijbestuur kameraden zitten, die wat betreft discussietijd misschien een bescheiden inbreng hebben, maar op basis van die discussie uitvoering geven aan een stuk leiding. Dat hoort ook bij het partijbestuur. Hij merkte op dat voor de verkiezing van een nieuw partijbestuur het aantal discussiebijdragen geen maatstaf mag zijn, waardoor een aantal mensen die veel doen en ook goede partijbestuurders zijn uit de boot dreigen te vallen. Overigens merkte hij op dat wat hem betreft, wel vaker over sociaal-economische strijd zou kunnen worden gesproken.

Peter Buys was het met de kritiek op de klankbordfunktie van het partijbestuur wel eens, hoewel hij zelf een goede samenwerking had met leden van het dagelijks bestuur.

Een aantal tekorten in het functioneren van het partijbestuur hangt ook met de omvang samen, meende hij.

In een reactie op de diskussie merkte ***Karel Hoogkamp*** op dat het debat niet aan een afronding toe is.

Het belang van de diskussie bij dit agendapunt zag Karel in het feit, dat helderder was geworden hoe de meningen in het partijbestuur zijn. Er zijn nieuwe ideeën aangedragen, die verder moeten worden bekeken. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is de herhaaldelijk onderstreepte wens, dat het partijbestuur meer als bestuur moet functioneren. De omvang van het partijbestuur speelt hierbij een rol en moeten we de komende periode niet buiten beschouwing laten.

Bij de besluitvorming aan het slot van de zitting was onder meer aan de orde op welke wijze van deze vergadering verslag moest worden uitgebracht. De voorzitster stelde voor een getekend verslag zonder vermelding van namen te doen publiceren.

Onno Bosma wilde wel namen noemen. ***Marijke Kamphuis*** ging daarna in op de eerder vermelde bezwaren van ***Coen Veltman***. Zij stelde voor, in het vervolg een scheiding tussen mensen die praten en mensen die besluiten uitvoeren te voorkomen door een andere manier van vergaderen. Als eerst in groepen wordt gepraat en later plenair een afronding plaats vindt, komt iedereen vanzelf meer aan bod, zoals de ervaringen van de vrouwenoverleggen hebben geleerd.

Enkele leden van het partijbestuur kondigden aan tegen het publiceren van een verslag te zullen stemmen als de bezwaren van Coen, Bob en Joop Stout niet zouden worden gerespecteerd. Op een vraag van ***Henk Hoekstra*** of na een meerderheidsbesluit Bob en Coen zich met het publiceren van hun bijdrage zouden neerleggen, maakten zij duidelijk dat zij dan een compleet verslag niet in de weg wilden staan. Voor verschillende andere leden van het partijbestuur was daarmee het bezwaar om voor een verslag te stemmen weggenomen. Met een grote meerderheid werd daarop besloten een verslag te publiceren waarin de namen van de discussianten worden genoemd en de teksten door de betreffende leden van het partijbestuur zijn goedgekeurd.

---

vervolg van pag. 7

te zitten, met alle gevolgen van dien. Eén van die gevolgen is dat wanneer je het zo vreselijk druk hebt met je eigen stukje werk, je weinig energie overhoudt om je ook nog te interesseren voor alle andere zaken waar een afdelingsbestuur voor komt te staan. En dat brengt dan de kollektieve verantwoordelijkheid binnen een bestuur weer in gevaar.

De plannen voor de toekomst zijn dan ook om opnieuw de samenstelling van het bestuur en die ideeën die daar achter zitten krities te bekijken. We willen toewerken naar een bestuur dat optimaal in staat is om politieke initiatieven te nemen, zowel naar buiten (de buurt) als naar binnen (de Amsterdamse- en algemene partijpolitiek).

Om dat te realiseren is het noodzakelijk om meer mensen met een ,,algemene'' funktie in je bestuur op te nemen en om de bestuursleden die wèl vanuit een specifieke verantwoordelijkheden het bestuur zitten (zoals een persfunktionaris) gedeeltelijk te ontlasten van het klussenwerk. Waarschijnlijk zullen er dan ook traditionele funkties uit het bestuur verdwijnen. Wat is b.v. nog het nut van het opnemen van een persagent in zo'n bestuur? Rondom het bestuur zouden dan vervolgens een groter aantal kollektieven opgebouwd moeten worden waarin bepaalde onderdelen van het politieke beleid voorbereid en/of uitgevoerd worden.

afdelingen als voorhoede

Naar het distrikt toe zijn we ook nog niet uit de problemen. Het duo-schap op zich verandert weinig aan de hierarchiese manier waarop er vanuit het distrikt naar afdelingen toe wordt gewerkt. Een aantal direkte weerstanden zijn ondertussen wel doorbroken. Zo was het in het begin een probleem om allebei de voor sekretarissen bestemde post van het distrikt te krijgen. Dat is nu (bijna) een automatisme. Ook was het in december nog zo dat we niet samen naar een konferentie mochten die bestemd was voor distriktbestuurders en afdelingssekretarissen. Dat zou nu waarschijnlijk niet meer gebeuren. We zouden het ook niet meer pikken trouwens.

Dat de duo-banen zich nu hebben kunnen uitstrekken tot het gemeenteraadswerk is o.i. (naast de direkte pressie vanuit het vrouwenoverleg) ook mede mogelijk geworden door de ontwikkelingen in veel Amsterdamse afdelingen. Overigens is er in de hele manier van benaderen vanuit het distrikt naar de afdelingen toe wel een verandering te konstateren. De invloed van de hierboven beschreven ideeën en soortgelijke ontwikkelingen in andere afdelingen begint merkbaar te worden in de werkwijze van het distrikt. Blijft staan dat we nog veel problemen hebben met het totale funktioneren van distrikt en partij.

De kontakten tussen afdeling en distrikt verlopen moeizaam. Wij hebben het voordeel dat we een lid van het dagelijks bestuur van het distrikt in het afdelingsbestuur hebben zitten, waardoor we aardig op de hoogte zijn van wat er op het distrikt gebeurt en ook nog wel es wat naar ,,boven'' kunnen meegeven. Maar van dat soort toevalligheden mag de partijdemokratie niet afhangen!

Er zal meer openheid moeten komen over de diskussies en besluitvorming op distriktsnivo, er zullen meer afdelingsbestuurders in het distriktbestuur zitting moeten krijgen. Maar hierover zal op de distriktskonferentie van het A'damse distrikt over de organisatie van het distrikt, in het najaar, nog wel het nodige gezegd worden. Daar zullen we hier nu niet verder op vooruit lopen. Dezelfde kritiek geldt t.a.v. het partijbestuur. Naar wat daar gebeurt, blijft het gissen. Wat we wel weten is dat er een kommissie van het partijbestuur al zeer lang bezig is met het maken van voorstellen over organisatievormen in de partij. Het zal begrijpelijk zijn dat we, gezien onze eigen diskussies en veranderende ideeën, zeer benieuwd zijn naar de uitkomsten van die commissie.

JAN BENJAMENS
NIKO BOT
CARO BEERHORST

CARO BEERHORST

Boeiende Groningse districtsconferentie

Op zondag 25 april j.l. werd de Groningse districtsconferentie afgesloten. Deze conferentie was in het weekend van 8-10 januari al begonnen, had een vervolg met een zaterdag in maart, eindigde op 24 en 25 april met in totaal 5½ conferentiedagen, bijna 100 discussiebijdragen, een groot aantal besluiten waaronder het verkiezingsprogram en de kandidatenlijst voor de Statenverkiezingen, en een nieuw districtsbestuur.

Niet alleen de conferentie zelf, ook de voorbereiding ervan heeft veel tijd gevraagd. Twee schriftelijke conferentiestukken, tal van bijlages en rapportages van de ledenvergaderingen; met de ledenvergaderingen en vergaderingen van gedelegeerden betekende het een uitermate serieuze voorbereiding van een bijzonder boeiende conferentie.

Een voorbereiding die echter teveel tijd heeft gekost, en daarom in de toekomst een nog betere planning vereist. Omdat communisten niet alleen hun eigen vergaderingen kennen, maar ook actief zijn in tal van maatschappelijke sectoren, én een privé-leven hebben dat ook de nodige tijd vereist.

Evenwichtige aanpak

Desondanks is het district erin geslaagd op een evenwichtige wijze vraagstukken aan de orde te stellen. De vraagstukken van de sociaal-economische strijd, de vredesstrijd, de positie van de CPN in parlementaire organen en de versterking van de CPN, zowel qua inhoud als qua omvang. Deze vraagstukken werden aan de orde gesteld vanuit de bespreking en analyse van de verscherpende economische crisis die in het bijzonder in de provincie Groningen zeer hard doorwerkt. Met een stijging van de werkloosheid in 1 jaar van 30%; voor 24.000 werklozen slechts 450 vacatures, en steeds weer nieuwe pogingen om militariseringsplannen door te drukken, zoals de Amerikaanse munitietransporten vanuit de Eemshaven.
De discussie werd ook gevoerd vanuit een reeks van problemen en nieuwe ervaringen daarmee zoals rond het Stationsgebied in Groningen en het verwijderen van de CPN-wethouder uit het College van B&W. Met aan de andere kant succesvolle overwinningen in andere plaatsen zoals in Beerta, Finsterwolde en Oude Pekela waar pogingen communistische wethouders te wippen werden afgeslagen. Of, zoals in Beerta, een enorme doorbraak in het vraagstuk van bestuursverantwoordelijkheid van communisten middels een eerste CPN-burgemeester.

Inhalen van achterstand

In het eerste deel van de conferentie, in januari, werd hard gewerkt om een stuk achterstand in te halen op het gebied van de sociaal-economische strijd. Deze achterstand was ontstaan doordat het districtsbestuur naar aanleiding van de kwestie rond het Stationsgebied zeer bewust gekozen had voor uitvoerige discussie over deze kwestie. Daardoor was het mogelijk in januari op een bijzonder positieve manier de schade in te halen.
In het bijzonder werd veel aandacht besteed aan discussies over een actieve ondersteuning van de strijd tegen de hoge woonlasten en aan een actieve ondersteuning van de acties van de FNV tegen de aantasting van het ziektegeld. Er bleek dat op diverse terreinen een verbreding van de sociaal-economische strijd niet alleen noodzakelijk, maar ook zeer wel mogelijk was.

Nieuwe coalities

Het vraagstuk van nieuwe coalities kwam ook uitvoerig aan de orde in de bespreking van de vredesstrijd. Met name de acties tegen de munitietransporten hebben het inzicht in de vredesstrijd — en haar relaties met de sociaal-economische strijd — verdiept. Immers, een door de werkgroep gezag en vrijheid georganiseerde ,,tegendemonstratie" van 4000 demonstranten maakte duidelijk dat uiterst rechts initiatieven onderneemt tegen anti-militariseringsacties en deze tracht te isoleren van de vredesbeweging. Deze door de OSL geïnspireerde werkgroep maakte daarbij gebruik van stemmingmakerij tegen de actievoerders, daarbij in de kaart gespeeld door anonieme bommeldingen, vernielingen e.d. Ook Vonhoff heeft zich hierbij aangesloten door actievoerders te vergelijken met SA-bendes.

In Groningen werden belangrijke ervaringen opgedaan in het tot stand brengen van eenheid tussen de verschillende actievoerders tegen de munitietransporten, waar o.m. communisten een belangrijk aandeel hadden. Ook het snel reageren van het Komitee tegen fascisme en racisme maakte het mogelijk dat de gevaarlijke rechtse, ,,Lunsiaanse" aanval werd geneutraliseerd en de overwinningsroes van rechts ongedaan werd gemaakt. Op de conferentie werd kritiek geleverd op De Waarheid die hierin een veel betere rol had kunnen spelen, met name als het gaat om de wijze waarop ultra-rechts bestreden dient te worden.

Meer aandacht voor internationale solidariteit

Zelfkritisch besprak de conferentie de inzet van de partij bij het ondersteunen van de strijd voor internationale solidariteit. Geconstateerd werd, zowel in het conferentiemateriaal als in de discussies dat deze solidariteitsstrijd een grotere inzet van communisten mag verlangen. Daarom werd besloten een partijgroep internationale solidariteit op te richten die een actievere opstelling van het district met zich mee kan brengen.

Uitslag Statenverkiezingen

In januari nam de conferentie besluiten over de lijst en het programma van de Statenverkiezingen. In april stonden de resultaten van deze verkiezingen ter discussie. De partij was niet alleen in percentage — zoals ook elders — maar ook in stemmenwinst enorm vooruit gegaan. In meer dan 15 gemeentes was de verkiezingsnederlaag van '77 volledig ongedaan gemaakt, en werd het niveau van '74 gehaald of overschreden. Ook de stad Groningen had — ondanks moeilijke omstandigheden — een forse stemmenvooruitgang geboekt. Ook onder jongeren. Deze uitslag was het bewijs dat een groot aantal afdelingen bezig zijn hun contacten met de bevolking aanzienlijk te verbeteren. Met name die plaatsen waar de vraagstukken nauw met de bevolking overlegd werden, hadden grote vooruitgang geboekt, zoals o.a. Beerta, Finsterwolde en Oude Pekela.

Democratisering

De conferentie besteedde veel aandacht aan de verbetering van de meningsvorming en besluitvorming in de partij zèlf, en in nauwe relatie met de wijze waarop de partij in Groningen verbonden is met de bevolking. Zo worden niet alleen middels openbare vergaderingen, afdelingsmanifesten e.d. de vraagstukken met de bevolking besproken, maar zijn ook voor de interne besluit- en meningsvorming tal van verbeteringen doorgevoerd. Hiermee werd de lijn doorgetrokken van de afgelopen jaren in het Groningse district van een steeds verdere democratisering. Een democratisering die voor een communistische partij één van de centrale doelstellingen moet zijn, en onmisbaar is voor een goede oriëntatie van communisten op massa-actie. Besloten werd op een speciale kadervergadering uitvoerig in te gaan op de geschiedenis van de democratisering van het Groningse partijdistrict. Dit in nauwe relatie met de ontwikkeling van democratische machtsvorming in Groningen, en ook in nauwe relatie met gebeurtenissen die en stuk democratisering in de weg hebben gestaan.
Overeenkomstig met de ervaringen uit de massabeweging werd ook in het partijdistrict getracht te streven naar een zo eensgezind mogelijke besluitvorming zonder dat daarmee verschillende opvattingen platgewalst of ondergesneeuwd behoeven te worden. Ruimte voor meningsvorming, besluitvorming op concrete punten waar handelen noodzakelijk is, met daarbij uitvoering van de besluiten door de gehele partij.
Daarvoor werd op de conferentie veel aandacht besteed aan het betrekken van de leden bij het afdelingswerk, de noodzaak van het verbeteren van het bezoek van de ledenvergaderingen, en aan de positie van de verschillende partijoverleggen.
Besloten werd vast te houden aan de voorwaarde dat partijoverleggen onder leiding moeten staan van gekozen besturen en aan deze besturen verantwoording kunnen afleggen. Zo werd in het conferentiemateriaal o.m. middels bijlagen verslag gedaan van een groot aantal partijoverleggen; de ene beter als de andere functionerent. Het betreft overleggen als de partijgroep homo's, vrouwenoverleg, bedrijfswerk, cultuur, stadsleiding, collectief wetenschappelijk werk, propaganda, financiën enz.
Veel werd gediscussieerd over een werkgroep van een aantal partijgenoten die, als min of meer gelijkgezinden in hun kritiek op het functioneren van het districtsbestuur en partij, buiten gekozen besturen om hieraan organisatorische vorm geven middels het regelmatig beleggen van vergaderingen. Na een aantal voorstellen, uiteenlopend van het verbieden van deze ,,werkgroep democratie" tot het toelaten van fractiebouw, werd uiteindelijk als mening uitgesproken van de conferentie dat:
— ,,fractiebouw een ernstige belemmering vormt voor democratisering van de partij,
— dat daarom de werkgroep democratie niet erkend kan worden als een werkgroep van het CPN-district Groningen,
— dat het districtsbestuur alles in het werk moet blijven stellen om de discussie over democratisering van de partij verder te ontwikkelen in overleg met gekozen besturen en leden van de partij."

Stadsledenvergadering

Het de discussie over een verbetering van de besluitvorming werd uitvoerig aandacht besteed aan de besluitvorming in de stad Groningen over gemeenteraadszaken. Het ging over het besluitvormende karakter van de zgn. stadsledenvergadering, wat een bijeenkomst is van de leden van de 11 stadsafdelingen. Besloten werd deze vergadering besluitvormend te maken m.b.t. gemeente raadszaken als ze voorbereid is door afdelingsledenvergaderingen.
Een verbeterde procedure die vóór de conferentie toegepast was in de besluitvorming over de kandidaten voor de lijst van de gemeenteraadsverkiezingen. Zowel partijoverleggen, zoals het vrouwenoverleg, als de afdelingen bereidden de stadsledenvergadering voor. Het resultaat was een uitstekende raadslijst die in de regionale pers opvallend werd genoemd door het hoge aantal vrouwen op de lijst (6 bij de eerste 10).

Kritiek op De Waarheid

Veel en scherpe kritiek was er op de conferentie op het redactionele beleid van De Waarheid. Niet alleen te weinig aandacht in De Waarheid over gebeurtenissen in Groningen, maar vooral ook kritiek op de eenzijdige benadering van een aantal vraagstukken. Besloten werd te trachten het overleg tussen redactie en district te verbeteren.

Feminisering van de partij

Hoewel op de districtsconferentie door het aftredende districtsbestuur geen besluiten waren voorgelegd over de vrouwenbevrijdingsstrijd, werd hieraan wel veel kritische aandacht besteed en ook een aantal voorstellen gedaan waarover besluitvorming plaats vond. Zowel bij de sociaal-economische strijd als bij de discussie over de partij werden tal van facetten van de vrouwenbevrijdingsstrijd aan de orde gesteld. Geconstateerd werd niet zelfgenoegzaam te zijn met een grote vooruitgang die reeds in het verleden bereikt is met betrekking tot vrouwen in besturen, vrouwen als wethouders, fractievoorzitters, Kamerlid of burgemeester. Als partij zijn we onderhevig aan invloeden van de maatschappij waar onderdrukking van de vrouw structureel is, en ook in de partij moet gevochten worden tegen die onderdrukking. **Daarom is voortdurende aandacht in de partij voor vrouwenbevrijdingsstrijd noodzakelijk, en de solidariteit van mannen ook als het gaat om de bestrijding van verschijnselen als seksisme in de partij.**
Er werd gepleit om de vrouwenoverleggen te versterken, geen bureaucratische benadering te kiezen en vooral ook in de afdelingen vrouwenoverleggen tot stand te brengen of bestaande te versterken.
Besloten werd een kaderdag te organiseren, ook toegankelijk voor mannen, om de discussies en conclusies van de landelijke vrouwenconferentie en andere aspecten van het feminisme in de partij te bespreken.

Uiteindelijk werd op de conferentie een nieuw districtsbestuur gekozen volgens een verbeterde verkiezingsprocedure. De beruchte streep was verdwenen, er was wel een stemadvies van een zorgvuldig samengestelde kandidatenbesprekingscommissie waarover een serieuze discussie mogelijk was. En dat uiteindelijk toch het voorstel van deze commissie werd overgenomen lag niet aan de procedure, maar wel aan het feit dat deze conferentie niet alleen zeer boeiend was, maar **vooral ook gericht was op een stuk eensgezindheid ondanks èn dankzij verschillende opvattingen.**

GEERT LAMERI
9 mei '8

Vakantiegeld-aktie 1982

Leg wat opzij voor de CPN!

Affiches, brochures, advertenties, extra bedrijfskranten, manifesten e oproepen.
Het is niet meer bij te houden. Al dat materiaal dat uitgebracht wordt om de enorme rijkdom aan ideeën en visies die binnen de CPN leven aan de man/vrouw te brengen.
Echter, het voeren van 2 verkiezingen in korte tijd en het — mogelijke — vooruitzicht op een derde heeft ook zijn negatieve kanten. Inderdaad: het kost geld. Hopen geld.
Vandaar ons beroep: Leg wat van je vakantiegeld opzij voor de CPN!
Gireer: 511002 t.n.v. Algemeen Penningmeester CPN, Hoogte Kadijk 145 Amsterdam, o.v.v. ,,Vakantiegeldaktie '82".
Doen!!

Veel moed, lef en energie

Verslag van de vervolg-conferentie zaterdag 27 maart 1982 in Utrecht

Die zaterdag was het stralend warm lenteweer. Gelukkig behoorde er bij het buurthuis waar we te gast waren, een pleintje met veel banken in de rondte. Uit bijna alle delen van het land waren er zo'n 100 vrouwen bijeengekomen om te praten over haar ervaringen en activiteiten van ná de ♀conferentie van begin januari. Na de middagpauze praatten we verder over hoe we de vrouwenactiviteiten organiseren en wat we van de partij als geheel verwachten, welke veranderingen we in de partij willen voor een democratischer funktioneren.

ervaringen en activiteiten

Niet alle groepen hebben in haar verslagen en activiteiten van na de ♀♀conferentie opgenomen. Wél was er een verslag uit de volgende afdelingen:

DEN HAAG

• Lang vóór de conferentie was er al een districts♀♀overleg en waren er ♀♀overleggen in de afdelingen. De conferentie heeft heel positief gewerkt op de motivatie. Veel vrouwen die al zolang aan het ,,knokken" waren geweest, vonden weer energie en moed. Bovendien werd er een Haags ♀♀overleg (los van het district en toegankelijk voor alle geïnteresseerde CPN-vrouwen) ingesteld. Deze vergaderingen zijn echt voor de vrouwen zelf, en er vloeien (voorlopig nog) geen verantwoordelijkheden naar boven toe uit. Voorts hebben ze zich met de verkiezingen voor Staten en Gemeenteraad bezig gehouden. De vrouwen hebben gewerkt aan een eigen vrouwenprogramma dat is ingevoegd in het totale programma. Er is een politiek ♀♀overleg tussen PPR, CPN en PSP ontstaan dat in de toekomt als steungroep voor het eventuele vrouwelijke raadslid in de gemeenteraad moet gaan fungeren. De groep houdt zich bezig met het totaal-programma, een eigen vrouwenbrochure voor de verkiezingen, affiches, tassen, buttons enz. en een presentatie in de vorm van een discussie/feest voor alle Haagse ♀♀groepen. De samenwerking verloopt prima en heel soepel.
In het Haagse district is echt een opleving te bespeuren n.a.v. de conferentie. Een groepje vrouwen is bezig met een samenvattend verslag voor het districtsbestuur waarin discussiepunten opgenomen zijn voor ledenvergaderingen, scholingen en div. werkgroepen.

DE BEEMSTER/PURMEREND

• De spreekster had de eerste conferentie niet zelf meegemaakt. Er is wel een soort ♀♀overleg, maar dat bestaat meestal uit hetzelfde kringetje partijgenotes. Het is heel moeilijk om de conferentieverworvenheden naar de afdelingen toe te vertalen. Verder moet er hier sterk worden samengewerkt met andere groepen vrouwen. Dit gebeurt in De Beemster meer dan in Purmerend. Het blijkt erg moeilijk te zijn een breed platform te creëren.
In Purmerend draait al een half jaar een ♀♀overleg en er is een aparte ledenvergadering geweest over de vrouwenstrijd. Ook is er veel discussie geweest n.a.v. de gemeenteraadsverkiezingen over welke vrouwen op de lijst moeten staan.

Het gaat er niet alleen maar om dát er vrouwen op staan, maar wát voor vrouwen; ze moeten feministische standpunten innemen.

ALKMAAR

• Op de districtsconferentie van Noord-Holland-noord nam de discussie over vrouwen en vrouwenzaken een grote plaats in. In de afdeling wordt het ,,vrouwenprobleem" heel s[illegible]s aangepakt: via het ,,zich laten [illegible]besteren" kunnen een aantal belangrijke punten worden aangekaart. Er komt meer aandacht voor het [illegible]ctioneren van vrouwen. In discussies blijkt vaak dat vrouwen niet weten waar andere vrouwen werkelijk mee bezig zijn. Op de weerstand die er is, zowel van vrouwen als van mannen, wordt steeds ingegaan. Het zal wel een veranderingsproces van jaren zijn, toch worden steeds meer mensen gewonnen voor de vrouwenstrijd.

BEVERWIJK/HEEMSKERK

• Er zijn vrouwen die steeds met elkaar praten en overleggen, maar ze vormen geen officieel ♀♀overleg. Bij de gemeenteraadsverkiezingen zullen de plaatsen waarschijnlijk om en om door mannen en vrouwen worden ingenomen. Er is een speciaal onderdeel ,,vrouwen", opgesteld door vrouwen, aan de orde geweest bij de bespreking van het gemeenteraadsprogramma.

DE SCHERMER/HEERHUGOWAARD

• Hier kan vrij aardig worden gepraat met mannen over het ,,vrouwenprobleem". In Heerhugowaard is een lijstsamenwerking ontstaan met PPR en PSP, waarbij een (CPN-)vrouw op de eerste plaats staat.

ENSCHEDE

• Vlak vóór de conferentie is er een ♀♀overleg gestart. Daarna is er verder gepraat en hebben de vrouwen zich samen met andere vrouwen bezig gehouden met de organisatie van 8 maart.

HILVERSUM

• Hier is ook een ♀♀overleg actief. Nu zijn ze druk bezig met het gemeenteraadsprogramma en met de emancipatienota.

SCHIEDAM

• Na de conferentie is er een verslag gemaakt voor de ledenkrant.

NOORD-HOLLAND-NOORD

• Het verslag van de ♀♀conferentie wordt bij de scholingen besproken. De gemeenteraadsprogramma's worden op de ♀♀overleggen doorgenomen. Dat is gemist bij de discussie over het program voor de Statenverkiezing.

TWENTE

• Vrouwen die op de conferentie zijn geweest, zijn om de tafel gaan zitten en hebben een eigen verslag in het ledenbulletin gezet. Op 8 maart zijn ze voor het eerst als CPN-vrouwen met andere vrouwenorganisaties naar buiten getreden.

HAARLEM

• Na de conferentie is besloten om in kleine gelijk-gerichte groepen te gaan werken. Vanuit deze opzet werden er contacten gelegd naar vrouwen uit andere organisaties om tot samenwerking te komen. De conferentie is bovendien een aanzet geweest tot meer theorievorming en stilstaan bij de eigen ervaringen, emoties, ideeën en verwachtingen.

AMSTERDAM

• Na de conferentie waren er enkele vrouwen naar de districtsconferentie geweest, waar nogal wat aan de orde was. Een heet hangijzer was het feit dat twee feministische vrouwen samen één plaats wilden innemen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Dit werd gedaan omdat het moeilijk is als vrouw alleen tegen een mannenmeerderheid op te boksen, verder om via deeltijdarbeid niet buiten het gewone arbeidsproces te vallen (om een evt. terugkeer in de ,,gewone" maatschappij weer mogelijk te maken) en om niet economisch afhankelijk te zijn van de partij. Ook wilden deze vrouwen, als ze in de gemeenteraad zitten, contact onderhouden met andere CPN-vrouwen d.m.v. een steunfractie èn met andere vrouwen om met hen de gemeenteraadsproblemen door te spreken. Hierover bestond nogal wat verschil van mening. Het conflict liep hoog op. De twee directe opponenten, uit de huidige gemeenteraad, zagen het helemaal niet zitten. Hun voornaamste tegenargument voor deze nieuwe vorm van parlementair werken was dat de vrouwen niet elk moment van de dag konden worden ingezet. Een ander was dat de mannen niet zouden weten met wie van de vrouwen ze nu voor een bepaald probleem contact op zouden moeten nemen. Sommigen waren bang dat het democratiseren en feminiseren van de partij een interne partijstrijd tot gevolg zou hebben. Ook de economische positie van een raadslid kwam aan de orde. Moet je als raadslid je baan wel of niet opzeggen, wie beslist dat. Moet je als je een part-time baan hebt, of een deel van je huishouding en je man en kinderen moet verzorgen, je part-time baan opzeggen èn je raadsgeld aan de partij afdragen of mag je het raadsgeld als loon beschouwen. Vrouwen constateerden dat als men vrouwenzaken concreet wil maken, het lijkt alsof ,,de pleuris" uitbreekt.
In het algemeen ziet iedereen de ♀♀overleggen als een steun in de rug, om je sterk te maken en goed te functioneren. De conferentie is dan ook een stimulans om verder te gaan!

organisatie

De vraag hoe we ons landelijk moeten organiseren is in alle groepen aan de orde geweest. Het ging hierbij om twee vragen:
Hoe organiseren we ons binnen de partij?
Hoe houden we elkaar op de hoogte?
Over het informatiekanaal was iedereen het eens: er moeten permanent twee vrouwenpagina's in de landelijke ledenkrant komen onder een autonome, feministische redactie. Via deze pagina's kan iedereen op de hoogte gesteld worden van het werk in de verschillende ♀♀overleggen. Er is een voorstel gedaan om iedere maand een bepaald district deze pagina's te laten

Vervolg op pag. 12

Vervolg van pag. 11

invullen, naast een soort flitsenrubriek voor de overleggen en eventuele discussiestukken. Het lijkt ons onmogelijk regelmatig een eigen krant te laten verschijnen vanwege het vele werk en de extra kosten (een abonnement zou mensen uitsluiten). Bovendien leek het ons niet goed ons als feministen te isoleren van de rest van de partij.
Over de manier waarop we ons moeten organiseren liepen de meningen nogal uiteen: moet er een landelijke coördinatiegroep komen of moet er een netwerk van contactvrouwen per district worden opgezet.
Coördinatiegroep: ten aanzien van deze eventuele coördinatiegroep werd naar voren gebracht dat ze de resultaten van de discussies in de verschillende overleggen zou moeten verzamelen en doorgeven. Op die manier kunnen we van elkaars ervaringen leren en gebruik maken, zodat het wiel niet twintig keer uitgevonden hoeft te worden.
- ze bestaat uit een aantal vrouwen die één keer per maand, persé niet allemaal uit Amsterdam, maar ook niet verplicht uit ieder district één, verspreid vergaderen.
- de vergaderingen zijn openbaar (aankondiging in Flitsen van De Waarheid).
- ze bevrouwen twee dagdelen per week de ♀♀kamer op de Hoogte Kadijk, Amsterdam.
- ze leggen een kaartenbak aan met namen en activiteiten van vrouwen uit de districten en andere documentatie.
- bestuursters van gemeentelijk, provinciaal, landelijk en vakbondsniveau kunnen er terecht voor informatie en ondersteuning.
- de groep brengt vrouwen die met dezelfde zaken bezig zijn bij elkaar en moet worden gevoed vanuit de ♀♀overleggen.

Sommige vrouwen hebben kritiek op een landelijke structuur. Ze zijn bang dat de coördinatiegroep een eigen leven gaat leiden, alles krijgt toegeschoven en te veel inhoudelijk gaat werken i.p.v. organisatorisch.

Netwerk van contactvrouwen: het idee van de contactvrouwen kwam vooral van vrouwen die bang waren voor een gecentraliseerde structuur. Wanneer er landelijke initiatieven zijn, kan via de contactvrouwen overlegd worden. Activiteiten worden per district georganiseerd. Ook de bestuursters uit het land kunnen de contactvrouwen bellen. Op deze manier ligt de besluitvorming èn het werk bij de ♀♀overleggen en is de verantwoordelijkheid gespreid. Niemand is aanspreekbaar op een CPN-vrouwenstandpunt, hiervoor beslist een landelijke conferentie.
In één van de groepen is gediscussieerd over contact naar en ondersteuning voor Ina Brouwer. Ze kan met de coördinatiegroep en/of met de contactvrouwen overleggen en doorgeven welke ondersteuning ze rond Tweede Kamerpunten nodig heeft. Daarna zou er een vaste steungroep voor haar kunnen komen, gevormd door een groepje van specifieke deskundigheid.
De functie van de ♀♀kamer: Sommigen zien de ♀♀kamer als een archief en documentatiecentrum voor notulen en verslagen uit de overleggen en andere vrouwenactiviteiten. Anderen zien het als een centraal coördinerend punt vanwege de faciliteiten aldaar.

verwachtingen van vrouwen van de partij als geheel

Welke mogelijkheden eisen we op voor de ♀♀overleggen en hoe kan de partij democratischer functioneren? In de verschillende discussiegroepen die zich o.a. met dit onderwerp bezig hielden, kwam het volgende naar voren:
Als voorwaarde voor een verdergaande democratisering en feminisering wordt gezien het doorbreken van verticale organisatie- en communicatiestructuren in de partij. Belangrijk in dit verband zijn initiatieven tot part-time politieke functies met roulerende macht; er moet worden gestreefd naar spreiding van kennis en macht en een grotere controleerbaarheid. Dat kan alleen als er gewerkt wordt met steungroepen voor vrouwen en mannen.
Uiteraard is hierbij niet bedoeld dat de mannen dan wèl full-time blijven hollen want dan houden ze de politieke macht. Bovendien is men van mening dat al dat rennen de kwaliteit van het werk niet ten goede komt.
Er wordt opnieuw geconstateerd dat de vrouwenbevrijdingsstrijd wel heel makkelijk is opgenomen in het programma van de partij, maar dat er nog te weinig is nagedacht over de ideologische en organisatorische consequenties van een dergelijke keuze. Mannen ervaren over 't algemeen de feministische strijd niet als hun eigen belang. Feminisme is echter niet een hobby van een aantal vrouwen maar stelt eisen aan de partij als geheel. Hoewel wij vrouwen begrip hebben voor de bezwaren tegen fractievorming, vinden wij dat individuen en groepen het recht hebben om afzonderlijk te discussiëren om een probleemstelling verder uit te diepen. Daarom wordt vastgehouden aan de ♀♀overleggen binnen de partij. Daarbij wordt gesteld dat mannen het moeten respecteren als vrouwen met elkaar (en zonder hen!) willen overleggen. De standpunten die ontwikkeld worden in de ♀♀overleggen moeten teruggekoppeld worden naar de partij en er moet scholing en discussie komen over feminisme en andere onderwerpen die voor vrouwen belangrijk zijn, zodat de partij als geheel hierover standpunten kan innemen.
Samenvattende punten zijn:
- ♀♀overleggen worden in naam wel gestimuleerd, maar vanuit de besturen weinig praktisch onderbouwd. Men verwacht vanuit het traditionele patroon meteen concrete eisen en plannen.
- alle vrouwen worden op één hoop gegooid, terwijl dat niet terecht is, er zijn vrouwen die zich niet met emancipatie en/of feminisme bezig willen houden. Ook moeten niet alle mannen op één hoop worden gegooid, ze zijn niet allemaal tegen het feminisme.
- het is belangrijk om de discussie in de hele partij te voeren, en dat moet dan wel mogelijk worden gemaakt door voorwaarden te creëren, bijvoorbeeld t.a.v. vergadertijden.

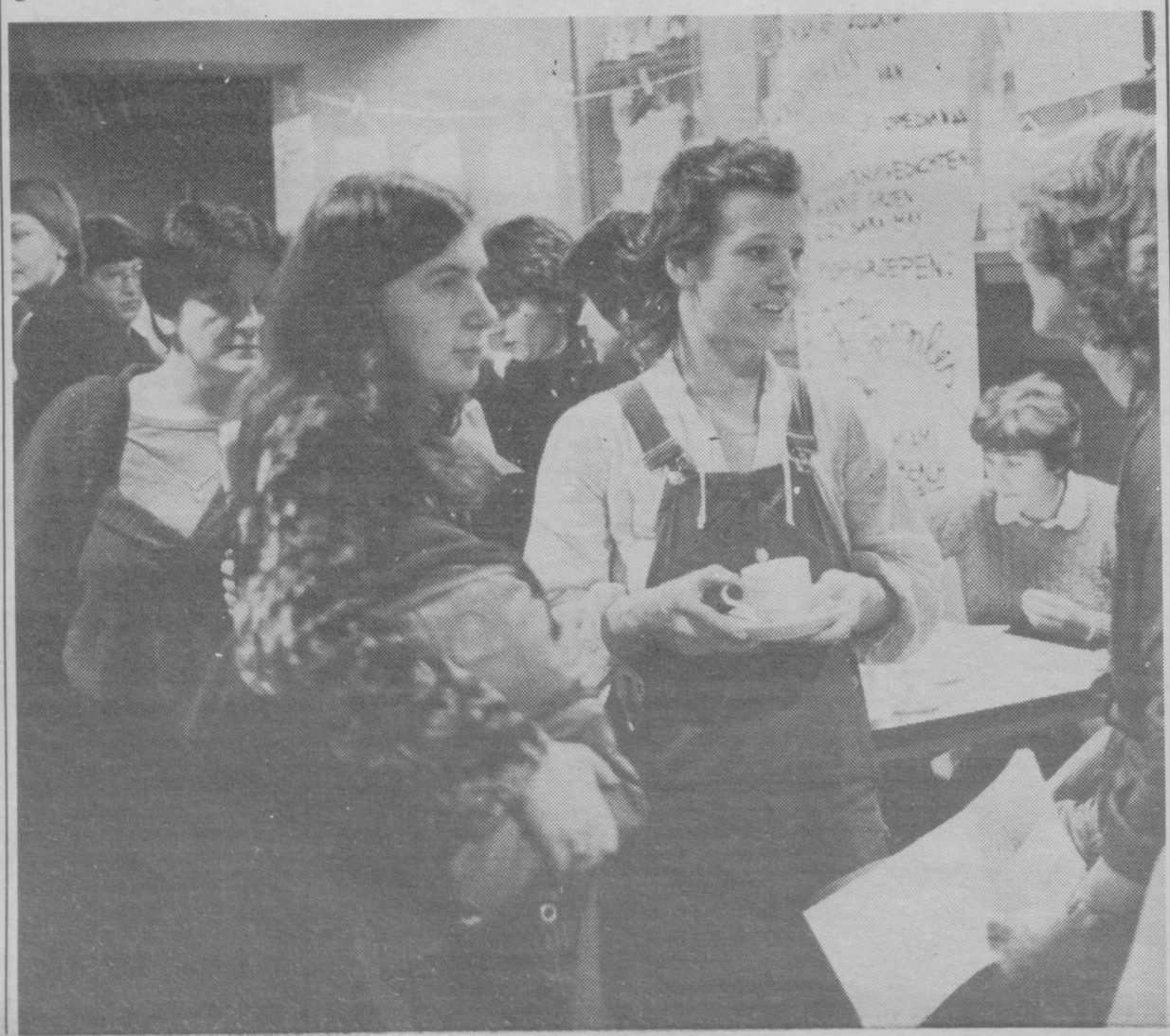

verslag van de plenaire bijeenkomst

Veel van de discussies die in de verschillende groepen plaats vonden, kwamen op de plenaire vergadering weer terug. Er waren twee meningen over met name de organisatie van vrouwen op landelijk niveau.
Enerzijds werd voorgesteld:
- organisatie is noodzakelijk om de ♀♀overleggen goed te laten functioneren.
- er is een vast coördinatiepunt noodzakelijk, dat zelf initiatieven neemt.
- het coördinatiepunt kan een knooppunt zijn voor het doorgeven van informatie, zowel het land in als vanuit het land naar b.v. de Tweede Kamerfractie toe.

Anderzijds functioneert de partij centralistisch en zou een coördinatiegroep binnen die structuur terug kunnen vallen. Daarom is het noodzakelijk volgens deze vrouwen:

— de coördinatie van activiteiten van contactvrouwen in de districten te laten lopen.
— de informatie ván en náár de vrouwen toe kan via de ledenkrant (met een eigen vrouwenredactie die elke 3 maanden wisselt en die de opdracht heeft informatie te verzamelen uit het hele land)
— per jaar zijn er 4 ,,klussen": 1 conferentie en 3 themadagen, waarvoor ook contactvrouwen nodig zijn.

De klussen worden georganiseerd door:
- een district, wisselend, dus iedereen komt eens aan de beurt. Dit kan erg stimulerend werken als je aan een afgerond project werkt en de organisatie beperkt zich niet tot het westen van het land. Een probleem is echter dat niet elk district zo'n organisatie aan kan.
- een bepaalde groep vrouwen die daarin geïnteresseerd is, en bij snelle ad hoc gebeurtenissen/acties kunnen ze via de contactvrouwen geïnformeerd/georganiseerd worden.

Hier rees de vraag of je vrouwen opdracht geeft om iets te organiseren. Zo nee, lopen we dan niet het risico dat de organisatie zich beperkt tot Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht? Of laat je het ad hoc gebeuren?
Na veel discussie werd het volgende besloten:
Er komt een proefperiode van een jaar om te kijken hoe alles functioneert. Daarom zijn er dus nodig:
- een coördinatiegroep op de ♀♀-kamer, Hoogte Kadijk, Amsterdam
- contactvrouwen in de districten
- een conferentie-voorbereidingsgroep voor het ontwerp-partijprogramma
- een redactie voor de ♀♀pagina's in de landelijke ledenkrant (of deze redactie vast of wisselend wordt, moet in de ♀♀overleggen verder besproken worden).

Er wordt eerst op plaatselijk niveau in de ♀♀groepen overlegd wie in welke groep wil gaan meedraaien. Deze vrouwen kunnen zich aanmelden bij de tijdelijke continuïteitsgroep.
Via de ledenkrant worden de vrouwelijke leden over dit alles geïnformeerd en worden de namen bekend gemaakt van de vrouwen die contactvrouw zijn èn van de vrouwen die in de tijdelijke coördinatiegroep zitten.

Dit verslag is samengesteld uit de groepsverslagen door:
Jacqueline van de Veer 020-42170[illegible]; Nicolette Jansma 020-791520; Marjonne van Randwijk 020-717356; Joan Meyer 070-637278.
Inmiddels is er door de zogenaamde continuïteitsgroep een brief verstuurd aan vrouwenoverleggen in districten en in Amsterdam ook aan de afdelingsvrouwenoverleggen. Hierin wordt gevraagd om na te denken over deelname van vrouwen aan een van bovengenoemde groepen (coördinatiegroep, redactie, voorbereidingsgroep themaconferentie over ontwerppartijprogramma) en het vaststellen van één of meerdere contactvrouwen.
Vrouwen die deze brief niet ontvangen hebben kunnen hem alsnog opvragen bij het landelijk partijsecretariaat: 020-262565. Ook namen kunnen hier doorgegeven worden liefst schriftelijk: Hoogte Kadijk 145.

Belangrijke ontmoeting in het vrouwenhuis in Leeuwarden.

Op 22 maart kwamen in het vrouwenhuis in Leeuwarden zo'n 25 vrouwen bij elkaar, op initiatief van de CPN ♀♀ (zij die op de lijst voor de Staten verkiezingen stonden). De avond die georganiseerd was door vrouwen uit CPN, PSP en de Rooie Vrouwen in de PvdA, was bedoeld om de vrouwen uit de linkse partijen in Friesland om de tafel te krijgen en gezamenlijk te werken aan de vragen; wat voor provinciaal beleid willen feministen in Friesland en hoe vormen we een macht. Na een toelichting van Corrie van Hilten en informatie van uit het Statenwerk door Johanneke Liemburg (voorzitster PvdA fractie) gingen we in groepjes uiteen om eisen te formuleren aan de Provinciale Staten.
Een greep uit de waslijst van eisen die op tafel kwamen:
— Meer openbaar vervoer (veel vrouwen zijn daar afhankelijk van).
— Provincie moet een ,,emancipatiebeleid" hebben en daar ook goede voorlichting over geven.
— Reiskosten die vrouwen maken voor bijeenkomsten, kursussen enz. in het kader van emancipatie moeten subsidiabel zijn.
— Vrouwentelefoon moet door de provincie gesubsidieerd worden.
— Provincie moet snel iets doen met de resultaten van het vrouwenonderzoek.
— Meer studiemogelijkheden voor vrouwen (studiefondsen stimuleren).
— I.S.P.-arbeidsplaatsen ook voor gehuwde vrouwen.
— Ombudsvrouw?
— Meer Blijf van mijn Lijf huizen in Friesland en door de provincie gesubsidieerd.
— Meer werkgelegenheid in de dorpen. (voor vrouwen).

Een ter plekke opgericht werkgroepje gaat deze waslijst uitwerken tot een eisenprogram van vrouwen gericht aan Provinciale Staten. Wel waren het er allemaal over eens dat deze avond heel geslaagd was, was het eerst zo'n overleg tussen vrouwen uit verschillende politieke partijen. Er zal zeker een vervolg komen.
Beste Douwe, Roel, Pyt, Jon en stapeltje PvdA-ers/sters, fok de boel daar maar goed op. Onze zegen hebben jullie!
(uit ledenkrant Friesland Het-Kompas).

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant

Mededelingen m.b.t. de congresvoorbereiding

Het partijbestuur van de CPN heeft de voorbereidingen van haar 28e congres ter hand genomen.
Dit congres zal plaatsvinden op 26, 27 en 28 november 1982 in de Meervaart te Amsterdam.
De definitieve agenda en de daarbij behorende congresstukken zullen door het partijbestuur na haar zitting van 10, 11 en 12 september a.s. worden gepubliceerd.
Het partijbestuur heeft daarom uit haar midden enkele commissies aangewezen om een en ander voor te bereiden.

● Zo wordt er een **schriftelijk** verslag van ,,werkzaamheden van het partijbestuur" gemaakt, waarin:
- een overzicht van haar activiteiten
- stand van zaken rondom de uitvoering van de besluiten van het 27ste partijcongres
- voorstellen m.b.t. taken voor de partij in de komende tijd, prioriteiten daarin en aanbevelingen voor het werk van het nieuw te kiezen partijbestuur.

Van dit verslag zal uiteraard ook de werkwijze van het partijbestuur deel uitmaken.

● Gezien de enorme maatschappelijke problemen die samenhangen met de steeds dieper wordende crisis, krijgt de stellingname met betrekking tot alternatieven op sociaal-economisch terrein steeds meer betekenis.
Om het congres in staat te stellen hieraan specifieke aandacht te besteden, wordt het complexe vraagstuk van maatschappij-vernieuwende crisisbestrijding als afzonderlijk thema besproken.
De afgelopen tijd zijn belangrijke vorderingen gemaakt inzake het uitwerken van programma's op korte en middenlange termijn. Er bestaat echter ook behoefte om een aantal vraagtsukken in meer strategische zin te behandelen.
Hierover wordt een notitie voorbereid.

● Er zal een nieuw partijbestuur gekozen worden.
Over de procedure inzake de kandidaatstelling en verkiezing van het partijbestuur zal worden besloten aan de hand van het materiaal dat in de ledenkrant van 13 mei jl. is gepubliceerd.

● Gezien de financiële toestand van de partij is het dringend geboden in de congresvoorbereiding niet te volstaan met uitoefenen van de financiële controle en het uitbrengen van een cijferverslag.
Er is een werkgroep gevormd, die verslag brengt en aanbevelingen doet over het gehele financiële beleid, over prioriteiten en gewenste aanpassingen.

● In voorbereiding op het congres wordt door een commissie nagegaan of de mogelijkheid moet worden geopend voor toetreding tot de partij van mensen vanaf 16 jaar (nu 18 jaar) en van buitenlandse arbeiders en arbeidsters, die in Nederland werkzaam en woonachtig zijn, en of hiertoe de statuten dienen te worden gewijzigd.

● Tot slot zal het partijbestuur het congres voostellen het rapport ,,De CPN in de oorlog" als partijdocument in te trekken.
Ter bevordering van de diskussie hierover zal het partijbestuur in de voorbereiding van het congres nadere initiatieven nemen. (zie hiervoor de tekst van de resolutie van het partijbestuur van 21 juni jl.)

SECRETARIAAT CPN

17 september tot 8 oktober 1982:

Donatiecampagne van de CPN

Alles veranderd. Ook de financiële akties van de CPN.
Het enige wat hetzelfde is gebleven is dat het zeer hard nodig is dat er veel geld binnenkomt. De komende campagne zal de volgende nieuwe kenmerken hebben:
- **— Het zal een korte maar hevige campagne zijn. Van 17 september tot 8 oktober zal het grootste deel van de nodige 5 ton ingetekend moeten worden.**
- **— De CPN gaat voor het eerst op grote schaal gebruik maken van machtigingen voor automatische incasso. Mensen kunnen dan de CPN machtigen maandelijks een vast bedrag van hun rekening te laten afschrijven.**
- **— Naar de mening van de CPN hebben alle mensen die donateur worden van de CPN het *recht* op het verkrijgen van de CPN-ledenkrant.**
- **— Een ieder die zijn of haar donatie per automatische incasso overmaakt (of rechtstreeks per giro) krijgt dit blad per post thuis gestuurd voor meer informatie: zie elders dit blad.**

Partijbestuur besprak intrekking „De CPN in de oorlog" als partijdocument

Het partijbestuur heeft op zijn vergadering van 19 en 20 juni jl. besloten aan het komend congres voor te stellen het rapport ,,De CPN in de oorlog" — aangenomen op het 19de congres — in te trekken als partijdocument.

Met dit besluit reageerde de partijleiding op het voorstel van het dagelijks bestuur van 21 mei om een dergelijke stap te doen. Het voorstel van het dagelijks bestuur voorzag nog niet in een uitgewerkte toelichting. Naar de mening van het DB zou op dat moment kunnen worden volstaan met een ,,intentieverklaring". Met een formulering voor het ontwerp-besluit ten behoeve van de congresvoorbereiding kon naar het oordeel van het DB gewacht worden tot de zitting van het partijbestuur, waarop de gehele voorbereiding van het congres aan de orde zou staan (begin september).
In deze geest werd het besluit van het dagelijks bestuur ook toegelicht in een vraaggesprek dat De Waarheid had met Eli Izeboud.
De gedragslijn van het dagelijks bestuur ontmoette geen algemene instemming vanuit het partijbestuur. Wel bestond algemene overeenstemming over het voornemen het congres voor te stellen het rapport ,,CPN in de oorlog" als partijdocument in te trekken, maar naar de mening van enkele leden van het partijbestuur kon niet met een intentieverklaring worden volstaan. Er werd van die kant aangedrongen op een motivering.
De kameraden André Roelofs, André de Leeuw en Rudi van der Velde dienden een voorstel voor een resolutie in om hierin te voorzien.

Ook van buiten het partijbestuur kwam aandrang om met het formuleren van de motieven tot intrekking van het rapport ,,De CPN in de oorlog" niet te wachten maar daartoe zonder verder uitstel te besluiten. De kameraden Marisca Milikowski, Suzanne Legene, Hansje Galensloot en Constant Vecht dienden daartoe eveneens een voorstel voor een dergelijke motivering in.
In de inleiding op de PB zitting van 19 en 20 juni, die voorbereid was door de vice-voorzitter van het PB, Izeboud, en in de gedachtenwisseling is algemeen onderstreept dat er geen meningsverschillen bestonden over de noodzaak de intrekking van het betrokken rapport als partijdocument gepaard te doen gaan met politiek inhoudelijke overwegingen noch over het feit dat zo'n stap niet als een reactie op een geisoleerd deel uit de geschiedenis van de partij mocht worden beschouwd.
Elli Izeboud ging daarop in haar toelichting uitvoerig in. Zij wees er allereerst op dat het voorstel van het dagelijks bestuur in het verlengde ligt van een discussie, die al langere tijd gaande is rond het vraagstuk hoe het verleden te verwerken. Dit vraagstuk is met name een van de thema's bij het debat over het ontwerp-partijprogram.
Het bestaan van het rapport ,,De CPN in de oorlog" als partijdocument vormt een belemmering voor een open meningsvorming, en een open bestudering van de partijgeschiedenis. Verschillende kameraden — en met name Henk Hoekstra en Jaap Wolff hebben eerder al in publicaties en inleidingen hun visie op dit vraagstuk gegeven.
Henk Hoekstra heeft de kwestie aan de orde gesteld op de partijbestuurszitting op 15 en 16 mei in het kader van een overzicht van de discussie over het ontwerp-partijprogram.
Er is toen al even gediscussieerd — met name op voorstel van kameraad André Roelofs — om direct tot een besluit terzake te komen. Dat is niet gebeurd omdat het naar de mening van velen nodig zou zijn een dergelijk besluit grondig voor te bereiden. Daarvoor ontbrak op deze zitting de tijd gezien ook het feit dat door de plotselinge kabinetscrisis — waarmee we op deze zitting overvallen werden — een groot deel van de vergadertijd aan de actuele situatie moest worden gewijd.
Het dagelijks bestuur besloot enkele dagen later toch tot publicatie van zijn voornemen aan PB voor te stellen een intrekkingsbesluit voor het congres voor te bereiden. Dit gebeurde tegen de achtergrond van de in en buiten de partij opgelaaide discussie rond het rapport ,,De CPN in de oorlog".
De wijze waarop vooral in bladen als Het Parool en De Volkskrant werd getracht die discussie te misbruiken — er werd zelfs ,,scheuring" aangekondigd — maakte het naar de mening van het dagelijks bestuur nodig, aldus Elli Izeboud in haar toelichting, een eigen geluid te laten horen, in overeenstemming met wat er werkelijk gaande is. De trend in allerlei perspublicaties was het debat '56-'58 nog eens over te gaan doen en het te voeren rond personen rond de vraag wie er nu wel of niet gelijk zou hebben gehad. In onze partij is de zaak echter tegen een andere achtergrond in discussie, aldus Elli Izeboud. Al geruime tijd zijn we bezig onze politiek te vernieuwen — in nauwe relatie met progressieve bewegingen in ons land — omdat een dergelijke vernieuwing keihard nodig is om een perspectiefvol antwoord te kunnen geven op de ern-

Vervolg op pagina 5

Overdruk KOMMA

Uit de ledenvergadering van de afdeling Staatsliedenbuurt bereikte ons het verzoek een gedeelte van het interview met Henk Hoekstra in KOMMA 3-1 af te drukken in de ledenkrant, in verband met het actuele belang in de huidige discussie in de partij.
Het verzoek betrof de gedeelten ,,geschiedschrijving zonder archief", ,,geen revisionisme" en ,,partijdemocratie".
Op pagina 6 en 7 wordt aan dat verzoek voldaan.

Redactie ledenkrant

Jaargang 1, nummer 4

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het vijfde nummer verschijnt op 17 september a.s. Leden van de CPN — en donateurs — krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Anneke de Leeuw, Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische productie: Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH tel. 020-262565 (tst. 10).

Inhoud

CPN-vrouwen voor economische zelfstandigheid pag. 2
Redevoering Henk Hoekstra pag. 3
Eigen gebouw voor CPN-Gelderland pag. 4
Geld voor de CPN pag. 5
Geschiedschrijving zonder archief pag. 6
Brieven pag. 7

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIEN

CPN-vrouwen nemen deel aan breed platform

Vrouwen voor economische zelfstandigheid

Begin april kwam voor de CPN-vrouwen een uitnodiging van de Rooie Vrouwen binnen voor een landelijke vergadering op 20 april over de problemen van vrouwen met betaald werk. Irene Helle en ik besloten daar naar toe te gaan. We vonden het eigenlijk wel een beetje moeilijk om daar zomaar CPN-vrouwen te gaan zitten vertegenwoordigen, omdat er nog steeds geen landelijke organisatie is van CPN-vrouwen en er zodoende geen afspraken zijn wie er namens CPN-vrouwen naar buiten kan treden. Maar goed, we konden dit belangrijke initiatief toch ook niet links (!) laten liggen.

Op de eerste vergadering waren diverse groepen en organisaties aanwezig. Niet alleen vrouwengroepen uit de progressieve politieke partijen en vakbeweging, maar ook zelfstandige vrouwenorganisaties als de Vrouwenbond FNV, de NVB en de Nederlandse Vrouwenraad, en autonome feministische groepen, zoals diverse „Vrouw en Werk" groepen en het Landelijk Steunpunt. Een prima combinatie dus. De sfeer was meteen erg prettig: er was niets te merken van onderlinge concurrentie, wat je met name in samenwerkingsverbanden van vakbonden en politieke partijen nog wel eens ziet. Vrouwen hebben kennelijk op dit moment grote behoefte aan onderlinge samenwerking, dwars door alle scheidslijnen heen. In een uitvoerige eerste inventarisatieronde bleek dat vrij veel vrouwen aktie wilden voeren op het punt van het kostwinnerschap. Als tweede probleemgebied werd door verschillende vrouwen gewezen op de rampzalige arbeidsmarktsituatie voor vrouwen, de snel afbrokkelende werkgelegenheid, de feitelijke onmogelijkheid hier in te treden en de minimale aandacht voor vrouwen en meisjes in de banenplannen van de regering.

Eerste aktie

Na enkele vergaderingen werd op 15 juni officiëel met elkaar besloten het platform „Vrouwen voor Economische Zelfstandigheid" op te richten. Als eerste aktiepunt werd gekozen voor het bestrijden van het kostwinnersbegrip. Enerzijds omdat dit nu al vrouwen belemmert een zelfstandig bestaan te leiden (Bijstandsvrouwen WAO-vrouwen die afgeschat worden, helpsters in de gezinszorg die maar alphahulp moeten worden). Anderzijds omdat de regering Van Agt plannen in de maak heeft die zeer bedreigend zijn voor vrouwen (ik kan hier niet op de details ingaan, omdat op dit moment de plannen weer gewijzigd worden. Het zgn. twee trajectenstelsel heeft weer afgedaan, is politiek niet haalbaar. Staatssecretaris De Graaf broedt op dit moment weer op nieuwe plannen, waarbij gedacht wordt aan een basisuitkering aangevuld met toeslagen).
De eerste aktie van het platform bestond uit het versturen van een

gezamenlijke brief naar de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken met de eis over de herziening van het stelsel van Sociale Zekerheid voor de vrouwenbeweging een hoorzitting te beleggen. Hier heeft de commissie op haar vergadering van 1 juli totaal geen aandacht aan besteed.
Dus heeft het platform besloten zelf een hoorzitting te gaan organiseren op 21 augustus a.s. in Amsterdam, aan de vooravond van een nieuwe vergadering van de Vaste Kamerkommissie. Deze zitting noemen we **uithoorzitting** omdat wij zelf als vrouwen Kamerleden en lijsttrekkers van de verschillende partijen gaan uithoren over hun plannen en hoe ze denken vrouwen een zelfstandig recht op een uitkering te kunnen bezorgen.

Platform

Meer nog over het platform.
Hoe zit het in elkaar?
Er zijn inmiddels een heleboel groepen en organisaties die zich aangesloten hebben. (zie de lijst op deze pagina). Aansluiten betekent het onderschrijven van de doelstellingen (zie ook op deze pagina) en bereid zijn tot aktiviteiten.
Het platform is dus duidelijk een samenwerkingsverband van groepen en organisaties en niet van personen, hoewel iedereen welkom is op de vergaderingen.
Iedere deelnemende groep kan binnen het platform voorstellen voor akties doen. Er wordt dan bekeken wie er mee doen, of ondersteunen. Als iedereen achter een bepaald aktiepunt staat, zoals het kostwinnersbegrip, dan wordt dat een aktie van het platform zelf.

Hoe doen we mee als CPN-vrouwen?

Om te voorkomen dat slechts enkele CPN-vrouwen deelnemen aan en op de hoogte zijn van de aktiviteiten en diskussies van het breed platform lijkt het ons goed dat er meer vrouwen bij betrokken raken. We kunnen dat elkaar afwisselen bij het bezoeken van de vergaderingen, en met elkaar overleggen over de in te nemen standpunten en stellingnames.
Daarom zouden wij willen komen tot een **werkgroep**, waaraan alle CPN-vrouwen die in het platform geïnteresseerd zijn of op een andere manier bezig zijn met sociaal-economische politiek voor vrouwen, kunnen deelnemen.
Taken voor deze werkgroep zouden kunnen zijn:
- uitwisselen van ervaringen;
- rouleren in verschillende platforms en groepen;
- meningsvorming over feministische sociaal-economische politiek;
- eventueel, als daar behoefte aan is, fungeren als steungroep voor Ina en Evelien in de Tweede Kamerfractie.

Verder zou het goed zijn als er een soort **netwerk** kwam van vrouwen die graag op de hoogte gehouden willen worden van de aktiviteiten van het breed platform, en die weer andere vrouwen kunnen bereiken in het geval (snel) aktie geboden is. Het gaat dus om een sneller en intensievere communicatie dan via de ledenkrant mogelijk is. Natuurlijk zullen we ook in de ledenkrant regelmatig verslag doen, en kan iedereen die snel iets wil weten altijd bellen.
Vrouwen die mee willen doen aan de **werkgroep**: opgeven bij Annel van Houts, Jan Hanzestraat 49, 1-hoog, of bij Cilia Galesloot, Röntgenstraat 27 huis, beide te Amsterdam.
Vrouwen voor het sociaal-economisch netwerk, graag bij mij aanmelden. CILIA GALESLOOT

Verslag continuïteitsgroep

Het landelijk continuïteitsgroepje houdt ermee op. Zij heeft zichzelf eind juni opgeheven. Resultaat: er is nu geen landelijk coördinatiepunt voor CPN-vrouwen, en er is niemand aanspreekbaar. Dit klinkt enger dan het is, want inmiddels lopen er een aantal dingen en het ziet er naar uit dat vrouwen zich rondom deze activiteiten zullen organiseren (sociaal-economische strijd, Kamerfractie). Organisatie komt er dus wel, maar volgens andere lijnen dan we gedacht hadden. En wel op een veel vanzelfsprekender wijze, dan door geforceerd één landelijke coördinatiegroep in te stellen, die zich met alles moet bezig houden en die voor iedereen aanspreekbaar is. Bovendien hopen we dat het lijstje contactvrouwen, dat nu uit een achttal districten bestaat, zal uitgroeien tot een omvangrijk netwerk, zodat iedere vrouw of groep die iets wil ondernemen zelf andere vrouwen hierbij kan betrekken.
Op 27 maart, op de vervolgdag van de CPN-vrouwenconferentie werd lang en breed gepraat over hoe CPN-vrouwen zich landelijk het beste konden organiseren. Hier kwam toen een dubbelbesluit uit: er moest een landelijke coördinatiegroep komen (als doorgeefluik) en er zou een netwerk van contactvrouwen komen. Daarnaast werd nog besloten tot het opeisen van eigen ruimte in de ledenkrant met een eigen redactie, die zou kunnen rouleren over het land. En tenslotte werd besloten tot het instellen van een werkgroep ter voorbereiding van een vrouwenconferentie over het ontwerp-partijprogramma. Een groep vrouwen — continuïteitsgroep genoemd — nam op zich de vrouwen in het land van deze besluiten op de hoogte te stellen, de verschillende groepen een eerste maal bij elkaar te brengen en deze, samen met de namen van de contactvrouwen voor het netwerk, bekend te maken.
Toen wij spontaan geen enkele reactie ontvingen op ons rondschrijven van medio april, hebben we een aantal vrouwen in de verschillende districten gebeld. Hieruit hebben we het volgende beeld gekregen: er zijn een aantal namen voor het netwerk, er is geen enkele kandidate voor de coördinatiegroep, twee vrouwen stelden zich beschikbaar voor de voorbereiding van de conferentie over het programma en geen een vrouw stelde zich beschikbaar voor de redactie van de vrouwenpagina's in de ledenkrant.
Onze conclusies hieruit waren:
- kennelijk is er geen behoefte op dit moment aan een landelijke coördinatiegroep
- om toch aanspreekbaar te zijn en met elkaar te kunnen communiceren willen Nicolette en ik (uit de continuïteitsgroep) regelmatig de post doorkijken en hiervan berichten maken in de ledenkrant, of een rondschrijven als het haast heeft.

Stellingen van het breed platform

Vrouwen: Stiefburgers of staatsburgers?

Vrouwen, het gaat om ons!
Wij laten ons niet langer versnipperen.
Wij laten ons niet langer tegen elkaar uitspelen.
Wij zullen vrouweneisen zichtbaar houden.
VROUWENSTRIJD ZEKER IN CRISISTIJD
ZOLANG
wij vrouwen in de praktijk geen recht hebben op een zelfstandig bestaan
ZULLEN WIJ
gezamenlijk ons recht op economische onafhankelijkheid bevechten.
ZOLANG
de verdeling van alle soorten betaald en onbetaald werk ten nadele van vrouwen georganiseerd blijft, waardoor de maatschappelijke ongelijkheid tussen vrouwen en mannen versterkt wordt
ZULLEN WIJ
gezamenlijk de herverdeling van alle werk bevechten.
NU
onder het mom van de economische crisis vrouwen nog meer teruggedrongen worden in onbetaalde, verzorgende en huishoudelijke taken
ZULLEN WIJ
gezamenlijk des te sterker ons recht op economische zelfstandigheid bevechten.
Vrouwenemancipatie is geen welvaartsartikel
VROUWENSTRIJD ZEKER IN CRISISTIJD!

Deelnemende organisaties:

Man Vrouw Maatschappij, actiegroep Houden van onderhouden, CPN-vrouwen, vrouwengroep Dienstenbond, FNV-vrouwenplatform, Initiatiefgroep Vrouwenvakbond, Comité Waakzame vrouwen in de Gezinszorg, Landelijke Coördinatiegroep Vrouwen in de Bijstand, Landelijk Steunpunt Vrouw en Werk, NVB, Nederlandse Vrouwenraad, Landelijke Stichting Ombudsvrouw en Amsterdamse en Utrechtse Ombudsvrouwen, Links Feministische Organisatie, PPR-vrouwen, PSP-vrouwen, Rooie Vrouwen in de PvdA, groep 7152, VOS-begeleidsters Noord-Holland, Vrouwen bellen Vrouwen Amsterdam, Vrouwen van de Wetenschapswinkel, Vrouwenbond FNV, Platform Vrouw en Werk Amsterdam, Comité Vrouwen eisen betaald werk, Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Landelijke werkgroep Vrouw en Recht, Landelijk KWJ-meidenoverleg, Vrouwen in de Kappersbond; verschillende andere groepen hebben hun deelname nog in beraad.

- dit betekent dat wij tweeën dus iets aan de ledenkrant doen, maar niet meer dan dat ons wordt aangereikt door vrouwen uit het land of door vrouwengroepen buiten de partij (en specifiek aan CPN-vrouwen gericht).
- de twee vrouwen die zich beschikbaar hebben gesteld voor de voorbereiding van de conferentie over het ontwerp-partijprogramma, worden gevraagd zelf nog meer vrouwen hierbij te betrekken.

Dit was dan het verslag van de continuïteitsgroep.

Cilia Galesloot (020-653601) | Marjonne van Randwijk
Nicolette Jansme (020-791520) | Jaqueline van der Veer.

Voorlopige lijst van contactvrouwen:

Friesland: Irma van Lobke Marie Corellistraat 77B Leeuwarden Tel: 058 - 134301
Vecht-IJsseldelta: Thea Grevinga Rekoeldweg 2 Dalfsen Tel: 05291 - 8263
Gelderland: Anne Miek Pijpers Piet Heinstraat 5 Nijmegen Tel: 080 - 237286
Utrecht: Vrouwensecretariaat CPN-Utrecht Lange Nieuwstraat 105 Utrecht Tel: 030 - 310513
Amsterdam: coördinatiegroep districsoverleg A'dam Nieuwe Leliestraat 169 Amsterdam Tel: 020 - 250472 (Marijke Kamphuis)
Rotterdam: Ruth Visser Pompstraat 42 Rotterdam Tel: 010 - 295153
Den Haag: Joan Meyer Zuidwal 50 A Den Haag Tel: 070 - 637278
Noord-Holland-Noord: Liesbeth Wever Keizersstraat 6 Alkmaar Tel: 071 - 156900
GRAAG MEER NAMEN VAN VROUWEN,
OOK UIT AFDELIN GEN!

Redevoering van Henk Hoekstra, gehouden in de partijbestuurszitting van 15 en 16 mei 1982

Met deze inleiding werd een aanzet gegeven voor een bespreking van de reacties en discussies over het ontwerp-program.
Dit was de eerste bespreking in het partijbestuur die betrekking had op de inhoud van het ontwerp. De opmerkingen in deze inleiding waren voorbesproken in de commissie ter voorbereiding van het partij-program. Toch betreft onderstaande redevoering niet zo zeer de mening van de commissie als wel die van Henk zelf. Onderstaande weergave van de redevoering is sterk bekort. Geïnteresseerden kunnen de volledige tekst aanvragen bij het secretariaat van de CPN - Hoogte Kadijk 145 - 1018 BH Amsterdam.

Het is van groot belang een omvangrijk beeld te schetsen. Vooral met de blik vooruit gericht, want de standpunten die zich nu in de discussie ontwikkelen, zullen ongetwijfeld al op het komende congres (november dit jaar) een rol gaan spelen. Immers al discussiërend over het program zullen we nu reeds standpunten moeten innemen in actuele vraagstukken, in vraagstukken die samenhangen met de strategische lijnen van de partij.
Centraal staat de vraag nu of we verder moeten gaan met de richting zoals aangegeven in het ontwerp, of we ja dan nee deze richting zullen verdedigen.
De voornaamste elementen zijn daarvan het geven van absolute prioriteit aan vredesstrijd en progressieve machtsvorming voor de strijd nu en voor maatschappelijke veranderingen en voor socialisme.
In het ontwerp-program wordt een schets gegeven welke de grote consequenties zijn wanneer we in deze richting onze activiteiten ontwikkelen in deze moderne tijd voor ons en voor onze bondgenoten.
In wil benadrukken dat de discussie over het program nooit tot een niets verplichtende gedachtenwisseling mag worden verklaard. Het heeft te maken met alles waar we nu mee bezig zijn. De huidige discussie en de richting daarin zal ongetwijfeld bij de besluitvorming van het komende congres een rol spelen en mogelijk leiden tot een doorbraak van nieuwe ideeën van communistisch optreden en van de dragers daarvan in acties, in debat en partijorganisaties.

Geen illusies over tegenkrachten

Men kan constateren, dat het ontwerppartij-program meespeelt in het politieke beeld van ons land; in zekere nieuwe politieke cultuurpatronen die ontstaan zijn als gevolg van bewegingen en onze eigen initiatieven daarin.
Er is een zeer breed politiek veld ontstaan in ons land, waarin het blokdenken en de daarbij gerichte monoliete gerichtheid op supermachten, wordt doorbroken.
Het bestaan van pluriformiteit en diversiteit binnen blokken, wordt als positief ervaren. Het is een gevolg van vredesstrijd — van strijd voor zelfbeschikkingsrecht- voor democratie — tegen koude oorlog en de terugkeer daarvan.
Wat ons betreft moeten we zeggen, dat de vredesstrijd niet unilateraal gericht is, dat wil zeggen eenzijdig ten gunste van het Warschau-pact en eenzijdig ten ongunste van de NAVO.

De vredesstrijd in ons land richt zich tegen het blokdenken als zodanig. Het stelt eisen aan beide blokken. In ons land heeft zich een breed vredelievend anti-atoombewapeningspatroon ontwikkeld. Er bestaat echter geen ruimte voor illusies over de tegenkrachten en hun praktijken. Zij zijn thans zeer actief; er wordt vanuit de NAVO zeer grote druk uitgeoefend op Nederland. In regeringskringen zijn krachten aanwezig die proberen de parlementaire meerderheid, die nu nog bestaan tegen atoombewapening, ongedaan te maken. Er wordt van alles gedaan om de vredesbeweging die in ons land eensgezind is in zijn verscheidenheid te verdelen.
In deze sfeer van optreden van rechtsen tegen de vredeskrachten in een periode van toenemende crisis, is uiterste waakzaamheid nodig tegen neo-fascistische verschijnselen. Juist in een crisis-tijd moet waakzaamheid gemobiliseerd worden, vooral door het innemen van strijdposities tegen kapitalistische methoden, van afbraak van levenspeil, sociale voorzieningen, democratische rechten en andere verworvenheden. De strijd voor het loon, voor werk en vrede, heeft grote praktische betekenis, maar er is terzelfdertijd ook een verweer tegen degeneratie, voor het hooghouden van het moreel van de arbeidersbeweging en de daarmee verbondenen in de strijd tegen het kapitalisme.
Daarom moeten we al discussiërend over de toekomst nu in het dagelijks gebeuren vooral actief optreden. Zonder dat is er geen toekomst voor onze partij en de arbeidersbeweging.

Wat de reactie op het ontwerp betreft, valt deze samen met een ernstige crisis in de PvdA.

Deze crisis zal ongetwijfeld ook na het uitbreken van de kabinetscrisis vergaand doorwerken. Deze crisis heeft zich in de PvdA vooral verdiept na de lancering van het z.g. nieuwe realisme, waarbij steeds verder afstand werd genomen van progressieve samenwerking en grondslagen werden uitgewerkt voor verdere compromissen aan het CDA. Deze stuitten op massaal verzet, welke zeker ook een doorslaggevende rol hebben gespeeld in de onstane kabinetscrisis. De ontwikkelingen in de PvdA tonen aan, dat de brief van de leiding van de PvdA, waarin de verhouding PvdA-CPN behandeld wordt en ter discussie wordt gesteld, grotendeels achterhaald is. Daarbij komt, dat de discussies bij ons, over doelstellingen een zekere aanzuigingskracht hebben gekregen op de zich naar links bewegende mensen, aanhangers van de PvdA.
Wat de reacties van de PSP en de PPR op het ontwerp-program betreft, moet geconstateerd worden dat deze positief waren in de gevoerde gesprekken, maar naar buiten toe nogal magertjes. Zeker een beoordeling van een gemeenschappelijke linkse strategie, zoals door ons is voorgesteld, is vrijwel achterwege gebleven.

Reacties

Nu de behandeling van enige reacties uit onze eigen partij. Ik wil wat dat betreft niet al te ver gaan in een oordeel daarover. Het lijkt mij vooralsnog belangrijk te constateren, dat er nog nooit een document als discussiegrondslag is gepresenteerd, dat zoveel discussies en diepgaande gedachtenwisseling heeft losgemaakt. Het is ook een voor velen verrassend open discussie, waarbij tegenstrijdigheden aan de orde komen. Het ontwerp heeft velen op ideeën gebracht, al was het maar over wat er nou eigenlijk nog verder in zou moeten worden opgenomen. In de commissie werd opgemerkt dat voor zover er sprake is van kritiek, zich die voor het grootste deel beweegt binnen instemming met de richting aangegeven in het program. Mij zelf gaat deze constatering vooralsnog iets te ver. We moeten de vraag beantwoorden of de gang van zaken en de reacties op het ontwerp-program positief beoordeeld moeten worden. Mijn mening is dat we dat inderdaad kunnen doen. Eigenlijk ligt hier voor ons een grote uitdaging om uit alle discussies en aanwezige denkrichtingen toch een gemeenschappelijke doelstelling voor Nederlandse communisten te formuleren.

Ik denk dat we deze uitdaging aan kunnen, omdat er zeer grote instemming bestaat met het feit, dat de vredesstrijd met absolute prioriteit behandeld moet worden. In het ontwerp wordt dit niet aan de orde gesteld als een vaagheid, of als een belijdenis. In het ontwerp-program wordt dit gesteld met alle daarbij behorende politieke consequenties, zoals de volstrekte noodzaak van bondgenootschap en hoe men zich terwille van zo'n bondgenootschap moet opstellen, dat met het oog op de toekomst gericht vraagstukken uit het verleden moeten worden behandeld. Er wordt in deze geest ook een opstelling van de partij ten aanzien van bewegingen aan de orde gesteld. Evenals de internationale oriëntatie van de Nederlandse communistische partij. Gezegd moet worden dat niet over al deze vraagstukken gelijkluidende opvattingen bestaan, maar er bestaat wel de erkenning van de noodzaak om al deze aspecten die samenhangen met vredesstrijd en progressieve machtsvorming in een atoomtijdperk, met zijn atoomdreigingen te behandelen. En dat feit vormt de grondslag voor het bereiken van een diepgaande consensus bij overeenstemming over de noodzaak van het voeren van een zo breed mogelijke vredesstrijd, strijd voor het leven zelf.

In de discussie is gebleken dat er instemming bestaat inzake de noodzaak van coalitiepolitiek en in het kader daarvan streven naar progressieve meerderheidsvorming. Er bestaat heel duidelijk een inzicht dat zonder een dergelijk optreden geen stap vooruit gezet kan worden onder de Nederlandse verhoudingen. Progressieve machtsvorming is voorwaarde voor de realisering van ideeën die leven in onze partij en bij onze bondgenoten.
Nogmaals, ik wil bij de conclusies over de discussie niet te ver gaan omdat ik meen dat we nog zitten in een begin-fase van meningsvorming, waarbij het te vroeg is om in deze fase reeds een afgerond oordeel te geven over alle meningen inzake de diverse onderdelen van het ontwerp-program. Wel wil ik mijnerzijds een aantal kanttekeningen bij de discussie plaatsen, als persoonlijke opmerkingen. Ook dus niet bedoeld als afronding of afsluiting van een discussie.

Coalitievorming

Veelvuldig komt aan de orde de vraagstukken die samenhangen met coalitievorming, progressieve machtsvorming, parlementaire democratie. Aan de orde wordt gesteld of de parlementair-democratische weg naar het socialisme niet berust op illusies, en of er geen illusies worden gekoesterd inzake de rol van de rechtse krachten. Hierbij is van belang hoe de ervaring, opgedaan in vredesstrijd, vrouwenstrijd, sociale strijd en kraakbewegingen worden geplaatst. De vraag die hierbij op komt is, richten deze bewegingen zich eigenlijk niet tegen het parlementarisme? Of wordt hier de noodzaak van vernieuwing en verdieping van de parlementaire democratie aan de orde gesteld? Naar mijn mening is het laatste het geval, de democratische bewegingen kunnen een stoot geven tot zulk een vernieuwing. Een vernieuwing die trouwens noodzakelijk is voor de democratie in al zijn aspecten. Er bestaat een sterke behoefte om meer inzicht te krijgen in het huidige functioneren van de parlementaire democratie, de ondermijning en afbraak daarvan, het steeds verder binnensluipende geweldselement (de ME). Kortom in het functioneren van de parlementaire democratie onder de huidige kapitalistische machtsverhoudingen.
De vraag wordt gesteld wat zal het antwoord van de communisten zijn wanneer blijkt dat de kapitalisten niet vrijwillig afstand willen doen van hun macht. Mijn mening is dat het antwoord in zo'n situatie van repressie van de zijde van het monopoliekapitaal niet alleen gegeven moet worden door communisten. Het antwoord daarop moet gegeven worden door allen die zich in een progressief machtsblok bevinden, waarin communisten wel een eigen inbreng hebben, maar niet vanuit een geïsoleerde positie een antwoord kunnen opleggen in de strijd tegen repressieve tegenstanders. Wel zullen de communisten een eigen inbreng hebben, waarbij de grote tradities en ervaringen van onze partij in de georganiseerde strijd tegen onderdrukking en fascisme een grote rol speelden.
Toch zal het krachtige antwoord op repressie voortkomen uit een zo sterk mogelijke gegroeide samenwerking tussen alle progressieve krachten. Hoe sterker die eenheid, met des te meer slagvaardigheid kan een antwoord gegeven worden op alle manipulaties van rechts. Zij kunnen wellicht in de kiem gesmoord worden. Vooral ook de banden die progressieve krachten moeten smeden met andere democratische en anti-monopolistische krachten zullen een grote rol daarbij spelen.

Sociale strijd

Een ander themablok is wat zal de rol van de sociale strijd zijn in het optreden voor maatschappelijke veranderingen voor socialisme. Zeker is dat de strijd tegen kapitalisme en voor maatschappelijke veranderingen ondenkbaar is zonder sociale strijd. Hiervoor is al uiteengezet welke rol deze vervult in het bestrijden van de crisis en haar verschijnselen. Hier ligt een verschil van opvatting met de aanpassingstheorieën van de rechtse sociaaldemocratie. Toch zien we, dat als gevolg van gemeenschappelijke actie en dialoog, steeds bredere kringen in de arbeidersbeweging gewonnen worden voor verdediging van het levenspeil en koopkracht, als een positief en crisisbestrijdend element. Gebleken is dat juist in kringen van de vakbeweging een sterke behoefte bestaat aan verdere bestudering van de crisis, de oorzaak en gevolgen, maar vooral ook aan het ontwikkelen van reële beleidsalternatieven door communisten. Ik geloof dat terecht kritiek wordt gebracht op het feit dat in het ontwerp-program te weinig de rol van de vakbeweging in een toekomstperspectief wordt behandeld. Dat zal ongetwijfeld verbeterd moeten worden. Maar nogmaals, tegelijkertijd zullen we ervoor moeten waken, dat dit program niet een soort actueel eisen- en actieprogram wordt. Daarvoor dienen onze actie- en eisenprogramma's zoals we die hebben en bij de samenstelling daarvan zou ongetwijfeld de discussies over het ontwerp-program een rol spelen.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

Vrij veel aandacht wordt er besteed aan de passages in het ontwerp die ingaan op de bestuurlijke verantwoordelijkheid die de CPN opeist. De vraag wordt gesteld, moeten we deze bestuurlijke verantwoordelijkheid wel nemen juist in crisistijd. Worden we dan niet meegezogen in de bezuinigingswoede zoals gepropageerd door de huidige machtshebbers. Geven we daarmee onze revolutionaire strijd voor maatschappelijke veranderingen niet prijs. In het ontwerp wordt juist het opeisen van posities in bestuurlijke organen geplaatst in het kader van progressieve meerderheidsvorming en het terugdringen van rechtse krachten. Naar mijn mening vereist dit terugdringen ook het afdwingen van bestuurlijke posities door communisten en het opbouwen van een relatie van deze posities met bewegingen en acties. Wij weten dat dit grote spanningsvelden oproept. Toch zijn juist wij communisten in staat in dit opzicht een eigen bijdrage te leveren tot democratische vernieuwing in parlementaire en bestuurlijke organen en op te treden tegen afbraak en terugval. Juist in

Vervolg op pagina 4

Vervolg van pagina 3

een periode van crisis met zware aanvallen op alle verworvenheden mogen we deze taken niet opgeven.

Nieuw type partij

Een ander themablok wordt gevormd door de discussie over de partij, haar organisatie, is een nieuw type communistische partij nodig of mogelijk, het democratisch centralisme.

Zal het mogelijk zijn bij een veelzijdige ontwikkeling van onze partij, toch een nieuwe realistische eenheid tot stand te brengen bij besluitvorming over hoofdoriëntatiepunten.

Eerlijk gezegd hangt het antwoord daarvan in sterke mate af van hoe het zal gaan met de besluitvorming rond het program. Het tot stand komen van een program in de richting zoals voorgesteld is niet vanzelfsprekend. Het gaat hier om diepgaande veranderingen die nodig zijn, maar die nog veel discussie en meningenstrijd zal vergen en vooral eigen denkwerk, eigen verwerking van ervaringen, er ons van bewust zijnde, dat er geen model bestaat.

Ik wil, wat dat betreft, herhalen wat in het ontwerp staat: of we nemen zelf initiatief tot vernieuwing, of we worden overspoeld door gebeurtenissen en als non-valeur terzijde geschoven.

Dat is de vraag voor ons, voor de hele communistische beweging. Ik weet, dat het zo stellen van het vraagstuk een zwaar discussiepunt is. Toch liggen de zaken naar mijn mening zo zwaar.

Geschiedenis van de CPN

Er bestaat een sterke drang om de geschiedenis van de CPN grondig onder de loupe te nemen, waarbij door een aantal historici terecht wordt gemeend, dat dit niet uitsluitend kan worden opgedragen aan wetenschappers en historici. Het gaat hier inderdaad om een zaak van de gehele partij en voor de partijleiding. Ik wil hier niets toe of afdoen aan wat gezegd is over grote tradities van de partij waaraan vele partijgenoten in en buiten het partijbestuur een groot en offervaardig deel hebben gehad, ook in het hooghouden van die tradities. Juist voor hen is het mogelijk de zwakke momenten te beoordelen.

Ik wil in dit verband een enkele opmerking maken over het document van de eind vijftiger jaren „De CPN in de oorlog" (het rode boekje), dat nogal veelvuldig in publikaties en discussies aan de orde is. Ik wil verwijzen naar een aantal belangrijke stellingen door Jaap Wolff ontwikkeld, eveneens opgenomen in het laatste nummer van Komma, waarin ik me zeer wel kan vinden. Ik wil als mijn mening geven, dat het nodig is te komen tot revisie van standpunten uit deze periode zoals naar voren gebracht in het „rode boekje" en het afstand nemen daarvan. Dat is ook nodig omdat het verwerpelijk is, de huidige en toekomstige kaders en leden op te zadelen met de verantwoordelijkheid voor een document waarvoor zij geen verantwoordelijkheid hebben gehad en ook niet kunnen dragen. Het gaat hier om een document, dat onder verantwoordelijkheid van het toenmalige partijbestuur tot stand is gekomen in een afschuwelijke sfeer van koude oorlog met lugubere praktijken tegen onze partij en partijgenoten.

Alle intriges die bij oorlogsvoorbereiding hoorden werden op onze partij losgelaten, maar zeker is dat in het geval waar we nu over spreken door ons niet juist werd opgetreden, dat mensen uit onze partij zijn gedreven die dat gezien hun verdienste voor de partij niet verdienden. Dat gebeurde in een sfeer waarin elke overweging als aarzeling werd gezien en elke kritiek als verraad. Inmiddels zijn een aantal, die toen onze partij hebben verlaten, teruggekeerd. Zeker is dat in die periode waarover we nu spreken, eind vijftiger jaren, ook een onderschatting plaats had van wat vooral in de laatste jaren van de oorlog door leidingen en leden werden verricht in antifascistische strijd en aan denkwerk over politieke vernieuwing van ons land na de oorlog.

Al eerder sprak ik over breuken die geheeld en overbrugd moesten worden. (Bijvoorbeeld ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van de CPN en van een bijeenkomst in februari 1981, ter gelegenheid van de herdenking van de Februaristaking).

Het herstellen en het helen van breuken is ook op de toekomst gericht. Het gaat juist nu om verenigen van alle krachten. Het handhaven van onterechte breuken zo goed als het scheppen van nieuwe breuklijnen is rampzalig. Het richt zich tegen vredesstrijd nu, tegen vereniging van alle krachten tegen rechts. De vraag waarvoor iedereen, die de partij een goed hart toedraagt, nu staat,is waar sta je in het politieke leven in Nederland. Hoe sta je tegenover de huidige discussies in onze partij. En een ieder die mee wil gaan in de richting zoals we die nu in zijn geslagen kan lid zijn van onze partij.

„Internationale communistische beweging"

Tenslotte iets over de veel besproken „internationale communistische beweging". Bestaat deze, is er zo'n beweging, moet die wel bestaan? Het gaat hierbij tevens om onze relaties met andere partijen. Er is veel discussie daarover, maar toch zijn nergens de overwegingen tot de internationale betrekkingen, zoals aangegeven in het ontwerp, bestreden.

Met name ook niet de noodzaak om betrekkingen te onderhouden met andere progressieve partijen.

Ik denk, dat
we bij onze kritische positie tegelijkertijd moeten zoeken naar nieuwe vormen van internationalisme en daar inhoud aan moeten geven.

Maar iets is nog niet nieuw doordat je het nieuw noemt. Wat moeten de kenmerken zijn van de nieuwe internationale samenwerking? Ik wil er een paar noemen: Doel moet zijn: concrete gemeenschappelijke vredesstrijd. Optreden tegen het blokdenken en de daaruit voortvloeiende oorlogsspanningen. Voor zelfbeschikingsrecht en nationale onafhankelijkheid.

Doel van internationale samenwerking moet zijn: het ontwikkelen van praktische solidariteit met de derde wereld, waarover wij ook vooral met de Cubaanse communisten hebben gesproken. Een praktische solidariteit die tot uiting moet komen in strijd naar vrijheid tegen kolonialisme, in strijd tegen rijk gezaaide generaalsregiems, in de derde weeld (Indonesië, Chili, Argentinië, Pakistan enz.).

Doel moet zijn gemeenschappelijk optreden tegen de crisis, vooral door het ontwikkelen van progressieve alternatieven.

Een eigen gebouw voor CPN-Gelderland

Het distrikt Centraal Gelderland heeft weer een eigen ruimte. Met ingang van 1 mei j.l. heeft dit distrikt beslag weten te leggen op een ruim winkelpand in Arnhem aan de Van Slichtenhorststraat. In dit pand zullen naast een winkeltje waarin boeken en brochures verkocht gaan worden, kantoor-, werk- en vergaderruimte komen voor het distrikt, de afdeling Arnhem en de medewerkers van de PSP/CPN-fraktie in de Provinciale Staten van Gelderland. Bij de Statenverkiezingen in maart j.l. werden 3 zetels veroverd op een gezamenlijke lijst van PSP en CPN: 2 PSP-ers en 1 CPN-er zorgen nu sinds 2 juni voor de nodige aktie in de Gelderse Staten (al gelijk de eerste vergadering zorgden zij voor enige opschudding door het aanvragen van een interpellatie over de verlening van een vergunning aan de KEMA voor het doen van proeven met kernenergie).

Dat sukses bij de Statenverkiezingen staat niet op zichzelf. Het is natuurlijk een enorme doorbraak dat we voor het eerst sinds bijna 25 jaar weer een kommunist in de Gelderse Staten hebben. Maar dat verkiezingsresultaat komt niet uit de lucht vallen. De laatste jaren heeft onze partij in Gelderland flink in aanzien gewonnen en hebben we ons ook behoorlijk weten te versterken. De ingebruikname van een eigen ruimte is daar mede een uitdrukking van.

Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen heeft deze ontwikkeling zich verder doorgezet. In Nijmegen werd op een eigen lijst de 24 jaar geleden verloren gegane zetel weer veroverd en in Wageningen haalde een gezamenlijke lijst van CPN, PSP en PPR zelfs 4 zetels (tegen daarvoor 2 voor PSP/PPR). In Ede namen kommunisten deel aan de lijst Progressief Ede die van 1 naar 2 zetels ging. In een aantal andere plaatsen (Arnhem, Renkum, Zevenaar, Rheden) — al of niet op gezamenlijke lijsten — lukte het nog (net) niet om over de streep te komen.

Leden- en abonneewinst

Er worden in dit distrikt flink wat nieuwe leden voor de partij gewonnen en ook het aantal abonnees op De Waarheid groeit gestaag. Fons van Esbroeck, al tientallen jaren verantwoordelijk voor het werk met de krant in deze regio, is er maar wat trots op: „Ik heb in Amsterdam gehoord dat we er met onze abonneewinst wel heel positief uitkomen in vergelijking met andere distrikten. Het doet me ontzettend goed dat mee te mogen maken. En de winst zit 'm niet alleen in de grote plaatsen zoals Nijmegen, Arnhem en Wageningen, maar ook in de zogenaamde witte gebieden. Op 't ogenblik werken we hard aan de uitbreiding van de eigen bezorging van de krant. Na Nijmegen en Wageningen hopen we binnenkort ook in Arnhem, Velp, Rheden, Dieren en Zevenaar de krant een dag eerder bij de mensen in de bus te laten glijden. Dat zal ongetwijfeld ook weer abonneewinst opleveren."

Met name in de Achterhoek — wat toch een vrij afgesloten gebied is — zit de groei er goed in. Uit kleine dorpjes waar de CPN eigenlijk nog nooit iets van zich heeft laten horen, komen zomaar opeens aanmeldingen binnen. Er wordt nu langzaamaan toegewerkt naar de oprichting van nieuwe afdelingen in Wisch/Gendringen, de gemeente Rheden en Lichtenvoorde/Winterswijk. Maar ook een plaats als Arnhem springt er echt uit.

Opvallend

Arnhem is een belangrijke plaats geweest in de geschiedenis van de arbeidersbeweging. Als je kijkt waar vakbonden en andere organisaties van de werkers het eerst werden opgericht, dan is Arnhem vrijwel altijd ergens bovenaan de lijst te vinden. Ook de EVC is hier na de oorlog erg sterk geweest. Belangrijke bedrijfstakken in deze regio — zoals scheepsbouw, AKU/Enka, sigarenindustrie — zijn evenwel behoorlijk in verval geraakt. Bovendien heeft de partij hier enorm te lijden gehad van de interne partijstrijd aan het eind van de jaren vijftig. De partij is daardoor enorm verzwakt. De kiezersaanhang is in Arnhem in verhouding tot het ledental nog wel altijd vrij groot gebleven. Onze laatste zetel in de Arnhemse gemeenteraad hebben we pas 4 jaar geleden verloren.

De laatste tijd begint er een duidelijke kentering te komen. De leden stromen echt toe. In een jaar tijd is de afdeling met zo'n 20 tot 25% gegroeid! Uit alle hoeken van de stad en alle lagen van de bevolking komen nieuwe aanmeldingen.

Opvallend in dit distrikt is dat we niet zozeer bezig zijn posities terug te veroveren die in de periode 1974—'78 (met als dieptepunt de verkiezingsnederlaag van 1977) verloren zijn gegaan, maar veel meer moeten vergelijken met de periode van zo'n 25 jaar geleden. Wat er toen gebeurd is, is zeker in dit distrikt katastrofaal geweest voor onze partij en de gehele arbeidersbeweging.

In de diskussie over deze periode uit de partijgeschiedenis, die zich vooral toespitst op het rapport „De CPN in de oorlog" en de royementen van partijbestuurders, zou er volgens mij ook veel meer gekeken moeten worden naar de gevolgen van deze partijstrijd in afdelingen en distrikten en voor de aanhang van de partij onder de bevolking. Vaak is daarover maar heel weinig bekend.

Organisatieproblemen

Een dergelijke ontwikkeling binnen ons distrikt stelt nieuwe eisen aan de partijorganisatie. De veroverde posities in Staten en gemeenteraden leggen een ekstra beslag op het toch al niet dicht gezaaide „partijkader" (daarmee bedoel ik met name leden die zich in de eerste plaats willen inzetten voor het besturen en de organisatie van de partij en het parlementaire werk). Bovendien brengt de struktuur van ons distrikt een aantal ekstra problemen met zich mee: de uitgestrektheid van het gebied (de afstand Wageningen-Winterswijk is bijna 100 km!), 2 behoorlijk grote steden (Arnhem en Nijmegen) met tegen de 150.000 inwoners die hoge eisen stellen aan afdelingsbesturen, de diversiteit binnen het district (stedelijke kernen, Wageningen, Achterhoek, Veluwe, Betuwe): een gebied dat eigenlijk geen eenheid is.

Problemen waar niet makkelijk een oplossing voor te vinden is. Er is geen voor de hand liggende andere indeling van het distrikt (eerder zou een verdere uitbreiding van het gebied wenselijk zijn voor een betere aansluiting bij de provinciegrenzen). Aanstelling van „bezoldigde bestuurders" is voor mensen persoonlijk vaak niet aantrekkelijk, financieel nauwelijks haalbaar en kwa organisatieprincipes niet ideaal. Dit soort problemen die natuurlijk niet alleen in ons distrikt spelen, zouden binnen de partij eens wat systematieser bediskussieerd moeten worden. Alleen dan is het mogelijk echte alternatieven te vinden. Het politiek sekretariaat als duobaan zoals dat in een vorige ledenkrant beschreven werd, betekent misschien een afzwakking van deze binnen het demokraties-centralisme zwaar beladen funktie (spreiding van verantwoordelijkheden binnen een bestuur), maar betekent nog niet een persoonlijke taakverlichting van bestuursleden. De duobanen in de Amsterdamse gemeenteraad gaan misschien meer in de richting, maar in hoeverre zijn die realiseerbaar, wanneer je met een struktureel tekort aan beschikbare mensen zit?

Gelderland ook politiek interessant

Zo leidde mijn verhaal over de ingebruikname van een eigen gebouw in het distrikt Centraal Gelderland tot een aantal bespiegelingen over de partijorganisatie. Het zou interessant zijn om de politieke ontwikkelingen in ons distrikt ook inhoudelijk eens te beschrijven. Daarin zijn namelijk een aantal interessante aspekten die binnen de partij(organen) en De Waarheid vaak veel te weinig aandacht krijgen. Daar waag ik me nu niet meer aan. Het ging me er hier om aan te geven dat de CPN in Gelderland met dit nieuwe pand een belangrijke stap gezet heeft naar de verdere versterking van de partij in deze regio.

THEO BENEDER

GEDRUKT

Méér donateurs voor de CPN!

Waar die CPN allemaal mee bezig is. Elke dag weer. Talloze communisten zijn aktief. Tegen de kernraketten. In de vrouwenbeweging. Op bedrijven en instellingen en in de dialoog van Driebergen. In buurten en op scholen. En in hun eigen partij. Met discussies en debatten. Over welke weg naar welke vorm van een betere maatschappij. Over De Waarheid als progressief dagblad voor links Nederland.

In alle hevigheid wordt alles besproken en wordt er keihard gewerkt aan verbetering, verandering en vernieuwing. Communisten doen dat niet alleen. Integendeel: samen met andere progressieve, linkse mensen wordt er geknokt en gediscussieerd. De CPN kan niet zonder deze mensen en deze mensen kunnen niet zonder de CPN. Ze hebben elkaar nodig.

Daarom: wordt donateur van de CPN. Kom erbij..... Want de CPN heeft méér vrienden en vriendinnen nodig die de CPN een warm hart toedragen. Dat is niet alleen een financiële zaak..... Hoewel dat laatste zeker niet onbelangrijk is. Integendeel! Meer donateurs voor de CPN?
Hard nodig!!!!!!!!

Hoezo Incasso?

Voor het eerst gaat de CPN op grote (georganiseerde) schaal gebruik maken van de mogelijkheden die de Postgiro biedt om op een moderne en snelle manier financiële solidariteit te organiseren.
En dat is zeker voor de CPN geen overbodige luxe. De bedoeling is dat een heleboel mensen in en om de CPN die partij machtigen om ***maandelijks*** een ***vast*** bedrag van zijn of haar giro- of bankrekening af te schrijven. Dat heet officieel een ,,incasso-opdracht".

Wat zijn daar nu de voordelen van?

Op de eerste plaats worden de actieve CPN-afdelingen van een hoop werk ontlast.
Dat betekent in praktijk dat niet alleen meer energie gestoken kan worden in andere politieke activiteiten die zo hard nodig zijn; maar ook dat toegezegde donatie op deze wijze voor bijna 100% geïnd kan worden.
Het landelijk apparaat van de CPN kan op deze wijze veel sneller en regelmatiger over de nodige financiële armslag beschikken, en de verwerking en verantwoording kan sterk vereenvoudigd worden door het gebruik van de computer.
Als donateur heb je er haast geen omkijken meer naar: je moet alleen niet al te rood op bank- of girorekening staan... Bovendien maakt deze wijze van betalen het mogelijk om grote bedragen over een veel grotere periode uit te spreiden zodat het niet meteen zo'n aderlating hoeft te zijn.

En de nadelen?

Er zijn mensen die zeggen: een incasso? dan ben je geen baas meer over je eigen portemonnee.
Dat is NIET waar! De donateur bepaalt of hij of zij de incasso stopzet of wijzigt. De speciale ,,intrekking machtiging-kaart" hoeft maar opgestuurd te worden en alles staat stop.
Het is zelfs mogelijk om binnen een maand het van de rekening afgeschreven bedrag terug te eisen. Dat is een recht. Voor iedere wijziging, opzegging of verhoging: zelfs een telefoontje (CPN, afd. financiën 020-262565 tst. 12) is voldoende.

Scheppen met geld...

Regelmatig doet de CPN een beroep op haar vrienden en vriendinnen om de aktiviteiten van deze partij financiëel te ondersteunen. De laatste maanden nog werden er regelmatig oproepen in het dagblad De Waarheid gedaan om de verkiezingskas van de CPN te vullen. Die was leeg. Helemaal leeg. Er hebben dit jaar al twee campagnes plaatsgevonden voor Staten en gemeenteraden (en met succes!). Een derde campagne er over heen is eigenlijk teveel van het goede. Het geld is op.

Geen wonder ook als je ziet welke enorme uitgaven er in de afgelopen tijd nodig waren. De cijfers zullen zo langzamerhand wel bekend zijn. Maar de aanschaf en financiering van gebouw ,,Sibilla" heeft handen vol geld gekost en.... kost het nog steeds.
Daarnaast worden nog tal van uitgaven gedaan die wel **moeten.**
Summier voorlichtingsmateriaal, telefoon- en portokosten, lonen en sociale lasten, bedrijfskranten, huur van kantoren, reiskosten, manifesten, spandoeken enzovoort. De lijst van posten die allemaal op de begroting van de CPN staan is nog langer te maken. En.... dat kost scheppen met geld. En dan gaat het om bedragen die tussen de tweeëneenhalf en drie miljoen **per jaar** liggen. En wie zal dat betalen?
Juist: op de eerste plaats al degenen die steeds maar weer hun solidariteit met de CPN laten merken.
Het afgelopen jaar bracht dat alleen al aan financiële campagnes een miljoen op. Zullen we dat maar weer doen?

Band tussen donateurs en CPN aanhalen.

Mensen worden donateur van de CPN. Om wat voor reden dan ook. Dat mag geen eenrichtingsverkeer zijn. Want ook donateurs willen geïnformeerd worden. Wat speelt zich binnen de CPN af? Wat doet ze, wat is ze? Waar geeft ze haar geld aan uit? Mensen die geen CPN-ledenvergaderingen bezoeken (omdat ze geen lid zijn of om andere redenen) moeten op de hoogte kunnen blijven.

Dat kan: via dit blad

Hoewel dit jonge maandblad zijn formule nog aan het zoeken is, komt het nu al tegemoet aan de vraag naar informatie over standpunt-bepaling van en discussie in de CPN.
Iedere donateur heeft dan ook **recht** op de CPN-ledenkrant. Daarom: een ieder die per automatische incasso zijn of haar donatie overmaakt (met een minimum van *f* 2,50 per maand) krijgt automatisch als tegenprestatie de CPN-ledenkrant thuisgestuurd. Per post. Meteen na het verschijnen. Dus: iedereen die dit op prijs stelt: maak je donatie per automatische incasso over. En ontvang de CPN-ledenkrant. Doen!

Vervolg van pagina 1

stige maatschappelijke crisis hier (en ook in landen met een socialistisch productiestelsel), en op de dreiging van een atoomoorlog.
In dat kader is ook steeds aan de orde geweest — en is dat nu nog — het doorbreken van verstarde partijpolitieke scheidslijnen, die deels verbonden zijn met het politieke klimaat in de koude oorlog en die een belemmering vormen voor progressieve samenwerking nu. Direct hiermee samen hangt ook de noodzaak van het helen van breuken in de arbeidersbeweging, met mensen die ten onrechte van de communistische partij verwijderd zijn geraakt en daar nu weer deel van willen uitmaken, wat inmiddels al in een aantal gevallen is gebeurd.
Dit streven van onze partij is naar voren gekomen in ons optreden landelijk en plaatselijk, en in diverse interviews, publicaties en redevoeringen van partijleden in en buiten besturen.
Bij dit proces van vernieuwing hoort een kritische verwerking van het verleden — niet om het gedrag van personen nauwkeurig onder de loep te nemen, alsof dat los zou staan van maatschappelijke verhoudingen op een bepaald moment — maar om waardevolle tradities beter naar waarde te kunnen schatten en tegelijk te breken met oude patronen die we nu als schadelijk ondervinden in het streven naar een progressieve meerderheidsvorming.
Bij de verwerking van het verleden is herhaaldelijk de periode '56-'58 aan de orde en de manier waarop de partijstrijd zich toen voltrok. Het is een soort symbool geworden hoewel er ongetwijfeld veel meer voorbeelden van oude structuren en patronen in onze partijgeschiedenis te vinden zijn waar we nu mee gebroken hebben. Tegen die achtergrond moet de discussie geplaatst worden over het voorstel tot intrekking van het betrokken rapport als partijdocument, waarmee we thans zijn gekomen.
In de discussie ontstond spoedig overeenstemming over de wenselijkheid zonder verder uitstel over te gaan tot publicatie van de motieven die ten grondslag liggen aan het voorstel voor het congres.
Een redactiecommissie werd benoemd om op grond van de voorgestelde ontwerp-teksten en de in de discussie naar voren gekomen overwegingen een ontwerp tekst te formuleren.
Na een enkele redactionele wijziging kreeg deze vervolgens de unanieme instemming van het partijbestuur. De betrokken tekst is gepubliceerd in De Waarheid van ... juni.

WIJ HADDEN EEN IDEE

Boekhandel Pegasus
Leidsestraat 25
Amsterdam
1017 NT

Onder de naam PEGASUS BOEKENKRING begonnen we ruim een jaar geleden een experiment

HOE WERKT DE BOEKENKRING

U ontvangt regelmatig onze aanbiedingslijst. Daarin treft u een actuele selectie boeken aan, maar gewoonlijk ook één speciaal aanbiedingsboek, dat juist verschenen is. Dat aanbiedingsboek kunt u bestellen met een bij de folder ingesloten girokaart. U betaalt geen verzendkosten. Wilt u een ander boek bestellen, dan stuurt u ons de bijgevoegde bestelkaart toe. Wij zorgen voor prompte toezending.

Onze aanbiedingsboeken

Tot nu toe ontvingen de deelnemers aan onze Boekenkring zes maal een geselecteerd aanbod met per keer een keuze uit 30-50 boeken op het gebied van politiek, ideologie etc., maar ook romans, fotoboeken en kinderboeken.
Vijf keer was daar een speciaal aanbiedingsboek bij. Dat waren:

- Het zware zand, van A. Rybakov. Een opzienbarende roman over een joodse familie in de Sowjet-Unie.
- De houtjes van God, van Sembene Ousmane. Een prachtige Afrikaanse roman over de strijd van mannen en vrouwen tijdens een spoorwegstaking.
- De arbeidersfotografen, van Flip Bool en Jeroen de Vries. Een schitterend fotoboek over camera en crisis in de jaren '30.
- Witte Ko, herinneringen uit het gewapend verzet. Het levensverhaal van Jan Brasser, opgetekend door Otto Kraan.
- Vrouwen van Nicaragua, door Alice Loeters. Een politiek reisboek over de positie van de vrouw na de Sandinistische revolutie

WIJ NODIGEN U UIT

Stuur de onderstaande bon in en verzeker u van de ontvangst van onze aanbiedingsfolders. U kunt de bon zonder postzegel verzenden, in een open enveloppe naar: PEGASUS, antwoordnummer 2688, 1000 RA Amsterdam.

Ja, zend mij in het vervolg zonder enige verplichting uw informatiemateriaal van de PEGASUS BOEKENKRING

Naam_____

Adres_____

Postcode_____ Woonplaats_____

Postgironummer_____

Van deze gelegenheid maak ik gebruik om de volgende boeken bij u te bestellen (ik krijg daarvoor een acceptgirokaart toegezonden en betaal geen verzendkosten).

☐ Het zware zand	*f* 40.--
☐ De houtjes van God	*f* 27.50
☐ De arbeidersfotografen	*f* 29.50
☐ Witte Ko	*f* 22.50
☐ Vrouwen van Nicaragua	*f* 17.50

Datum_____ Handtekening_____

MERKWAARDIGE GERUCHTEN

De doorgaans welingelichte kringen blijken nu ook in de CPN te bestaan en ze verrasten ons op een zoele zomeravond met een tweetal merkwaardige geruchten. Eén. *Er bestaan CPN-afdelingen waar een derde van de leden niet geabonneerd blijkt te zijn op het volksdagblad voor Nederland, De Waarheid.*
Geloof je het niet?
Wat? Je hoort daar ook bij?
Help dit onsmakelijke gerucht dan even de wereld uit en wordt abonnee!
Twee. *Een uiterst geheim en daarom interessant onderzoek toont aan dat drastische uitbreiding van het abonneetal van De Waarheid het best via de abonnees bereikt kan worden.*
De vriend, vriendin, kennis, collega, familie, enz., enz. Open voor De Waarheid deuren die voorheen gesloten bleven. De sleutel tot het sukses? Jij!

ook voor u
De Waarheid

Ik abonneer mij voor minimaal 3 maanden op De Waarheid en ontvang de krant

4 WEKEN GRATIS

naam .....

adres .....

postcode .....**woonplaats** .....

gironummer .....

○ maandelijks **16,45** (studenten **12,35**) alleen automatisch per giro ○ per kwartaal **49,35** (studenten **37,05**) per acceptgirokaart ○ per kwitantie.

Ik win een nieuwe abonnee en kies het volgende cadeautje:
○ ,,Witte Ko", door Otto Kraan ○ ,,De regentrommen", door Ismail Kadare
○ Fotoboek vrouwenstaking 1981.

naam .....

adres .....

postcode .....**woonplaats** .....

Deze bon opsturen naar Dagblad De Waarheid, Antwoordnummer 2518, 1000 PA Amsterdam. Een postzegel plakken is niet nodig.

Overdruk uit Ipso-tijdschrift Komma.

Geschiedschrijving zonder archief

Interview met Henk Hoekstra

Waarom is er in het Ontwerp zoveel ruimte ingeruimd voor de geschiedenis van de partij en de Nederlandse arbeidersbeweging?
Onze partij is verbonden met die geschiedenis. Het was vreemd geweest als het Ontwerp geen kaders had geschapen voor een kritische en ook positieve beschouwing van het verleden. Dat verleden is ter discussie. Op het ogenblik is het zelfs zo dat de discussies in de partij niet zozeer gaan over toekomstvisies als wel over de geschiedenis.

Je roept in de toelichting op het ontwerp-program en in het program zelf op tot het doen van onderzoek naar de geschiedenis van de partij. Maar intussen blijft het archief van de partij gesloten. Hoe kan er nou onderzoek gedaan worden zonder dat het archief ter beschikking wordt gesteld?
Dat kan inderdaad niet. Gaandeweg zal er ook in deze wel meer openheid komen. Maar ik zit zelf met dit probleem: in dat archief zitten natuurlijk ook stukken over personen en ik vind eerlijk gezegd dat als je overgaat tot publikatie daarvan, je dat onmogelijk zonder toestemming van die personen kunt doen. Dat is een probleem, want ik zou me kunnen voorstellen dat men wel eens precies zou willen nagaan wat er bijvoorbeeld over De Groot te vinden is. En het gaat niet eens over De Groot alleen, ook over andere mensen. Soms zijn ze nog lid van de partij, soms niet. Maar je schopt wel wat overhoop natuurlijk.

Bestaan er überhaupt notulen van dagelijks bestuurszittingen?
Er bestaan verslagen, maar we hebben geen systeem van goedgekeurde notulen. Eén van de vragen die momenteel rijzen als je het hebt over het functioneren van het partijbestuur is of dat wel juist is. Er zijn altijd verslagen gemaakt. Bij het maken van notulen is er het probleem dat je vastgelegd kan worden op uitspraken die niet als standpunt maar als overwegingen, op weg naar het vormen van een mening, bedoeld waren. En we hebben een situatie gekend in onze partij dat elke overweging gezien werd als wankelmoedigheid. Dat was ook een soort stalinisme en het was heel ernstig.

Er is in de CPN geen eenduidige beoordeling van een reeks van dingen die in het verleden gebeurd zijn. Er is bijvoorbeeld een discussie over de partijstrijd in '58 naar aanleiding van het artikel daarover van Arnold Koper in Komma. Hoe beoordeel jij dat conflict? Ging het inderdaad alleen om de EVC of speelde ook de stalinisme-discussie een rol?
Ik vind werkelijk dat die twee dingen door elkaar liepen: de discussie over de vakbeweging en het al dan niet handhaven van de patronen van de Cominform.
En daar weer dwars doorheen liep het functioneren van de leiding. Eén van de belangrijkste vragen van het stalinisme is de vraag hoe een leider zich verhoudt tot de leiding van de partij. Trouwens, dat geldt niet alleen voor de communistische beweging, maar ook voor de sociaal-democratie. Is een leider ook gebonden aan partij-discipline of is de partijleiding gebonden aan de discipline die een leider voorschrijft? In de periode van '58 speelde ook een rol dat een aanval op de leider gezien werd als een aanval op de leiding, terwijl op hetzelfde moment de verhouding tussen leider en leiding niet duidelijk was. Dat maakte die hele vakbewegingskwestie heel onduidelijk: wie was nou eigenlijk voor de opheffing van de EVC. In de leiding was er verschil van mening over maar dat werd niet duidelijk omdat de leiding, als er van buitenaf aanvallen op de leider gedaan werden, die leider verdedigde.

Hoe sta jij tegenover mensen die in de discussie rond '58 standpunten innamen die nu ook in het ontwerp-program staan, maar die indertijd vanwege die standpunten zijn weggewerkt of weggegaan?
Als die mensen zich kunnen vinden in dit Ontwerp dan zou ik niet weten waarom ze niet in onze partij zouden horen.

Vindt je niet dat de partij zèlf een initiatief zou moeten nemen in die richting?
Dat is al gebeurd.

Er is niet publiekelijk gezegd: wij hebben die en die mensen beschuldigd van agentendom en andere slechte dingen en dat nemen we hierbij terug.
Dat moment komt nog. Maar het is absoluut niet zo dat die beschuldigingen, zoals onder meer neergelegd in het rode boekje ,,De CPN in de oorlog", aan één persoon kunnen worden toegeschreven. Dat boekje weerspiegelde een algemene gedachtengang die te maken had met de buitengewoon gespannen situatie. De trauma's die er bestonden, de agenten-kwesties... De stellingname van toen is absoluut aan revisie toe, is mijn mening. Maar ga niet beginnen over namen. Als voorzitter moet ik in deze een grote behoedzaamheid betrachten.

Je hoeft toch niet onmiddellijk namen te noemen. Je hoeft toch niet te zeggen wie je wilt ,,rehabiliteren". Je kan gewoon zeggen: we nemen de toen geuite beschuldigingen en de wijze waarop mensen behandeld zijn terug.
Jazeker, dat gaat ook wel gebeuren. Daar ben ik van overtuigd.

Geen revisionisme

In je toelichting op het ontwerp-program heb je gezegd dat als de CPN niet voor vernieuwing kiest, dat het einde van de CPN zal betekenen. Je weet ongetwijfeld dat er een heleboel communisten zijn die het omgekeerde denken. Er zijn communisten die zeggen: als de partij de door het Ontwerp aangegeven richting opgaat dan is alles voor niks geweest. Jij kan je waarschijnlijk beter dan wij in de gedachten van die mensen verplaatsen. Hoe sta jij tegenover hun mening?
Ik denk dat die mensen in een verkrampte denkwereld leven. Ik ken die discussies. Het zijn de discussies van mensen die zichzelf tot de harde communistische kern rekenen. Daar zitten ook jonge mensen tussen. Maar ik geloof dat niets zo oncommunistisch is dan onveranderlijkheid. In dit ontwerp-program wordt in ogenschouw genomen welke geweldige veranderingen er in de wereld hebben plaatsgevonden. We signaleren dat op dit moment het vraagstuk van de vrede absolute prioriteit heeft. Je kan het vraagstuk van de vrede eenvoudig niet meer behandelen zoals het gebeurde in de periode van 1917 of in de periode van 1920 tot 1970. Communist zijn, vind ik, betekent niet stil blijven staan bij wat eens geweest is, niet vasthouden aan bepaalde begrippen, je niet buiten de realiteit plaatsen en je niet distantiëren van bewegingen die in menig opzicht vaak veel verder zijn dan sommige communisten.

Maar dan neem je toch heel erg afstand van de manier waarop de CPN jarenlang functioneerde en waarbij er ongeacht de veranderende toestand vaak wèl werd vastgehouden aan oude standpunten. Je roept nu op tot onafhankelijk denken en dat vind je zo ongeveer hetzelfde als communist zijn. Dat wijst er toch op dat er kennelijk jarenlang niet onafhankelijk gedacht is in de CPN.
Nee, dat gaat me te ver. Maar ik denk wel dat we moeten constateren dat er bepaalde patronen bestonden waardoor het onafhankelijk denken van communisten, het uitgaan van hun eigen ervaringen en ideeën, belemmerd werd. Ook communisten passen hun denken aan realiteiten aan maar een feit is dat er nu andere realiteiten zijn dan vroeger. Er is een tijd geweest dat de communisten spraken over één socialistisch land, de Sowjet-Unie, dat verdedigd moest worden tegen interventie en vernietiging. Dat was niet zozeer niet onafhankelijk durven denken. Het was zo dat communisten zich in een bepaalde episode, naar mijn mening terecht, opwierpen als de verdedigers van een buitengewoon belangrijk experiment. Inmiddels hebben we kennis genomen van wat men het reële socialisme noemt en van de verwordingsverschijnselen die zich ook daar hebben voorgedaan. De communistische beweging is sinds 1917 een wereldomvattende beweging geworden met een onvermijdelijke diversiteit. Ik vind zelf één van de verstarrendste dingen, één van de dingen waar ik de meeste kritiek op heb, dat de communistische beweging geen gedurfd antwoord heeft gegeven op die ontstane diversiteit. Er wordt nog steeds gedaan alsof het socialisme beperkt is tot één bepaald land of één bepaalde groep. Nog steeds heb je dat patroon dat één bepaald centrum — Moskou — verondersteld wordt de wijsheid in pacht te hebben. Er zijn mensen die op grond van de geschiedenis denken dat de Sowjet-Unie en andere Oosteuropese landen nóg een inspiratiebron zijn. Maar daar is geen sprake van. Integendeel. De gebeurtenissen in wat de socialistische landen genoemd worden werken buitengewoon desintegrerend en leiden tot desillusies. Als je die realiteiten buiten beschouwing laat hou je op communist te zijn. Je komt daar niet onderuit door mensen die naar vernieuwing streven van revisionisme te gaan beschuldigen. Het is toch paradoxaal dat de CPN revisionistisch zou zijn omdat ze voor vernieuwing is. Ik vind dat het revolutionaire van communist zijn niet alleen in het handelen maar ook in het denken zit.

Het is heel positief dat koerswijzigingen tegenwoordig als zodanig erkend en herkend worden. Tegelijkertijd was het altijd één van de charmes van de communistische partij dat ze niet van de ene op de andere dag met koerswijzigingen kwam, zoals de PvdA vaak verweten wordt.
Het belangrijkste vind ik dat we op dit moment, met dit ontwerp-program, bezig zijn een lange-termijn visie te ontwikkelen. Een toekomstvisie. Daar heeft het ons al vanaf de Tweede Wereldoorlog aan ontbroken. We proberen op dit moment te formuleren wat wij onder socialisme in Nederland verstaan, hoe wij vinden dat dit socialisme zou moeten zijn. Maar de goede lezer van het ontwerp-program begrijpt dat daarin ook besloten ligt wat wij überhaupt onder socialisme willen verstaan. Verder geven we in het ontwerp-program aan hoe we socialisme tot stand denken te kunnen brengen. We geven aan dat we dat zeker niet alleen kunnen, maar dat we daarvoor bondgenoten moeten vinden, coalities, macht moeten vormen samen met socialisten, pacifisten, radicalen en progressieve mensen van andere schakeringen. We zetten dus een koers uit. Als je een program hebt ben je in staat om coalities aan te gaan en compromissen te sluiten. Als je geen enkel idee hebt van wat voor lijn je wilt volgen, van een doel en van de weg naar dat doel ben je ook niet in staat tot compromissen, tot overeenkomsten met anderen en dan verval je tot wat sommigen revisionisme noemen. Je bent dan alleen in staat tot opportunisme, tot bondgenootschappen omwille van het moment. Dat is wat ik de sociaal-democratie verwijt: die handelt uitsluitend vanuit het idee dat ze nù koste wat het kost de macht moeten hebben, zonder een duidelijke visie op de toekomst. Wij zeggen: dit is ons idee, dat denken we zo en zo te bereiken en dàt stelt ons in staat om — terwijl we op koers liggen — afhankelijk van de situatie, koerswijzigingen te maken. Dat is buitengewoon belangrijk. Voor een politieke partij is een program dat je in staat stelt politiek te bedrijven onmisbaar. Een politieke partij moet een doelstelling, een ideaal hebben. Elke communistische partij moet dat hebben. Die idealen moeten niet steriel zijn, je moet niet alleen formuleren wat je zelf wilt, je moet vooral luisteren naar bewegingen, naar nieuwe idealen die geformuleerd worden door die bewegingen.
Tegelijkertijd moet je als partij proberen via praktische politiek die idealen te verwezenlijken. Ik vind dat ons vaak terecht een gebrek aan praktische politiek verweten is. Het feit dat we geen strategische lijnen hadden, zelden of nooit in staat waren een nauwkeurige koers te bepalen en het feit dat we geen praktische politiek konden voeren in concrete situaties hangen indirect met elkaar samen.

We willen nog even terug naar wat je een paar minuten geleden zei over de fase van zeg maar 1917 tot de jaren zeventig, die nu voorbij zou zijn. Je zegt in de toelichting op het ontwerp-program letterlijk: ,,We moeten erkennen dat de periode van het communisme van de twintiger en dertiger tot en met de zeventiger jaren, definitief voorbij is". Waarom ligt dat breekpunt in de zeventiger jaren en niet eerder of later?
Vòòr die tijd werd de toestand voornamelijk bepaald door de koude oorlog. Ik gebruik de koude oorlog niet om fouten die in die periode gemaakt zijn goed te praten. Het was gewoon een keihard gegeven. Het karakter van de koude oorlog was dat er twee tegenover elkaar staande blokken ontstonden in die periode: de NAVO en het Warschaupact. In die periode was het volstrekt nodig om positie te kiezen. Als je als partij zei: we zijn tegen de bewapening, we zijn voor de vrede, dan moest je ook zeggen waar de voornaamste veroorzakers van die bewapening zaten, wie dat waren. Zo ontstond dus een positie die nogal hard was. De koude oorlog werkte duidelijk ook polariserend in eigen land. Er is een periode geweest dat de CPN in Nederland de enige anti-NAVO-partij was.
De toestand is pas veranderd in de periode van de ontspanning die samenviel met het accentueren van de diversiteit in de communistische beweging. Dat had niet alleen op Joegoslavië betrekking. Je kreeg ook die toestand met China en de diverse opvattingen van socialisme en de realisatie daarvan in de verschillende landen in Oost-Europa. Het was ook de periode van de bevrijdingsbewegingen in de Derde Wereld die een grote omvang hadden en in niet geringe mate bijdroegen tot de diversiteit van de totale vrijheidsbeweging waarin communisten opereerden. Er ontstond echt iets nieuws. Toen kreeg je, beginjaren '60 die breuk tussen de Sowjet-Unie en China. Van beide kanten werden toen pogingen gedaan in andere communistische partijen aanhangers te winnen. Wij hebben toen, met dat gevaar voor ogen, gezegd: wij willen daar niks mee te maken hebben. We deelden noch de Chinese, noch de Sowjet-standpunten. Op dat moment hebben we gezegd: wij willen een Nederlandse eg naar het socialisme uitstippelen, we zijn een *onafhankelijke* partij. Daarmee waren we in Europa één van de eerste. Weliswaar waren we een van de eerste die een autonome positie formuleerden maar dat gebeurde zonder dat we daaruit voor onze partij als zodanig de consequentie trokken om te breken met stalinistische patronen die voortkwamen uit de Comintern. Dat is niet gebeurd. Je kan vragen: waarom is dat niet gebeurd? Ik geloof dat het eenvoudigweg niet gebeurd is omdat onze partij daar én qua samenstelling én qua ideologische arbeid niet op voorbereid was. Dat is gaandeweg gebeurd en ik geloof dat we nu op een moment staan dat we dat wèl kunnen doen, dat we voldoende bagage hebben òm het te doen.

Je noemde het Sowjet-Chinese conflict. Wij verbazen ons over het standpunt dat de CPN daarin innam. Niet omdat we het geen goed standpunt vinden, maar omdat uitgerekend De Groot geen partij koos voor de Sowjet-Unie. We nemen aan dat hij toch degene was die de internationale betrekkingen monopoliseerde en dat anderen daar weinig over te vertellen hadden. Had zijn stellingname te maken met zijn ervaringen met Indonesië?
Ongetwijfeld. Bij ons speelde Indonesië natuurlijk een grote rol, niet alleen bij De Groot. Want wat dat betreft steunden de standpunten van de partij op de ervaringen van een aantal mensen bij ons die van groot gewicht waren in die periode, zoals Joop Wolff, Annie van Ommeren, Piet van Staveren en mensen als Ratio Koster. Ikzelf speelde vanuit het ANJV ook een rol. Je kan ons standpunt inzake het Sowjet-Chinese conflict inderdaad niet losmaken van de relaties die wij hadden met onze Indonesische kameraden. Wij waren ook om die reden zeer fel tegen dat Sowjet-Chinese conflict, dat later uitliep op een beschuldiging van Moskou aan de kameraden van de PKI dat ze zich hadden laten leiden door Chinees avonturisme, waarvan ik absoluut zeker weet dat het een leugen was. Een leugen die eigenlijk gepaard ging met — naar mijn mening — een verraad aan de communistische partij van Indonesië. Zo scherp lag dat.

Partijdemocratie

In de toelichting op het ontwerp-program zeg je: ,,Wij moeten bewijzen dat een nieuw type communistische partij mogelijk is." Wat versta je onder zo'n ,,nieuw type communistische partij"?
Eerder zei ik al dat het afwijzen van de categorieën-theorie, waarbij je de partij opsplitst in belangrijke en minder belangrijke categorieën het fundament is geweest voor de ideeën over een partij van een nieuw type. Ik vind dat in zo'n partij plaats moet zijn voor verschillende denkrichtingen en opvattingen. Daarvan uitgaande moet zo'n partij kunnen breken met dogmatische opvattingen van het marxisme-leninisme. Dat betekent niet een breuk met ons verleden. Sommigen identificeren dat wel met een breuk met het verleden maar dat is onterecht. We hebben vele nieuwe mensen in onze partij, we hebben daar hard aan gewerkt, ook degenen die op het ogenblik wel eens worden beschouwd als tegenstanders van vernieuwing. Ze hebben er zèlf aan gewerkt, ze hebben zèlf jarenlang gezegd: onze partij moet een middelgrote partij worden. Da kan toch alleen maar als je een beroep doet op verschillende denkrichtingen in de Nederlandse arbeidersbeweging om zich bij het communisme aam te sluiten.
Per definitie zeg je dan dat je je partij moet openstellen voor het bestaan daarvan. Dàt is het nieuwe type.
Op het moment dat wij moesten beslissen of de partij zich zou afkeren van alles dat in beweging is en zou terugkeren tot het sektendom met een beroep op alle ismen, extreme discipline via hantering van democratisch centralisme (wat je daar dan ook onder mag verstaan) òf dat we zouden gaan vernieuwen, is dat idee van een nieuw type partij ontstaan. De keuze daavoor is nu verder uitgewerkt in het program.

Zo'n nieuw type partij veronderstelt ook partijdemocratie. In de CPN ontbreekt daar het één en ander aan. Neem het partijbestuur, dat in de partij een centrale plaats inneemt. Hoe functioneert dat? Als ,,gewoon lid" heb je daar geen kijk op: er zijn geen notulen, geen besluitenlijsten, er worden voor zover bekend geen stemmingen gehouden. Het ontbreken van openbaarheid maakt controle door de leden onmogelijk. Hoe zie jij dat?
Op dit moment is er al wezenlijk iets aan het veranderen. Tot nu toe hebben we in de leiding altijd gewerkt volgens het principe van overeenstemming. Ik vind dat je dat moet doen waar dat ook maar kan. Waar je unanimiteit kan bereiken zou je waanzinnig zijn dat niet na te streven. Soms kan dat wel leiden tot langdurige zittingen, eenvoudig omdat er verschillende denkrichtingen zijn in onze partij, ook in de leiding. In zekere zin kan je de kwaliteit van de leiding en-met name van de voorzitter afmeten aan de mate waarin deze de verschillende stromingen op gemeenschappelijke doelen weet te richten. Dat is dus iets anders dan het zonder meer bij elkaar houden en daarmee kleurloos maken van verschillende stromingen.
Ik geloof wel dat er meer openbaarheid nodig is. Daarin is nog niet voorzien. Of dat kan hangt ook af van de mate van instemming die het ontwerp-program krijgt. Ook de statuten van de CPN zijn aan revisie toe, maar dat kan pas als er overeenstemming is over de politieke richting van de partij. Als dit ontwerp-program instemming krijgt heeft dat ook consequenties voor het partijbestuur. Want als je zegt dat minderheden niet gediscrimineerd mogen worden dan moet je die minderheden ook uitingsmogelijkheden geven.

Je bedoelt dat er ook in de leiding sprake moet zijn van herkenbare pluriformiteit?
Jazeker. We willen ook publiciteit geven aan de partijbestuurszittingen over het ontwerp-program. *Juist* aan de stellingnamen van personen. We zoeken mogelijkheden om zowel pro- als contra-standpunten naar buiten te brengen en daar zijn we ook wel mee begonnen. Een beetje onwennig, dat geef ik toe, maar daarinspeelt ook het gebrek aan ervaring mee. Ik vind he — wat die openbaarheid betreft — volkomen terecht als leden willen weten wie wat zegt als het bijvoorbeeld gaat om de verkiezing van besturen.

Tot nu toe kreeg je voor de verkiezing van het partijbestuur op het congres een lange lijst met namen en dan zei de kandidaatsbesprekingscommissie zonder al te veel argumenten op wie je het beste kon stemmen.
Daarin is toch wel veel aan het veranderen. De artikelen in De Waarheid zijn vaak verhelderend, daarin kan je vaak opvattingen van mensen terugvinden. Veel meer dan vroeger in elk geval. Soms kan je het uit andere kranten of weekbladen halen. dat vind ik zelf niet zo gelukkig, maar zolang we dat vraagstuk zelf nog niet opgelost hebben kan ik met voorstellen dat het gebeurt. Ik stoor me op het ogenblik in het geheel niet aan zo'n stuk van Tony Hak en anderen in de Volkskrant. Sommigen vinden dat een aanval, ik helemaal niet.

Eén van de grootste taboes in communistische partijen is fractievorming. Je bent voor het erkennen van verschillende denkrichtingen, voor uitingsmogelijkheden voor minderheden. Ben je desondanks voor handhaving van het fractieverbod?
In ben niet zo voor fracties maar het hangt er van af wat je onder fracties verstaat. Ik ben tegen groepen in de partij die een eigen discipline kennen, tegen groepen waarin partijgenoten worden gedwongen tot dubbele loyaliteit: ten opzichte van de partij als geheel en ten opzichte van de groep. Het is ontoelaatbaar als je als partijleiding geen besluiten meer kan nemen omdat verschillende mensen met hun groep moeten overleggen.

Onze ervaring is juist dat het fractieverbod het ontstaan van allerlei ondoorzichtige circuitjes in de hand werkt. Waarom zou een groep niet mogen overleggen. Openbare meningsvorming verheldert alleen maar.
Zulke dingen gebeuren toch al. De redactie van Komma bijvoorbeeld, Ik maak het niet mee, dus ik weet het niet precies. Maar afgaand op de inhoud, meen ik dat er afgesproken is bepaalde opvattingen en bepaalde kritiek naar voren te laten komen. Ik vind dat in de haak, en ik ben ook absoluut geen tegenstander van Komma. Bij het schrijven van het ontwerp-program is trouwens gebruik gemaakt van de stukken van Anders en Benschop. Die teksten zijn niet letterlijk gebruikt, maar als ze het ontwerp hebben gelezen, zullen ze gemerkt hebben dat het een zekere invloed heeft gehad op de formulering van die problemen. Dat is toch prima. Je hoeft het verder niet met alle stukken eens te zijn, maar het activeert het denken. Sommigen staan te steigeren van woede. Dan heeft het toch ook een functie gehad, denk ik dan. Nog een voorbeeld. In januari is er een conferentie van CPN-vrouwen geweest. Zo'n conferentie zou vroeger fractievorming genoemd zijn. Ik vind dat helemaal geen fractievorming.

Als het om vrouwen gaat realiseren veel CPN-leden zich dat de partij bezig is aan een inhaalmanoeuvre. Daarom beschouwen ze het niet als fractievorming. Maar toen Lenin het tot op heden in communistische partijen bestaande fractieverbod instelde ging het om de vakbondspolitiek.
Je komt niet veel verder als je het alleen over vòòr of tégen fractieverbod hebt. Nogmaals: het gaat er om wat je onder een fractie verstaat. Hetzelde geldt voor het democratisch centralisme. In het ontwerp-program wordt gesproken over denkrichtingen. We moeten erkennen dat die er zijn. Je komt er niet door denkrichtingen op te vatten als fracties, omdat je dan die denkrichtingen meteen lokaliseert, in hun bewegingsvrijheid remt en al begint te disciplineren. Nogmaals: mijn idee van fractie is het bijeenkomen van mensen die zich onderwerpen aan een eigen groepsdiscipline waardoor ze hun vrijheid van handelen als individu binnen de partij niet kunnen ontplooien. Ik ben in ieder geval tegen fractievorming die de kiemen in zich heeft van scheuring of van polarisatie binnen de partij. Ik wil geen toestand waarbij mensen niet meer met elkaar in contact komen, een toestand van bevroren

vervolg zie pag. 7

fronten met alle vijandschap die daarbij hoort. Een toestand die niet meer gericht is op dialoog maar op onderscheid. Het accentueren van verschillen moet niet het verdelen of scheuren van de partij tot doel hebben maar moet juist leiden tot het kennisnemen van elkaars standpunten en het van daaruit zoeken naar overeenstemming. Als er geen overeenstemming mogelijk is hoeft dat niet tot breuken te leiden.

Wij vinden dat het fractieverbod moet worden opgeheven en dat er een heel ander criterium moet gelden. Dat is: openbaarheid en controleerbaarheid. Dat moet voor alle groepen in de partij gelden, ook voor besturen.
Goed, met die controleerbaarheid ben ik heb eens. Het gaat er om welke middelen onze partij ter beschikking staan om die controleerbaarheid te realiseren. Het gaat er om de verschillende denkrichtingen in onze partij aan het woord te laten, zichtbaar te maken, juist ter voorkoming van fractievorming. Ter voorkoming dus van een situatie waarin er in onze partij geen discussie meer mogelijk is als gevolg van bevroren fronten.

Welke consequenties heeft het ontwerp-partijprogram voor de partijorganisatie en de partijdemocratie?
Vergaande consequenties. Niet alleen voor de opbouw van de organisatie maar ook voor de positie van de partij. Daar is het ontwerp ook voor bedoeld. Er is in eerste instantie niet gekeken naar interne kwesties. In de toelichting op het ontwerp-program heb ik gezegd dat de partij geen doel is maar een middel. Dat vind ik zelf erg belangrijk. Als je dat vergeet, keer je de boel om. Dan moeten de doelstellingen aangepast worden aan de partij. Ik denk dat meer denkrichtingen hun plaats in onze partij zouden moeten vinden. Vroeger konden uiteenlopende denkrichtingen alleen in en om de sociaal-democratie terecht. Nu zeggen we: het kan ook bij ons. We moeten oude breuken herstellen, niet alleen breuken uit de jaren vijftig en zestig maar ook breuken die al veel ouder zijn, die dateren uit de tijd van bijvoorbeeld Jan en Annie Romein. Breuken met intellectuelen en arbeiders die zich in de periode van de desillusies over het socialisme van ons hebben afgekeerd. Die breuken moeten we proberen te helen. Of dat kan door opnieuw lid te worden van onze partij, dat weet ik niet. Waarschijnlijk moeten we in eerste instantie het vertrouwen herwinnen. Daarvoor zijn stappen van twee kanten nodig. Het herstellen van die breuken is niet alleen nodig vanwege gevoelens van rechtvaardigheid — die een belangrijke rol spelen — maar vooral vanwege het realiseren van de nieuwe doelen die we ons gesteld hebben. Ik zie geen veranderingen in de Nederlandse politiek tot stand komen als er geen nieuwe formatie van progressieve mensen tot stand komt. Daar moet de CPN zich in bewegen. Niet als een apart fenomeen, niet als iets dat zich primair onderscheidt. Als we ons willen onderscheiden, dan moet dat op het gebied van de durf om initiatieven te nemen tot vereniging. Of dat ooit zal leiden tot vereniging van de arbeidersbeweging of van één arbeiderspartij is een heel interessante vraag die op den duur wel aan de orde zal komen. He is niet alleen een kwestie van willen. Zoiets kan alleen maar op grond van het uitbreken uit eigen identiteiten. Dààrvoor is een moderne visie nodig op de identiteit van de Nederlandse communisten. Die visie zijn we aan het ontwikkelen.

Je praat over meerder- en minderheden, over denkrichtingen en pluriformiteit. Hoe verhoudt zich dat tot het democratisch centralisme? In het ontwerp-program wijs je ,,een verstarde leerstellige opvatting van het democratisch-centralisme'' af. Wat wijs je nou eigenlijk af: de verstarde leerstellige opvatting van het democratisch centralisme of het democratisch centralisme als zodanig?
Dat is een ingewikkelde kwestie. Ik heb geprobeerd aan te geven hoe de partijorganisatie zou moeten werken. Ik wijs de verkrampte opvatting van het demoratisch centralisme af. De manier waarop het democratisch centralisme tot nu toe is gehanteerd heeft verkeerd uitgewerkt, is verkeerd geweest en is niet meer mogelijk. Ik heb dit hele vraagstuk over een soort patstelling heen willen tillen. Ik weet dat er veel meningsverschillen over bestaan die niet wezenlijk zijn, die niet weergeven waar het werkelijk over gaat. De vraag is: wat versta je onder democratisch centralisme? In het ontwerp-program wordt de partijorganisatie gedefinieerd en niet het democratisch centralisme en wordt afstand genomen van het democratisch centralisme zoals dat tot nu toe heeft gefunctioneerd. Het democratisch centralisme als staatsvorm wijs ik trouwens sowieso af.
Het gaat me er om dat een partijprogram verenigend werkt. We moeten tolerant zijn. Ik wil geen mensen dwingen. Sommige dingen zijn bewust tolerant en impliciet gesteld. Ik stel er ontzettend veel prijs op om onze veteranen, de mensen die de partij gebracht hebben tot wat die is, te winnen voor het ontwerp-program.

Zullen er toch niet mensen afhaken als je je doelstellingen zo ingrijpend wijzigt?
We moeten ruim de tijd nemen en het program er niet doorheen jagen. Die tijd is noodzakelijk om met elkaar tot overeenstemming te komen. Ik wil geen bevroren situatie in de partij en dat hoeft ook niet. Ik geloof eenvoudig niet dat mensen zich aan de realiteit kunnen onttrekken. Je kan wel de oude dogma's en ismen willen handhaven, maar je moet de decepties ervan erkennen. Neem nou de toestand in Polen. Sommige mensen zeggen dat de Amerikanen dertig jaar lang in Polen hebben geïntrigeerd. En wat is er gebeurd: de Poolse partij is er door vernietigd. Maar nou moet je eens naar de consequentie van die stelling kijken. Zelfs in Nederland is het niet gelukt om de partij te liquideren. Dat lukt wel in Polen. Dat is dus de uitkomst van alle ismes die gehanteerd worden. Wie kan zich nu aan die ongelooflijk harde feiten onttrekken? We hebben te maken met het volstrekte bankroet van de politiek die daar gevoerd is. En het is inderdaad zeer hard voor mensen die jarenlang gevochten hebben tegen de kapitalistische inmenging om dat te erkennen. Het is jammer dat het allemaal zo gegaan is, maar je bent communist om er iets aan te veranderen. Je bent toch geen communist a's je iets dekt dat rot is.

Over democratisch centralisme en echte democratie

De CPN heeft een lange traditie als het gaat om de verdediging van de democratie in binnen- en buitenland. Zij verzet zich heftig tegen ondemocratische tendenzen, zoals fascisme en racisme. Communisten zetten zich in voor de verdieping en de uitbreiding van de Nederlandse democratie. In tegenstelling tot veel politieke partijen ziet de CPN de parlementaire democratie niet als stabiel en onveranderlijk, maar slechts als een stadium in een ontwikkeling naar meer rechtvaardigheid en democratie (kortom socialisme) in onze samenleving.
Deze ontwikkeling naar meer democratie en decentralisatie is niet alleen van toepassing op de organisatie van onze maatschappij maar ook op onze partijorganisatie. Naar mijn mening zullen we moeten zoeken naar een alternatief voor de huidige organisatie, die in het ontwerpbeginselprogram omschreven wordt als een soort verlichte vorm van het democratisch centralisme.
Bij het zoeken naar een nieuwe meer democratische partijorganisatie stuiten we als CPN op een probleem waar weinig andere partijen mee te maken hebben. De CPN is namelijk niet alleen een actiepartij, maar ook een partij waar de besluiten democratisch genomen moeten worden. Het voeren van actie vereist een slagvaardige partijorganisatie terwijl een democratische besluitvorming om veel discussie en dus om tijd vraagt.
Deze twee componenten zijn volstrekt met elkaar in tegenspraak, en tasten elkaar wederzijds aan. Nu is dit niet alleen een probleem van de laatste tijd, vroeger kampte men met dezelfde moeilijkheden, maar dan met dit verschil dat de CPN haar activiteiten moest verrichten in een haar vijandig gezinde omgeving. Dit vereiste een partijorganisatie die (bijna letterlijk) van zich af moest kunnen bijten.
Zoals water automatisch naar het laagste punt stroomt, zo vormde zich in de CPN een organisatiestructuur, die het beste tegen een vijandige omgeving bestand was. Dat deze structuur niet erg democratisch was, heeft de geschiedenis van de CPN wel bewezen, zij werkte verstarring en ondemocratische besluitvorming in de hand. Hoe verstard een partij ook magnzijn, de maatschappij en met haar de kiezers veranderen constant, met als gevolg dat de CPN in 1977 een verkiezingsnederlaag leed. Deze nederlaag heeft op de CPN de uitwerking gehad van cola op een vastgeroeste moer: er kwam weer beweging in, een soort doornroosje, die ontwaakt uit haar honderdjarige slaap en alles precies zo terug vindt zoals het een eeuw geleden was.
Na die periode van verstarring zit de CPN met een partijorganisatie opgescheept die eigenlijk al lang in een museum had moeten staan, omdat ze niet aansluit bij de opvatting van vele communisten dat we altijd moeten streven naar een uitbreiding van de demokratie, en dit niet alleen buiten de CPN, maar ook binnen de partij. Het is volgens mij volstrekt onmogelijk al die vernieuwingen die in het ontwerpbeginselprogram worden voorgesteld, door te voeren zonder de structuur van de partijorganisatie te veranderen en te democratiseren.
Naar mijn mening is het noodzakelijk een nieuwe partijstructuur te ontwikkelen, waarin een duidelijke en demokratische besluitvorming is gegarandeerd, zodat de fouten, in het verleden gemaakt, niet nog een keer gemaakt kunnen worden.
Ik vind het buitengewoon jammer dat in het ontwerp-beginselprogram slechts een vage en nietszeggende opmerking over het democratisch centralisme wordt gemaakt. Er wordt gesteld dat het democratisch centralisme tot verstarring in de partij heeft geleid, maar men ziet niet in dat dit aan het systeem zelf ligt.

Breda GERARD VAN BORTEL

BRIEF

Gehandicapten vormen een minderheidsgroepering in de samenleving die, enkel en alleen op grond van een lichamelijk gebrek gediscrimineerd wordt. Er is een keiharde strijd nodig om te bereiken dat de gehandicapte dezelfde rechten en kansen heeft als een valide Nederlander. Toch laten linkse partijen (dus ook de CPN) het meestal afweten.
Historisch gezien is dat eenvoudig te verklaren. De eerste gehandicaptenzorg is ontstaan uit liefdewerk van nonnen. Voorzover dit in de politiek werd gebracht kwam dit bij christelijke partijen terecht. Nu is een groot deel van de gehandicaptenpolitiek ook nog voor een groot deel in handen van het CDA en andere rechtse partijen.
Progressieve gehandicapten die hun eigen leven willen kunnen bepalen worden door deze politiek ontzettend belemmerd.
Dat het CDA gehandicaptenbeleid nog steeds ziet als **liefdewerk** blijkt wel uit het feit dat zij in haar programma zegt: ,,het te willen opnemen voor groeperingen, die nit voor zichzelf op kunnen komen, waaronder de gehandicapten".
Gehandicapten pikken dit niet langer. Zij vinden dat het tijd wordt dat de linkse partijen er iets aan gaan doen. Ook een groep communistische gehandicapten is bezig zich sterk te maken binnen en buiten de CPN. Het zich sterk maken binnen de partij gaat erg moeizaam, omdat er nu eenmaal weinig gehandicapten in de partij zitten. Dit neemt echter niet weg dat een partij als de CPN rekening dient te houden met de belangen van de gehandicapten. Juist omdat het CDA en andere rechtse partijen een heel grote invloed hebben op het gehandicaptenbeleid, dient de CPN samen met andere linkse partijen zich te **manifesteren op dit gebied.**

MARJA STAHLI

BRIEF

Ook onder mensen met een handicap vind je mensen die progressief zijn, of rechts, maar ook die politiek niet bewust zijn. Het laatste heeft vele redenen. Vaak ontstaat dat door overbescherming, waardoor zij geen eigen mening kunnen vormen. Bijvoorbeeld omdat zij a. moeilijk of niet kunnen lezen, b. moeilijk of niet kunnen schrijven.
Ik ben het daar niet mee eens, want ik vind dat iedereen kan praten als er maar genoeg tijd en aandacht voor genomen wordt. Dat houdt in dat er in wooncentra voor mensen met een handicap meer personeel behoort te zijn. En voor degenen die nog gewoon in een gezin zijn, is van belang, dat er genoeg gezinshulp aanwezig is.

De strijd van de gehandicapten moet als een normale maatschappelijke strijd gezien worden. Dit houdt dus in dat wij ook een eigen stem binnen de partij moeten hebben. Het is niet de bedoeling dat wij alleen over gehandicaptenzaken praten, maar ook over de dingen die daarbij horen. Voor ons geldt ook de solidariteit in politieke binnenlandse/buitenlandse aangelegenheden!
Het is in eerste instantie de bedoeling, dat wij het zelf doen, maar het is van belang dat wij ondersteund worden. Wanneer dit net als alle andere strijdpunten wordt opgenomen in het programma, dan ontkom je er ook niet aan, om op ledenvergaderingen ook hierover te spreken. Hierdoor zullen meer partijgenoten en anderen zich ook gaan interesseren.
Wanneer wij naar bijeenkomsten willen gaan, komt de financiële positie om de hoek kijken, waarmee wij altijd te kampen hebben (vervoer).

Ik zit er aan te denken, dat er mettertijd iemand van ons op het district zit, net als andere vertegenwoordigers. Dit is van belang, voor als er een ,,lullig'' briefje komt van een gehandicapte, zadat die dan niet in een la verdwijnt, omdat dit zo ,,vreemd'' is en niet in ,,goed'' Nederlands opgesteld! Hierdoor kan worden voorkomen dat er iets op het allerlaatste moment wordt doorgegeven. Ik wil niet zeggen dat dit altijd gebeurt, maar mij is het overkomen, dat ik om één uur opgebeld werd of ik 's avonds voor de partij in een forum wilde gaan zitten. Ik had daar geen bezwaar tegen, maar kon me nauwelijks voorbereiden, omdat ik moeilijk lees. Hierdoor was het moeilijk voor mij om de partij te vertegenwoordigen.
Ik heb geprobeerd door middel van een ingezonden stuk over gehandicaptenproblematiek in onze ledenkrant in de buurt een discussie los te maken. Hier is niet op gereageerd.
Ik sluit het stukje bij. Zelf vind ik gehandicapten een rotwoord, ok zeg liever mensen met een handicap. De maatschappij zegt liever gehandicapten, zo is dat ingeburgerd.
Ik hoop dat wij met deze gegevens een goede discussie kunnen losmaken in de partij. Hoe meer ik de kans krijg om te praten, hoe beter het gaat.

Vriendelijke groeten,
MARJA STAHLI

BRIEF

Fractiediscipline, niet voor de mannen?

In de uitgangspunten voor een feministische stadspolitiek, die voor de gemeenteraadsverkiezingen door de Amsterdamse districtsconferentie werden vastgesteld, stond het volgende. ,,Ook in de raad zelf is het van belang dat vrouwen, dwars door traditionele scheidslijnen heen, gezamenlijk voor belangen van vrouwen optreden. Ook wanneer dit zou leiden tot loyaliteitsconflicten in eigen fractie." Daarover gaat de volgende ingekomen brief.

In de afgelopen weken heeft de politiek van de gemeenteraadsfractie en van het district Amsterdam mij op één punt heel erg verbaasd. Het gaat me om het opheffen van de fractiediscipline wanneer het om zaken gaat die vooral vrouwenbelangen betreffen. In dat geval ,,mogen'' vrouwen afwijken van die oude beproefde regel, om samen met vrouwen uit andere partijen voor vrouwenzaken op te komen. Wat aardig is dat nou, nietwaar? NEE helemaal niet aardig! Het is schandalig! Want wat er dus eigenlijk is afgesproken, is dat de mannen niet voor bestrijding van seksisme hoeven op te komen, en dat de mannen zich dus niet hoeven te houden aan de fractiediscipline!
Stel je voor dat het om bestrijding van anti-semitisme ging, dan zouden de joden in de raad mooi in de steek gelaten worden. Ik vind dat fractiediscipline vereist is, zeker wanneer het gaat om bestrijding van zaken als antisemitisme en seksisme. Mannen die zich communist noemen kunnen het niet maken om vrouwen, die voor hun bevrijding ijveren, tegen te werken.

Bram van der Heijden,
Amsterdam, juni 1982.

GROEN
GEËRGERD
BLAUW
BETAALD?
ROOD
GESTEMD!

6

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Materiaal ten behoeve van het 28ste congres van de CPN

Zie ook de pagina's 2 en 3 in dit nummer.

Op 26, 27 en 28 november vindt het 28ste congres van de Communistische Partij van Nederland plaats in Amsterdam
De discussiegrondslagen ten behoeve van dit congres zijn gepubliceerd in De Waarheid van donderdag, 22 september, evenals een korte toelichting, tijdschema van bespreking en de agenda.
In deze CPN-ledenkrant worden aanvullende teksten gepubliceerd, die mede kunnen worden betrokken in de discussies in de partij.
In de volgende ledenkrant zal het financieel verslag worden gepubliceerd dat dient als basis voor besluitvorming bij het desbetreffende agendapunt op het congres.

HET SECRETARIAAT VOOR HET CONGRES

Inhoud

Congresmateriaal	pag. 1, 2 en 3
Werving De Waarheid	
Bijdrage van Bart Luirink	
Verslagen zomerscholing (augustus)	pag. 4
Horizontaal Overleg van Communisten	pag. 5 en 6
Discussie over ontwerp-partijprogram	pag. 7 en 8

Overzicht besluiten van het partijbestuur sinds het 27e congres

28-06-'80 Werden de resultaten van het 27e Congres besproken en werd een dagelijks bestuur gekozen, bestaande uit: Marcus Bakker. Truus Divendal, Siep Geugjes, Rinus Haks, Henk Hoekstra, Siem van der Helm, Karel Hoogkamp, Elli Izeboud, Harrie Kleuver, Harm Leeman, Fré Meis, Gijs Schreuders, Boe Thio, Roel Walraven, Jaap Wolff, Joop Wolff.
27/28-09-'80 Elli Izeboud wordt gekozen tot vice-voorzitter, dit op grond van een uitvoerige bespreking van de oriëntatie van de partij-activiteiten, de werkwijze en regeling van werkzaamheden van het partijbestuur.
Het secretariaat werd samengesteld, bestaande uit: Elli Izeboud, Siep Geugjes, Rinus Haks, Karel Hoogkamp, Frans van Liempt. Verder werd een commissie belast met de voorbereiding van een ontwerp partij-program.
09-11-'80 Werd een bespreking gewijd aan de opzet en inhoud van de verkiezingskampagne voor de Tweede Kamer. Besloten werd een notitie met de conclusies van het partij-bestuur over de inzet van de CPN bij de komende verkiezingen, ter bespreking in de partij-distrikten en afdelingen aan de orde te stellen. Besloten werd Marcus Bakker in alle kieskringen de kandidaten-lijst te laten aanvoeren.
10-01'81 Besproken werd een overzicht van de in de afgelopen periode gehouden distriktsconferenties van de partij. Besloten werd het verslag te publiceren.
Voorts werd het ingekomen verslag van aktiviteiten van het IPSO besproken, hetgeen eveneens gepubliceerd werd.
14/15-02-'81 Besproken en besloten werden de tekst voor het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer verkiezingen van mei '81.
11-04-'81 Werd een overzicht van de verkiezingscampagne besproken en een besluit genomen over de lijst voor de Eerste Kamer.
13/14-06'81 Vond een bespreking plaats over de politieke toestand en de positie van onze partij. Besloten werd tot publicatie van ,,Open brief CPN aan andere progressieve partijen", om te komen tot een platform voor samenwerking en dialoog.
Voorts verklaarde het partijbestuur zich unaniem achter een verklaring te stellen, die Henk Hoekstra had afgelegd, inzake Polen en besloot deze stellingname wereldkundig te maken als standpunt van de CPN.
05/06-09-'81 Besluit tot publikatie van een oproep tot grote aktiviteit tegen rechtse en vrede-bedreigende politiek onder de titel: ,,Nieuwe situatie schept kansen voor progressief Nederland".
Nam een aantal besluiten over de prioriteiten in het werk van de partij en de partijleiding in de komende periode. Zoals: het overgaan tot de redaktie van een concept door de commissie belast met het ontwerpen van een beginselprogramma. Henk Hoekstra werd belast met het redigeren van het ontwerp. Bij de aanvaarding van deze opdracht, deelde hij mee dat na het 28e congres een andere voorzitter van het partijbestuur moest worden gekozen, hetgeen naar zijn mening een normale en noodzakelijke gang van zaken betekende na circa vijftien jaar deze funktie te hebben vervuld.
En verder:
— Het organiseren van een Waarheid-conferentie.
— Het organiseren van een landelijke partij-conferentie over vrouwenbevrijdingsstrijd.
— Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven voor de ledenwerving in samenhang met een intensivering van het partijleven.
— Grote aandacht voor het intern funktioneren van de partij, de bevordering van de partijdemokratie en van een doorzichtige besluitvorming. Er werd een commissie aangewezen die voorstellen indeze zou uitwerken.
— De financiële en techniese mogelijkheden te onderzoeken voor de uitgifte van een regelmatig verschijnend ledenblad.
— En achtte het van groot belang dat de deelberaden in de partij

vervolg op pagina 2

1e jaargang no. 5

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het vijfde nummer verschijnt op 17 september a.s. Leden van de CPN — en donateurs — krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Anneke de Leeuw, Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out en technische productie: Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH tel. 020-262565 (tst. 10).

Internationale contacten

Sinds het laatste congres hebben besprekingen en ontmoetingen met communistische-, arbeiders- en volkspartijen plaatsgehad. Onderstaand chronologisch overzicht vermeldt de datum, de plaats en de deelnemers van de partij aan deze besprekingen.

1980

2 juli: Britse CP/Gordon McLennan, Henk Hoekstra, Jan de Boo; Londen.
15 juli: CP België/Louis van Geyt, Henk Hoekstra; Brussel.
29 juli: Bulgaarse CP/Zjiwkow, Henk Hoekstra; Sofia.
23 augustus: Linkspartij-Communisten Zweden, Jan de Boo; Stockholm.
8 oktober: Conferentie CP's kapitalistische landen Europa over crisisbestrijding, Boe Thio, Peter Buis; Brussel.
20 oktober: Internationale theor. conferentie, georganiseerd door SED, over vraagstukken solidariteit met derde wereldlanden, Frans van Liempt, Pim Juffermans.
17 december: Congres Cubaanse CP, Boe Thio, Geert Lameris; Havana.

1981:

10 februari: Congres CP Israel, Jan de Boo; Haifa.
16 februari: CP Libanon, Jan de Boo; Beiroet.
23 februari: Congres CPSU, Henk Hoekstra, Paul Wouters; Moskou.
13 maart: Democratische beweging Uruguay, Elli Izeboud, Joop IJisberg; Amsterdam.
31 maart: Congres Bulgaarse CP, Fré Meis; Sofia.
6 april: Congres CP Tsjechoslowakije, Joop IJisberg (op 7/4 dit congres verlaten); Praag.
11 april: Congres SED, Roel Walraven; Oost-Berlijn.
28 mei: Congres DKP, Jan de Boo; Hannover.
juli: Congres Spaanse CP, Joop Wolff; Madrid.
4-9 september: Delegatie Japanse CP, Henk Hoekstra, Jaap Wolff, Jan de Boo, Joop IJisberg; Amsterdam.
7 september: Viering 60 jaar KP België, Gerard Pothoven; Brussel.
21 september: ,,Ronde tafel"-conferentie over technologie/socialisme, Rudi v.d. Velde; Carvat (Joegoslavië).
1 oktober SED/Herman Axen, Jan de Boo; Oost-Berlijn.
26 nov.: Delegatie van Amerikaanse vredesorganisaties, Elli Ezeboud Joop Wolff, Jan de Boo; Amsterdam.

1982:

15 januari: Delegatie Spaanse CP, Elli Izeboud, Jan de Boo; Amsterdam.
28 januari: Delegatie Koreaanse Werkerspartij, Henk Hoekstra, Jaap Wolff, Jan de Boo; Amsterdam.
2 februari: Congres Franse CP: Elli Izeboud, Jan de Boo; Parijs.
18 maart: PCI/Berlinguer, Henk Hoekstra, Jan de Boo; Rome.
29 maart: DKP-afvaardiging, Jan de Boo, Marius Ernsting, Wouter Biesiot; Amsterdam.
29 april: KPB-delegatie/Louis v. Geyt, Henk Hoekstra, Jan de Boo; Amsterdam.
30 april: Een delegatie van de MPLA (Angola), Jan de Boo, Elli Izeboud; Amsterdam.
18 mei: Balew (lid pol. bureau Bulgaarse CP), Henk Hoekstra, Jan de Boo; Amsterdam.
8 juni: CP China, Henk Hoekstra; Peking.
15 juni: Dimitrow-conferentie, Cees IJmkers; Sofia.
26 juni: Congres Liga van Communisten van Joegoslavië, Siem v.d. Helm; Belgrado.
7 juli: Conferentie CP Japan over vredesvraagstukken, Thewis Wits; Tokio.
Met het merendeel van de in dit overzicht vermelde partijen is er vaker bilateraal contact of overleg geweest, hetzij in Amsterdam of elders. Dat geldt ook voor communistische partijen, bijv. van Hongarije, Portugal en anderen, die niet in het overzicht zijn opgenomen.
Daarnaast zijn er vele contacten ontwikkeld met bevrijdingsbewegingen, communistische en andere progressieve partijen en bewegingen van Zuid-Amerika, Afrika, Midden-Oosten en Azië, alsmede met solidariteitsorganisaties, en met politieke organisaties van buitenlanders in Nederland.
In het algemeen moet opgemerkt worden dat in het kader van de strijd voor de vrede diverse internationale activiteiten zijn ontwikkeld waaraan communisten deelnamen en waarin contacten plaats hadden met socialistische, sociaal-democratische, communistische en andere partijen en personen.
Door de IPSO werd deelgenomen aan diskussiebijeenkomsten en conferenties, en waren er contacten met wetenschappelijke instituten.
Activiteiten vanuit de CPN-fractie in de Tweede Kamer:
Mei 1980: bezoek van Joop Wolff in een delegatie van de vaste kamercommissie voor buitenlandse zaken aan Brussel, Berlijn, Warschau, Bonn en Parijs. Deze delegatie voerde gesprekken met parlementsleden en andere politici over onderwerpen als Europese veiligheid, bewapening en de mogelijkheid om te komen tot vermindering van de kernbewapening. (Zie De Waarheid 21-5-1980.)
April 1981: Reis van Joop Wolff als lid van een parlementaire delegatie naar het Midden-Oosten voor een bezoek aan het Nederlandse Unifill-detachement in Zuid-Libanon en een oriëntatie in enkele hoofdsteden in dat gebied. (Zie De Waarheid 18-4-1981.)
Maart 1982: bezoek van Joop Wolff als voormalig lid van de commissies van CRM en Buitenlandse Zaken samen met Catrien Wolff-Bultje aan de Chinese Volksrepubliek op uitnodiging van de Associatie voor Internationaal Begrip voor China. Daarbij werden onder meer gesprekken gevoerd met vooraanstaande functionarissen van de Chinese Communistische Partij en werd de basis gelegd voor reactivering van de wederzijdse betrekkingen en het latere bezoek van Henk Hoekstra.
In het kader van uitwisseling van de communistische pers vonden de volgende bezoeken aan persfeesten en festivals plaats.
Neues Deutschland (DDR) juni 1981 Ben Braber; 1982 Rob Bishof.
Humanité Parijs: september 1981 Gijs Schreuders; 1982 Wim Schoutendorp.
Unita Torino/Pisa, september 1981 Gijs Schreuders; 1982 Lex Hendriks.
Rode Vaan Brussel: september 1981 Gerard Pothoven; 1982: Rinke van Brink.
Unsre Zeit Duisburg: juni 1982 Lex Hendriks.
Trybuna Ludu Warschau: september 1981 Jan de Boo.
Mundo Obrero Madrid: juli 1981 Max v.d. Berg; 1982: Elsbeth Etty.
Naast deelname aan deze bijeenkomsten/festiviteiten van deze kranten, woonden in september 1981 vertegenwoordigers van communistische persorganen uit plm. 20 Europese landen in Amsterdam het Waarheid-festival bij. Op uitnodiging van de hoofdredactie van de Prawda (USSR) brachten Gijs Schreuders en Joop Morriën van 23-30 november 1981 een bezoek aan Moskou.
Van 16-23 januari 1982 bracht een delegatie van Sowjet-journalisten op uitnodiging van de CPN een bezoek aan ons land.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

vervolg van pagina 1

hun werkzaamheden voortzetten en verder vorm geven.
25-10-'81 Besloot tot publikatie van een communiqué met daarin de beoordeling van het kabinetsbeleid, over de voorbereidingen van de Provinciale Staten verkiezingen van maart '82 en in het kader van de voorbereiding van de vrouwenconferentie de uitvoering van de congresbesluiten over de integratie van de vrouwenbevrijdingsstrijd.
18-12-'81 Besluit tot publikatie van het ontwerp partij-program, onder verantwoordelijkheid van de betreffende commissie. En spreekt tevens zijn instemming uit met de verklaring van het dagelijks bestuur die over Polen werd uitgegeven.

24-01-'82 Besluit op welke wijze het ontwerp partij-program in de partij behandeld zal worden. Besluit tot instelling van een ledenblad en stelt haar doelstelling vast.
21-02-'82 Besluit na uitvoerige diskussie over publikatie van een zogenaamd Noodprogram met voorstellen voor een ombuiging van het sociaal-ekonomies beleid op korte termijn.
18-04-'82 Bespreekt de politieke toestand en de verkiezingsuitslag bij de Provinciale Staten. Bespreekt voorstellen met betrekking tot de werkwijze van het partijbestuur. Besluit tot het houden van het partijcongres op 26, 27 en 28 november a.s. in De Meervaart te Amsterdam.

06-05-'82 Bespreekt de voorstellen van de commissie besluitvorming.

16-05-'82 Bespreekt de politieke toestand n.a.v. de kabinetskrisis en geeft een communiqué uit: ,,Voorbereid zijn op snelle verkiezingen". Verder werd er in groepen gediskussieerd over het ontwerp partijprogram en besloot tot het organiseren van thema-zittingen van het partij-bestuur.
06-06-'82 Besluit tot Spoedprocedure vervroegde Kamerverkiezingen en start de voorbereidingen hiervan.
15-06-'82 Diskussieert over het ontwerp partij-program, het thema internationale politiek.
19/20-06-'82 Diskussieert n.a.v. het rapport ,,De CPN in de oorlog" en publiceert hierover een resolutie. Start de voorbereidingen van het 28e congres.
26-06-'82 Houdt een verkiezingsconferentie over het verkiezingsprogram en de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer verkiezingen van 8 september a.s.
02-07-'82 Stelt het verkiezingsprogramma definitief vast.
10/11/12-09-'82 Besluit over het 28e congres.
Verder vond op 14 en 15 nov '81 een partijconferentie plaats over De Waarheid.
En op 16 en 17 januari 1982 de CPN-vrouwenconferentie.

Voor meer informatie of letterlijke teksten communiqués, open brieven, resoluties, etc., zie P&C partijdokumenten, informatiebulletins en CPN-ledenkranten.

Overzicht van verklaringen van het dagelijks bestuur sinds het 27e congres

14-08-'80 Oproep voor de financiële kampagne '80/'81.
04-12-'80 Oproep aan alle partijafdelingen ,,Alarm over duurtegolf".
06-03-'81 Partijbestuur CPN verhuist naar Hoogte Kadijk.
20-03-'81 Verklaring: 30 Maart: Dag van protest en machtsvorming voor vrouwenbevrijding.
29-04-'81 Verklaring van partijbestuur CPN over politiegeweld tegen vrouwen.
09-05-'81 Oproep aan de leden en vrienden van de CPN, alles te doen om CPN te stemmen te winnen. Ondertekend door Henk Hoekstra, voorzitter en Marcus Bakker, voorzitter van de fraktie.
21-08-'81 Verklaring dagelijks bestuur CPN over gestrande kabinetsformatie.

21-09-'81 Verklaring: Recht van de demonstratie moet gerespecteerd, i.v.m. Dodewaard demonstratie.

26-09-'81 Oproep: neemt massaal deel aan de 3 oktober manifestatie in Amsterdam.
12-12-'81 Verklaring ,,Niet de vakbeweging maar de ondernemers aan banden leggen".

14-12-'81 Het dagelijks bestuur van de CPN wijst de machtsgreep van het leger in Polen volstrekt en ondubbelzinnig af.
22-01-'82 Verklaring over het grove misbruik van het Reagan-regime van de solidariteitsbeweging met de Poolse bevolking.

27-04-'82 Verklaring: plaats 1 Mei in teken van progressieve samenwerking.
12-06-'82 Verklaring: CPN veroordeelt ten scherpste de daden van agressie van het Israëlische leger.

Tekst resolutie partijbestuur CPN

De letterlijke tekst van het door het CPN-partijbestuur genomen besluit ten aanzien van het rapport ,,De CPN in de oorlog" luidt als volgt:

Het partijbestuur van de CPN heeft kennis genomen van de mededelingen van het dagelijks bestuur inzake het rapport ,,De CPN in de oorlog", aangenomen op het 19e congres van de CPN in 1959. Het partijbestuur besluit om het 28ste congres, te houden in november 1982, voor te stellen het rapport als partijdocument in te trekken.
Het partijbestuur overweegt hierbij het volgende:

1. Een voorstel tot herziening van een congresbesluit kan niet strekken tot het wegwissen van gebeurtenissen uit de geschiedenis. Evenmin kan het er om gaan langs deze weg tot een hernieuwde interpretatie en vastlegging ,,bij besluit" van bepaalde episoden uit de CPN-geschiedenis te komen.
   Het partijbestuur gaat er van uit van het bestaan en van het bestaansrecht van verschillen in opvatting, over politieke gebeurtenissen in het verleden zo goed als over vraagstukken van nu. Het partijbestuur acht het nuttig in dit verband te beklemtonen, dat het voorstel tot intrekking van het bewuste document gezien moet worden in samenhang met het sindsdien in onze partij gegroeide inzicht, dat uniformering van opvattingen en ideeën in de partij remmend werkt op de ontplooiing van haar politiek.
2. Het partijbestuur acht onderzoek naar en voortgezet debat over de geschiedenis van de partij van groot belang en beschouwt intrekking van het rapport ,,De CPN in de oorlog" als een zinvolle stap in het wegnemen van nog bestaande barrières. De geschiedenis van onze partij roept een beeld op vol tegenstrijdigheden, die zich in de ogen van de tegenwoordige beschouwer niet makkelijk laat rijmen. In brede progressieve kring is sprake van groeiende waardering voor het verleden van de partij (antifascisme, anti-kolonialisme, democratie), maar leeft tegelijkertijd ook kritiek op patronen, die men onder de noemer stalinisme vat. Deze tegenstrijdigheden roepen vragen op, die zowel in als buiten onze partij ter discussie worden gesteld, en die verbonden zijn met discussies over de strategie van links. Meer onderzoek naar en diepgaander debat over deze problematiek is nodig om de geschiedenis, die nu een verbrokkeld en vaak zwart-wit gekleurd beeld laat zien, beter in haar eigen samenhang te kunnen begrijpen.
3. Tegelijkertijd realiseert het partijbestuur zich dat het rapport ,,De CPN in de oorlog" door zijn status, inhoud en geschiedenis in het bewustzijn van velen in en buiten de CPN als symbool is gaan functioneren voor dat aspect van de historie dat stalinisme genoemd zou kunnen worden. In dit verband verwijst deze term naar opvattingen en praktijken, die geweld doen aan bepaalde beginselen van menselijkheid. Intrekking van dit rapport betekent voor het partijbestuur ook een onderstreping van de ernst en de betekenis van het vernieuwingsproces, dat onder meer zijn neerslag heeft gekregen in het ontwerp-program dat sinds december 1981 in de CPN ter discussie staat.
   Dit vernieuwingsproces is ook van belang voor de bijdrage, die de CPN wil leveren aan het helen van breuken uit het verleden, die te lang al verdeeldheid in de Nederlandse progressieve beweging in stand helpen houden.
4. In de huidige tijd is het hooghouden van de tradities van antifascistische strijd van essentieel belang. In de Tweede Wereldoorlog is een onvoorstelbaar moeilijke strijd gevoerd tegen de poging van het Duitse fascisme de beschaving te vernietigen. In deze strijd hebben velen, onder wie talrijke communisten, zware offers gebracht en te velen het allerzwaarste offer. Het is onze taak het resultaat van deze strijd te behoeden en deze offers hoog te houden. Daarbij dient de antifascistische en persoonlijke integriteit van allen die in die strijd actief waren, uitgangspunt te zijn.
5. Tot de beginselen, waaraan de CPN in en door haar optreden in de maatschappij gestalte wil geven, behoren bescherming van de integriteit van de menselijke persoon en het respecteren van de waardigheid van het individu.
   Politieke meningsverschillen mogen hieraan geen afbreuk doen.

   Het partijbestuur is van mening dat onderschikking van deze en dergelijke principes aan eisen van de politiek van het moment onjuist is en meer schade dan goed doet aan het maatschappelijk belang dat de CPN wil dienen en aan de idealen waarvoor ze strijdt.
   Verwerking van de ervaringen die onze partij in dit opzicht heeft opgedaan, is naar het inzicht van het partijbestuur onmisbaar bij het formuleren van een progressieve politiek en bij het gestalte geven aan een socialistische samenleving. Ter bevordering van de discussie hierover zal het partijbestuur in de voorbereiding van het congres nadere initiatieven ontwikkelen.

Toelichting bij de wijziging van artikel 4a van de Statuten met betrekking tot het lidmaatschap

Volgens het bestaande artikel 4a van de Staten kan lid zijn van de partij ,,iedere man of vrouw van Nederlandse nationaliteit, die de Beginselverklaring en de Statuten der partij onderschrijft, de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, naar beste krachten aan het werk der partij deelneemt en regelmatig de verschuldigde bijdragen betaalt".
Het Partijbestuur stelt voor, de leeftijdsgrens te verlagen en daarnaast de mogelijkheid te openen dat ook ingezetenen van ons land, die (nog) niet de Nederlandse nationaliteit hebben, tot de partij kunnen toetreden.

1. Leeftijdsgrens.
In toenemende mate bereiken aanvragen van jongeren voor het lidmaatschap de partij. Deze aanvragen stranden (tijdelijk) op de in de Statuten genoemde leeftijdsgrens. Geconstateerd kan worden, dat vele jongeren wel een actieve rol spelen in maatschappelijke bewegingen en daar partij kiezen, maar zich niet formeel kunnen aanmelden voor het lidmaatschap van de CPN. Feit is daarnaast dat dezelfde jongeren zich wel kunnen aanmelden voor andere progressieve partijen.

Het Partijbestuur meent dat de leeftijdsgrens van 18 jaar inmiddels als achterhaald moet worden beschouwd en stelt voor, deze grens te verlagen tot 16 jaar.

2. Nationaliteit.
Het Partijbestuur heeft kennis genomen van een brief van de partijgroep buitenlandse arbeid(st)ers van 18 mei 1982, waarin er voor wordt gepleit dat de partij ,,open komt te staan voor mensen die in Nederland wonen maar een andere nationaliteit hebben".
Het gaat hierbij om een kwestie die reeds geruime tijd in en rond de partij in discussie is en thans snel om duidelijkheid vraagt.
Vastgesteld kan worden, dat buitenlandse arbeiders en arbeidsters deel hebben aan het sociale en maatschappelijke gebeuren in ons land, maar veelal nog als tweederangs burgers worden behandeld.
In ons verkiezingsprogramma 1982 wordt gesteld, dat de maatschappelijke positie van buitenlanders gelijk dient te worden gemaakt aan die van Nederlanders, met behoud van eigen cultuur, en dat de bestaande achterstanden moeten verdwijnen.
In ons land woonachtige buitenlanders kunnen een rol spelen in maatschappelijke bewegingen, kunnen lid worden van maatschappelijke organisaties, van vakbonden, van andere progressieve partijen maar niet van de CPN.
Het Partijbestuur meent dat deze beperking moet worden opgeheven. De bestaande situatie is niet in overeenstemming met ons concrete optreden voor gelijke rechten en met de geest van ons verkiezingsprogramma 1982. Een Nederlands ingezetene, die de doelstellingen van de CPN onderschrijft, zou tot de partij moeten kunnen toetreden.

Commissies voor congres

1. secretariaat ter voorbereiding van het congres.

Deze commissie bestaat uit de volgende leden: Onno Bosma, John Geelen, Karel Hoogkamp, Elli Izebouw, Frans van Liempt en Leni Schmidt.
Taak van de commissie is:
Coördinatie van alle werkzaamheden ter voorbereiding van het congres, zoals: technische opzet van het congres; inzameling van verslagen van vergaderingen; toezien op totstandkomen van vergaderingen, verslaggeving daarvan en verwerking, i.s.m. de diverse commissies.

2. werkcommissie ter voorbereiding verkiezing nieuw partijbestuur

Deze commissie bestaat uit de volgende leden:
Henk Clerx, Alie van Dijk, Karel Hoogkamp, Leo Molenaar en Simone Walvisch.
Voor **taak**stelling van de commissie: zie ledenkrant d.d. 19 mei 1982, pag. 2: ,,Uitgangspunten en procedure ten behoeve van besluitvorming op congres", Paragraaf 3.1.
Voorgesteld wordt dat de werkcommissie naast de gestelde taken m.b.t. gegevens kandidaten, ook inventariseert welke criteria in de partij genoemd worden m.b.t. het te kiezen partijbestuur.

3. Kascontrolecommissie

Deze commissie bestaat uit de volgende leden:
Joop Geerligs, Hans Geleynse, Thewis Witts en Cees IJmkers.
Taak van de commissie is het controleren van de financiële boeken en de verantwoording van gedane uitgaven.

Overzicht Werving De Waarheid

BART LUIRINK

Cijfers

Tussen januari 1981 en juli 1982 zijn naar schatting 4.000 abonnees gewonnen. Tegelijkertijd werden naar schatting 4.700 abonnees afgevoerd. Hier zijn volle en v.z.-abonnees bij elkaar opgeteld. Netto komen we op een resultaat dat ca. 150 volle abonnees verlies en 650 v.z.-abonnees verlies oplevert.
Maken we een vergelijking over twee jaar (tussen juni 1980 en nu) dan is er sprake van een netto vooruitgang van ca. 150 volle abonnees en een netto teruggang met 1200 vrijdag/zaterdag-abonnees.
Vermeld moet worden dat de huidige stand enigszins geflatterd is aangezien we in augustus nog te maken hebben met enige zgn. bedankjes voor de zomer (enige honderden). Een deel hiervan komt in september terug.
Bovendien is de administratie gestart met het invoeren in de komputer van *alle* abonnees (dus ook de bezorg-kwitantie-abonnees). Dit heeft in een aantal agentschappen een correctie van de stand met zich meegebracht. We schatten dat er in feite enige honderden abonnees minder waren dan de opgegeven standen suggereerden. Door totale naamsregistratie beschikken we over een exact inzicht.
Al met al is er sprake van netto teruggang, zeker onder v.z.-abonnees.

Interpretaties

Vastgesteld moet worden dat de 4.000 nieuwe abonnees voor een zeer belangrijk gedeelte (ik schat zeker 60%) op indirekte wijze is gewonnen, d.w.z. via ,,zelfmeldingen", bonnen uit de krant, telefoontjes, advertenties, e.d. Hiervan is een belangrijk gedeelte (zeker 1000) opgegeven door een abonnee (boekenkampanje).
Tegelijkertijd is er sprake geweest van een drastische terugloop van georganiseerde werving in afdelings- of groepenverband.
Van wekelijkse kolportage is nog slechts sprake in een gering aantal afdelingen, hoewel de laatste maanden een zekere survival zichtbaar is.
Het aantal verspreidingen is sterk teruggelopen — hetgeen op zichzelf genomen geen negatief verschijnsel hoeft te zijn (wanneer deze methode door een gerichtere vervangen zou worden). In het eerste halfjaar van 1982 zijn 440.000 kranten minder van de pers gekomen. Hieruit moge teruggelopen kolportage en verspreiding blijken.
Het middel van de kolportage is sterk in diskussie gekomen, een nieuwe oriëntatie zoals vanuit de werfleiding is aangegeven is nog geen gemeengoed. Over de oorzaken van de stagnatie in de direkte werving (= werving in georganiseerd partijverband) komen we later te spreken.
We beperken ons hier tot de constatering dat de indirekte wervingstendens sterk is toegenomen, en in sterkere mate door ons ,,bespeeld" — hoewel van een serieus reclame, public relations en promotiebeleid door de krant zelf, vanuit eigen verantwoordelijkheid — nog weinig sprake is.

Tevens willen we wijzen op een omvangrijk verloop in het abonneebestand. Een onderzoekje heeft uitgewezen dat meer dan 50% van de nieuwgewonnen abonnees bedankt binnen 15 maanden.
Twee benaderingen kunnen gekozen worden:
a. de werving houdt het verloop niet bij — waardoor het verloop als een vaststaand gegeven wordt geaccepteerd;
b. tegen het verloop valt niet op te werven.
De eerste redenatie legt de verantwoordelijkheid volledig aan werfzijde, de tweede volledig aan redaktiezijde. Beide redenaties zijn in combinatie effektief en verklarend voor de huidige toestand.
Van teruggelopen wervingsaktiviteit is sprake, doch een terugdringen van het verloop zou — in de gegeven omstandigheden — tot netto vooruitgang leiden.
Ziehier het overtuigende bewijs voor de stelling dat werving en inhoud(sdiskussie) hand in hand gaan.
Voor wat motivaties voor het verloop betreft valt weinig feitelijks te melden — enig onderzoek ontbreekt tot op heden — en we kunnen dus slechts veronderstellen:
a. er zijn onmiskenbaar financiële redenen — hoewel dit niet overdreven moet worden is het vraagstuk, dat ook onder leden van de partij gesignaleerd wordt, serieus genoeg om te zoeken naar antwoorden op dit probleem.
b. er zijn zeker politieke overwegingen die mensen aanzetten tot het bedanken, echter onvrede met de richting die de krant is ingeslagen c.q. politiek van de partij slechts opgaat voor een gering gedeelte van de bedankjes.
c. we voldoen niet aan het verwachtingspatroon. Juist wanneer indirekte werving toeneemt kan de teleurstelling groeien. Men blijkt bijvoorbeeld de krant per post te ontvangen. Men ontdekt dat de krant dunner is dan men veronderstelde. Men ondekt dat de krant bij lange na niet volwaardig genoemd kan worden.

Ongetwijfeld wordt in ons materiaal (advertenties, bonnen, folders) het verwachtingspatroon opgeschroefd. We hebben nog geen vorm gevonden die steunt op ,,offensieve bescheidenheid" gerelateerd aan de politieke funktie van onze krant.

In de afgelopen periode is het nog niet tot werkelijk en verantwoord onderzoek gekomen.
Het lezersonderzoek is mislukt, een voorstel van partijgenoten uit Utrecht tot nieuw onderzoek te komen stuitte af op een gebrek aan financiële middelen.
Uit de verloopcijfers blijkt echter de sterke relatie tussen inhoud-werving-onderzoek. Deze relatie erkennen betekent onderzoek integreren in het beleid van de krant.
De krant opereert op de markt en heeft, hoe uniek zo ook is en hoe verbonden ook met haar lezers, te maken met ontwikkelingen op die markt (doelgroepen, behoeftenpatroon, nieuwe leefomstandigheden, informatiebehoefte en verzadiging — kortom, begrippen die voor onze vocabulaire tamelijk nieuw zijn).

Stagnatie

De ,,nieuwe oriëntatie welke door ons is aangeven steunt op optreden van abonnees in de eigen omgeving. Een direkte aktiviteit vanuit werkkollektieven naar abonnees naast de kolportage, proefsteek en andere traditionele werfaktiviteiten.
Met het ontwikkelen van coalitiepolitiek, het uitbreken van de partij uit het isolement, moeten nieuwe werfmogelijkheden ontstaan zijn.
Hiervoor zijn ook bewijzen:
a. de resultaten van kadokampagnes (geef een kennis De Waarheid) waar enige keren massaal op gereageerd is.
b. het effekt van de werfbonnen in de krant.

Voor werfleiding bestaat echter de praktische onmogelijkheid deze oriëntatie in praktijk te brengen.
Genuanceerder gesteld: er bestaat onvoldoende ruimte een kreatief optreden met de krant te ontwikkelen.
We dienen ons dan ook af te vragen of de wijze waarop we het werk rond de krant georganiseerd hebben aansluit op de nieuwe mogelijkheden tot versterking van de krant en verbreding van haar organisatorische en politieke draagvlak.
De partijpolitiek brengt inzet van communisten op veel meer terreinen dan voorheen met zich mee en vereist denken en diskussîeren over veel meer vraagstukken. De diskussie is geen incidenteel verschijnsel (,,het gaat wel weer over") maar is blijvend in een partij die kreatief en optimaal demokratisch wil funktioneren.
De diskussie is gericht op aktiviteit. Omgekeerd is het onjuist wanneer het geheel aan aktiviteit dusdanig veel is dat het partijgenoten belemmert in deelname aan diskussie.
Rond de krant is dit — ook omdat het werk op te weinig schouders steunt — zeker het geval en het leidt te vaak tot een administratieve aanpak van het krantenwerk. Herhalen dat de praktische aktiviteit (zoals bezorging, inning, administratie) van politieke betekenis is lost het probleem dan ook niet op.
Het zal in de komende periode nodig zijn:
a. de inzet, koördinatie en ondersteuning vanuit het centrale apparaat van de krant te versterken t.b.v. agentschappen. Vanuit de organisatie worden terechte eisen aan het centrale apparaat gesteld die niet langer genegeerd mogen worden. Vermeld zij dat op landelijke overleggen geuite kritiek op de administratie gehonoreerd is met een aantal maatregelen die onderbeztting en een zeker burokratisme tegengaan.;
b. het werk, centraal als in afdelingen en distrikten, te kollektiviseren, d.w.z. veelal in de praktijk bestaande scheidingen tussen het werk dat gedaan moet worden om de krant te behouden, het werk dat gedaan moet worden om de krant te versterken èn de diskussie over inhoud en positie van de krant op te heffen en kollektief te bediskussiëren in, wat we ,,Waarheidkollektieven of werkgroepen" zouden kunnen noemen. In een aantal plaatsen zijn hiermee positieve, groeiresultaten tot stand gebracht.

Het opzetten van dergelijke kollektieven moet ook aansluiting vinden bij een landelijk apparaat dat open en inzichtelijk funktioneert. Er zou o.i. haast gemaakt moeten worden met het instellen van een zgn. landelijke werkgroep waarin direktie, redaktie, werfleiding, technisch personeel, administratie, advertentieafdeling, onderzoekers, ontwerpers e.d. vertegenwoordigd zijn en waarin exploitatie en positie van de krant openhartig bediskussieerd kunnen worden — met adviserende stem aan de direktie.
Het instellen van een dergelijke werkgroep is noodzakelijk. Met plaatselijke werkgroepen moet een direkte relatie opgebouwd worden.

Nadrukkelijk wil ik nog een keer stellen dat het volstrekt onjuist is alom levende kritiek op de krant te vertalen in oneens zijn of moeite hebben met de nieuwe richting.
Voor een aantal mensen geldt dit.
Maar de kritiek in de partij — en het kan onder nieuwgewonnen abonnees die bedanken niet anders zijn (veronderstelling!) — heeft veel vaker betrekking op de kwaliteit van de krant. Het evenwicht in de krant, de presentatie, de volwaardigheid, het regionieuws (of het te weinig daarvan). Dit soort kritiek werd ook voor en tijdens de konferentie veelvuldig gehoord, terwijl we tegelijkertijd — en terecht — konkludeerden dat voor de richting welke de krant politiek is ingeslagen sympathie bestaat in brede zin, binnen en buiten de partij. De konferentie en de voorbereiding boden ruimte voor deze diskussie — doch deze ruimte was incidenteel en niet struktureel. Hierin schuilt m.i. een belangrijk probleem.
Wij moeten hogere en struktureler eisen stellen aan de relatie redactie—abonnees. We mogen ons niet beperken tot liefdadigheidsverklaringen en incidentele intiatieven — hoe belangrijk ook.
Welke vormen dan ook gevonden worden — het zal zeker personele konsekwenties hebben (in de zin van uitbreiding).

Persoonlijk ben ik van mening dat het werk dat door de redaktie in de afgelopen jaren is ontwikkeld van een enorme betekenis is geweest. Men is er in geslaagd de krant te laten transformeren van engparochieblad (met alle positieve historische voorbeelden) tot strijdbare platformkrant. Een ,,nieuw gezicht" is echter nog onvoldoende ontwikkeld c.q. herkenbaar. Een aantal essentiële vragen zijn feitelijk niet beantwoord: In hoeverre streven we na een komplete krant te zijn? Hoe onderscheiden we ,,een nieuwe krant" van de Volkskrant? Etc. etc.
Voor het eerst is ze een redaktionele identiteit omschreven. Ze is echter uitsluitend politiek van aard.
Voor mij is een journalistieke vertaling nog onvoldoende duidelijk zichtbaar. Bovendien, van een strukturele verbinding redaktie-werfleiding is nog geen sprake.

Er is in de verslagperiode veel te doen geweest rond het begrip *professionalisering*.
Dit betekent m.i.:
a. onderzoek (onder abonnees, exabonnees, potentiële abonnees, meting van effekten) moet geïntegreerd worden in het totaal van ons werk;
b. de krant moet als bedrijf werken vanuit eigen verantwoordelijkheid, d.w.z. een eigen verantwoordelijkheid voelen voor administratie, bezorging, reclame, promotie, etc. etc. Optreden met de krant op welk terrein dan ook is mede afhankelijk van goed voorbereide plannen vanuit het bedrijf;
c. het ontwikkelen van een meerjaren- of groeiplan voor de krant waarbij risico's niet uit de weggegaan dienen te worden;
d. het nastreven van zo'n groot mogelijk winkel verkoopnet;
e. uitbreiding van de eigen bezorg en ons eigen expeditienet.

Dit alles kan een zeer positieve invloed uitoefenen op het vrijwillige activisme rond de krant.
Gesteld kan worden dat bovengenoemde punten aan de orde zijn gekomen — en deels te hand zijn genomen — in de in januari opgezette werkgroep ,,indirekte werving". Hiervan maken deel uit: Gerard Pothoven, Bart Schmidt, Paul Schaper, Rolf Meesters, Jan v.d. Poel en Bart Luirink.

Signalen wijzen er op dat er sprake is van een zekere verbreding van abonneebestand en het actieve kader. In een aantal kleinere plaatsen kan per 1 oktober bezorging worden ingezet door medewerking van PSP of PvdA leden. Leden van andere progressieve partijen of bewegingen of niet-partijgebondenen werken in een aantal plaatsen aktief mee aan het dagelijkse werk voor de krant.
De tendens is er — hoe pril ook.
Een werkelijke doorbraak is m.i. afhankelijk van een verbeterde kwaliteit (zie punt 4) en enige belangrijke politieke signalen. Hierop hebben ondergetekende en Rolf Meesters gewezen in een artikel in De Waarheid. Door sommigen is gesteld dat de partij hiermee is opgezadeld met alweer een nieuwe diskussie. Anderen vonden het moment niet handig. Er is echter geen nieuwe diskussie gestart. Ze is er al van lang voor de konferentie. Juist de onduidelijkheid m.b.t. de positie van de krant is mede oorzaak van optredende stagnatie. Voor een aantal zijn de ingezette ontwikkelingen identiek aan uitverkoop. Aan de andere kant worden ontwikkelingen positief beoordeeld maar ziet men het nog even aan.
Het naar boven halen van deze diskussie kan slechts tot duidelijk en konkrete stappen leiden — in welke zin dan ook.

Nog een aantal ontwikkelingen:
er is van uitbreiding van de eigen bezorging sprake met name in Gelderland en Limburg, rond Utrecht.
In een aantal Rotterdamse agentschappen moest teruggeschakeld worden naar post;
— Er is een geleidelijke uitbreiding van losse winkelverkoop. Telefoontjes naar de administratie wijzen op een toenemende vraag.
— Begin januari is een nieuwe landelijke werfleiding samengesteld bestaande uit Bart Luirink, Vincent Voorhoeve, Jan van Gastel, Han Wanders, Luuk Verpaalen en Ebel Glastra. Met een vijftal partijgenotes(n) vinden deze weken nog besprekingen plaats.
— Vanaf maart 1981 heeft met grote regelmaat (maandelijks) het landelijk overleg van distriktspersfunktionarissen plaatsgevonden. Deze vergaderingen worden zeer redelijk bezocht.
— In februari is gestart met de uitgave van ,,Doorbraak", een bulletin t.b.v. activisten rond de krant.
— De landelijke werfleiding is in juli gestart met een z.g.n. peilbrief. Ideeën m.b.t. werving worden regelmatig door leden van de werfleiding gepeild aan zo'n 100 mensen (verantwoordelijken, ontwerpers, etc. etc.).

Voor het najaar zijn in de werfleiding grofweg de volgende ideeën in diskussie:
— Het uitgeven van een werfkrant;
— Andersoortige materialen (verspreidkaartjes, folders, etc.);
— De losse verkoop;
— Een zaterdagkrant;
— Studentenintree.

Ontwikkeling abonneebestand per distrikt tussen 7-1-81 en 7-7-82.

	volle abonnees	v.z.-abonnees
Amsterdam	— 3%	—17%
Brabant	+10%	— 5%
Den Haag	—2½%	—10%
Drente	— 7%	—10%
Friesland	—10%	gelijk
Geldersland	+20%	+20%
Gooi-Eemland	+ 4%	gelijk
Groningen	+ 3%	— 3%
Kennemerland	—18%	—10%
Limburg	— 4%	+ 3%
Noord-H. Noord	+ 9%	gelijk
Rotterdam	— 3%	+ 2%
Twente	—15%	+11%
Utrecht	+ 7%	gelijk
IJsseldelta	gelijk	—10%
IJsselstreek	—10%	+10%
Zaanstreek	+ 3%	—10%
Zeeland	+11%	—12%

VERSLAG DISKUSSIEGROEP „INTERNATIONALE POLITIEK"

(ZOMERKURSUS CPN, Woudschoten, 20- 22 augustus 1982)

De diskussies in de groep zijn niet eenvoudig geweest, m.n. door het feit dat binnen de groep nogal verschillende benaderingswijzen van de problematiek werden gehanteerd, zowel in politiek-ideologische opzicht als wat betreft wijze van diskussiëren. Dat leidde regelmatig tot onbegrip, langs elkaar heen praten, irritatie e.d. wat de diskussie voor de meeste deelnemers niet erg bevredigend maakte.

Een samenvatting van het besprokene, ruwweg in de volgorde waarin de verschillende onderwerpen aan de orde zijn geweest: We zijn begonnen met een bespreking van het vraagstuk of de belangrijkste wereldproblemen te vatten zijn in het kader van de hoofdtegenstelling tussen kapitaal en arbeid — of in de internationale verhoudingen tussen de beide blokken, resp. geleid door de Sowjet-Unie en de VS. Voor een groot deel van de groep staat dit analysekader heel nadrukkelijk ter diskussie. Enkele anderen handhaven deze konseptie in hun denken, zich beroepend op o.a. een reeks van positieve vredesvoorstellen van de zijde van de Sowjet-Unie en een uitbreiding van het socialistisch georganiseerde deel van de wereld. Daartegenover stond de mening dat we bij deze vraagstukken uit dienen te gaan van een reeks van autonome processen die zich niet laten onderschikken aan deze hoofdtegenstelling, zoals de Noord-Zuid problematiek, het milieuvraagstuk en de kernbewapening. De diskussie spitste zich daarbij ondermeer toe op de vraag of de vredesbeweging zich zou moeten oriënteren op een politiek tegen het autonome proces van de wapenwedloop (van beide zijden) óf op het slechts afwijzen van de Amerikaanse aanzetten tot nieuwe fasen in de wapenwedloop. Zoals bij meerdere punten werd hierover geen overeenstemming bereikt.
Een ander belangrijk punt in deze diskussie was het konsept van het proletarisch internationalisme, waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen het proletarisch internationalisme als ideologisch konsept en de daaraan verbonden politieke praktijk. Sommigen wezen beide aspekten af — als politieke praktijk omdat dit veelal de onderschikking van CP's betekend heeft aan (de belangen van) de CPSU, en ideologisch omdat dit konsept als een symplifikatie wordt gezien (bijv. onvoldoende inzicht biedend in verschijnselen als racisme, fascisme en de milieuproblematiek). Anderen maakten een nadrukkelijk onderscheid tussen beide aspekten, d.w.z. tussen ècht proletarisch internationalisme en de schendingen (in de politieke praktijk) daarvan.

Tenslotte ondersteunden enkelen beide aspekten, zich ondermeer beroepend op de overweging dat de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie objektief gezien positief is. voor de vooruitgang in de wereld.
Een tweede onderwerp van diskussie was het karakter van de maatschappelijke tegenstellingen in de ,,landen van het reële socialisme", en de daarmee verbonden vraag welke relatie de CPN zou moeten onderhouden met ,,vernieuwende oppositiebewegingen" in deze landen. Men was het er over eens dat er grote tegenstellingen in de ,,socialistische landen" en daartussen bestaan, maar over de betekenis en het karakter daarvan verschilden de meningen. Enerzijds werd naar voren gebracht dat in deze landen een nieuwe elite naar voren is gekomen, met zeer grote zeggenschap over de aanwending van het maatschappelijke meerprodukt. Waarbij zeer sterke twijfels werden geuit over de demokratische kontrole van het volk over deze aanwending, of anders gezegd, de politieke demokratie in de ,,socialistische landen" op z'n minst onderontwikkeld werd geacht-(gezien ook de repressie vanuit de staat in deze landen). Kortom, men betwijfelde sterk het socialistische karakter van de ,,landen van het reële socialisme".

Daartegenover stelden een aantal deelnemers dat deze landen wèl als socialistisch gezien moesten worden omdat de produktiemiddelen in handen van het volk zijn; de problemen en tegenstellingen in deze landen tastten voor hen het socialistisch karakter van de maatschappij niet fundamenteel aan. Ook over deze verschillende beoordelingen werd geen overeenstemming bereikt, hoewel we het er wel algemeen over eens waren dat het van groot belang is voor de partij om veel uitgebreider en meer systematisch de ervaringen met de opbouw van het socialisme in Oost-Europa en elders te bestuderen.

Vervolgens spitste de diskussie zich scherp toe op de beoordeling van de situatie en recente ontwikkelingen in Polen. Enkelen namen het standpunt in, vanuit de overweging dat ook Polen in wezen een socialistisch land is, dat het optreden van de Solidarnosc-leiding de basis van de socialistische produktiewijze dreigde aan te tasten en de staat op de rand van desintegratie bracht.
In die situatie achtten zij het detineren van de Solidarnosc-leiding en het instellen van een militair bewind betreurenswaardig, maar terecht. Tegen deze stellingname kwam fel verzet van de anderen in de groep, niet alleen vanwege een andere visie op de oorzaken van de krisis in Polen en de rol van Solidarnosc (waarbij de verantwoordelijkheid voor de krisis veel meer bij de PVAP en de invloed van de Sowjet-Unie werd gelegd), maar ook omdat eerder genoemd standpunt een vergaande aantasting betekent van een hele serie uitgangspunten van onze politiek met betrekking tot het demokratisch socialisme; waarmee tevens elke koalitiepolitiek met andersdenkenden op gelijkwaardige basis ongeloofwaardig wordt. Bovendien is, zo werd benadrukt, het afwijzen van de militaire machtsovername en het wijzen op de noodzaak van politieke oplossingen de enige manier om op te kunnen treden tegen de negatieve invloeden die uitgaan van de krisis in Polen (en potentiële, soortgelijke krises in andere Oost-Europese landen) op de internationale situatie en de strijd voor het socialisme elders.
Een onderwerp dat in beide bovengenoemde diskussies ook een rol speelde, was het vraagstuk van onze relaties met andere CP's, zowel in Oost-Europa als elders. Binnen de groep bestond een globale overeenstemming dat relaties met andere CP's één van de prioriteiten van de partij zou moeten zijn, naast kontakten met andere partijen en bewegingen. Mits deze relaties een positieve uitwerking zouden kunnen hebben, d.w.z. dat op z'n minst de diskussie met deze partijen etc. open gehouden zou moeten kunnen worden. Aan welke partijen en bewegingen prioriteit gegeven zou moeten worden, moet beoordeeld worden afhankelijk van de konkrete politieke situatie in het betreffende land of het vraagstuk waar we mee bezig zijn. Over de vraag hoe deze stellingname uitgewerkt zou moeten worden ten aanzien van de ,,socialistische landen" — waar we ondermeer gekonfronteerd worden met het samenvallen van de CP's met het staatsapparaat — werden wel enige meningen, c.q. stellingen uitgewisseld, maar geen duidelijkheid bereikt. Hetzelfde gold voor de eventuele kriteria die we zouden moeten stellen aan onze kontakten met de ,,vernieuwende oppositiebewegingen" in de ,,landen van het reële socialisme".
In de afsluitende, evaluerende diskussie kwam tenslotte naar voren dat de diskussies stroef en moeilijk waren verlopen — een verschijnsel dat (over dit onderwerp) meer algemeen in de partij optreedt. Als oorzaak werd daarbij ondermeer gewezen op het feit dat het onderwerp als diskussiethema binnen de partij tot 1977 min of meer taboe is geweest. Ook de m.n. door enkele deelnemers van het begin af aan gehanteerde c.q. vooronderstelde tegenstellingen binnen de diskussiegroep hadden voor velen de vruchtbaarheid van de diskussie niet erg bevorderd — dit soort ,,stellingendebatten" levert weinig op.
Het is moeilijk diskussiëren in een situatie waarin enerzijds deelnemers (c.q. partijleden) van mening zijn dat het huidige ,,instrumentarium" van de partij — zowel wat betreft de theorie, het marxisme-leninisme, als de organisatiebeginselen van de partij en de ,,internationale kommunistische beweging — volstrekt onvoldoende is om de problemen te lijf te gaan, terwijl anderen daar juist wel heel nadrukkelijk aan willen vasthouden.

Zomerscholing augustus 1982

Verslag van de discussie in de subthema groep:

CPN TUSSEN BESTUURS- EN AKTIEPARTIJ

Er werden meer vragen opgeworpen dan antwoorden gevonden. De discussie was probleem verkennend, zonder de druk om tot konsensus te komen. Mede hierdoor werd de discussie als goed en zinvol ervaren ondanks het feit dat sommigen soms te lang aan het woord waren. Achteraf valt de discussie rond drie thema's te schematiseren, te weten: Parlementaire democratie; Bestuurlijke verantwoordelijkheid; Maatschappelijke strategie.

Parlementaire democratie

Voor een vruchtbare discussie bleek het nodig enkele begrippen goed te definiëren en van elkaar te onderscheiden.
Parlementaire democratie = de rechtsstaat (denk aan de Grondwet).
De rechtsorde = is een stelsel van wetten en parlementaire uitspraken (behalve die betrekking hebben op de Grondwet).
Gekonstateerd werd dat rechts vaak de rechtsorde identificeert met de parlementaire democratie. Zo worden aktievoerders die wetten (rechtsorde) overtreden vaak als ondemocratisch afgeschilderd.
Het recht op oppositie - ook met onwettige middelen behoort tot de parlementaire democratie; het recht op aktie.
Als voorbeeld hebben we de antikernenergiebeweging besproken. In feite is dit een parlementaire beweging aangezien de eisen (sluiting van Dodewaard) aan het parlement worden gesteld. Dit werd anders toen de leus: ,,Wij gaan Dodewaard sluiten", werd gevoerd. Leg je dit uit als: ,,Wij gaan nu zoveel druk uitoefenen dat het parlement Dodewaard sluit", dan past het in de parlementaire democratie. Stel je dat wat er ook besloten wordt, Dodewaard dicht gaat, dan ben je ondemocraties. Een probleem blijft:
Is het niet ongeloofwaardig om sommige wetten wel en anderen niet te aksepteren? Leidt dat niet opnieuw tot een instrumentele opvatting over democratie? En wat voor kriteria moet je hanteren bij het kiezen van aktiemiddelen
Als kriteria werden geopperd:
-Dat akties en middelen de principes in de Grondwet niet mogen aantasten.
-Een aktie democraties georganiseerd moet zijn.
-De aktie en de middelen moeten aansluiten bij het rechtsgevoel onder de bevolking (rechtvaardigheid).
Een fundamentele vraag voor ons is:
Wat betekent de principiële erkenning van de parlementaire democratie? Word je niet meegesleept in het parlementaire gebeuren en daarmee verantwoordelijk voor de bestaande rechtsorde? En is het wel mogelijk om binnen het huidig functioneren van de parlementaire democratie de doelen zoals verwoord in de Grondwet te verwezenlijken? (antidiscriminatie etc.) Maar ook: Waarom is democratie meer, of wat anders dan een middel om machtsstrijd te voeren?
Breed ondersteund werd dat het parlementaire recht op politieke oppositie (verankerd in de Grondwet) door ons gebruikt en verdedigd moet worden, ook onder het socialisme. Tot slot, nog onvoldoende uitgewerkt is:
Is de parlementaire democratie een belemmering om ook andere vormen van democratie door te voeren?
Gekonstateerd werd dat de PvdA dit afgedaan heeft met : democratie = parlementaire democratie. En dat daarmee alle bewegingen als lastig en soms als ondemocraties worden afgeweerd. Dat hiermee de mogelijkheid van een belangrijke machtsfactor voor links onbenut wordt gelaten en zelfs vaak het ontstaan tegengewerkt wordt.
Een konklusie die we in de richting van het programdebat (ontwerpprogram) hebben getrokken is: Voor een goede discussie is het nodig dat die principes en fundamentele waarden die wij al dan niet in de Grondwet zouden willen hebben, expliciet worden gemaakt en per punt kunnen we dan bekijken of dit in het program moet worden opgenomen als doelstelling van de partij.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid (m.n. in de Gemeenteraad).

Rond dit thema kwamen veel eigen ervaringen van zowel (aanstaande) raadsleden als van leden die direkt met de bezuinigingen van Gemeenten worden gekonfronteerd, naar voren. Een centrale vraag was:
Kun je besturen in tijden van krisis; welke verantwoordelijkheden neem je daarmee? Welk perspectief is er dan op maatschappelijke veranderingen?
Vrij snel kwam naar voren dat we door het doen van koncessies gehinderd worden in een meer radicale opstelling. Ook zouden we onduidelijker naar de mensen toe worden, dit in tegenstelling tot de PSP, die zulke hoge eisen aan deelname aan B&W stelt, zodat ze daar niet in komen en zo schone handen houden. Hier tegenin werd betood dat het hier om een politiek van schijnradicaliteit gaat, die niets voor de mensen oplevert en het politiek initiatief voor altijd bij rechts laat.
Gekonstateerd werd dat we geen strijdterreinen zoals parlementaire organen onbenut mogen laten en dat we dan ook bestuursverantwoordelijkheid moeten nemen. De vraag blijft:

vervolg op pagina 8

'ter begeleiding'

Op 27 augustus j.l. had in Amsterdam een landelijke bijeenkomst plaats op initiatief van een aantal kameraden ter voorbereiding van een landelijk horizontaal overleg op 25 september. Onder meer zou op 27 augustus de grondslag gelegd worden voor een aantal stellingen. De redactie van de ledenkrant vroeg of ze deze stellingen kon publiceren.

Toen bleek dat deze niet tijdig voor publicatie gereed waren, spraken we met de organisatoren af dat we een verslag van de voorbereidingsbijeenkomst op 27 augustus zouden krijgen, om op die manier de leden van de partij over de in het horizontaal overleg bestaande opvattingen te kunnen informeren. In plaats van het verslag van 27 augustus ontvingen we een verslag van een bijeenkomst die op 1 juli in het Amsterdamse district had plaatsgevonden en een stuk dat de aanleiding tot het initiatief op 25 september omschrijft. De verantwoordelijkheid voor beide stukken ligt uiteraard bij de schrijvers. De redactie van de ledenkrant heeft er wel behoefte aan duidelijk te maken dat zij de wijze waarop door middel van het verslag kritiek op enkele personen wordt geconcentreerd veroordeelt. Rinus Haks nam niet als persoon deel aan de demonstratie voor solidariteit met Solidariteit, maar de CPN nam deel na een besluit en onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. En als de organisatoren van en deelnemers aan, de bijeenkomst de opvatting van de CPN over een strategie ter bestrijding van de crisis ter discussie willen stellen, kan niet voorbijgegaan worden aan het IPSO-plan Voor werk en een beter Bestaan en het Werkplan van de Tweede Kamerfractie (beide met volledige instemming van het dagelijks bestuur opgesteld) en aan het Noodprogramma dat door het partijbestuur werd vastgesteld.

Stemmingmakerij tegen 1 persoon die aan deze plannen een door het partijbestuur zeer gewaardeerde bijdrage heeft geleverd wijzen wij af.

Met deze aantekening plaatst de redactie het verslag zoals het bij haar werd ingediend, om geen „onrecht" te doen aan de in het horizontaal overleg levende opvattingen.

Nu dus een verslag op een Amsterdamse bijeenkomst betrekking heeft, acht de redactie het nuttig tevens het artikel af te drukken dat in juni in de ledenbrief van de afdeling Bijlmermeer en in het Amsterdamse activistenbulletin heeft gestaan. (Tussenkoppen zijn van de redactie).

Wij hopen in de ledenkrant van oktober in staat te zijn een verslag te publiceren van de bijeenkomst van 25 september.

Frans van Liempt
Alain Stom

Voor een strijdbare, vernieuwende en principiële CPN

Horizontaal overleg van communisten

Zaterdag 25 september, Krasnapolsky, Amsterdam

Aanleiding tot het initiatief:
Op zaterdag 25 september organiseert het horizontaal overleg van communisten en landelijke bijeenkomst in Amsterdam. Dit initiatief is een direct resultaat van een vergadering van ruim 100 Amsterdamse communisten op 1 juli j.l.
Aanleiding tot die vergadering was de grote ongerustheid over hoe de CPN thans reilt en zeilt. Het horizontaal overleg van communisten wil de discussie over de koers van de CPN stimuleren. Er wordt wel veel gediscussieerd in de partij, maar wat opvalt is, dat een belangrijk deel van de partij daarbij niet is betrokken of wordt betrokken. Vooral actieve communisten uit de sociaal-economische strijd, in het bijzonder de bedrijfsarbeiders, voelen zich aan de kant gezet, herkennen zich niet meer in de partij.
Sinds 1 juli is gebleken, dat ook buiten de Amsterdamse partij soortgelijke beoordelingen worden gemaakt. Vandaar, dat nu een landelijke bijeenkomst wordt voorbereid. In de voorbereiding zijn verschillende vergaderingen uitgeschreven, om de inhoudelijke kant van de 25e september te bediscussieren. Daaruit valt op te maken, dat ondanks de nuances over de beoordeling van de partijpolitiek en het partijoptreden, ernstige kritiek op de sociaal-economische stellignames, de theorie en praktijk van de vredesstrijd en het functioneren van de partijorganisaties bestaat van de volgende globale strekking (vastgesteld op de door 170 contactpersonen uit het hele land bezochte vergadering van 27 augustus in het CPN-districtskantoor te Amsterdam):

25 September

We komen 25 september bijeen om onze Communistische Partij van Nederland te versterken en „De Waarheid" als communistische krant te behouden.
In haar 64-jarig bestaan heeft de partij zich in vele, ingewikkelde en gevaarlijke nationale en internationale situaties als een doorslaggevende politieke factor bewezen. Daartoe heeft de partijpolitiek zich, ondanks fouten, tekortkomingen en aarzelingen, voortdurend vernieuwd. Tegelijk bleven de marxistisch-leninistische beginselen de grondslag van beoordeling en optreden. Bij het opdoen van nieuwe ervaringen, het sluiten van nieuwe coalities, het werven van leden onder voor de partij nieuwe lagen, bleef onze partij zich historisch verbonden voelen met de Commune van Parijs en de Oktober-revolutie.

Zij was verbonden met de inzet van de Internationale Brigades in Spanje, met het verzet tegen het fascisme en met de antikoloniale strijd in Indonesië. De strijd voor vrede, democratie en levenspeil in eigen land was direct verbonden met de aktieve internationale solidariteit, zoals met de vrijheidsstrijd in Vietnam, aangezien de strijd voorhet socialvsme noodzakelijkerwijs wereldomvattend is.
Het 26ste partijcongres besloot tot een fundamentele vernieuwing van onze partijpolitiek op grondslag van de marxistisch-leninistische beginselen. Wat thans in praktijk en theorie verschijnt is doorgaans een mengeling van reformisme en utopisme. Voortgang op die lijn brengt de partij in de ernstigste crisis in haar bestaan.
Immers, in de zich verdiepende wereldwijde crisis van het kapitalisme, waarin het bezit van een principiële en strijdbare partij essentieel is, laat de partij verstek gaan. Ideologisch en in concrete intitiatieven, waardoor zeer veel belangrijke kaders van de partij tot inaktiviteit vervallen of zelfs bedanken voor de partij. Bestrijding van de crisis en haar gevolgen voor vrede, democratie en levenspeil staat in de praktijk, vooral in hun onderlinge samenhang niet meer centraal in het dagelijks werk van de partij. Het is in dat licht geen toevallig verschijnsel, dat met name bedrijfsarbeid(st)ers zich niet meer in de partij herkennen.
Verder laat de partij na, de in aantal en betekenis toenemende groep van uitkeringsgerechtigden in strijd te brengen. De oriëntatie op de tegenstelling arbeid-kapitaal dreigt verloren te gaan en wordt door sommige partijkaders zelfs bestreden. Speciaal genoemd moet worden de uitzichtsloze positie van de jongeren, die perspectiefloosheid en passiviteit tot gevolg heeft.
Het accent van de vredesstrijd wordt in toenemende mate verlegd van de massastrijd naar het parlementaire vlak. Het is opvallend, dat sinds 21 november 1981 geen massale akties zijn georganiseerd, terwijl de acute dreiging van plaatsing van atoomraketten zulks absoluut noodzakelijk maakt. In de aktuele partijdiscussies over internationale vraagstukken ontbreekt een klassebenadering. Het probleem van oorlog en vrede wordt niet meer primair bezien vanuit zijn materialistische oorsprong: het imperialisme. In plaats daarvan worden de bestaande militaire machtsblokken gelijkelijk verantwoordelijk gesteld voor de oorlogsdreiging. Internationale solidariteit wordt steeds meer op een moraliserende en humanitaire manier beleden.
Niet alleen zorg of verontrusting om dit alles brengt communisten bijeen in dit overleg. Het is vooral de overtuiging strijdbaar op te treden voor vrede, democratie en levenspeil, voor een Nederlandse weg naar het socialisme in solidariteit met onze kameraden in socialistische landen, andere kapitalistische landen en neo-koloniaal uitgebuite gebieden.

Besluiten

Op de bijeenkomst van 27 augustus werden de volgende besluiten genomen:
1. verkiezing van een organisatiecommissie;
2. verkiezing van een werkgroep-discussiemateriaal:
   a. partij-organisatie;
   b. socisaal-economische strijd;
   c. vredesstrijd;
   d. vrouwenstrijd;
3. verkizing delegatie gesprek met partijleiding.

Overleg met partijsecretariaat

Inmiddels heeft een delegatie van het horizontaal overleg een oriënterende en informerende gedachtenwisseling met het partijsecretariaat gehad. Dit overleg is in kameraadschappelijke sfeer verlopen.

De bijeenkomst op 25 september is voor alle partijgenoten toegankelijk, op vertoon van partijboekje en uitnodiging. Uitnodigingen zijn in ieder geval te krijgen op het corrspondentieadres:

René Dammen,
Kralenbeek 730,
1104 KH Amsterdam,
020-999554.

Korte impressie van de discussie in Amsterdam.

„Wanneer je een afwijkende mening hebt word je gedoodverfd als stalinist. Je wordt niet serieus genomen", aldus Gerda Boekman (Landsmeer), één van de initiatiefnemers van het donderdag 1 juli gehouden „horizontale overleg van communisten" in Amsterdam. De bijeenkomst werd bijgewoond door ruim 100 partijgenoten uit het distrikt Amsterdam.
De vergadering werd geopend door René Dammen (Bijlmermeer), één van de auteurs van een stuk (gepubliceerd in het Amsterdamse Activistenbulletin), waarin kritiek op de huidige gang van zaken in de partij aan de orde werd gesteld. Daarop nam Laurens Meerten (Bijlmermeer) het woord. „Vele partijgenoten zijn verontrust over de gang van zaken in de partij. Dat zijn geen vage gevoelens". Meerten somde keiharde feiten op die deze verontrusting wettigen. „De afdelingsledenvergaderingen worden niet of nauwelijks bezocht. De bezorging van de krant in de vakantieperiode staat op het spel. Enkele honderden leden in het distrikt Amsterdam bedankten in de afgelopen maanden voor de partij of vervielen tot passiviteit." Meerten vervolgde: „Bij vele partijgenoten bestaat het gevoel dat de organisatie zo slecht functioneert, dat de partij z'n doelstelling: verandering van de maatschappij naar het socialisme, op deze wijze niet kan waarmaken".

Sociaal-economische strijd

In de discussies die daarop volgden bleek overduidelijk dat de aanwezige Amsterdamse communisten zich ernstig bezorgd maken over de lijn die thans in de partij gevolgd wordt. „Het leiding geven aan de sociaal-economische strijd blijft achter" (Gerrit Ellerman, Osdorp); „Er moet strijd georganiseerd worden, alleen besluiten nemen is onvoldoende" (Guus Duppen, Staatsliedenbuurt); „Bedrijfsarbeiders blijven weg van de vergaderingen. Bedrijfsgroepen functioneren niet meer. Het kan niet blijven bij prachtige artikelen over Shell-man Wagner zoals dat in de krant stond, er zal wat moeten gebeuren" (Bob Vrins, Slotervaart).
„Het ontbreekt de partij aan een grondige analyse van de huidige crisis", aldus Ed Huig (Bijlmermeer). Hij zei het wel eens te zijn met de stellingnames van CPN-econoom Boe Thio. Door andere discussianten was tevoren felle kritiek geuit op het optreden van Thio, onder meer tijdens de in Krasnapolsky gevoerde diskussie-avond met Mandel. Zij verweten Thio reformisme. In zijn inleiding zei Laurens Meerten hierover: „De stellingen van Thio behoren niet tot de klassieke theorieën van communistische partijen, het is puur reformisme en dat is één van de dingen waaraan zeker in crisistijd geen enkele behoefte is". Cor van Dijk (Bijlmermeer): „Boe Thio zou met werklozen om de tafel moeten gaan zitten om een strategie van crisisbestrijding te ontwikkelen".

Vernieuwing

Dat de zogeheten „vernieuwing" door veel partijgenoten meer gezien wordt als „vernieling" werd door Paul Schaper (Staatsliedenbuurt) kernachtig vertolkt: „Je wilt je fiets verbeteren, maar al sleutelende bemerk je na een tijd: het is een mooie autoped geworden". „De lijn van het marxisme-leninisme moet weer opgenomen worden" (Joop van Rath, Waterlooplein), „Prioriteiten zijn verlegd.Je wordt voortdurend in hokjes geduwd. Dat is vernederend. Af en toe weet ik niet meer wat ik ben, een vrouw, een arbeider, een student" (Tiny v.d. Drift, Staatsliedenbuurt). Zij deed een beroep op de aanwezigen niet tot passiviteit te vervallen, geen posities op te geven omdat op het komende congres zeer belangrijke beslissingen genomen zullen worden. „De afvaardiging naar het congres zal daarom zeer belangrijk zijn, het komt er op aan dat onze stem daar gehoord wordt. Daarom niet je kop in het zand steken maar aan het werk", aldus Tiny v.d. Drift.
Tom Boekman (Landsmeer-Den Ilp) wees met beslistheid van de hand dat vernieuwing in het verleden *niet* zou hebben plaats gehad. Maar dat is iets anders dan principes opzij zetten. Hij gaf repliek op de discussiant voor hem, Dick de Boef (Van Wou-Ferdinand Bol), die ervan uitgaat dat een andere lijn nodig is om de oorlogsdreiging te keren. Tom Boekman: „Als je het zó stelt heb je er geen begrip van dat oorlogsdreiging vanuit het kapi-

vervolg op pagina 6

Uit de ledenbrief van de afdeling Bijlmermeer

Concept discussiestuk voor het horizontale overleg van communisten in Amsterdam

De partij is geen star instituut, geen doel op zichzelf. Maar een beweging, een organisatie van levende mensen. Mensen die zich ten doel hebben gesteld de maatschappij te verbeteren, veranderen in socialistische zin. De opvattingen over hoe dat moet, hoe dat kan, zij n in onze geschiedenis nogal sterk aan verandering onderhevig geweest. De partij verandert, vernieuwt onder invloed van de maatschappelijke verandering in de tijd.
In sommige periodes ging dat geleidelijk, in sommige meer geforceerd en ook bewust. Vernieuwing van denken en structuren in de partij gebeurt! Moet zijn kans krijgen en is zelfs noodzakelijk. Een beoordelingskader van verandering, vernieuwing moet zijn: Maakt de partij zijn doelstelling waar. Dragen veranderende opvattingen en organisatiestructuren bij tot de doelstelling van de partij.

Onvoldoende organisatie

Een aantal communisten heeft zich dat afgevraagd in een horizontaal overleg waar de slagkracht en veranderingskracht van de partij aan de orde was. Een conclusie van dat denken is in elk geval dat de partij qua organisatie onvoldoende functioneert. Dat haar organisatie op dit moment niet in staat is een initiatiefrijke en leidinggevende rol te spelen in het veranderingsproces naar het socialisme. Eventuele stadia in dat proces als progressieve machtsvorming, worden in de theorie niet gedefinieerd en in de praktijk verstaat iedereen er wat anders onder.
Ze is zelfs niet in staat te beantwoorden aan verwachtingen die grote in strijd staande groepen van haar hebben.

Voorbeelden

Een aantal illustraties kunnen daarvan worden gegeven. Er is volstrekt onvoldoende reactie- en actievermogen om snel op belangrijke situaties in te spelen. Als voorbeeld moge worden genoemd de 3-oktoberdemonstratie. Waarbij de partij in de praktijk een houding innam, die er van uitging, dat alles wel vanzelf zou gaan. Het resultaat was dan ook volstrekt onvoldoende.

Op dit moment wordt voor de werkende mensen de ene verslechtering na de andere beraamd. De partij neemt geen concrete initiatieven. Terwijl in het verleden de mensen die vaak net lid werden van onze partij, omdat het ook een actiepartij was.

Een ander voorbeeld is het over een langere periode volstrekt niet functioneren van belangrijke partijgroepen in het district. Terwijl toch deze groepen door hun inhoudelijke en vakmatige adviezen zinvol leiding geven op hun terreinen mogelijk moeten maken. Tragisch typerend is de verloedering van het begrip democratie. De meeste stemmen tellen, dat is alles wat daar nog van is overgebleven in onze partij. Kwaliteit en verantwoordelijkheid worden niet meer gezien als onlosmakelijke elementen van democratie.
Na een opmerking over slecht bezochte ledenvergaderingen in Amsterdam wordt vervolgd met.....

Konklusie

Dit alles laat zien dat er in de partij zeker geen sprake is van een grote deelname aan de voorbereiding van besluiten, geen sprake is van een zorgvuldige voorbereiding van besluiten, geen sprake is van het uitvoeren van eenmaal met meerderheid genomen besluiten.

'De Waarheid'

Van belang voor de beoordeling van de positie van de partij is ook de rol van de krant. In de praktijk is de krant in de achter ons liggende periode altijd een sterk bindend element geweest in onze organisatie. De krant was meestal het centrum waaromheen onze organisatie werd opgebouwd. Ze speelde ook een belangrijke rol als propagandist van onze ideeën en van organisator van beweging voor die ideeën. Nu wordt de krant niet groter en beter door er nostalgisch over te doen. De krant hoeft zich ook volstrekt niet te beperken tot exclusief de ideeën van de partij. Ook hier is verbreding en vernieuwing nodig. Maar het kan natuurlijk nooit zo zijn, dat communisten geen herkenningspunten meer vinden in hun krant. Of dat de krant posities inneemt, die in strijd staande mensen verzwakt. Hetgeen met enige regelmaat plaatsvindt.

Zie ,,ik zie het zo'', waarin tegenwoordig ook mensen, die voorop staan in acties, in leidinggevende organen van de partij zitten, of voor de partij in vertegenwoordigende lichamen zitten, moeten proberen aandacht te krijgen voor hun standpunt.

Horizontaal overleg

Dit niet functioneren van de partij heeft een aantal communisten bijeen gebracht in een horizontaal overleg, dat zich tot doel stelt de organisatie van de partij weer democratisch en doeltreffend te laten functioneren.
Dit niet functioneren van de partij is vooral te merken aan het gebrek aan strijd, optreden, zwakke stellingsnames op het gebied van de sociaal-economische strijd en de vredesstrijd. Het horizontale communistenoverleg zal op basis van de ervaringen op deze gebieden in de laatste tijd een aantal discussiepunten ontwikkelen. Waarvan hier een eerste aanzet volgt.
a. De strijd tegen de kapitalistische crisis. De crisis grijpt om zich heen. Neemt een ongekende omvang aan. Wordt dieper en dieper. Op dit moment worden vooral diegenen het scherpst getroffen, die in een economische zwakke positie verkeren. Werklozen, mensen die een sociale uitkering ontvangen, bejaarden, jongeren.
De crisis zal zich echter verdiepen, in omvang toenemen. De aanval zal ingezet worden op alle verworvenheden van de strijd van de arbeidersklasse. Sociale economische en politieke. Het is de taak van de partij de beweging te ontwikkelen, die op korte termijn het levenspeil van de bevolking moet verdedigen en op langere termijn de maatschappelijke verandering kan bewerkstelligen die de oorzaak van de crises wegneemt: het beëindigen van de kapitalistische produktieverhoudingen.
Bij veel partijgenoten bestaat op zijn minst het gevoel, dat de partij zijn taak niet waar maakt. Zij heeft geen inspirerende invloed in de sociaal-economische strijd. Alles wordt overgelaten aan vaak overigens voortreffelijk individueel optredende communisten. De stellingname over de autonomie van de beweging wordt vaak platvloers toegepast, in de zin van laat de actie maar aan anderen over.
Het niet funtioneren van de partij op het sociaal-economische strijdterrein kan ten dele worden verklaard uit het niet functioneren van de partij als organisatie. De vraag moet echter worden opgeworpen of er niet ook op het gebied van de theorievorming gigantische gaten zijn, die ontplooiing van de strijd belemmeren. De crisis heeft een buitengewone omvang en vele nieuwe aspecten, als bijvoorbeeld stagflatie.

Geen analyse

Er wordt geen analyse gemaakt van deze crisis. Zijn ontwikkeling, zijn gevolgen voor de bevolking in de moderne kapitalistische landen, de 3e wereld. Zijn relatie met de toenemende politieke spanning in de wereld. Zo een analyse is nodig!
Ook voor de beoordeling van de vele ,,dagelijkse'' feiten in de sociaal-economische strijd. De partij komt echter helaas veelal niet verder dan wat algemeenheden. Opmerkingen als: ,,je kunt niet alles meer met de klassieken oplossen'', zijn dan wel ten dele juist, maar daar kan het niet bij gelaten wroden. Er zullen dan ook concrete bij de tijd zijnde stellingnames ontwikkeld moeten worden.
De stellingen zoals door het partijbestuurslid Boe Thio verkondigd in b.v. zijn discussie met Mandel: als
— onteigening van produktiemiddelen is geen voorwaarde voor socialistische politiek;
— de weg naar het socialisme gaat via hervorming.
Deze behoren inderdaad niet tot de klassieke theorieën van communistische partijen, maar nieuw zijn ze niet. Het is puur reformisme! En dat is één van de dingen, waaraan zeker in crisistijd geen enkele behoefte is.

Voor de rest zijn er wat concrete plannen geweest van IPSO en kamerfractie. De crisisbestrijdingsplannen, economische urgentieprogramma's hebben ongetwijfeld een nuttige functie in de parlementaire politiek. Zij kunnen echter de politieke, sociale en economische analyse van de huidige toestand niet vervangen.
Nu bestaat er weliswaar geen blauwdruk voor de weg naar het socialisme, echter een visie moet er wel komen!

Vredesstrijd

Terecht kent de CPN aan de vredesstrijd de hoogste prioriteit toe. De ontwikkeling van de produktiekrachten op het terrein van de bewapening geeft daartoe ook alle noodzaak. Daarnaast noopt de internationale situatie — zeker nu ze in grote mate wordt bepaald door een wereldwijde economische crisis — tot een dergelijke oriëntatie. Op zichzelf is het dus logisch, dat er binnen de partij een intensieve discussie plaatsvindt over alle vraagstukken die meer of minder direct verband houden met of van invloed zijn op de vredesstrijd. Een aantal discussiepunten volgen hier.
Er wordt vastgesteld dat een onafhankelijke vredesbeweging van grote betekenis is. Zo in het algemeen gesteld zal iedereen daarmee instemmen. Toch staat of valt de ontwikkeling van de vredesbeweging gezien vanuit communistisch standpunt, met een analyse van de politieke verhoudingen in de wereld en het ontwikkelen op grond daarvan, van een revolutionair perspectief. Concreter: voor de ontwikkeling van de vredesbeweging is een algemeen, d.w.z. bij vele mensen ongeacht hun klasse-achtergrond of politieke oriëntatie aanwezig, verlangen naar vrede van belang, maar niet voldoende.
De taak van onze partij is dit verlangen een politieke dimensie te geven. Niet in de zin van het formuleren van politieke eisen en het op basis daarvan bevechten van coalities alleen. Het gaat primair om het bloot leggen van de materiële basis die de vrede bedreigt en het daaruit afleiden van een strategie. In dat verband is de rol van een communistische partij terecht pretentieus.
Ondanks het ongetwijfeld algemeen heersend verlangen naar vrede was een weloverwogen initiatief van de CPN in zomer 1977 een basis waarop ,,de'' vredesbeweging zich kon ontwikkelen. Dat initiatief betrof niet de bewapening, of stricto sensu de kernbewapening, in het algemeen. Het initiatief ,,Stop de N-bom'' richtte zich expliciet op de Amerikaanse politiek om de positie van het imperialisme weer op te vijzelen (na de historische Vietnamnederlaag) door het introduceren van een nieuw, atoomdrempelverlagend en dus relatief gevaarlijker, atoomwapen. De USA-wens tot produktie van het neutronenwapen betekende niet alleen een hervatting van de Koude Oorlog maar diende, zoals bij de start van de Koude Oorlog in 1945-1947, tegelijk weer om de hegemonie van de USA over zijn medeimperislistische bondgenoten te vestigen. In zoverre is de Reagan — regering een slechts gradueel verschillend variant.

Ideologische desoriëntatie

Op dit moment is een communistische benadering van de vredesstrijd des te noodzakelijker. Enerzijds is er inderdaad de sinds het door de CPN genomen initiatief zeer brede en machtige 21-novemberbeweging. De consolidatie en uitbouw daarvan is van het grootste belang en dus ook prioriteit in het werk van de CPN. Anderzijds toont de praktijk het opgaan van de N-bom-beweging in een algemene vredesbeweging. Let wel: een beweging met goede bedoelingen en belangrijke politieke effecten maar in wezen pacifistische, neutrale, klasseloze oriëntatie. De N-bombeweging is als organisatie ingestort. Dat mag niet gerechtvaardigd worden als een zichzelf overbodig hebbend gemaakt.
In feite is die ineenstorting het gevolg van de ideologische desoriëntatie van de partij waarbij een onafhankelijke vredesbeweging niet wordt gedefinieerd als een zich los van politieke partijen ontwikkelende beweging, maar als een beweging die het geweld verwerpt.
Maar het al of niet gebruiken van geweld is voor communisten geen puur ethisch vraagstuk.

vervolg op pagina 8

vervolg van pagina 5

Korte impressie

talisme komt''. Sander Geernaets (Funen): ,,Als vernieuwing betekent dat Rinus Haks op één platform staat met de VVD tegen een socialistisch land, spreek ik van vernieling in plaats van vernieuwing''. Martin Veltman (Stadionbuurt) sprak zich uit voor het nu op gang komende horizontale overleg: ,,Er is een brede discussie over de problemen nodig''. Alie de Nijs (Rivierenbuurt): ,,Is het geen schandaal dat partijbestuurders pagina-grote interviews weggeven aan een krant als het Nieuws van de Dag? Wij stonden als anti-fascisten bij de tentoonstelling in de Nieuwe Kerk, waar de rol van de Telegraaf in de oorlog uit de doeken gedaan werd....Ik heb me doodgeschaamd''. Zij merkte tevens op dat je op ledenvergaderingen als oudere partijgenoot niet meer aan het woord komt. ,,Je bent oud en oud is uit'', aldus Alie de Nijs.

De krant

Talrijke discussianten uitten hun grieven over de berichtgeving in De Waarheid. ,,Het is onze krant niet meer'' (Herman Schabracq, Slotermeer). In zijn openingswoord had Laurens Meerten gezegd dat de krant zich weliswaar niet hoeft te beperken tot exclusief de ideeën van de partij, maar dat het niet zo kan zijn dat communisten zich niet meer herkennen in hun krant.
,,Mensen die in acties gewikkeld zijn, zijn zelfs soms aangewezen op de ,,Ik zie het zo''-rubriek'', aldus Meerten. ,,De politiek en de positie van de redaktie moet daarom ook met klem ter discussie gesteld worden. Het is onze krant, wij moeten het geld daarvoor bij elkaar brengen en hem nog rondbrengen ook.''
Nelis Altelaar (Funen): ,,Onze krant loopt achter de feiten aan. Als je bij wil blijven moet je andere kranten kopen. De krant richt zich tegen oudere partij-genoten, redaktieleden geven meningen aan andere kranten, in de Waarheid lees je er dan niks over''. Tom Boekman: ,,De redaktie maakt onderscheid tussen de meningen van de leiding en van de leden. Op die manier kan de krant nooit een platformfunctie hebben zoals dat beoogd wordt''.
Sander Geernaets: ,,De ene dag een artikel over El Salvador, de andere dag een stuk over misstanden in de socialistische landen. Dat noem ik verwarring scheppen''. Gerda Boekman (Landsmeer-Den Ilp) zei in haar discussiebijdrage dat de partijstandpunten die in De Waarheid gepubliceerd worden niet langer de hare kunnen zijn. Maar discussie daarover wordt afgekapt. Dat is een slechte zaak, aldus Gerda Boekman: ,,We moeten kunnen praten over de zaken''. Frank van den Berg (chef-redakteur van De Waarheid) bekritiseerde de toon van de vergadering: ,,De redakteuren leveren ook hun bijdrage aan de strijd en doen dat vanuit eerlijke motieven''. Deze opmerking leidde tot een verontwaardigde interruptie van Herman Schabracq, die zei: ,,jullie eerlijke motieven zijn blijkbaar de mijne niet''. Guus Duppen die daarna in discussie ging verzette zich fel tegen een artikel in de krant waarin bepleit wordt dat de krant losgemaakt wordt van de partij.

Henk Odink (Weteringbuurt) vond het een schande dat in De Waarheid artikelen gepubliceerd worden die een verkeerde voorstelling van zaken geven over de situatie in de Derde Wereld-landen, zoals dat bijvoorbeeld met Angola het geval was. Piet van Kalken (Jordaan): ,,We staan aan het begin van een diepe economische crisis. We hebben een sterke organisatie nodig om tegenwicht te kunnen geven''.

De vergadering besloot in de komende tijd deze discussie voort te zetten, mede ter voorbereiding van een landelijk beraad dat in september gehouden zal worden. Daarvoor zullen een aantal stellingen geformuleerd worden die in de afdelingen van de partij verspreid zullen worden.

RENÉ DAMMEN

Agenda

16 oktober
Landelijke bijeenkomst van partijgenoten actief in het sociaal-ecomische werk ter voorbereiding van het 28e congres.
Plaats: Hoogte Kadijk, Amsterdam.
Aanvang: 10.30 uur.
We verzoeken belangstellenden via een telefoontje (020-262565) aan het partijsecretariaat hun deelname door te geven, opdat de juiste organisatorische voorbereidingen kunnen worden getroffen.

BRIEF

Wie het marxisme enigszins bestudeert, komt tot de konklusie, dat Marx niet alleen uiteen heeft gezet hoe de verschillende maatschappijvormen in de loop der eeuwen ,,tot aan de huidige kapitalistiese maatschappijvorm toe" in elkaar zitten. Hij heeft ook de krachten aangetoond die in elke maatschappij aanwezig zijn, die de maatschappijvorm veranderen, namelijk de wijze of manier van produceren.
Trouwens wat met hem ook al andere filosofen gekonstateerd hadden.
Met andere woorden, Marx heeft de tegenstellingen van de kapitalistiese produktiewijze aangetoond, die bestaat tussen produktie en klassenstrijd, die wederom zijn oorzaak vindt in de produktieverhoudingen, die uiteindelijk de eigendomsverhoudingen bepalen.
Het bestaan en succes van de kapitalistiese produktiewijze is afhankelijk van de voortdurende uitbuiting van de arbeidskracht. De conflicten die hierdoor ontstaan kan het kapitalisme uitstellen of verplaatsen, maar het kan ze nooit overwinnen.
Natuurlijk is het kapitalistiese produktieproces voortdurend in beweging, zowel in hoogconjunctuur als in krises. Het streeft en zoekt naar mogelijkheden om vooruit te komen. Eenmaal een stap vooruit gevonden, blijken de tegenstellingen nog harder op elkaar te botsen. Dat komt omdat de eigendomsverhoudingen tussen eigenaren van produktiemiddelen en produkten, en hen, die niets anders dan hun arbeidskracht zo duur mogelijk verkopen, ondanks alle beweging niet veranderd zijn.
En hiermede zijn we aan het punt, waar die vraag een rol speelt ,,zijn wij met onze vreedzame weg naar het socialisme in staat met demokratiese bewegingen en parlementaire demokratie deze tegenstellingen te overwinnen?"
Er zijn kameraden die van mening zijn dat de demokratie alles kan oplossen. Anderen zijn van mening dat demokratiese massabewegingen alles oplossen, wéér anderen zijn van mening dat de parlementaire demokratie en demokratiese massabewegingen ons het socialisme brengen.
Een punt is wel duidelijk, zonder klassenstrijd is er geen weg naar het socialisme mogelijk. Behoud en uitbreiding van de demokratie kan alleen bevorderd worden door klassenstrijd.
Met de door die klassenstrijd ontstane ruimere demokratie, voor de niet-bezittende klasse, wordt gelijktijdig een machtspositie gevormd, die door diezelfde klasse (werkende bevolking, arbeidersbeweging, of hoe je het ook noemen wilt) gebruikt wordt om haar eisen aan de bezittende klasse of haar staatsorganen ingewilligd te krijgen. Langs deze weg leveren grote bewegingen, zoals vredesbeweging, vrouwenbeweging, milieubeweging, kraakbeweging enz. een grote bijdrage aan de uitbreiding en versteviging van onze demokratie.
Dat betekent in de praktijk dat de parlementaire demokratie steunende op massabeweging in staat is zeer belangrijke verbeteringen voor de bevolking af te dwingen, maar nooit in staat is de eigendomsverschillen op te heffen. Het betekent ook dat het klassebewustzijn van de bevolking verdiept wordt.
Alhoewel de communistische partij in al deze bewegingen een grote, zoal niet de belangrijkste, rol speelt, en konstaterende dat massabewegingen niet zonder meer voldoende zijn, om de maatschappij definitief te veranderen, moet de communistische partij niet alleen het klassebewustzijn, maar vooral het socialistische bewustzijn bij de bevolking vergroten. Zonder dat socialistisch bewustzijn is een definitieve verandering van onze maatschappij ondenkbaar, ,,in socialistische zin uiteraard".
En wie kan dat socialistische bewustzijn het beste bevorderen? Naar mijn weten diegenen, die de marxistische leer in de praktijk hanteren en dat zijn de communisten (tenminste die, die niet alleen discussiëren in de partij).
Gebruik maken van meningen, ideeën van andersdenkenden, de pluriformiteit bevorderen stelt ons in staat massabewegingen tot stand te brengen, die de demokratie bevorderen, om de weg naar het socialisme te vereffenen. En dat is de taak van de partij.

juni 1982

OTTO SCHUMACHER,
HEERLEN

Opmerkingen inzake de discussie over het ontwerpprogram

vervolg van pagina 6

Een dergelijke benadering als nu kennelijk door de partijleiding wordt overgenomen offert de vredesbeweging op aan ieder nieuw Falkland-hysterie. De vredesbeweging biedt alleen perspectief als zij partij kiest tegen het imperialisme. Als zij in haar strategie en taktiek de revolutionaire strijd van neokoloniaal onderdrukte volkeren positief waardeert.

Machtsblokken

De wereld is sinds 1945 in twee machtsblokken verdeeld. Het ontstaan van het Sowjet-blok moet beschouwd worden als een positieve ontwikkeling. Het was de neerslag van de nederlaag van het fascisme en de lange tijd met het fascisme pacterende liberaal-imperialisten. Dat wil dus niet zeggen, dat het Sowjet-blok een eindstadium is van revolutionair geluk of ook een intern toe te juichen systeem van relaties tussen staten en/of volkeren; Polen is in dat opzicht geen incident. Dat het Oostblok zich militair als de gelijke van het USA-blok heeft ontwikkeld kan niet burgerlijk afgedaan worden met ,,het zijn net kinderen, wat de één heeft wil de andere ook." De atoommacht van het Warschaupact betekend een rem op nieuwe Hirosjima's, op Containment en Roll back strategieën. Hoe men het wendt of keert, het machtsevenwicht heeft de dekolonisatie en de weg naar het socialisme in derde wereldlanden mogelijk gemaakt. Het is van belang de standpunten van de CPN in de zestiger jaren in herinnering te brengen. Vietnamese revolutionairen werd toen verweten dat zij in hun strijd tegen het Amerikaanse imperialisme het gevaar van een nucleaire oorlog vergrootten. Wellicht deden zij dat ook, maar moeten communisten daarom de Vietnamezen manen tot een vergelijk, zoals de PSP en de USSR deden? Moeten wij thans de kameraden in El Salvador overtuigen dat hun strijd de kansen op een oost-west-confrontatie vergroot, wat objectief het geval is, en dat dus compromissen gewenst zijn? Het feit dat de beweging van niet-gebonden landen, waartoe de CPN zich terecht aangetrokken voelt, na de communist Tito de communist Castro als leider aanvaardt, is een gegeven van uitzonderlijk belang. Het impliceert dat de derde wereld landen met name een keuze maken in het oost-west-conflict. En dat houdt dan niet in, dat zij kiezen voor het Sowjet-model.

Internationale Communistische Beweging

Voor de CPN is een principiële benadering van de Internationale Communistische Beweging van groot belang. Te meer daar de ,,Hollanditis extra verantwoordelijkheid en gezag schept. Het gaat er niet om de ICB vanuit ervaringen van het verleden en het heden overleefd te verklaren. Inderdaad zijn er feiten te noemen die tot weinig positieve gedachten zullen leiden. Maar is dan het perspectief van Nederlandse communisten geen ICB? Reageren wij dan niet met het plaatsen van het ,,socialisme in één land" tegenover ,,het socialisme in één land"? Het is een vaststaand feit dat het ontstaan var het Sowjetblok een aantal negatieve nevenverschijnselen heeft voortgebracht.
Het tijdelijke karakter van zo'n machtsblok wordt niet allerwegen ingezien. Integendeel, er zijn allerlei processen zichtbaar die duiden op een koers op consolidatie op zich. Uitingen daarvan zijn dogmatisme, simplificatie, bureaucratie en nationalisme. Tegelijk mogen die nevenverschijnselen, die zolang de imperialisten hun bedreiging van het oostblok voortzetten geen kans krijgen serieus ter discussie gesteld te worden, niet leiden tot het opgeven van een historisch en geopolitieke benadering. B.v. een nederlaag van het USA-imperialisme tegen het Vietnamese volk is positief ongeacht de Vietnamese interpretatie van het socialisme. Van de CPN wordt verwacht dat zij de historische bagage creatief verwerkt. Niet door te staan juichen over de Russische interventie in Afghanistan. Niet door die interventie af te wijzen omdat het interventie is. De CPN moet de toestand in de wereld nuchter blijven analyseren en revolutionair interpreteren. Het afwijzen van het 1-partijensysteem nu, overal, ooit, is in wezen a-historisch. Moeten de Angolese kameraden soms Unita en FNLA respecteren? Is het socialisme soms niet het product van allen die het socialisme willen en van hen die het niet willen?

Konklusie

De communisten hebben tot taak de vredesbeweging verder te ontwikkelen. Op dit moment slaagt de partij er niet in, het besluit van het Congres uit te voeren. Er wordt door partij-afdelingen en district niet systematisch gewerkt aan vredesstrijd. Initiatieven worden aan individuele partijgenoten overgelaten.
Het herstel van de partijorganisatie en het ontwikkelen van politieke standpunten is om die reden van zeer grote betekenis.

RENÉ DAMMEN
LAURENS MEERTEN
HANS BREURING
LOEK GOTJÉ
BERT KELNER
LONNEKE LEMAIRE
HANS SOESAN
VAAN OLGERS
TOM MACHIELSE
WIM BOUWHUIS
GUUS GONGGRIJP
HAN BROENLAND
MANJA BROENLAND
COR VAN DIJK
AART VAN DIJK
ERIK VAN VUGT
JAAP V.D. VEER
GERDA V. LEEUWEN
IMRE FABIAN.

Elke donateur wint een donateur!

Je kent ze vast wel.
Die mensen die ook fel tegen plaatsing van atoomraketten zijn.
Die ook in de vrouwenbeweging aktief zijn.
Die ook discussiëren én aktie voeren voor echte crisisbestrijding.
Die optreden tegen discriminatie en fascisme.
Je kent ze vast wel.
In de buurt of op school.
Of bij je op 't werk.
Mensen die eigenlijk ook de CPN een goede partij vinden.
En die partij ook financieel willen steunen.
Mensen die donateur zouden moeten worden.
Van de CPN.
Vraag ze 't eens...

CPN DONATIEFONDS '82/'83

Naam .....

Adres .....

Postcode ..... Woonplaats .....

wil donateur worden van de CPN

□ **Ik betaal *f*..... per maand**

per automatische incasso
(tot wederopzegging)

Ook is mogelijk:
□ Een donatie te geven voor de CPN van *f*.....
□ per maand (per giro/contant aan huis)
□ ineens (per giro/contant aan huis)

Deze bon uitknippen en opsturen aan:
CPN, Antwoordnummer 10670, 1000 RA Amsterdam.
In een gesloten envelop en een postzegel is niet nodig.

MÉÉR DONATEURS VOOR DE CPN: HARD NODIG!

Discussiebijdrage over het nieuwe ontwerp-program van de CPN.

Toon Kahlman

Ik wil hierbij mijn gedachten inbrengen t.a.v. het organisatiebeginsel van de CPN. Dit om al die hardwerkende communisten, en vooral hen die de partij ondanks koude oorlog, tegenslagen en moeilijkheden in stand hebben gehouden, om haar nu aan de nieuwe generaties te kunnen overdragen, te beschermen. En tegelijkertijd te beseffen dat de krachten van de vernieuwingsdrang in onze partij de logische konsekwentie zijn van de strijd die is gevoerd voor haar voortbestaan. Dus geen tegenstelling is .

Het gaat om de verwijdering van remmende factoren bij het werk van de partij. En dan met name het democratisch centralisme. Dit begrip, omschreven als ,,hoeksteen van de partij'', ,,hefboom tot eensgezinde actie'', ,,noodzakelijk voor het zuiver houden van de theorie van de partij'' en nog meer van dat soort zaken is in discussie in het ontwerp-beginselprogram.
Ik zet naast dit democratisch-centralisme twee andere grootheden, t.w. overtuiging en maatschappelijk idealisme. En dit tegen de achtergrond van een toename van een groot aantal kwaliteitsniveaus in de communistische beweging in ons land.
Maar eerst even terug naar de beginjaren van onze eeuw. Bij de totstandkoming van de CPSU in Rusland beschikte die partij uiteraard over strijdbare mensen. Met de vaste wil te winnen van die oude verstarde Tsarenwereld. Het kwaliteitsniveau van toen verschilde wel sterk met datgene wat nu voorhanden is binnen de moderne arbeidersbeweging. In dat land een schrikbarend analfabetisme en een grote agrarische beroepsbevolking levend in erbarmelijke omstandigheden. Toen was zeer waarschijnlijk het democratisch-centralisme noodzakelijk om tot krachtenbundeling te geraken. Denken en doen te richten vanuit een sterk geleide centralistische organisatie.
Terug naar de Nederlandse communistische partij en Nederlandse verhoudingen, denk ik dat de werkingssfeer van dit mechanisme sterk werd en wordt overtrokken. Zoals ik verder in deze bijdrage zal toelichten.
Ik geloof dat die CPN-leden die aan het democratisch-centralisme zo'n groot belang hechten zichzelf en anderen tekort doen. Het is beter veel meer belang te hechten aan dat stuk rotsvaste overtuiging dat strijdbare communisten siert, en hun idealisme voor maatschappelijke vernieuwingen, in plaats van dat democratisch-centralisme. Actieve leden van de CPN laten zich toch boven alles leiden door overtuiging die stoelt op een stuk maatschappelijke betrokkenheid en de idealen zoals die onverbrekelijk verbonden zijn met de moderne arbeidersbeweging. En niet door commando's vanuit een centrale. Immers de CPN-leden die in de Tweede Wereldoorlog tegen de fascistische Duitse bezetters hun leven in de waagschaal stelden, en vaak het leven lieten, deden dat in de eerste plaats vanuit een stuk maatschappijidealisme en overtuiging dat fascisme mensbedreigend en mensvernietigend is.
Datzelfde kan (in ander verband) ook gesteld worden t.a.v. die verschrikkelijke periode in de koude oorlog. Toen een steeds kleiner wordend aantal dappere communisten stand hield om de CPN overeind te houden. Dit alles in de heilige overtuiging dat socialisme onvermijdelijk het kapitalisme zou vervangen. Dat was geen verdienste van het democratisch-centralisme. Integendeel! De hefboomfunctie die van het democratisch-centralisme zou moeten uitgaan bleek in het geheel niet te werken. Zij die onder druk van de omstandigheden afhaakten waren en bleven buiten beeld. Daar deed het organisatiebeginsel (dem-cen) niets aan toe of af. Alleen de rotsvaste overtuiging en maatschappijidealisme. Dus vanuit hun menszijn en het geloof en vertrouwen in een betere toekomst. Niet anders.
Het centralisme in de partijleidingen werd een hinderlijk obstakel voor de leden in de afdelingen naar anderen. Een gezond stuk overtuigingskracht naar andere mensen toe werd geblokkeerd. Ideeënrijkdom en creativiteit werd beoordeeld naar de centrale parolen. Dat blokkeerde ook kleinschalige ontwikkelingen, die zich van grove algemene lijnen probeerde te ontdoen. Op zoek naar orientatiepunten in de lokale sfeer.
De realiteit was dat de centrale partijleiding standpunten en stellingen ontwikkelde. Die werden door de meest standvastige leden vanuit congressen onderschreven. En dienden eendrachtig te worden uitgevoerd en naar buiten uit te worden verdedigd. Hetgeen betekende dat er nauwelijks of geen ruimte was tot eigen initiatief. Alles wat in de afdelingen plaatsvond moest met de districtsleiding worden doorgesproken. Het leek een waterdicht circuit. Opvattingen die niet strookten met de centrale lijn kwamen niet door.

Communisten in die jaren stonden met de rug tegen de muur in die koude oorlogsjaren. Door een sterk anti-communisme bepaald, werd de partij gericht op het overleven. Met ware zelfverloochening. Over het rode boekje en de Hongarijekwestie is al het een en ander geschreven in de Waarheid. Zij speelden een belangrijke rol in die jaren. Ik heb zelf de stellige indruk dat in die periode een proces op gang kwam dat heel wat dappere en moedige communisten heeft veroordeeld tot dogmatici. Het was een proces van samensmelten van overtuiging en maatschappijidealisme met het aanvaarden van het democratisch-centralisme. Of je wilde of niet er was vrijwel geen andere weg dan het herhalen van oude, verouderde en achterhaalde zaken. Of het anders gekund had? Wie zal het zeggen. Eenheidsrecepten namen de plaats in voor datgene wat zich openbaarde aan maatschappelijke veranderingen en vernieuwingen.

Pas de zestiger jaren zouden het begin worden van een ontwikkeling die zich meer en meer zou gaan richten op datgene wat plaatselijk aan concrete en gedetailleerde arbeid te doen was. Leden van de CPN veroorloofden zich een wat vrijere en lossere opstelling in een aantal zaken. Zoals de wereldwinkels, de toenadering tot de studenten, de huuracties etc. Men orienteerde zich in steeds belangrijker mate op datgene wat in lokale sfeer een rol speelt. Met name in de belangenbehartiging van de man en vrouw in de straat; adviesburo's in de strijd tegen de alsmaar hoger wordende huuropdrijvingen voor de bouw van goedkope huurwoningen in de woningwetbouwsector.
Eigen initiatief en optreden worden niet meer automatisch teruggekoppeld naar de centrale parolen van de partij. Men beoordeelt ze naar de plaatselijke situaties. Het democratisch-centralisme raakt naar de achtergrond. De ideënrijkdom die ontstaat op grondslag van ervaringen en maatschappelijke veranderingen die plaatsvinden, door o.a. het schrappen van verbodsclausules voor CPN-leden in de vakbeweging, brengen nieuwe denkbeelden naar voren. De wil om, samen met anderen nieuwe inhoud te geven aan de vierde en vijfde mei, de Maagdenhuisacties, het zijn prille ontwikkelingen. Ook niet overal gelijk op gang komend. Maar er is beweging in het zoeken naar datgene wat overeenstemt met overtuiging en maatschappelijk idealisme. De veroordeling door de Nederlandse CPN van de inval in Tsjechoslowakije door de Warschaupactlanden stimuleert de discussie over nieuwe opvattingen en ontwikkelingen.

Nog worden leden met nieuwe denkbeelden met argusogen bekeken, en beluisterd. De oude vertrouwde organisatiemethoden zijn nog steeds bij de hand. Maar het roept ook steeds meer wrijving op bij diegenen die trachten te herstellen wat al heel snel na de tweede wereldoorlog door de introductie van de koude oorlog en een ongekend anti-communisme werd geblokkeerd. Namelijk het opnieuw samen met anderen optreden voor maatschappelijke vernieuwingen.
De vaste tradities liggen zo lekker. Zo ontpopt zich het democratisch-centralisme steeds meer als een hinderpaal voor hen die meer belang hechten aan het ontwikkelen van acties in de strijd tegen de macht van de rijken dan om het eenheids-ideaal, belichaamd in het organisatiebeginsel. Inplaats van vrijheid van meningsuiting en een genuanceerde opstelling van de leden om zaken te beoordelen zoals zij die zien, worden op vergaderingen van de partij zij die met niet gangbare opvattingen komen onmiddellijk aangevallen. Er was vaak geen plaats in de vergaderingen voor het op tafel leggen van ieders ideeën en opvattingen. Zij werden veelal tegemoet getreden met opmerkingen van die partijgenoten die zich aan het democratisch-centralisme vasthielden met: daar ben ik het niet mee eens! En dan volgde een reeks van tegenargumenten, waardoor de diskussie werd geblokkeerd of zelfs verstikt. En zo werden vaak ideeën van actieve leden van tafel geveegd.
Inplaats van alle zaken naast elkaar op tafel te leggen en daar samen over te beraadslagen, werden die ontwikkelingen juist geblokkeerd. Politieke discussie werd afgebroken daar waar hij juist moest plaatsvinden. Met als gevolg dat die leden toch hun eigen gang gingen, maar de ledenveragderingen of andere bijeenkomsten de rug toekeerden. Maar wel hun gang gingen. Gelukkig wel. Ondanks het democratisch-centralisme.

Dat waren toch geen goede zaken? Toch werd de vernieuwingsgedachte goed gevoed door de enorme demonstraties tegen de mensonterende massa-moord door de Amerikaanse oorlogsdrijvers tegen het Vietnamese volk. De contacten daarin opgedaan waren doorslaggevend voor een sterke individualisering van het denken en doen voor tal van CPN-leden. Ontwikkelingsprocessen die voor de deur stonden lieten geen plaats meer voor verouderende organisatiepatronen. Het was er wel, maar speelde een steeds minder belangrijke rol.

De acties tegen de neutronenbom, tegen het oorlogsdenken in het algemeen veroorzaakten een lawine van nieuwe ideeën en opvattingen.
En als je dan ook nu kijkt naar al datgene wat er ontwikkeld is en wordt aan nieuwe samenwerkingsvormen en verbanden kan je toch niet anders concluderen dan dat het democratisch-centralisme iets volkomen verouderd is , geen enkele rol meer speelt (in positieve zin), en, naar mijn mening ook nooit gespeeld heeft als het gaat om het op een hoger plan brengen van de communistische beweging op politiek, sociaal, en maatschappelijk terrein.

Zeker als het gaat om nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen als ,,de dialoog van Driebergen''. De bundeling van krachten in de WA-O-beweging. Werkgelegenheidsprojecten die in den lande worden ontwikkeld in grootschalig overleg tussen mensen en organisaties uit tal van sektoren inzake de kernwapenbestrijding, en voor de sluiting van kerncentrales.
De brede bewegingen voor bescherming van de gezondheidszorg en kunst en cultuur. Voor het aan banden leggen van de bewapeningsuitgaven. Voor de bevrijdingsstrijd van de vrouw om deel te kunnen nemen aan alles wat er plaats vindt op politiek, sociaal, en maatschappelijke terrein. Voor de strijd van de jongeren voor een volwaardige plaats in de maatschappij. Tegen het vergiftigen door winstmaniakken van de natuur. Juist nu heeft de CPN al haar leden nodig om ze optimaal te kunnen laten deelnemen aan datgene wat de Nederlandse samenleving moet veranderen. Daarbij moeten alle remmen worden verwijderd. En mag er geen plaats zijn voor het opnieuw hanteren van zoiets verkrampts en antiek als het democratisch-centralisme. Het heeft de CPN al veel te lang van haar rechtmatige plaats in de Nederlandse politiek afgehouden.

Het gaat om een stuk herwaardering van begrippen als overtuiging, overtuigingskracht, en maatschappelijk idealisme. Dat was en is de motor die de Communistische partij van Nederland altijd heeft gestimuleerd en geïnspireerd. In alle openheid samen discussiëren, beraadslagen, besluiten nemen, en samen uitvoeren. We zijn op de goede weg met dit ontwerpbeginsel.

Hoorn 5 juli 1982
Toon Kahlman

vervolg van pagina 4

Welke grenzen trek je en welke kriteria heb je om je bestuursverantwoordelijkheid politiek te verantwoorden?
We merken dat we als partij die kriteria niet hebben, dat gemeenteraadsprogramma's op dit punt geen houvast bieden en vinden dit een ernstige tekortkoming voor de partij als geheel en voor de raadsleden in het bijzonder. De programma's zijn eigenlijk een uitdrukking van ons politiek tekort op m.n. gemeenteraadsnivo.

STELLING: De partij politiseert geen inhoudelijke problemen van deelterreinen intern, maar uitsluitend op materiële aktie.
Dit heeft nadelige invloed op de duurzaamheid van door ons en anderen bereikte veranderingen en verworvenheden, daarnaast werkt het slecht uit naar personen.
(STELLING: We bekleden vaak posities die verwachtingen wekken en verplichtingen oproepen, die de partij niet verwerkt, waardoor de druk teveel op personen komt te liggen die zulke posities vervullen.
Hiernaast bleef bij ons een niet verder uitgewerkte vraag liggen:
Leidt het deelnemen aan het besturen in parlementaire organen tot het loslaten van bewegingen?
Er werd wel opgemerkt dat het zondermeer omarmen van bewegingen niet kan. Omdat dit opportunisties is en omdat dit bij soms konkurrerende bewegingen eenvoudigweg onmogelijk is. Dit geheel van vragen en stellingen bracht ons tot de volgende stelling:
STELLING: We maken te weinig onderscheid tussen principes, strategische vraagstukken en taktieken. Daardoor zijn onze programma's te globaal. Anderzijds kun je je niet tevoren teveel vast leggen, want dan kan je niet flexibel reageren op bewegingen.

Maatschappelijke strategie.

We hebben verder veel gediscussieerd over het doen van konsessies en het sluiten van compromissen ook met rechts, en of we o.a. hierdoor het initiatief kunnen krijgen in tijd van krises. Wat moet het uitgangspunt voor onze politieke akties en eisen zijn? Moet dat de verdediging van materiele verworvenheden zijn of moet dat de verbreding van een linkse machtsbasis zijn, in die gevallen waarbij een keuze tussen deze twee tot een andere strategie leidt? Dit leidde ons tot de volgende stellingen:
STELLING: Verscheidenheid van links is zinvol, maar verdeeldheid is schadelijk. Verscheidenheid moet leiden tot waardevolle compromissen die door coalitievorming de machtsbasis van links verbreden. Dit geldt ook voor compromissen met rechts.
STELLING: De huidige situatie leidt ertoe dat rechts steeds het initiatief heeft (op sociaal-economisch terrein) en het strijdterrein bepaalt, terwijl links alleen defensieve akties voert, die onvoldoende maatschappelijk draagvlak hebben. Offensieve aktiestrategieën opzetten impliceert dat aansluiting moet worden gezocht bij het actuele bewustzijn van de mensen en hun eisen.
Vanuit verschillende ervaringen en visie's vonden we dit een nuttig weekend, en vinden dat we hier verder mee moeten gaan in de partij. Misschien levert dit verslag een bijdrage.

GERTJAN TE KRONNIE.

*** NOOT: In dit verslag zijn de kursief gezette vragen en stellingen door onze groep opgesteld t.b.v. de verslaggeving. De stellingen zijn geen konklusies, de meningen waren verschillend, ze zijn geformuleerd om de discussie verder te brengen. Voor de verbindende tekst ben ik verantwoordelijk.**

CPN ledenkrant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Joke van Kampen en Nico Schouten, beiden communisten met veel ervaring in de vredesbeweging, voerden met Leo Klatser een gesprek over communisten en vredesstrijd

De vredesbeweging

AMSTERDAM, 4 OKTOBER 1982

Leo: ,,Wat is het belangrijkste kenmerk van de actuele vredesstrijd?
Nico: De atoombewapening is de algemene noemer voor de mensen in de vredesbeweging, die raakt iedereen, welke posities je verder ook inneemt. Het feit dat een atoombom geen onderscheid maakt tussen mensen van verschillende maatschappelijke posities maakt gemeenschappelijke bewegingen mogelijk van mensen met uiteenlopende opvattingen.
Joke: De atoombewapening is iets nieuws omdat die een hele bevolking tot gijzelaar maakt. Er is voor de bom geen onderscheid tussen het volk aan de ene kant en de staat en zijn regering aan de andere kant. De hele vergeldingsstrategie is er op gebaseerd dat een volk gestraft wordt voor de misdaden die, weliswaar uit naam van een volk begaan worden, maar wat niet betekent dat het ook met instemming van dat volk gebeurt. Atoomwapens kennen geen slagveld, kennen geen heldendom. Dat zijn belangrijke punten waardoor zoveel mensen in actie gebracht konden worden.
Leo: Is oorlog een onontkoombaar verschijnsel, een ijzeren wet van het kapitalisme, zoals vaak gezegd wordt?
Nico: Het is nooit een ijzeren wet geweest. Wie dat zegt, gaat uit van een volstrekt fatalistische analyse van de maatschappij en haar ontwikkeling. Als er één ding uit den boze is voor de arbeidersbeweging, dan is het wel fatalisme. Het zijn altijd konkrete besluiten die tot een oorlog leiden. Dat was vroeger zo en dat is tegenwoordig met atoombommen niet anders. Wel staat vast dat bepaalde tendensen in het kapitalisme de kans op oorlog groter maken. Dat speelt zeker een rol. Helaas hebben we moeten meemaken dat ook tussen landen van het bestaande socialisme oorlog niet uitgesloten is. Daarom kan niet gesproken worden over een ,,ijzeren wet" van het kapitalisme. Dat maakt het nodig het vredesprobleem op zichzelf te benaderen. Dan wordt het mogelijk mensen in beweging te brengen, te mobiliseren. Stel dat je alles ging herleiden tot een socialistisch kamp en een kapitalistisch kamp, dat zou betekenen dat er geen perspectief voor vrede is, zolang we niet allemaal voor het socialisme hebben gekozen. Dat is de manier om mensen ervan te weerhouden om voor vrede in beweging te komen.
Leo: Er zijn mensen die verwijzen naar de ervaringen van 1914 en 1939 om aan te tonen dat de progressieve beweging niet in staat is om oorlog te voorkomen. Is dat waar?
Nico: Die constatering over die twee oorlogen kan een kind maken. Je weet dat die oorlogen hebben plaatsgevonden. De vraag is welke fouten er gemaakt zijn bij het pogen die oorlogen te voorkomen. Tegenstanders van oorlog kunnen niet verantwoordelijk gesteld worden voor het uitbreken ervan. Wij kunnen de kans op oorlog verkleinen door de juiste politiek te voeren.
Joke: De strijd voor het behoud van de vrede wordt in onze tijd nog ingewikkelder door de verdeling in twee blokken. Daarbij spelen internationale spanningen voortdurend een rol en dat verhoogt het risico van oorlog. Door de blokken wordt het voor nationale staten steeds moeilijker om zelfstandig stappen te nemen en hun eigen politiek te bepalen. Dat geldt voor staten in het westen en voor een belangrijk deel ook voor de staten aan de andere zijde maar nog meer voor de

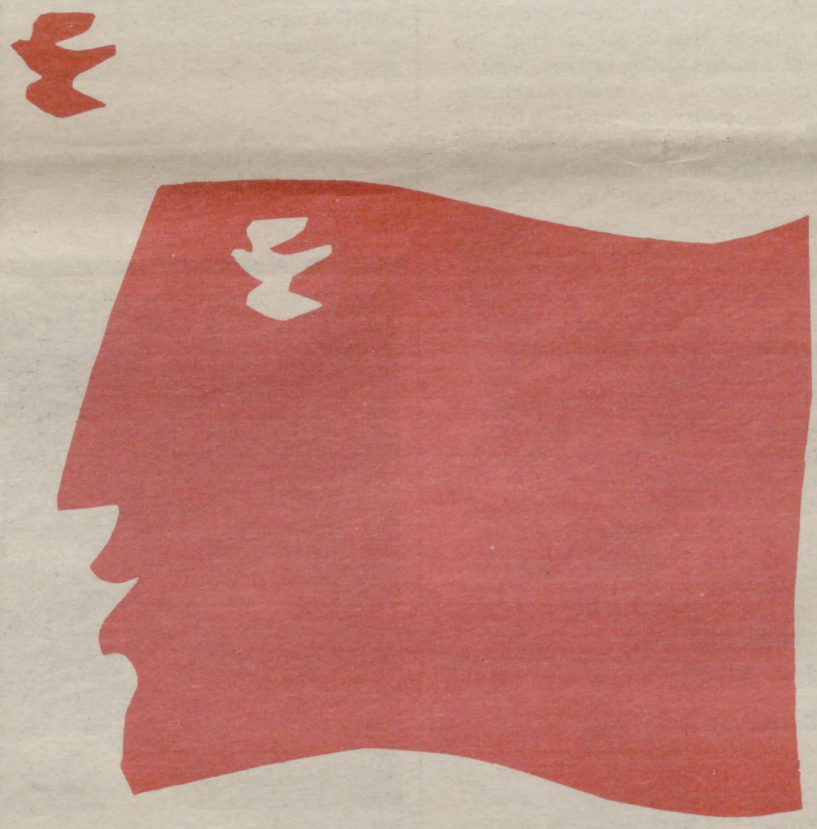

staten van de 3e wereld. Het opereren in gesloten formaties, en dat zijn de NAVO en het Warschau-Pact, verhoogt de kans op conflikten. We moeten zoeken naar politieke normen die ,,blokdoorbrekend" zijn. Daarmee bedoel ik het verleggen van de klemtoon naar de verantwoordelijkheid van iedere staat afzonderlijk, en misschien wel van ieder mens.
Nico: Vanuit het Samenwerkingsverband hebben we er vanaf het begin op gewezen dat iedere staat een eigen verantwoordelijkheid heeft. Het verbaast mij dat er in al die diskussies over blokken nooit gesproken wordt over bondgenootschap. Er is wel degelijk onderscheid tussen blok en bondgenootschap. Bijvoorbeeld het bondgenootschap van kapitalistische staten met de USSR tegen Hitler-Duitsland. Bondgenootschappen zijn op zichzelf niet afkeurenswaardig. Het gaat er om hoe het reilt en zeilt in zo'n bondgenootschap en welke functie het heeft. Dit soort termen moet je duidelijk onderscheiden.
Leo: Sommige mensen menen dat de blokken een evenwicht scheppen, waardoor vreedzame coëxistentie mogelijk is.
Joke: Het gaat er natuurlijk om hoe je de USSR als atoommacht waardeert. Om te beginnen moet je vaststellen dat het doorbreken van het Amerikaanse atoommonopolie door de USSR een belangrijke funktie heeft gehad. Echter, toen men ging spreken over een evenwicht in de wederzijdse bewapening was de weg geopend om die bewapening voortdurend op te voeren. Daarvoor ligt de motor in het westen, maar in Oost-Europa wordt die opwaartse beweging op de voet gevolgd. Dat leidt tot niets. Zo'n evenwicht kan door alle betrokkenen op hun eigen manier worden uitgelegd en blijft tot opvoering van de bewapening leiden. Hoe zou je dan moeten zoeken naar veiligheid? Je zult die moeten vinden in vertrouwenscheppende maatregelen in de politieke sfeer, dus in ontwapening.

Nico: Allereerst moet er onderscheid gemaakt worden tussen de VS en de USSR. Er is wel kritiek nodig op de USSR. Men heeft daar heel weinig vertrouwen in de uitstraling die het op de massa in het westen zou kunnen hebben als zij op het punt van de bewapening niet dezelfde politiek zouden voeren als de VS. De vredesstrijd in het westen wordt sinds jaren bemoeilijkt door de overaccentuering van het eigen militaire vermogen van de USSR. Die psychologische factor wordt in het oostblok verschrikkelijk onderschat. Het socialisme wordt daardoor in diskrediet gebracht. Moeten wij hier soms zeggen dat men wel vertrouwen moet hebben in een ,,socialistische" atoombom? Moeten de mensen vertrouwen hebben in een staat die om zijn eigen historische gelijk te bewijzen, desnoods bereid is de hele wereld te helpen vernietigen? De angst in de USSR voor een ,,eerste klap" of een overval, die sinds de 50-er jaren aanwezig is, heeft begrijpelijkerwijs geleid tot eigen militaire machtsontplooiing. Dat is echter nogal kortzichtig, in die zin dat men geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat dit in het westen het manifesteren van krachten tegen atoombewapening zou kunnen hinderen.
Leo: In onze dagen spelen dus een aantal militair-technische elementen en factoren een rol die dat niet deden in de periode van Marx, Engels en ook van Lenin. Daarbij denk ik aan de Militair-Politieke Geschriften van Engels en de roep in de Eerste Wereldoorlog: ,,Richt de geweren tegen uw onderdrukkers". Het van wapens voorziene kanonnevlees, dat, zo het dit wilde, de loop van de militaire operaties totaal kon wijzigen. Een ander element is de jarenlang, via Stalin, aanvaarde stelling van Von Clausewitz dat ,,de oorlog de voortzetting van de politiek is met andere middelen". Hebben deze factoren de vredesstrijd diepgaand gewijzigd?
Joke: De vraag moet nog scherper gesteld worden. Kan een nieuwe samenleving gebouwd worden op massagraven? De historische schuld die een staat op zich laadt door de bereidheid uit te spreken om atoomwapens te gebruiken, staat in geen enkele verhouding tot de getoonde bereidheid om met de wapens in de hand de mensheid tegen het fascisme te verdedigen. Dat laatste is van een geheel andere orde.
Leo: Hebben de vooruitstrevende bewegingen een voorkeur voor geweld om hun gelijk te halen?
Nico: Nee, het is altijd het laatste middel. Kijk naar wat er nu gebeurt op de Filippijnen en in El Salvador. Pas na een langdurige strijd met andere middelen, die doodloopt in het geweld van de heersende klieken, neemt men de wapens op.
Joke: Geen enkele guerillabeweging heeft succes kunnen boeken, die niet eerst door gezondheidszorg, alfabetisering en andere maatschappelijke verbeteringen te verwezenlijken, het volk aan zijn kant heeft gebracht. Daarmee verwerven ze een brede basis in de bevolking. Niet met wapens maar door de bevolking inzicht te geven in mogelijke verbeteringen. Het is jammer

Vervolg op pagina 3

Voorbereiding 28e CPN-kongres

In deze ledenkrant zijn, net als in het vorige nummer, een aantal stukken opgenomen die dienen ter voorbereiding van het 28e kongres dat eind november wordt gehouden.

Voorts wordt in deze ledenkrant een start gemaakt met de discussie over de congresstukken. De redactie van de ledenkrant wil in het bizonder het volgende nummer in het teken stellen van de discussie in de partij ter voorbereiding van het congres. Schriftelijke reacties en bijdragen naar aanleiding van de congresstukken verzoeken we zo snel mogelijk toe te zenden; de sluitingsdatum van de kopij is 1 november.

In deze ledenkrant zijn de volgende discussiebijdragen in het kader van de congresvoorbereiding opgenomen:

— **Positie buitenlande arbeiders en voorstel werkprogramma pag. 4+7**
— **Bericht uit het CPN-Flikkeroverleg pag.4**
— **De CPN en de vernieuwing pag. 5+6**
— **Terugblik op twee jaar propaganda pag. 6+7**
— **Financieel verslag pag. 8+9**

Jaargang 1, nummer 7

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het achtste nummer verschijnt i.v.m. het congres 12 november a.s. Leden van de CPN — en donateurs — krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out: en technische produktie: Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020 - 262565 (tst. 10).

Inhoud

- Woonlastenacties pag.2
- Studiedagen ,,de werkbeweging" pag2
- Voorstel gehandicapte strijd pag.3
- Vredesbeweging (vervolg) pag.3
- Toelichting en werkprogram buitenlandse arbeid(st)ers ..... pag.4+7
- CPN Flikkeroverleg pag.4
- De CPN en de vernieuwing ..... pag.5+6
- Terugblik op 2 jaar propaganda ..... pag.6+7
- Financiën ..... pag.8+9
- Horizontaal overleg van CPN'ers pag.10
- Nieuw type partijorganisatie pag.11
- Verslag m.b.t. Financiële campagne 1981/1982 ..... pag.12

Woonlastenacties van belang in de strijd tegen verslechtering van het inkomen

Op woensdag 25 augustus j.l. kwamen een aantal partijgenoten uit de woonlastenactie bijeen om met Ger Hoogenberg te overleggen over een beter informatie en stimulering vanuit de partijleiding naar de districten en afdelingen toe. Sinds de veelbelovende initiatieven van de partijleiding in het najaar 1981 — districtssecretarissen- en activistenbijeenkomsten + instructiebrief — is er vanuit partijleiding en krant onvoldoende en onzorgvuldige aandacht besteed aan deze belangrijke sociaaleconomische acties.
Besloten werd de lijn van najaar '81 weer op te pakken. Er moet een landelijke partijgroep gevormd worden, die geregeld bij elkaar komt. Van tijd tot tijd komen alle activisten en districts- en afdelingsverantwoordelijken bij elkaar. Deze bijeenkomsten worden voorbereid door de partijgroep waarvan Ger Hoogenberg de verantwoordelijke is vanuit de partijleiding. Deze groep bestaat uit: Renee Dammen (A'dam), Paul Simons (Limburg) Guurt v. Schie (N.H. Noord), Joop Geerligs (A'foort), Louis v. Adrichem (Den Haag). Deze groep moet uitgebreid worden tot ca. 10 mensen.
De discussie op de bijeenkomst van 25 aug. spitste zich toe op de volgende punten:

Gasacties

De gasacties kunnen niet geïsoleerd worden van de woonlastenacties in het algemeen. Dit betekent echter niet dat deze acties niet een eigen dynamiek hebben. Dat is duidelijk gebleken uit de Nationale Petitie Gasprijs Omlaag. Er werden niet alleen 200.000 handtekeningen opgehaald, er werden ook brede coalities gesloten. Niet alleen in de buurten, maar ook woningbouwverenigingen en gemeentebesturen ondersteunden deze actie. Gasbedrijven gingen daadwerkelijk tot actie over.
In Amsterdam, Zaanstreek, Amersfoort, werden inhoudingsacties gevoerd door gasbedrijven met steun van gemeentebesturen en woningbouwverenigingen. In Groningen en Delft worden inhoudingsacties gevoerd door bewonerscomitées.
Het resultaat van al deze acties is niet uitgebleven. De gasprijs ging 1 jan. '82 niet met 11,8 ct. omhoog, maar met 8,3 ct. De gasprijsverhoging van 1 juli '82 werd ingeslikt. Nog steeds is niet precies duidelijk wat er in '83 met de gasprijs gaat gebeuren.

Woonlasten

Wel duidelijk is , dat de nood zéér hoog is en talloze gezinnen niet meer weten hoe de woonlasten betaald moeten worden.
Een steeds groter deel van het nettoinkomen wordt betaald aan woonlasten. Het Centraal Bureau voor de Statistiek hanteert een norm, die lager ligt dan de werkelijke kosten. Volgens de C.B.S.-norm in het prijsindexcijfer is het 15,3%. Berekeningen van talloze woonlastenonderzoeken, gedaan door woonlastencomitées, geven echter aan, dat minstens 35% van het besteedbaar inkomen aan woonlasten wordt uitgegeven. Deze lasten drukken het zwaarst op de laagste inkomens.
De prijzen van gas en electra zijn de laatste jaren explosief gestegen en worden maar voor een deel in de lonen gecompenseerd. Hier ligt een belangrijke taak voor de vakbeweging! Het verworven recht op prijscompensatie mag niet ongedaan gemaakt worden, terwijl de compensatie van de energieprijs afgestemd dient te worden op het bedrag, dat hier werkelijk voor wordt uitgegeven. Jaar in, jaar uit zijn de woonlasten veel meer gestegen dan het inkomen. Op deze wijze is de koopkracht op een enorme wijze uitgehold.
Ook gemeenten en provincie laten zich niet onbetuigd!! Reinigingsrecht, onroerend goed belasting en milieuheffing zijn de laatste jaren veel meer gestegen dan het percentage, dat het Ministerie redelijk achtte. Ze werden door datzelfde Ministerie wel goedgekeurd! Al deze heffingen hebben één onredelijk element gemeen: ze houden géén rekening met het inkomen en kennen nauwelijks mogelijkheid tot vrijstelling.
De Onroerend Goed Belasting (OGB) wordt meestal gelegd op de economische waarde van het huis, de huurder betaalt over het algemeen éénderde, de eigenaar tweederde en de eigenaar-bewoner de volle hap. Deze OGB wordt betaald aan het rijk, maar vloeit terug naar de gemeente. Reinigingsrecht moet betaald worden voor het ophalen van huisvuil. Ook hier weer één tarief per huisnummer. In veel gemeenten wel een lager tarief voor alleenwonenden, geen ontheffing. Bij het in gebruik nemen van nieuwe installaties treedt vaak een zéér scherpe stijging van de tarieven op.
De milieuheffing wordt opgelegd door de hoogheemraadschappen. Op het ogenblik is het zo, dat ieder Schap zijn eigen tarieven heeft en dat grote verschillen bestaan. Zij hebben de zorg voor de kwaliteit van het drinkwater. Het Rijk stelt hiervoor de voorschriften op. Tot 1972 werd door het Rijk bijgedragen in de kosten. Drees jr. zette hier drastisch het mes in. Véél minder streng zijn de voorschriften en boetes voor de grote vervuiler, DSM, KEMA, DUPHAR, om er een paar te noemen. Ook hier weer de heffing per huisnummer, alleenwonenden betalen éénderde, anderen het volle pond, terwijl vaak zomerhuisjes ook een aanslag krijgen. En ook weer een onduidelijk ontheffingsbeleid. Het is wel duidelijk, dat hier de laagste inkomens het zwaarst worden belast. Ook deze heffingen moeten in het prijsindexcijfer opgenomen worden en meegenomen in de prijscompensatie.

Huursubsidie

Om de huren, in het bijzonder in de nieuwbouw, betaalbaar te houden, werd de toverformule ,,huursubsidie" bedacht. Na een aantal jaren ervaring kunnen we constateren, dat dit geen oplossing is. Doordat sinds '68 voor sociale woningbouw geen goedkoop geld meer beschikbaar was en de rente de laatste jaren gigantisch steeg, zijn de huren in de nieuwbouw onbetaalbaar hoog. Ook werd de BTW op 18% gebracht. Elk jaar wordt de z.g. ,,ondergrens" (het bedrag dat zelf betaald moet worden) verhoogd. Veel woningbouwverenigingen zijn voor het afschaffen van deze ,,ondergrens".
Omdat de nieuwbouw te duur is, en dus veel leegstand kent, vonden ze de ,,harmonisatie" uit. Via het ,,puntenwaarderingssysteem" wordt de ,,waarde" van woningen ouder dan 5 jaar vastgesteld. Punten voor het fonteintje in de w.c. de wastafel, oppervlakte van kamers, zolder, schuur, tuin, lengte van het aanrecht, een boom voor de deur, scholen, bushalte en winkels op loopafstand. Bij het puntentotaal hoort de z.g. minimaal en maximaal redelijke huur. De maximaal redelijke huur is de huur voor de nabije toekomst. Dit betekent vaak een verdubbeling van de huidige huur. Aantal punten en huidige huur bepalen het percentage van de huurverhoging. Een huis met 110/125 punten en een huur tot f 300.- p.m. kreeg dit jaar 10%, met een hogere huur 6%. Zo kon het dus gebeuren, dat de Tweede Kamer stemde voor 6%, maar door het toepassen van de z.g. ,,versnelde harmonisatie" bijna alle woningen 10% kregen! Het systeem wordt ook steeds bijgesteld. Punten erbij voor isolatie, voor aluminium of hardhouten kozijnen, terwijl de maximale huur ook jaarlijks wordt verhoogd, omdat dit systeem alleen maar tot doel heeft huren van oudere woningen op het peil van de nieuwbouw te brengen moet het afgeschaft worden.
De maximaal redelijke huur heeft nog een ander doel. Artikel 17 van de huurwet '79 geeft huiseigenaren het recht bij het leegkomen van een woning de huur op het ,,maximaal redelijke" te brengen. Het gebeurt nogal eens dat de huur dan boven de huursubsidiegrens komt. Een aantal gemeenten weigert deze woningen te verhuren. Meestal zakt de huur dan wel wat. Het gevolg van het toepassen van art. 17 is, dat de zakken van banken, pensioenfondsen en b.v. Hoogovens gevuld worden met de huursubsidie! Woningenbouwverenigingen zijn tegen toepassen van art. 17.
Het is duidelijk, dat particuliere eigenaren belang hebben bij de huursubsidie, bij woningen van bouwverenigingen vloeit de subsidie weer naar het rijk terug en is dus vestzakbroekzak politiek.
Dit systeem moet dus principieel afgewezen worden en er dient een systeem te komen dat meer recht doet aan de verhouding woonlasten-inkomen. Het gaat niet alleen meer om huur, maar ook servicekosten, energiekosten en gemeentelijke belastingen zijn woonlasten.

Hoeveel kan Jan Modaal betalen?

Door een paar gemeenten o.a. Rotterdam en Utrecht, zijn woonlastennota's uitgebracht. Deze kunnen een goed uitgangspunt zijn om te komen tot een z.g. Woonlastencriterium: hoeveel kan iemand met een modaal inkomen maximaal uitgeven aan woonlasten?
In Utrecht en Amsterdam zijn woningbouwverenigingen, die accepteren dat iemand met een laag inkomen 10% van dat inkomen aan huur betaalt. Het proces tegen Jan Witte liet zien, dat het kan!
Er is natuurlijk geld nodig om dit te realiseren. Interessant is in dit verband het idee van Groningse woonlastencomitees om te komen tot nationalisatie van ons aardgas. Er komt dan veel geld vrij om het wonen betaalbaar te maken en om de werkloosheid te bestrijden.
Het afgelopen jaar heeft laten zien, dat er mogelijkheden zijn om brede en belangrijke coalities te sluiten. Deze coalities zijn onontbeerlijk in de strijd tegen verslechtering van het inkomen.
In deze acties is ook duidelijk geworden dat de partij onvoldoende aandacht had voor dit werk. Ook de Waarheid heeft hiervoor te weinig aandacht.
De woonlastengroep moet zich verbinden met de vele kennis die op het gebied van de volkshuisvesting aanwezig is. Die kennis moet gemobiliseerd worden om de acties te ondersteunen. Daartoe wordt een landelijke bijeenkomst georganiseerd op zaterdag 23 oktober a.s. om half elf, Hoogte Kadijk, Amsterdam. Het is de bedoeling dat niet alleen actieve mensen op het gebied van woonlasten hier naar toe komen, maar ook districts- en afdelingsverantwoordelijken en gemeenteraads- staten- en kamerleden, want zij kunnen een belangrijke bijdrage leveren in de actie voor verlaging van de woonlasten.

Namens de Kerngroep
Guurt van Schie

Bespreking woonlastenacties

Op 23 oktober wordt een woonlastenberaad van de CPN gehouden. In deze ledenkrant is over de thema's die daarbij aan de orde zullen komen een artikel van Guurt van Schie opgenomen.

Inlichtingen en aanmelding is mogelijk via Ger Hoogenberg, Hoogte Kadijk Amsterdam.

De bijeenkomst zelf begint om half elf en wordt gehouden op de Hoogte Kadijk.

Studiedagen over „de werkbeweging" en sociale zekerheid

Binnenkort worden door de partij een tweetal studiedagen georganiseerd waarin een aantal vraagstukken die te maken hebben met de grote werkloosheid in ons land aan de orde zullen komen.
De eerste bijeenkomst is op zaterdag 23 oktober. Daar komen onderwerpen aan de orde zoals: (alternatieve) werkgelegenheidsprojecten, sollicitatieplicht, arbeidsmoraal en vrijwilligerswerk. Het ligt in de bedoeling rond deze thema's na te gaan op welke wijze deze meer een rol kunnen spelen in de crisispolitiek van de CPN.
De tweede bijeenkomst wordt gehouden op zaterdag 13 november en gaat over de sociale zekerheid. Daarbij komen thema's aan de orde over de huidige regeringsplannen, de positie van vrouwen in de sociale zekerheid, en met name de vraag hoe vinden wij dat de toekomst van de sociale zekerheid eruit moet zien en op welke wijze de financiering geregeld moet worden.
Ten behoeve van beide bijeenkomsten zal een studiemap worden samengesteld. Zowel het bestellen van de map als het doorgeven van aanwezigheid bij Henry van Goch en Marja Stahli, Mesdagstraat 16 hs., Amsterdam, 020 - 643744 (s.v.p. lang blijven bellen).
De bijeenkomst van 23 oktober wordt gehouden in De Kargador, Oude Gracht 36, Utrecht en die van 13 november in SSR-gebouw Bemuurde Weerd, Westeinde 13, Utrecht. Beide bijeenkomsten beginnen om half elf.

Voorstel voor een stuk over gehandicaptenstrijd in het beginselprogramma van de Communistische Partij van Nederland.

Het gehandicaptenbeleid in Nederland is van origine steeds in handen geweest van de christelijke partijen. Dat dit historisch verklaarbaar is zegt niet dat dit ten goede komt aan de gehandicapten. Het door hen gevoerde beleid is er duidelijk op gericht om mensen met een handicap uit te sluiten van het maatschappelijk verkeer. Zij worden gehuisvest in tehuizen, waar zij in ruil voor de voor hen noodzakelijke ADL-hulp (=hulp bij Algemene Dagelijkse Levensbehoeften, zoals wassen, aankleden, eten, enz) gemaakt worden tot onmondige wezens die over hun bol geaaid moeten worden. Recht op privacy en zelfontplooiing wordt hen ontzegt. Gelukkig komen er steeds meer gehandicapten die in staat zijn om te knokken voor hun bevrijding. De bevrijding uit hun maatschappijvreemde, betuttelende tehuisleventje. Het is voor hen noodzakelijk dat ze hun eisen kunnen politiseren. Het is logisch dat velen hierbij de steun van de CPN verwacht. De CPN zegt immers op te komen voor minderheidsgroeperingen die onderdrukt worden. Hiertoe rekenen zij, mensen met een handicap, zichzelf ook. Gelukkig valt er te constateren dat er binnen de CPN wel aandacht is voor deze problematiek. In programma's vind je eisen voor een gehandicaptenbeleid. Dit heeft echter geen enkele zin, zolang het alleen maar bij woorden gelaten wordt. Gehandicaptenstrijd is een strijd voor een maatschappelijke omwenteling. Een omwenteling naar een maatschappij waarin iedereen, ongeacht validiteit, ras, sexe, leeftijd, enz., als een volwaardig lid van die maatschappij kan meedraaien en geaccepteerd wordt. Deze strijd zou op steun en solidariteit van de CPN moeten kunnen rekenen. Helaas zien we dat ook deze minderheidsgroepering, evenals vele anderen, zelf in die progressieve beweging — en dus ook in de CPN — gedwongen wordt wederom aktie te voeren om aandacht voor hun positie op te eisen. Dit is hoogstbetreurenswaardig en lijkt verspilling van energie. Energie die alle minderheidsgroepen, verenigd in één progressieve beweging, zouden moeten kunnen gebruiken in één gebundelde strijd tegen onderdrukking, voor een nieuwe maatschappij. Een maatschappij waarin ieder verzekerd is van een menswaardig, veilig bestaan.

Een krachtige, gebundelde strijd tegen de steeds weer opnieuwe opkomende fascistische tendenzen is hiervoor noodzakelijk. In tijden van crisis worden steeds weer mensen bedreigd. Bedreigd, omdat ze de maatschappij niet tot nut zouden zijn, en alleen maar geld zouden kosten. Het is geen toevalligheid dat, anno 1982, de discussie over euthanasie weer oplaait. In het Derde Rijk van Adolf Hitler werd deze methode ook toegepast om gehandicapten ,,uit hun lijden te verlossen". Het feit dat men, wanneer het goed gaat met de economie, van alles uitvindt om mensen, in wat voor 'n toestand dan ook, in leven te houden en dat men zich, wanneer de economie terugloopt, het recht toeëigent om zich in het openbaar af te vragen of het bestaan voor iemand met een handicap nog wel zin heeft, duidt er op dat dit wel degelijk een politiek spelletje is en niks te maken heeft met medeleven met gehandicapten. De CPN dient dit in te zien en er de consequentie uit te trekken dat zij zich niet alleen solidair verklaart met de strijd van mensen met een handicap voor een menswaardig bestaan, maar ook daadkrachtig optreedt tegen iedere aantasting van de bestaansrechten van de gehandicapte mens net zo lang totdat hij de achterstand die hij heeft bij de valide mens, heeft ingehaald. Als we willen strijden voor een maatschappij waarin, naast het collectief ook elk afzonderlijk lid van die maatschappij volledig tot zijn recht komt, dan zal ook de mens met een handicap een eerlijke kans moeten krijgen om zijn aandeel in deze strijd te kúnnen leveren. Dit vereist organisatievormen waarin ook gehandicapte mensen zich zo vrij mogelijk kunnen bewegen. De CPN zal er hard voor moeten werken om deze organisatievormen te bieden.

WERKGROEP
GEHANDICAPTEN
IN DE CPN

Namens de werkgroep:
Yvette den Brok,
Schoolstraat 32, Eindhoven

Vervolg van pagina 1

dat solidariteit de vorm aanneemt van het zegenen van de revolutionaire wapenen en te weinig aandacht heeft voor de maatschappelijke vooruitgang, die zulke bewegingen in die landen tot stand brengen. Van bevrijdingsbewegingen hoor je altijd dat ze allesbehalve gelukkig zijn met het feit dat ze gedwongen worden in gewapende verhoudingen te treden met hun tegenstanders.

Iedereen weet dat een gewapend conflikt echt niet de beste voorwaarden schept om in een land een nieuwe democratische samenleving te bewerkstelligen. Vietnam, Zimbabwe, Cambodja enzovoort zijn historische tragedies. Wij moeten hier oppassen voor alle mogelijke revolutionaire romantiek.

Nico: Er is een aantal gevallen bekend waar de guerrilla moest optreden om de macht van een onderdrukkend leger te breken. Er is ook het voorbeeld van Portugal. De mislukkingen van de Portugese strijdkrachten in Afrika brachten binnen het leger een proces op gang dat de democratisering van het hele land tot gevolg had.

Joke: Het is geen gewetensvraag voor mensen die hier in de vredesstrijd actief zijn. Als je over bevrijdingsbewegingen praat, kun je je achter hun doelstellingen plaatsen. Over de wijze waarop, kan gediscussieerd worden, maar de beslissing daarover ligt in eerste instantie bij die bevrijdingsbewegingen zelf. Het gaat niet aan dat wij daar een oordeel over uitspreken.

Leo: Dat wil dus zeggen dat een vredesbeweging niet ,,pacifistisch" hoeft te zijn in de vroeger gebruikte zin van dat woord.

Nico: Juist, dat hoeft niet. De vredesbeweging is vandaag een massabeweging tegen massavernietiging. Het gaat om conflikten tussen staten. Een bevrijdingsbeweging kiest partij in een conflikt binnen een staat, en daarbij kunnen op bepaalde momenten vormen van geweld optreden. Dat zijn niet te vergelijken verschijnselen. Natuurlijk zijn er in de vredesbeweging ook mensen die menen dat geweld in geen geval en onder geen omstandigheid gebruikt mag worden. Met die mensen kan en moet toch samengewerkt worden op andere punten, waarover geen verschil van mening bestaat.

Joke: De strijd tegen de atoombewapening wordt er niet gemakkelijker op wanneer er meer en meer militaire oplossingen worden gezocht voor politieke problemen.

Leo: Daaruit volgt dat we onderscheid moeten maken tussen conflikten tussen verschillende staten en conflikten binnen een staat.

Nico: Ja, hoewel het een met het ander kan samenhangen, zullen we onderscheid moeten blijven maken.

Daarbij moeten we vooral uitgaan van de hevigheid van het geweld dat elk voor zich oplevert. Een atoombom gelijkstellen met een geweer is volslagen kolder. Terecht maken veel mensen zich zorgen om het gebruik van geweren. Blijft toch het meningsverschil of men op korte termijn zoiets als geweren kan afschaffen. Wat mij betreft is dat een utopie, maar het is geen breekpunt om samen te werken met mensen die dat nu al graag zouden willen. Wat niet weg neemt dat de algemene pacifistische gevoelens versterkt worden door de atoombewapening.

Joke: Volgens mij komt dat ook omdat je achter de theorie van de atoombewapening en de theorie van het afschrikkingsevenwicht herkent dat achter dat verhaal van afschrikking de wens naar militair overwicht schuilt. Het in gijzeling houden van hele bevolkingen brengt mensen ertoe om daar verder over te denken.

In de discussie gaan sommige mensen zich dan afvragen: Geen atoomwapens? Wat dan wel? Moet je dan de conventionele bewapening opvoeren, of ook die niet?

Nico: Door die onzinnige opschroeving van de atoombewapening raakt ook in Oost-Europa een toenemend aantal mensen verontrust en gaat algemeen pacifistische idealen koesteren. Natuurlijk horen ze van de zijde van hun regeringen dat zij een leger hebben om oorlogen te voorkomen. Toch zien we dat bijvoorbeeld het romantiseren van het Rode Leger, vooral bij jongeren die zelf geen oorlog hebben meegemaakt, niet meer werkt en dat die generatie steeds meer gaat neigen naar pacifistische patronen. Overigens een verschijnsel dat we in de hele wereld tegenkomen en niet alleen in Oost-Europa. Het heeft geen zin om er met de beschuldigende vinger naar te wijzen. Integendeel. Het eerlijke protest dat er achter zit moet erkend worden en produktief gemaakt. Dat bereik je nooit door oorlog te verheerlijken, noch de afschrikking, ook al noem je die ,,revolutionaire afschrikking". Dat kan nooit het perspectief zijn van een communistische politiek, in het oosten niet en ook niet in het westen. Voor steeds meer mensen van opvolgende generaties is dat ongeloofwaardig.

Leo: Als we het hebben over perspectief in de strijd voor de vrede, dan zouden naar onze opvattingen communisten, zowel in de kapitalistische landen als in die van het bestaande socialisme, daar een grote bijdrage aan moeten leveren. In onze partij beleven we rond dit onderwerp een diskussie die een aantal misvattingen aan het licht brengt, zowel over konkrete zaken als over theoretische opvattingen. Soms wordt de negatieve houding van communisten tegenover het Samenwerkingsverband daardoor bepaald. Wat zouden communisten aan de vredesbeweging moeten bijdragen en hoe zou dat het meeste resultaat kunnen afwerpen?

Nico: Er zijn natuurlijk heel wat communisten die meewerken in heel uiteenlopende vredesorganisaties. En wat betreft ,,Stop de N-bom" hebben we te maken met een beweging van vogels van heel verschillende pluimage, dus ook communisten. Vanzelfsprekend moeten die ook meehelpen om mensen te mobiliseren die op het gemeenschappelijke strijdpunt te verenigen zijn. Hun partij heeft eigen taken en mogelijkheden op dit terrein. Een communistische partij is er niet om achter bewegingen aan te hollen. Dat geldt niet alleen voor de vredesstrijd, maar dat doet ze op geen enkel strijdterrein. Zij moet als partij eigen posities innemen en eigen initiatieven ontwikkelen. In de bewegingen zelf helpen communisten mee om te zoeken naar compromissen tussen de mensen, om stappen vooruit te doen. Daar moet je ruimhartig in zijn.

Joke: Het is duidelijk dat tussen communisten allerlei diskussies aan de gang zijn, ook tussen communisten in de vredesbeweging. Binnen ,,Stop de N-bom" vormen ze ook geen gesloten blok. Dat neemt niet weg dat daarnaast heel wat mensen actief zijn in de vredesbeweging met geheel andere argumentaties en dat ook die zich willen herkennen in het geheel. Communisten hebben nooit beweerd dat zij de enige en de beste argumenten tegen kernbewapening hebben. In de vredesstrijd moet het er ons om gaan zoveel mogelijk medestanders te hebben en zo weinig mogelijk tegenstanders.

Leo: In de Amerikaanse vredesbeweging heeft jarenlang de leuze opgang gemaakt ,,Eén wereld of geen wereld". Zou je daar vandaag de dag nog iets mee kunnen doen?

Joke: Zo'n opvatting leidt onherroepelijk tot verenging van de basis.

Nico: Onder de huidige omstandigheden is dat, hoe je het ook bekijkt, nadelig. Het verscherpt de tegenstellingen in de afzonderlijke landen en leidt daardoor de mensen af van het hoofdthema. Je verdubbelt daarmee tevens het probleem op internationaal niveau. Ook bij ons kom je die punten tegen in de diskussie over de verhouding klassenstrijd/vredesstrijd. Merkwaardig genoeg komt van de kant van Oosteuropese dissidenten een soort argumentatie die daarmee veel overeenkomst vertoont. Daar krijg je te horen dat vredespolitiek moet blijken uit het waarborgen van burgerrechten en politieke vrijheden in het binnenland. Wanneer je elementen als klassenstrijd-vredesstrijd of burgerrechten-vredespolitiek onlosmakelijk van elkaar afhankelijk maakt, dan versmal je de basis van de politieke strijd. Die opvatting over het onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn vind je bijvoorbeeld voortdurend in publikaties van Charta '77 en bij ons wordt die gehanteerd door het IKV.

Joke: Anderzijds kun je misschien wel zeggen dat het feit dat de USSR bezig is met atoombewapening, en dus met militair-technologische processen die ook daar een eigen leven gaan leiden, mede oorzaak is van onbevredigende toestanden op vele gebieden, en dat die zeker niet alleen veroorzaakt worden door de slechte of goede toepassing van de marxistisch-leninistische theorie en democratisch centralisme. Die tekortkomingen worden, hoe dan ook, versterkt door de kernbewapening. En het is natuurlijk niet waar dat je aan die dingen alleen iets zou kunnen doen door ze aan elkaar te verbinden.

Leo: Kunnen we zeggen dat communisten de vredesstrijd moeten zien in een perspectief dat bevrijdend werkt en niet onderdrukkend?

Nico: Vooral een perspectief dat openingen biedt en de gelegenheid schept tot experimenteren, dat bondgenootschappen mogelijk maakt zonder rekening te houden met vraagstukken waarover voorlopig nog verdeeldheid bestaat.

Versterk de positie van de buitenlandse arbeid(st)ers

Voorstel voor een werkprogram

TOELICHTING

Het komende congres zal moeten besluiten of buitenlandse arbeid(st)ers in de toekomst lid kunnen worden van de CPN. Dat heeft te maken met het voorstel van het partijbestuur om artikel 4 van de statuten te wijzigen. Dit is een belangrijk voorstel dat wij met kracht ondersteunen. Een andere nationaliteit mag voor mensen die in Nederland wonen niet langer een beletsel zijn om tot de CPN toe te treden. Bij de beslissing hierover moet het congres zich er echter van bewust zijn dat het hier gaat om meer dan een formeel besluit tot openstelling. Dat is op zich niet voldoende. Het gaat ook om het ontwikkelen van een programmatisch perspectief op de positie die de buitenlanders in ons land innemen. Daarom doen ondergetekenden het voorstel om op het komende congres te besluiten tot een werkprogram. In dit voorstel proberen we de bestaande praktijk en standpunten van de partij met betrekking tot de positie van buitenlandse arbeid(st)ers te verwoorden en in een kader te plaatsen.

In de achter ons liggende jaren hebben communisten op allerlei terreinen samengewerkt met buitenlanders en hun democratische belangenorganisaties: in de strijd tegen de crisis en afbraak van werkgelegenheid, in de vredesstrijd, in de loonstrijd, in de anti-racisme en anti-fascisme strijd, in de strijd voor de rechten van de buitenlandse arbeid(st)ers. Het voorstel tot openstelling van de partij is het resultaat van deze ontwikkeling in het denken en handelen van de partij. Maar zoals gezegd, daar kan het niet bij blijven. Want de buitenlandse arbeid(st)ers vragen van de partij meer dan alleen openstelling, steun en solidariteit. Terecht wijzen zij erop dat het de partij tot nu toe ontbreekt aan duidelijk uitgewerkte stellingnames. Ook wijzen zij erop dat de positieverbetering van de buitenlanders meestal gezien wordt als een ,,apart probleem'' waar slechts in de marge van de partijpolitiek over wordt nagedacht.

Het bovenstaande leidt voor ons tot de volgende constateringen. Ten eerste dat een politiek van de partij met betrekking tot de positie van buitenlanders wel in aanzetten moet blijven steken zolang de buitenlandse arbeid(st)ers niet bij de werkzaamheden en besluitvorming van de partij worden betrokken. Ten tweede dat het noodzakelijk is dat de partij een werkprogram opstelt waarin haar standpunten duidelijk verwoord worden.

En ten derde betekent het dat zo'n program onderdeel moet worden van de totale partijpolitiek.

Uitgangspunt bij ons voorstel tot een werkprogram is het trekken van consequenties uit het feit dat buitenlandse arbeid(st)ers deel uitmaken van de bevolking en de arbeidersklasse van Nederland, zonder daarbij andere aspecten van hun positie over het hoofd te zien. We willen hier benadrukken dat het in dit voorstel niet zozeer gaat om het ontwikkelen van nieuwe standpunten en inzichten als wel geprobeerd wordt eerder ingenomen standpunten en praktisch optreden van de partij opnieuw te verwoorden en in een kader onder te brengen. (Onderdelen van ons voorstel waren eerder opgenomen in verkiezings-, actie- en eisenprogramma's en resoluties van het vorig congres).

Wij menen dat aanname van zo'n

werkprogram door het congres van belang is doordat het toont dat onze partij de openstelling voor buitenlandse arbeid(st)ers serieus neemt en inhoud geeft. Het kan een aansporing vormen tot uitbreiding van de gezamenlijke strijd van buitenlanders en Nederlanders voor specifieke en gezamenlijke belangen. Tegelijkertijd worden kenmerkende tradities van de CPN zoals de strijd tegen racisme en imperialisme opnieuw concreet gemaakt. En door middel van vertalingen kan het tevens een goede basis vormen om met de buitenlandse arbeid(st)ers het gesprek over de partij aan te gaan.

Het voorgestelde werkprogram is beknopt en zou ons inziens ook geen boekwerk moeten worden. Hoewel veel van de eisen en uitgangspunten ook gelden voor (delen van de) Surinamers, Antillianen en politieke vluchtelingen in ons land, rechtvaardigen de verschillen in positie tussen deze groepen echter een specifieke benadering en zou het onjuist zijn om het ongenuanceerd bij elkaar te plaatsen. Dat gebeurt al te vaak.

Dit voorstel geeft wellicht niet op alle punten de beste formulering van de politiek van de partij met betrekking tot de positie van buitenlandse arbeid(st)ers. Publicatie in dit ledenblad heeft daarom ook als doel kritiek en voorstellen tot verbetering te stimuleren.

Tenslotte, openstelling van de partij betekent ook zorgdragen voor een goede opvang. Vanuit de partijleiding zouden daarom initiatieven genomen moeten worden voor scholings/discussie groepen. Ook zou het ons inziens goed zijn om over de positie van de buitenlandse arbeid(st)ers op niet al te lange termijn een landelijk beraad te organiseren.

ANNE DE BOER
LEONTIEN DERCKSEN
HENK-JAN VAN DER MEER
FRANS VRIES

(zie voor werkprogram pag. 7 kolom 3, 4 en 5)

Bericht uit het CPN-flikkeroverleg

Sinds het laatste landelijke flikkerweekend spreken we van een heteroseksueel systeem. Daarmee zeggen we dat seksualiteit en seksuele ,,geaardheid'' maatschappelijke produkten zijn, die niet toevallig en niet spontaan tot stand komen.

Vernietigen homoseksueel verlangen

Het gekke is, dat dit juist aan flikkers en potten opvalt, die precies niet eruitzien zoals het produktieproces ze bedoeld had. Wat wij zien als ,,abnormalen'', is dat de normale opvoeding (ook onze eigen opvoeding) gericht is (was) op het vormen en versterken van heteroseksueel verlangen en het terugdringen en zelfs vernietigen van homoseksueel verlangen.

Dat dit vaak niet helemaal — en in ons geval helemaal niet — gelukt, is ook een feit. Een feit dat zijn grappige kanten heeft. Zo kunnen wij een glimlach niet onderdrukken bij het vernemen van de periodieke waarschuwingen van de FIFA tegen al te innige omhelzingen op de voetbalvelden (waarvoor zou men bang zijn?).

Minder grappig is de scheiding die het systeem teweegbrengt tussen ,,homoseksuelen'' en ,,heteroseksuelen'', tussen diegenen die uit het systeem worden buitengesloten en hen die erdoor worden ingesloten. De potenrammers van Amersfoort hebben laten zien hoe ze deze scheiding begrijpen.

Als wij het hebben over het heteroseksueel systeem, dan bedoelen we het geheel van instellingen (als huwelijk en gezin), van geschreven en ongeschreven wetten (wat mannen met elkaar wel en niet mogen doen b.v.), van straf en beloning (straf op tederheid, beloning voor agressiviteit b.v.), van uitsluiting en insluiting (van flikkers en potten, resp. van mannen en vrouwen); een geheel dat zo werkt, dat

- de binding van mannen aan vrouwen in de eerste plaats seksueel van aard is
- mannen voor tederheid, warmte en lust op vrouwen zijn aangewezen
- vrouwen in deze behoefte dienen te voorzien en dus de grootste moeite moeten doen zichzelf hiertegenover te verwerkelijken
- mannen met vrouwenhaat behept raken omdat ze leren veel meer en anders van vrouwen te verwachten dan dezen kunnen en willen waarmaken
- mannen angst en schaamte kennen voor homoseksuele gevoelens en dus agressief optreden tegen flikkers en ook onderling eerder agressief dan teder zijn.

Binding met kapitalisme

Dit systeem heeft een bepaalde verhouding met de kapitalistische produktiewijze. Het levert een mantype op dat agressief en gedisciplineerd genoeg is om arbeidskracht te leveren en plicht en plezier uit elkaar te houden.

Het heeft ook een bepaalde verhouding met het patriarchaat. Het bindt mannen aan vrouwen op een wijze die sterker is dan met enkel ekonomische middelen bereikt kan worden.

Dit laatste wordt duidelijk als men traditionele patriarchale maatschappijen met de onze vergelijkt: daar worden vrouwen simpelweg gekocht, een verbod op seksuele omgang van jongens en mannen onderling bestaat er niet en een indeling in homo- en heteroseksuelen is er onbekend (want overbodig).

De ruim een eeuw oude uitvinding van ,,homoseksualiteit'' heeft dus alles te maken met de modernisering van de burgerlijke maatschappij, met het kreëren van moderne produktiearbeiders en met het op een nieuwe leest schoeien van patriarchale verhoudingen. Deze uitvinding heeft de conservering van het heteroseksueel systeem gediend.

Flikker beweging

Met het optreden van de flikkerbeweging — en de reakties daarop — wordt dit systeem zichtbaar. Voor een politieke partij als de CPN moet dit aanleiding zijn haar maatschappelijke analyse uit te breiden en een nieuw strijdterrein te ontdekken.

Het uiteindelijk doel van de flikkerbeweging is de verdwijning van het heteroseksueel systeem.

Het doel van het flikkeroverleg in de CPN is afbraak van de overheersing van het heteroseksueel systeem in de partij en deze afbraak te maken tot vast bestanddeel van de communistische politiek.

Wij willen een plaatsje onder de zon, maar als politieke dieren willen we meer: we kunnen ons niet neerleggen bij de zonsverduistering die op dit gebied heerst, nu we haar systeemkarakter ontdekt hebben. Dus is ons eerste verlangen dat het hetersoseksueel systeem als zodanig in en door de partij wordt onderkend.

Zoiets wordt niet bereikt met besluiten van bovenaf. Daarvoor is alles wat met seksualiteit te maken heeft tezeer aan personen — en dus ook aan partijgenoten gebonden.

Hoe vaak horen wij als flikkers niet van mannen, als we kritiek op het heteroseksueel systeem oefenen, ,,moeten we dan allemaal homo's worden''?

Discussie en bevrijdende actie

Dus moeten we het in de eerste plaats hebben van diskussie en bevrijdende aktie op alle nivo's: afdelingsvergaderingen, scholingen, bestuursvergaderingen, waarheidsfestivals, congressen en conferenties.

Een goed voorbeeld is het door vrouwen en flikkers onlangs in het district Rotterdam georganiseerde scholingsweekend onder de kop: is heteroseksualiteit natuurlijk?

Hierin is het optreden van flikkers en potten zelf van belang. Zij weten waarover ze praten en kunnen een onthullend licht werpen op het systeem.

De flikkeroverleggen in de districten willen de diskussie aangaan met potten, met vrouwen(overleggen), maar ook met heteromannen.

Hoewel op verschillende wijze heeft iedereen met het heteroseksueel systeem te maken.

Als het de partij ernst is met de bestrijding van ,,alle vormen van onderdrukking'' zal ze aan de organisatie daarvan ook ruimte moeten bieden. Verbanden als de flikkeroverleggen moeten kunnen gedijen, hoe dit ook formeel geregeld wordt.

Taken partijbestuur

Het landelijk flikkeroverleg ziet voor het partijbestuur in de komende periode belangrijke taken:

- de vaststelling van prioriteiten in de politiek, het politiek leiding geven
- het stimuleren van diskussie, maar ook het werken aan konklusies
- het geven van samenhang aan de verschillende strijdterreinen
- het leggen van verbanden, zowel inhoudelijk als organisatorisch
- het vastleggen van inzichten in programma's

Het flikkeroverleg wil daaraan bijdragen. Wij vinden het van het grootste belang, dat er een bestuur komt, dat de verscheidenheid aan strijdterreinen in de partij weerspiegelt, maar ook slagvaardig kan optreden, doordat niemand het belang van een ander strijdterrein dan het zijne of hare bestrijdt. Of om het positiever te zeggen: doordat de samenhang van alle vormen van strijd wordt doorzien en het ene inzicht het andere stimuleert.

Zo zien we ook onze eigen bijdrage vanuit de kritiek op het heteroseksuele systeem verbindingen leggen die niet vanzelf tot stand komen.

Flikkers in PB

Het flikkeroverleg wil om die reden in de komende periode met twee of meer mensen in het partijbestuur vertegenwoordigd zijn.

Wij zien zo'n vertegenwoordiging als één van de waarborgen, dat ons werk aan het geheel van de partij ten goede komt.

Dat we in ieder geval met twee personen in het partijbestuur willen heeft alles te maken met het feit, dat we een voor de partij betrekkelijk nieuw terrein openleggen en met de eis die we ook aan onszelf stellen: te werken aan de ,,eenheid in verscheidenheid''.

Zo'n taak is zwaar genoeg om niet aan één persoon over te laten.

HERMAN MEIJER
ALAIN STOM
JULIUS LAAGLAND

De CPN en de vernieuwing

„De CPN heeft de veranderingen besproken in het werken aan progressieve machtsvorming voor een richtingsverandering waartoe door het 27ste congres (juni 1980) werd besloten".
Zo begint de ontwerp resolutie van het partijbestuur voor het 28ste congres.
De politieke oriëntatie waarop deze ontwerp resolutie is gebaseerd onderschrijven we, maar de toonzetting is als vanouds: en in de huidige omstandigheden niet ongevaarlijk. Het is de bekende „opgaande lijn". Er is slechts sprake van „vorderingen". Naar onze mening miskent een dergelijke schildering de concrete problemen die voor ons redenen zijn tot zorg.

Zorg

Wij zijn bezorgd:
— over het in verschillende opzichten geblokkeerde perspectief van linkse machtsvorming in Nederland;
— over de afnemende politieke daadkracht van de CPN;
— over de fragmentatie van de discussie in de partij en de steeds stroever draaiende organisatie;
— over het wegebben van het vernieuwingselan;
— over initiatieven die erop gericht zijn de klok terug te zetten en dus het einde van elke vernieuwing betekent (zie bijvoorbeeld de stellingen van de organisatoren van het Horizontaal Overleg.)
— over de feitelijke weigering van de leiding van de partij om deze problemen onder ogen te zien en initiatieven te nemen om ze aan te pakken.

Coalitie politiek

Sinds het 26ste congres van januari 1978 voert de CPN een politiek gericht op progressieve machtsvorming.
Het uitgangspunt daarbij is dat socialisme in Nederland alleen maar gerealiseerd kan worden door een coalitie van progressieve politieke partijen en sociale bewegingen. De samenwerkingsverbanden die daarbij ontwikkeld moeten worden dienen gebaseerd te zijn op gelijkwaardigheid en autonomie. Dat geldt niet alleen voor de verhouding van politieke partijen onderling, maar ook voor de verhouding tussen partijen en bewegingen. Deze vernieuwende oriëntatie, die ons inziens de enige is die perspectief biedt, heeft in de afgelopen jaren inderdaad resultaten opgeleverd. De verstandhouding met andere linkse partijen is verbeterd, en die met vele belangrijke bewegingen ook. Dit geld niet alleen voor de vrouwenbeweging, die aanzienlijke invloed in de partij heeft verworven, maar ook voor de homo beweging, de vakbeweging (zie bijvoorbeeld de dialoog van Driebergen) de milieu-beweging, de anti-kernenergiebeweging en niet in de laatste plaats de vredesbeweging, waarin communisten een belangrijke rol spelen.
Deze bewegingen stellen geheel nieuwe eisen aan de partijpolitieke verhoudingen en aan de parlementaire demokratie.

Problemen

Bij het tot stand brengen van haar coalitiepolitiek loopt de CPN echter op tegen problemen die niet gering zijn, en die, naarmate ze langer onbesproken blijven, het zicht op de toekomst dreigen weg te nemen.
Het algemene probleem betreft de politieke krachtsverhoudingen, die zich de afgelopen jaren in minder gunstige richting hebben ontwikkeld. Hoewel linkse en demokratiese mensen ontegenzeggelijk resultaten hebben geboekt blijft het zicht op duurzame veranderingen uit. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de beweging tegen de nieuwe atoomraketten. Daarin is een doorbraak bereikt, maar het lijkt erop dat dit resultaat nu weer door de vingers glipt. Dit is een van de meest uitgesproken voorbeelden van het strategiese probleem waarvoor de progressieve beweging in haar geheel gesteld ziet: hoe kunnen doorbraken worden bestendigd?
Dergelijke strategiese problemen doen zich niet alleen in Nederland voor maar zijn internationaal aan de orde. Het uitblijven van antwoorden hierop speelt vrijwel overal rechts in de kaart.
Deze situatie mag niet onderschat worden. Tegen deze achtergrond doet zich hier in Nederland het probleem voor, dat de programmatische samenwerking van de linkse partijen niet van de grond komt; dat een wervend links alternatief voor de rechtse crisispolitiek ontbreekt.
Een probleem is dat massa's mensen zich als gevolg hiervan door links, inclusief de CPN, in de steek gelaten voelen en dat ze zich afkeren van de politiek.
Een probleem is dat zich in deze situatie andere „oplossingen" en „perspectieven" aandienen: een politiek die gericht is op het uitschakelen van de arbeidersbeweging en haar bondgenoten en op het versneld doorvoeren van kapitalistische saneringen: het VVD-recept. Of een politiek die zich baseert op racisme als politiek program: het recept van de Centrumpartij.
Een probleem van coalitiepolitiek is ook de permanente frictie tussen „de politiek" en „de beweging"; een probleem dat zich ook in onze partij in alle hevigheid openbaart als de CPN bestuursverantwoordelijkheid draagt. Wanneer deze problemen omzeild worden verwordt coalitiepolitiek tot een holle frase, en vervallen we zelf tot geschipper. Ons optreden van de afgelopen tijd was daar, met name waar we wethouderszetels bezetten helaas niet helemaal vrij van.
Het is daarom dringend nodig dat we als partij — uiteraard zoveel mogelijk met onze bondgenoten — nagaan waar de belangrijkste knelpunten liggen bij het doorzetten van een coalitiepolitiek, en welke initiatieven we moeten nemen om deze moeilijkheden te overwinnen.

Sociaal economische strijd

In dit verband willen we in elk geval wijzen op het terrein van de sociaaleconomische strijd. Daar is het offesief van rechts het scherpst en daar is de dreiging van versplintering van de beweging het grootst. Hoewel het vraagstuk van sociaaleconomische strijd in het materiaal voor het 28e congres veel aandacht krijgt, ontbreekt een grondige analyse van de krachtsverhoudingen.
Het is belangrijk al die akties en publikaties te evalueren, waartoe communisten samen met anderen het initiatief hebben genomen. We moeten precies aangeven waar beoogde resultaten zijn bereikt en waar niet.
In het congresmateriaal wordt met name niet ingegaan op de verbinding tussen de defensieve strijd die nu in veel sectoren wordt gevoerd, en de voorstellen voor een sociaaleconomisch alternatief. Ook de discussiegrondslag „crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing" blijft steken in een globale schets van andere vormen van economische sturing in de lucht hangen als ook hier niet de problemen aan de orde worden gesteld, die een rol spelen bij het verwerven van macht om een dergelijk perspektief aan deze zijde van de horizon te halen.

Vrouwenstrijd

In de congresstukken wordt herhaaldelijk gewezen op het belang van vrouwenstrijd en op de noodzaak van feminisering van de partijpolitiek. De botsingen die dit oplevert komen echter niet aan de orde.

Klassenstrijd en seksenstrijd worden in de stukken als even zovele goede zaken op elkaar gestapeld. Coalitiepolitiek veronderstelt echter dat de verschillende gezichtspunten en belangen met elkaar worden geconfronteerd. Zo moeten alternatieven worden ontwikkeld die voor verschillende bewegingen ook een gezamenlijk perspectief bieden.

Stilstand is achteruitgang

Hoe moeilijk het ook is om in een toestand als deze stappen vooruit te doen, toch is dat het waar een succesvolle strategie op hangt. We moeten erop bedacht zijn dat stilstand achteruitgang betekent en dat fragmentatie van de beweging telkens opnieuw dreigt. Dat zou zelfs de vredesbeweging kunnen overkomen wanneer we niet in staat zijn initiatieven te ontwikkelen die de atoomraketten kunnen tegenhouden.

Uiteraard zijn dit geen vraagstukken die de CPN in haar eentje kan oplossen. Maar we zijn ervan overtuigd dat de CPN daarbij een grotere rol kan spelen dan ze nu doet. Wij communisten zijn activistische mensen, met verschillende achtergronden en afkomstig uit verschillende bewegingen. We hebben veel ideeën. Samen zouden we heel wat kunnen. Dat is ook altijd de kracht van de CPN geweest. Onze partij heeft op verschillende momenten, ook in de recente geschiedenis, door gerichte initiatieven, doorbraken helpen maken. Dat zijn voor ons positieve tradities van de CPN. Nu werken we versnipperd en komt er te weinig uit onze handen.

Organisatie struktuur

Een belangrijke oorzaak is dat de organisatiestructuur en de werkwijze van de partij zijn blijven steken in een halfslachtige vernieuwing. Sinds de woelingen van 1977 is de hierarchische structuur van de CPN in een aantal opzichten doorbroken. Het was een structuur die politieke initiatieven van leden in hoge mate belemmerde en politieke ontplooiing in de weg stond.
Voor het doorbreken van het strenge hierarchische organisatiemodel is door heel wat leden flink geknokt. Ze staken daarmee hun nek uit in een tijd dat „oude vormen en gedachten" nog hoogtij vierden. De doorbraak die in 1977, na het conflict met Paul de Groot, tot stand kwam gaf lucht; er kwam vrijheid van meningsuiting in de partij.
Dat was vernieuwing en dat vonden we mooi. Maar sinds het vorige congres zijn de zaken blijven steken. Er is veel ruimte voor discussie, dat wel; maar wij communisten hebben altijd meer gewild. We willen samen tot daden komen, we willen de maatschappij veranderen en we willen daartoe beslissingsmacht over het optreden van onze partij. Die hebben we nauwelijks. De beslissingsmacht is niet gedemocratiseerd. Er zijn leidingen die standpunten innemen die mee of tegenvallen; die ons behagen of niet. Voor de partij als geheel is het afwachten geblazen. Je kunt discussieren, of je kunt op je eigen houtje iets beginnen. Maar daarvoor zijn we geen lid van de CPN geworden. Wij voelen ons belemmerd in ons verlangen om communistische politiek te maken, ook al verschillen we misschien van mening over welke politiek er gemaakt moet worden. Met veel partijgenoten die de bijeenkomst van het „horizontaal overleg" op zaterdag 25 september hebben bijgewoond delen we gevoelens van zorg over de huidige toestand. Maar het politiek program waarop de organisatoren deze bezorgdheid willen mobiliseren is naar ons oordeel verwerpelijk.

Dilemma's

Ten eerste: de dilemma's van een moderne linkse politiek zijn groot en veelal onopgelost. Maar als wij die reëel bestaande dilemma's de rug toe zouden keren en houvast zoeken in oude simplissen is de CPN als linkse politieke factor uitgespeeld, ook al worden die simplismen mooi verpakt in een ferm „klassestandpunt".
Het dilemma is niet: vasthouden of loslaten van klassestandpunten. De keuze is: of
— het ontwikkelen van een politiek perspectief waarin fundamentele veranderingen van klasseverhoudingen verbonden worden met fundamentele veranderingen van andere onderdrukkingsverhoudingen, zoals sekseverhoudingen; of
— terugvallen in een sectarische politiek die alles ondergeschikt maakt aan de behartiging van de directe belangen van een bepaald deel van de arbeidersklasse.

Ten tweede: een politiek die zich geen rekenschap geeft van het vastlopen van het Sowjet-model kan ook geen bijdrage leveren aan de oplossing van de politieke vraagstukken zoals die zich hier in Nederland voordoen;

Ten derde: een vredespolitiek die zich baseert op een pricipieel bondgenootschap met de machthebbers in Oost-Europa is een terugval in het blokdenken en leidt niet tot doorbreking van de status quo. Met zo'n politiek kun je de kernbewapening niet terugdringen, kun je de raketten niet tegenhouden
Sommige partijgenoten zien dat laatste anders; de partij zelf heeft dit in het verleden ook anders gezien. Wij hebben het nooit behoorlijk uitgediscussieerd maar onderhuids des te heftiger woedende verschil van mening over de verhouding van de CPN tot het „reëel bestaande socialisme" ook als pijnlijk ervaren.
Als de vernieuwende stroming in de partij zichzelf iets te verwijten heeft is het dat ze dikwijls onzorgvuldig is omgesprongen met de emoties die deze kwestie bij andere partijgenoten oproept. Teveel mensen zijn onnodig op het hart getrapt; mensen die een deel van zichzelf geïnvesteerd hebben in de CPN als partij van de „internationale communistische beweging". De historische breuk die zich nu onontkoombaar moet voltrekken — zie het nieuwe ontwerpprogram — doet zich voelen als een breuk in het

Vervolg op pagina 6

Vervolg van pagina 5

leven van veel mensen die wij respecteren. Het niet onderkennen van de emotionele dimensie van dit vraagstuk kan ons inziens ook heel kwalijke gevolgen hebben voor het verdere verloop van het debat.

Oorzaak onvrede

Hoe kon de onvrede die nu heerst in de partij ontstaan? Hoe is het mogelijk dat soms de vernieuwing zelf als zondebok is gaan functioneren?
Eén oorzaak is natuurlijk het geblokkeerde politieke perspectief, waarover we al eerder iets zeiden en die mensen doet twijfelen aan de vruchtbaarheid van de ingeslagen koers.
Maar er is meer aan de hand.
De structuur van de partijorganisatie die ons is overgeleverd is niet berekend op de nieuwe politiek, die we als partij besloten hebben te willen maken; mede daardoor wordt die politiek ook niet echt gemaakt. Ze wordt hoofdzakelijk beleden. De verwarring en de onvrede wordt ook sterk gevoed door de manier waarop de nieuwe politiek van de partij tot stand komt en wordt uitgedragen.

Onvoldoende inspiratie

Dit heeft gevolgen voor de manier waarop de vernieuwing politiek gestalte krijgt. Er gaat niet genoeg inspiratie van uit; het is niet voldoende autentiek. De leiding straalt naar ons gevoel meer onzekerheid en vrees voor conflicten uit dan vernieuwende kracht en strijdlust. Ze ontwijkt de problemen in de partij. Neem nu de stukken voor het congres. Het partijbestuur ,,kiest positie" ten gunste van wat ze zelf als vernieuwing beschrijft.
Aan de ene kant is dat mooi. Maar aan de andere kant: wat is het voor een soort vernieuwing, die problemen en conflicten hoopt te kunnen oplossen door te doen alsof ze niet bestaan? Een werkelijke oplossing betekent: de keuzen maken, de vernieuwing doorzetten en zo de slagkracht van de partij verhogen. Het betekent niet: alles open houden en voortdurend wijzen op het belang van de discussie.
Het is deze manier van leidinggeven die ons inziens de afgelopen tijd veel schade heeft veroorzaakt. Veel van de mensen die het vernieuwingsproces in onze partij zouden moeten dragen voelen zich vastlopen en houden het voor gezien. Ze herkennen zich volstrekt onvoldoende in de huidige politieke koers en het discussie klimaat van de partij.
Tegelijkertijd krijgt het begrip ,,vernieuwing" een al merkwaardiger odium door de blijmoedigheid waarmee leidinggevende mensen er een politiek mee blijven benoemen die voor weinig partijgenoten bevredigend is. Onder die omstandigheden kan de slagzin van de woordvoerders van het horizontaal overleg: ,,vernieuwing is vernieling" bij nogal wat leden herkenning oproepen.

Antwoord

Wat moet de vernieuwingsgezinde stroming in de partij hier tegenover stellen? Een andere vleugel?
We zouden niet de eerste communistische partij in West-Europa zijn waarin de strijd op die manier werd aangebonden. Dan wordt het vechten geblazen: een uitputtende loopgravenoorlog tussen ,,euro's" en ,,ortho's" of voor- en tegenstanders van feminisering, die al snel elke gespreksbasis zou doen verdwijnen. Dat vinden wij een heilloze weg.
Toch moet er dringend iets gebeuren, om te verhinderen dat de vernieuwing de pas wordt afgesneden. Initiatieven zoals die van de organisatoren van het horizontaal overleg zijn in de huidige verwarrende toestand erg gevaarlijk.
Niet omdat groepen leden van de CPN niet het recht zouden hebben om hun onvrede te manifesteren of om zelf andere doelstellingen te formuleren dan de partij nu doet, maar omdat het overleg teruggrijpt op de strakke, van bovenaf geleide, organisatiepatronen, die in de partij als geheel juist doorbroken zijn en omdat het politiek program waarop het zich baseert de vernieuwing bedreigt. Als enig platform tot dusver doet het een beroep op de massaal ervaren onvrede over de toestand in de partij. Deze onvrede dreigt gemobiliseerd te worden tegen de vernieuwing zelf.

Democratisering

Een essentieel antwoord op dit alles is volgens ons: democratisering van de CPN. Wij moeten breken met de huidige gang van zaken in de partij, waarin meningsverschillen niet expliciet en gereglementeerd ter tafel kunnen komen. We moeten breken met de mystieke wijze van besluitvorming, die een uitnodiging vormt voor voldongen feiten-politiek, of tot het niet maken van politiek. De zwakte van de huidige vernieuwing is dat ze halverwege is blijven steken. Volledige partijdemocratie is iets anders dan vrijblijvende discussie. Bij gebleken verschillen van mening kan een meerderheidsbesluit worden genomen of een compromis tot stand worden gebracht. Als dit alles zich op een voor ieder controleerbare manier voltrekt zal de uitkomst ook voor de meeste mensen aanvaardbaar zijn; ze hebben dan mee kunnen denken en mee kunnen beslisse. Het zal de vernieuwing een draagvlak en de partij nieuwe politieke kracht moeten geven.

Doorzetten coalitiepolitiek

Die kracht is nodig voor het doorzetten van coalitiepolitiek. Want dat is onze werkelijke inzet:
zal de CPN in de toekomst een rol kunnen spelen bij het versterken van een machtsbasis voor een fundamentele verandering in de richting van het socialisme;
of zal de CPN in de toekomst zichzelf degraderen tot een politiek onbetekenende radicale sekte?
Het 28ste congres zal om deze vraag niet heenkunnen. Wij stellen daarom voor dat het congres duidelijke opdrachten geeft aan het nieuwe partijbestuur. Het gaat daarbij om de volgende prioriteiten:

Prioriteiten

1. Het intensiveren van de partijdiscussie over het ontwerpprogram en het ondersteunen van deze discussie met zodanig materiaal dat beslispunten zo helder mogelijk worden;
2. Het zo snel mogelijk ontwerpen van een nieuwe organisatiestructuur die het democratisch gehalte van de besluitvorming en de slagvaardigheid van de partij versterkt;
3. Het — zolang het voorgaande nog niet gerealiseerd is — ad hoc formeren van horizontale groepen die problemen op de verschillende strijdterreinen vanuit eigen ervaringen kunnen beoordelen en die een bijdrage kunnen leveren aan het ontwikkelen van politieke initiatieven op deze terreinen.

Amsterdam 6 oktober 198

Harry van de Berg, Amsterdam
Rob Bishoff, Amsterdam
Cok Dittmar, Amsterdam
Ditty Eijlders, Rotterdam
Johan Eijlders, Rotterdam
Pieter van Hoogstraten, Eindhoven
George Jacobs, Nijmegen
Gaby van der Mee, Amsterdam
Jan Mets, Soest
Marisca Milikowski, Amsterdam
Rob Milikowski, Amsterdam
Mart Peters, Nijmegen
Peter Posthumus, Amsterdam
Jandirk Pronk, Amsterdam
Anne-Miek Pijpers, Nijmegen
Victor Rutgers, Maastricht
Alain Stom, Amsterdam
René Tabak, Nijmegen
Hans van der Velde, Amsterdam
Riekie Wilke, Eindhoven
Wim de Jong, Amsterdam

Terugblik op twee jaar propaganda

,,Het werkelijke beeld van de CPN blijft nog te veel verborgen, mede door jarenlange vervalsing van de CPN-standpunten door anti-communisten in ons land." Een citaat uit de resolutie van het 27e congres in 1980. Op ons komende congres hoeven we deze constatering niet te herhalen. En dat is vooral de verdienste van de partij zelf. Zeker, het beeld bij mensen over de CPN als een ,,afgesloten, bijna geheim genootschap dat achter Moskou aanloopt en alleen voor hogere lonen en lagere prijzen is", dat vooroordeel kom je nog steeds tegen. Dat bewijst hoe halsstarrig dergelijke beeldvorming is. Maar de mensen die dat nog denken stellen zich toch wel erg slecht op de hoogte. Want de algemene beeldvorming rond de CPN is ontegenzeggelijk veranderd. Door toedoen van de vernieuwing van de politiek van de partij en door toedoen van de propaganda.

Bij het richten van de partij op coalitievorming hoorde een andere aanpak van de propaganda. Daarom is in de landelijke propagandaafdeling veel meer nagedacht over vragen als: wie willen we precies bereiken met onze standpunten; hoe denken die mensen nu over de CPN; welke vragen of vooroordelen leven er; hoe kunnen we daarop antwoorden; welke middelen hebben we daarvoor? hoe kun je het politiek klimaat beïnvloeden? De resultaten van dat denken en het doen wat erop volgde, is in allerlei vormen van voorlichting terug te vinden. Teveel, om het allemaal in dit verslag de revue te laten passeren. Hier alleen een aantal hoofdpunten en kanttekeningen.

Het ,,gezicht" van de CPN

Na het 26e congres is de vormgeving van de propagandamaterialen al sterk verbeterd. De campagne rond ,,60 jaar CPN" en het Waarheidfestival van 1979 hadden een grote inzet te zien gegeven van ontwerpers en kunstenaars. Bij het festival van 1980 en de verkiezingen van 1981 en 1982 is dit zowel landelijk als in zeer veel plaatsen doorgezet. Het meest zichbaar is dit in de vormgeving van affiches, brochures, decors e.d. De CPN heeft een ,,grafisch gezicht" waar andere partijen terecht jaloers op zijn. ,,Daar moet wel een professionele ontwerper achter zitten", verzuchtte een PvdA-vormgever die in Rotterdam een tentoonstelling van verkiezingsaffiches had samengesteld. Nou is juist een van de kenmerken, dat er vele zowel professionele, als nog niet professionele vormgevers in de propaganda meewerken. Bij schriftelijk materiaal werkt een goede vormgeving als een uitnodiging om te lezen. De teksten zelf zijn nog zeer wisselend van kwaliteit wat betreft indeling en stijl. Daar is meer aandacht voor nodig om ook een niet-simpele politiek meer begrijpelijk weer te geven.

Niet één grauwe massa

De Nederlandse bevolking bestaat uit allerlei verschillende groepen. En strijd tegen onderdrukking speelt zich af op zeer verschillende terreinen. De mensen die wij willen winnen en inspireren voor revolutionaire maatschappijverandering langs de weg van actie en progressieve machtsvorming vormen dus allerminst een eenheidsworst. De partij heeft zich ingesteld op die gedifferentiëerdheid, op die verschillen tussen groepen mensen en de veelvormigheid van sociale bewegingen. In de activiteiten van ,,voorlichting en informatie", zoals de afdeling propaganda ,,naar buiten toe" is gaan heten, zijn de sporen daarvan duidelijk te vinden. Een duidelijk voorbeeld was het Waarheidfestival 1980, waar rond de rode draad van De Waarheid aparte deelmanifestaties plaatsvonden: over bedrijfswerk van de CPN, over vrouwen en media, over de derde wereld, over milieu en energie, over ,,oud en jong verzet" etc. Daarnaast werden ook vanuit de landelijke propaganda-afdeling initiatieven genomen om de meningsvorming en het debat met anderen te stimuleren. Onder andere de vorm van ronde-tafel-gesprekken is daarvoor benut; voorbeelden: CPN en het bijzonder onderwijs; over het verzet; CPN en kerk; milieu en energie. Dit waren ,,open" vormen in de zin, dat een aantal betrokkenen uit andere kringe gericht werd uitgenodigd voor deelname en dat van onze kant niet met afgeronde standpunten werd gewerkt. Zoals ook bij andere gelegenheden blijkt, was en is het een belangrijke ervaring, — voor onszelf en voor anderen — dat je als CPN niet altijd één afgerond standpunt hoeft te hebben, en tegelijkertijd wel degelijk een rol kunt spelen in de meningsvorming.

Duidelijker standpunten

De verkiezingen van 1981 voor de Tweede Kamer vormden de aanleiding om de nieuwe positie van de CPN ook in standpunten, in het verkiezingsprogram vast te leggen. De noodzaak om als CPN zelf beleidsalternatieven aan te dragen tegenover de rechtse politiek en om zo ook je eigen positie te markeren in de coalitievorming waar we aan werken, maakte het verkiezingsprogram veel belangrijker in onze campagne dan bij vorige verkiezingen het geval was. De belangstelling ervoor bevestigde dat trouwens.
De manier van vaststellen van het verkiezingsprogram moest daarom ook verbeteren. In 1981 werd om die reden het door een werkgroep voorbereide ontwerp voorgelegd aan het partijbestuur, uitgebreid met kaders uit de districten. In 1982 stelde een openbare verkiezingsconferentie, samengesteld uit gekozen districtsdelegaties, het program vast. Hetzelfde gebeurde met de kandidatenlijst. Overigens was de statutair voorgeschreven bevoegdheid van het partijbestuur om over program en lijst te beslissen in de procedure gegarandeerd. Terug naar het verkiezingsprogram: in 1981 werden naast het centrale verkiezingsprogram de inmiddels befaamde deelprogramma's opgesteld onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Dit gebeurde door overleggroepen van partijgenoten die bij een bepaald onderwep sterk betrokken waren en daar deskundigheid en ervaring over hebben. Er waren deelprogramma's over milieu en energie, vrouwen, ontwikkelingshulp, buitenlandse arbeiders, onderwijs, homobevrijdingsstrijd, kunst en cultuur, wonen, sociale uitkeringen, gehandicapten, wetenschappelijk onderwis, gezondheidszorg, welzijnswerk, naast het al eerder gepubliceerde Werkprogram van de Tweede Kamerfractie. Het mobiliseren van zo veel mogelijk deskundigheid uit de partij heeft zodoende tot een veel uitgewerkter standpuntbepaling kunnen leiden: een ,,programmatisch" gezicht van de CPN. Zonder de sterk toegenomen activiteit van het IPSO was deze operatie overigens ondenkbaar geweest. (Voor de geschiedschrijver een kanttekening terzijde: de deelberaden die de deelprogramma's opstelden, werden ,,horizontaal overleg" genoemd, omdat het groepen partijgenoten betrof die op een bepaald onderwerp of gebied bijzonder thuis zijn en ongeacht hun mening daarover bij het ontwikkelen van standpunten moesten worden betrokken vanwege hun deskundigheid. Zij kwamen uit allerlei districten en afdelingen en overlegden onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. De term ,,horizontaal" dus, omdat het overleg dwars door de afdelingen- en districtsstructuur heen ging. Hetzelfde geldt voor de al eerder op gang gekomen vrouwenoverleggen).

De CPN in het nieuws

De CPN staat sterker in de belangstelling; er wordt meer over gesproken en naar geïnformeerd, en minder in negatieve zin. Daar heeft de berichtgeving (naast die in De Waarheid) in veel schrijvende pers, radio en TV sterk toe bijgedragen. Die publiciteit is niet los te zien van de politiek van de partijzelf, gericht op coalitievorming en partijvernieuwing. Daarnaast is zij ook bevorderd door een sterk verbeterd persbeleid. Alleen door ook bij ons zelf de afgeslotenheid of vijandige houding tegenover journalisten en redacties te doorbreken is het mogelijk normale, zakelijke relaties met publiciteitsorganen op te bouwen. Of we het leuk vinden of niet: we hebben elkaar nodig, de journalisten en de CPN. Zij hebben nieuws nodig en als we onze rol in politiek Nederland met verve doorzetten, dan zijn wij nieuws. En wij hebben publiciteit nodig, omdat dat één van de onmisbare middelen is om mensen te bereiken en politieke invloed uit te oefenen. We zijn er overigens nog lang niet; maar de genoemde verandering is positief.

(zie vervolg op pag. 7 kol. 1, 2)

Meer resultaten zijn te bereiken, als we dit persbeleid op alle nivo's van de partij doorzetten en in het werk van besturen sterker gericht zijn op het doordringen in de publiciteit. Ook de ontwikkelingen en discussies in de partij zelf zijn nieuws; en wat ons betreft mag iedereen weten hoe het in de partij gaat. Dat is het goed recht van onze bondgenoten. Tegelijkertijd weten we natuurlijk ook dat er een hoop ongezonde belangstelling voor de partij is, voortkomend uit de hoop dat het ons slecht zal gaan. Maar ons zelf opsluiten werkt averechts; hoe meer we dat zouden doen, hoe gemakkelijker valse beeldvorming mogelijk is. Hoe helderder wij zijn, hoe moeilijker men daar onder uit kan.

Waarheidfestivals

Voortbouwend op de ervaring van het Waarheidfestival van 1979 werd in 1980 gestreefd naar een verbreding van de opzet. Die kwam ook tot uiting in de al genoemde deelfestivals. Bij de voorbereiding waren zeer velen partijgenoten betrokken met hun eigen inbreng. Het leidde tot een fantastisch gevariëerd, druk bezocht festival. Het politiek karakter bleef centraal staan, naast het feestelijke. De opzet van het festival weerspiegelde de verandering bij De Waarheid zelf. Het is echter ook duidelijk, dat zo'n Waarheidfestival een zeer grote organisatorische opgave voor de partij is, zowel landelijk als voor velen die meewerkten en voor districten. Ook financiëel is dit het geval: hoewel er uiteindelijk geen negatief saldo overbleef, is het risico niet gering. Bovendien waren een aantal loonkosten tot nu toe niet in de afrekening verwerkt. De lange, intensieve voorbereiding die een nieuw festival zal vereisen, heeft ertoe geleid, dat in 1981 en 1982 er geen ruimte voor was vanwege de verkiezingen. Ook in 1983 lukt het nog niet, omdat de voorbereidingen dit kalenderjaar niet kunnen beginnen. Voor 1984 bestaan er wel plannen, waarover de nieuwe partijleiding na het congres definitief een besluit zal moeten nemen. In elk geval is duidelijk, dat bij de opzet ervan rekening gehouden moet worden met de ontwikkeling van De Waarheid zelf en met de financiële situatie.

Verkiezingen

De campagnes voor liefst vier verkiezingen in twee jaar tijd hebben een sterke verbetering te zien gegeven in vergelijking met voorgaande jaren. Over de ontwikkeling van verkiezingsprogramma's is al gesproken. Bij de Staten- en Raadsverkiezingen werden ook op districts- en afdelingsnivo gedegen programma's samengesteld. In de campagnes voor de Kamerverkiezingen zijn een aantal kenmerken terug te vinden waarop voor een deel al is ingegaan:

— het laten zien van de veelzijdigheid van de CPN-politiek. Bepaalde thema's kunnen meer nadruk krijgen vanwege de politieke situatie — in 1982 met name de strijd tegen de raketten, de sociale politiek en progressieve machtsvorming/samenwerking — maar dit mag nooit leiden tot het wegvallen van andere thema's;

— het rekening houden met verschillen tussen groepen kiezers; een meer gerichte benadering, vaak me aparte materialen en speciale bijeenkomsten is hiervan het gevolg;

— programmatische duidelijkheid (zie boven);

— flexibiliteit in de campagne. De ontwikkeling van de politieke situatie, het reageren van partijen op elkaar in de loop van de campagne noodzaakt tot het nauwkeurig volgen daarvan en zelf inventief reageren. De CPN moet onderdeel vormen van en een eigen inbreng hebben in de politieke discussie zoals die tijdens een campagne onder de mensen en in de publiciteit wordt gevoerd.

— een verbeterd persbeleid (zie boven). De CPN is gedurende de campagnes meer en langer in het nieuws geweest dan vroeger; het grootste probleem blijft de laatste periode met zijn concentratie, vooral op de TV, op de ,,grote partijen".

— fasering van de campagne in voorbereidingsperiode (vaststelling program en lijst, opzet campagne), ,,start", verloop en slot. Meer dan vroeger hebben we erop gelet, dat we aan het eind van de campagne niet al onze energie verspeeld hadden; dit kwam met name tot uitdrukking in grote bijeenkomsten in tal van plaatsen in de laatste dagen, die vaak een gevariëerde en aantrekkelijke opzet hadden. Het direct contact met kiezers in de laatste periode is voor onze partij van groot belang, zeker ook tegenover het TV-geweld. Naast de slotbijeenkomsten zijn vormen als huis-aan-huis-campagnes daarvoor zeer geschikt. Dat gebeurde echte lang niet overal even sterk.

Een vergelijking tussen de campagnes voor de Kamerverkiezingen van 1981 en 1982, laat zien dat we dit jaar door de zeer korte voorbereidingsperiode en de vacanties in veel moeilijker omstandigheden moesten werken. Ook de partij zelf was meer in beroering en er waren stringente financiële beperkingen. Desondanks was de voorbereiding van verkiezingsprogram en kandidatenlijst democratische opgezet. De media speelden natuurlijk een grotere rol; opnieuw wisten we er in door te dringen; maar in de laatste dagen sloot het gordijn van de TV achter de ,,vier". De mogelijkheden en perspectieven voor progressieve samenwerking waren in 1981 meer in het beeld; de CPN kwam daardoor meer als een reële factor met invloed op de landspolitiek in zicht. De concentratie op de grote partijen (wie wordt de grootste, en dergelijke) was in 1982 sterker. De nieuwe kandidatenlijst en de nieuwe lijstaanvoerster zijn door ons sterk gepresenteerd. Voor velen vormde dat de bevestiging van het feit of de hoop, dat de CPN erin slaagt de verjonging en vernieuwing van de partij door te zetten. Logisch dat er ook mensen zijn die moeite hebben met het wegvallen van het oude, vertrouwde beeld op de kamerlijst. Er zijn over tal van onderdelen van het propagandawerk heel wat discussies te voeren. Over openbare vergaderingen waar nieuwe ervaringen mee zijn opgedaan, over de radio en TV-uitzendingen die in kwaliteit geleden hebben onder de druk van verkiezingscampagnes, over de inzet van deskundigheid in het werk etcetera. Gezien de opzet van het congres wordt daar in dit verslag niet verder op ingegaan. Na het congres zal een mogelijkheid gevonden moeten worden om de hele voorlichtingsarbeid van de partij intensiever te bespreken. Die bespreking in de partij kan uitgaan van de constatering dat de propaganda is vooruitgegaan in vormgeving, in gevariëerdheid en in publiciteitsaanpak. Tegelijkertijd is de sterke centrale aandacht van de landelijke leiding voor deze kanten van het werk niet samengegaan met meer contacten met de districten. De bespreking in de partij zal zich met name moeten buigen over de beeldvorming van de partij onder de mensen die we willen winnen; op welke wijze haar aantrekkingskracht en nieuw elan kan worden verhoogd. Centraal staat dan de vraag: ,,wat heb je aan de CPN en waarom zou je erbij willen horen?"

TON VAN HOEK

Vervolg van pag. 4

Versterk de positie van de buitenlandse arbeid(st)ers.

Voorstel tot een werkprogram van de CPN

Uitgangspunt

In een korte periode van tien, twintig jaar zijn buitenlands arbeid(st)ers stad- en landgenoten geworden. Buitenlandse arbeid(st)ers vormen een belangrijk nieuw deel van de Nederlandse arbeidersklasse. Net als de andere inwoners van Nederland hebben zij te maken met de grote problemen in ons land, zoals werkloosheid, woningnood, hoge huren, dalende koopkracht, enzovoort. Naast overeenkomsten zijn er ook verschillen. In het algemeen geldt dat de buitenlandse arbeid(st)ers een slechte rechtspositie hebben. Zij hebben te maken met extra problemen op de woning- en arbeidsmarkt en bij allerlei instellingen. Zij worden dagelijks geconfronteerd met discriminerende en racistische uitlatingen en handelingen. Al naar gelang van de landen van oorsprong kunnen zich verdere problemen voordoen.

Al dergelijke specifieke problemen verdienen grote aandacht. Een belangrijke doelstelling van de CPN is dat achterstellingssituaties opgeheven moeten worden, zodat buitenlandse arbeid(st)ers op gelijkwaardige basis aan de Nederlandse samenleving deel kunnen nemen, dat wil zeggen, ook met de mogelijkheid tot ontwikkeling van eigen cultuur en identiteit.

Werk voor iedereen

De bevordering van de werkgelegenheid in Nederland is voor de CPN een zaak van de hoogste prioriteit, iedereen heeft recht op vast en goed werk. De scherpe toename van de werkloosheid treft op dit moment de buitenlandse arbeid (st)ers relatief zwaarder van de Nederlanders. Vooral de sterke stijging van de werkloosheid onder buitenlandse jongeren vereist snel specifieke overheidsmaatregelen. De bestaande voorzieningen voor om- en bijscholing dienen meer toegankelijk gemaakt te worden voor buitenlandse arbeid(st)ers. Aanbeveling verdient het oprichten van speciale cursussen en scholingsprojecten met extra aandacht voor de mogelijkheid tot het leren van de Nederlandse taal. Tevens moet de overheid ter versterking van de arbeidsmarktpositie stimuleren dat in het bedrijfsleven mogelijkheden worden geschapen om in werktijd de Nederlandse taal te leren. De vakbeweging zou daarbij een belangrijke rol kunnen spelen. Maatregelen dienen genomen te worden te voorkoming van discriminatie bij de arbeidsbemiddeling.

Versterking rechtspositie

Voor de CPN is het uitgangspunt dat de rechtspositie van de buitenlandse arbeid(st)ers gelijkwaardig moet zijn aan die van de Nederlanders. Ongelijke rechtsposities kan legitimatie inhouden van discriminatie op allerlei niveau. Om tot een gelijkwaardige rechtspositie te komen moet gebroken worden met het huidige vergunningenstelsel. Al degenen die toestemming hebben om in Nederland te wonen en te werken dienen in principe een vestigingsvergunning te ontvangen.

Het veronderstelt tevens afschaffing van de discriminerende Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers (de beruchte 1 november-wet). Het recht op gezinshereniging moet gegarandeerd zijn voor echtgeno(o)t(e) en minderjarigen die tot het gezin behoren.

De sociale wetten moeten onverkort gelden voor de buitenlandse arbeid(st)ers. De CPN treedt daarom op tegen een aparte en slechtere kinderbijslagregeling voor buitenlandse arbeid(st)ers.

Tegen racisme

Optreden tegen alle vormen en uitingen van discriminatie, racisme en anti-semitisme beschouwt de CPN als een belangrijk element van een strijdbare democratie. In haar hele geschiedenis heeft de CPN fel gestreden tegen fascisme, racisme en anti-semitisme. Ook nu strijdt de CPN tegen discriminatie op grond van ras en nationaliteit, op welk niveau die ook plaats vindt. De overheid dient zorg te dragen voor een krachtige anti-racisme wetgeving. Organisaties en partijen die racisme propageren moeten verboden en ontbonden worden. Het verbod zal ook uitdrukkelijk op die gronden plaats moeten vinden.

Voor versterking organisaties van buitenlanders

In het afbreken van achterstelling spelen de democratische belangenorganisaties een belangrijke rol. Zij beschikken over de meeste kennis van de problemen van de buitenlandse arbeid(st)ers. Ook vervullen juist deze groepen een belangrijke functie bij het behoud en het vormgeven van de eigen cultuur en identiteit. De CPN acht daarom versterking van de autonome, democratische en progressieve belangenorganisaties van groot belang. Bij maatregelen die de belangen van de buitenlanders raken zal de CPN in overleg met deze organisaties haar stellingname ontwikkelen.

De overheid dient een regeling te ontwerpen die het mogelijk maakt dat niet alleen de activiteiten van belangenbehartigingsorganisaties financieel ondersteund worden, maar dat ook rechtstreekse overheidssteun mogelijk is voor professionele krachten. Hierdoor kan aan deze belangrijke activiteiten stabiliteit en continuïteit gegeven worden.

Versterking politieke rechten

De CPN is van mening dat alle in de grondwet vastgelegde grondrechten ook voor buitenlanders van toepassing moeten zijn en door hen benut kunnen worden. Het actief en passief kiesrecht voor de gemeenteraden voor mensen die in Nedeland wonen maar een andere nationaliteit bezitten moet zo snel mogelijk geregeld in de Kieswet. Tevens moeten initiatieven ontplooid worden om dit ook mogelijk te maken voor de Provinciale Staten en de Tweede Kamer. Verdere studie naar de mogelijkheid van dubbele nationaliteit is wenselijk. Bij maatregelen en beleidsvoornemens dient de overheid vooraf de democratische belangenorganisatie van de diverse nationaliteitsgroepen te raadplegen.

Buitenlandse vrouwen

De positie van buitenlandse vrouwen wordt gekenmerkt door een dubbele achterstelling: als vrouw en als buitenlandse. Een belangrijke voorwaarde voor de versterking van haar positie is het recht op een zelfstandige verblijfsvergunning. De eigen organisatie van vrouwen dient krachtig ondersteund te worden door het beschikbaar stellen van financiën, ontmoetingsruimtes en vrouwkracht. Het opzetten van eigen vrouwencentra verdient ondersteuning omdat bestaande vrouwencentra vaak niet ingesteld zijn op de specifieke omstandigheden van buitenlandse vrouwen.

Activiteiten voor scholing en vorming (alfabetisatie, taalcursussen) moeten sterk uitgebreid en professioneel opgezet worden. Buitenlandse meisjes moeten in staat worden gesteld zelf hun bestaan in te richten en een opleiding te volgen. Met name op het terrein van de gezondheidszorg moet meer rekening worden gehouden met de specifieke achtergrond van buitenlandse vrouwen.

Huisvesting voor iedereen

De CPN treedt op voor verhoging van de woningbouwproductie en voor versnelling van de stadsvernieuwing. Buitenlandse arbeid(st)ers mogen niet tot zondebok gemaakt worden van de bestaande woningnood, iedereen heeft recht op goede en betaalbare huisvesting. Daarom wijst de CPN met kracht ieder spreidingsbeleid af (zoals in Rotterdam volgenst vastgestelde normen en percentages). Opgetreden moet worden tegen onvrijwillige concentratie door discriminatie bij woningtoewijzing en woningbouwkorporaties. Recht op gezinshereniging moet gerealiseerd kunnen worden. Daartoe dient de overheid op te treden tegen gemeentes die stellen dat een buitenlander pas voor een woning in aanmerking komt als het gezin in Nederland is.

Onderwijs

Onderwijs dat mede afgestemd is op de specifieke problemen van buitenlandse kinderen is van groot belang voor hun verdere toekomst. Onderwijs moet daarom onder meer gericht zijn op goede beheersing van de Nederlandse taal en inzicht geven in de Nederlandse cultuur. Intercultureel onderwijs biedt de mogelijkheid buitenlandse en Nederlandse kinderen een geïntegreerd programma aan te bieden waarin elkaars cultuur en taal zijn verweven. Van zeer groot belang is garantie voor buitenlandse kinderen op onderwijs in eigen taal en cultuur. Uitbreiding van het aantal scholen met buitenlandse leerkrachten, die een actieve inbreng kunnen hebben bij het intercultureel onderwijs, en bij de realisering daarvan het gehele schoolteam ondersteunen, moet daartoe mogelijk gemaakt worden.

De Nederlandse overheid dient zelfstandig buitenlandse leerkrachten te werven en dit niet over te laten aan de regeringen van de landen van oorsprong.

Grote aandacht is nodig voor het doorstromen van buitenlandse kinderen naar allerlei vormen van vervolgonderwijs. Beleid dient ontwikkeld te worden om te voorkomen dat buitenlandse kinderen, vooral meisjes, voor het beëindigen van de leerplichtige leeftijd de school verlaten.

Financiën

De financiële toestand van de partij en de krant is op het ogenblik zeer gecompliceerd.
De overgang naar een nieuwe pers en een ander gebouw, die alles tezamen genomen per ultimo juni 1982 een bedrag heeft vereist van ƒ 7.904.598,73, is mogelijk gemaakt door grote offervaardigheid.

In bijzondere financiële acties — naast de gebruikelijke campagnes via donatie en enveloppenacties — is bijeengebracht:

1979/1980	ƒ 467.456,74
1980/1981	ƒ 303.602,13
1981/1982	ƒ 126.375,61
Totaal	ƒ 897.434,48

Bovendien is ongeveer 75.000 uren vrijwillige arbeid aan de verbouwing van het pand Hoogte Kadijk 145 besteed, waardoor het mogelijk zal zijn de inrichting tot stand te brengen voor een bedrag van omstreeks 1,7 miljoen gulden. Ook zijn bijdragen uit de daartoe in voorgaande jaren in de partijkas speciaal gevormde reserves voor de operatie pers en gebouw benut.
Op dit moment wordt nog gewerkt aan de bouw van de portiersloge en de aanpassing van de lift. Ook moeten er op de parterre-verdieping enkele verbouwingen plaatsvinden en zullen er branddeuren e.d. in het gehele gebouw worden aangebracht. De totale kosten daarvan zullen waarschijnlijk ongeveer ƒ 150.000,- bedragen.

De hierna volgende bedragen zijn ontleend aan het boekhoudkundig verslag per 30 juni 1982:

Pand Hoogte Kadijk 145	ƒ 1.523.151,58
Verbouwing	ƒ 1.555.430,46
Pers	ƒ 3.266.516,83
Kosten installatie pers	ƒ 46.000,—
Expeditie-systeem	ƒ 541.164,99
Vorkheftruck	ƒ 46.266,79
Plaatverv. machines	ƒ 45.600,—
Inktsysteem	ƒ 17.605,—
Goederenliften parterre	ƒ 31.050,—
Rolluiken, parterre en één hoog	ƒ 43.420,—
Div. kleinere investeringen	ƒ 2.405,10
Fotozetmachines	ƒ 291.770,— 1)
subtotaal	ƒ 7.410.380,75
De rentekosten op afgesloten leningen, hypotheek en rek. courant crediet bedroegen tot 30-6-'82	ƒ 494.217,98
Het totaal der kosten tot 30-6-'82 is dus	ƒ 7.904.598,73

1) Tot de aankoop van een fotozetter en enkele nieuwe toetsenborden (in Mycrotecsysteem) is besloten in september 1981 in verband met de moeilijkheden met de Compstarfotozetters en de daarbij behorende borden.

Hoe is dit bedrag gedekt?

In afwachting van de overname van Felix Meritis en de Prinsengrachtpanden door de gemeente Amsterdam, zijn leningen gesloten bij particulieren en bij het bankwezen. Er zijn drie obligatieleningen uitgegeven; vrienden(innen) van de krant hebben daarop ingetekend en langs deze weg zijn de bedragen die door de partij zijn verzameld (uit campagnes en uit de in afgelopen jaren gevormde reserves), naar de Bepenak gekomen.
De lening van het Bedrijfsfonds van de Pers heeft leverancierscrediet op de pers vervangen.
Daarnaast is een hypotheek op het gebouw Hoogte Kadijk genomen.

Per 30-6-'82 was de stand van de dekking als volgt:

30-jarige obl. lening 1980	ƒ 967.000,—
10-jarige obl. lening 1980	ƒ 901.000,—
10-jarige obl. lening 1981	ƒ 11.350,—
Uitgelote obligaties 1980	ƒ 130.000,—
Hypotheek	ƒ 720.000,—
Lening bank	ƒ 200.000,—
Bedrijfsfonds	ƒ 2.000.000,—
Leningen particulieren (en CPN)	ƒ 926.745,22
Rekening-courant-crediet	ƒ 1.143.508,44
Eerste betaling Gem. Amsterdam	ƒ 255.000,—
WIR 1980	ƒ 464.097,—
	ƒ 7.718.700,66
Dekkingstekort per 30-6-'82	ƒ 185.898,07

(Er moet rekening mee worden gehouden dat de BTW via de Bepenak zijn gelopen. Dit heeft herhaaldelijk ernstige liquiditeitsproblemen met zich meegebracht. Zuiver formeel gezien moeten de huur-inkomsten uit Felix Meritis na de verhuizing als bijdragen tot de dekking worden gezien; deze zijn echter niet in het dekkingsoverzicht opgenomen).

De toestand is uiteraard veranderd na de betaling van de Gem. Amsterdam per eind juli 1982. Het resterende bedrag van ƒ 2.295.000,— is gebruikt om te betalen (in ronde cijfers)

Hypotheek Felix Meritis en rente	ƒ 220.000,—
Lening bank	ƒ 200.000,—
Rek.-Courant-Crediet	ƒ 1.300.000,—
Terugbetaling leningen	ƒ 125.000,—
Diverse bouwrekeningen	ƒ 50.000,—

De rest (ƒ 400.000,—) dient om het intussen aanzienlijk opgelopen bedrag dat de Bepenak uit exploitatie-inkomsten in de operatie heeft gestoken, op te vangen, als ook om niet op andere wijze te dekken exploitatie-uitgaven te betalen.
Een precies overzicht is nu nog niet te geven.
In 1983 en 1984 zullen nog bedragen uit WIR-premies worden ontvangen. In 1983 ongeveer ƒ 150.000,—.
De terugbetaling van de lening van het Bedrijfsfonds begint in het vierde kwartaal van dit jaar (50.000 gld.). Daarna moet dit bedrag elk kwartaal worden betaald (dus op jaarbasis ƒ 200.000,—). Rente gaat pas na vijf jaar een rol spelen, als dus omstreeks de helft van de lening is terugbetaald. Na deze vijf jaar stijgen dus de te betalen bedragen.
De voltooiing van deze operatie eist dan ook in de komende jaren een grote inspanning.

Krant

De CPN heeft in de afgelopen twee seizoenen grote bedragen ter beschikking gesteld om tekorten bij het uitgeven van De Waarheid e.a. aan de krant toegerekende kosten te dekken.
In 1980/1981 ƒ 719.975,— en in 1981/1982 ƒ 501.850,—.
Ook in het verleden:

1975/1976	ƒ 209.052,93
1976/1977	ƒ 210.341,79
1977/1978	ƒ 284.908,46
1978/1979	ƒ 220.360,—
1979/1980	ƒ 244.937,62

Het is steeds het streven geweest om de tekorten op de krant te verminderen. Met name door: verhoging van het aantal lezers, verhoging van de abonnementsgelden en opvoering van de advertentie-inkomsten. Daartoe zijn er uitgaven gedaan om de krant in het aantal pagina's uit te breiden en in redactionele zin te verbeteren; bezuinigingen in het personeelsbestand zijn alleen tot stand gebracht in de administratieve sector, bevorderd door in gebruikneming van moderne hulpmiddelen (computer).
De verhoging van de abonnementstarieven en de opvoering van de advertentie-inkomsten leidden tot stijging van de inkomsten. Abonnementeninkomsten stegen met 0,6 mln van 1977 tot in 1981; advertentie-inkomsten van 0,5 mln in 1977 tot 0,9 mln in 1981.

Door de verhoging van de abonnementsgelden per 1 januari 1982 zullen de inkomsten hieruit in 1982 hoger zijn; de advertentie-inkomsten dalen echter waarschijnlijk tot ca. 0,76 mln.
De liquiditeitspositie van Bepenak is een reeks van jaren verbeterd doordat het technische bedrijf haar eigen bedrijfsresultaten verbeterden.
Met ingang van de herfst van 1980 deed de crisis zich gevoelen. Over 1980 leidde dit tot lagere opbrengsten dan in het voorgaande jaar en in 1981 tot een verdere vermindering. Vergelijken we 1979 en 1981 dan betekent dit in totaal een achteruitgang van ongeveer een half miljoen gulden.
In de aanvankelijke berekeningen van de operatie pers en gebouw was er van uitgegaan, dat het jaar van de overgang naar de nieuwe pers het moeilijkste zou zijn — omschakelingsproblemen, inwerken van personeel op nieuw druksysteem, probleem van winnen van nieuwe orders om omzetverhoging te kunnen bereiken.
De overgang naar de nieuwe pers is echter zelfs in deze uiterst moeilijke periode van groot belang gebleken. Het is mogelijk geweest om de voordelen daarvan te benutten — mogelijkheid van beter produkt, meer kleurmogelijkheden en lager papierverbruik.
Het is daardoor ook nog mogelijk geweest De Waarheid te blijven maken met dezelfde technische verzorging.

Bij het uitgeven van De Waarheid kan niet berust worden in het stijgen van tekorten, zoals deze voor 1982 en 1983 dreigen. Er moet een omvattend plan worden opgesteld en in uitvoering worden genomen om — juist ook bij eventuele uitkeringen uit het Bedrijfsfonds voor verliesgevende kranten — er zorg voor te dragen dat de tekorten worden teruggebracht tot een omvang die draagbaar is voor de partij.

De toestand van de partijfinanciën

In de afgelopen periodes zijn grote bedragen bijeengebracht met de financiële campagnes.

	fin. campagnes	extra steungelden
1976/1977	ƒ 1.099.483,34	ƒ 100.773,31
1977/1978	ƒ 1.112.920,47	ƒ 90.835,15
1978/1979	ƒ 1.169.103,28	ƒ 105.401,06
1979/1980	ƒ 1.200.206,42	ƒ 139.676,42
1980/1981	ƒ 1.348.735,94	ƒ 87.514,60
1981/1982	ƒ 1.011.751,44	ƒ 121.213,53

De reserves die de partijleiding hierdoor had weten te vormen, zijn de afgelopen twee seizoenen niet alleen gebruikt om de operatie pers en gebouw te kunnen doorzetten.
Zij moesten ook benut worden om grote tekorten op de eigen huishouding (met inachtneming van bijdragen voor de krant) op te vangen.
Het tekort bedroeg in 1980/1981 ƒ 438.533,52 en in 1981/1982 ƒ 522.007,40.
Deze bedragen overschrijden de begrotingen aanzienlijk. Bij cijfervergelijking blijkt, dat hogere uitgaven dan begroot, in vorige seizoenen konden worden opgevangen door vergrote inkomsten.
In 1980/1981 was dit, ofschoon de financiële actie bijzonder goed was (1,3 mln), voor de eerste maal niet mogelijk; in 1981/1982 werd weliswaar de taak van de financiële actie gehaald, maar bleven verscheidene inkomstenbronnen achter.

In de begrotingen van de laatste jaren werd steeds als taak gesteld dat de loonkosten moesten dalen. In het seizoen 1981/1982 b.v. tot 725.000 gulden. Deze verlaging, alleen te bereiken door met minder mensen te werken, is niet tot stand gebracht.
Reeds sinds 1977/1978 liggen de loonkosten boven de negen ton en in 1981/1982 zijn zij het miljoen gepasseerd. Indien rekening gehouden wordt met de noodzakelijke steun aan het uitgeven van De Waarheid is het voortduren van dergelijke begrotingsoverschrijdingen (resp. loonkosten van een dergelijke omvang) onaanvaardbaar en gezien het wegvallen van reserves ook onbetaalbaar.
De partijleiding zal een gedetailleerd plan moeten uitwerken om deze toestand te saneren en om een opzet voor te bereiden, waarbij met geringere bedragen de belangrijkste taken kunnen worden volbracht. Dit zal een herschikking meebrengen van centrale en districtstaken.
Dit dient te worden bezien in samenhang met het werk in vertegenwoordigende lichamen (Tweede Kamer, Prov. Staten en Gem. raden).

Contributie

De contributie-inkomsten blijven achter bij het begrote bedrag. Voor een deel is dit voortgekomen uit een overschatting van het ledental (resp. ledenwinst) van de partij. Anderzijds zijn er vele onvolkomenheden in de inning en de afdracht van de contributie.
Het is nodig verbeteringen aan te brengen en tegelijkertijd over te gaan tot verhoging van de contributie (vastgesteld op het 24ste congres).
Aan het congres wordt voorgesteld de contributie-regeling per 1 januari 1983 te vereenvoudigen — overgang op maand-contributie — en de contributie tevens te verhogen, met name voor degenen met hogere inkomens.
Als schaal zou kunnen gelden:

Inkomen per jaar:	contributie per maand:
zonder eigen inkomen	ƒ 1,25
minder dan 17.000 gulden netto	ƒ 2,—
17.000 tot 25.000 gulden netto	ƒ 6,—
25.000 tot 35.000 gulden netto	ƒ 10,—
meer dan 35.000 gulden netto	ƒ 15,—

Uiteraard zou een dergelijke regeling door middel van overtuiging moeten worden doorgevoerd.
Te overwegen is verder de invoering van een elk jaar te vernieuwen lidmaatschapskaart.

Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor de partijfinanciën in directe zin heeft in het seizoen 1981/1982 gelegen bij Karel Hoogkamp. Voor de financiële campagne werd medewerking verleend door Eelko Anceaux.
In het dagelijks bestuur waren naast Karel Hoogkamp in het bijzonder Harry Kleuver en Jaap Wolff verantwoordelijk gesteld voor de financiën.
Voor de financiële leiding van de operatie „Pers en Gebouw" waren verantwoordelijk: H. Kleuver, K. Hoogkamp, G. Pothoven, J. v.d. Poel en Jaap Wolff.
De verantwoordelijkheid voor de gang van zaken bij de diverse instellingen ligt bij hun leidingen, resp. besturen die wat de dagelijkse gang van zaken betreft in handen ligt van daartoe aangewezen kameraden, die in overleg met het dagelijks bestuur optreden.
Hieronder de besturen/leidingen van de hierboven bedoelde instellingen:
Bepenak: Stichtingsbestuur: R. Haks (voorz.), H. Hoekstra (secr./penningm.), J. Geerligs, Th. Hendriks, J. Stout, G. Pothoven. Technisch bedrijf: Jaap Wolff.
Pegasus: Stichtingsbestuur: H. Kleuver (voorz.), R. Haks, B. Schmidt, A. van Ommeren, C. van Dillen, J. IJisberg.
IPSO: Stichtingsbestuur: Jaap Wolff (voorz.), R. Milikovsky, J. IJisberg.
Stichting Centrum voor Pol. Vormings- en Scholingsaktiviteiten: Stichtingsbestuur: F. v. Liempt (voorz.), I. Brouwer, K. Hoogkamp, S. v.d. Helm, T. v.d. Klinkenberg.
De verbindingen van al deze instellingen met de partij liggen in de personele unie, zoals blijkt uit de namen, en uit de financiële verhoudingen (subsidies en bijdragen van de zijde van de partij).
Bezien kan worden of statutenwijziging van stichtingen nodig is om de band met de partij verder vast te leggen.

Onderlinge financiële betrekkingen met de instellingen

Uit de overzichten blijkt dat de verschillende instellingen financieel met elkaar verbonden zijn. Rechtstreeks via subsidies, maar ook door schulden, resp. vorderingen. In dit verband moet geregeld worden dat een instelling niet bij een andere credieten opneemt en aanhoudt, waardoor de andere in problemen wordt gebracht.

KAREL HOOGKAMP
JAAP WOLFF
HARM LEEMAN

CPN

Begroting boekjaar 1982/1983

INKOMSTEN		UITGAVEN	
Contributie (45%)	300.000,—	Lonen, incl. soc. lasten	750.000,—
Financiële campagne	1.000.000,—	10% fin.camp. voor de districten	100.000,—
Extra incidentele giften	75.000,—		
Pers- en propagandafonds	400.000,—	Raads- en Statenledenoverleg	5.000,—
Doorberekende huur/telef. kosten		Inventaris	30.000,—
- Stg. Scholing	5.000,—	- aanschaf/reserv.	
- Tw. Kamerfractie	5.000,—	- rep./onderhoud	
Beginselprogram	10.000,—	Beginselprogram	10.000,—
		Organisatiekosten	35.000,—
		- instr./reiskosten	
		- vergaderkosten	
		- reproduktiekosten	
		Dagelijks bestuurskosten	1.000,—
		- vergaderkosten	
		- reproduktiekosten	
		Werkzaamh. intern. activiteiten	25.000,—
		Onkosten partijbestuur	7.500,—
		- zittingen	
		- reproduktiekosten	
		- huur geluidinstallatie	10.000,—
Inkomsten t.o. drukk.organisatie		Drukkosten organisatie	45.000,—
- ledenwerving	10.000,—	- fin. acties	
- ledenblad		- ledenwerving	
- fanmail	1.000,—	- statuten	
		- fanmail	
		- ledenblad	30.000,—
Congres/Conferenties	10.000,—	Congres/Conferenties	30.000,—
Vrouwenbevrijdingsstrijd	1.000,—	Vrouwenbevrijdingsstrijd	10.000,—
		Andere doelgroepen	5.000,—
		Bedrijfswerk	25.000,—
		- Eenheid	
		- kampanjeleiding	
		- platform e.a.	
		- aktieondersteuning	
Propaganda	50.000,—	Propaganda	100.000,—
Verkiezingen	125.000,—	Verkiezingen	125.000,—
		Kantoorkosten	
		- huur/serv.kosten	200.000,—
		- telefoonkosten	20.000,—
		- porti/vrachtkosten	20.000,—
		- abonnementen	5.000,—
		- kantoorbehoeften	5.000,—
		- expl. offset/kop.app.	30.000,—
Doorberekening drukw. derden	20.000,—	Bijdragen/subsidies	
		- kaderkosten	15.000,—
		- De Waarheid e.a. drukk.materiaal	300.000,—
		- Jongerenactiviteiten	10.000,—
		- IPSO	50.000,—
		- Stg. Scholing	25.000,—
		- Div. commissies	2.500,—
		- Districten	10.000,—
		- onvoorzien	15.000,—
Tekort	39.000,—		
Totaal	2.051.000,—	Totaal	2.051.000,—

Balans CPN per 31 augustus 1982

ACTIVA		PASSIVA		
Kas, bank, giro	297.470,84			
Debiteuren	5.569,73	Crediteuren		1.308,48
Voorschotten personeel	5.572,15	Af te dragen posten		72.292,08
Leningen u/g	834.388,04	Leningen o/g		160.000,—
Obligaties '74	72.000,—			
Obligaties '80	1.102.000,—	Gereserv. gelden Pers en gebouw		897.434,48
R.C. Stichting Scholing CPN	47.197,77			
R.C. Tweede Kamerfractie CPN	55.149,16	Verkiezingen Tweede Kamer		
		- opbrengsten	120.850,57	
		- kosten ./.	91.217,42	
				29.633,15
Vooruitbetaalde posten		Nog te betalen posten		
- soc. lasten 31.000,—		- bijdr. krant 81/82	330.000,—	
- huur 40.000,—		- netto loon	24.043,42	
	71.000,—			354.043,42
		Vermogen 31 aug. '81	1.497.643,48	
		Tekort '81/'82	522.007,40 ./.	
				975.636,08
	2.490.347,69			2.490.347,69

Financieel overzicht CPN boekjaren 1980/1981 en 1981/1982

INKOMSTEN	begroot 1980/1981	werkelijk 1980/1981	begroot 1981/1982	werkelijk 1981/1982
Contributie	350.000,—	320.309,09	350.000,—	280.945,28
Financiële campagne	1.000.000,—	1.348.735,94	1.000.000,—	1.011.751,44
Incidentele extra giften	50.000,—	87.514,60	50.000,—	121.213,53
Pers- en propagandafonds	400.000,—	443.003,83	400.000,—	453.671,88
Doorberekende kantoor- e.a. kosten intern en derden				28.311,63
Beginselprogram			20.000,—	3.151,—
Conferenties	10.000,—	10.945,16	10.000,—	4.438,15
Fin. campagne Pers & Gebouw	300.000,—	303.602,13	300.000,—	126.375,61
Propaganda				
Verkiezingen	50.000,—	94.803,18	50.000,—	42.909,30
Diversen	2.000,—		2.000,—	106,75
Tekort	352.000,—	438.533,52	129.000,—	522.007,40
Totaal	2.514.000,—	3.047.447,45	2.311.000,—	2.594.881,97

UITGAVEN	begroot 1980/1981	werkelijk 1980/1981	begroot 1981/1982	werkelijk 1981/1982
Lonen	825.000,—	940.799,15	725.000,—	1.000.022,56
Reiskosten	35.000,—	29.034,80	30.000,—	33.580,88
Abonnementen	4.000,—	4.253,91	4.000,- -	4.476,32
Raads- en Statenledenoverleg				1.113,75
Kantoorkosten	20.000,—	37.790,67	20.000,—	52.355,92
Porti- en vrachtkosten	10.000,—	14.200,55	7.000,—	18.161,05
Telefoon- en telegramkosten	15.000,—	15.953,73	15.000,—	17.030,89
Onkosten partijbestuur	10.000,—	3.369,48	5.000,—	4.764,02
Werkzaamh. intern. activiteiten	30.000,—	17.106,20	20.000,—	23.867,—
Huur kantoorruimtes	55.000,—	55.000,—	60.000,—	150.714,—
Drukkosten organisatie	18.000,—	21.716,42	10.000,—	12.788,92
Ledenblad			20.000,—	23.357,81
Beginselprogram			20.000,—	11.937,31
Drukkosten fin. acties	47.000,—	46.399,83	30.000,—	37.842,02
Conferenties	15.000,—	1.029,60	15.000,—	17.314,35
Reservering Pers & Gebouw	300.000,—	303.602,13	300.000,—	126.375,61
Propaganda	100.000,—	173.270,03	330.000,—	99.336,35
Verkiezingen	300.000,—	386.071,69		202.441,19
Bijdragen:				
De Waarheid e.a. drukkosten materialen	500.000,—	715.975,—	500.000,—	501.850,—
Extra subs. i.v.m. aanschaf apparatuur				61.704,—
Jongerenactiviteiten	18.000,—	18.500,—	18.000,—	18.000,—
IPSO	50.000,—	50.000,—	50.000,—	50.000,—
Districten	50.000,—	78.297,72	25.000,—	23.708,—
Div. commissies	10.000,—	4.800,—	5.000,—	5.454,20
In de districten gebleven 10% van de fin. campagne	100.000,—	130.276,54	100.000,—	96.337,92
Diversen	2.000,—		2.000,—	347,90
Totaal	2.514.000,—	3.047.447,45	2.311.000,—	2.594.881,97

Horizontaal overleg van CPN'ers

Zaterdag 25 september j.l. waren in Krasnapolsky in Amsterdam ruim 500 CPN-ers bijeen om zich te buigen over de toestand in de partij. Op basis van eigen aantekeningen is een samenvatting gemaakt van onderwerpen die aan de orde zijn geweest tijdens de ± 25 discussie bijdragen die gehouden zijn. De organisatoren van het overleg hebben een brochure in het vooruitzicht gesteld waarin alle uitgesproken en niet uitgesproken bijdragen zullen zijn opgenomen.

Aan het overleg lagen discussie aanzetten ten grondslag over de organisatie en oriëntatie van de partij, de sociaal economische strijd, de strijd voor de vrede en de vrouwenstrijd. De discussie aanzetten stonden echter in de discussiebijdragen niet centraal. Er zijn ook geen besluiten over genomen. Sommigen benadrukten dat ze er op onderdelen mee eens waren anderen dat ze er op onderdelen juist weer niet mee eens waren, de meeste sprekers vonden dat niet het belangrijkste en benaderden de problematiek in de partij vanuit hun eigen invalshoek, terwijl voortdurend benadrukt werd dat de discussie in de afdelingen thuis hoort en daar dus verder gevoerd moet worden.

Emoties, het discussieklimaat en de democratie in de partij.

Arie van Koten (Rotterdam) stelt dat onvrede, woede en frustratie over het functioneren van de partij tot deze bijeenkomst hebben geleid. Hij vindt dat het de partij tegenwoordig aan bezieling ontbreekt: ,,De partij kalft af, er stroomt minder geld binnen en er wordt minder met De Waarheid gecolporteerd. 'De motor stokt'. Ik ben geen robot. Ik heb mijn emoties, ook communisten hebben daar recht op!"
Frans Aarts (Noord-Holland) vindt het stalinistisch om frustraties van partijgenoten te onderdrukken door deze in de partijmedia niet aan bod te laten komen.
Jan Hessels uit Rotterdam ergert zich er aan dat leden van de CPN ingedeeld worden in categorieën: conservatief of niet-conservatief.
Tinie van de Drift (Amsterdam): ,,Het blokdenken willen ze internationaal wel afschaffen maar het wordt in de partij binnengehaald".
Ook Rinze Visser uit Friesland verzet zich tegen het etiketten plakkerij.
René Dammen (Amsterdam) had al in zijn inleiding gepleit voor een discussieklimaat ,,waardoor iedereen aan de discussie kan deelnemen" terwijl Paul Schaper (Amsterdam) pleit voor positieve discriminatie om te voorkomen dat de deelname aan discussie eenzijdig is.
,,Emotionele remmingen zijn er de oorzaak van dat sommige leden van de partij wel naar dit overleg gekomen zijn maar niet meer naar hun ledenvergaderingen gaan." Dat probleem wordt teveel genegeert", aldus Paul Schaper.
Paul Simons (Limburg) vindt dat er teveel gediscussieerd wordt en dat het erop lijkt alsof discussiëren doel op zich is geworden, in plaats van actief optreden.
Tonnie Cozijnse (Amsterdam) zegt dat zij integenstelling tot Ellie Izeboud van mening is dat er juist niet alle ruimte voor discussie is in de partij. ,,Brieven bijv. worden volgens Tonnie Cozijnse met de regelmaat van de klok geweigerd."
Gert-Jan te Kronnie (Amsterdam) merkt op dat het democratisch centralisme als vorm van partij-organisatie nooit een echte democratische struktuur is. ,,Vroeger hadden de afdelingen niks in te brengen".
Leo van Lakerveld (Amsterdam) vond de discussie in de partij aanvankelijk positief maar dat zwakte later af: ,,Het werden gezelligheidsavondjes" (de ledenvergaderingen — red.).
Jules de Leeuwe (Den Haag) is van mening dat er van bovenaf een koers aan de partij is opgelegd zoals met de introductie van de theorie van het blokdenken. ,,Het is stalinistisch om wijzigingen op te leggen zonder discussie".
Ook Albert van der Lugt (Amsterdam) vindt de de democratie in de partij niet functioneert.

Marxisme (Leninisme)

Tom Boekman (Landsmeer) pleit voor het blijven hanteren van het marxistisch instrumentarium om de bewegingswetten van de maatschappij diepgaand te kunnen analyseren.
Paul Simons: ,,Het marxisme is buiten de partij nog inspiratie bron zoals bijvoorbeeld bij de christenen voor het marxisme, waarom zouden wij het dan afschaffen?"
Jules de Leeuwe bepleit evenals Renée Dammen handhaving van het marxisme-leninisme als grondslag voor de partij. ,,Volgens congresbesluiten", aldus J. de L. ,,had het partijprogram daarop moeten zijn gebaseerd. Hij vindt het ernstig te bekritiseren dat Gijs Schreuders in het openbaar het leninisme heeft afgeschaft.
Gert Jan te Kronnie daarentegen is juist van mening dat terugkeer naar het marxisme-leninisme als grondslag voor de partij niet moet: ,,Onder het vaandel van het marxisme-leninisme werden en worden mensen onderdrukt".

Vredesstrijd

Renée Dammen stelde in zijn inleiding dat ,,terwijl het kapitalisme een confrontatie wil met de socialistische landen en de derde wereld, de politiek van de partij naar pacifisme tendeert. Rinze Visser vindt dat de vredesstrijd de klassestrijd overstijgt maar dat het wel alles met elkaar te maken heeft. Jan Hessels doet het voorstel om in de bedrijven weer vredescomités op te richten.
Terwijl Jules de Leeuwe het idee van ,,blokken" bestrijdt stelt Gert Jan te Kronnie dat doorbreken van het blokdenken revolutionaire strijd is want nu is er geen recht op een eigen weg, niet voor Nederland maar ook niet voor de Polen. Hij vindt dat het ontkennen van het bestaan van blokken, het ontkennen is van het recht op een eigen vredesstrijd.

Sociaal economische strijd en klassestrijd

Flip Schultz (Rotterdam) waarschuwt tegen elke gedachte die ertoe zou kunnen leiden dat handhaving van de koopkracht niet meer centraal zou staan en is van mening dat de discussie over individualisering van het inkomen een feitelijke pleidooi inhoudt voor een gezinsinkomen.
Jan Hessels vindt dat de discussie over arbeidstijdverkorting zich teveel beperkt tot leuzen. Hij stelt dat het ook zo moet zijn dat in elke bedrijfstak de arbeiders zelf uit moeten maken hoe ze de arbeidstijdverkorting willen. Hij waarschuwt voor het creëren van tegenstellingen tussen werkenden en niet-werkenden. Arie van Koten is van mening dat we ons als partij weer moeten oriënteren op actiecomités in de bedrijven want dat is uit ervaring goed gebleken.
Paul Simons vindt het tekenend voor de ontwikkelingen in de partij dat er op de verkiezingsconferentie van juni gesproken is over arbeidstijdverkorting met inleveren van loon. Hij is van mening dat arbeidstijdverkorting gepaard moet gaan met verhoging van het loon.
Fred Luider (Groningen) houdt een vurig pleidooi voor nationalisatie van het aardgas in het kader van de verlaging van de gasprijs voor kleinverbruikers. Hij bestrijdt de gedachte die bij sommigen in de partij zou leven dat nationalisatie van het aardgas op zich onvoldoende is en daardoor ook niet hoeft.
Koos Verwijmeren (Gelderland) is van mening dat de sociaal-economische paragraaf van het 27ste congres door het PB niet is uitgevoerd. Daarom heeft hij ook de laatste vijf zittingen van het PB niet meer bezocht. In de sociaal-economische paragraaf van het 27ste congres stonden de ervaringen van de Rotterdamse havenarbeiders centraal en het bedrijvenwerk zou krachtig worden aangepakt maar op dat punt heeft het PB het laten afweten, aldus Koos V. Hij is ook ontevreden over de houding van het PB bij de laatste havenstaking en begrijpt niet dat er toen geen solidariteitscampagne van de grond gekomen is. Koos V. is tevens van mening dat het in de PB-stukken ontbreekt aan analyse over de reden waarom niet alle strijd (Ford/havens) een succes was. Hij is van mening dat het ontwerp-program sociaaal-democratische opvattingen laat zien.
Ton van Rhijn constateert dat het sociaal verzekeringsstelsel wordt afgebroken en dat daarmee de positie van uitkeringstrekkers en werklozen verslechtert. Bovendien is hun aantal enorm gegroeid. Hij vindt dat de partij haar rol in de sociaal-economische strijd verwaarloost maar zeker de belangen van de WAO-ers, bejaarden, gehandicapten en andere mensen met een uitkering. Ook de berichtgeving in De Waarheid schiet tekort en ondersteunt de strijd van uitkeringsgerechtigden te weinig. ,,Laat deze bijeenkomst daarom een waarschuwing zijn en een stimulans".
Paul Schaper constateert dat de samenstelling van de arbeidersklasse is veranderd en dat een groot deel van de vroegere arbeiders in de produktiesfeer nu juist behoren tot de uitkeringstrekkers: zij zijn werkloos of zitten in de WAO. Ook Paul vindt dat de partij zich veel meer met hun eisen zou moeten bezighouden en steun moet verlenen in het ontwikkelen van eigen actie- en strijdvormen.

Vrouwenstrijd

Anneke Overvoorde (Rotterdam) is van mening, dat de besluiten van het 27ste congres op het punt van de vrouwenbevrijdingsstrijd niet zijn uitgevoerd.
Of vrouwen nu strijd voeren in de zogenaamde rolbevestigende acties of in de sociaal-economische strijd of in de meer algemene acties, vrouwenstrijd is altijd sociale strijd, d.w.z. strijd tegen het kapitalisme. Daarnaast is er ook de strijd tegen patriarchale onderdrukking (verkrachting, sexueel geweld etc.). De patriarchale onderdrukking is deel van het kapitalistische systeem.
De verdeling tussen huishoudelijke arbeid en arbeid in loondienst staat nu ter discussie met het vraagstuk van de arbeidstijdverkorting.
Feministische vrouwen willen echter volgens Anneke O. daarvoor inleveren op het loon en dit is hetzelfde als het gezinsinkomen waar CDA en VVD het over hebben. Ook de vakbeweging wil inleveren.
Inleveren maakt het huisvrouwen onmogelijk om van voorzieningen gebruik te maken waarop bovendien ook nog bezuinigd wordt.
Anneke O. is van mening, dat vrouwen overleggen net als bedrijfsgroepen zouden moeten functioneren nl. als platvormen voor actie en discussie.
Discussies nu zijn echter ontoegankelijk voor arbeidersvrouwen.
Vrouwen overleggen blijven teveel steken in discussies over normen, waarden en de feminisering van de partij, aldus Anneke O.
Lily v.d. Berg (Amsterdam) geeft aan dat de zelfstandige vrouwenbeweging allang actief is en dat daarbij alle actievormen nuttig zijn en noodzakelijk. Onderdrukking van de vrouw is aldus Lily v.d. Berg geen individueel probleem maar een probleem van de kapitalistische maatschappij waar de zelfstandige vrouwenbeweging met steun van o.a. de CPN tegen moet strijden.
Volgens Lily v.d. B. werken ook de sekse tegenstellingen in de partij door (geringe deelname van vrouwen in leidingen enz.), maar mag dit niet leiden tot de situatie dat vrouwen zich loyaler achten aan hun sekse in plaats van aan de partij wat tot de toestand zou kunnen leiden dat feministische vrouwen hun belang kunnen doordrukken met steun van rechtse vrouwen.
Sekse tegenstellingen worden dan boven klasse tegenstellingen geplaatst.
Voorts bekritiseert Lily v.d. B. o.a. Elli Izeboud, omdat zij van het juiste naar het onjuiste standpunt is veranderd. Was Elli I. oorspronkelijk van mening dat de belangen van vrouwen noodzakelijkerwijs door de zelfstandige vrouwenorganisatie moet worden behartigd, nu is Elli I tevens van mening, dat deze belangenstrijd tot partijpolitiek verheven moet worden.
Kritiek op de discussie-aanzetten die aan het overleg ten grondslag liggen werd geuit door Gert Jan te Kronnie. Hij is van mening dat de vrouwenstrijd het daarin moet ontgelden. Hij stelt dat het kapitalisme wel degelijk een waardesysteem kent waarin de vrouw als minderwaardig telt. Hij ziet het om zich heen gebeuren, het is een basisgegeven van het kapitalisme.

Partijmedia

Frans Aarts en Jules de Leeuwe hekelen beide de berichtgeving over de socialistische landen in De Waarheid. Volgens Jules de Leeuwe worden er onjuiste cijfers gepubliceerd en is er een politiek-ideologische boycot van de Sowjet-Unie, ,,bovendien staat De Waarheid vol verdraaiingen". Frans A.: ,,In de Sowjet-Unie zijn niet alleen dissidenten en er gebeurt meer dan het openen van Pizzeria's. Tonnie Cozijnse kritiseert de redactie van De Waarheid omdat deze de kolommen van De Waarheid onvoldoende openzet voor kritiek terwijl Jaap Duppen (Noord-Holland) van mening is dat De Waarheid in haar berichtgeving mensen op hun hart trapt.
Jan Hessels vindt het blad Eenheid, een eenheidsworst en ongeschikt om daarmee op de bedrijven te werken. De Waarheid vindt hij geen CPN-krant meer.
Frans Aarts e.a. zijn van mening dat de partij media door een gelijkgezinde groep gemonopoliseerd wordt en dat anderen er veel te weinig in aan bod komen.
Tinie van de Drift vraagt zich af of ze wel had moeten meewerken aan het versturen van het laatste nummer van P en C.
Rinze Visser maakt zich kwaad over de opmerking in het artikel van Gijs Schreuders in dat nummer van P en C waarin gezegd wordt dat De Waarheid tegen conservatieve communisten verdedigd moet worden.
Rinze V.: ,,Moeten we soms De Waarheid materieel en idëeel verdedigen tegen mensen die er hun hele leven voor gewerkt hebben?

Hoe verder?

Frans Aarts e.a. zijn van mening dat als je wat in de partij wilt veranderen, je naar de ledenvergaderingen moet gaan en aan het werk deelnemen. De discussie zal daar gevoerd moeten worden om het niet aan één zijde over te laten.
Laurens Meerten (Amsterdam) sluit de bijeenkomst af met o.a. de volgende woorden: ,,Een spook waart door de partij, het spook van het communisme! We moeten naar buiten, in de partij en iets tegen de partij zeggen. De discussie moet in de afdelingen gevoerd worden, daarvoor is materiaal nl. de brochure van deze bijeenkomst (en de congresstukken — red.), de video-opnames die van de bijeenkomst gemaakt zijn en de mensen die hier zitten."
Laurens M.: ,,We eisen van de partijleiding en van de krant herstel van de democratie in de partij, het horizontaal overleg zou er eigenlijk niet moeten zijn, maar we blijven bestaan zolang we daartoe gedwongen worden!

ALAIN STOM

Van de redactie

Door een onzer redacteuren is bijgevoegd verslag gemaakt van de discussie van CPN-ers op 25 september in Amsterdam, het zgn. ,,horizontaal overleg". Dit in overeenstemming met onze toezegging in de vorige ledenkrant.
Van de kant van de redactie willen we daarbij met nadruk stellen, dat dit niet betekent dat wij het initiatief tot déze bijeenkomst onderschrijven of de toonzetting ervan delen.
Verscheidene discussiebijdragen op de 25e gingen in de richting van verdachtmakingen en het oproepen van een sfeer, waarin discussie met andere meningen geblokkeerd dreigt te worden.
Wij wijzen dat af.
De discussie in de partij gericht op het vinden van antwoorden op de grote maatschappelijke problemen van deze tijd, moet gericht zijn op inhoudelijke en politieke argumenten. Om die reden is bij het maken van het verslag gestreefd naar een zo zakelijk mogelijke weergave van opvattingen, waarbij ook verschillen in benadering en zienswijze tot uitdrukking worden gebracht.
De oproep — ook door enkele aanwezigen in Krasnapolsky gedaan — om de discussie in afdelingen, conferenties en andere overleggen in de partij te voeren aan de hand van de congresstukken, is volkomen juist.
(Ook schriftelijke bijdragen zijn daarbij van belang.)
Uitgangspunt daarbij moet zijn dat alle opvattingen aan bod kunnen komen én dat argumentatie en overtuiging centraal staan. De redactie stelt zich ten doel in deze geest de discussie in de partij middels de ledenkrant een platform te bieden.

Op weg naar een nieuw type partijorganisatie

De CPN groeit in het distrikt Centraal Gelderland behoorlijk. Dat blijkt onder andere uit het toenemend ledental, het verwerven van Staten- en raadszetels en bij de laatste verkiezingen, in tegenstelling tot andere distrikten, in veel plaatsen een flinke stemmenwinst. In de ledenkrant van augustus j.l. heb ik daar al eerder het een en ander over geschreven. In dat artikel heb ik ook aangeroerd dat deze ontwikkelingen organisatieproblemen met zich meebrengen, met name op distriktsnivo. Deze problemen zijn evenwel niet alleen een gevolg van de groei die de partij hier doormaakt, maar hebben ook wel degelijk te maken met de politieke vernieuwing die zich in de partij voltrekt en de opvattingen over organisatie die daarbij horen.

Om deze zaken eens wat grondiger te bespreken en te zoeken naar verbeteringen, werd op 25 september j.l. een distriktsledendag georganiseerd. Aan de leden in het distrikt werd de vraag gesteld welke verwachtingen zij vanuit hun aktiviteiten — in partijverband, in aktiebewegingen of anderszins — hebben ten aanzien van taken en funkties van het distrikt.
Daarnaast was het ook de bedoeling meer inzicht te geven in de politieke en organisatoriese werkzaamheden die er op distriktsnivo liggen en welke betekenis die voor het funktioneren van de partij hebben. Naar aanleiding van deze distriktsledendag wil ik een aantal punten naar voren halen die in deze diskussie een rol spelen. Het is dus niet echt een verslag van de dag, maar meer een persoonlijke verwerking daarvan.

Oude systeem werkt niet meer

Hoe het nieuwe type partijorganisatie er ook uit mag gaan zien, één ding is duidelijk: het oude systeem werkt niet meer. Vroeger vervulde het distriktsbestuur een belangrijke funktie in een voornamelijk van bovenaf geleide partijorganisatie. Het partijbestuur nam besluiten, de distriktssekretarissen werden ervan op de hoogte gesteld en kregen de opdracht mee hun distrikt ervoor te winnen en vervolgens zo door naar de afdelingen. Het beeld is misschien wat overtrokken, maar in grove lijnen werkte het toch wel vaak zo. Een dergelijke organisatievorm is in de huidige tijd volstrekt achterhaald, omdat er geen adekwaat antwoord mee gegeven kan worden op de problemen waarmee de mensen op hun werk, in hun buurt of in hun aktiekomitee te maken krijgen. De ondersteuning die zij nodig hebben, is niet meer te vatten in algemene, in alle situaties geldende richtlijnen. Waarschijnlijk is dat ook nooit het geval geweest, nu is het besef ervan in ieder geval heel duidelijk aanwezig. De terreinen waarop de partij/partijgenoten zich bewegen, zijn zo talrijk en verschillend van aard, dat het vrijwel ondoenlijk is op al die punten een afgewogen partijstandpunt te hebben.
Het zoeken naar antwoorden op de gevolgen van de huidige krisis vereist een aanpak en werkwijze van de partij die alle recht doen aan de specifieke plaatselijke situatie: wat zijn de punten die grote groepen mensen raken, waarop zijn ze het met elkaar eens, waarvoor zijn ze in beweging te krijgen? Zien ze dat er op die punten iets wezenlijks valt te veranderen? Wat dat betreft zijn er grote verschillen per plaats, per buurt, per bedrijf en tussen verschillende bevolkingsgroepen.
Het zoeken naar aktiemogelijkheden en samenwerkingsvormen op de meest direkte niveau is de enige weg om alternatieven te ontwikkelen voor het huidige beleid in ons land. Alternatieven die de mensen zien zitten en waarvoor ze willen vechten. Bijvoorbeeld bij het Aktieplan Werkgelegenheid in Nijmegen is dat één van de belangrijkste uitgangspunten. Maar bij dat basisnivo kunnen we niet blijven steken. Ergens zullen die verschillende ervaringen bij elkaar moeten komen, samengevoegd moeten worden. Binnen de partij lukt dat op afdelingsnivo vaak nog wel (maar ook niet altijd), omdat het plaatselijke aspekt voldoende binding geeft. Op distriktsnivo wordt dat nog weer veel moeilijker.

Van onderaf opbouwen

Onze ervaring is dat het funktioneren van het partijdistrikt op de huidige manier steeds weer stuk loopt, ondanks nieuwe impulsen rond distriktskonferenties en goede voornemens van nieuwe distriktsbesturen. Bij de laatste bestuursverkiezing op de konferentie in januari 1981 was duidelijk gesteld dat een bestuurslidmaatschap meer inhield dan om de zoveel weken op een bestuursvergadering te komen, gezellig mee te praten en vervolgens het uitvoerende werk maar aan de Dagelijkse Leiding over te laten. Er werd een opzet uitgewerkt dat alle bestuursleden rond bepaalde thema's (sociaal-ekonomies, vredesstrijd, financiën e.d.) in groepjes aan de slag zouden gaan.
Vrijwel niets is daarvan terecht gekomen. Een aantal leden trok zich al vrij snel weer terug op afdelingsaktiviteiten, anderen werden overstelpt door problemen op hun werk (bezuinigingen, dreigende ontslagen); weer een ander moest dan toch maar kopkandidaat voor Provinciale Staten of gemeenteraad worden en werd nog gekozen ook. De enkeling die een poging deed op distriktsnivo iets te organiseren (scholing, overleg rond een aktiviteit of thema, enz.), zag daar de volgende keer ook maar vanaf, omdat er vanuit de afdelingen toch nauwelijks respons kwam. Binnen de kortst mogelijke tijd was het distriktsbestuur weer teruggebracht tot een hardwerkende Dagelijkse Leiding die omkomt in alle organisatoriese werkzaamheden die er voor een distriktsbestuur binnen de partijorganisatie zijn weggelegd (schakelfunktie tussen landelijk partijbestuur en afdelingen). En zelfs die groep mensen kwam op een gegeven moment voor de keus te staan, waar ze haar krachten het beste zou kunnen inzetten: in de afdeling of op distriktsniveau.
Het lijkt misschien een vreselijk somber beeld dat ik hier schets. Natuurlijk is er ook wel eens iets heel goed gelukt; anders zou de vooruitgang in ons distrikt ook niet te verklaren zijn. Maar wat we de laatste jaren steeds weer opnieuw konstateren, is dat er een geweldige kloof ontstaat tussen Dagelijkse Leiding en distriktsbestuur en tussen afdelingen en distrikt. En het is juist dat distriktsniveau dat daardoor uit elkaar getrokken wordt. Daarom moet er volgens ons naar andere vormen gezocht worden. Dat is een kwestie van zoeken en proberen, maar één punt is voor ons in ieder geval duidelijk na de ervaringen van de laatste jaren: van bovenaf is dat niet te organiseren, dat moet van onderaf worden opgebouwd.

Zelfstandigheid van de afdelingen

Op de distriktsledendag was vrijwel iedereen het erover eens dat één van de belangrijkste uitgangspunten bij het zoeken naar nieuwe organisatievormen de zelfstandigheid van de afdelingen moet zijn. Dat betekent niet dat afdelingen maar moeten kunnen doen wat ze willen en standpunten kunnen innemen die haaks staan op door onze landelijke kongressen genomen besluiten. Nee, het gaat erom dat afdelingen de ruimte krijgen om te zoeken naar aktiemogelijkheden en samenwerkingsvormen die zo goed mogelijk zijn toegesneden op de plaatselijke omstandigheden. Op de manier zoals ik hiervoor beschreven heb.
Maar we moeten verder: die plaatselijke initiatieven moeten gebundeld worden tot regionale, tot landelijke bewegingen. Die noodzaak wordt ook ingezien en voor die bundeling willen mensen zich ook inzetten, maar dan wel in nauwe relatie met die plaatselijke aktiviteiten, met die aktiviteiten als startpunt. In een distriktsbestuur moeten daarvoor waarborgen geschapen worden. De oplossing daarvoor zou mogelijkerwijs gezocht kunnen worden in de volgende richting:

- Het distriktsbestuur wordt samengesteld uit een aantal funktionarissen zoals voorzitter, sekretaris, penningmeester, propagandasekretaris, agent De Waarheid, lid Provinciale Staten en daarnaast uit iedere afdeling één of meerdere (al naar gelang de grootte van de afdeling) vertegenwoordigers.
- De afdelingsvertegenwoordigers zijn tevens lid van hun afdelingsbestuur. Ze moeten goed op de hoogte zijn van het reilen en zeilen van hun afdeling. In het afdelingsbestuur kunnen zij eventueel speciaal voor deze taak worden ,,vrijgesteld".
- In het distriktsbestuur mag geen (grote) scheiding bestaan tussen een dagelijks en algemeen bestuur. Misschien zou je niet eens een dagelijks bestuur als zodanig moeten aanstellen. Uitvoering en besluitvorming moeten in ieder geval zo dicht mogelijk bij elkaar blijven.
- In de vergaderingen van het distriktsbestuur wordt veel aandacht besteed aan de uitwisseling van ervaringen in de afdelingen. Er moet geïnventariseerd worden waar de verschillende afdelingen mee bezig zijn en waar ze (op distriktsnivo) behoefte aan hebben.
- Vanuit deze bespreking van de afdelingsaktiviteiten kunnen ideeën voortkomen over de ,,politieke funktie" van het distrikt.

Zoeken naar alternatieven

Alleen door op deze manier met een distriktsbestuur te starten is volgens mij in ons distrikt de kloof tussen Dagelijkse Leiding en distriktsbestuur en tussen afdelingen en distrikt te verkleinen. Na verloop van tijd zou deze struktuur zich verder kunnen uitkristaliseren en misschien weer iets meer uit elkaar kunnen groeien. In ieder geval in het begin zouden we de taken van het distriktsbestuur tot het hoogst noodzakelijke beperkt moeten houden en de taken slechts uitbreiden vanuit de diskussie over de aktiviteiten in de afdelingen. Alleen op die manier wordt het distriktswerk ook door de afdelingen gedragen en wordt er het politieke belang van ingezien. Het is een struktuur die past bij een periode van vernieuwing, van zoeken naar nieuwe wegen om antwoorden te kunnen geven op de problemen waarmee we in deze tijd gekonfronteerd worden. We moeten kunnen erkennen dat we op dit moment nog niet (of onvoldoende) beschikken over konkrete alternatieven tegenover het rechtse afbraakbeleid. Dat is niet alleen een politiek probleem, dat is ook een kwestie van organisatie.

THEO BENEDER.

Solidariteit van de CPN met de havenstakers

**In het verslag van de bijeenkomst van 25 september (zie diverse perspublicaties en ook deze ledenkrant) wordt melding gemaakt van een discussiebijdrage van Koos Verweymeren, waarij hij zich kritisch uitlaat over het sociaal-economisch werk van de partij. Zonder nu op al zijn opmerkingen in te willen gaan — in het verslag van werkzaamheden van het partijbestuur wordt uitvoerig belicht welke activiteiten de partijleiding op sociaal-economisch gebied heeft ontplooid — wil ik reageren op zijn opmerking als zou de partijleiding van de CPN de havenstaking in mei van dit jaar in feite „links" hebben laten liggen.
Deze opmerking is volstrekt bezijden de waarheid.
Bij alle discussies in de partij over de vraag hoe de rechtse crisis tegemoet getreden moet worden, op welke vormen van samenwerking daarbij moet worden gekoerst en welke perspectieven daarbij kunnen worden geboden — toetssteen van die discussie is mijns inziens altijd de vraag: wat doen communisten in de praktijk als het gaat om het geven van steun aan een stuk strijd.**

Daarom moet de opmerking van Koos Verweymeren zeer ernstig worden genomen. Want wellicht zou daarmee de indruk worden gevestigd, alsof de oriëntatie van de partijleiding op progressieve samenwerking voor een ander sociaal-economisch beleid, waarin onder meer de positie van de vakbeweging van groot belang is, zou leiden tot het niet meer actief optreden voor steun aan de Rotterdamse havenstakers.

Sedert het vorige congres ben ik als lid van het partijbestuur actief betrokken geweest bij het sociaal-economische werk van de partij. Aangezien Koos Verweymeren zich uitspreekt over activiteiten van het partijbestuur ten aanzien van de havenstaking, voel ik me geroepen daarop te reageren: wat Koos Verweymeren daarover zegt raakt kant noch wal.

Enkele feiten

- **De Waarheid heeft vanaf het begin over de staking zeer uitvoerig bericht gegeven. Globaal gesproken werd twee tot drie keer in de week de krant met stakingsnieuws geopend.**
- **In een tweetal hoofdredactionele commentaren werd op niet mis te verstane wijze opgeroepen tot solidariteit. Op 14 mei, waarbij de havenstaking als voorbeeld werd gesteld voor de af te sluiten CAO's in andere sectoren en op 27 mei waarin de keiharde opstelling van het VNO over de hekel werd gehaald en opnieuw werd opgeroepen tot solidariteit van werkenden en niet werkenden.**
- **In het blad Eenheid, de uitgave van de partij voor de bedrijven, wordt melding gemaakt van de betekenis van de havenstaking.**
- **Op 26 mei wordt door Siem van der Helm, lid van het Dagelijks Bestuur, tijdens een verkiezingsvergadering opgeroepen tot het doen slagen van de solidariteitscampagne als een gmeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle progressieve mensen. Diezelfde dag overhandigt Flip Schults namens het actiecomitee, dat de staking in '79 organiseerde, 5000 gld. aan het solidariteitsfonds.**
- **Tenslotte noem ik vooral de vele initiatieven die van meet af aan door het Rotterdamse partijdistrict met hulp van de landelijke leiding zijn ondernomen om de solidariteit daadwerkelijk gestalte te geven, in samenspraak met de stakingsleiding van de havenstakers. Deze activiteiten hebben zeker bijgedragen tot het tot stand brengen van een breed ondersteunde solidariteitscampagne.**

Discussie over het sociaal economisch werk is gezien de enorme problemen waar we door de crisis voor worden gesteld absoluut nodig. Ieders inbreng is is daarbij van belang, zeker van degenen die in hun bedrijf of sector, in de vakbeweging of de vrouwenbeweging een actieve bijdrage kunnen leveren aan het blokkeren van rechtse crisispolitiek. Die discussie dient echter verschoond te blijven van het rondstrooien van opmerkingen over de activiteiten van de partijleiding, die aantoonbaar onjuist zijn.

FRANK BIESBOER

Verslag van werkzaamheden m.b.t. financiële campagne 1981/1982.

Door Eelko Anceaux

Bij het overzicht van de financiële campagne hebben we de afdracht aan het partijbestuur omgerekend naar 100% om tot uitdrukking te brengen dat er 10% in het district blijft ter financiering van districts-aktiviteiten. Het betreffen dus cijfers van afgerekende gelden.
Het boekjaar is 31 augustus afgesloten. Wel zijn na-afrekeningen zoals die binnenkwamen tot 30 september, in de standen verwerkt).

District	Totaaltaak 100%	Afdracht 100%	%
Amsterdam	360.000,-	382.850,-	106
Brabant	20.000,-	21.481,-	107
Drente	18.000,-	12.123,-	67
Friesland	28.000,-	33.259,-	119
Gelderland	22.000,-	24.204,-	110
Gooi/Eemland	20.000,-	13.870,-	69
Groningen	62.000,-	67.713,-	109
Den Haag	80.000,-	117.915,-	147
Kennemerland	40.000,-	42.398,-	105
Limburg	25.000,-	23.668,-	95
Noord-Holland-Nrd.	43.000,-	20.008,-	46
Rotterdam	75.000,-	70.756,-	94
Twente	27.000,-	32.892,-	122
Utrecht	43.000,-	61.424,-	143
Vecht/ij'delta	10.000,-	15.095,-	151
IJsselstreek	13.000,-	9.489,-	73
Zaanstreek	60.000,-	51.966,-	87
Zeeland	8.000,-	8.721,-	109
Diversen	46.000,-	48.812,-	106
Totaal	1.000.000,-	1.058.644,-	106

I. CIJFERS EN LETTERS

Wie de cijfers van de financiële campagne 1981/1982 bekijkt en ze vergelijkt met die van voorgaande jaren, kan twee conclusies trekken.
De eerste conclusie die gewettigd is, is dat de opbrengst van aan de landelijke leiding afgedragen gelden van donatie, kerst- en paasenvelop en vakantiegeldaktie minder is dan voorgaande jaren. Wat dat betreft zitten we weer ongeveer op het niveau van 1976/1977. ('75/'76: *f* 826.945,-; '76/'77: *f* 1.099.483,-; '77/'78: *f* 1.112.920,-; '78/'79: *f* 1.169.103,-; '79/'80: *f* 1.200.206,- en '80/'81: *f* 1.348.735,-).
Ten tweede kunnen we constateren dat wederom is voldaan aan de oproep van het dagelijks bestuur om 1 miljoen gulden in te zamelen voor de CPN en het dagblad De Waarheid. Dat is politiek gezien een belangrijk feit!

Specificatie

Een nadere bestudering van de cijfers maakt duidelijk dat dit jaar 7 districten hun taak niet gehaald hebben. Dat zijn de districten Drente, Gooi/Eemland, Limburg, Noord-Holland-Noord, Rotterdam, IJsselstreek en Zaanstreek. Vier districten springen eruit, gezien het lage percentage van afdracht van de financiële campagne aan de landelijke leiding: Gooi/Eemland (69%), Drente (67%), IJsselstreek (73%) en Noord-Holland-Noord (47%). In een aantal districten was de achteruitgang in afdracht relatief veel minder: namelijk in Twente, Vecht/IJsseldelta en Den Haag. Het district Zeeland ging zelfs vooruit!

II. OORZAKEN EN GEVOLGEN

Wat voor conclusies zijn hier nu uit te trekken? Het is gevaarlijk om de achteruitgang in de totaalafdracht uit te leggen als bewijs voor een of andere simpele politieke redenering.
Afgezien van het feit dat er geen betrouwbaar cijfermateriaal voorhanden is om dergelijke redeneringen te onderbouwen, is het hele beeld ook te gecompliceerd en te veelomvattend om het in enkele volzinnen samen te vatten.
Toch zijn er wel een aantal punten te noemen die een rol hebben gespeeld in het tot stand komen van dit financiële campagneresultaat. Hieronder een opsomming.

1. Verhuizing

In januari verhuisde redactie, administratie en technisch bedrijf van De Waarheid naar het nieuwe gebouw „Sybilla" aan de Hoogte Kadijk. De Waarheid kwam vanaf die dag dagelijks van de nieuwe offset-rotatiepers. Het enthousiasme daarover was terecht groot.
De partij heeft de financiële vruchten van dit enthousiasme met name direct ná het bekend worden van het besluit tot aanschaf van pers en gebouw geplukt. Dat kwam vooral tot uitdrukking in de enorme stijging van de financiële campagne 1980/1981. Toen zijn er werkelijk zeer grote bedragen opgehaald onder de mensen en dit is uiteraard later terug gaan lopen.

2. Koopkracht

Uiteraard heeft ook onze aanhang te maken met een ernstige teruggang van de koopkracht. Hoewel weinig annuleringen van donatie-intekeningen bekend zijn, is wel de indruk dat men op de „kleintjes" wil gaan letten en dat dit konsekwenties heeft voor de inhoud van enveloppen en intekening bij donaties. Dit zal zeker in de toekomst voor meer mensen gaan gelden. (Uit een steekproef van de CPN-afd. financiën onder 40 kleine en middelgrote afdelingen blijkt dat er in totaliteit 934 donateurs zijn waarvan er in de loop van dit jaar 36 zijn afgevallen. Van die 36 hebben 3 donateurs financiële redenen opgegeven).
In volstrekte tegenstelling met de vorige bewering, bestaat in een aantal afdelingen de indruk dat minder mensen méér geld geven voor partij en/of krant.
Vooral die afdelingen die om allerlei redenen niet voldoende in staat zijn om gebruik te maken van de politieke groei in de breedte, die we als partij onmiskenbaar maken, hebben te maken met een langzaam uitdunnende kring van donateurs (door overlijden, verhuizing e.d.) die vaak enorme bedragen offeren.

3. Politieke weigering

In een aantal gevallen worden ook politieke redenen aangegeven door mensen die geen of minder financiële steun willen geven. Dit om hun protest tegen de koers van de partij en/of krant, of onderdelen daarvan, kracht bij te zetten. Hoewel dit zeker niet overdreven moet worden, speelt dit in een aantal afdelingen wel een (negatieve) rol. (Uit een steekproef van de CPN-afd. financiën onder 40 kleine en middelgrote afdelingen blijkt dat van de totaal 934 donateurs 21 donateurs zijn afgevallen om politiek gemotiveerde redenen).

4. Intensivering van partijleven

Tal van partijgenoten zijn aktief in tal van akties, bewegingen en op parlementair niveau. De zeer levendige discussie over bijna alle facetten van onze partijpolitiek (en de vernieuwing daarvan) vergt veel energie en tijd en levert nieuwe knelpunten op. Dit belast met name de besturen van de partij die daar mee geconfronteerd worden en die voor de vraag staan hoe en wanneer kwesties evenwichtig besproken kunnen worden.
Nog te veel wordt in een groot aantal afdelingen het financiële werk overgelaten aan een aantal „specialisten" en nog teveel staat dit werk los van de rest van de politieke aktiviteiten. Het zal er op aankomen de aktiviteiten rond financiën te richten op uitbreiding van het aantal mensen dat de CPN en/of Waarheid steunen. Er is nog teveel schroom om nieuwe bondgenoten in de vredesbeweging, vakbonden, actiecomité's, vrouwenbeweging enz. te benaderen.

5. De ene campagne na de andere

Ook de duur van de campagnes, met name de donatiecampagne, die lang liep en direct gevolgd werd door de kerstenvelop, veroorzaakte in een aantal afdelingen „campagne-moeheid". Ook de inning van ingetekende donaties was niet overal 100%. Een verschijnsel dat zich ook bij de contributie manifesteert.

6. „Eigen" campagnes

De indruk bestaat dat in een aantal afdelingen naast de landelijke financiële campagnes ook in toenemende mate eigen gelden georganiseerd worden.
Toegenomen afdelingsaktiviteiten (ledenkranten, verkiezingsmateriaal, partijzaaltjes enz.) hebben ook eigen financiële campagnes tot gevolg gehad, zonder dat daar echter verantwoording over werd afgelegd. In een aantal gevallen werd het achterhouden van enveloppengelden voor eigen politieke doeleinden geconstateerd. Dit moet vanzelfsprekend volstrekt worden afgewezen.
Je zou echter kunnen concluderen dat de financiële bijdragen voor partij en krant omvangrijker zijn dan nu uit de officiële cijfers blijkt.

Ziehier een aantal positieve en negatieve factoren die een rol hebben gespeeld bij de financiële campagne 1981/1982. De vraag die hierbij naar voren komt is: hebben we hier te maken met een duidelijke trend neerwaarts die de komende tijd zal doorzetten
of
hebben we te maken met nieuwe, veranderende politieke omstandigheden waar we de organisatie, en dus ook het financiële campagnewerk, aan zullen moeten aanpassen?
In het volgende hoofdstukje een eerste discussie-aanzet.

III. WAT TE DOEN?

De CPN, die progressieve samenwerking tot inzet van haar handelen maakt en een richtingsverandering op hoofdpunten in de Nederlandse politiek nastreeft, eist een grote inspanning van haar leden. Het strijdterrein waarop partijgenoten aktief zijn, is met name de laatste jaren enorm verbreed. Tegelijkertijd wordt er in toenemende mate een beroep gedaan op ieders individueel denkvermogen en worden tal van vraagstukken in zeer hoog tempo aan de orde gesteld. Dat stelt grote eisen aan het democratisch en slagvaardig functioneren van de partijorganisatie en heeft een aantal ingrijpende konsekwenties. Ook voor de organisatie en inhoud van de broodnodige financiële campagnes...
■ Hoe we 't ook draaien of keren: financiële campagnes zullen onmisbaar blijven voor het voortbestaan van de CPN en De Waarheid. Financiële campagnes zullen een regelmatig terugkerend onderwerp van bespreking moeten zijn in afdelingen en districten. De hele partij moet zich verantwoordelijk voelen voor het hebben van een dagblad en een partij-apparaat, voor het uitgeven van propaganda-materiaal, het kunnen voeren van een verzelfstandigde afdelingspolitiek .. en daarin prioriteit durven stellen. En niet alléén organisatorische besprekingen zijn van belang, maar vooral de discussie over hoe financiële campagnes gebruikt kunnen worden om uitbreiding van politieke invloed van de CPN mogelijk te maken. De partij moet zich concentreren op deze uitbreiding door akties, door verkiezingscampagnes, algemene propaganda, bijeenkomsten, het werven van nieuwe leden én van nieuwe donateurs. Financiële campagnes moeten gekoppeld zijn aan de rest van de CPN-aktiviteiten i.p.v. als geïsoleerde aktiviteit beoordeeld worden. Het afgelopen jaar is in een aantal districten deze discussie gestart o.a. met behulp van discussie-materiaal over partijfinanciën (de zgn. blauwe brochure van het CPN-centrum voor vorming en scholing).
■ Er zal nagegaan moeten worden hoe afdelingen — waar nodig — ontlast kunnen worden van een aantal werkzaamheden die sterk drukken op het totaal van partij-aktiviteiten. Een aantal werkzaamheden die als administratief ervaren worden (hoe belangrijk ook) moeten — wanneer daar behoefte aan is — „uit de afdeling" gehaald kunnen worden. Dit zal met name spelen voor de inning van de gelden. Bij de donatiecampagne '82/'83 wordt voor het eerst georganiseerd gewerkt aan het winnen van donateurs die per automatische-incasso betalen. Dit zal in de toekomst ongetwijfeld toenemen.
De mogelijkheid om aan de deur te betalen moet echter nadrukkelijk blijven bestaan.
■ Het „donateur-worden-van-de-CPN" moet meer politieke inhoud gaan krijgen. Dit jaar is voor het eerst ingevoerd dat donateurs recht hebben op het verkrijgen van de CPN-ledenkrant. Het donateurschap moet duidelijk naar buiten toe als (eventueel) alternatief voor een lidmaatschap gepresenteerd worden in advertenties, ledenwerfcampagnes, T.V.-uitzendingen enz.
Het geven van financiële steun is op de eerste plaats een uitdrukking van politieke verbondenheid met de CPN en De Waarheid en dient als zodanig beoordeeld te worden. Vandaar ook het experiment met het bemannen/bevrouwen van de telefoon met partijbestuurders in het kader van de donatiecampagne. Het verdient zeker aanbeveling om dergelijke initiatieven ook in districten te nemen.
■ De partij moet meer inzicht krijgen in het hele reilen en zeilen rond de partij-financiën. Enerzijds door duidelijk te maken wat er met de opbrengst van de campagne gebeurd en welke beleidskeuzes daarbij gemaakt worden en anderzijds door betrouwbaar cijfermateriaal te gaan verzamelen over aantallen donateurs, bedragen per maand, wijze van betaling, opzeggingen en reden van opzeggingen, achterstanden enz. Zonder dit inzicht valt er geen betrouwbaar beeld te geven voor het exacte verloop van de financiële campagnes en is het moeilijk maatregelen ter verbetering te nemen.
Aan de slag...

Jaargang 1, nummer 8

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Bakkies voor Nicaragua

27 MC-,,bakkies''. Bij ons een sport waar in de afgelopen tijd honderdduizenden aan mee hebben gedaan. Voor Nicaragua een technisch hulpmiddel waaraan grote behoefte is.
Het Nicaragua Komité Nederland is samen met de VARA, NIVON en Ned. Culturele Sportbond een campagne gestart om de meest simpele communicatieapparatuur die er bestaat voor Nicaragua bijeen te brengen. De 27 MC-,,bakkies'' zijn radio's met een bereik tot ongeveer 20 km, eenvoudig te bedienen en te repareren, met een eenvoudige accu erbij. Deze ,,bakkies'' kunnen, zo blijkt uit de praktijk aan b.v. bedrijven in derde wereldlanden, een uitstekende schakel vormen tussen mensen ,,op pad'', in jeeps of desnoods te paard, met een ,,basis'' in een dorpje of een afgelegen Hacienda.

Gezien de terreinomstandigheden en de spreiding van de bevolking over het land in Nicaragua is een dicht net van bakkies met name in de grensstreken van levensbelang. Na de overwinning zijn overal activiteiten op poten gezet tot in de kleinste gehuchten toe. Zoals medische en alphabetiseringsposten, schooltjes, steunpunten voor landbouw etc. Het maken van afspraken, het bijeenroepen van een vergadering, het hulp inroepen voor ernstig zieken en bij ongevallen: zaken van leven en dood en van groot economisch belang worden veel efficiënter met deze kleine radio's. Stel ons werk eens voor zonder telefoon, terwijl degene die je hebben moet een dag verder woont per kano of te paard...
Hierbij komt nog het probleem van de invallende bendes huurlingen, somozisten en zelfs legereenheden van Honduras met name in het grensgebied met Honduras. Een enorme spanning gepaard gaande met terreur en moord tegen de bevolking vindt daar plaats. Doel is het opbouwproces te verstoren in het nieuwe Nicaragua en de oude verhoudingen te herstellen.
Ook hiervoor is communicatie tussen dorpjes met posten van leger en politie een letterlijk levensbelang. Dit aspect is ook een rechtstreekse aanleiding tot de actie.

Bakkies kunnen mensenlevens redden

In grote delen van het platteland van Nicaragua, dat over het algemeen dun bevolkt is, is vaak geen electriciteit, geen telefoon en geen of slechte wegen. In de regentijd is het al helemaal niet te overzien wat er van de infrastructuur over zal blijven. Zo zijn er met de regenval van de afgelopen tijd 38 degelijke betonnen bruggen verwoest door het aanzwellende water. Twee werden er door Somozistische groepen uit Honduras opgeblazen. Meer en meer zijn de mensen voor hun veiligheid op zichzelf aangewezen. Het volksleger is er wel maar de bereikbaarheid (radio, telefoon, te voet) is het probleem. Hun bereidheid om het volk te verdedigen is groot, alleen de tocht er naar toe door moeilijk terrein kost tijd en de vijand is modern en zwaar bewapend: granaten, mortieren, mitrailleurs tot en met kanonnen.
Een voorbeeld uit de praktijk van de boeren in Nicaragua aan de grens met Honduras laat zien dat wat hier hobby is voor de meesten, daar van levensbelang is. In Jalapa werd een verafgelegen gehucht aangevallen. Bij de eerste onverwachte mitrailleursalvo werd het palmbladeren dak van de hut geschoten die voor ruim 20 km wordt. Er is een set getest in Nicaragua en er is inmiddels een fiat van de autoriteiten. De actie is dus gericht op het inzamelen van bakkies én geld.
Het doel van de actie ,,Bakkies voor Nicaragua'' is het verbeteren van de infrastructuur door middel van een draadloos communicatienet van ,,bakkies'' en een verbetering van de vervoersproblemen, zodat niet alleen het volksleger snel te hulp kan worden geroepen, maar ook vlug ter plaatse kan zijn.
Hiervoor is geld nodig en bakkies! De bakkies worden aangesloten op een accu om onafhankelijk te zijn van de bovengrondse electriciteitskabels.

De CPN ondersteunt deze actie van harte en heeft ook zitting genomen in de werkgroep van het Nicaraguakomité die de gehele verantwoordelijkheid namens de deelnemende organisaties op zich neemt wat betreft publiciteit, technisch en financieel.

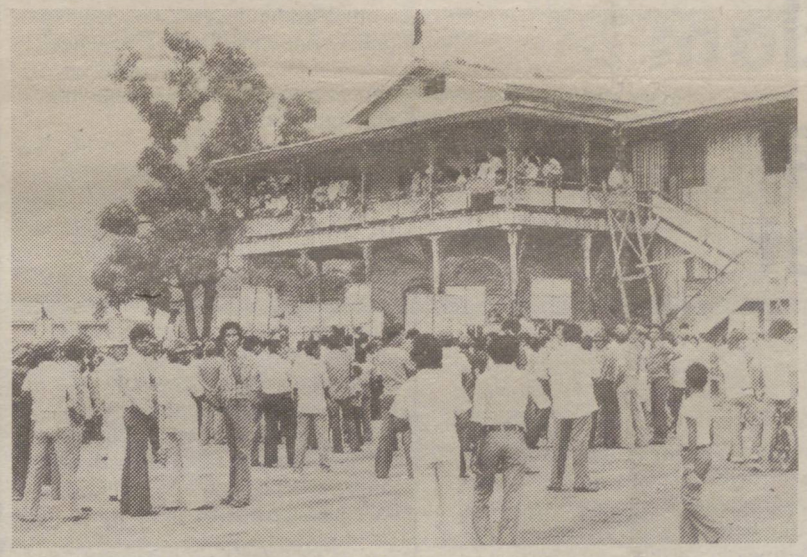

de boeren dienst deed als een soort commandopost.Zij waren een kleine zender rijk. Hoewel de hut onder vuur lag, lukte het een boer in de lemen post te komen. Tijdens het zenden werd 5 maal een handgranaat naar binnen gegooid, maar telkens slaagde hij erin die voordat ze ontploften weer naar buiten te gooien. In die tijd had hij het volksleger om hulp kunnen vragen en moesten ze stand houden tot er hulp kwam. Hierbij sneuvelden 4 boeren.
Het leger verjoeg de aanvallers, die er juist in geslaagd waren het dorp te omsingelen. Met vele andere ervaringen in het hoofd van soortgelijke aanvallen kan men zich voorstellen aan wat een moordpartij deze mensen ontsnapt zijn.

Betere communicatie

Door deskundigen is uitgezocht dat de in Nederland in gebruik zijnde 27 MC ½ Watt bakkies met enkele simpele aanpassingen bruikbaar zijn voor de gehuchten en kleine geïsoleerde boerengemeenschappen op het platteland van Nicaragua. Bedoelde ,,bakkies'' kan het Nicaraguakomité inclusief accu kopen voor een prijs beneden de *f* 220,—.
Het feit dat de rage in Nederland zo groot is geweest, maar nu afloopt, maakt het inzamelen van gebruikte maar nog goede apparaten mogelijk. De bakkies krijgen een technische behandeling zodat het bereik
Wij roepen de afdelingen op om eigen initiatieven te ontwikkelen om geld en/of bakkies bijeen te brengen.
Dat kan gebeuren door op alle mogelijke manieren geld in te zamelen: via intekenlijsten, rommelmarkten, collectes etc.
Ook kunnen mensen opgeroepen worden die een bakkie over hebben omdat ze gestopt zijn met hun hobby of gewoon omdat ze hun bakkie over hebben voor een goed doel om deze in te leveren. Daarvoor kan eventueel contact gezocht worden met 27 MC-clubs. Veel geld is niet alleen nodig voor de ombouw van de bakkies, antennes, coaxkabels, pluggen etc, maar ook voor transport en aanschaf van speciale zendapparatuur in de gebieden waar de Nederlandse bakkies niet toereikend zijn.
Om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken is het goed om contact op te nemen met andere organisaties in buurt of dorp m.n. afdelingen van de mede-initiatiefnemers zoals VARA en Nivon.
Verdere informatie is te krijgen bij het Nicaraguakomité, Van Speykstraat 21, Utrecht. Tel. 030 - 718163.
Giften kunnen gestort worden op postgironummer 3580163 t.n.v. Nicaraguakomité, Utrecht onder vermelding van ,,Bakkies voor Nicaragua''.

HENK-JAN VAN DER MEER

VERKLARING DAGELIJKS BESTUUR CPN

Red de levens van de Turkse democraten
Weg met de grondwet van de generaals

In Turkije, met Nederland verbonden in de NAVO, worden vele duizenden democraten door het bewind van generaal Evren bedreigd met de dood. Tientallen doodvonnissen zijn al voltrokken. Massale politieke processen bedreigen het lot van ontelbare vredesstrijders, leden van de onafhankelijke vakbondsfederatie DISK, leden van linkse partijen en massaorganisaties, Koerden en leden van andere minderheden.
De krijgsraden van de staat van beleg treden alle beginselen van rechtspraak met voeten. Op grote schaal wordt in de gevangenissen gemarteld en gemoord.
De afschuwelijke feiten uit Turkije verplichten tot het organiseren van internationale solidariteit.
Dit is eens te meer urgent nu de Turkse generaals hun dictatuur een legale basis willen verschaffen door middel van een referendum over een nieuwe grondwet op 7 november aanstaande. Deze grondwet beoogt de invoering van een autoritair presidentieel systeem met minimale bevoegdheden voor een parlement.
Een onafhankelijke vakbeweging zal geen kans van bestaan krijgen. Elementaire rechten zoals het recht van meningsuiting en van vereniging worden via de grondwet beperkt. De vrijheid van godsdienst wordt niet erkend. Een verscherpte onderdrukking van Koerden en andere minderheden wordt in de grondwet vastgelegd.
Het door de generaals georganiseerde referendum is een aanfluiting: elk publiek debat erover is in Turkije verboden, de geheimhouding van de stemming is uiterst twijfelachtig.
De eensgezinde afwijzing van de nieuwe grondwet door mensen uit de kringen van alle politieke partijen verwijst de bewering dat de militaire dictatuur ,,nodig'' was omdat de volken in Turkije ,,niet rijp zijn voor de democratie'' naar het rijk van de fabelen.
Deze bewering doet opgeld in de NAVO, die een grote rol heeft gespeeld bij de militaire staatsgreep van 12 september 1980. De machtsovername van de Turkse generaals en de openlijke steun daaraan van de USA en van NAVO-secretaris Luns is mede een uitvloeisel van de door Washington gevoerde confrontatie-politiek.
Opnieuw blijkt de directe samenhang tussen de strijd voor ontwapening en ontspanning enerzijds en voor een democratische ontwikkeling anderzijds. Het is onverdraglijk dat Nederland in de NAVO samenwerkt met een bewind dat zich schuldig maakt aan een systematische en langdurige schending van de mensenrechten. Elke steun aan het regiem moet worden beëindigd. De Turkse generaals dienen te beseffen dat hun gruweldaden consequenties zullen moeten hebben voor de betrekkingen met de andere Europese landen. Turkije moet terstond uit de Raad van Europa worden verwijderd.

De CPN roept alle Nederlanders die de democratie een goed hart toedragen, op in deze donkere uren voor Turkije zij aan zij te staan met de Turkse anti-fascisten en vluchtelingen in Nederland.
Het dagelijks bestuur van de CPN vraagt alle leden en aanhangers van de partij mee te helpen aan landelijke en plaatselijke initiatieven die erop gericht zijn: de democratie in Turkije te herstellen, het leven van gevangenen of vervolgde democraten in dat land te redden en de solidariteit te versterken met de strijd tegen de militaire dictatuur.

Amsterdam
3 november 1982

Voorbereiding 28e CPN congres

In deze ledenkrant zijn de volgende (tijdig ontvangen) discussie bijdragen in het kader van de congresvoorbereiding opgenomen:

— tegenstellingen niet toedekken pag. 4
— program voor strijdbaar links pag. 4
— CPN en de soc. ec. crisis pag. 5
— opmerkingen t.a.v. het congres materiaal pag. 7
— Polen is geen incident pag 7

Inhoud

• organisatie Rotterdam pag. 2
• verslag werkgroep democratie pag. 2
• verslag woonlasten overleg pag. 3
• verslag zomercursus pag. 3
• tegenstellingen niet toedekken pag. 4
• program voor strijdbaar links pag. 4
• CPN en de soc/ec crisis pag. 5
• individualisering pag. 6
• opmerkingen t.a.v. congresmateriaal pag. 7
• Polen is geen incident pag. 7 en 8

Op weg naar een nieuw type communistische partij?

Verslag van een discussieweekend in Drenthe

Ongeveer 30 CPN-leden uit diverse distrikten zijn op 10, 11 en 12 september bijeen geweest in het vormingscentrum ,,Vredeveld'' in Zeegse (Drenthe). Hun doel was ervaringen in de CPN uit te wisselen en nieuw politiek perspectief op te doen.

Doel en opzet

De gemeenschappelijke inzet was in elk geval om aan de hand van een uitwisseling van ervaringen, weer een perspectief in politiek handelen voor onszelf te gaan zien, in, met of buiten de CPN.
Duidelijk was vooraf ook, dat voor het ontwikkelen van een perspectiefvolle communistische politiek, partijstrijd nodig is, en dat daarvoor een strategie besproken zou worden. In het programma was veel tijd ingeruimd voor die ervaringsuitwisseling. Ook het draaien van de inmiddels alom bekende film ,,De Berg'' van Gerrard Verhage paste in die opzet.
Aan de hand van onze ervaringen zijn een aantal thema's en vragen gesignaleerd, waarover in kleinere groepen verder is gediscussieerd:

- ☆ Wat is het bestaansrecht van de CPN?
- ☆ Als het niet marxisties-leninisme zou zijn, welke beginselen moet een communistiese partij dan hebben?
- ☆ Wat moet de verhouding tussen partij en (sociale) bewegingen zijn?
- ☆ Hoe kunnen we coalities (links en rechts van de PvdA) ontwikkelen en dichterbij brengen?
- ☆ Hoe kun je de toestand in de CPN op dit moment analyseren en daarop een vernieuwende strategie ontwikkelen?

Deze vragen leidden niet alle tot gemeenschappelijke antwoorden, en veelal weer tot nieuwe vragen, maar ook dat kan als een vruchtbaar resultaat gelden.

De thema's

Op basis van de uitgewisselde ervaringen werd de discussie rond een aantal centrale thema's voortgezet. Een van de punten was de vraag of een nieuw type communistiese partij nog beginselen zou moeten hebben. Deze vraag bleek niet eenduidig beantwoord te kunnen worden. De teneur van de discussie (of beter: het ontbreken daarvan) over het beginselprogramma gevoerd wordt veel weg heeft van het afschaffen van het leninisme op klassiek leninistiese manier, waarmee de zoveelste wending van de geschiedenis van de CPN principieel politiek onvruchtbaar dreigt te worden.
Een ander thema betrof de verhouding tussen de CPN en verschillende sociale bewegingen (de vrouwenbeweging, de vredesbeweging en de kraakbeweging). De vraag rees hoe een aantal politieke elementen van die beweging binnen de politiek van de partij geïntegreerd kunnen worden.

De discussie hierover was nogal kontroversieel. Een aantal partijgenoten stelde het failliet van de CPN en de andere linkse partijen op dit punt aan de kaak en vroegen zich af of de linkse partijen niet altijd op het politiek beheersen van sociale bewegingen uit zijn. Anderen wezen op het omgekeerde gevaar dat de CPN een optelsom van sociale bewegingen aan het worden lijkt, zonder dat er een links-politiek koncept, wat kwalitatief anders moet zijn dan een dergelijke optelsom, tot ontwikkeling wordt gebracht. Anders gezegd: wanneer we de aloude praktijk van de mantelorganisatie inruilen voor die van de slippe-drager van de sociale bewegingen, zijn we nog even ver van huis.
Een nieuw type communistiese politiek zou zich moeten laten inspireren door de sociale bewegingen maar zou tegelijkertijd de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke ontwikkeling in zijn geheel, d.w.z. voor de Nederlandse weg naar een socialistiese samenleving, moeten nemen.

Partij Intern

De moed om verantwoordelijkheid voor een politieke visie te nemen lijkt volkomen te ontbreken bij de partijleiding, behoudens een enkele uitzondering. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de verwarring in de partij als maar toeneemt.
De ,,vermeende'' eenheidspartij van weleer ontwikkelt zich langzamerhand tot een federatie van belangengroepen zonder een herkenbaar links konsept.

Een van de groepen in de partij die deze problemen ook ziet, maar op de belangrijkste punten principiële, andere konklusies eruit trekt, is het horizontale overleg van kommunisten uit Amsterdam. In onze beoordeling van dit initiatief werd het feit van een georganiseerde meningsvorming rond een aantal centrale politieke vraagstukken als positief ingeschat. Herkenbare politieke visies kunnen een bijdrage leveren tot het verdiepen van een principiële politieke diskussie.

Tegelijkertijd werd de inhoudelijke oriëntatie van dat overleg (eerherstel voor het marxisme-leninisme, eerherstel voor de Sowjet-Unie enz.) volstrekt afgewezen en werd er nogal getwijfeld aan het democratiese gehalte van het type partij wat door dat overleg wordt voorgestaan.

Hoe verder?

Aan het slot van de diskussie zijn voorstellen gedaan en konkrete initiatieven genomen om op de partijvernieuwing in te kunnen grijpen.
Allereerst werd gekonkludeerd dat 't van groot belang is om op plaatselijk nivo (afdeling, distrikt) door te gaan. Aan de basis van de partij immers moet de vernieuwing worden gerealiseerd.
Het is zaak een rol te spelen in de diskussie op ledenvergaderingen en konferenties, en ook daar ,,dwars doorheen'' te gaan middels eigen uitgaven, en diskussie aan tw zwengelen waar dat door de partijleiding achterwege wordt gelaten. In dat licht zou het goed zijn om posities in de partijorganisatie te houden of in te nemen, waar dat mogelijk is, en voorzover mensen dat nog kunnen opbrengen.

Verder zullen we op plaatselijk nivo doorgaan met eigen initiatieven buiten de partij om, wanneer deze ze laat liggen (zoals b.v. rond Polenacties is gebeurd, en op het vlak van samenwerking met PSP en PPR).
Een andere kwestie is hoe we op landelijk nivo invloed op de totstandkoming van een goed beginselprogramma kunnen uitoefenen en verbreden. Om dat te bereiken worden een aantal stappen genomen.
Het draagvlak van een nieuwe kommunistiese politiek zal organisatories verbreed moeten worden.

Daartoe is het dringend nodig om de inzichten in de diverse ,,horizontale'' groepen (zoals de ♀♀-overleggen) wel bestaan, maar los van elkaar, versplinterd, bij elkaar te brengen.
Op basis van zo'n verbreding kunnen inhoudelijke bijdragen aan een kritieken op een nieuw beginselprogramma worden geleverd. Inhoudelijke aanzetten voor een nieuw beginselprogramma kunnen als kristallisatiepunt dienen, waarop mensen en meningen zich oriënteren binnen de partij in de voorbereiding van het 29e kongres.
We denken tenslotte een bijeenkomst voor te bereiden, waar naast leden uit distrikten, mensen van het IPSO, de Komma-redaktie, ook nadrukkelijk partijbestuursleden worden uitgenodigd.

Het is hoog tijd dat een ieder in de CPN, van ,,basis tot top'', zijn of haar mening vormt, en zich ondubbelzinnig daarover uitspreekt. Als dat niet gebeurt blijft het krisis in de partij, en zal de CPN ergens blijven steken tussen Mokum en Staphorst. En dat is slecht voor links in Nederland.

Ben Mentink, Klaas Gert Lugtenborg, Henk Bakker, Emmy van Brakel, George van Diepen, Jacques Zeelen, Jan Dirk de Boer

Discussie in Rotterdam over het verkiezen en functioneren van het districtsbestuur

Door het Rotterdamse districtsbestuur werd na de conferentie in april een commissie ingesteld om voorstellen uit te werken met betrekking tot het functioneren van het districtsbestuur, de verkiezing ervan en de positie van bedrijfs- en overleggroepen. In het ledenblad De DIJK werd het verslag van de commissie gepubliceerd. Het is veel te uitvoerig om in deze ledenkrant weer te geven. Toch een paar passage's over het functioneren en het kiezen van het districtsbestuur.

De commissie constateert dat bij de tot nu toe gevolgde gang van zaken een districtsbestuur werd voorgedragen, ,,waarin alle stromingen, lagen, leeftijden, seksen, bewegingen, afdelingen zo goed en zo kwaad mogelijk waren vertegenwoordigd.''
,,Deze samenstelling hield echter geen enkel verband met de politieke uitspraken van de conferentie, met de programmapunten die daar wel of niet werden aangenomen; met stromingen die wel of geen ondersteuning vonden; met personen die de conferentie wel of niet geschikt achtte voor de uitvoering van de genomen besluiten.''
,,Kort samengevat komt het erop neer, dat het districtsbestuur niet functioneert als een bestuur, maar als een *bepaalde* afspiegeling van het district, m.a.w. als een vreemdsoortig parlement, dat een dagelijkse leiding controleert.''
De commissie geeft in haar verslag drie benaderingen die voor een verkiezing van een districtbestuur gevolgd zouden kunnen worden.

a. De huidige situatie enigszins verbeterd.
D.w.z. een vrij groot bestuur. Breed samengesteld zodat de meeste afdelingen, stromingen, bewegingen enz. daarin vertegenvoordigd zijn. De verbetering moet dan bestaan in de duidelijke besluitvorming over de uit te voeren lijn op de conferentie en de verkiezing voor dit bestuur. Ons inziens blijft het grootste deel van de bezwaren hiervoor opgesomd echter bestaan, omdat deze inherent zijn aan een zo brede samenstelling: zo'n gezelschap is niet tot besturen in staat.

b. Een volledig federatieve samenstelling.
D.w.z. dat de afdelingen zelf bepalen wie ze in het bestuur benoemen naar rato van het aantal leden. Ons bezwaar daartegen is, dat ook een dergelijk bestuur niet gekozen wordt op basis van een program ter uitvoering daarvan.

c. Een klein bestuur met daarnaast een districtsraad.
Min of meer een kobinatie van a en b, d.w.z. een bestuur van ± 10 mensen, gekozen op basis van het vastgestelde program. Om de invloed en kontrole van afdelingen, bewegingen enz. te waarborgen zou een districtsraad moeten worden gevormd. Het bestuur legt hierin verantwoording af. De vertegenwoordigers van afdelingen en overleggroepen raadplegen bij belangrijke beslissingen hun ledenvergadering of overleg.
De districtsraad kan tegen de wil van het bestuur besluiten een districtsconferentie bij elkaar te roepen, waar het bestuur verantwoording dient af te leggen en eventueel een nieuw bestuur gekozen kan worden (Vergelijk de statuten: art. 10, lid a: ,,de buitengewone districtsconferenties worden bijeengeroepen indien de helft van de aangesloten afdelingen dit verlangt'').
Vertegenwoordiging van de afdelingen in de districtsraad naar rato van het aantal leden met stemrecht.
Vertegenwoordiging van overleggroepen met stemrecht wordt door de conferentie vastgesteld. Over dit voorstel, alsmede over een voorstel om overleggroepen ook met stemrecht afvaardiging naar conferenties te geven, kon de commissie het niet in zijn geheel eens worden.
De grootst mogelijke meerderheid van de commissie is echter van mening dat stemrecht geven aan bestaande (d.w.z. aanwijsbaar functionerende) overleg-, c.q. bedrijfsgroepen in de districtsraad en conferenties vooral van belang is als erkenning van de noodzakelijke inbreng bij discussies op verschillende terreinen van die groepen.

Indien er belangstelling is voor een uitvoeriger weergave, ook van andere vraagstukken, uit het verslag van de commissie zou daar in een volgend nummer van dit blad opnieuw aandacht aan geschonken kunnen worden.

Ontwerp CPN-program ter discussie

Onder de titel Ontwerp CPN-program ter discussie is een brochure uitgegeven door dukkerij ,,De Serre'' van de CPN-afdeling Eindhoven, P. van Zandvoort, van Eeckhoutstraat 27.

In de brochure zijn artikelen, brieven en andere discussiebijdragen gebundeld die zijn verschenen in De Waarheid over het onderwerp in de periode van 31 januari tot en met 31 augustus 1982. De samenstellers hebben getracht zich niet te laten leiden door deze of gene stroming maar zo objectief mogelijk bekeken welke uitgangspunten wel en welke niet opgenomen moesten worden.

De brochure is te bestellen door overmaking van *f* 5,30 (inclusief portokosen) op postgiro 2636857 t.a.v. P. van Zantvoort.

CPN-zomerschool 20, 21, 22 augustus '82

Verslag themagroep Parlementaire demokratie en sociale bewegingen — 1e deel

1. Wat zijn (nieuwe) sociale bewegingen?

Om het eerste diskussiethema, de verhouding partij - beweging (zie voorbereidende diskussietekst van Jaap en Anneke) goed te bespreken, besloten we eerst na te gaan wat we verstaan onder ,,de'' sociale bewegingen, en wat het nieuwe eraan is.
Met een artikel van Gabriel v.d. Brink (Bewegingen, crisis, staat-Welzijnsmaandblad mei '81, p. 162) als aangrijpingspunt komen we tot de konklusie dat we 't hebben over, qua karakter nogal uiteenlopende bewegingen — via de volgende opmerkingen.
Veel maatschappelijke terreinen worden door een tendens van verstatelijking (toenemende invloed van de staat) én door toedoen van mensen zelf, gepolitiseerd. (bv. binnen en buiten de produktie, binnen- en buitenshuis). Politiseren betekent niet: partij-politiek worden. Scheidslijnen tussen sociale bewegingen en politieke — en culturele — worden doorbroken. Anderzijds kan (bv. de kraak)beweging niet worden geïdentificeerd met bepaalde culturele of politieke aspekten; in die beweging komt een scala van politieke opvattngen en culturen voor.
Nieuwe vormen van verzet zijn kenmerkend, maar ook de gewilde autonomie t.o.v. bestaande politiek(e) partijen) en de staat, en de nadruk op interne demokratie.
Kenmerkend is ook de gerichtheid op één konkreet gebeuren, bij uiteenlopende ,,theorieën''.
De traditionele lijn (aktie) beweging-vakbond partij in de Kapitaal. Arbeid-analyse is niet meer toepasbaar. Een ander punt is het gebruik van geweld; de theorie van radikalere en gewelddadige aktie als wetmatige wederzijdse ontwikkeling, wordt genoemd (Kraakbeweging, AKB).
Een aatal van die kenmerken geldt niet voor de ♀♀-beweging, die overigens wel het meest omvattend te noemen is, juist niet op één konkreet gebeuren gericht, eerder een ,,emancipatie-beweging'' (cultureel, politiek, sociaal, ekonomies).

2. De relatie partij-beweging.

We hebben de relatie CPN-bewegingen besproken aan de hand van enkele praktische ervaringen (de ,,Zaanse kraakkwestie'', het Groninger stationsgebied-konflikt, de Stopera), nu en dan werd de diskussie nogal abstrakt.
Het Ontwerp-beginselprogram gaat er m.b.t. bewegingen vanuit dat deze autonoom zijn, en dat de CPN ,,...als verbindende kracht kan optreden daar deze (alle bewegingen - jd) in hun vernieuwingsdrang gelijkgericht zijn en met elkaar macht kunnen opbrengen om deze tot gelding te brengen'' (H.VII).
Die zinsnede geeft aanleiding tot één duidelijk kritiekpunt en het signaleren van enkele adders - onder - het - gras.
De veronderstelde ,,gelijkgerichtheid'' van bewegingen miskent de verschillen in zelfbewustzijn, zelfde finitie, middel en doel, van die bewegingen in de praktijk.
Er zit toch weer een vertaling (reduktie) in van dat zelfbewustzijn naar de partijpolitiek, waarbij de verovering van de staatsmacht een verondersteld gemeenschappelijk doel is.
In 't verleden heeft die reduktie plaatsgevonden door met name alleen de materiële aspekten van strijd ,,over te nemen'', of ,,de meest spannende delen'' ervan te negeren (van de studentenbeweging).
Het benadrukken van de autonomie van bewegingen kan ook — verkeerd — uitwerken als een taakverdeling tussen parlementaire (eenheids)partij en bewegingen met een signaalfunktie.
Anderen verzuchten al dat de kloof tussen beweging en (staats)politiek steeds groter wordt.
Dergelijke benaderingen gaan eraan voorbij dat enerzijds, ook in bewegingen sprake is van uiteenlopende politieke visies (wat iets anders is als partijstandpunten), zoals een sociaal-democratische, anarchistische, communistische (de ,,politieke arena''-definitie). Wat die communistische is komen we op terug. Anderzijds zijn in de partij ook (vertegenwoordigers van) verschillende bewegingen en belangen, en dus ook tegengestelde opvattingen aanwezig. Het blijkt dat de konflikten in de genoemde voorbeelden (A'dam, Zaandam, Groningen) voor een deel, en in Groningen vooràl, partij-interne konflikten zijn.

De spanningen die als gevolg van die konflikten ontstaan zouden een bron van vernieuwing kunnen zijn, maar dat noodzaakt wel demokratische, menselijke omvangsvormen: interne demokratischer verhoudingen en openheid naar buiten toe.
Waar in de CPN geprobeerd wordt om ten behoeve van een gewilde eenheid spanningen ,,op te heffen'', door verschillen weg te werken, leidt dat vaak tot konflikten waarbij nog steeds met modder wordt gegooid. (Oude) vooroordelen t.a.v. krakers bv., komen weer naar boven. Mensen haken af. Ook in onze groep blijken de emoties over de Stopera-diskussie nog hoog te zitten.
Ten aanzien vande spanningsrelatie aktie-bestuur (beweging — parlementaire demokratie) wordt tenslotte gezegd dat een parlementair compromis geen grens voor politiek handelen van een beweging zou mogen betekenen. In zo'n uitgangspunt onderscheidde en onderscheidt zich een communistische van een sociaal-demokratische visie. Maar dat heeft ook partij-interne konsekwenties. Dat het bv. na een stedelijk compromis inzake Stopera of stationsgebied, mogelijk moet zijn om ook in de partij openlijk op aktiestrategieën te praten tegen zo'n besluit?
Een fundamentele spanning voor beweging én partij blijft, vanuit een communistische visie, bestaan tussen het veroveren van de staatsmacht en het opheffen of breken ervan.
De kwestie van ,,corporatisme en assimilatie'' en de vraag wat een communistische inbreng in bewegingen precies is, zijn in de volgende sessie besproken.

JANDIRK DE BOER

noten
noot 1)
De themagroep bestond uit Anneke Teunissen, Francien Fringe, Wim Berkers, Rolf Meesters, Cor Hordijk, Biek van Rooyen, Carel van Dillen, Jan Dirk de Boer, Fons Tel, Douwe Beimin, Albert Benschop, Jaap Draaisma.
noot 2)
In de voorbereidende teksten en de diskussiestellingen van Jaap en Anneke stonden de kraak- en ♀♀-beweging centraal. Ervaringen en theorie van de ♀♀-beweging zijn in onze diskussie echter nauwelijks aan de orde geweest. De twee deelneemsters waren alleen vrijdag en zaterdag aanwezig. Staan theorie en praktijk van de ♀♀-beweging zo ver af van die van ,,andere'' bewegingen en partij? Of funktioneerde ook deze groep vrouwvijandig?

Verslag vergadering woonlastenoverleg 23-10-1982

Op het Landelijk Woonlasten Overleg op 23 oktober waren 14 pg. aanwezig. Zij kwamen uit Leiden, Delft, Amersfoort, Amsterdam, Amstelveen, Utrecht, Schiedam, Wageningen, Heerlen en Alkmaar. Het is duidelijk, dat, om goed te kunnen functioneren, meer afdelingen aanwezig moeten zijn. Maar ook de korte tijd van voorbereiding zal hier een rol gespeeld hebben.

Er werd gediscussieerd over de volgende punten:
1. de woonlasten.
2. de rol van de partij.
3. perspectief van de akties.
4. de rol van Raads- en Kamerleden.

Gasprijs in beweging

Er werd vastgesteld dat de scherpe stijging van de woonlasten, die nauwelijks gecompenseerd wordt, voor een belangrijk deel oorzaak is van de koopkrachtdaling. Vastgesteld werd dat de akties, in het bijzonder tegen de gasprijsverhoging, van invloed zijn geweest op de prijsontwikkeling van het aardgas. Ook is gebleken, dat in deze akties belangrijke coalities gesloten kunnen worden, die tot resultaten leiden. Duidelijk werd dat strijd tegen de hoge woonlasten fundamenteel onderdeel moet zijn van de sociaal-economische strijd.
De algemene mening was, dat de partijleiding veel meer aandacht moet krijgen voor het vraagstuk van de woonlasten in het kader van de sociaal-economische strijd en dat dit ook op het komende congres uitgebreid aan de orde moet komen.
De gasprijs is in beweging. Per 1 juli kregen electriciteitscentrales en grote bedrijven een *gasprijsverlaging* van 14 ct. m3!!! Bekend werd ook dat Italië een lagere exportprijs heeft dan de andere landen. Dit om levering van Russisch aardgas tegen te gaan. Amerika probeert de Nederlandse regering onder druk te zetten, door te verlangen dat de export van ONS gas verhoogd wordt.!!
Volgens de heer v.d. Hek, voorz. van de Kamercommissie van Econ. Zaken moet er dan maar wat met de prijs gedaan worden. De prijzen op de oliemarkt dalen. Toch zijn er plannen om de gasprijs op 1 janauri a.s. ,,fiks'' te verhogen. Dit maakte de heer Salman, voorzitter van het gasbedrijf Kop Noord-Holland bekend bij het in gebruik nemen van de 140.000ste aansluiting in dat gebied. Ook Terlouw liet weten dat alle tarieven per 1 jan. bevroren zouden moeten worden, behalve de prijs van het gas.

Initiatieven

Naast akties in de buurten, zullen ook Raads- en Kamerleden hier initiatieven moeten ontwikkelen. Van belang is de VEGIN-vergadering op 11 november a.s. waar een besluit genomen wordt over de gasprijs van volgend jaar. Niet alleen zal alles in het werk gesteld moeten worden om de gasprijs tenminste niet omhoog te laten gaan, ook zal er iets gedaan moeten worden aan de steeds hoger wordende nood van mensen, die het niet meer kunnen betalen. Er dient een éénduidig beleid te komen. Niet meer afsluiten en een goede regeling voor de schuldsanering. Initiatieven moeten ontwikkeld worden om te komen tot nationalisatie van het aardgas, met een democratische controle aan de basis. Konsumenten Kontakt heeft een interessante brochure uitgebracht over de prijsontwikkeling van de elektriciteit en bijzonder rooskleurige positie van elektriciteitsbedrijven.
Ook de gevolgen van de versnelde harmonisatie en toepassing van art. 17 zijn aan de orde geweest. Besloten is dat een aktie- en eisenprogram uitgewerkt zal worden. Dat zal op de volgende vergadering van de kerngroep op 23 november a.s. besproken worden.

⁂ De kerngroep is uitgebreid tot 10 mensen en bestaat uit; Renee Dammen, A'dam; Paul Simons, Heerlen; Louis v. Adrichem, Leiden; Bart Kommers en Allert Ordelman, Delft; Geertruid v. Beekum, Wageningen; Ulfert Bruseker, Schiedam; Fred Luider, Groningen; Guurt v. Schie, Alkmaar en Ger Hoogenberg, Utrecht. Zij zullen eens in 4 weken bij elkaar komen en 2 keer per jaar een landelijke vergadering organiseren. Zij zijn bereid afdelingen en/of districten te ondersteunen bij het ontwikkelen van akties.

Namens de kerngroep
Guurt v. Schie, Alkmaar

Vervolg van pag. 6

Het is wel duidelijk dat de verarming zowel verband houdt met de werkloosheid, als met de inkomensontwikkeling en de prijs- en tariefpolitiek — in deze bijdrage is niet de ruimte om precies te beschrijven hoe een en ander leidt tot koncentraties van sociale nood in bepaalde buurten.
Wat is onze strategie?
Eerder heb ik geschreven over het belang van sociaal-juridisch advies per wijk, met name gericht op uitkeringsgerechtigden. Het zou dan een taak voor gezamenlijk links zijn om dit op te bouwen.
Voor de CPN lijkt het me nodig, om wijk/buurt kollektieven te vormen en te onderzoeken welke stappen nodig zijn voor sociaal-ekonomische belangenbehartiging, op een zo breed mogelijke manier. De aandacht zou dan moeten uitgaan naar:

— sociaal-juridische hulpverlening
— wijkvoorzieningen en strijd tegen bezuinigingen
— opvang acute problemen (zoals gasafsluitingen)
— mogelijkheden voor jongeren
— de woonsituatie

Het is wel duidelijk dat samenwerking nodig is, zeker ook met professionele wijk- en welzijnsinstellingen. Hoewel ik racistische gevoelens niet wil versimpelen tot sociaal-ekonomische kategorieën, denk ik toch dat met name het wijk/buurtwerk onmisbaar is bij een effektieve strijd tegen het fascisme.

Machtsvorming en demokratie

In de meeste bedrijven speelt zich een felle strijd af om het behoud van arbeidsplaatsen én om de voorwaarden, waaronder die arbeidsplaatsen worden vervuld. Dat is niet alleen het geval in bedrijven, waar de ondernemers de hoop op voortbestaan reeds hebben opgegeven, maar juist ook in de kapitalistische konglomeraten die zich denken te versterken in de krisis. Een hevige machtsstrijd dus in de bedrijven.

Het partijbestuur van de CPN (,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'') vat die strijd op als een strijd voor meer demokratie in de bedrijven.

Daar ben ik het mee eens, omdat dit de weg biedt voor het opbouwen van een demokratische macht, waarmee de basis gelegd kan worden voor het veroveren van de staatsmacht door links. Omgekeerd kan dit de weg zijn van de meeste weerstand tegen een offensief van de grote ondernemers en van rechts.

Wat ik mis in het kongresmateriaal is een kritische beschouwing over de demokratie in onze eigen rijen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan een beoordeling van de waarde van het demokratisch centralisme, steeds voorgestaan door de CPN maar ook door het bestuur van een aantal belangrijke vakbonden. Het wordt tijd dat we de demokratische (of ondemokratische) vormen van het Leninisme, maar ook de sociaal-demokratische organisatieprincipes (bijv. van Henri Polak, grondlegger van het NVV) eens toetsen aan de demokratieopvatting van de vrouwenbeweging, de energiebeweging, enz.

Utrecht 25 oktober

KEES KOREVAAR

Tegenstellingen over sociaal-economische politiek niet toedekken

I. In de congres voorbereiding wordt uitvoerig stilgestaan bij de sociaal economische politiek. Ondanks de omvang gaat het hier volgens ons om een vaag en glad stuk, waarin langs een aantal belangrijke problemen wordt heengelopen. Beleden wordt dat er een verbinding moet zijn tussen de akties in bedrijven en sectoren, en het discussiëren over en toewerken naar een alternatieve politieke situatie. In de praktijk bestaat die verbinding niet. De macro-economische alternatieven van onze partij (en van ,,Driebergen", zoals bijvoorbeeld het IPSO-plan ,,Voor werk en een beter bestaan", gaven op zich wel aan dat ,,het geld er is" voor een andere politiek. Maar over *hoe* die politiek tot stand te brengen, welke rol is weggelegd voor het optreden in bedrijven en steden, kortom welke strategie moet worden gevolgd, daaraan wordt nauwelijks een woord vuil gemaakt.
,,Driebergen" was aanvankelijk gebaseerd op samenwerking in een groot aantal plaatselijke Anti-Bestek-komitees, maar is steeds meer in de lucht komen te hangen. Juist om dit probleem wordt in de congresstukken heen gelopen.

II. *,,Op sociaal economisch gebied zal de CPN met hand en tand het levenspeil en de sociale rechten verdedigen",* aldus de congresstukken. In feite bestaat op dit punt een groot aantal meningsverschillen. Met name geldt dit de eis voor behoud van de koopkracht.
De loonstrijd is een noodzakelijke, verdedigende strijd die permanent in het kapitalisme gevoerd moet worden. Ze is van belang voor een revolutionaire strategie omdat ze de werkers organiseert (en de uitkeringstrekkers), in beweging brengt en maatschappelijke tegenstellingen inzichtelijk maakt.

Omgekeerd moeten wij dus *die* voorstellen voor loon- en inkomensstrijd steunen, die in onze strategie het beste passen. En daar wringt hem de schoen. De strijd om het inkomen kan niet los gezien worden van de strijd om arbeidstijdverkorting, in het algemeen de strijd om verdeling van de arbeid.
Hierover is een breed scala van opvattingen in de partij aanwezig, variërend van optreden voor behoud van de koopkracht voor het gezinsinkomen, tot optreden voor een basisinkomen voor individuen en halvering van de arbeidstijd.
Groepen in de partij die de strijd voor behoud van de koopkracht voeren voelen zich aangevallen door het deel van de partij dat wil discussiëren over welke kant we uit willen — en het conflict verscherpt zich omdat er geen organisatorische kaders worden gemaakt om die discussies te voeren. Het standpunt dat de CPN tot nu toe heeft ingenomen, wat neer kwam op ,,de eisen worden per bedrijf of per sector bepaald", is niet vruchtbaar, leidt ertoe dat de toestand onduidelijk blijft en alleen maar de akties voor behoud van de koopkracht, die nu eenmaal toch gevoerd worden, worden verzwakt.
Linkse partijen en vakbonden dienen de discussie te voeren over een nieuwe op individualisering van het inkomen gebaseerde inkomensstructuur, over de verdeling van de arbeid etc. Onze partij dient dus ook een standpunt te bepalen en daarvoor verenigend op te treden, ook als dat betekent dat groepen werkers in de te kiezen koers een veer moeten laten.

III. *De strijd voor behoud van werk bij een bedrijf of instelling wordt tot nu toe door de partij nog teveel als een vraagstuk op zich bekeken.*
Bij de NKF, die door de directie gaandeweg wordt afgebroken, gaat de OR en de vakbeweging zich nu bemoeien met de inhoud van de produktie, het beleid van de leiding, met de mogelijkheden om via politieke beslissingen orders te krijgen. Dat is de enige manier om de strijd voor behoud van de NKF aan te pakken, verbonden uiteraard met directe aktie en het organiseren van brede solidariteit.
In het algemeen is nodig — machtsvorming gericht op zeggenschap in het bedrijf — machtsvorming op politiek nivo om steunverlening te krijgen die de produktie in een gewenste richting — niet verspillend, niet vervuilend — stuurt. Daarbij wordt de scheiding tussen het terrein van de vakbeweging en de politiek opgeheven; de vakbeweging moet zich veelzijdig met politieke vraagstukken bezig houden, de politieke partijen moeten hun economische opvattingen veel concreter uitwerken.

IV. In de congresstukken wordt uitvoeriger dan ooit de noodzaak beschreven van zeggenschap in de bedrijven over het arbeidsproces, en over wat er geproduceerd wordt, waar en voor wie. Nu is dat op zich niets nieuws.
Maar wat ontbreekt is een idee over hoe in de parktijk van het vakbonds- en bedrijvenwerk aan die zeggenschap gewerkt moet worden. Daar ligt een enorme achterstand.
De partij werpt zich bv. wel als organisatie in de discussies rond de CAO's als het gaat om de koopkracht, maar onze mensen in de OR's — en dat zijn er heel veel — werken tot nu toe in hun eentje, althans vanuit de partij bekeken. Uitgewerkt zou moeten worden
— Hoe het werk op bedrijven en instellingen gericht kan worden op het veroveren van zeggenschap
— Hoe in de partij aanwezige specialistische kennis aangewend kan worden ten behoeve van dit bedrijvenwerk
— hoe de discussies in de vakbeweging over dit onderwerp te stimuleren, en welke voorwaarden in de vakbeweging vervuld moeten worden om een orientatie op het veroveren van zeggenschap tot stand te brengen.
In het verslag van werkzaamheden staat dat het sociaal economisch werk van de partij sterk horizontaal is georganiseerd. Dat zou mooi zijn, maar het is niet waar. Op dit moment is wellicht sprake van incidentele horizontale overleggen op verschillende nivo's, maar dat is dan nog incidenteel en in de meeste sectoren gebeurt er gewoon niets. In de afgelopen periode heeft het partijbestuur horizontaal overleg erbij laten zitten wanneer men de pg's niet of onvoldoende bij elkaar kreeg. Deze werkwijze moet veranderen. Het functioneren van landelijke overleggen is een taak die het partijbestuur moet realiseren, en als er problemen zijn, die als zodanig aan districts- en afdelingsbesturen voorleggen. Dat ontbrak tot nu toe; ook zelf hebben we dit in de afdeling teveel op z'n beloop gelaten. Nodig is het consequent opbouwen van een horizontale organisatie van het bedrijvenwerk. Dat wil zeggen landelijke en plaatselijke overleggen van sectoren, gecombineerd met het met kracht stimuleren van bedrijfsgroepen, waar dat maar enigszins mogelijk is (dwz. in het algemeen daar waar we in een bedrijf een redelijk aantal pg's hebben). De democratie van het werk wordt gewaarborgd door de afvaardigingen naar de landelijke overleggen te laten kiezen door de bedrijfs- of sectorgroepen in de steden, of waar dat niet kan, aan te laten wijzen door het afdelingsbestuur.
Gezien de problemen waarvoor we zijn gesteld, dient tevens de zelfstandige positie van het IPSO te worden vervangen door een duidelijke, op de horizontale overleggen aansluitende recrutering van specialisten per sector, ter ondersteuning van onze sociaal economische politiek.
De scheiding tussen de macro-economische voorstellen van de partij en het optreden van pg's op bedrijfsnivo, moet worden opgeheven.

COR HORDIJK
JOHANNES NIEMEYER
DELFT

De CPN en de sociaal-ekonomische crisis

De crisis van het kapitalisme brengt wederom tot uiting dat dit maatschappelijke systeem niet bij machte is de grote meerderheid van de bevolking een redelijke mate van bestaanszekerheid te garanderen.

Anno 1982 kent Nederland meer dan 500.000 werklozen, die tezamen met meer dan 800.000 arbeidsongeschikten structureel uit het arbeidsproces zijn gestoten of daar nooit in toegelaten zullen worden.
Voor honderdduizenden jongeren en vrouwen is er in de toekomst geen zicht op werk, laat staan zinvol werk. De kapitalistische maatschappij creëert zo haar eigen maatschappelijke ontwrichting.

Wanneer men de economische crisis verbindt met de door het Amerikaanse imperialisme aangewakkerde bewapeningswedloop, dan komt voor velen het beeld van de vooroorlogse crisis naar voren.
Natuurlijk, de huidige crisis kent ook grote verschillen met de vooroorlogse, al is het maar dat de politieke uitdrukkingsvormen zich langzamer ontwikkelen. Maar de massawerkloosheid, de daling van het levenspeil en de bestaansonzekerheid roepen onweerstaanbaar herinneringen op aan de jaren dertig.

De politiek van de ondernemers en de met hun verbonden politieke formaties verloopt volgens een oud recept: bezuinigingen, saneringen, bedrijfssluitingen, verlaging van de lonen en uitkeringen. En ze zeggen erbij, dat zelfs deze offers, die zij de werkende bevolking opleggen, niet voldoende zullen zijn om de werkloosheid grootscheeps terug te dringen.
Hoe steken hun vooruitziende vermogens niet af tegen die welke zij in de naoorloge periode van economische bloei ten toon spreidden! Toen wisten zij met zekerheid, dat het kapitalisme nimmer meer door crisis zou worden geteisterd. De economie was bestuurbaar geworden. Vandaar naar de besturing van de totale maatschappij, waarbinnen zich het kapitalisme harmonieus zou ontplooien, dat was nog maar een kwestie van tijd.
In deze opvatting werden zij gesteund door belangrijke stromingen in de Nederlandse arbeidersbeweging, zoals in de sociaal-democratie en de vakbeweging.
Alleen de communisten, die zich baseerden op de economische inzichten van het marxisme-leninisme, meenden, dat het bestaan van crisis onlosmakelijk verbonden was met de ontwikkeling van het kapitalisme.
In hun ijver voorspelden zij soms crisis. Die bleven uit of beperkten zich tot een kleine economische inzinking.

De CPN en de economische crisis

Men zou dus verwachten, dat toen de crisis in het begin van de jaren '70 zich aandiende, de communisten als eersten deze crisis zouden herkennen. Niets is echter minder waar. Terwijl in burgerlijke kringen openlijk over crisis werd gesproken, hielden de communisten het op een kleine recessie en volhardde de CPN in haar standpunt, dat er sprake was van een groots opgezet volksbedrog, geregiseerd door de multinationals en hun politieke bondgenoten. Het marxisme-leninisme bleek ten ene male ontoereikend om de grote maatschappelijke veranderingen die de crisis met zich bracht te analyseren.

Het onderschatten van de crisis had mede tot gevolg, dat de parolen en opvattingen waarmee de communisten onder de bevolking, op de bedrijven, in actiecomité's en in de vakbeweging, optraden steeds vaker strijdig waren met de beoordeling van de economische toestand, zoals die bij de mensen leefde. Ook de aanscherping van deze opvattingen in defensieve zin, mocht de ontstane kloof niet overbruggen.

De activiteiten van de toenmalige — door communisten geleide — actiecomité's van werklozen gingen na een kortstondige bloei teloor. Dit door het ontbreken van een analyse, die rekening hield met de specifieke omstandigheden waarin de werkloosheid zich in de moderne crisis voordeed.
De ontnuchtering kwam in 1977. Toen leed de CPN bij de verkiezingen een verpletterende nederlaag, ze werd teruggeworpen van zeven naar twee zetels. Voor deze nederlaag zijn vele interne verklaringn gegeven. En ongetwijfeld zijn voortdurende sectarische afgeslotenheid, het dwingend gelijk dat veel communisten in hun contact met anderen ten toon spreidden, wat verward werd met het innemen van een voorhoederol in de maatschappelijke strijd, de overleefde organisatiestructuur, de onduidelijkheid in de beoordeling van de socialistische landen, ongetwijfeld zijn al deze facetten van de communistische politiek mede de oorzaak van de drastische inkrimping van de parlementsfractie van de CPN in 1977. Met zekerheid viel echter vast te stellen, dat de verklaring die het partijbestuur verspreidde, als zou de nederlaag zijn oorsprong vinden in intriges van de neo-koloniale reactie, volstrekte onzin was. Gelukkig hebben bij de aanvang van het proces dat later de vernieuwing is gaan heten, vele partijgenoten zich laten leiden door het bediscussiëren van de reële problemen van de partij, en de mallotige opvattingen van het partijbestuur, met hoeveel ijver zij ook door vele kaders van de partij werden uitgedragen, gelaten voor wat zij waren.
Het is echter onze opvatting, dat de nederlaag van 1977, die toch een zekere aanwijzing gaf voor de invloed van de CPN onder de bevolking, *niet verklaard kan worden zonder de houding van de partij ten opzichte van de economische crisis in ogenschouw te nemen.*
De economische crisis had zich in zekere zin vertaald in een politieke crisis in de CPN.

De crisis in de CPN

Het ontbreken van een heldere en overtuigende analyse van de economische crisis had de geloofwaardigheid van de communisten onder de bevolking, werkend of zonder werk, mannen of vrouwen, ernstig aangetast. En zo'n analyse moest toch de basis vormen voor een perspectief in de strijd voor de verdediging van de direkte belangen.
Het ontwikkelen van een nieuw, op bestrijding van de crisis gericht sociaal-economisch program, dat rekening houdt met de vele taktische en strategische problemen die opdoemen, een program dat perspectief biedt op socialistische veranderingen, ja, zelfs het geven van een aanzet tot zo'n program is een

reusachtig karwei, dat inschakeling van alle krachten vereist. Het is geen karwei van specialisten of speciaal met die taak belaste funktionarissen, het is een taak voor de gehele partij, omdat alleen daardoor de gehele partij zich voor de strijd rond het hoofdvraagstuk van deze tijd kan inzetten.
Misschien ligt daarin de oorzaak, dat de partij zich na 1977 voornamelijk is gaan oriënteren op haar sterke punten: de contacten met de z.g. nieuwe sociale bewegingen en de vredesstrijd. Het uiteindelijke resultaat van deze oriëntatie is neergelegd in het ontwerpprogram, waarin veel wordt gesproken over deze bewegingen en hun verhouding tot elkaar en tot de CPN.
Deze oriëntatie op de nieuwe sociale bewegingen en de daarmee nauw verbonden opvatting over coalitievorming en progressieve machtsvorming heeft er inmiddels niet toe geleid, dat de elektorale basis van de CPN is verbreed, zoals blijkt uit de laatste verkiezingsuitslag, die hetzelfde percentage opleverde als in 1977. Met nadruk willen we stellen, dat op zichzelf het feit, dat de partij haar sectarische kluisters heeft verlaten en in staat is gebleken aansluiting te verkrijgen bij het feminisme, de milieubeweging, de kraakbeweging en de anti-nucleaire beweging, en de ervaringen en opvattingen van deze bewegingen tracht te verwerken positief moet worden beoordeeld.
Alleen kan deze oriëntatie nooit het gat opvullen dat is geslagen door het ontbreken van een sociaal-economisch program, gebaseerd op een analyse van de klassentegenstellingen in het tijdperk van de economische crisis. En met het ontbreken van dit program neigt de CPN ertoe haar positie als meest strijdbare stroming in de arbeidersbeweging te verliezen.
Wij willen onze opvatting nader van een kanttekening voorzien. Met onze kritiek, die gericht is op de fundamenten van de sociaal-economische politiek van de CPN, wil niet gezegd zijn, dat er niet belangrijke stukken strijd geleverd zijn op sociaal-economisch vlak in de afgelopen periode.

Bij de strijd rond het behoud van de werkgelegenheid, zoals bijvoorbeeld in de scheepsbouw, waren de communisten altijd vooraan te vinden. Bij de verdediging van de koopkracht en het behoud van de prijscompensatie, die zulk een massale, voor Nederlandse begrippen ongekende omvang heeft gehad, stonden de communisten in de vakbeweging en met de vakbeweging in de eerste linie.
Maar al deze strijd had een bij uitstek verdedigend karakter, werd vanuit loopgraven gevoerd. Opvattingen die verder perspectief boden en tot de verbeelding van grote groepen van de bevolking spraken waren er niet. We moeten dan constateren dat veel van deze acties niet tot (organisatorische) versterking van de partij hebben geleid.

Het heeft ook tot gevolg gehad dat vele arbeiders uit eigen rijen zijn verdwenen, bedrijfsgroepen niet of nauwelijks meer funktioneren, de propaganda voor de politiek van de partij onder de werkers is gestaakt of verzwakt, kortom, dat op velerlij wijze de banden met de praktische strijd op bedrijf of instelling zijn geslecht. Wie hier niet direct van overtuigd is moet het hoofdstuk ,,Partij-organisatie en sociaal-economische strijd" van het verslag van het partijbestuur ter gelegenheid van het 28-ste congres nog maar eens lezen. Met zoveel woorden wordt daar in versluierde vorm dezelfde conclusie getrokken, al zal dit de opstellers van dit verslag pijnlijk voorkomen.

De CPN en de vakbeweging

Met het aanbreken en het groeien van de crisis in de kapitalistische economie hebben zich ook in de vakbeweging uiterst belangrijke ontwikkelingen voorgedaan, ontwikkelingen waarvan de omlijningen reeds aan het einde van de zestiger jaren zichbaar werden.
De FNV als fusie tussen de NVV- en NKV-bonden is een feit geworden, waarmee de eenheid is versterkt.
De vakbeweging heeft zich, noodgedwongen door haar doelstelling de sociaal-economische belangen van haar leden te beschermen tegen de gevolgen van de crisis, losser gemaakt van de sociaal-democratie. Men hoeft in dit verband slechts te wijzen op het enorme stuk strijd, dat door de vakbeweging is gevoerd tegen de regeringsvoorstellen tot wijziging van de ziektewet.
Daarnaast is de verhouding tussen leden en kader van de vakbeweging aanmerkelijk gewijzigd ten opzichte van de toestand van 10 à 15 jaar geleden. De vakbeweging is intern democratischer geworden en er is sprake van een actievere opstelling binnen de bedrijven en instellingen.
De slaafse volgzaamheid van de jaren '50 van de vakbeweging heeft plaatsgemaakt voor een actieve opstelling en een naarstig zoeken naar mogelijkheden om de werknemers en uitkeringsgerechtigden te beschermen tegen de gevolgen van de economische crisis. Dit heeft een bonte baaierd van plannen en programma's opgeleverd, die vaak niet door de basis werden gedragen en waarin de politieke pendule van links naar rechts en weer terug zwaaide. Maar de actieve, zelfstandige opstelling is er.

En ten slotte, maar niet het onbelangrijkste, de laatste belemmering voor het toetreden van communisten tot de vakbeweging zijn geslecht, al is het nog maar vier jaar geleden, dat in de ABVA/KABO het communistenverbod weer dreigde te worden ingevoerd. In vele gevallen vervullen communisten echter kaderkunkties in de vakbeweging.
Wie dit alles overziet, wie zich rekenschap geeft van de grote veranderingen die zich sinds de koude oorlog — en de periode van economische hoogconjunctuur — hebben voorgedaan, wie overtuigd is van de bittere noodzaak in de arbeidersbeweging de handen ineen te slaan in de strijd tegen de crisis en voor maatschappelijke veranderingen, die kan slechts met stomheid geslagen zijn bij het lezen van het ontwerp-program van de CPN.
Want in dit ontwerpprogram van de partij, die altijd de meest strijdbare stroming binnen de arbeidersbeweging heeft gevormd, die altijd, onder alle omstandigheden met al haar vezels met de werkende bevolking verbonden is geweest, wordt niets. maar dan ook helemaal niets gezegd over de vakbeweging dat de moeite waard is.

Aan de ontwikkeling van de vakbeweging, aan de positie van de vakbeweging in het moderne kapitalisme, aan de verhouding van de vakbeweging tot de CPN, aan dit alles wordt geen hoofdstuk geen paragraaf, zelfs geen alinea gewijd.
In de paragraaf ,,Socialisme als resultaat van bondgenootschap" zal men tevergeefs naar een beoordeling van de positie van de vakbeweging in dit bondgenootschap zoeken.
In de paragrafen over ,,Politieke diversiteit van de arbeidersbeweging" en ,,Demokratische antimonopolistische machtsvorming" wordt de vakbeweging niet genoemd.
In de paragraaf ,,Alternatieven en realistische transformatie" wordt vermeld ,,de door diepe crisis gekenmerkte kapitalistische maatschappij stelt de arbeidersbeweging voor de essentiële taak in vraagstukken, zoals werkloosheid, levenspeil, nieuwe technieken en herstrukturering van de economie, eigen doelstellingen en prioriteiten te formuleren", een opvatting waar wij het hardgrondig mee eens zijn. Maar ook hier ontbreekt verder iedere verwijzing naar de rol van de vakbeweging.
Bij het vele terugblikken in haar eigen verleden, dat de partij de afgelopen paar jaar onder invloed van de vernieuwing pleegt, ontbreekt iedere kritische terugblik op de relatie tussen de CPN en de vakbeweging en de daaruit voortvloeiende praktijken in de strijd van alle dag. Ook in het ontwerpprogram wordt daarover, bij alle historische analyses, niets gezegd.
Het is onze opvatting, dat een duidelijke stellingname van de CPN over haar vakbondsverleden een absolute noodzaak is, wil de partij tot een open en vertrouwenwekkende verhouding tot de vakbeweging komen. Pas op die basis kan de discussie met andere stromingen in de arbeidersbeweging over de vraagstukken van deze tijd worden aangegaan.
Pas op die basis kunnen ook de eigen opvattingen van de communisten onderwerp van serieuze diskussie zijn.

De ideologische crisis van de CPN

Het zal inmiddels duidelijk zijn, dat het ontbreken van een fundamentele analyse van de economische crisis en daaruit voortvloeiend de mogelijkheid van het geven van een perspectief voor het voeren van sociaal-economische strijd, dat het ontbreken van een beoordeling van de ontwikkeling in de vakbeweging, het ontbreken van een partijorganisatie die ruimte en mogelijkheden biedt voor degenen, die de sociaal-economische strijd voeren, ja zelfs het in steeds grotere mate ontbreken van actieve werknemers in de partij, dat dit alles zonder twijfel zijn neerslag moet hebben op het gebied van de ideologische activiteit van de partij.
In de eerste plaats worden de marxistische opvattingen, in het bijzonder die welke betrekking hebben op de klassetegenstellingen als de fundamentele tegenstellingen van de kapitalistische maatschappij geplaatst naast, zo niet in wedijver met, andere theorieën, welke door de zgn. nieuwe bewegingen zijn meegebracht. Zo wordt de partij voorgesteld als een platform voor concurrerende ideologieën, waarin iedere poging om tot principiële ideologische eenheid te komen op voorhand is opgegeven.
Ongetwijfeld geïnspireerd door deze wat vreemde toestand voor een partij die nog niet zo lang geleden besloot een partijprogram te laten maken op basis van het marxisme-leninisme, heeft inmiddels een lid van het dagelijks bestuur in De Waarheid te kennen gegeven, dat fraktievorming de essentie vormt van de democratie in de partij.

In de tweede plaats wordt van de nood een deugd gemaakt, daar waar in Politiek en Cultuur door dezelfde partijbestuurder, met zoveel woorden wordt gesteld, dat de strijd voor het socialisme kan worden gevoerd door een communistische partij die zich qua samenstelling en strijd niet oriënteert op de arbeidersklasse.
De strijd voor sociale rechtvaardigheid kan door iedereen worden gevoerd, zo is zijn argumentatie.
Wat hier verwoord wordt is eigen aan de politieke praktijk van de sociaal-democratie. Kenmerkend voor een partij als de PvdA is, dat deze partij haar aanhang vooral, en we kunnen bijna zeggen uitsluitend, mobiliseert voor verkiezingen. Eenmaal tot ondersteuning gekomen kan worden overgegaan tot het maken van politiek. Weliswaar voor de arbeiders gedacht, maar zonder de actieve deelname van de werkers tot uitgangspunt te nemen.
Hier vinden we het wezenlijke onderscheid tussen de communistische en de soicaal-democratische politiek: de verhouding tot de massastrijd.
Voor de communisten was het uitgangspunt leven van de mensen zelf. De partij was het middel om de belangen van de mensen zelf tot uitdrukking te brengen: de dagelijkse belangen, op het werk, in de buurt, net zo goed als de politieke en langere termijn belangen. In de theorie werd geen onderscheid gemaakt tussen de activistische partij en electorale aanhang. Dat was zo en dat moet zo blijven.

Hoe verder?

Wanneer we spreken over de afwezigheid van een fundamentele analyse van de kapitalistische crisis en een perspectief dat de strijd tegen de crisis kan dragen, dan wordt vaak verwezen naar verschillende activiteiten waarbij de partij betrokken is of die door de partij zijn ondernomen.
Zo is daar de Dialoog van Driebergen. Naar onze opvatting bevat het ontwerp aktieplan niets meer dan een optelsom van eisen en bewegingen, wat ook niet anders kan. Een onderbouwde communistische mening ontbreekt immers en kan moeilijk worden ingebracht, laat staan geconfronteerd met opvattingen die bij andere organisaties leven. De eisen van de Dialoog zijn in aanmerkelijk kleinere kring verspreid dan de organisatoren het doen voorkomen. Dat is niet verwonderlijk gezien de vaagheid en algemeenheid waarmee de resultaten van de Dialoog de wereld in worden gestuurd. Overigens worden in het ontwerp aktieplan wel een aantal thema's aangesneden, die van wezenlijk belang zijn bij het ontwerpen van een communistische anti-crisis politiek.
De door de Tweede Kamerfraktie en door het IPSO ontwikkelde programma's en door het partijbestuur vastgestelde ,,noodplan" leiden aan een ander euvel. Zij lijken veelal op een andere boekhoudkundige opstelling van de Rijksbegroting en zijn even snel verdwenen als gepubliceerd.
Al deze programma's hebben echter één belangrijk kenmerk gemeen. Ze leven niet in de partij, laat staan onder de aanhang van de partij. Om dat te bereiken zal in de partij grondiger, beter voorbereid en vooral intensiever moeten worden gediscussieerd — door de *gehele* partij, want de crisis verdeelt ook de partijleden niet in verschillende partjes. De problemen die samenhangen met de sociaal-economische strijd moeten in het brandpunt van de belangstelling komen te staan. Wijzelf zijn als groep bijeen gekomen op basis van verontrusting over het ontbreken van enig perspectief met betrekking tot de sociaal-economische strijd in het ontwerpprogram.

In onze discussies hebben we moeten vaststellen dat de situatie ernstiger is dan wij vermoeden. Op tal van uiterst belangrijke vraagstukken bestaat geen of nauwelijks (meer) meningsvorming binnen de partij.
We denken hier bijvoorbeeld aan vraagstukken als:
— volledige en volwaardige werkgelegenheid. Wil een toestand van volledige werkgelegenheid terugkeren dan moeten er honderdduizenden arbeidsplaatsen bij komen. Het belangrijkste strategische instrument dat de arbeidersbeweging momenteel wil hanteren is arbeidstijdverkorting (atv). Ook binnen de partij en in de vrouwenbeweging bestaat daarover eensgezindheid. Waar naar onze mening echter behoefte aan is, is een eenduidig standpunt van de gehele partij over de financiering van de arbeidstijdverkorting.

Ten tweede betekent atv. meer dan een inkomenskwestie. Er zal een analyse en een strategisch concept moeten komen met betrekking tot de manier waarop, de voorwaarden waaronder en het tempo waarmee atv. kan/moet worden ingevoerd in diverse sectoren van de economie. Daarbij moeten politieke keuzen gemaakt worden.
— volwaardige werkgelegenheid. In het debat over de werkloosheid wordt vooral de nadruk gelegd op een kwantitatieve invulling, zoveel arbeidsplaatsen hier en zoveel daar. Voor communisten is de inhoud van het werk minstens zo essentieel. De afgelopen jaren vindt op zeer grote schaal in de industrie, de bouw en delen van de dienstensektor een proces van verarming van de inhoud van het werk plaats. Binnen de bouw verdwijnen door mechanisatie en rationalisatie de vakbekwame beroepen. Daarom zullen wij in onze bestrijding van de werkloosheid omvang en aard van het werk als één geheel moeten behandelen. In zijn algemeenheid geldt dat wij veel grotere aandacht zullen moeten schenken aan de inhoud, en de organisatie van het bestaande werk.
— Binnen de linkse beweging gaan geluiden op om volledige werkgelegenheid als centrale doelstelling los te laten. De argumentatie daarvoor is veelzijdig. Het door de voedingsbond gepropageerde basisloon is een bekende uiting van die andere oriëntatie. Wij vinden dat de partij zich niet afzijdig kan houden in die diskussies en daarover met een standpuntbeoordeling moet komen. men.

— Willen we de kapitalistische krisis bestrijden dan is de een of andere vorm van planning noodzakelijk. Uitgaande van de onontkeerbaarheid van de internationale vermaatschappelijking van de produktie luidt de kardinale vraag: wat zijn de mogelijkheden en wat zijn de inhouden van een socialistische planningspolitiek? Welke instrumenten hebben we en welke nieuwe zullen we moeten kreëren? Daarbij moeten we scherp voor ogen houden dat planning nooit een *technische* aangelegenheid voor ons kan zijn. We zullen ook inhoud, dat wil zeggen het perspektief, moeten aangeven, omdat planning anders een dode letter blijft. Dat geldt ook voor het socialisatievraagstuk.
— Een hernieuwde diskussie over de zeggenschap van de mensen in de ondernemingen is hoogstnoodzakelijk. Uitgangspunt bij die diskussie moet zijn, dat vergroting van de zeggenschap van de werknemers in en over hun arbeidssituatie doel op zich is. Uit de diskussies zullen we als partij strategiese konklusies moeten trekken. Voor dit onderdeel als voor de hierboven genoemde geldt de vraag: hoe kunnen we machtsvorming tot stand brengen? Machtsvorming waarvan de direkt betrokkenen de kern uitmaken, en die veranderingen te weeg brengt die door de betrokkenen zelf gedragen worden.

Vervolg op pag. 6

Naar een sociaal ekonomisch program van strijdbaar links

De politieke partij waarvan ik lid zou willen zijn stelt zich ten doel, om de militante delen van de arbeidersbeweging te verenigen met (delen van) de feministische beweging, de vredesbeweging en alle demokratische en niet-racistische aktiegroepen/bewegingen die op het strijdtoneel verschenen zijn.
Haar oriëntatie is heel breed: aansluiting zoeken bij diegenen die onvrede voelen met de huidige maatschappij. Haar direkte doel is simpel: inspiratie tot gezamenlijke strijd, tot het vormen van macht door konfrontatie met de primaire tegenstander.

Het dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid, het ontvouwen van politieke en bestuurlijke alternatieven kan deel uitmaken van de strategie van zo'n linkse partij, wanneer dat een inspirerende betekenis kan hebben voor de massa's en hun strijd. Dit zal des te meer het geval zijn als mijn partij duidelijk kan maken, dat de gekozen strategie samenhangt met haar uiteindelijke en voornaamste doel: ingrijpende en voortdurende maatschappijvernieuwing en demokratisering...
Is die partij de CPN? Ja, voor mij ten dele wel. Maar het moet uiteindelijk mogelijk zijn, om meerdere politieke formaties op deze noemer te verenigen en er zal zeker zuigkracht uitgaan naar mensen die zich nu verenigd hebben in een beweging en niet in een partij. Met dit globale doel in het achterhoofd wil ik nu iets schrijven over de CPN.

Bouwstenen voor een nieuwe ideologie

De kracht van de CPN ligt in de aansluiting die is opgebouwd met strijdbare mensen. De kracht ligt nú zeker niet meer in de communistische ideologie, want die is al jarenlang een langzame dood aan het sterven. Wij kunnen niet meer voor de dag komen met een ideologie, waarbij we steeds weer moeten vermelden, welke oude waarheid nu weer op sneuvelen staat. Het opnieuw funderen van het oude gebouw kan alleen als we met programmapunten komen. Alleen dat kan ons helpen om uiteindelijk een nieuwe ideologie te formuleren. Als we willen voorkomen dat de partij zich inhoudelijk oplost in de linkse samenwerking (waarvan ik een grote voorstander ben) dan mogen we wel verschrikkelijk ons best doen. En dan moet de diskussie over het ,,afscheid van het verleden" maar een beetje snel plaatsmaken voor een diskussie over de toekomst.
Waar zich politieke veranderingen/hergroeperingen aftekenen doet zich de spannende vraag voor, of delen van de uiterst belangrijke maar starre arbeidersbeweging zullen volgen. Om die reden wil ik er voor pleiten, de opvattingen van de aanhangers van het ,,horizontaal overleg" gedetailleerd te bekijken.
Vernieuwing van links kan aanhang kosten, maar dan graag op heel precies vastgestelde scheidslijnen en niet vanwege een ruzie over een staking.
Programmapunten dus en wel op sociaal economisch terrein. Wat kunnen de (nieuwe bewegingen) verwachten van de arbeiders en welke waardevolle tradities kan de CPN als arbeiderspartij aan versterkt links bieden? Omgekeerd: wat kan de arbeidersbeweging met de ervaringen van anderen?

Bevrijding van de arbeid

Met name de ekologische bewegingen hebben nieuwe kriteria ontwikkeld met betrekking tot de arbeid van de mens. Wat is de maatschappelijke zin van het arbeidsprodukt? Hoeveel bedragen de kosten in grootheden van milieu en energie? Onder welke voorwaarden wordt de arbeid verricht, onder welke omstandigheden en wat draagt de arbeid bij aan de persoonlijke ontplooiing van het individu? Dat zijn zo de vragen vanuit de arbeidersbeweging, nieuwe vragen voor een deel ook, vooral de laatste. Hoe is de betaalde arbeid verdeeld over vrouwen en mannen en wat is de betekenis van de verzorgende arbeid, aldus de vrouwenbeweging.
In ieder geval is het nodig dat de CPN met een opvatting over arbeid uit de bus komt, die verder gaat dan ,,er moeten arbeidsplaatsen worden geschapen" en ,,de arbeidsduur moet worden verkort". De bevrijding van de loonarbeiders moet een nieuw perspektief krijgen (hier ligt op zich al een gigantische barrière naar de Sowjet-Unie en de opvattingen die ze daar over arbeid hebben). De arbeidsdeling man-vrouw moet afgebroken worden. De calvinistische en op het gezinsdenken gebaseerde arbeidsmoraal, waar de arbeidersbeweging in Nederland mee opgevoed is, moet overboord.

Inkomensstrijd

Naar mijn mening is inkomensstrijd veel belangrijker dan inkomensherverdeling zoals de PvdA voorstaat. Dat heeft te maken met mijn opvatting met betrekking tot de rol van de staat. Op dit moment staan de arbeiderspartijen erg ver af van verovering van de staatsmacht, daarom zal herverdeling van inkomens in een progressieve, dus nivellerende richting moeten worden afgedwongen door strijd. (of liever gezegd: een omgekeerde ontwikkeling moet worden tegengegaan). Ik kan het niet eens zijn met de analyse, waarin een centrale inkomenspolitiek wordt verkozen boven vrije loonvorming, omdat er een zekere bescherming, dan wel vertraging (mbt. de koopkrachtdaling) zou uitgaan van overheidsbeïnvloeding.
Uiteraard ben ik wel voorstander van handhaving van verworvenheden zoals het minimumloon. Ook zie ik in, dat we in ons land te maken hebben met een stelsel van inkomenspolitieke instrumenten en het is volstrekt nodig om als CPN een opvatting en een beoordeling van die (staats)instrumenten te vormen.
Wat valt er te zeggen over die inkomensstrijd? Naast alle direktieven, waar de overheid op zinspeelt (prijscompensatie, enz.) vindt er een nationale verarming plaats ten gevolge van de ondernemerspolitiek en de (voorgeschreven) politiek ter uitkeringsinstanties. Degradaties, terugschroeven van opgebouwde rechten, herklassifikaties, afschattingen, strafuitkeringen, opvoering van tempo's, het kreëren van tijdelijke arbeidsplaatsen, enzovoort, enzovoort: het zijn de ,,vertrouwde" instrumenten van het ouderwetse kapitalisme. Hiertegen is geen geleide loonpolitiek bestand.
Het valt in hoge mate te betreuren, dat de meeste vakverenigingen nu toch weer vertrouwen gaan stellen in centrale overeenkomsten op basis van inleveren. Zeer zeker ligt hier ook een stuk medeverantwoordelijkheid van de linkse vakbondskaderleden, die geen deel hebben gehad aan de laatste beraadslagingen in de FNV-bonden.
Ik stel me een dubbele strategie voor tav. de inkomenspolitiek van de CPN: een verdedigende koers gericht op behoud van al die regelingen, die een bodemfunktie hebben en een offensieve koers in de richting van uitkeringsinstanties en ondernemingen. De ekonomische theorievorming zou kunnen worden uitgebreid in de richting van de primaire inkomensverdeling.

De buurten in

In snel tempo groeit de verarming in bepaalde stadsdelen en natuurlijk ook buiten de steden. Het is nu bijvoorbeeld zo, dat het maatschappelijk werk wordt voorbereid op voedselprogramma's naar het voorbeeld van de New Yorkse krottenwijken.

Vervolg op pag. 3

Individualiseringsprocessen en hoe die te verwerken binnen de traditionele arbeidersbeweging.

door Toon Kahlman.

De structuur van de traditionele arbeidersbeweging zoals die is gegroeid in de periode vanaf haar ontstaan tot aan de jaren vijftig kenmerkt zich door een sterk gevoel van lotsverbondenheid en onderlinge afhankelijkheid in de door kapitalistisch produktiebeheer ingezette uitbuitingstechnieken.
Het werd de grondslag voor een stuk sociale strijd om zich te beschermen tegen de extreme uitwassen van kapitalistische minachting voor de werkende mensen.
De arbeidersbeweging onderging grote veranderingen bij het ingaan van de vijftiger jaren. Er ontwikkelde zich een struktuur die veel meer gericht was op een sterk gevoel van eigenwaarde. Niet in het minst sterk ontwikkeld door de ervaringen van de periode 1940-1945 tijdens de tweede wereldoorlog. Een sterk besef van wat het betekent om vijf jaar lang te zijn beroofd van persoonlijke vrijheid en democratie kwam tot gelding. Gepaard aan de wil om niet meer terug te keren naar de tijden van voor de tweede wereldoorlog met al zijn beroerdigheid, werkeloosheid, en bedeling.
Dit gevoel van een groter besef van het individueel beleven, naast de hang van je leven zelf te willen inrichten, kreeg sterke impulsen door een beroep van de ondernemers om alsmaar meer prestatie te leveren aan arbeid. Dit via allerlei premie en toeslagen. En, ook sterk bepaald door technische vernieuwingen en toepassing daarvan in de bedrijven als computers, automatisering, en chip, om er enkele te noemen. (De tol ervan is terug te vinden in de 700.000 wao-ers en aaw-ers.)
Die periode is voor mij de grondslag waarop in het collectief denken een steeds groter wordende individualisering tot gelding kwam. Die echter niet tot gelding kwam, en niet leidde tot wezenlijke veranderingen binnen de traditionele arbeidersorganisaties. En zo geen afspiegeling werd van dit veranderingsproces.
Wel zou het tot wrijvingen komen in visie's en opvattingen.
De organisatie en organiseermodellen blijven steken in ongewijzigde patronen. Zij blijven een getrouwe afspiegeling van het collectieve denken zonder daarin ook te verwaarken een groter individualiteit van de betrokkenen. Dat geldt voor de PvdA, Vara, vakbeweging en andere met de traditionele arbeidersbeweging verbonden en verweven organisaties.
Een uitzondering daarop maakt de CPN, die met haar nieuwe ontwerpbeginselprogram, een duidelijke eerste stap zet binnen de tradtionele arbeidersbeweging om inderdaad ook ruimte te creëren voor dat individualiseringsproces. Dat komt zeer duidelijke tot uiting in haar verwijzing in de congresstellingen naar het autonoom zijn van allerlei

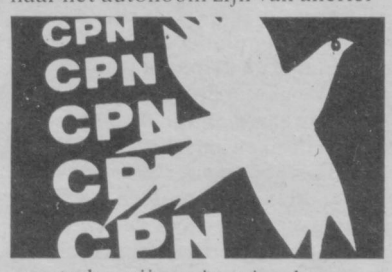

maatschappijvernieuwingsbewegingen. En zo hoort dat ook! Het is een erkenning van het individualiseringsproces dat plaats vindt. Talloze communisten zijn immers actief in autonome bewegingen als deelberaden, projecten als ,,mensen zonder werk", en tal van platforms waarbinnen discussie en overleg plaats vindt.
Het wordt dan ook hoog tijd dat ook andere traditionele organisaties dit soort nieuwe ontwikkelingen inspireren, met de erkenning dat hun mensen op de grondslag van een sterke mate van individualisering belangrijk kunnen bijdragen tot het ontwikkelen van alternatieven die de macht van de rijken en de multinationals aan banden kunnen leggen.
Wat ik echter ook constateer is dat binnen mijn eigen partij en haar leiding er een verandering is opgetreden. Er zijn nieuwe speerpunten gekomen in de grote strijdlijnen als de vrouwenstrijd voor gelijkberechtiging. De feminisering van de politiek. De vredesstrijd, (volkomen terecht overigens). De kraakbeweging??.
De beweging van anders gerichte seksuele relaties. Enz.
Maar de oude grote hoofdlijn van de klassieke-traditionele arbeidersbeweging (die nog volop aanwezig is, in de verhouding vermaatschappelijking van de arbeid, en de toeëigening daarvan door enkelingen hoort daar zeker bij. Zij maakt een integrerend deel uit van de politieke lijn van onze partij. En dat moet zo blijven. Zeker nu de crisis zich in alle hevigheid openbaart is het deel uitmaken van dit thema tot de speerpunten van het partijwerk van uitzonderlijke betekenis.
Daarnaast vind ik het ook van grote betekenis, dat de traditionele arbeidersbeweging de ervaringen opgedaan in de deelberaden, platforms en overleggen, verwerkt. Om zo ook zelf haar voordeel te doen met die ervaringen en haar eigen leden, bestuur en leidinggevende mensen te oriënteren op die maatschappijvernieuwende bewegingen.
Niet vanuit concurrentiepositie dit soort ontwikkelingen te beschouwen, maar ze op hun waarde te schatten voor een andere sociaal-economische koers.
Gebeurt dit niet, dan vrees ik dat er een verwijdering ontstaat tussen die maatschappijvernieuwingsbewegingen en de traditionele arbeidersbeweging. Daarom ook verdient het initiatief van de CPN zeer zeker navolging van de andere traditionele arbeidersorganisaties, om oriëntatie naar volledige ondersteuning van die ontwikkeling in het individualiseringsproces in gang te zetten.

Vervolg van pag. 5

Over al deze vraagstukken zal moeten worden nagedacht en gediskussieerd, zal door de CPN een politiek op ontwikkeld moeten worden, die gericht moet zijn op het bestrijden en overwinnen van de krisis vanuit een socialisties perspektief. Bovengenoemde onderwerpen vormen naast kwesties als koopkracht handhaving, elementen van onze politiek en zijn geen onderwerpen die men moet overlaten aan deskundigen of moet delegeren aan de vakbeweging. Doch het gaat er niet alleen om een plan te ontwikkelen. Het gaat er bovenal om onze inzichten in praktijk te brengen: niet alleen de wereld interpreteren, maar die ook veranderen. Het gaat er ook om de sociaal-ekonomiese strijd van praktiese gereedschappen te voorzien, die inspirerend kunnen zijn voor de werkenden en degenen die zonder werk zijn, mannen en vrouwen.
Zo kan de CPN, gewapend met haar eigen inzichten en haar actieve deelname aan de strijd van de bevolking en de georganiseerde arbeidersbeweging de hoeksteen worden van de progressieve machtsvorming in Nederland.

Bijgaand stuk geeft in algemene zin de opvattingen weer van een groep van twintig partijgenoten waarvan de meesten op de een of andere wijze bij het vakbewegingswerk of het bedrijven werk van de partij zijn betrokken.

De groep is ontstaan na de publikatie van het ontwerp-partijprogramma waarin naar de mening van de initiatiefnemers het vraagstuk van de sociaal economiese strijd en de rol van de vakbeweging ernstig wordt verwaarloosd.

Albert van der Lugt
Bob Vrins
Gerard Lutteke
Johan Middendorp

Het 28ste kongres van de CPN: verstrekt materiaal

N.a.v. de bijlage bij De Waarheid, gedateerd september 1982 en CPN-ledenkrant jaargang 1, no. 5, van september 1982, inz. pag. 2 enige opmerkingen die enerzijds tot verduidelijking van standpunten zouden kunnen bijdragen en anderzijds procedure-debatten op het kongres zouden kunnen verhoeden of althans sterk bekorten.

Algemeen

De op pag. 1 van de Waarheidbijlage afgedrukte agenda is ten dele vatbaar voor verschillende uitleg en geeft onvoldoende en wellicht foute informatie. Naar mijn mening zou de Ontwerp-resolutie ,,CPN sterk voor progressieve machtsvorming" als afzonderlijk punt op de agenda dienen te staan. Voorts is de vermelding ,,Besluitvorming" bij de opgegeven punten 2, 3 en 4 vooralsnog onduidelijk. Zowel het ,,Verslag van werkzaamheden van het partijbestuur" als de ,,Diskussiegrondslag... ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing" bevatten reeksen stellingen, soms ingebouwd en nergens duidelijk als eventueel ontwerp voor een resolutie omschreven. Naar mijn mening kan de ,,besluitvorming" bij deze stukken slechts bestaan uit a. een terkennisnemen door het kongres van deze stukken als geheel na diskussie, zonder dáármee enigerlei in de stukken gedane uitspraak goed af te keuren en zulke uitspraken te maken tot door het kongres aanvaarde of verworpen opvattingen, want daaraan zou de hele CPN bij alle verdere uitvoeringsstappen gebonden zijn volgens onze statuten. Die bepalen op zich terecht, dat de CPN gebonden is aan kongresbesluiten; b. aanvaardende of verwerpende uitspraken van het kongres over bepaalde, nauwkeurig omlijnde gedeelten van het ,,Verslag van werkzaamheden..." resp. Boe Thio's diskussie-grondslag. Maar in dat geval dienen alle leden alsnog de hiervoor in eerste instantie in aanmerking komende passages ter overdenking en ter eventuele amendering vooraf te ontvangen. Afgezien nog van de vraag, of dit laatste technisch een haalbare kaart is, ben ik voor a. (zie boven) en niet voor b. Goedkeuring of afkeuring en besluiten tot uitvoering of niet-uitvoering, van de zijde van het kongres, dienen zoveel als enigszins mogelijk is te berusten op één of meer ontwerp-resoluties die zeer tijdig aan alle leden van de partij zijn voorgelegd.

2 Dit klemt te meer, daar zowel in het ,,Verslag van werkzaamheden" als in ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing" onder meer uitspraken voorkomen over hetgeen ,,de partij" zou hebben gedaan, terwijl het soms in die gevallen enkel de partijleiding was die bepaalde standpunten innam en daarbij — zoals bekend — ter diskussie staat, of de partijleiding zich al dan niet heeft gehouden aan niet herroepen maar in tegendeel tot en met ons 27ste kongres genomen besluiten van CPN-kongressen (o.a. het 26ste en 27ste).

3 In aansluiting met het bovenstaande onderstreep ik bovendien, dat naar mijn mening geen van de stromingen op het 28ste kongres moet pogen door te drukken, dat er in algemene zin een feitelijke motie van wantrouwen of van vertrouwen in het zittende pb wordt aangenomen. Zo'n doordrukkerij zou onder de gegeven omstandigheden m.i. funeste gevolgen hebben voor de (eenheid in de) CPN. Binnen de CPN is een eenheid-in-verscheidenheid onder voorwaarde van de uitvoering van bij meerderheid van stemmen genomen besluiten ook door de minderheid (democratisch centralisme) m.i. mogelijk en onmisbaar. Maar aan zo'n eenheid zou volgens mij onmiddellijk een eind zijn gekomen, als er uitspraken zouden worden gedaan op het 28ste kongres over bijv. de door dit PB gevolgde lijn resp. de door de ,,horizontalen" voorgestane hoofdlijnen resp. de door nog weer andere vernieuwers gewenste lijn als voortaan (d.w.z. minstens tot het 29ste kongres) te volgen partijlijn. Dat wil uiteraard niet zeggen, dat ik zou vinden, dat men op het 28ste kongres zijn mening, ook in de vorm van duidelijk vóór of tegen, onder zich zou moeten houden. Integendeel. Evenmin geloof ik, dat het 28ste kongres geen konkrete besluiten over een duidelijke lijn zou dienen te nemen. Integendeel. Dit alles is volgens mij mogelijk en noodzakelijk. Maar het is ook mogelijk en noodzakelijk daarbij scheuring te verhoeden.

B. Iets voor de ontwerpresolutie ,,CPN sterk voor progressieve machtsvorming"

Als konsekwentie van het door mij hierboven onder 3A betoogde heb ik een aantal amendementen op de ontwerp-resolutie ingediend, die verhoeden, dat de door het zittende PB gevolgde lijn in hoofdzaak — en ingebouwd — zou worden goedgekeurd en ik heb *geen* amendementen ingediend met de strekking van een algemene afkeuring (in casu een afkeuring in de geest van opvattingen van ,,horizontalen" waarvan ik een aanhanger ben). Op deze plaats wil ik over de betrokken amendementen mijnerzijds kort zijn. De te nemen resolutie mag *geen* passages bevatten waarin het 28ste kongres in feite zou verklaren, dat alle door het PB ter zake van de progressieve machtsvorming genomen initiatieven en verkondigde opvattingen juist zijn. (Vergelijk met name par. I van het ontwerp. Voor de amendementen verwijs ik naar de aan kongresgangers te verstrekken stukken). Er mag m.i. evenmin zonder meer in de resolutie staan, dat de ,,ingeslagen richting" juist is geweest en ook niet zonder meer, dat men in die richting verder werkt. Zo'n verabsoluterende uitspraak zou m.i. een onherstelbare breuk in de partij kunnen teweegbrengen.

Zo mogelijker nog ongewenster is, wanneer in par. VII zou blijven staan, dat men bij de opstelling van het definitieve ontwerp partijprogram zou moeten *uitgaan* van het huidige ontwerp-program, zij het met ,,verwerking van de discussie daarover". Als men *uitgaat* van het huidige ontwerp-program, dan verwerkt men de daarvoor bestaande diskussie uitsluitend in de doordraaimolen. Naar mijn mening een ander (nodeloos) breekpunt, want het is voldoende in de resolutie te verklaren, dat het opstellen van het definitieve ontwerp-program de partij-diskussie verwerkt moet worden.

C. Over ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing".

Als gezegd behoort over dit stuk, evenzo over het ,,Verslag van werkzaamheden" op het 28ste kongres *niet* te worden gestemd, maar er behoort wel konfrontatie van meningen te zijn.

Het stuk is — en dat geldt naar mijn opinie voor alle vergelijkbare stukken van het zittende partijbestuur — opportunistisch en bevat (als aspekt daarvan) feitelijk onjuiste mededelingen over socialistische landen. Zo had — om een voorbeeld te geven — elk leerboekje over politieke economie uit socialstische landen Boe Thio kunnen leren, dat het uitgesloten is, dat sommige falende en/of verloederde partijleidingen en regeringen aldaar de marxistische crisis-politiek niet zouden kennen. Onze zittende partijleiding ziet oorzaken zoals kleinburgelijke toevloed en rechtse ideologische beïnvloeding-van-buiten-af — *niet enkel ginds maar met name ook in de CPN* — feitelijk over het hoofd. Dat leidt er mede toe, dat zowel in het stuk van Boe Thio als in het ontwerp-partijprogram als in verdere PB-stukken geen marxistisch antwoord wordt gegeven (naar mijn mening) over de vraag hoe alle zo mooi op een rij gezette, via parlement en massabeweging ,,aangenomen" economische en sociale hervormingsmaatregelen tegen het kapitalisme te rechtertijd ook uitgevoerd zullen worden, te weten door het alsdan met *revolutionaire dwang* verwijderen en duurzaam verwijderd houden van de grootbourgeoisie door de georganiseerde arbeidersklassen met instemming en steun van de zijde van het hele werkende volk.

Deze opvatting en aanpak mogen wij niemand — en zeker niet onze huidige en toekomstige bondgenoten — opdringen maar het dient wel *onze* opvatting en nagestreefde aanpak te blijven en wij moeten al strijdend de werkende mensen overtuigen.

JULES DE LEEUWE

'Polen is geen incident!'

Als in de ontwerpresolutie voor het 28ste congres wordt voorgesteld nieuwe vormen van internationale samenwerking te ontwikkelen, kan dat niet worden losgezien van de discussie die in De Waarheid, Politiek en Cultuur, Komma en rond het ontwerpprogram is gevoerd over de noodzaak van een ,,nieuw internationalisme" en het doorbreken van de politiek van de twee tegenover elkaar staande politiek-militaire blokken.

Voor de inhoud van dergelijke nieuwe vormen van internationalisme verwijst de ontwerpresolutie naar een breed spectrum van bewegingen en naar ons streven naar vrede en naar een demokratisch en humaan socialisme. Naar mijn mening legt de ontwerpresolutie de partij in dezen een belangrijke keuze voor, die — als het congres daartoe besluit — het partijbestuur aanwijzingen verschaft in welke richting concrete initiatieven voor het versterken van internationale bondgenootschappen moeten worden genomen. Ik wil me hier beperken tot het belang van een dergelijke heroriëntatie voor een politiek die èn op vrede èn op (vernieuwing van het) socialisme is gericht.

Met nadruk schrijf ik vrede èn socialisme. Niet om het ene tot het andere te herleiden o.i.d.. Evenmin om te knagen aan het besluit dat de vredesstrijd onze eerste prioritiet heeft; dat blijft, als men dat opvat in de zin van eerste en dringendste opgave. Daarover zijn er, denk ik, in de partij weining meningsverschillen. De verschillen van mening hebben betrekking op de inhoud en het karakter van de strijd voor vrede, omdat er geen overeenstemming is hoe deze met de strijd voor (vernieuwing van het) socialisme binnen één samenhangende politiek moeten worden geintegreerd. Ik vind het hierbij nodig kort in te gaan op sommige opvattingen uit de sfeer van het ,,horizontaal overleg", omdat langs die weg de discussie in de CPN wordt geconfronteerd met haar eigen verleden en met opvattingen die elders nog volop aanwezig zijn.

Het 27ste congres

Dat communisten hun uitgangspunten voor hun vredespolitiek opnieuw moesten formuleren was in de tijd van het 27ste congres al bekend. Alleen al de Sowjet-inval in Afganistan maakte toen duidelijkheid over onze opstelling noodzakelijk. Cambodja, de oorlogshandelingen tussen China en Vietnam en later de ontwikkelingen in Polen niet minder. Het schema van het ,,goede" vreedzame socialisme en het ,,slechte" oorlogszuchtige imperialisme — voorzover dat nog bestond binnen de CPN — bleek in elk geval te simplistisch om de problemen, die in de internationale verhoudingen werden veroorzaakt, te benaderen.

Het 27ste congres benadrukte de noodzaak om politieke oplossingen te zoeken voor internationale conflicten, en orienteerde zich daarmee duidelijker dan voorheen op het terugdringen van het gebruik van geweld in de internationale politiek. Verder werd o.m. als uiteindelijk doel de opheffing van beide militaire blokken gesteld.

Wat betreft de vredesstrijd, werd op het vorige congres de doorslaggevende rol van vredesstrijd in de kapitalistische landen en de derde wereld onderstreept. Tegen het inslaan van die weg werd noch in de voorbereiding, noch tijdens het 27e congres wezenlijke kritiek gehoord.

25ste congres

Opvallend nu in de ,,discussie-aanzetten" voor het horizontaal overleg op 25 september j.l. is, dat die nieuwe uitgangspunten van het 27ste congres volstrekt worden genegeerd en zonder argumentatie op achterhaalde stellingen wordt teruggevallen. Het laatste congres waarnaar in de discussie-aanzetten voor de bijeenkomst wordt verwezen, is het 25ste in 1975! Een verwerking van de geschiedenis na '75 (Cambodja, China-Vietnam, Afganistan, Polen) wordt nagelaten en alsof er niets gebeurd is, wordt in de discussieaanzetten wederom naar oud recept verlangd ,,de rol van de socialistische landen in de internationale strijd ... te erkennen en te waarderen".

,,Nevenverschijnselen"

Blijkbaar konden de opstellers van de discussieaanzetten voor 25 sep-

Vervolg op pag. 8

13 december: één jaar staat van oorlog

Op 13 december is het 1 jaar geleden dat de Poolse generaals de macht aan zich hebben getrokken. Sinds die dag is de staat van oorlog afgekondigd, zijn er duizenden mensen gearresteerd en moest de vrije vakbond Solidarnośc zich ondergronds organiseren. De kroon op het werk van de generaals werd onlangs voltooid: Solidarnośc is verboden verklaard. Echter de weg van ,,normalisering" die de Poolse generaals gekozen hebben, is een perspektiefloze: alleen hervatting van de onderhandelingen tussen de gekozen vertegenwoordigers van Solidarnośc en de Poolse politieke autoriteiten kan de basis leggen voor een oplossing die op langere termijn Polen uit de krisis kan voeren.

Het Polen Komitee Amsterdam heeft daarom het initiatief genomen om een landelijke demonstratie te organiseren, i.s.m. de coördinerende vergadering van Polen Komitees. De demonstratie vindt plaats onder de volgend eeisen:

- **onmiddellijke vrijlating van alle politieke gevangenen**
- **herstel van het recht op vrije vakverbonden**
- **naleving van de akkoorden van Gdansk**
- **onmiddellijke opheffing van de staat van oorlog.**

De politieke bereidheid om deze demonstratie te ondersteunen bestaat bij: FNV, IKV, Pax Christi, PvdA, PSP, CPN, IKB, PPR en het informatieburo Solidarnośc Nederland. Tevens is er een financiële campagne gestart t.b.v. het steunfonds voor de politieke gevangenen en andere slachtoffers van de repressie; tevens is dit geld bedoeld voor de opbouw van de ondergrondse Solidarnośc. In het kader van deze campagne is er op Zaterdag 11 december een culturele avond m.m.v. Wolf Biermann, Jaroslag Hutka, Nederlandse schrijvers en jazz. Plaats: De Kleine Komedie, aanvang 20.00 u.

Het gironummer voor deze financiële campagne is 1609 t.n.v. Polen Komitee Amsterdam, postbus 14510, 1001 LA Amsterdam.

Demonstratie 13 december
Aanvang 19.30 uur
Plaats: Beursplein
Spreker: vertegenwoordiger Solidarnośc in Nederland
Afsluiting in de Mozes en Aäronkerk.

Vervolg van pag. 7

tember het over de beoordeling van recente ontwikkeling niet eens worden. In een eerder ontwerp-discussiestuk dat in de Bijlmer verscheen werd nog wel een beoordeling gegeven van de verhoudingen tussen de poltiek-militaire blokken en de betekenis daarvan voor ontwikkelingen in het reëel bestaande socialisme. (Het discussiestuk werd in september in de ledenkrant afgedrukt). De 19 ondertekenaars in de Bijlmer stellen:
,,Het is een vaststaand feit dat het ontstaan van het sowjet-blok een aantal negatieve nevenverschijnselen heeft voortgebracht... (consolidatie ,,op zich" van het Sowjet-blok, dogmatisme, simplificatie, bureaucratie en nationalisme).
Tegelijk mogen die nevenverschijnselen *die zolang de imperialisten hun bedreiging van het oostblok voortzetten geen kans krijgen serieus ter discussie gesteld te worden* (curs. fvl.) niet leiden tot het opgeven van een historische en geopolitieke benadering."
De essentie van deze passage ligt in de stelling, dat het feit dat ,,De imperialisten het oostblok bedreigen", het onderdrukken van alle mogelijke kritiek op het reëel bestaande socialisme rechtvaardigt.
Het deert de 19 ondertekenaars blijkbaar niet dat precies zo'n redenering gebruikt is om de zwaarste misdaden van het stalinisme goed te praten.

Nog geen nevenverschijnsel

Over Polen laten de 19 ondertekenaars in de Bijlmer zich met een ongehoord cynisme uit. Blijkbaar als een aanvulling op standpunten van enkelen onder hen, die in de rubriek ,,ik zie het zo" het voordeel van de twijfel bepleitten voor ,,kameraad Jaruzelki" na de machtsgreep op december '81, wordt van de ontwikkeling in Polen de volgen ,,historische" benadering gegeven:
,,De wereld is sinds 1945 in 2 machtsblokken verdeeld.
Het ontstaan van het sowjet-blok moet beschouwd worden als een positieve ontwikkeling... Dat wil niet zeggen dat het sowjet-blok een eindstadium is van een revolutionair geluk of een intern toe te juichen systeem van relaties tussen staten en/of volkeren: *Polen is in dat opzicht geen incident* (curs. f.v.l.). De atoommacht van het Warschaupact betekende een rem op nieuwe Hirosjima's, op Containment en Rollbackstrategieën, etc..."
Jammer voor Polen, jammer voor Solidarnosc, maar het sowjetblok is geen eindstadium van revolutionair geluk!
Hoopten we na 1980 niet allemaal dat in Polen democratisering in het reëel bestaand socialisme mogelijk zou zijn, dat er eindelijk iets zou gebeuren dat in brede kring in het westen en in de derde wereld vertrouwen kon wekken en inspiratie kon geven? Maar nee, vinden deze 19 propagandisten van het marxisme-leninisme in de Bijlmermeer: en Polen is niet eens een incident!
Gezien de feitelijk geldende politiek-militaire verhoudingen, zolang ,,de imperialisten het oostblok bedreigen", moet het sowjetblok beschouwd worden als een positieve ontwikkeling" en... is het met maatschappijvernieuwing en revolutionair perspectief in het reëel bestaande socialisme gedaan.
Puur opportunisme dus, als men na het doodschieten van Poolse vabondsmensen dit klassiek leninistisch understatement nog kan gebruiken.
Overigens staan de opstellers van het stuk niet alleen. In verscheidene communistische partijen — al dan niet met staatsmacht — is dit opportunisme tot systeem verheven en gaat het voor marxistisch-leninistische wijsheid door. En kort na de machtsgreep in Polen bevonden onzen vrienden van ,,kameraad Jaruzelski" zich tot op zekere hoogte in gezelschap van politici als Schmidt en Kreitsky. De opstelling van de laatsten vond zijn oorsprong in de door hen voorgestane vredespolitiek, die zich in positieve zin van de Pentagonpolitiek onderscheidt, omdat daarin de ontspanning een centrale doelstelling is, maar waarin het handhavenvan de ,,interne stabiliteit" en het recht van landen daartoe zelf de middelen te bepalen als een voorwaarde voor ontspanning tussen de blokken wordt beschouwd.

Het centrale probleem waarop we een antwoord moeten zoeken is, hoe naast revolutionaire ontwikkelingenin de kapitalistische landen en de derde wereld, ook in de verhoudingen in de landen in Oost-Europa revolutionaire veranderingen kunnen plaatsvinden, zonder dat agressieve kringen in het westen dit kunnen aangrijpen als ,,instabiliteiten" waarui zij voordeel zouden kunnen behalen, en uiteraard tevens zonder dat deze met een beroep op de militaire krachtverhoudingen worden neergeslagen.
Het gaat om een onverbrekelijk verband tussen vredespolitiek en socialistische vernieuwing.

Het centrale probleem waarop we een antwoord moeten zoeken is, hoe naast revolutionaire ontwikkelingen in de kapitalistische landen en de derde wereld, ook in de verhoudingen in de landen in Oost-Europa revolutionaire veranderingen kunnen plaatsvinden, zonder dat agressieve kringen in het westen dit kunnen aangrijpen als ,,instabiliteiten" waaruit zij voordeel zouden kunnen behalen, en uiteraard tevens zonder dat deze met een beroep op de militaire krachtverhoudingen worden neergeslagen. Het gaat om een onverbrekelijk verband tussen vredespolitiek en socialistische vernieuwing.

Zwartgalligheid

Wie, zoals de opstellers van het discussiestuk in de Bijlmer, met betrekking tot een veiligheidsstrategie een historische benadering niet wil opgeven, doet er goed aan om vanuit de nu geldende verhoudingen *voor de toekomst* de mogelijke consequenties te doordenken. Ook heel zwartgallige, omdat een veiligheidsstrategie die daarmee geen rekening houdt, niet deugt. Een aantal feiten over de internationale verhoudingen zijn in de CPN veelvuldig besproken, enkele worden in het verslag van werkzaamheden van het P.B. beschreven. Ik beperk me tot een zwartgallig, heel schematisch beeld dat afziet van positieve ‚nevenverschijnselen' in de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie.
1. Al tijdens de regering Carter werd in de VS gestreefd naar het economisch kapot bewapenen van de SU: d.w.z. door het fors opvoeren van de bewapening werd de SU ‚gedwongen', tengevolge van een veronderstelde wetmatigheid in de bewapeningswedloop, zich op een ‚gepast militair antwoord' voor te bereiden. De uitwerking van de economische crisis van het kapitalisme op de economieen in landen van Oost-Europa zou daarmee worden verscherpt, zoals trouwens ook gebleken is.
Tevens werd de weg ingeslagen die de mogelijkheid van een nucleair conflict in Europa dichterbij bracht (N-Bom en raketten).
De regering-Reagan heeft deze politiek in verscherpte mate voortgezet en heeft de gedachte aan de mogelijkheid van een langdurig nucleair conflict in Europa uitgesproken.
Ontwikkelingen in Centraal Amerika, Midden-Oosten, Afganistan en inwendige problemen in landen van het Warshaupact, werden gebruikt voor het aantasten van een klimaat van ontspanning en verscherping van tegenstellingen (boycot Olympische spelen, aardgaspijpleiding, Reaganshow), dat tevens meer wind in de zeilen gaf aan rechts in Europa (Tatcher, Kohl).
De regering Reagan heeft geen haast om met de SU bij onderhandelingen tot een redelijk vergelijk te komen, want ondanks het groeiende verzet tegen de consequenties van haar politiek in eigen land en in Europa, schijnt zij ‚succes' te boeken.

2. Immers, de landen van het Warschaupact (en zij niet alleen) hebben grote problemen om de gevolgen van de economische crisis van het kapitalisme te verwerken, op een manier die aan de verwachtingen van de bevolking beantwoordt. Deze problemen worden nog vergroot door het feit, dat in het bizonder de Sowjet-Unie geen duidelijke politiek voert, waarmee zij zich aan de dynamiek van de bewapeningswedloop kan onttrekken.
Het blijkt dat uit geopolitieke overwegingen militaire interventies niet zijn uitgesloten (Afganistan, Polen). Mede tengevolge daarvan is het gezag van de Sowjet-Unie in de internationale verhoudingen aangetast, is zij in het defensief gedrongen en bijvoorbeeld in het Midden-Oosten door de VS diplomatiek vrijwel buiten spel gezet.
In de interne verhoudingen van het reëel bestaande socialisme is er een sterke neiging het streven naar gesloten gelederen en het voorbereiden van het ‚gepaste' militaire antwoord voorrang te verlenen. In dat verband is er sprake van een onverminderde repressie van oppositionele bewegingen, zoals in Polen tegenover het streven naar een onafhankelijke vakbeweging, zoals tegenover anti-kernwapen- en mensenrechten activisten, tegenover feministen, en evenzeer tegenover van staatsapparaten onafhankelijke vredesgroepen, die alle als gevaarlijke, destabiliserende activiteiten worden beschouwd.
Dit versterkt het in stand houden van machtsstructuren die met bureaucratie, verrijking en gebrek aan demokratie gepaard gaan. Er is vaak terecht gewezen op differentiaties in afzonderlijke landen in Oost-Europa en tussen landen onderling, b.v. ontwikkelingen in Hongarije en DDR, maar het is helaas niet uitgesloten dat deze steeds meer in de verdrukking komen.
Met name de leiding in de Sowjet-Unie blijkt geheel onmachtig om zelfstandig aan een wezenlijk alternatief vorm te geven en laat zich meeslepen in een proces, dat niet door haar wordt beheerst en waaraan zij zich alleen maar zo goed mogelijk aanpast. De gevolgen daarvan zijn zeer verontrustend. Deze keren zich immers tegen strömingen, die kunnen bijdragen aan een democratische en humane vernieuwing van het reëel bestaande socialisme en dus tegen de inzet van het socialisme zelf, en zij ondergraven stelselmatig de basis voor samenwerking met andere volkeren om mogelijke oplossingen en alternatieven te realiseren.
Er hoeft niet ontkend te worden dat er vanuit landen van het Warschaupact herhaaldelijk belangrijke voorstellen zijn gedaan, en er aandrang bestaat om tot een redelijk vergelijk bij onderhandelingen te komen.
Het ongelukkige is echter dat deze voorstellen deel uitmaken van een politiek, die tegelijkertijd door interventie, repressie en het afstoten van bondgenoten gekenmerkt wordt, waardoor zij aan geloofwaardigheid en effect inboeten.
Waar lig het einde van dit tweepolige proces van bedreiging van vrede en socialisme? Polen is in dezen een les, voor sommigen ten overvloede, voor anderen helaas nog niet de laatste. Men kan natuurlijk steeds herhalen dat er buiten al die somberheid ook heel wat positiefs is in de wereld. Maar er kan niet ontkend worden dat de nederlaag van de vernieuwingsbeweging in Polen ook aan het licht heeft gebracht, dat de vele progressieven buiten Polen (nog) niet in staat geweest zijn om de beklemming van het genoemde proces te doorbreken. En men kan niet op oude voet verder blijven gaan nu in Polen zelf belangrijke posities voor vernieuwing en vredespolitiek, die er aanwezig waren, in het zwarte gat van die militaristische logica zijn verdwenen. Het is nu vooral aan de geweldige moed en vastberadenheid van het Poolse volk te danken, dat nog de hoop voor Polen niet verloren is.

Scheuring ongedaan maken

En onze eigen hoop? Op vrede en socialisme. Hoe zou die vervuld moeten worden, als wij zouden nalaten om één van de inspirerendste tradities uit onze partijgeschiedenis, haar internationalisme, uit het slop te halen en te bevrijden van het wrange egoïsme en van de onderdrukkerspraktijken waarmee de communistische beweging is bevuild.

Als Polen geen incident is, hoe kunnen wij er dan aan bijdragen dat Solidarnosc zich herstelt, dat in het reëel bestaande socialisme nieuwe generaalscoups worden voorkomen en de bewegingsruimte voor radikale maatschappijvernieuwing wordt vergroot, zowel in het westen als in het reëel bestaande socialisme.
Een gunstig feit is, dat in heersende kringen in West Europa in een aantal fundamentele vraagstukken behoefte bestaat aan een matigende onafhankelijkheid van de opstelling van de twee grootmachten. Dat versterkt de positie van realistische en op vrede en ontspanning gerichte politici in de VS en de SU. Het zou echter onjuist zijn de toekomst daarvan in hun handen te laten, zoals de telkens weer opduikende geruchten over meer nucleaire samenwerking in Europa duidelijk maken. Waar het trouwens vraagstukken met betrekking tot vrede en ontspanning betreft, is door de vredesbeweging op die houding grote invloed uitgeoefend.

Willen progressieven in Europa hun directe eigen belangen en de toekomstperspectieven in eigen hand houden, dan is een sterkere samenhang van links in Europa noodzakelijk, steunend op vernieuwing- en vredesbewegingen die zich tegen de logica tussen beide blokken verzetten en aan een alternatief daartegen willen werken. In de CPN moet mijns inziens de discussie over eigen internationale ervaringen en activiteiten gericht worden op de vraag, welke invloed de CPN daarop met andere formaties in ons land en met verwante partijen elders kan uitoeferen.

De beste voorwaarden voor zo'n nieuw internationalisme liggen in West Europa, waar vooral door de vredesbeweging op dat gebied veel is gedaan. Juist waar de vredesbewegingen hun autonomie en eigen politiek tegenover de blokken hebben onderstreept, hebben zij de mogelijkheid geboden om èn naar de beweging tegen de kernbewapening in de VS èn naar ‚officiële' en niet-geinstitutionaliseerde vredesbeweging in landen van het Warschaupact, b.v. in DDR en b.v. Charta '77 bruggen te slaan. Daardoor is er een begin gemaakt met het ongedaan maken van de door het blokkensysteem veroorzaakte scheuringen in de strijd voor de vrede en herwint deze weer het karakter van een zaak van algemeen menselijk belang.

Progressieve machtsvorming, ook een internationaal perspectief.

Ook buiten de vredesbewegingen zijn er belangrijke bewegingen, die aan nieuwe vormen van internationale solidariteit kunnen bijdragen. De strijd tegen kernenergie, van miljeubeweging, voor de solidariteitsbeweging met strijd tegen imperialisme, de strijd van de vakbeweging, de vrouwenbevrijdingsstrijd, de strijd voor homobevrijding etc., hebben hun eigen praktijk van internationale samenwerking. Aan een samenhang en een gemeenschappelijk perspectief heeft het echter ontbroken ook door ons is dat nauwelijks doordacht.
In de betrekkingen tussen politieke partijen hebben zich, naast de traditionele patronen, nieuwe relaties ontwikkeld. Veel aandacht heeft het, met het begrip Eurolinks getooide, contact tussen PCI en PS in Frankrijk getrokken. Bij verschillende gelegenheden werden platforms gecreëerd waar politici van cummunistische en sociaaldemocratische partijen elkaar ontmoetten.
Vooral wekt de groeiende samenwerking van progressieve partijen in een reeks van landen, zoals in Nederland tussen CPN, PPR, PSP en PvdA, de verwachting dat dit ook internationaal merkbaar gaat worden.
Een besluit van het congres in november om nieuwe vormen van internationale samenwerking na te streven, zal gevolgd moeten worden door concrete initiatieven. Daar hoeven we niet alleen naar te zoeken. Andere progressieve partijen hebben daarin hun eigen specifieke rol, uitgaande ook van ieders internationale ervaring en positie. Een gemeenschappelijke vraag is welke geconcentreerde initiatieven mogelijk zijn. Welke aanknopingspunten biedt 8 maart, 1 mei of de voorbereiding van de europese verkiezingen?
In elk geval moeten wij ernaar streven, dat een nieuw internationalisme als een van de prioriteiten van progressieve samenwerking inhoud gaat krijgen. Haar visie en ervaringen, haar onafhankelijkheid en verbondenheid met radikale maatschappijvernieuwing, stellen de CPN daarin tot een wezenlijke bijdrage in staat. En haar doelstellingen vereisen dat aan een van de wezenskenmerken van de Communistische identiteit — het internationalisme — nieuwe inhoud wordt gegeven.

FRANS VAN LIEMPT
16 oktober 1982

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het negende nummer verschijnt 17 december a.s. Leden van de CPN — en donateurs — krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).
Redactie: bestaat uit Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.
Lay-out: en technische produktie: Dijkman.
Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020 - 262565 (tst. 10).

jaargang 1-nummer 9

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

Openingsrede Henk Hoekstra op het 28ste congres van de CPN

Beste aanwezigen, kameraden,

ALLE gedelegeerden, vertegenwoordigers van de pers, gasten en belangstellenden, van harte welkom. Ik kan me geen congres van de CPN herinneren dat met zo'n spanning tegemoet gezien werd. Niet alleen door onze partij zelf — die haar gedelegeerden heeft gekozen na een omvangrijke en geladen discussie — maar ook door anderen, vriendelijk en minder vriendelijk gestemden.

Er is begrepen, dat de vraagstukken die door onze partij aan de orde zijn gesteld, eigenlijk vraagstukken zijn die de hele Nederlandse arbeidersbeweging raakt. Het gaat om vredesstrijd als volstrekte prioriteit in de huidige vredesbedreigende en leven-bedreigende situatie.
Wij, als actief deel van de Nederlandse vredesbeweging, kiezen voor een strijdbare benadering van dit vraagstuk. Er is een uitweg uit deze noodlottige bewapeningsspiraal, overheerst door blokdenken en het onderschikken van afzonderlijke landen daarin.

De sporen van dit strategospel lopen door het Midden-Oosten, Afghanistan, delen van Latijns- en Midden-Amerika. De enige weg daaruit, is het ontwikkelen van het eigen initiatief tot dé-escalatie, vermindering van de bewapening, verwijdering van atoomwapens, waar dan ook, te beginnen uit Nederland. Zo'n eigen initiatief moet — het kan niet anders — steunen op zeer brede massabewegingen en op onderlinge internationale solidariteit tussen deze bewegingen. Het moet gericht zijn op het beëindigen van de onderwerping van landen aan blokken, en aan de machtigsten daarin. Zo bepalen wij **hier** onze positie ten opzichte van de NAVO. Vanuit deze geest kunnen wij elke stap in de richting van ontspanning ondersteunen, als het gaat om verbetering van de betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten, om doeltreffende onderhandelingen over vermindering van atoombewapening en alle andere soorten bewapening en ook als het gaat om regeling van de jarenlange absurde verhoudingen tussen China en de Sowjet-Unie.

WAT wij voorts in de discussie ter voorbereiding van dit congres aan de orde hebben gesteld is onze visie over crisis-bestrijding, gericht op concrete maatregelen voor het scheppen van werkgelegenheid, op verdediging van wat in jarenlange strijd voor loon en sociale voorzieningen tot stand is gebracht.
Het is zonder meer duidelijk, dat dit een diep ingrijpende vernieuwing vereist van de maatschappelijke verhoudingen. Daartoe is de ontplooiing van de strijd tegen de huidige koers van de regering-Lubbers noodzakelijk. Daarom staan wij achter de acties in de bedrijven, van het spoorwegpersoneel, van de onderwijskrachten, van vrouwen en van jongeren. Maar het is eveneens volstrekt noodzakelijk dat de progressieve partijen voldoen aan een verplichting tegenover allen die een ander beleid voorstaan en samen beraadslagen ove een progressief, gemeenschappelijk alternatief en zich daarbij durven te begeven buiten de enge kaders van de huidige politiek van grote kapitaalsmachten.
Ik denk dat de kracht van de oppositie is gelegen in het feit dat ze zich verbindt met de acties, dat ze een ander beleid voorstaat en dat programmatisch wenst uit te werken, vastbesloten zich sterk te maken tegenover een rechtse politiek.

Voor dit alles is progressieve machtsvorming vereist. Daarom stellen we dit als het centrale vraagstuk, niet alleen voor ons, maar voor alle progressieve mensen, groeperingen en bewegingen. Het is van groot belang dat in het progressieve overleg tussen PvdA, CPN, PPR en PSP overeenstemming bestaat over het feit dat dit inderdaad het centrale vraagstuk is.
In het tot stand komen van progressieve machtsvorming ligt het antwoord opgesloten of er ja dan nee een andere regeringskoers mogelijk is.
Ieder voor zich kan zijn gelijk opeisen, maar samen kunnen we veranderingen tot stand brengen. Geen breuk uit het verleden mag verhinderen dat krachten die elkaar op deze beslissende momenten nodig hebben voor gemeenschappelijke doelen samen optreden.
Er is geen stap voorwaarts mogelijk zonder progressieve machtsvorming, met een eigen onmisbare plaats van bewegingen daarin en met een sterke betrokkenheid daarbij van de vakbeweging, in het bijzonder de FNV met een strijdbare opstelling.

DE betekenis van een actieve CPN wordt nu juist duidelijk. Wij kunnen gestalte geven aan de oude wens van de Nederlandse arbeidersbeweging: eenheid in de gemeenschappelijke strijd voor vrede, voor een beter bestaan, voor socialisme.
Dit stelt tevens eisen aan onze partij zelf! Hoe het zal gaan met onze bijdrage aan de progressieve machtsvorming hangt af van de besluiten van dit congres. De positie van de CPN is volop in discussie, in onze partij en daarbuiten. Ik durf te zeggen: er is gebleken, dat in brede kring erkenning bestaat dat doeltreffende progressieve machtsvorming zonder communisten niet mogelijk is.
Bij de meningsvorming daarover heeft het ontwerp-program en de discussie daarover een belangrijke rol gespeeld. Duidelijker dan voorheen bleek hoezeer onze partij bereid is zich te verdiepen in de grote vraagstukken van deze tijd en met waardering voor de grote tradities, nieuwe visies te ontwikkelen.
Dat proces is niet afgesloten. Dat zal ook niet met dit congres het geval zijn. Dat proces is volop gaande. Juist in een bondgenootschap is het nodig onze eigen identiteit te verduidelijken en in te brengen. Het is niet voldoende van onze kant te volstaan met te zeggen dat wij meer dan wie ook ,,initiatiefnemend en verenigend'' optreden.
Het gaat eveneens om onze doelstellingen op korte en lange termijn, om onze ideeën over socialisme in Nederland en de weg daarheen.
Daarvoor zal een definitief program nodig zijn.
Zonder zo'n program zal onze identiteit vervagen, dreigt een pragmatisch opportunisme en zal geen toetsing van onze actuele politiek mogelijk zijn aan onze doelstellingen. Dit wil zeggen dat wij onze eigen identiteit niet alleen moeten zoeken in kritiek op anderen, maar vooral in het formuleren van eigen positieve doelen. Daartoe kan dit congres een aanzet geven. Alleen zo is het mogelijk in meervormigheid te blijven voortbestaan, te groeien en nieuwe wegen te vinden in ongekende situaties.
Ons 28ste congres is een besluitnemende fase na de grote discussie die we niet nog eens over kunnen doen. Er zullen veel stemmingen plaats hebben, die grote verantwoordelijkheid leggen bij elke gedelegeerde. De gang van zaken zal tonen of we al dan niet de weg zullen inslaan naar een nieuw type communistische partij, pluriform maar toch krachtig in haar besluitvorming en keuzen. In het willen doorvorsen van de grote vraagstukken van deze tijd ligt de mogelijkheid van een nieuwe aaneensluiting. Daarvoor moet ruimte worden gemaakt voor mensen, die nu al in de discussie, in de diverse activiteiten en in de organisatie naar voren zijn getreden. Men kan zeggen dat profilering van partijgenoten op vele terreinen heeft plaats gehad, in acties in buurten en bedrijven, in vertegenwoordigende organen, in discussies al dan niet in de publiciteit.

OP dit congres staat het beleid van het partijbestuur ter discussie, vooral in het eerste deel van de resolutie. Een enkele opmerking van mijn kant daarover, want als voorzitter van het partijbestuur sta ik voor dit beleid. Dat was gericht op vernieuwing op principiële grondslag. Het ontwerpprogram — klaar gekomen in december 1981 — geeft een visie op doelstellingen en de gerichtheid van onze activiteiten. Dat alles is onderdeel van verdergaande discussie.
Het beleid van het partijbestuur was gericht op het doen van concrete stappen tot progressieve machtsvorming. We hebben die kunnen doen dankzij de besluiten van ons vorige congres en gestimuleerd door samenwerking in talloze acties. Bij de practische uitvoering van de partijpolitiek zijn grote discussies ontstaan en traden verschillen van opvatting aan het daglicht. Welke spanningen dit ook opriep, toch was het nodig deze discussie aan te gaan. Per slot van rekening stelt dit ons congres in staat nu keuzen te maken. Het beleid was gericht tegen polarisatie. Dat wil zeggen dat het doel was mensen te winnen voor de koers die we ingeslagen waren op het 26ste en 27ste partijcongres. Polarisatie kan leiden tot het uiteendrijven van denkrichtingen, het opgeven van de discussie gericht op overtuiging in de partij, het uitsluiten en afdrijven van minderheden.

Naar mijn mening gaat het er hierbij om of wij er met verwerking van de ervaringen uit het verleden nu in zullen slagen om een nieuw type communistische partij op te bouwen. Er wordt veel gespeculeerd over wat zou kunnen gebeuren op het congres, en daarna, over barsten en scheuren in de partij, over onverzoenlijkheid.

Maar de vraag is natuurlijk wat **wij** willen.

EEN enkele opmerking over het voorzitterschap. Al in september 1981 heb ik aangekondigd dat de vervulling van het voorzitterschap door mij op dit congres beëindigd zal worden.

Daar hoort een zekere verantwoording bij. Het waarom is reeds uiteengezet.

Wat de vervulling van het voorzitterschap betreft heb ik geprobeerd daar gaandeweg een relativerende inhoud aan te geven, daarbij de ervaringen in onze eigen partij en in de hele communistische beweging verwerkend. Er is zeer veel verantwoordelijkheid gedelegeerd en er heeft een decentralisatie plaats gehad met alle ,,risico's'' van dien.

Maar dat was noodzakelijk vanwege de omvang van het werk en de taken die we onszelf stellen. Daarbij is vaak sprake van een overdaad, gezien de omvang van onze partij.

(Voor goed begrip, dit is een pleidooi voor groei van de partij, niet

Vervolg op pagina 2

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het tiende nummer verschijnt 21 januari a.s. Leden van de CPN en donateurs — krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).

Redactie: bestaat uit Frans van Liempt (hoofdredactie) en Alain Stom (redactiesecretariaat). Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.

Lay-out: en technische produktie: Dijkman.

Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020 - 262565, (tst. 10).

Inhoud:

	pag.
Uitslag verkiezing partijbestuur	2
Resolutie van het 28ste congres	3, 4, 5
Toelichting op het verslag van werkzaamheden van het PB door Elli Izeboud	6
Een aantal discussiebijdragen	6, 7, 8, 9, 10
Criteria bij verkiezing PB	11
Afscheid van leden PB	11
Dialoog van Driebergen	11
Verslag van de zitting van het Partijbestuur op 11 december j.l.	12

Vervolg van pagina 1

voor beperking van de taken). Er is volop ruimte geschapen voor kritiek ook als het de leiding van de partij betreft. Hierbij ontstond een voor een communistische partij — oudesnit — ongewoon beeld, dat echter wel thuishoort in het vernieuwingsproces.
Ik weet dat dit beleid, vooral de laatste tijd, in toenemende mate onder kritiek is komen te staan. De beoordelingen liepen uiteen van ,,vernieuwend" tot ,,slap", van ,,natte dweil" tot ,,wollen deken". Echter het doel van dit optreden was juist gericht op het scheppen van ruimte voor discussie over naast bijliggende en verdere doelen en de strijd daarvoor.
Er zijn er die zeggen dat daar ook wel misbruik van is gemaakt. Mijn idee is dat met dit ruimteschappend beleid op verantwoorde manier moet worden omgegaan, zoals van communisten, leden van onze partij, kan worden verwacht.
Dat moet mogelijk zijn, zonder bevoogding en disciplinering in denken en gedrag van ,,bovenaf".
Is dat mogelijk? Het zou wel getuigen van een heel andere kijk indien dit ontkend wordt. Het zou de opbloei van onze partij, als partij waarin alle grote vraagstukken, die in de arbeidersbeweging aan de orde zijn behandeld kunnen worden, belemmeren. Mijns inziens hoort bij een moderne communistische partij, dat ze ook progressief moet zijn in de verwerking van eigen ervaringen, en het doorbreken van taboes, en terzelfdertijd bouwt, door overtuiging en democratische ontplooiing van het partijleven, aan eensgezind optreden bij uitvoering van de besluiten.
Dat alles overziende rijst de vraag, of we deze weg zullen of kunnen inslaan. Het is de vraag die velen op de lippen ligt. Wellicht is dat de oorzaak van de zeer grote gespannen belangstelling.
Naar mijn mening is het mogelijk. Sterker nog: het is noodzakelijk. Of deze weg ingeslagen wordt zullen dit congres en zijn besluiten duidelijk maken. Daarbij is dus aan de orde, of het conges zal besluiten het nieuwe partijbestuur op te dragen een definitief ontwerp-program aan een extra-congres voor te leggen.
Daarbij is eveneens aan de orde het verder aanscherpen van onze internationale politiek. Hierover is veel gesproken. Het is aan de orde in de resolutie. Ik wil dat niet herhalen, maar mij bepalen tot een enkele opmerking.
Onze internationale oriëntatie moet zich vooral richten op solidariteit, op gemeenschappelijk optreden voor gelijke doelen.
Wij moeten daarbij uitgaan van onze ideeën over het socialisme en de strijd daarvoor in Nederland. Deze ideeën moeten wij in de komende tijd duidelijk formuleren. Zeker is al — gezien de discussies in onze partij — dat wij ons, als we spreken over socialisme, niet willen beperken tot de productieverhoudingen. Naar mijn mening betekent voor ons socialisme meer vrijheid. Het zal democratisch, progressief, vredelievend en humanistisch moeten zijn. Dat zijn criteria, waarmee we anderen, die zich op socialisme beroepen, kunnen beoordelen en zo nodig veroordelen als het bijvoorbeeld om de militaire machtsgreep in Polen gaat. Het scherp formuleren van criteria voor socialisme zal nieuwe spanningen opleveren en mogelijk heftige meningsverschillen met andere partijen, al dan niet aan de macht. Het zij zo, maar mensen die leven onder willekeur, onder uitbuiting en in onvrijheid hebben het recht — juist zij hebben dat — om scherp hun toekomstverwachtingen inzake socialisme te uiten. En zij hebben recht op solidariteit.

TENSLOTTE: er was veel verbazing, ook verontrusting over de openheid en felheid van de discussie. Er heeft zich een zeker doemdenken ontwikkeld, zich uitend in ondergangsopvattingen. Er was verbazing, dat we het aandurfden fouten uit het verleden aan de orde te stellen. Wat mij betreft om de glorieuze tradities uit het verleden te bevrijden van smetten.

Toch is het zo, dat wanneer wij er niet in zouden slagen nieuwe wegen in te slaan, dit niet geweten kan worden aan het verleden, maar wel aan een gebrek aan moed om nu als

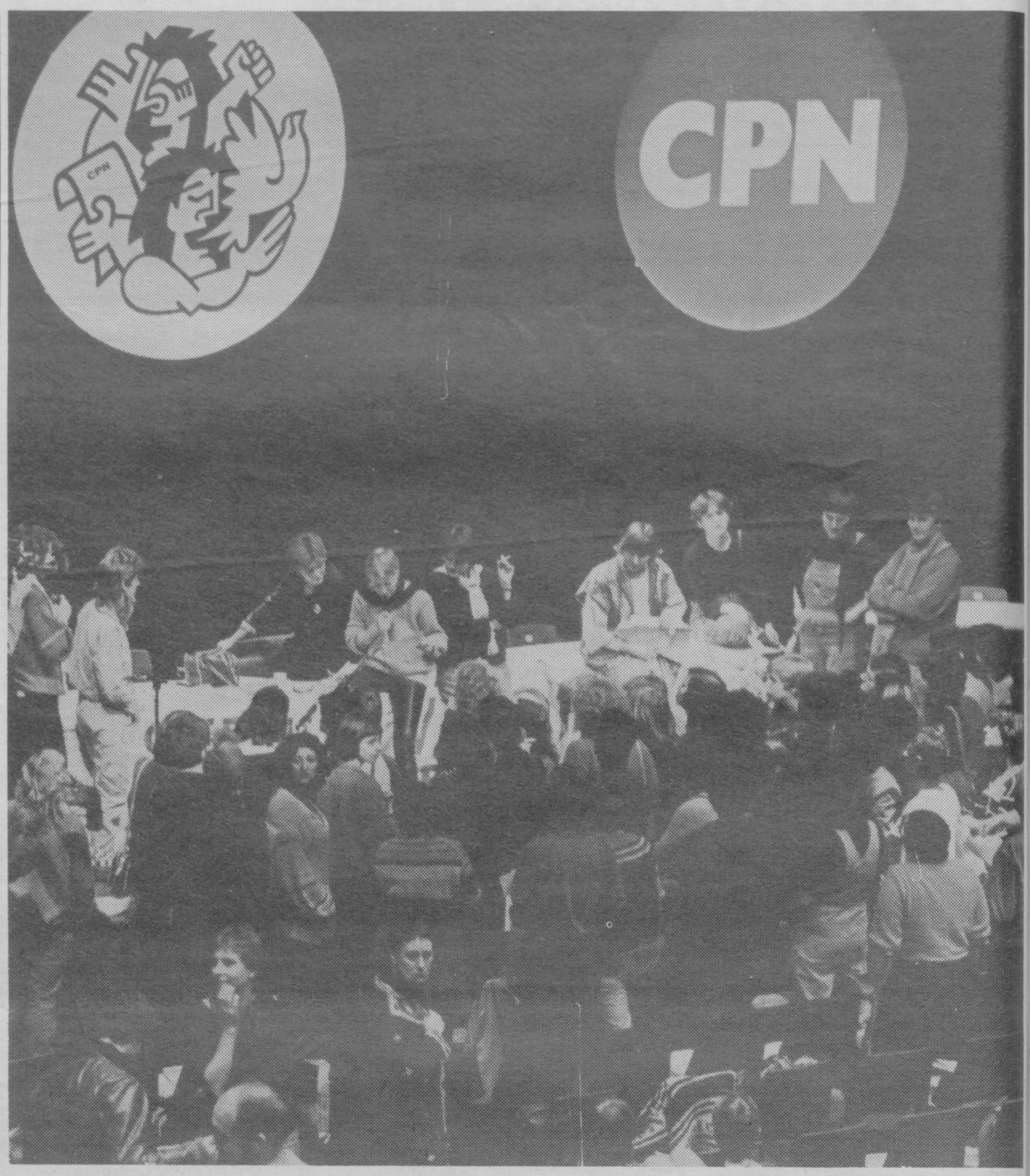

communisten te besluiten tot een strijdvaardige gefundeerde politiek voor behoud van vrede, tegen de atoomoorlog voor de verdediging van de elementaire belangen van de Nederlandse werkende bevolking. Ouderen onder ons hebben kennis en ervaring, die zij, naar ik hoop, kritisch verwerkt inbrengen. Dat is hun recht en plicht.
Maar het gaat om de toekomst van nieuwe generaties, om veiligheid en perspectief. Om hun bestaan en de kwaliteit daarvan. Ook zij — en vooral zij — hebben recht en plicht tot spreken.
Zo werkend zal ons congres na een bewogen discussie in onze partij tot goede besluiten kunnen komen.
Hiermee is het 28ste congres geopend.

Verkiezing van het nieuwe partijbestuur

**De stemtelcommissie maakte op 30 november j.l. de definitieve en totale uitslag bekend van de verkiezing van het partijbestuur op de laatste dag van het congres.
Bij de uitslag die nu volgt moet worden aangetekend dat, hoewel Roel Walraven, Annemiek Onstenk en Georges Engländer voor de stemming hun kandidatuur hadden ingetrokken, er toch op deze drie stemmen zijn uitgebracht. Om die reden zijn ze opgenomen in het volgende overzicht.**

De gekozen leden van het partijbestuur zijn:

naam:	aantal stemmen
Marcus Bakker	323
Harry van den Berg	233
Willem van den Berg	209
Jan Berghuis	249
Frank Biesboer	196
Ingrid Blekman	200
Anne de Boer	226
Fenna Bolding	194
Onno Bosma	211
Ina Brouwer	352
Peter Buijs	229
Truus Divendal	189
Nel van Dijk	230
Marius Ernsting	283
Evelien Eshuis	305
John Geelen	279
Hans Geleijnse	302
Siep Geugjes	257
Ria Geijssen	193
Nel van de Haak	246
Rinus Haks	217
Irene Helle	251
Siem van der Helm	210
Ton van Hoek	211
Henk Hoekstra	330
Dik Holvast	210
Ger Hoogenberg	202
Karel Hoogkamp	224
Elli Izeboud	337
Joke van Kampen	212
Kees Korevaar	217
Geert Lameris	238
Herman Meijer	255
Marisca Milikowski	242
Marlou Min	190
Leo Molenaar	211
Eveline van Onck	224
Inger Pelt	277
Rob Philip	227
Aiko Platje	213
Gerard Pothoven	287
Martha Reining	188
André Roelofs	208
Bart Schmidt	257
Nico Schouten	213
Gijs Schreuders	233
Carl Splinter	254
René Tabak	209
Boe Thio	263
Simone Walvisch	224
Liesbeth Wever	261
Thewis Wits	290
Jaap Wolff	239
Rieme Wouters	248
Kees IJmkers	203

Niet gekozen zijn:
Frans Aarts 181; Ad Appel 45;Kees Bakker 41; Gijs Bax 11; Albert Benschop 22; Max van den Berg 22; Gerard Blees 14; Bart Blokzijl 25; Dik de Boef 91; Tom Boekman 80; Gerda Boekman 41; Cor Boet 6;Johan Bommerson 27; Jan de Boo 169; Johan Bosma 16; Jan Brands 86; Hans Bröring 36; Nico Broekema 12; Han Broenland 3; Liesbeth Bunnik 20; Jan van de Bij 6; Eef Collé 49; Henk Clerx 164; Rob Coenen 10; René Dammen 125; Cora Dekker 95; Cok Dittmar 10; Bert Docter 7; Jaap Duppen 176; Alie van Dijk 167; Ank van Ek 4; Bram Elffers 0; Georges Engländer 6; Nico van Erven 53; Jan Eyking 6; Johan Eijlders 62; Imre Fabian 1; Sami Faltas 14; Meindert Fennema 43; Frans van Gaal 22; Jan van Gastel 187; Piet van Gemst 4; Bep van Gemst 12; Louk Gotjé 1; Werner de Haas 0; Jan Hakkens 1; Ad Hendriks 10; Hans Heres 44; Jan Hessels 55; M. Hisschemöller 4; Bram Hoeksema 31;
Pieter van Hoogstraten 47; Rob Huijgens 1; Govert Huiskens 34; Ineke Jansen 48; Riekje de Jong 161; Henk de Jong 15; Piet van Kalken 42; Jan Kassenberg 0; Daan Keller 39; Bert Kelner 1; Wemke Ketting 150; Henk Kinds 1; Leo Klatser 2; Tineke van den Klinkenberg 115; Joop Knukkel 111; Louis van Kooten 2; Willem Kremer 26; Louk Kretschmar 6;Fred Lambert 8; Frits Lambrechts 58; Harm Leeman 176; Anneke de Leeuw 179; Han de Leeuw 24; Jules de Leeuwe 57; Robert Leferink 7; Bernd Lehman 6; Frans van Liempt 155; Irma Lobke 6; Jaap Lok 10; Albert van de Lugt 142; Fred Luider 30; Bart Luirink 128; Gerard Lutteken 21; Jan Mannaert 67; Laurens Meerten 94; Rolf Meester 40; Elli Mellema 23; Ben Mentink 59; Adèle Meijer 17; Otto Middelkoop 4; Johan Middendorp 45; Rob Milikowski 22; Joop Morriën 43; Jan Nieuwenhuyse 16; Henk Odink 60; Henk Onderwater 25; Annemiek Onstenk 3; Ton Oorthuis 25; Coen Oosterveld 50; Ton Paardekoper 113; Louis Peperzak 3; Wally Pernot 31; Jan van der Poel 3; Henk Pol 33; Jan Dirk Pronk 26; Jan Quakernaat 6; Ton Regtien 32; Arnold Reijndorp 72; Paul Schaper 113; Joop Schepers 142; Harrie Schippers 5; Paul Simons 71; Chris Smit 13; Peter Soethoudt 1; Alain Stom 163; Annie Stubbe 46; Teun Twigt 4; Paul Ulenbelt 50; Constant Vecht 34; Anne Veenstra 16; Rudi van der Velde 184; Jan Verkerk 3; Tilly Vermeer 25; Jan Viola 157; Karin de Vré 8; Frans Vries 35; Erik van Vugt 1; Roel Walraven 37; Han Wanders 62; Beatrijs v. d. Weijden 16; Hennie Willems 3; Ed de Witte 12; Bé Woltjer 117; Paul Wouters 173; Alfred van Wijk 7; Inez van Wijngaarden 61; Joop IJisberg 51; Jacques Zeelen 5; Henny Zwart 48.

RESOLUTIE

CPN sterk voor progressieve machtsvorming

I.

De CPN heeft de vorderingen besproken in het werken aan progressieve machtsvorming voor een richtingsverandering in de Nederlandse politiek waartoe door het 27ste congres (juni 1980) werd besloten.
Het 28ste congres stemt in met de initiatieven die door het partijbestuur genomen zijn om bij te dragen aan het overbruggen van schadelijke verdeeldheid binnen links en om op hoofdpunten te komen tot progressieve samenwerking, bij de erkenning van ieders identiteit.

in deze geest vindt thans binnen en buiten vertegenwoordigende lichamen overleg plaats. Zowel de bespreking tussen PSP, PPR en CPN (,,Links Overleg''), als die in het ,,Progressief Overleg'' (PvdA, PSP, PPR en CPN) hebben belangrijke ervaringen opgeleverd. Bij de gedachtenwisseling over progressieve machtsvorming is belangrijke vooruitgang geboekt. Het
28ste congres besluit om - in samenhang met de discussie over een nieuw partijprogram — in de partij verdere discussie te stimuleren over de vraag of en hoe bestaande verschillen van opvatting tussen progressieve partijen overbrugd kunnen worden.
De CPN bepleit een nauwe samenwerking van CPN, PSP en PPR.
Een bron van inspiratie tot progressieve machtsvorming zijn de talrijke vormen van samenwerking in actie en beweging en de plaatselijke en regionale overleggen tussen progressieve partijen en groeperingen.
Het 28ste congres besluit met grote inzet in de ingeslagen richting verder te werken, nieuwe verenigende initiatieven te nemen tot actie, dialoog en samenwerking voor het ontwikkelen van een progressief alternatief tegenover autoritaire, rechtse en vredebedreigende politiek en initiatieven van anderen in deze zin positief tegemoet te treden.
Op elk van de progressieve partijen rust een grote verantwoordelijkheid om de bevolking perspectief te bieden door alles op alles te zetten om de noodzakelijke krachtenbundeling voor de vrede, voor de bestrijding van de crisis en voor vrouwenbevrijding, tegen racisme, fascisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme en voor andere democratische en vooruitstrevende doeleinden tot stand te brengen.
De CPN heeft haar standpunten in een reeks van deze vraagstukken na het 27ste congres uitgewerkt en kenbaar gemaakt, zoals in het verkiezingsprogram 1982-1986, dat op de verkiezingsconferentie van 26 juni 1982 werd vastgesteld.
Het 28ste congres hernieuwt de oproep van het partijbestuur om op vele niveaus platforms voor progressieve samenwerking te creëren.
De CPN gaat uit van het bestaan van sexentegenstellingen, voortvloeiend uit een patriarchale samenleving. Dit betekent dat vrouwen, als vrouwen, als sexe onderdrukt worden door mannen. Naast gemeenschappelijke belangen, verschillen de belangen van vrouwen op tal van terreinen van die van mannen en zijn soms tegengesteld.
Het feit dat de CPN sexentegenstellingen erkent en de strijd van vrouwen voor haar zelfstandig bestaan wil integreren in haar politiek, heeft consequenties voor haar inzet in haar streven naar maatschappijvernieuwing en progressieve machtsvorming. In de standpunten, de strategie en de organisatie van de partij moet de heteronorm doorbroken worden. Vrouwen hebben het recht om zelf te kiezen met wie ze leven, het recht op hun eigen sexualiteit, vrouwen zijn géén tweederangsburgers. De CPN zal op alle terreinen van het maatschappelijk leven opkomen voor een zelfstandig bestaan van vrouwen, en zal sexisme en sexueel geweld aktief bestrijden.

II.

De hoogste prioriteit heeft volgens de CPN het verhinderen van de plaatsing van nieuwe atoomraketten, het tegengaan van de ontwikkeling van andere massavernietigingswapens en het terugdringen van de (kern)wapenwedloop. Alle kernwapens moeten uit ons land worden verwijderd.
Voor doeltreffende acties daartegen zijn zo breed mogelijke coalities vereist. De grote kracht van de vredesbeweging in Nederland is gelegen in de breedheid, die partijpolitieke en levensbeschouwelijke scheidslijnen overschrijdt.
De breedheid van de vredesbeweging en de onafhankelijke oriëntatie geven ruimte aan een zelfstandige rol voor diverse organisaties en groepen met eigen actiedoelen en argumenten. De CPN zal nieuwe inzichten die hierbij ontwikkeld worden nader moeten verwerken in haar eigen oriëntatie, analyse en doelstellingen. Op grond hiervan zet de CPN zich in voor de verdieping en verbreding van de vredesstrijd in die zin dat de relatie gelegd wordt tussen machtsstrijd en feministische strijd; tussen vredesvorming, macht, cultuur en militarisme. Dit zal er toe moeten leiden dat meer genuanceerder analyses gemaakt kunnen worden waarmee vormen van geweld beter kunnen worden onderkend. En waarmee beter mogelijk wordt om die te voorkomen en te bestrijden.
Van de Nederlandse regering eist de CPN zelfstandige stappen om plaatsing te verhinderen en de kernwapenwedloop tegen te gaan; plaatsing van nieuwe raketten mag niet afhankelijk worden gesteld van de uitkomst van de onderhandelingen tussen de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie.
De CPN ijvert voor een beleid van de Nederlandse regering dat zich richt op het creëren van ruimte voor een politiek van eigen verantwoordelijkheid van de nationale staten in Europa inzake vrede, veiligheid en ontspanning. De CPN streeft naar concrete stappen — binnen en buiten bondgenootschappelijke verbanden — voor het opheffen van de politiek-militaire blokken.
De belangrijkste motor van de huidige wapenwedloop is het militair-industrieel complex in de kapitalistische landen, in het bijzonder de Verenigde Staten. De overal voelbare economische crisis maakt het terugdringen van de bewapening des te urgenter. Het bestaan van vijandige politiek-militaire blokken, het een onder leiding van de Verenigde Staten, het ander onder leiding van de Sowjet-Unie, leidt tot steeds meer ,,overkill'' aan beide zijden. De Sowjet-Unie is derhalve niet automatisch en van nature een bondgenoot in de strijd tegen bewapening en oorlogsgevaar, maar moet op haar daden worden beoordeeld. De CPN steunt positieve Sowjet-voorstellen in het kader van de ontspanningspolitiek maar keert zich tegen de nieuwe bewapeningsinitiatieven, zowel van Amerikaanse als van Sowjet-zijde.
Er dienen initiatieven genomen te worden die bijdragen aan vermindering van de spanning tussen en ten gevolge van politiek-militaire blokken. In ons land en in internationale samenwerking dient alles te worden gedaan om de uiterst gevaarlijke plannen te verijdelen van Weinberger-Reagan, die de mogelijkheid en de aanvaardbaarheid van een nucleaire oorlog in Europa voorstaan.
De nucleaire arsenalen van Frankrijk en Engeland moeten betrokken worden bij de onderhandelingen over het terugdringen van de atoombewapening in Europa. Een Frans-Westduitse atomaire samenwerking en elke gedachte aan een Europese kernmacht moet met kracht worden bestreden.
De CPN is van mening dat opgetreden moet worden voor een kernwapenvrij Nederland en kernwapenvrije zones in Europa.
Het partijbestuur wordt opgedragen een conferentie voor te bereiden over de strijd tegen militarisering van de regio's.

III.

Op sociaal-economisch gebied zal de CPN met hand en tand het levenspeil en de sociale rechten verdedigen en optreden voor het behoud van werkgelegenheid in de industrie en bij maatschappelijke en zakelijke dienstverlening. De CPN erkent hierbij de consequenties van feministische eisen met name het optreden van de vrouwenbeweging voor het doorbreken van de bestaande maatschappelijke arbeidsdeling tussen mannen en vrouwen en voor een zelfstandig bestaan — voor haar politiek, ook op sociaal-economisch gebied.
Dit vraagt om een nadere uitwerking van haar politiek van behoud van koopkracht. Daarbij dient als uitgangspunt het creëren van mogelijkheden voor een zelfstandig bestaan van vrouwen en mannen. De CPN kiest voor een nieuwe inkomenspolitiek, die niet langer gebaseerd is op het kostwinnersprincipe maar gebaseerd op het recht op een inkomen, waarvan zelfstandig is te leven. Zij treedt op voor een nieuwe werkgelegenheidspolitiek, die uitgaat van het recht op werk voor iedereen, die gericht moet zijn op herverdeling van onbetaalde en betaalde arbeid, binnens- en buitenshuis. Middel daartoe is het scheppen van meer werkgelegenheid waarbij het invoeren van arbeidstijdverkorting van essentieel belang is. Bij de financiering van vormen van arbeidstijdverkorting geldt als voorwaarde, dat de produktiviteitsstijging alsmede andere inverdieneffecten ten gevolge van arbeidstijdverkorting ten goede komen aan nieuwe arbeidsplaatsen, teneinde bovengenoemde uitgangspunten te kunnen realiseren.
Het congres roept op tot versterking van actie en solidariteit in bedrijven, instellingen en buurten; voor verdeling en uitbreiding van de werkgelegenheid, voor behoud van de koopkracht van lonen en uitkeringen, voor een verbetering van het stelsel van sociale zekerheid, gericht op het realiseren van een zelfstandig bestaan voor iedereen.
Acties voor het terugdringen van de steeds stijgende woonlasten zijn eveneens van bijzonder groot belang. Het opdrijven van de huren en de energie tarieven zijn een belangrijke oorzaak van aantasting van de koopkracht, waardoor in toenemende mate mensen in ernstige financiële problemen worden gebracht.
Juist op dit gebied kan de overheid direct de inkomenspositie van de mensen verbeteren o.a. door afroming van de aardgaswinsten, door verlaging van nieuwe huren en door stopzetting van de huidige huurharmonisatie als systeem van huurprijsopdrijving.

Vervolg op pag. 4

Vervolg van pagina 3

De ervaringen onderstrepen daarbij de actuele betekenis van actiecomitees en andere verbanden van samenwerking. Van fundamenteel belang is, dat onlosmakelijk verbonden met de akties tegen de afwentelingspolitiek van rechts de partij zich aktief in. t voor een ander sociaal-economisch beleid of onderdelen daarvan. Versterking en verbreding van progressieve machtsvorming op het terrein van sociaal-economische strijd is daarom alleen mogelijk wanneer de bestrijding van de krisis vóórop komt te staan. Dat betekent dat de ontwikkeling van konkrete werkgelegenheidsplannen en arbeidstijdverkorting uitgangspunten moeten zijn voor een perspectief, waarin verschillende bewegingen zich kunnen vinden.
Bij het formuleren van een sociaal-economische politiek worden ook de inzichten verwerkt over de kwaliteit van de arbeid en de gevolgen van de produktie, zoals de kritiek op het gebruik van milieubedreigende produkten en produktiemethoden en de kritiek op de kwaliteit van de woonomgeving. Ook het belang van een gezonde en veilige arbeidsplaats wordt hierin betrokken.
De CPN rekent het zich tot haar taak de dialogen over alternatieven op alle mogelijke nivo's te bevorderen evenals de diskussie over de wijze waarop machtsvorming voor een andere sociaal-economische politiek gestalte kan krijgen.
De CPN levert daarin haar eigen bijdrage en neemt zich daarbij voor over deze thema's verdere discussies in de partij te bevorderen, waarbij de discussiegrondslag voor het 28ste congres over krisisbestrijding en maatschappijvernieuwing uitgangspunten biedt. Zowel uit het oogpunt van directe belangenstrijd als van machtsvorming voor een andere aanpak is de kracht van de vakbeweging van onmiskenbare betekenis. De vakbeweging kan die functie alleen vervullen als zij kan functioneren vrij van overheidsbemoeienis en van maatregelen die ingaan tegen democratische rechten.
Communisten treden in deze zin op voor een sterke onafhankelijke rol van de vakbeweging om aanvallen op de verworvenheden van de arbeidersbeweging te kunnen terugdringen. Samen met het optreden van organisaties en actiecomitees, ook vanuit andere sociale bewegingen (bejaarden, uitkeringsgerechtigden, vrouwenbeweging, gehandicapten, buitenlandse arbeiders/sters en de werkbeweging), kand dit een groot gewicht in de schaal leggen ten gunste van een actief anti-crisisbeleid. De CPN rekent het zich tot taak om initiatieven te nemen ter bevordering van krachtiger bewegingen van werklozen en jongeren waarbij versterking van hun positie voorop staat.

IV.

Naast bewegingen voor de vrede, op sociaaleconomisch gebied en voor vrouwenbevrijding zijn er ook op andere terreinen sterke bewegingen die eveneens uiting geven aan grote drang naar vernieuwing en democratie en veelal bestaande machts- en eigendomsverhoudingen op indringende wijze aan het licht brengen. Communisten nemen aan deze bewegingen actief deel.
Genoemd kunnen worden: de kraak- en jongerenbeweging, beweging van gehandicapten, bewegingen tegen kernenergie en voor een alternatief energiebeleid, de milieubeweging, sociaal-culturele bewegingen, bewegingen voor solidariteit met de onderdrukte volkeren in de Derde Wereld, bewegingen tegen fascisme, racisme, seksisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat, de beweging tegen gedwongen heterosexualiteit van vrouwen, mannen, flikkers en potten.
De CPN wil zich voor doelstellingen van deze progressieve bewegingen inzetten. Zij verzet zich tegen ideeën om ze te kanaliseren, te dirigeren of te manipuleren. Ze hebben een autonoom karakter.
De CPN heeft sterke banden van solidariteit met deze bewegingen, maar heeft als politieke partij een eigen verantwoordelijkheid.
Nadruk vereist de herdenking van de vierde en de viering van de vijfde mei.
Nadruk vereist eveneens de uitbreiding van de strijd tegen het racisme en de vreemdelingenhaat. Een strijd die op elk niveau met kracht doorgevoerd moet worden: tegen het politiek georganiseerd racisme, tegen het racisme zoals dat tot uiting komt in bestaande instituties en structuren (bijv. 1-novemberwet en spreidingsbeleid), en tegen het sluipend racisme in de heersende ideologie en cultuur. Een dergelijk optreden tegen elke vorm van discriminatie, racisme en antisemitisme dient een integraal onderdeel te vormen van de politiek en het optreden van de partij.
De machtsvorming van al de bovengenoemde autonome bewegingen is onontbeerlijk voor het proces van democratisering en maatschappij vernieuwing.

Communisten stellen zich ten doel een krachtige bijdrage te leveren aan de democratische en vredelievende vernieuwing van het maatschappelijk leven en het daarop geënte streven naar socialisme. In onze strijd voor het socialisme zullen we maatschappelijke tegenstellingen moeten overwinnen en daarbij ook met name de sexetegenstellingen en het daarmee verweven heteroseksuele systeem. Geïnspireerd door de vernieuwingskracht van genoemde bewegingen spreekt de CPN zich uit voor de verdere ontplooiing van een gezamenlijke strijdtraditie op de eerste mei.

**
*

De CPN streeft naar nieuwe vormen van internationale samenwerking die uitdrukking geven aan onderlinge solidariteit in de strijd voor vrede, tegen onderdrukking en voor nationale zelfstandigheid. Voortgaande op de weg die met het vorige congres is ingeslagen besluit de partij, in samenwerking met anderen, haar inspanningen ter ondersteuning van de bevrijdingsbewegingen in de derde wereld te vergroten. De noodzaak hiervan is door de toenemende militaire en economische druk op deze landen sinds het vorige congres, des te urgenter geworden. De beleidsvoornemens van de regering dragen aan deze noodzaak tot versterkte solidariteit nog extra bij.
Ten aanzien van het Midden-Oosten spreekt het congres zijn ongerustheid uit over het uitblijven van politieke oplossingen voor de daar bestaande conflictsituaties. De CPN veroordeelt de agressieve politiek van de regering-Begin en is solidair met de vredeskrachten in Israël. De gerechtvaardigde aanspraken van het Palestijnse volk op zelfbeschikking en een eigen staat dienen door Nederland te worden ondersteund.
Een rechtvaardige oplossing in het Midden-Oosten is niet mogelijk zonder recht te doen aan de nationale aspiraties van het Palestijnse volk.
Het congres is van mening dat erkenning van de PLO als vertegenwoordigster van het Palestijnse volk noodzakelijk is. Dit houdt voor de CPN in, dat het bestaan van Israël binnen de erkende grenzen (UNO-resoluties) gegarandeerd moet zijn.
Waar het gaat om vraagstukken van internationale solidariteit hebben de schokkende gebeurtenissen in Polen de afgelopen tijd aanleiding gevormd tot een debat in de partij over de verhouding tot de regerende partijen in Oost-Europa en de beoordeling van de toestand in deze landen.
Het congres bevestigt de uitspraken van dagelijks bestuur en partijbestuur over Polen. De CPN ontwikkelt internationale solidariteit met bewegingen, groeperingen en partijen waarin zij vergelijkbare idealen en doelstellingen herkent. Aan de hand van de concrete omstandigheden dient per strijdterrein en per land bezien te worden met welke bewegingen en partijen betrekkingen en contacten worden onderhouden. Daarbij beperkt de CPN zich niet tot communistische partijen.
De solidaritet van de CPN geldt ook democratische oppositiebewegingen in Oosteuropese landen zoals Solidarinosc en Charta.
De CPN onderhoudt onder de huidige omstandigheden geen betrekkingen met de PVAP en de CPTsj.

V.

Bij haar optreden in Provinciale Staten en Gemeenteraden stelt de CPN zich ten doel een hechte wisselwerking tot stand te helpen brengen tussen enerzijds de machtsvorming en onderlinge solidariteit in actie en bewegingen voor progressieve en democratische doelen en anderzijds het optreden in deze vertegenwoordigende lichamen en de dagelijkse besturen daarvan.
Bij het werken van communisten in vertegenwoordigende lichamen treden zij op voor:
— een zo sterk mogelijke progressieve invloed om de belangen van de bevolking te behartigen;
— actieresultaten in politieke besluitvorming vast te leggen;
— ruimte en mogelijkheden te scheppen voor actie voor verdergaande doelen en progressieve alternatieven dichterbij te brengen, onder erkenning van de autonomie van bewegingen.

De CPN blijft daartoe — waar mogelijk — ook posities opeisen in colleges van B. en W. en Gedeputeerde Staten. Uitgangspunten daarbij zijn:
— het uitvoeren van democratisch genomen besluiten onder voorwaarde van optimale raadpleging van betrokkenen;
— het voorkomen van politioneel en militair geweld door de overheid in maatschappelijke conflicten;
— de erkenning van het bestaan van verschillen en een bepaalde mate van handelingsvrijheid van elk der in de besturen deelnemende partijen, waarbij voor de CPN de verkiezingsprogramma's leidraad zijn om de eigen herkenbaarheid te waarborgen.

Deelname van de CPN aan besturen in crisistijd zal niet zonder problemen zijn. Enerzijds zal de CPN op basis van een realistisch verkiezingsprogram weigeren zich als doorgeefluik van een Haags crisisbeleid te laten gebruiken. Anderzijds is duidelijk dat deelname aan besturen eveneens het sluiten van compromissen inhoudt. Uitgangspunt daarbij is ondermeer:
— het politiek bestrijden van de autoritaire tendens om maatschappelijke bewegingen politiek te isoleren en te marginaliseren, ook als de richting of strijdmethode van die bewegingen niet geheel die van de CPN is.

Decommunisten roepen andere progressieven op voor een gezamenlijke inspanning, om een sterke progressieve vertegenwoordiging vanuit Nederland in het Europese Parlement te brengen, zo mogelijk met een gezamenlijke kandidatenlijst bij de komende verkiezingen.
Het uitdragen van een actieve vredeswil — de ,,Hollanditis" — is daarbij de dringendste opgave. Het partijbestuur wordt opgedragen hiertoe de nodige stappen te ondernemen, waarbij ook gekeken moet worden naar vormen van samenwerking met andere in het Europese Parlement vertegenwoordigde partijen.
Het congres draagt het partijbestuur op, maatregelen te treffen die het werk van communisten op bestuurlijk niveau kunnen versterken.

Vervolg op pagina 5

Vervolg van pagina 4

VI.

Voor het realiseren van de taken die de CPN zich stelt is versterking van de partij onontbeerlijk. Het congres beveelt daartoe aan:

- Het starten van een ledenwerfcampagne.
- Het partijbestuur dient in overleg met de districten en afdelingen maatregelen te treffen voor verbetering van de coördinatie van acitviteiten van de partij.
- Tevens dient het partijbestuur een systematische discussie inzake het verbeteren van het democratisch functioneren van de partij te bevorderen. Het ontwikkelen van vormen, waardoor verbreding van meningsvorming in de partij kan plaats vinden, verdient daarbij grote aandacht. Een belangrijk middel hierbij is de intensivering van de scholing in de partij. Uitgangspunt dient te zijn, dat verschillende opvattingen en denkrichtingen onder communisten aan bod moeten kunnen komen en in de besluitvorming aan de orde kunnen zijn, en meningsverschillen niet met disciplinaire methoden worden benaderd.

De partij moet kunnen beschikken over procedures die een open en democratische menings- en besluitvorming garanderen en waarin politieke minderheden worden erkend en gerespecteerd. Het partijbestuur ontwerpt daartoe reglementen die aansluiten bij de in hoofdstuk VII genoemde statuten.
Bij het maken van de reglementen worden betrokken de voorstellen die gedaan zijn ten aanzien van:
— de instelling van een partijraad, waarvan samenstelling en bevoegdheden nader worden geregeld;
— regeling van het functioneren van horizontale groepen;
— directe afvaardiging van afdelingen naar het congres.
Het congres besluit geen voorstellen aan te nemen, die een wijziging van de partijstatuten met zich meebrengen.
Het functioneren van de partij onder veranderde interne en externe politieke omstandigheden stelt nieuwe eisen aan het functioneren van het partijbestuur. De besluitvorming door het PB dient overzichtelijk, beïnvloedbaar en controleerbaar te zijn. Daarbij spelen de in het verslag van het partijbestuur opgenomen aanbevelingen met betrekking tot de verhouding dagelijks bestuur-partijbestuur, tot het opstellen van een werkplan en de functie van op verzoek van districtsbesturen bijeen te roepen conferenties een belangrijke rol. In de besluitvorming stelt het PB vaste commissies en commissies-ad hoc in ter advisering. Gezocht moet worden naar vormen waarin partijleden (en niet-leden) met de commissies kunnen beraadslagen.

Het congres beveelt het partijbestuur aan om een archiefcommissie in te stellen met als taken:
— voltooiing en ordening van het bestaande archiefmateriaal;
— het ontwerpen van regels voor openbaarheid en toegankelijkheid van het archief.
In samenhang daarmee dient bekeken te worden hoe het partijbestuur de verslaggeving van haar zittingen gaat regelen (b.v. goedgekeurde notulen, vaststellen verjaringstermijn.

Tevens wordt het partijbestuur aanbevolen de instelling commissie sociale zekerheid, die een eigen visie van de CPN op het stelsel van sociale zekerheid moet ontwikkelen.

Uitgaande van de wenselijkheid de internationale politiek van de partij meer tot zaak van de hele partij te maken, het beleid inzichtelijker te maken, de in de partij aanwezige ervaring produktiever te doen zijn en het vroeger bestaande exclusieve karakter van de internationale contacten verder te doorbreken, geeft het congres het nieuwe partijbestuur in overweging:
1. een van zijn leden te belasten met de verantwoordelijkheid voor het buitenlandse beleid;
2. een buitenlandcommissie in te stellen, waarvan ook niet-leden van het partijbestuur lid kunnen zijn, die in samenwerking met bovengenoemde beleidsverantwoordelijke aan de nieuwe vormen van internationale samenwerking en solidariteit gestalte geeft, over haar werk verantwoording aan het partijbestuur aflegt, in de partij de meningsvorming over internationale vraagstukken stimuleert en de partij mede daardoor in staat stelt ervaringen elders beter te verwerken.
Ook kunnen partijconferenties een belangrijker rol spelen in de voorbereiding van besluiten van het Partijbestuur. Het Partijbestuur werkt regels uit voor de openbaarheid van partijbestuurszittingen. In principe wordt openbaarheid nagestreefd. Onderzocht dient te worden in hoeverre het wenselijk is een partijraad in te stellen, waaraan het PB tussentijds verantwoording aflegt.

- Uitgaande van reeds opgedane ervaringen is het noodzakelijk de feminisering van de partijorganisatie verder ter hand te nemen.
De CPN onderkent dat zij geen eiland is binnen een vrouwenonderdrukkende maatschappij. Zij besluit daarom dat het Partijbestuur maatregelen neemt om de positie van vrouwen in de partij te versterken
— door sexisme ook binnen de partij actief te bestrijden;
— door niet langer vrouwen alleen verantwoordelijk te laten zijn voor ontwikkelen en integreren van feministische politiek;
— door mannen te stimuleren zich rond feminisme te scholen;
— door te erkennen dat vrouwen in vrouwenoverleggen het recht hebben zèlf hun prioriteiten vast te stellen;
— door voorstellen en initiatieven van vrouwenoverleggen te verwerken in de besluitvorming van haar besturen;
Hiertoe is het noodzakelijk dat vrouwen zich binnen de partij moeten kunnen organiseren en dat er voorwaarden geschapen worden om deelname van vrouwen aan alle facetten van het partijleven mogelijk te maken.
- Het partijbestuur bevordert overleg van jonge partijgenotes/en teneinde vormen van organisatie te ontwikkelen, waarmee de inbreng van jonge communistes/en in de politiek van de partij kan worden vergroot en de activiteiten van de CPN gericht op de jongeren worden versterkt.
- Verbetering van het werk van de bedrijfsgroepen en het bevorderen van overleggroepen van leden die in diverse sectoren werkzaam of actief zijn is nodig om hun ervaringen en inzichten beter in de politiek van de partij tot gelding te brengen, en het politieke optreden van de partij naar de bedrijven en instellingen te versterken.
- Het partijbestuur wordt opgedragen een conferentie te beleggen over organisatie-vraagstukken en het versterken van de daadkracht van de partij.
- Het congres besluit, gehoord de overwegingen van het partijbestuur zoals vastgelegd in de resolutie van het partijbestuur d.d. 20 juni 1982, in te stemmen met het voorstel tot intrekking van het rapport ,,De CPN in de oorlog" als partijdocument.

Zij die in die periode de partij gedwongen verlieten of onder de toenmalig heersende omstandigheden de partij meenden te moeten verlaten, en thans lid wensen te zijn van de CPN, moeten daartoe de gelegenheid worden geboden.

Het Congres,
ingestemd hebbend met het voorstel van het partijbestuur om het rapport ,,De CPN in de oorlog" als partijdocument in te trekken,
gehoord de overwegingen van het partijbestuur zoals vastgelegd in zijn resolutie van 20 juni 1982
verklaart zich bereid het optreden van de partij te toetsen aan de in deze resolutie verwoorde beginselen, uitgangspunten en doelstellingen en om daaruit consequenties te trekken,
constaterend, dat in de resolutie o.a. als beginselen, uitgangspunten en doelstellingen is geformuleerd
— de aanvaarding als uitgangspunt van de anti-fascistische en persoonlijke integriteit van allen die in de strijd tegen het Duitse fascisme actief waren,
— de bijdrage die de CPN wil leveren aan het helen van de breuken uit het verleden die te lang al verdeeldheid in de Nederlandse progressieve beweging in stand helpen houden,
— de erkenning dat verschillen in opvatting over de politiek van de partij bestaansrecht hebben en niet mogen worden beslecht door het in twijfel trekken of ontkennen van de integriteit van partijgenoten,
erkent, dat bij de methoden van partijstrijd voeren, daargelaten de politieke inhoud van die strijd, van vele partijgenoten ten onrechte hun anti-fascistische en persoonlijke integriteit als communist in twijfel is getrokken of ontkend,
stelt vast dat de verwerking van deze ervaring bevrijdend zal kunnen werken, zowel voor de betrokkenen uit die tijd buiten als binnen de partij, zowel voor degenen buiten als binnen de partij die zonder betrokken te zijn kennis nemen van de geschiedenis van de partij,
spreekt op grond van bovenstaande de rehabilitatie uit van de betrokken ex-partijgenoten-communisten,
roept alle communisten in Nederland op om gezamenlijk, in de CPN, uitgaande van o.a. bovenaangegeven beginselen, uitgangspunten en doelstellingen te strijden tegen fascisme, voor een democratisch en socialistisch Nederland.

VII.

Het is dringend noodzakelijk dat de CPN beschikt over een partijprogram waarin de doelstellingen en toekomstvisies van de Nederlandse communisten zijn neergelegd. Daarmee kan de CPN nieuwe inspiratie geven aan progressieve mensen in ons land. Het congres draagt het partijbestuur op om uitgaande van het huidige ontwerp-program en verwerking van de discussie daarover een definitief ontwerpprogram op te stellen.
In de voorbereiding hiervan organiseert het partijbestuur bijeenkomsten en publiceert het begeleidend materiaal om een zo helder mogelijke discussie over beslispunten te kunnen voeren. Dat is essentieel voor een vruchtbaar debat, waarin verschillende standpunten die in de partij en progressieve politieke kringen leven aan de orde kunnen komen.

Er moet, zoals afgesproken op de landelijke vrouwenconferentie, een vrouwenconferentie komen over het beginselprogramma. Het PB moet hiervoor de mogelijkheden creëren, zowel financieel en in menskracht.
Er dient naar gestreefd te worden de discussie af te ronden met besluitvorming op een bijzonder congres omstreeks eind 1983.
Tevens wordt het partijbestuur opgedragen om parallel daaraan een voorstel voor nieuwe statuten voor te bereiden, waartoe na de vaststelling van een partijprogramma besloten kan worden.

VIII.

Het congres besluit, dat de partij een grote inspanning moet leveren voor verdediging van het communistische dagblad De Waarheid. Het erkent de hoge prioriteit die het veilig stellen van het nieuwe gebouw en de nieuwe pers voor de partij heeft, om De Waarheid als dagelijks wapen tegen rechtse politiek en als platform voor discussie voor progressieve machtsbundeling te verdedigen.

Hiervan uitgaande spreekt de partij zich uit voor de verder ontwikkeling van de oriëntatie op verbreding van inhoud, medewerk(st)ers en abonneebestand van De Waarheid.
Dit maakt de eigen journalistieke en politieke verantwoordelijkheid van de redactie noodzakelijk.
De uitwerking daarvan, en de verhouding tussen De Waarheid en de CPN, zijn vastgelegd in het redactiestatuut. De eerste opgave voor De Waarheid is het verwerven van een hechte band met grotere groepen progressieve mensen. Dit kan bereikt worden door een krant te maken die van betekenis is voor heel links. In deze krant moeten naast communisten ook leden van andere progressieve partijen en deelnemers/sters aan bewegingen (bijvoorbeeld vredesbeweging, vakbeweging, vrouwenbeweging) zich kunnen herkennen.
Een krant, die interessant en stimulerend is voor allen die maatschappelijke vernieuwing nastreven, die zich inzet tegen alle vormen van uitbuiting, repressie en discriminatie en optreedt tegen oorlogsvoorbereiding en oorlogsophitsing en vóór het behoud van de vrede, is van de grootste betekenis voor het tot stand komen van progressieve machtsvorming die de CPN voorstaat. Een sterke wisselwerking en wederzijdse beïnvloeding tussen lezers en krant moet worden nagestreefd.
In de overtuiging dat met grote inzet moet worden gewerkt aan de versterking van de krant, waarvoor ook vaak een beroep op de offervaardigheid van de lezers zal worden gedaan, is het tot stand brengen van breed samengestelde werkorganen of collectieven van groot belang.
Het debat in de partij en tussen lezers van De Waarheid, over de rol en de betekenis daarvan, moet worden voortgezet. Het congres draagt het partijbestuur op hiertoe conferenties en andere bijeenkomsten te beleggen en andere maatregelen te treffen die tot versterking van De Waarheid leiden.

Elli Izeboud:

Toelichting op het verslag van werkzaamheden van het partijbestuur — 26 november 1982.

,,Inhoud en vormen van progressieve samenwerking en de eigen rol en positie van de CPN daarin, behoren tot de belangrijkste vraagstukken waarover dit congres moet beslissen'', verklaarde Elli Izeboud in haar toelichting op het verslag van werkzaamheden van het scheidende partijbestuur. ,,Dat vraagstuk is volop aan de orde, nu ons land geregeerd wordt door een CDA-VVD-kabinet met schrikbarende en rampzalige voornemens''.

Bijgaande tekst bestaat uit passages van het verslag van werkzaamheden, dat Elli Izeboud namens het partijbestuur op het 28ste congres uitsprak. Het betreft met name die delen van haar verslag die niet eerder zijn gepubliceerd. De volledige tekst is verkrijgbaar bij het partijsecretariaat.

DAARBIJ komt dat dit kabinet blijkbaar van begin af aan zich wenst af te sluiten van wat er uit de bevolking naar voren komt. Dit kabinet heeft — gezien de samenstelling met een overaccentuering van het ,,jonge dynamische management'' — blijkbaar gekozen voor een keiharde confrontatie. Ministers die niet inhoudelijk bij een bepaald beleidsterrein betrokken zijn, worden blijkbaar beter in staat geacht blindelings te kappen: de onredelijkheid aan de macht!
De consequenties van een dergelijke politiek, de gevolgen voor de mensen, kunnen een sociale chaos doen veroorzaken — en dat is des te gevaarlijker als we zien hoe meer en meer bij maatschappelijke konflikten met grof overheidsgeweld wordt gereageerd. Tegenover dàt vooruitzicht een ander beleid afdwingen — daar gaat het om.
Zeker zullen we op dit congres spreken over de verdeeldheid van links, dat baart ons grote zorgen. Maar ook rechts Nederland is geen eensgezind blok. De huidige CDA-VVD-regering — ten onrechte en voorbarig wel als kabinet Lubbers I aangeduid — kan onder druk van zich uitbreidende akties wel eens grote barsten gaan vertonen.
Of de regering er in slaagt haar matigings- en afbraakpolitiek door te zetten, hangt in sterke mate af van de strijdbaarheid van de vakbeweging als vertolker van de eisen van de bevolking. De situatie vereist een zelfstandig optreden van de vakbeweging, waarin er voor gewaakt moet worden dat niet de uiterst belangrijke zaak van arbeidstijdverkorting tot instrument wordt gemaakt in een politiek van inkomensmatiging.
Het bruist van de acties in ons land tegen het uitzichtloze regeringsbeleid; het bruist van de ideeën over alternatieven.

*
**

TEGEN die achtergrond kunnen progressieve politieke partijen een keus niet ontlopen.
Er bestaat — sinds kort — in het progressief overleg een platform ook voor overleg met de PvdA.
Dit is van buitengewone betekenis, zeker ook gezien de afspraak om volgende maand het beraad te richten op de kwestie van progressieve machtsvorming voor vrede en een ander sociaal-economisch beleid.
De recente ontwikkelingen zijn hoopgevend, bieden nieuwe kansen. Tegelijk zijn er nog teveel aarzelingen om die kansen te grijpen.
Wij zeggen tegen al degenen die aarzelen — in de PPR, in de PSP, in de PvdA en ook in onze eigen partij — aarzel niet te lang.
Laat niet de zorg voor en de koestering van de eigen identiteit uitlopen op gemiste kansen.
Heb de moed om grote stappen te zetten en oude platgetreden paden te verlaten. Het zou van grote betekenis zijn, als progressieve partijen nu — geïspireerd door de acties die aan de gang zijn — een gemeenschappelijk geluid laten horen.
Bij alle meningsverschillen die er zijn — en dat zijn beslist geen kleine punten, zoals beoordeling van eventuele offers die al dan niet van de bevolking gevraagd kunnen worden — zijn er ook overeenkomsten.
Over de koppeling van lonen en uitkeringen, over de verdediging van de inkomens van laagstbetaalden, over zelfstandige rechten voor vrouwen, over solidariteit met de acties in onderwijs en van ambtenaren.
Die overeenstemming bestaat en plaatst ons in een gemeenschappelijke positie tegenover de huidige regering. De vraag is:
is er de wil en de moed om dat gezamenlijk vorm te geven?
Wij, Nederlandse communisten, hebben die wil en die moed.
Wij zeggen: wij willen vérgaande, gewaagde stappen doen terwille van machtsvorming voor vrede en een rechtvaardige sociale politiek.
Wij zullen ons in het links overleg, in het progressief overleg, inzetten voor samenwerking met een open karakter:

— open in relatie tot bewegingen en de eisen die in acties gesteld worden;
— open in relatie tot mensen, organisaties en stromingen buiten dat overleg die door zo'n perspectief aangetrokken worden.

*
**

EEN belangrijk thema, ook nauw met vernieuwing verbonden, is het vraagstuk van feministische politiek. Aan het congres ligt het besluit voor om aan de erkenning van seksentegenstellingen consequenties te verbinden voor onze coalitiepolitiek. Dat is een belangrijk besluit.
Een feit is dat de positie van vrouwen, de resultaten van vrouwenbevrijdingsstrijd onder enorme druk staan. Vooral gehuwde vrouwen zijn de dupe. Uitgerekend diegenen die zelf een dubbel en dik inkomen hebben, balken nu over de ,,ontoelaatbare'' dubbele inkomens in gezinnen waarin ook de vrouw eigen werk en/of inkomen heeft.
De autonome vrouwenbeweging in haar schakeringen heeft de afgelopen jaren tot een revolutionaire verandering in het denken geleid. Hier ligt echter ook een taak voor met name progressieve politieke partijen. Namelijk om via de politiek te verhinderen dat er een golf van anti-feminisme ontstaat, om voorwaarden te scheppen voor vrouwenbevrijding en die te bevorderen.

Veel partijgenoten zijn aan het doordenken gezet en we hebben als CPN de moed gehad om vrouwenbevrijdingsstrijd als hard punt ook bij verkiezingen in te brengen. Resultaten zijn er vooral daar waar de CPN zelfbewust met dit punt naar buiten treedt en — ook in coalities — aan de orde stelt. En in dat kader, wil ik van harte de mannen en vrouwen in andere partijen oproepen om ook strijd voor vrouwenbevrijding tot prioriteit te maken — om ook daarvoor kracht te bundelen.

*
**

HOOGSTE prioriteit van ons optreden is de strijd voor de vrede, het optreden voor atoomontwapening. Het gaat er om een einde te maken aan de waanzinnige, kapitaal- en energieverslindende bewapeningswedloop — die een enorme last legt op het menselijk leven.
Een situatie die ook rampzalig is voor ontwikkelingslanden. Pijnlijk worden we ermee geconfronteerd dat wapens al doden, nog voor ze gebruikt worden.
Uit recente rapporten van Unctad en de Wereldvoedsel- en Landbouw Organisatie (FAO) van de VN blijkt dat de situatie in de ontwikkelingslanden slechter is dan een generatie geleden, dat de honger ernstiger is dan in de jaren '30. Dit onderstreept — ook in de strijd voor vrede en ontwapening — de noodzakelijke solidariteit met bevrijdingsbewegingen en communistische en socialistische progressieve partijen in de derde wereld.
In de partijdiscussie zijn — naast veel instemming — vraagtekens gezet bij strijd tegen atoombewapening als hoogste prioriteit.
Sommigen vinden dat strijd tegen crisis, strijd voor socialistische produktieverhoudingen voorop dient te staan. Het voorop stellen van vredesstrijd is een politiek-strategische keuze. Dat betekent dat het voor ons hoofddoel is van progressieve samenwerking — onmisbaar onderdeel van een progressief alternatief.
En dan is niet aan de orde: het inbrengen van klassestandpunten in de vredesbeweging — nee, dan gaat het veeleer om richten van klassenstrijd op bereiken van vrede.
Waar dát ontbreekt, waar progressieve samenwerking niet nadrukkelijk tegen het atoomgevaar is gericht — verliest het gestelde perspectief aan kracht en geloofwaardigheid.

VOOR de CPN is het ondenkbaar om deel te hebben aan regeringsmacht die ten doel heeft: verfijning en versterking van haar staat als atoommacht. Een dergelijke visie doet ons inziens onvoldoende recht aan de enorme bedreiging voor de hele mensheid die van gigantische atoombewapening uitgaat.
Zo is het voor ons onbegrijpelijk dat de Franse regering — samengesteld uit socialisten en communisten — een sterke Franse atoommacht voorstaat en in dat kader zelfs samenwerking zoekt met de CDU-FDP-regering in de BRD.
We willen met name de communistische partij van Frankrijk herinneren aan een gezamenlijke verklaring van de PCF en de CPN, waarin de aanmaak van nieuwe wapens tot massa-vernietiging, zoals de neutronenbom, wordt afgewezen. In die verklaring werd tevens gesteld dat beide partijen elke militaire integratie vastbesloten zouden bestrijden, die de Duitse Bondsrepubliek toegang tot de kernbewapening zou verschaffen.
De vredesbeweging in ons land heeft grote kansen. Het komende jaar zal ten volle benut moeten worden om plaatsing van atoomraketten in ons land te verhinderen.

Geen nieuwe atoomraketten in ons land, noch in enig ander land; geen N-bommen in ons land, noch in enig ander land. Dat blijft ons hoofddoel.
Daarvoor zullen wij ons inzetten — nationaal en internationaal.

Jaap Janissen

vond het onjuist dat, ,,waar we in een fase zitten waarin we moeten wennen aan discussiëren, de partij op dit congres met al de beslispunten wordt geconfronteerd, die sommige standpunten alleen maar verharden. Je kunt geen beslissingen nemen als je niet uitgepraat bent. Dat we zoveel moeten praten, komt omdat we veel moeten inhalen en omdat we ons niet meer beperken tot loonstrijd, vredesstrijd, strijd tegen kolonialisme en tot ons eigen gelijk.''
,,Over een aantal zaken heb ik wel helderheid. Bijna dertig jaar doe ik sociaal-economisch partijwerk of bedrijvenwerk. Al die jaren vanaf de EVC tot nu zijn het vaak dezelfde mensen die je op onze bedrijfskadervergaderingen tegenkomt. Stuk voor stuk mensen die op hun bedrijf voor vol worden aangezien, die gezag hebben omdat het strijdbare communisten zijn, die met grote meerderheden tot vertrouwensman in overlegorganen worden gekozen en die in staat zijn mensen te mobiliseren. Maar met al die hoedanigheden zijn zij niet in staat geweest om grote aantallen arbeiders lid te maken van de partij of abonnee op De Waarheid. Dat ligt niet aan die partijgenoten, maar waaraan dan wel? Dat moet ons toch bezig houden! Zolang ik lid ben schommelen we met Kamerver-

Vervolg op pagina 7

Op vier pagina's van deze ledenkrant worden discussiebijdragen afgedrukt. Deze weergave is verre van compleet en geenszins bedoeld als ,,congresboek''. Van de discussie bij elk hoofdstuk is tenminste een bijdrage opgenomen. Geprobeerd is mensen vanuit verschillende invalshoeken aan het woord te laten. Maar de keuze is beperkt en dus discutabel.
In het volgende nummer van de ledenkrant stelt de redactie zich voor te beginnen met een meer complete weergave van de congresdiscussie: het volgende nummer zal veel aandacht schenken aan de discussie over het ontwerppartijprogram en daarbij zal de discussie bij Hoofdstuk VII van de resolutie volledig worden weergegeven.

REDACTIE

Vervolg van pagina 6

kiezingen tussen 2 en 5%. Dat ligt niet aan de partijgenoten die we weten te mobiliseren. Dat moet ons toch bezig houden!
De stagnatie van de ledentoevoer uit de bedrijven is chronisch en toch is de partij gegroeid. Vele *niet*-traditionele arbeiders zijn lid geworden en niet vanwege ons sociaal-economisch image, maar omdat zij met hun eigen problemen onderdak en bescherming zochten bij de communisten. Kunnen de bedrijfsarbeiders met enig recht verlangen dat die nieuwe groepen zich ondergeschikt maken aan loonstrijd? Kom nou. En laten we eerlijk zijn, op zulke belangrijke initiatieven als de Dialoog van Driebergen zijn er meer *andere* arbeiders dan producerende arbeiders. Dat geldt trouwens voor meer initiatieven.
Natuurlijk zijn er grote stukken strijd met succes gevoerd. Maar wat ons nu te wachten staat is heel andere koek, dat kunnen we niet alleen maar te lijf met enthousiasme en ervaring. Daar is vernieuwing voor nodig. Je kunt echter vernieuwing alleen maar tot stand brengen, als je zelf bereid bent te vernieuwen. We moeten erkennen dat dat ,,moet", omdat we anders over 30 jaar nog geen macht hebben gevormd en het systeem nog hetzelfde is, al zal de verpakking dan anders zijn.
Als je voor jezelf ontdekt hebt, dat je vast zit zul je niet meedoen de schuld in de schoenen van de vrouwen te schuiven. Ik denk dat de beweging van de vrouwen door de een gebruikt wordt om eigen onmacht te verbloemen, terwijl de ander *zijn* politieke opvattingen verkoopt door zich heel nadrukkelijk te manifesteren als voorstander van het feminisme. Beide zijden misbruiken de vrouwenbevrijdingsstrijd en brengen daardoor verkeerde argumenten in de discussie en belemmeren de vrouwen, ook al zullen zij zich niet laten tegen houden.
In veel discussies die hier op het congres gevoerd worden zal ik mij herkennen. Over de eigen identiteit, over De Waarheid, over journalistieke vrijheid. Beslissend voor mij is dat we praten, elkaar met argumenten overtuigen. Het geduld, het begrip en het erkennen van een ander zijn gelijk, dat we hanteren als we met anderen samenwerken, moeten we ook in onze eigen partij opbrengen. Als we er niet uitkomen, zijn we ook niet waard CPN te zijn."

Fon ten Thij

merkte bij Hoofdstuk I van de resolutie op, terugkijkend op de afgelopen twee jaar, dat wel ,,de feministische strijd in de partij erkend is wat betreft de konsekwenties van het steunen van leuzen voor de eigen politiek op alle niveaus". Maar ,,de kraakbeweging en de milieu- en anti-kernenergie beweging mogen zich verheugen in een intensieve belangstelling van de partij. Ze worden soms kleinerend toegesproken om hun volgens veel communisten naïeve strijdmethodes, en overigens worden ze alleen ondersteund als we het eens zijn met de leuzen die er gevoerd worden." ,,Zo langzamerhand worden we er doodmoe van om steeds maar weer in de partij concrete alternatieven aan te dragen en alleen maar als antwoord te krijgen dat de milieubeweging en ook de kraakbeweging zulke interessante vernieuwende democratische krachten zijn. Dat is de reden dat sinds januari 1982 een Horizontaal Overleg voor Ecologie is gestart. Het doel is om binnen de partij de discussie te organiseren en mensen uit districten bij elkaar te brengen die zich voor milieuzaken interesseren."
Zo mogelijk volgend jaar is het de bedoeling over communistische ecologiepolitiek een conferentie te beleggen.
Verder ging Fon ten Thij in op de discussie over progressieve samenwerking en de vraag of naar het vormen van een blok links van de PvdA moet worden gestreefd. ,,In de manier waarop we een andere en socialistische maatschappij willen verwezenlijken verschillen we niet veel van PSP en PPR. Namelijk geen van drieën heeft een voldoende samenhangend alternatief waarin grote groepen van de bevolking zich herkennen en waarvoor ze in strijd willen gaan. Het optellen van CPN, PSP en PPR is daarom in de huidige situatie niet meer dan het optellen van zetels, zonder voldoende inhoud."
Hij bestreed de gedachte dat de opkomst van de Groenen in West-Duitsland voor ons land een voorbeeld zou kunnen zijn en wees op een aantal duidelijke verschillen tussen de Westduitse ervaringen en de ,,groene" bewegingen in Nederland.
,,Het groene gebeuren in Nederland is al veel ouder, zo'n jaar of twaalf. Het kreeg onmiddellijk erkenning van enkele nieuwe politieke formaties: PPR en D'66. Deze laatste heeft zijn groene verleden alweer afgelegd. Ook andere linkse partijen als PSP en PvdA hadden al snel aandacht voor de anti-kernenergiestrijd en de milieubeweging. Het feit dat de CPN deze beweging pas sinds het vorig congres heeft ontdekt, maakt de groene beweging nog niet tot een uniek verschijnsel.

— De milieu- en anti-kernenergiebeweging heeft zich ontwikkeld van een beweging, die in principe uitging van ideeën als in de Club van Rome, tot een vast onderdeel van de linkse politieke beweging. Compleet met alle discussies die binnen links spelen. Ik hoef als voorbeeld alleen maar te wijzen naar de vele vrouwenoverleggen die er binnen deze bewegingen zijn ontstaan.
— ,De milieu- en anti-kernenergiebeweging is al lang overtuigd van de noodzaak tot solidariteit. De verbindingen met de kraakbeweging zijn overduidelijk maar ook met de abortusstrijd en de beweging voor het aandragen van sociaal-economische alternatieve werkgelegenheid.
— De milieu- en anti-kernenergiebeweging gaat dwars door de scheidslijnen van de politiek heen en is niet beperkt tot klein links. Het milieubesef is voor veel mensen een belangrijke stap om hun kritiek op de maatschappij te ontwikkelen en ook om naar samenwerking te streven om een andere maatschappij te bereiken.

Het formeren van een groene partij als perspectief voor links in Nederland is dan ook een illusie. Wel kan een dergelijke lijst een kristallisatiepunt zijn voor een aantal hoofdzaken die bij de komende Europese verkiezingen een rol spelen.
Het is noodzakelijk het gehele program van onze partij te toetsen aan de ideeën en alternatieven, die in de anti-kernenergie-beweging en milieubeweging leven. Dat geeft ons een stevige basis voor coalitievorming, niet alleen met de PSP en de PPR, maar ook met het vooruitstrevende deel van de PvdA, CDA en zelfs binnen traditioneel liberale kringen."
Kiezen voor het opgaan in een blok

links van de PvdA wees Fon ten Thij daarom af.

San Verschuuren

wees op de ervaringen in het Haagse partijdistrict, waar de afgelopen jaren in toenemende mate gewerkt is aan het tot stand brengen van progressieve coalities voor uiteenlopende doelen. ,,In diverse bewegingen en in de daarop gebaseerde discussies bleken leden van de CPN, de PSP en de PPR elkaar het meest te kunnen vinden. Niet zo verwonderlijk: het zijn de enige politieke partijen die streven naar fundamentele verandering van de maatschappij, weliswaar vanuit verschillende visies en inspiraties, maar er is veel overeenkomstigs. De groeiende samenwerking tussen mensen in actie is politiek tot uitdrukking gebracht door gezamenlijke lijsten bij de afgelopen verkiezingen voor de Provinciale Staten (van Zuid-Holland) en voor gemeenteraden (8 gemeenten, waaronder Den Haag, Dordrecht, Delft, Hellevoetsluis, Rijswijk en Voorburg). Dit is niet zonder succes geweest.
De instelling van de drie partijen stemt veel overeen: 't gaat bij samenwerking om een bondgenootschap op concrete punten, met het doel bij te dragen aan verdere progressieve machtsvorming. Aan de basis, in bewegingen en ook parlementair.
Het versterken, maar vooral het waarmaken hiervan is thans de belangrijkste opgave. Dit moet centraal staan, en niet een eventuele hergroepering van links. Het is juist de kracht van de huidige linkse samenwerking dat de samenwerkende partijen daarin ieder hun eigen identiteit en sterke punten inbrengen en ook tot gelding kunnen brengen. Er is daarbij wederzijds sprake van verrijking.
Het is jammer dat deze ervaringen (evenals de overeenstemmende ervaringen in Gelderland) nauwelijks in de congresstukken en de daarop gehouden toelichting door Ton van Hoek zijn verwerkt. De opvatting dat het kiezen voor zo'n linkse samenwerking in strijd zou zijn met het streven naar brede progressieve machtsvorming is kortzichtig en vindt in onze ervaringen geen steun. Linkse samenwerking heeft juist een goed effect op (progressieve delen) van de sociaal-democratie. De thans groeiende progressieve samenwerking plaatsen in het kader van hetzij eventuele opheffing van de partij op termijn, hetzij een hergroepering van links, achten wij niet aan de orde, ja zelfs schadelijk. Een dergelijke uitspraak getuigt niet alleen van een formele benadering van het perspectief van progessieve samenwerking, maar legt ook een beperking op aan die samenwerking, want wij zouden daarmee ook een kader aan anderen opleggen. Bovendien, wat heeft het voor zin een nieuw type communistische partij op te bouwen als de opheffing daarvan thans al zou worden aangekondigd?
Daarom is onze Haagse delegatie stellig van mening dat gekozen moet worden voor het doorzetten van de progressieve samenwerking, en daarbinnen voor een nauwe samenwerking met PSP en PPR, zonder dat in het kader te plaatsen van wat voor hergroepering dan ook."

René Dammen,

Ik heb grote moeite met de manier waarop hier standpunten tegenover elkaar zijn geplaatst. Tijdens de discussies in de afdelingen, zoals blijkt uit de vele ingediende amendementen, is duidelijk geworden dat in de partij over dit soort zaken zeer genuanceerd gedacht wordt. Wat ik in beide formuleringen aantref, bewijst dat hier een keuze is gemaakt die mij op dit moment dwingt te besluiten om te zeggen dat ik mij in geen van deze alternatieven kan vinden.
Uit de toelichting blijkt dat in *Alternatief C* o.a. mijn amendement is verwerkt. Ik vind echter dat de manier waarop C is geformuleerd een vertekening is van de genuanceerde discussie die op dit punt door vele partijgenoten gevoerd is. In die toelichting wordt de schijn gewekt dat uit mijn amendement zou blijken dat ik van mening ben dat vredesstrijd in feite klassenstrijd zou zijn. Ik denk dat dit één van die overdrijvingen is. Het is een heel verschil of je zegt dat vredesstrijd gevoerd moet worden vanuit een klassestandpunt, of dat het een identiek is aan het ander. Dat verschil is heel belangrijk. Vredesstrijd wordt door mensen gevoerd. Zowel door mensen die dit onderwerp wel uit een klassestandpunt benaderen als door mensen die dat niet doen. Het punt waar het om gaat is, hoe benadert de partij vredesvraagstukken?
Als men, zoals ik, meent dat vredesstrijd benaderd moet worden vanuit een klassestandpunt, dan is dat heel wat anders dan wanneer je zegt, vredesstrijd is klassenstrijd. Ik wil vaststellen, en dat heb ik ook in mijn amendement gedaan, dat het imperialisme de voornaamste bedreiging van de vrede is. Dat is iets anders dan in *alternatief C* wordt gezegd, dat het ,,grootkapitalistische imperialisme" de enige kracht is die de vrede bedreigt. Dan overtrek je de zaken.
Ik denk ook dat we bij de beoordeling van het optreden van de Sowjet-Unie bij een reeks van vraagstukken kritische kanttekeningen kunnen maken, maar toch blijft naar mijn mening de Sowjet-Unie een anti-imperialistische mogendheid. Ik voel er echter niets voor om dat in een formulering te gieten waarin min of meer gesuggereerd wordt dat wij de politiek van de Sowjet-Unie in de internationale verhoudingen op alle details, tot en met hun binnenlandse politiek, goedkeuren. Ik geloot dat er wat betreft dit vraagstuk, veel behoefte is aan een weloverwogen redenering. Die mis ik hier. Dat is dan ook de reden waarom ik mijn eigen amendement gehandhaafd heb.
Mijn voorstel komt neer op het handhaven van *Alternatief B* en daaraan toe te voegen dat het imperialisme de voornaamste kracht is die de vrede bedreigt.

Vervolg op pagina 8

Vervolg van pagina 7

Inger Pelt

herinnerde er bij Hoofdstuk III van de resolutie aan dat vanuit Delft al vanaf de Kamerverkiezingen in 1981 wordt getracht de eis van arbeidstijdverkorting *per dag* ter discussie te stellen. In het kader van een betere verdeling van werk binnen- en buitenshuis is het noodzakelijk om de beslissing over de vorm van de arbeidstijdverkorting zo laag mogelijk aan de basis te nemen.
,,Ikzelf heb, wegens het soort werk dat ik doe, niets aan korter werken per dag. Voor mij en bij mij thuis is een betere verdeling van huishoudelijke taken het meest gediend met een paar lange dagen werken (en dan natuurlijk thuis komen en de warme hap dampend op tafel vinden) en een paar dagen zelf voor kind, mannen, konijnen en hond zorgen".
In tegenstelling tot de telkens terugkerende bewering dat de discussie hierover al gevoerd is, meent Inger Pelt dat hierover ,,eindelijk eens serieus" moet worden gepraat. Zij keerde zich tegen een verwijzing naar het laatst aangenomen verkiezingsprogramma in één beslispunt op het congres. ,,Ik ben ertegen dat als het ware tussen neus en lippen door een verkiezingsprogramma bekrachtigd wordt, dat onder zeer grote tijdsdruk tot stand gekomen is". ,,Ik wil de komende tijd niet vastzitten aan standpunten in een reeks van vraagstukken, zoals die op de eerder genoemde manier of zelfs helemaal niet bediscussieerd zijn. Ik ben namelijk bang dat als we nu die standpunten bekrachtigen, er nooit meer iets terecht komt van het serieus laten doorwerken van feministische uitgangspunten in konkrete eisen ten aanzien van arbeidstijdverkorting.
Als we serieus willen formuleren waar we in die reeks van vraagstukken de komende tijd konkreet voor willen opkomen, moeten we serieuze mogelijkheden scheppen om daar met elkaar over in discussie te gaan en er beslissingen over te nemen."

Annemiek Onstenk Ria de Vries, Boe Thio en Siep Geugjes

kwamen met een nieuwe tekst, die het standpunt zoals eerder in Resolutie I gesteld nader bepaalt, dit in afwijking van het oorspronkelijk aangeboden alternatief B bij beslispunt 5, hoofdstuk III.
,,...*de konsekwenties van feministische eisen* voor haar politiek, ook op sociaal-economisch gebied. Dit vraagt om een nadere uitwerking van haar politiek van behoud van koopkracht. Daarbij gaat het om uitgangspunten voor het scheppen van mogelijkheden voor een zelfstandig bestaan van vrouwen en mannen. De CPN kiest voor een nieuwe inkomenspolitiek die niet langer gebaseerd is op het kostwinnersprincipe maar op een inkomen waarvan zelfstandig is te leven. Zij treedt op voor een nieuwe werkgelegenheidspolitiek die uitgaat van het recht op werk voor iedereen. Door het scheppen van werk en door verkorting van de arbeidsduur moet gekomen worden tot de herverdeling van onbetaalde en betaalde arbeid binnens- en buitenshuis."
De nieuwe tekst van Beslispunt 1, Hoofdstuk 3, alternatief B werd door een krappe meerderheid van het congres goedgekeurd: voor 181, tegen 178, 28 onthoudingen.

Na regel 7 van Hoofdstuk 3 van de oude tekst moet de Resolutie nu als volgt gelezen worden:
Daarbij is rigoreuze arbeidstijdverkorting van wezenlijke betekenis om herverdeling van werk, het recht op werk en een zelfstandig inkomen voor iedereen mogelijk te maken. Dit zal dan ook een hoofdpunt worden in de sociaal-economische politiek van de CPN. Belangrijke voorwaarden bij arbeidstijdverkorting zijn voor de CPN: dat de totale werkgelegenheid hierdoor wordt uitgebreid; dat de stijging van de productiviteit ten gevolge van arbeidstijdverkorting ten goede komt aan nieuwe arbeidsplaatsen of een nieuwe inkomenspolitiek en dat vrouwen meer perspectief hebben op betaald werk. Deze voorwaarden en het streven naar een zelfstandig bestaan zijn voor de CPN bepalend voor de vraag hoe en door wie arbeidstijdverkorting moet worden gefinancierd.

Ries Maaswinkel

,,Ik heb een stemming aangevraagd over een wijziging in Alternatief A (regel 27-29 oude tekst, hoofdstuk 4 Resolutie). De term ,,humanistisch" is voor het eerst gedropt in het Ontwerp Partij Programma en nu hier weer. Daarover is nooit gediscussieerd en er is ook geen besluit over gevallen. We kunnen wat mij betreft zoiets niet, zoals is voorgesteld, verschuiven naar de discussie over het partijprogramma en nu toch maar vast het woord gebruiken. Ik ben geen humanist en wil daar ook niet voor doorgaan, ook niet voorlopig. In de resolutie is humanisme genoemd als gatenvuller. Het wordt genoemd in verband met alle mogelijke maatschappelijke bewegingen, die niet zo maar onder de noemer van het socialisme te brengen zijn. Als we al die nieuwe ontdekte bewegingen en tegenstellingen serieus willen nemen, moeten we mijns inziens een breder socialisme-ontwerp maken, dat niet alleen de tegenstelling kapitaal-arbeid overwint. Nu worden de bewegingen niet konkreet beschreven maar alleen gehonoreerd door het woord humanistisch en dat staat dan, denk ik, voor volledige menselijke onplooiing, emancipatie van individuen en respect voor het individu. Dat lijkt allemaal prachtig, maar zeker als flikker kan ik er niets mee. Flikkers, en dat is iets anders dan homofielen, zien hun strijd niet alleen als de strijd voor de verovering van ruimte voor individuen die van nature zo geaard zijn, nee, wij bestrijden het machtssysteem van de hetero-sexualiteit. Wij zijn geen humanisten, we bestrijden dat de hetero-sexualiteit waar we nu mee te maken hebben een natuurlijke geaardheid zou zijn die je ook vrij moet kunnen ontplooien. Daar doe ik hele slechte ervaringen mee op. Als je, zoals mij zondag gebeurde, in een Utrechts park door vier potenrammers in elkaar wordt getremd en van je geld wordt beroofd, dan is dat een uiting van het heterosexuele systeem. Het gaat hier om een dwangsysteem in actie.
Mijn bezwaar tegen humanisme is dus niet dat het een menselijke maatschappij wil, maar dat het in een communistische partij geen bijdrage kan leveren aan de analyse van maatschappelijke tegenstellingen. Ten slotte een heel zwaarwegend formeel bezwaar.
Humanisme is een levensbeschouwelijk etiket. Vroeger waren mensen rooms, christelijk, niks of neutraal. In plaats van het etiket niks of dat laatste komt nu meer en meer humanist. In ziekenhuizen en dergelijken is dat best belangrijk als strategie tegen de monopolies van kerken, maar het blijft een levensbeschouwing, een modern soort religie. Het woord god komt er niet in voor, maar in plaats daarvan is de mens de hoogste waarde; dus moet je mensen als mens benaderen omdat we allemaal mens zijn.
Wanneer de CPN zegt een humanistisch socialisme te gaan nastreven dan doet de partij daarmee een levensbeschouwelijke keuze en dat zouden we niet meer doen. Als flikker en als christen wil ik niet worden uitgesloten en ik roep dan ook op om het woord humanistisch te schrappen.

Jan de Boo

Nadat het congres had ingestemd met de overwegingen om in een nieuw hoofdstuk van de resolutie enkele criteria voor de internationale positie van de CPN vast te leggen, gaf partijbestuurder Jan de Boo de volgende toelichting op de beschrijvingsbrief van het PB.
,,Het is noodzakelijk nieuwe vormen van internationale samenwerking verder te ontwikkelen. Het gaat om wezenlijke contacten, geen protocolaire tussen communistische partijen, maar ook met andere progressieve partijen en bewegingen en politieke organisaties. Niet om oude contacten los te laten, maar een verdere doorbraak tot stand te brengen in de strijd voor vrede, tegen onderdrukking en voor nationale zelfstandigheid.
Voor wat betreft onze solidariteit met de bevrijdingsstrijd in de Derde Wereld, gaat het erom onze inspanningen te vergroten. Dat is beslist geen eenvoudige opgave. Vermeden is een totaalbeeld te schetsen, maar het is duidelijk dat onze solidariteit onverkort en krachtig uitgaat naar de volkeren van El Salvador, Guatemala, Nicaragua, Zuid-Afrika, Indonesië, Oost-Timor en elders in de wereld.
We vragen het congres om een uitspraak gezien de actuele situatie in het Midden-Oosten èn de discussies, die daarover in en rondom de partij zijn en worden gevoerd. We wensen een zorgvuldige en afgewogen positie-bepaling, die onderstreept dat er politieke oplossingen voor de conflictsituaties in het Midden-Oosten moeten komen. Het gaat om de laatste passage, waarin staat dat ,,het congres van mening is, dat erkenning van de PLO als vertegenwoordigster van het Palestijnse volk noodzakelijk is. Dit houdt voor de CPN in, dat het bestaansrecht van Israël binnen de erkende grenzen (volgens UNO-resoluties) gegarandeerd moet zijn".
Deze passage geeft duidelijk onze benadering op deze conflictsituatie weer. Er is een duidelijk koppeling tussen beide kwesties, die van de erkenning naar de regering toe, en naar onszelf toe, daar waar wij zowel het recht van de Palestijnen op een nationale staat als ook de noodzaak van het bestaansrecht van Israël moeten omlijnen. Het is bekend dat de regering-Begin weigert de PLO te aanvaarden als gesprekspartner, als representatieve factor namens de Palestijnen. Anderzijds sluit het Handvest van de PLO nog steeds het bestaansrecht van Israël uit. Voor wat die kwestie van erkenning betreft, zijn we van mening dat dit niet tussen politieke partijen en bewegingen speelt, maar meer een zaak is tussen regeringen en staten. Hoofdzaak voor ons moet zijn de druk op de Nederlandse regering te helpen vergroten, opdat er eindelijk vrede komt in het Midden-Oosten. Ook daartoe is de grootst mogelijke krachtenbundeling in Nederland noodzakelijk.
Ten aanzien van de debatten in de partij over de landen van Oost-Europa en de beoordeling van landen en partijen: dit debat zal voortgaan. Als we onze internationale positie precieser omschrijven in dit deel van het nieuwe hoofdstuk, dan is het wat Polen en Tsjechoslowakije betreft, toegespitst. We zullen onze lijn moeten doortrekken, ook tegen de achtergrond van de gebeurtenissen en ontwikkelingen daar. Het gaat wat Solidarnosc en Charta betreft om een tweetal democratische oppositiebewegingen, die een beter, democratischer, humanistischer socialisme voorstaan. Het raakt direct onze visie op socialisme, vrijheid en democratie. We vragen om bevestiging van de uitspraken van het partijbestuur en Dagelijks Bestuur over Polen.
Onze posite ten opzichte van Solidarnosc als democratische oppositiebeweging is in essentie dezelfde en juist. Ook ten aanzien van Charta, in Tsjechoslowakije, dat zich in woord en geschrift manifesteert en uitgaat van de ideeën en visies van Dubcek, zoals zij destijds gestalte kreeg in de ,,Praagse Lente".
Dit deel van de resolutie geeft ook de huidige feitelijke situatie weer, want sinds 13 december 1981, toen in Polen Jaruzelski aan de regeermacht kwam, onderhoudt onze partij geen betrekkingen met de PVAP. En sinds de terugkeer van onze vertegenwoordiger van het congres van de Tsjechoslowaakse regerende partij — waar opgeroepen werd tot gewapend ingrijpen van buitenaf in Polen — ook niet met deze partij.
We spreken over ,,onder de huidige omstandigheden". Laten we hopen dat die veranderen.

Vervolg op pagina 9

Vervolg van pagina 8

Frans van Gaal

Onderwerp: erkenning van de PLO als dè vertegenwoordigster van het Palestijnse volk.
De ,,Palestijnse kwestie" is in de CPN immer een gevoelige kwestie geweest. Een aantal persoonlijke ervaringen gedurende mijn tienjarig lidmaatschap bevestigen dat, evenals de wijze waarop de CPN de laatste jaren is omgesprongen met b.v. het landelijk Palestina-comité. Onhandigheid was hier niet zelden troef.
Verklaarbaar is het natuurlijk wel. In het bewustzijn van communisten werk(t)en de tragiek van het joodse volk; de betrokkenheid (persoonlijk en politiek) bij het lot van onze joodse landgenoten èn de tradities (de beste of betere op zijn meest) van de partij in de strijd tegen het anti-semitisme nog steeds heel sterk door. In 99% van de gevallen is dat maar goed ook.
Naar mijn overtuiging heeft deze kwestie steeds vertroebelend gewerkt op een zorgvuldige en afgewogen beoordeling van de vraagstukken in het Midden-Oosten in het algemeen en de Palestijnse zaak in het bijzonder. Het betekent een belangrijk en eigenlijk wezenlijk gebrek in de wijze waarop de CPN omgaat met internationale vraagstukken in haar beoordeling en analyse.
De afschuwelijke gebeurtenissen in de Libanon en de gevaarlijke en vredebedreigende politiek van Begin maken *nu* duidelijk hoezeer het hier om een kruitvat gaat dat de internationale vrede bedreigt. Van fundamenteel belang is ook dat ondubbelzinnig de zijde wordt gekozen van het ontrechte Palestijnse volk. Als vredesfactor èn als partij die solidariteit met onderdrukten zo hoog acht moet de CPN hieraan in dubbel opzicht een boodschap hebben.
Het erkennen van de PLO als de wettige vertegenwoordigster van het Palestijnse volk betekent dat we de rechten van het Palestijnse volk erkennen èn dat we ons b.v. uitspreken tegen z.g. vredesakkoorden (Camp David) waar *over* de Palestijnen *zonder* de Palestijnen is besloten. Voorop moet staan dat stabiliteit in het Midden-Oosten niet kan zonder een fundamentele oplossing van de Palestijnse zaak.
De CPN heeft naar mijn oprechte overtuiging, vanuit haar bewonderenswaardige anti-koloniale tradities, anti-imperialistische stellingname èn vanwege haar strijd tegen het anti-semitisme zelfs een extra verantwoordelijkheid t.a.v. een zorgvuldige historische benadering van de Palestijnse kwestie en het ontstaan van de staat Israël.
Op voorhand stel ik, dat we het niet kunnen maken dat we ons als CPN ,,neerleggen" (of zelfs maar de schijn wekken) bij de wijze waarop het Palestijnse volk tot slachtoffer is gemaakt van schuldgevoelens uit West-Europa ten gevolge van de tragiek van de jodenvervolging en het daaruit voortgekomen trauma.
In dit verband wil ik het niet eens hebben over de imperialistische intriges zoals die o.a. tot het ontstaan van Israël hebben geleid.
Analyse en onderzoek zijn nodig maar actieve solidariteit met het Palestijnse volk al evenzeer. Daarin heeft de CPN iets in te halen. In Nederland is een actieve solidariteitsbeweging met het Palestijnse volk, die zich tot nog toe steeds geconfronteerd zag met een draaiende en onduidelijke CPN. Dat eist en schreeuwt om verandering, zeker na de recente bloedbaden.
Een actieve bijdrage van communisten is ook het beste antwoord op mogelijk anti-semitisch gedrijf van lieden die de verontwaardiging over de politiek van Begin willen misbruiken voor doeleinden die overigens volkomen vreemd zijn aan wat b.v. het Palestina-comité, PPR en PSP al op één lijn heeft gebracht, n.l. recht doen aan het Palestijnse volk.
Waarom erkenning van de PLO als de vertegenwoordigster van het Palestijnse volk? Okay, dan wordt het nog maar eens gezegd: ,,De PLO vervult voor de Palestijnen in feite *alle* functies die onder normale omstandigheden door de staat worden verricht."

Vera Ebels

Ik wil het hebben over *beslispunt 2 bij Hoofdstuk IV* en pleiten voor *alternatief A*, het voorstel van het partijbestuur.
Ik ben er voor dat er druk uitgeoefend wordt opdat de PLO als onderhandelingspartner erkend wordt.
Ik ben er voor dat in het conflict tussen Israël met de Arabische landen en de PLO alle compromissen en vredelievende krachten gesteund worden aan beide kanten.
Ik ben er niet voor dat de partij de PLO erkent; behalve het argument dat Jan de Boo al gegeven heeft, is mijn standpunt gemotiveerd door het lezen van brieven die de afdeling Helmond naar De Waarheid heeft gestuurd.
Ik ben van mening dat politieke steun voor de PLO, iets wat ik in beginsel ondersteun, niet goed zou zijn, zolang het program van de PLO ,,de zionistische aanwezigheid" in het Midden-Oosten wil uitschakelen. Je kunt niet optreden voor het recht van het Palestijnse volk op een nationale staat, zonder het recht op een nationale staat voor het joodse volk ook op te eisen.
Overigens begint men zich bewust te worden dat ook anti-fascisten in vele gevallen een flinke portie verinnerlijkt racisme hebben meegekregen. Ten aanzien van het anti-semitisme veel moeilijker vast te stellen. Ik denk dat we er heel goed op moeten letten dat het gevaar bestaat dat zolang het anti-semitisme en het schuldgevoel t.a.v. het joodse volk niet verwerkt worden, zolang ook het gevaar blijft bestaan dat anti-semitisme zal doorsijpelen via anti-zionistische stellingnamen. De ervaringen binnen de arbeidersbeweging en in de landen van Oost-Europa met de vervolging van het zionisme en de zionisten, het codewoord voor joden in Oost-Europa, tot grote rampen heeft geleid.
Ik ben zeer wantrouwig en verontrust door één van de Helmondse brieven, waarin werd gepleit voor een onderzoek naar de verbondenheid van onze partij met het zionisme. Ik vrees dat op die manier aan joden in de partij een ,,niet-zionistverklaring" gevraagd zou kunnen worden, zoals dat blijkbaar de bedoeling is om ook aan onze partij in zijn geheel te doen. Daarom pleit ik voor Alternatief A.

Joke van Kampen

Op de Amsterdamse distriktsconferentie is in groepen uitvoerig over dit punt gediscussieerd, ook in het licht van toen nog vers in het geheugen liggende botsingen, gewelddadige confrontatie tussen de kraakbeweging en het stadsbestuur waar wij deel van uitmaken. De uitkomst van die discussie vormt, zo besloot de conferentie, de Amsterdamse bijdrage aan het congres, op dit punt.
Het is belangrijk dat we ons realiseren dat sociale bewegingen, ondanks vaak heftige verschillen van mening, veel van onze partij verwachten als het gaat om het omzetten van actieresultaten in politieke besluitvorming. Wij gaan, terecht naar mijn mening, in brede kring door voor betrouwbare vertolkers van de eisen van bewegingen op politiek niveau. Dat is bijvoorbeeld in de vredesbeweging een duidelijke zaak. Maar tegelijkertijd doen zich problemen voor. Problemen die veroorzaakt worden door de incompetentie en de politieke omwil om de werkelijke problemen van mensen op te lossen of zelfs maar serieus te nemen bij politieke partijen. Problemen die worden veroorzaakt doordat grote groepen mensen geen perspectief zien in het afdwingen van eisen via de parlementaire democratie. Het duidelijkst wordt dat op dit moment in de discussie met en over de kraakbeweging.
De kraakbeweging tast de eigendomsverhoudingen in deze maatschappij aan. De sociaal-democratie wil veranderingen bewerkstelligen zonder dat de eigendomsverhoudingen in het geding komen.
Sociaal-democratisch bestuur betekent maar al te vaak bovendien kiezen voor oplossingen die de staat versterken.
De kraakbeweging, maar ook de milieubeweging en de vrouwenbeweging streven naar oplossingen die de eigen zeggenschap van mensen vergroten. Dat botst en zal voorlopig blijven botsen.
Bovendien verzamelen zich in een beweging als de kraakbeweging ook velen die je met ,,een zwaar woord" uitgstotenen uit deze maatschappij zou kunnen noemen. Mensen voor wie de parlementaire democratie niet functioneert in die zin dat bijvoorbeeld toevoeging van door hen gekraakte woningen aan het distributiebestand niet leidt tot woonruimte voor hen zelf. Ze zijn niet aan de beurt, verbouwing maakt het te duur etc. Ze nemen zelf verantwoordelijkheid voor het bestaan en wensen daarin geen inmenging.
De PvdA is in veel gevallen onze coalitiepartner en bepaalt dus mede onze politieke ruimte. Het is dus duidelijk dat de deelname van de CPN aan bestuur niet leidt tot de moeiteloze inwilliging van de eisen van bewegingen. Als het al lukt om actieresultaten om te zetten in politieke besluitvorming, dan is het nooit zo dat het politieke besluit alle eisen volledig dekt.
Om als partij hierin zinvol te functioneren is het volgende nodig:
1. Een kritische en open dialoog met bewegingen. Dat betekent dat we niet kritiekloos achter doelstellingen en strijdmethoden van bewegingen aan lopen, maar dat we serieus in discussie gaan. Van onze kant mag best in die discussie ingebracht worden dat wie kiest voor geweld als actiemiddel in de politieke strijd, meehelpt de weg vrij te maken voor een samenleving waar letterlijk het recht van de sterkste geldt.
Maar, geen paternalistische houding vanuit onze partij tegenover bewegingen. Geen beloftes die niet waar gemaakt kunnen worden, maar bereikbaarheid, bestuurlijke integriteit en openheid over resultaten en nederlagen.
2. Bij de formatie van besturen dient van onze kant een zware nadruk te liggen op het realiseren van werkelijk democratisch bestuur. In het conflict rond de Luyck is door onze partij te weinig geanalyseerd, dat de achtergrond van deze zaak gelegen was in de politiek van de PvdA: het handhaven van een politiek gericht op het versterken van de staatsmacht, tegenover de uitbreiding van de democratie, waardoor er aangestuurd werd op een confrontatie.
— Het is voor een zinvolle invulling van onze bestuursverantwoordelijkheid naar mijn mening nodig dat we beschikken over een naar woord daadkrachtige partij. De partijen en bewegingen blijven in een conflict echt niet wachten tot onze partij haar besluitvorming op alle niveaus heeft afgerond. We moeten dat snel kunnen doen zonder dat de verwarring toeslaat. Een beweging heeft terecht geen boodschap aan onze verwarring maar eist besluiten en resultaten.
— Het lijkt me uitdaging en plicht om ondanks crisis en bezuinigingen een politiek te ontwikkelen die de democratie uitbreidt en verdiept en als zodanig groepen kan aantrekken die het vertrouwen in politiek verloren hebben.

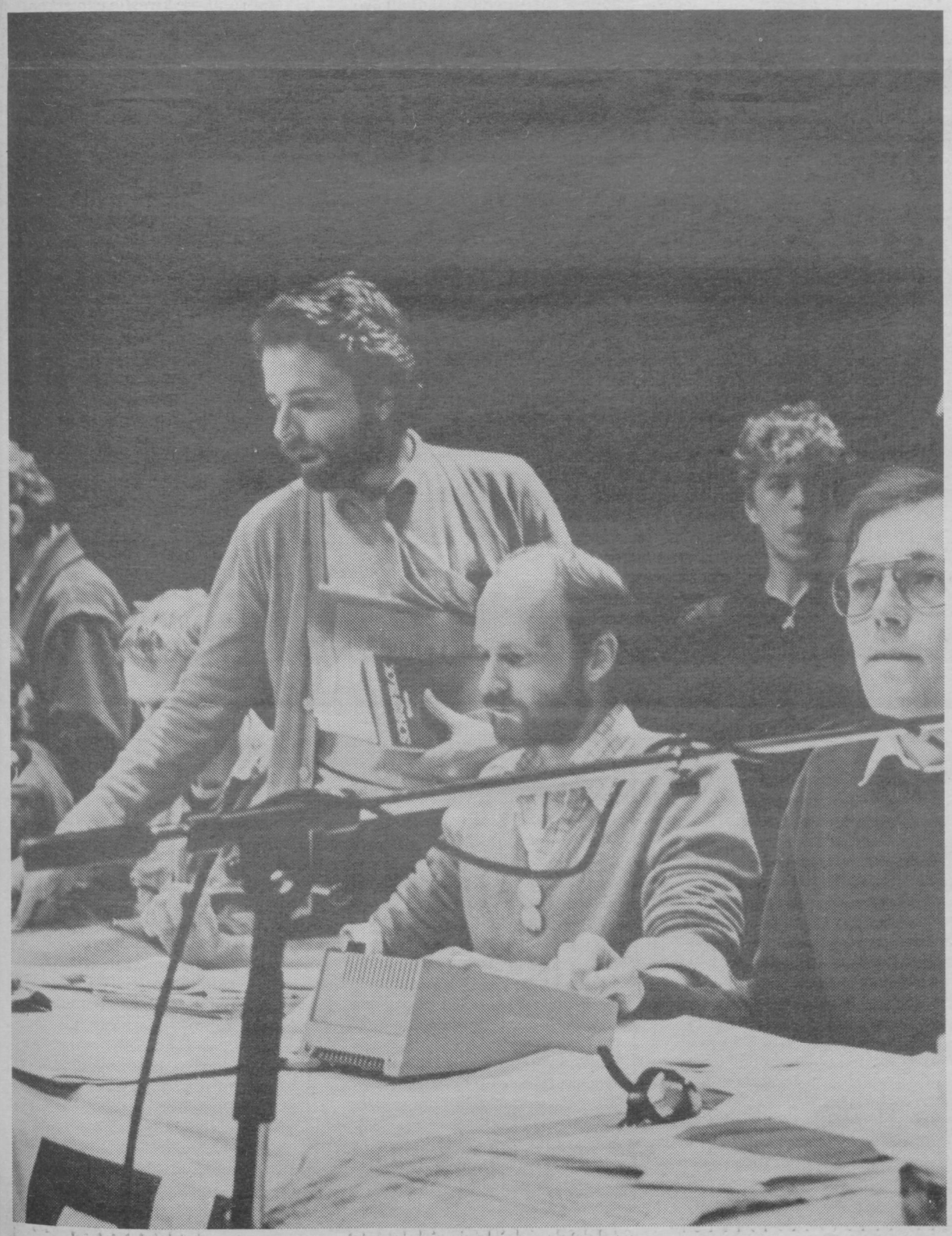

Vervolg op pagina 10

Vervolg van pagina 9

Susan Legêne

Eerst wil ik in het algemeen iets zeggen over het Rode Boekje. In de resolutie van het partijbestuur over de intrekking van het Rode Boekje wordt verband gelegd tussen de intrekking en het vernieuwingsproces. Ik zie dat verband niet alleen in het afstand nemen van de toen geuite beschuldigingen tegen mensen, maar ook in het afstand nemen van de manier van partijstrijd voeren en het hanteren van het Marxisme-Leninisme als dogma. Juist daarom zie ik de intrekking als een noodzakelijke stap bij de destalinisatie van de partij. Uitstel van het intrekkingsbesluit totdat de vernieuwingsdiscussie is afgerond, zoals wordt voorgesteld in *alternatief D*, betekent mijns inziens het paard achter de wagen spannen.
De eerste samenhang met de vernieuwing zie ik in de verwerping, door intrekking van het Rode Boekje, van het oude idee van partijstrijd. Het Rode Boekje is een produkt van de oude, diepgewortelde opvatting in de partij over de noodzaak van partijstrijd om de juiste lijn, met tegelijkertijd de zuivering van de partij van zogeheten vijanden en binnendringers. In een dergelijke partijstrijd werden ,,partijvijanden" ontmaskerd en beschuldigd. Ten gevolge van de strikt centralistische en hiërarchische verhoudingen in de partij tussen leiding en leden, was het partijbestuur in staat in een partijstrijd tegenstanders zo te benaderen dat royementen werden geaccepteerd en een open debat in de partij als geheel over de politieke inzet van de strijd onmogelijk werd.
De vrijheid van meningsuiting en kritiek, die momenteel in de partij bestaat, betekent een enorm verschil met de tot voor kort bestaande situatie dat degene die kritiek bracht zichzelf al haast niet meer betrouwbaar voelde. Intrekken van het Rode Boekje betekent voor mij, naast het terugnemen van beschuldigingen aan het adres van antifascisten, ook het afstand nemen van deze stalinistische traditie in de partijdiscussie en het breken met deze hiërarchische verhoudingen tussen leiding en leden.
De tweede samenhang die ik zie betreft de inhoud van het Rode Boekje. In het rapport worden leidende personen van het verzet veroordeeld om de richting die de CPN tijdens de oorlog insloeg, onder invloed van de anti-fascistische strijd en de autonome positie van de partij. In die jaren, onder omstandigheden van extreme repressie, was de vraag naar de betekenis van democratie en burgerlijke vrijheden en de strijd voor het socialisme onder specifiek Nederlandse verhoudingen, op basis van een gelijkwaardige verhouding van communisten met sociaal-democraten en andere progressieven, voorop komen te staan. In die situatie werden wezenlijke elementen van het Marxisme-Leninisme, zoals: de voorhoederol, revolutie, dictatuur van het proletariaat, het als leugenachtig bestempelen van democratie onder kapitalistische verhoudingen, serieus ter discussie gesteld. Die oriëntatie werd echter in het Rode Boekje volledig uit de context van de oorlog gehaald en voor een deel onjuist weergegeven en veroordeeld als zijnde een afwijking van het Marxisme-Leninisme. Wat het Marxisme-Leninisme wel had moeten inhouden in de periode 1943-1945 werd niet vermeld. Ieder verder denken in de partij over de in de oorlog aan de orde gestelde thema's werd voortaan met het Rode Boekje in de hand op voorhand verdacht gemaakt. Veel van die thema's worden nu echter, onder totaal andere omstandigheden en vaak met geheel andere strekking, opnieuw aan de orde gesteld in het vernieuwingsdebat. Niet omdat we bezig zijn opnieuw van het Marxisme-Leninisme af te vallen, af te wijken van de juiste koers, maar omdat het vraagstukken zijn die de partij opnieuw onder ogen wil zien en waar een politiek antwoord op gezocht wordt.
De samenhang tussen het intrekken van het Rode Boekje en dit vernieuwingsdebat zit hem volgens mij dan ook mede daarin dat afstand wordt genomen van de manier waarop het congres in 1958 de koers van de partij in het verzet veroordeelde en daarmee de verwerking van de geschiedenis blokkeerde. Het gaat niet opnieuw om een uitspraak van het congres over de koers in het verzet, want congressen moeten absoluut geen geschiedenis schrijven. Ze moeten wel een beleid bepalen met inzicht in het verleden en wat dat aangaat biedt de intrekking van het Rode Boekje weer zicht op de partijlijn in de oorlog.
Met het afstand nemen van het Rode Boekje kan bovendien tevens afstand genomen worden van de hantering van het Marxisme-Leninisme als absoluut argument in het politieke debat en als absolute maat van de geschiedenis. Het op die wijze hanteren van een stel onuitgewerkte organisatieprincipes en uitgangspunten is vruchteloos en leidt tot verstarring. 1958 is daarvan een schoolvoorbeeld.
Voor mij is de intrekking van het Rode Boekje het bewijs dat de partij definitief afstand genomen heeft van de methodes die op het congres van 1958 gebruikt zijn.
Dan wat de besluitvorming in de resolutie betreft het volgende. Op het vorige partijcongres ben ik ingegaan op het Rode Boekje en heb toen onder meer gesteld dat het mijns inziens produkt is van de toenmalige partij als geheel. De verantwoordelijkheid ervoor kan niet zonder meer bij individuele personen worden gelegd. Deze mening heb ik nog steeds, ik geloof niet in de betekenis van een congresuitspraak die zich richt tegen de rechtstreeks betrokkenen. Ik heb begrepen in de afgelopen periode dat in de discussies rond de resolutie alternatief B door verschillende mensen wordt opgevat als een veroordeling van diegenen, die rechtstreeks bij de totstandkoming van het boekje betrokken waren. Mede gezien de heftigheid van het debat hierover wil ik daarom voor alternatief A kiezen, om op die manier het Rode Boekje in te trekken en ruimte te scheppen voor een discussie over het stalinistische verleden in het kader van het ontwerpprogram, met de partij *als geheel*. In dat debat zal het Rode Boekje, als uiting van stalinisme, zeker terug moeten komen, en zal beoordeeld moeten worden in hoeverre de partij en personen in staat zijn dit stalinisme te verwerken en los te laten.

Frans van Liempt

lichtte de voorstellen toe in de beschrijvingsbrief van het partijbestuur in verband met het ontwerpprogram (hoofdstuk VII). ,,Ik doe dat vanuit de positieve beoordeling van het partijbestuur van het ontwerpprogram als richtingbepaling voor onze inspanningen voor progressieve samenwerking èn als uitgangspunt voor de discussie om te komen tot een definitief program, waarin wij onze doelstellingen en toekomstvisies op een nieuw type communistische partij en communistische politiek neerleggen. Niet eerder dan bij de voorbereiding van het congres, is in het partijbestuur met zoveel nadruk aan de orde

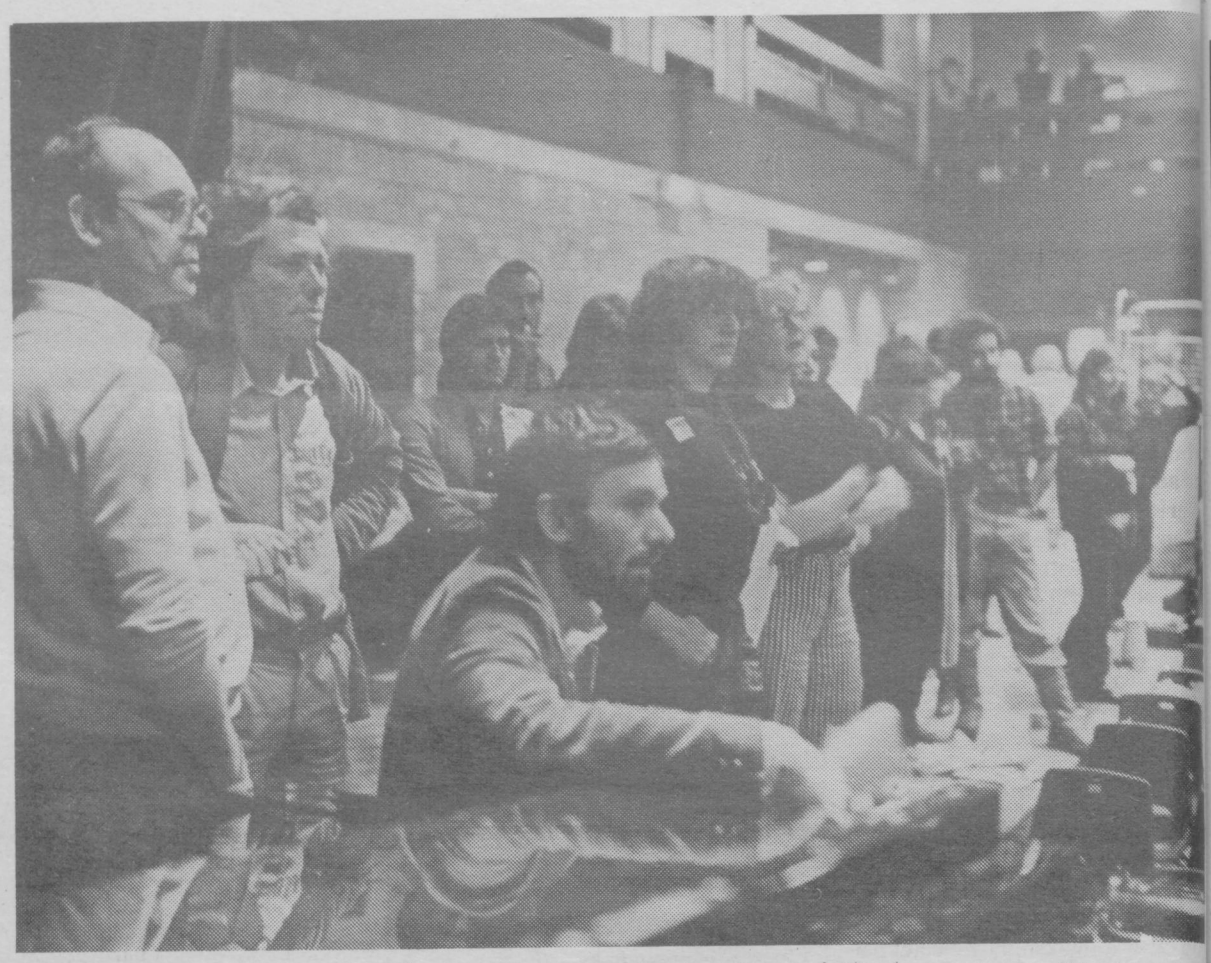

gesteld, dat er geen enkel misverstand mag zijn dat het partijbestuur het huidige ontwerpprogram ziet als uitgangspunt voor het tot stand brengen — door discussie en debat — van een uiteindelijk program.
Deze positieve beoordeling is met een inzet van het eerste beslispunt. De alternatieven bij dat punt zien er niet spectaculair uit. Maar achter kleine woorden gaan hier grote besluiten schuil. Tegenover het voorstel van het partijbestuur staat alternatief B, waarin wordt voorgesteld het huidige ontwerpprogram als uitgangspunt te schrappen. Naar de mening van het partijbestuur is dat een ontkenning van de politieke betekenis die het ontwerpprogram heeft; zowel in het debat en de relatie met bondgenoten in andere partijen, in de vakbeweging en met hen die op andere terreinen opkomen voor radicale maatschappijvernieuwing, als de betekenis voor de discussie daarover in de partij zelf.
De voorstellen onder alternatief B komen neer op een feitelijke intrekking van het huidige ontwerpprogram.
Veel voorstellen zijn er gedaan voor het intensiveren van de discussie over het program. Het partijbestuur heeft van harte met die voorstellen ingestemd en deze onder alternatief A bij beslispunt 2 samengevat. Het voorstel om daarbij in het bijzonder een vrouwenconferentie over het program te houden zal verder in de discussie worden toegelicht.
Vanuit de instemming met het intensiveren van de discussie over het program, heeft een minderheid van het partijbestuur bij beslispunt 3 ingestemd met een andere formulering voor het tijdstip waarop het bijzonder congres moet worden gehouden. Juist omdat het de bedoeling is meer materiaal en meerdere bijeenkomsten voor te bereiden, meende de minderheid in het partijbestuur dat de termijn voor het bijzonder congres iets kon worden opgerekt, mits het beleggen van dat congres gebonden blijft aan een termijn tot het volgende statutaire congres. Daardoor zou de nadruk meer kunnen liggen op het intensiveren van het debat dan op het tijdstip van het bijzonder congres.
Een meerderheid in het partijbestuur wilde echter vasthouden aan ,,omstreeks 1983". Een argument is dat vaagheid over het tijdstip kans geeft op het vooruitschuiven en het uit de weg gaan van de discussie.
Een andere overweging daarbij was dat het voorbereiden van een congres zelf tot intensievere discussie leidt.
Zeer sterk af te raden is geen enkele termijn te noemen, waarin een bijzonder congres moet worden belegd en alleen vast te leggen dat de discussie in de districten moet zijn afgerond. Dat zou het aannemen van een program geheel afhankelijk maken van de districten en afdelingen die er niet in slagen het debat over het ontwerpprogram te organiseren.
Tenslotte, bij beslispunt 4 waar het gaat om het voorbereiden van nieuwe statuten, houdt het partijbestuur vast aan het voorstel om dat parallel aan de programdiscussie te doen.
Het gaat bij beide immers om het vastleggen van opvattingen die nauw samenhangen met het politieke optreden van de partij en met het functioneren van de partij zelf daarin. Dat is tegelijkertijd voor het program in debat. Die twee zaken kunnen worden onderscheiden, maar kunnen niet zo sterk van elkaar worden gescheiden dat eerst het program en pas later de statuten worden voorbereid.
Anderzijds is het partijbestuur er niet voor tegelijk met het program op het bijzonder congres de statuten (en reglementen) vast te stellen, omdat dat de behandeling van het program en de besluitvorming erover te zwaar zou belasten.

Bart Luirink

Er zijn een aantal vragen aan de orde. Maakt het congres van onze partij het mogelijk in de komende periode die initiatieven te ontwikkelen die leiden tot groei van De Waarheid?
Is het congres bereid dàt signaal te laten klinken dat door al die mensen die De Waarheid een warm hart toedragen kan worden aangegrepen om rond onze krant nieuwe daadkracht, een nieuw elan te ontwikkelen?
Durven we dat allerbelangrijkste bezit waarover we beschikken — en dat niet bestaat alleen om in stand te worden gehouden, maar juist om er maximale, progressieve macht mee te ontwikkelen — durven we dat allerbelangrijkste bezit tot een krant te maken van héél links?
We moeten die ontwikkeling aandurven, met nieuwe initiatieven onderbouwen. We moeten durven het draagvlak van onze krant te verbreden. Organisatorisch, politiek, financieel en met abonnees. Geen versmalling door verbreking van bestaande banden, maar meer banden.
Voor mij is duidelijk dat de progressieve machtsvorming een krant vereist. Een radicale krant, een strijdbare krant, een progressieve krant — geen strikte partijkrant. Geen verstrikte partijkrant. Natuurlijk, een krant die de ideeën en inzet van Nederlandse communisten uitbundig etaleert.
Natuurlijk een krant die andere, binnen progressief Nederland bestaande opvattingen etaleert. Een krant die naar gemeenschappelijkheid zoekt en verschillende visies met elkaar confronteert. Een krant die uitgaat van de pluriformiteit binnen links en de gelijkwaardigheid van opvatting. Geen krant die de ideeën en inzet van Nederlandse communisten met een hoofdredactioneel hallelujah zegent. We moeten ervan uitgaan dat werkelijke propaganda voortvloeit uit de kwaliteit van onze standpunten en activiteit en niet in de eerste plaats uit de presentatie ervan.
Een krant die moet steunen op de inzet en het idealisme van linkse mensen. Van communisten en anderen samen. Ik ben er hevig van overtuigd dat er veel, heel veel mensen bereid zullen zijn daar voor te knokken. Voor mij staat vast dat veel mensen mee willen helpen aan dat gigantische karwei. Het is een uitdaging, een handvat voor strijdbaar ongeduld.
We willen aan de slag. Onderzoeken waardoor het al jarenlang bestaande en veel te omvangrijke verloop in het abonneebestand veroorzaakt wordt. Platforms voor discussie opzetten opdat de wisselwerking en de wederzijdse beïnvloeding tussen lezers en redactie kan worden ontwikkeld. Debatten aangaan met potentiële betrokkenen, nieuwe abonnees, medestrijders.
En we beschikken over een redactie die bereid is hiervoor eigen politieke en journalistieke en *controleerbare* verantwoordelijkheid te dragen. Een redactie die niet op het fluweel van de financiële offervaardigheid rust, maar dag en nacht voor een schamele onkostenvergoeding de krant vervaardigt.

Criteria bij de samenstelling van het partijbestuur

„De samenstelling van het partijbestuur zou, met inachtneming van... de noodzaak om te komen tot een gezamenlijke politiek, uitdrukking moeten zijn van de veelvormigheid van de partij, zowel wat betreft maatschappelijke posities als denkrichtingen. Dat wil zeggen dat dat voor het congres een van de maatstaven dient te zijn bij de verkiezing van het partijbestuur Een andere maatstaf is dat dat het partijbestuur een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen dient te kennen."
(... verslag van werkzaamheden van het vorige partijbestuur, over de werkwijze van het partijbestuur.)

Bij het *meerderheids*voorstel van het voormalige partijbestuur aan het congres om een nieuw bestuur te kiezen dat bestaat uit 50 tot 70 leden, worden de „gewenste meervormigheid in het partijbestuur en de (zware) taakstelling die het partijbestuur van het congres zal meekrijgen als argumenten genoemd.

De besluitvorming van het congres heeft zich vrijdag in deze tot twee zaken beperkt:
— „Bij de samenstelling van het partijbestuur wordt ervan uitgegaan dat de kandidaten bereid zijn mee te werken aan het besturen van de partij op basis van de congresbesluiten";
— „Een andere maatstaf is dat het PB een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen dient te kennen en dat zodanige voorwaarden gecreëerd worden dat feministische politiek naar vorm en inhoud tot stand komen."
De kandidaatbesprekingscommissie legde op de laatste congresdag na haar beraadslagingen de volgende lijst van criteria op tafel:
1. Het partijbestuur dient zodanig te zijn samengesteld dat het in staat is politiek en organisatorisch leiding te geven aan het partijwerk op alle terreinen, aan het politiek optreden van de partij en aan de partijdiscussies.
2. bij de samensteling dient mede beoordeeld te worden of het bestuur in staat is goede kontakten te onderhouden met de verschillende maatschappelijke bewegingen
3. er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk vrouwen in het partijbestuur, waarbij uitgangspunt is dat qua samenstelling garanties geboden moeten worden voor een inbreng van vrouwen ter versterking van de feministische politiek
4. in het partijbestuur moeten bekwaamheden aanwezig zijn om de partij te leiden in kwesties van organisatie, personeelsbeleid en financiën
5. bij de samenstelling dient gelet te worden op kontinuïteit in het werk en in personen ten opzichte van het vorige partijbestuur.
6. er moet voor worden gewaakt dat door een overwicht van vrijgestelden en van partijleden op belangrijke posities elders, in het partijbestuur een te grote concentratie ontstaat van informatie en kennis
7. de leden van het partijbestuur dienen deel uit te willen maken van groepen in de partij die op bepaalde terreinen richting geven en groepen partijleden buiten het partijbestuur in hun werk te betrekken
8. de leden van het partijbestuur dienen bereid te zijn om mee te werken aan het besturen van de partij op basis van de congesbesluiten. Ze moeten met de resolutie uit de voeten kunnen en om kunnen gaan met het feit dat ze te maken hebben met een pluriform samengestelde partij
9. er dient een zekere regionale spreiding van partijbestuurders te zijn.

Naast deze criteria leggen we aan het conges voor dat aan de orde is gekomen in hoeverre duo-partijbestuurslidmaatschap mogelijk is. Iets waarover het nieuwe partijbestuur zich zou moeten buigen, verder is naar voren gekomen dat we criteria moeten uitwerken wat betreft relatie partijbestuurkrant, en partijbestuur-2e Kamerfractie

Verdere besluiten in verband met de verkiezing van het partijbestuur waren:
— De omvang van het partijbestuur moet tussen 45 en 55 leden liggen;
— De kandidaatbesprekingscommissie moet een voorstel doen van 75% van het maximaal aantal partijbestuursleden (de voordracht vermeldde 41 namen);
— Iedere stemgerechtigde kan 55 of minder stemmen uitbrengen;
— Gekozen zijn die kandidaten, die de meeste stemmen hebben gekregen. (Als nr. 55 en 56 bv. evenveel stemmen hadden gekregen, was de omvang van het partijbestuur verkleind tot 54.)

Vooraf was aan alle gedelegeerden een complete lijst van alle kandidaten die hadden bewilligd uitgereikt, met vermelding van leeftijd, sexe en werkterrein. De kandidaatbesprekingscommissie deed haar voorstel op een apart papier. Voor de stemming werd het eigenlijke stemformulier uitgereikt.

Afscheid en woorden van dank

Een groot aantal leden van het vorige partijbestuur werd niet herkozen. Het gaat hierbij over de volgende kameraden:

Frans Aarts, Jan de Boo, Johan Bosma, Henk Clerx, Eddy Detmers, Carel van Dillen, Frits Dragstra, Alie van Dijk-Stol, Cilia Galesloot, Joop Geerligs, Wessel Hartog, Theo Hendriks, Uulkje de Jong, Marijke Kamphuis, Jos de Keijzer, Harry Kleuver, Tineke van den Klinkenberg, Joop Knukkel, Harm Leeman, André de Leeuw, Han de Leeuw, Frans van Liempt, Fré Meis, Wim Nieuwenhuyse, Annie van Ommeren-Averink, Gerrit Out, Henk van der Schaaf, Joop Schepers, Wim van het Schip, Bep Spa, Welmoet Spreij, Joop Stout, Rudi van der Velde, Coen Veltman, Koos Verweijmeren, Rinze Visser, Heiltje de Vos-Krul, Bob Vrins, Roel Walraven, Joop Wolff, Joop IJisberg, Cor van der Zanden.

Bij de verkiezing van het nieuwe partijbestuur heeft het congres zich nadrukkelijk uitgesproken voor een verkleining van de omvang van het partijbestuur tot een maximaal aantal van 55 partijbestuursleden (het vorige partijbestuur bestond uit 73 leden). Bovendien heeft het congres doelbewust het aantal vrouwen dat in het partijbestuur zitting heeft, willen vergroten. Zaten in het vorige partijbestuur 14 vrouwen op een totaal van 73, nu zijn dat er 19 op een totaal van 55.

Hoewel een voorstel om een experiment met een partijraad te beginnen het bij de stemmingen niet haalde, werd nu binnen het verkleinde partijbestuur een grotere spreiding van partijbestuursleden over de verschillende districten tot stand gebracht, waardoor met name het aantal partijbestuurders uit Amsterdam aanzienlijk kleiner geworden is.

Voor sommige partijbestuurders, zal het niet herkiezen neerkomen op een verandering van functie in de partij en zullen zij hun activiteiten en inzet vanuit hun nieuwe functies voortzetten. Voor anderen is het niet opnieuw in het partijbestuur gekozen zijn (vaak op eigen verzoek) definitiever van aard, vanwege gezondheidsredenen of leeftijd, hoewel ook zij ongetwijfeld niet op hun lauweren zullen rusten.

Aan het slot van het congres sprak Elli Izeboud enkele dankwoorden uit aan die kameraden. In het bizonder tot hen die al vanuit de oorlog en soms daarvoor leidende functies in de partij hadden vervuld.
„Die kameraden hebben de waardevolle tradities helpen scheppen die wij nu hoog willen houden en die dit congres — gericht op de vernieuwing — mee hebben voorbereid en tot het einde toe actief zijn gebleven", aldus Elli Izeboud.
Ook wees zij op het feit dat bij die aftredende partijbestuurders een aantal baanbreeksters voor vrouwenrechten behoren, die naast hun algemene politieke inzet ook nog een lans hebben gebroken — tegen de stroom in — voor vrouwenrechten. Zij zijn ook voor veel vrouwen een voorbeeld geweest.
Tot slot gaf zij het woord aan „voorheen bizonder Kamerlid" Joop Wolff. In zijn slotwoord zei hij zich gelukkig te prijzen dat hij als lid van het vorige dagelijks bestuur heeft kunnen bijdragen aan het congres.
„De inspiratie die ik daarbij heb opgedaan stel ik graag beschikbaar aan de partij waaraan wij nu samen bouwen", zo stelde Joop Wolff.

Extra congres Dialoog van Driebergen

Op 22 januari 1983 belegt de Dialoog van Driebergen een extra Congres over de vraag „Wat staat het progressieve kamp te doen in de thans ontstane parlementaire situatie, in relatie tot maatschappelijke bewegingen?" Vooral zal uitgebreide consultatie plaatsvinden in progressieve kring.

Toelichting

Begeleid door ongekend felle stakingen en aankondigingen van nieuwe akties treedt een kabinet aan dat een uitzichtloos bezuinigingsbeleid wil gaan voeren, waarin — naar uit enquêtes blijkt — het merendeel van de bevolking geen vertrouwen heeft, en dat haaks staat op wat in progressieve kring nodig wordt geacht, zoals dat bv. op sociaal-economische terrein nader is uitgewerkt in het ontwerp-Aktieplan van de Dialoog van Driebergen.
O.i. is er dan ook alle reden voor een beraad in progressieve kring over de vraag wat ons thans te doen staat. De Dialoog van Driebergen wil daarvoor een platform bieden, alsmede enig voorwerk te verrichten, o.a. door consultatie van bestuurders en kaderleden van vakbeweging, actiecomitees en actiegroepen, progressieve partijen en andere maatschappelijke organisaties en bewegingen.
Een aantal punten kunnen daarbij van belang zijn, zoals:
— Arbeidstijdverkorting en herverdeling arbeid binnens- en buitenshuis
— Forse overheidsstimulering van o.a. stedenvernieuwing, milieuverbetering, energiebesparing, openbaar vervoer.
— Vergaande demokratisering van de economie op tal van nivo's; greep op kapitaalstromen.
— Individualisering van inkomens, en solidariteit werkenden-niet-werkenden.
Voorts willen we verkennen of er ook belangstelling voor dit Congres bestaat bij bewegingen die niet direkt op sociaal-economisch terrein aktief zijn, maar zich eveneens niet kunnen herkennen in het regeringsbeleid, zoals de vredes- en derde wereld-beweging.
Plaats en nadere opzet zullen zo snel mogelijk worden bekendgemaakt.
Het reeds aangekondigde reguliere vijfde Werkcongres over ATV zal a.g.v. één en ander verschoven worden.

Met vriendelijke groeten,
PETER BUIJS (020-964375)
JOHN HUIGE (03404-21794
of 03438-15544).
MEDE NAMENS:
SIEP GEUGJES
PIET RECKMAN
JAAP RÖELL
CEES SCHELLING

Scholingsweekend seksenstrijd – klassenstrijd

Op 21, 22 en 23 januari vindt er opnieuw een scholingsweekend plaats in Woudschoten.
Het onderwerp van deze cursus, die in het kader van de „zomer"-cursus wordt gehouden, ik seksenstrijd en klassenstrijd. De voorbereidingsgroep denkt dat de volgende vraagstukken aan de orde kunnen komen:
— Welke rol spelen seksentegenstellingen in klassenstrijd?
— Welke rol spelen klassentegenstellingen in seksenstrijd?
Vanuit de potten- en flikkergroep, en ook vanuit de mannengroep wordt een eigen bijdrage geleverd.
Wie zich voor de cursus wil opgeven kan dit doen door z.s.m. de (zwaar gesubsidieerde) cursusbijdrage van *f* 60,- over te maken op postgiro 1980487 t.n.v. Stichting Vorming en Scholing CPN, Hoogte Kadijk 145, Amsterdam, onder vermelding weekendjanuari.

Partijbestuur kiest Dagelijks Bestuur

Elli Izeboud nieuwe voorzitter van de CPN

Het partijbestuur heeft Elli Izeboud unaniem verkozen als nieuwe voorzitter van de CPN. Zij volgt daarmee Henk Hoekstra op, die zijn functie ter beschikking stelde op het laatstgehouden congres.
John Geelen werd eveneens unaniem gekozen als secretaris van het nieuwe partijbestuur.
Deze verkiezingen vonden plaats tijdens de partijbestuurszitting van zaterdag 11 december, waarbij de samenstelling van een nieuw Dagelijks Bestuur het belangrijkste agendapunt vormde.
Hierbij een persoonlijk verslag door Frank Biesboer.

Partijbestuur als bestuur

Dit agendapunt was voorbereid door een commissie bestaande uit Onno Bosma, Evelien Eshuys, John Geelen, Karel Hoogkamp, Simone Walvisch, en Rieme Wouters.
In haar voorstellen legde de commissie grote nadruk op de uitgangspunten ten aanzien van het functioneren van Dagelijks Bestuur en Partijbestuur, waarbij als belangrijkste geldt dat het zwaartepunt van de besluitvorming bij het Partijbestuur moet liggen.
Dat is minder vanzelfsprekend dan het lijkt. In de afgelopen tijden werd die verhouding anders ervaren: overdreven gesteld functioneerde het Dagelijks Bestuur als beslissend orgaan, het Partijbestuur als discussieplatform en klankbord. Het vorige Partijbestuur heeft daarin gedurende haar functioneren al belangrijke veranderingen doorgevoerd: de besluitvorming kwam veel meer bij het Partijbestuur zelf te liggen, onder meer door de voorbereiding van besluiten te laten plaatsvinden door werkgroepen vanuit het Partijbestuur.
In haar voorstellen wilde de commissie dit als uitgangspunt nemen, waarbij ze de volgende aanbevelingen deed:

- het Dagelijks Bestuur heeft een coördinerende taak ten aanzien van de besluitvorming door het Partijbestuur. Zij dient in nauw contact met commissies en werkgroepen ,,besluitbare'' voorstellen aan het Partijbestuur voor te leggen, met inzicht in de overwegingen
- het Dagelijks Bestuur heeft niet alleen een coördinerende taak maar heeft ook uitdrukkelijk een politieke taak als verantwoordelijk bestuur voor het dagelijks functioneren van de partij.
- het Partijbestuur stelt diverse commissies/werkgroepen in ter advisering. In deze commissies kunnen ook niet partijbestuursleden zitting hebben, terwijl nietleden van de partij bij het functioneren kunnen worden betrokken/geraadpleegd.

De discussie in het Partijbestuur concentreerde zich op de wijze waarop deze uitgangspunten — die unaniem werden onderschreven — gestalte konden krijgen. Dat had onder meer betrekking op de vergaderfrequentie, de functies in het Dagelijks Bestuur en de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.

Nu politieke stappen nodig

André Roelofs legde grote nadruk op activiteiten van de partij om de huidige regering ten val te brengen. Zijns inziens zou het Partijbestuur zich moeten concentreren op de discussie over het partijprogram, de sociaal economische strategie, de democratisering van de partij en de nieuwe internationale samenwerking. *Leo Molenaar* voegde daar de vredesstrategie als belangrijk punt aan toe.
Zowel *Henk Hoekstra* als *Ina Brouwer* benadrukten de noodzaak om als Partijbestuur op de eerstvolgende zitting (die nog voor de kerst zal plaatsvinden) een beoordeling te maken van het congres, van de politieke toestand en van de activiteiten die de partij moet ontwikkelen. Op grond daarvan zou het Dagelijks Bestuur een werkplan moeten opstellen.

Partijbestuur moet mobiliseren

Door verschillende kameraden werd — met onderlinge nuances — nadruk gelegd op de verenigde rol van Partijbestuur en Dagelijks Bestuur. Boe Thio stelde dat het met name zou gaan om consolidatie. ,,De afgelopen tijd kenmerkte zich door een kolkend debat, nu gaat het erom de genomen besluiten vorm te geven.'' *Geert Lameris* benadrukte dat het Partijbestuur het vertrouwen van de partij zou moeten winnen, gericht op het ontwikkelen van acties en versterking van de organisatorische kracht van de partij. *Gijs Schreuders* stelde in reactie daarop dat het Partijbestuur vertrouwen van het congres heeft gekregen, en dat ze dat in politieke resultaten moet omzetten. Er moeten nu concrete stappen worden gezet onder meer ten aanzien van de ledenwerving en de financiën, waarop ook Geert Lameris grote nadruk legde.

Feministische inbreng

Simone Walvisch benadrukte dat de feministische inbreng in het Partijbestuur zou moeten plaatsvinden. Deelname van een vrouw aan het Dagelijks Bestuur mag niet worden opgevat als een ,,superfeministe''. Van groot belang achtte ze daarbij steun vanuit het overleg van vrouwen in het Partijbestuur en van het landelijk vrouwenoverleg. Vanuit een dergelijke benadering hoeft deelname aan het Dagelijks Bestuur niet strijdig te zijn met het zwaartepunt van de besluitvorming in het Partijbestuur en is ook het vraagstuk van de dubbele loyaliteit oplosbaar.

Bewilliging voor het Dagelijks Bestuur

Ruim 30 leden van het Partijbestuur hadden niet bewilligd voor deelname aan het Dagelijks Bestuur.
Rene Tabak verwoorde de mening van nieuwe partijbestuursleden die veelal nog onbekend zijn met het preciese functioneren van het Dagelijks Bestuur. Hij miste dan ook een functie- en taakomschrijving, die hem meer duidelijkheid zou kunnen verschaffen.

Henk Hoekstra lichtte zijn eigen niet-bewilliging toe, uitgaande van de lange tijd waarin hij centrale functies in de partij vervulde. ,,Mijn deelname aan het Dagelijks Bestuur zou ongewild leiden tot overheersing''. Hij benadrukte dat hij zich daarbij niet van het vernieuwingsproces wil distancieren. ,,Bij dat vernieuwingsproces hoort nu juist dat anderen de gelegenheid krijgen dat proces vorm te geven en gelukkig beschikken we over kameraden die dat kunnen.''
Verschillende kameraden stelden zich niet beschikbaar gezien hun drukke activiteiten op andere plaatsen. Dat betreft onder meer Geert Lameris, Leo Molenaar, Rinus Haks, Siep Geugjes, Nico Schouten, Gijs Schreuders, Marius Ernsting, Harry van den Berg en anderen.

Voorzitterschap

Elli Izeboud stelde ten aanzien van het voorzitterschap dat het gaat om het leiding geven aan het Partijbestuur als werkkollektief. De nadruk op het kollektief neemt niet weg dat het voorzitterschap een centrale functie is, die in belangrijke mate het gezicht van de partij bepaald. De vernieuwing van de partijorganisatie noemde Elli Izeboud van groot belang. ,,Dat is deels te reglementeren, maar voor een belangrijk deel een kwestie van politieke cultuur. Het gaat om respect voor minderheidopvattingen zonder aarzeling in de uitvoering van meerderheidsstandpunten. Daarbij is ook de waarde van het individu in het geding, door die niet ondergeschikt te maken aan machtsposities in de partij.''
Veel belang hecht Elli Izeboud aan een collegiaal optreden, ,,Het optreden als woordvoerder van de partij mag niet dienen om eigen meningen tegenover die van anderen in het partijdebat te plaatsen.''
Tot slot gaf zij zich rekenschap van de waarde van uitspraken van de voorzitter. ,,Dat betekent echter niet dat ik in een rol wil vervallen, waarbij ik wel zal zeggen wie iets goed doet of iets fout. Ik ben niet de draagster van de heilige waarde.''
Wat betreft het secretariaat van het Partijbestuur benadrukte John Geelen dat die een taak heeft in het coördineren van werkzaamheden van het Partijbestuur, Dus niet een functie zoals die in de communistische beweging bekend staat als de politiek secretaris generaal, maar de algemeen gebruikelijke functie van een secretaris. Voorts werd aangedrongen op het benoemen van een vice-voorzitter en een penningmeester, waartoe het nieuwe Dagelijks Bestuur voorstellen zal gaan doen.

Nieuw Dagelijks bestuur

Uitgaande van een bestuur van 11 kameraden na discussie over de kandidaten, is schriftelijke stemming het nieuwe Dagelijks Bestuur door het Partijbestuur gekozen.

Aangezien alleen de kameraden als gekozen werden verklaard die de meerderheid in het Partijbestuur verkregen, werd een Dagelijks Bestuur samengesteld van 10 kameraden. In volgorde van het aantal stemmen, zijn dat:
Elli Izeboud, Ina Brouwer, Jaap Wolff, John Geelen, Karel Hoogkamp, Boe Thio, Simone Walvisch, Bart Schmidt, Frank Biesboer, Ton van Hoek.

Progressief overleg

Tweede agendapunt was het voorbereiden van het progressief overleg van maandag 13 december tussen PvdA, PPR, PSP en CPN. Voor onze partij nemen daaraan deel Elli Izeboud, Boe Thio. Irene Helle en Ton van Hoek.

Het Partijbestuur hechtte haar goedkeuring aan een concept tekst voor een gemeenschappelijke oproep van de progressieve partijen tegen het huidige regeringsbeleid waarbij werd aangedrongen om de verdediging van de sociale zekerheid meer accent te geven.

Kerstenveloppe

Vervolgens werd door het Partijbestuur een oproep samengesteld teneinde de partij te mobiliseren voor de campagne rond de kerstenveloppe.
Vooral gezien de nijpende financiele positie van de krant werd door het Partijbestuur grote nadruk gelegd op de noodzaak de gehele partij voor de campagne te winnen. *Gerard Pothoven* lichtte daarbij toe dat het gaat om het *voortbestaan van de krant*. ,,Er dreigen acute problemen nu de regering eerder toegezegde steun aan verliesgevende kranten dreigt in te trekken, wat onze krant direct voor een tekort van honderdduizenden guldens stelt.
De rol en betekenis van onze krant is nog eens overduidelijk gebleken rond de strijd voor het open houden van de ADM en de berichtgeving over de rampzalige plannen van de regering. Welk debat er ook in de partij over de krant is — en we weten dat er veel kritiek bestaat — die betrokkenheid bij de krant vereist in ieder geval belangrijke financiële offers van onze lezers en partijgenoten om het voortbestaan van de krant te verzekeren.''

Suriname

Het Partijbestuur besloot tevens op voorstel van Gijs Schreuders een verklaring uit te geven over de ontwikkelingen in Suriname. Zowel de oproep voor de kerstenveloppe als die over Suriname zijn in De Waarheid van 13 december gepubliceerd.

Elli Izeboud

Elli Izeboud is 33 jaar en van beroep bedrijfssociologe. Zij is geboren en opgegroeid in Zeeland. Was actief in de studentenbeweging en vrouwenbeweging. In 1978 werd ze lid van het Partijbestuur, en van het Dagelijks Bestuur. Sinds twee jaar is ze vice-voorzitster van de partij.

NIEUWE CONTRIBUTIESCHAAL 1983

Op het 28ste congres is besloten tot een gewijzigde regeling ingaande JANUARI 1983.
In de praktijk houdt dat in dat tot een vereenvoudiging is overgegaan.

I.p.v. de tot nu toe gebruikelijke schaal **per week** is besloten de contributie-schaal **per maand** aan te geven.

Tot de volgende schaal werd besloten:

JAARINKOMEN NETTO	Te betalen contributie per maand
Zonder eigen inkomen	ƒ 1,25
Tot ƒ 12.000,—	ƒ 2,—
ƒ 12.000,— tot ƒ 17.000,—	ƒ 4,—
ƒ 17.000,— tot ƒ 25.000,—	ƒ 7,—
ƒ 25.000,— tot ƒ 35.000,—	ƒ 10,—
ƒ 35.000,— en hoger	ƒ 15,—

20 januari 1983

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CPN leden krant
— OOK VOOR ONZE DONATEURS —

PROBLEMEN IN HET PROGRAMDEBAT

Een verslag over ,,knelpunten'' in de programdiscussie

Inleiding

Onder auspiciën van de door het vorige partijbestuur ingestelde commissie voor het partijprogram is een werkgroep ingesteld, die in de afgelopen maanden gewerkt heeft aan het inventariseren en ordenen van de discussie over het Ontwerpprogram. De werkgroep heeft zich daarbij beperkt tot de discussie zoals die in de partij gevoerd is zonder daarmee de politieke betekenis van de discussie buiten de partij met onze bondgenoten te onderschatten.

Op basis van een inventarisatie van de discussie verslagen heeft de werkgroep besloten een ,,knelpuntennota'' te schrijven ten behoeve van het nieuwe partijbestuur. Deze knelpuntennota is vooral gericht op het aangeven van kwesties die de voortgang van het partij-interne debat zouden kunnen blokkeren. De nota heeft dus een beperkte pretentie en kan daarom gekarakteriseerd worden als een tussentijds verslag. De stand van de discussie laat overigens een eindverslag op dit moment nog niet toe: Uit een door de werkgroep op 11 november j.l. georganiseerde bijeenkomst met vertegenwoordigers uit districten bleek, dat de programdiscussie gekenmerkt wordt door een sterke ongelijktijdigheid. In sommige districten en groepen is de discussie nog maar nauwelijks op gang terwijl men in andere districten meer of minder intensief discussies organiseert. Deze verschillen hangen samen met de mate waarin door de districtsleidingen zelf een duidelijke structurering van de discussie wordt aangebracht.

De in deze knelpuntennota weergegeven stand van zaken geeft daarom een ,,gemiddeld'' beeld van de partij-interne discussie. Dit beeld is gebaseerd op een analyse van de bij het partijbestuur binnengekomen schriftelijke discussieverslagen. Eerdere versies van deze nota zijn besproken in de programcommissie en de hierboven vermelde bijeenkomst met districtsvertegenwoordigers. De verantwoordelijkheid door deze definitieve versie berust bij de werkgroep.

Conclusie

De eerste algemene conclusie, die uit de verslagen van de discussie kan worden getrokken, is dat er globale overeenstemming is over de noodzaak tot vernieuwing.

Geconstateerd kan worden, dat deze vernieuwingstendens ook naar buiten toe, met name bij bondgenoten, gunstig is ontvangen en positieve invloed uitoefent op de verdere ontwikkeling van coalitiepolitiek. Desalniettemin blijkt dat de discussie over de vernieuwing niet zonder moeilijkheden verloopt. Over de richting van de vernieuwing verschillen de meningen. Uit deze situatie volgt kritiek en debat maar ook onzekerheid en onduidelijkheid. Vernieuwing maakt het noodzakelijk om oude politieke concepties kritisch onder de loupe te nemen en te zoeken naar ,,nieuwe wegen''. Dat gaat gepaard met een herbezinning over vraagstukken m.b.t. democratie en rechtsstaat, de positie van de arbeidersklasse in hoogontwikkelde kapitalistische landen, de betekenis van vrouwenbevrijdingsstrijd, enz. Deze herbezinning resulteert ook in een kritiek op de manier waarop bepaalde begrippen (zoals ,,democratie'') vroeger vaak gebruikt werden.

Het jarenlang ontbreken van principieel debat binnen de partij met anderen en van de partij met anderen over deze vraagstukken heeft tot gevolg dat in de partij politieke meningsverschillen op een ondoorzichtige manier verknoopt zijn met een verschillend politiek taalgebruik. Deze verwarring vormt één van de ,,blokkades'' voor de voortgang van de discussie in de partij.

Het Ontwerp-program zelf schept op dit punt weinig verheldering. Er worden ,,nieuwe'' begrippen gehanteerd en begrippen die vroeger nauwelijks een rol speelden (zoals de ,,gelaagdheid'' van de arbeidersklasse) zonder duidelijk aan te geven wat het precieze belang daarvan is.

De belangrijkste oorzaak van het feit, dat de discussie over het Ontwerp-program niet gemakkelijk van de grond komt, moet echter in de partij zelf gezocht worden. Het behandelen van principiële en strategische vraagstukken is immers geen alledaags verschijnsel in onze partij. De dagelijkse politieke strijd vergt grote inspanningen zodat de in het program behandelde vraagstukken al snel een lage prioriteit dreigen te krijgen. Het werken aan een partijprogram is wel verbonden met, maar ook anders dan de dagelijkse politieke aktiviteiten. Uit de discussieverslagen blijkt, dat het specifieke karakter van het strategiedebat niet altijd wordt herkend. Zo worden herhaaldelijk punten naar voren gebracht die meer thuis horen in een verkiezingsprogram. Maar daarnaast moet ook gewezen worden op de opzet van het ontwerpprogram zelf, die de discussies niet direct vergemakkelijkt. Dat geldt vooral voor de volgende punten:

a. Het ontbreken van een systematische indeling in vraagstellingen, waarop een partij-program van de CPN een antwoord zou moeten geven, maakt het niet eenvoudig om mogelijke lacunes op te sporen. Het bevordert in hoge mate gaten in de discussies, omdat het agendapunt ,,ontwerpprogram'' op een ledenvergadering gemakkelijk leidt tot een vrij chaotische veldtocht door de tekst van het ontwerp. Weliswaar zijn in sommige afdelingen en districten initiatieven genomen om de discussies te structureren, maar uit de beschikbare discussieverslagen blijkt toch, dat een aantal betrekkelijk centrale strategische discussies niet of nauwelijks aan de orde komen in het programdebat.

b. Het probleem, dat bepaalde formuleringen in het ontwerpprogram verschillende interpretaties blijken op te roepen. Het gaat daarbij niet om de zogenaamde moeilijke woordjes (abandoneren, intransigentie, e.d.), hoeveel irritaties dat (terecht) gewekt heeft. Maar het gaat juist om bekend lijkende of klinkende begrippen, die een rol spelen bij de formulering van hoofdpunten van het ontwerp.

We zullen in deze nota met de laatst genoemde problemen beginnen.

I. Het program-debat langs elkaar heen.

Uit de beschikbare discussieverslagen over het ontwerpprogram blijkt, dat de voortgang van het debat nogal belemmerd wordt door verschillende interpretaties, die bepaalde formuleringen blijken op te roepen. Dat schept een onzekerheid, die het best verwoord kan worden in een vraag, die in veel discussies expliciet en impliciet een rol speelt:

,,Wat zetten we nu eigenlijk overboord en wat komt er voor in de plaats?''

De manier, waarop inleiders/partijbestuurders daarmee omgaan, is niet altijd adekwaat:

— De stelling, dat ,,we ons niet moeten blind staren op -ismes'' wordt weinig begrijpelijk gevonden, gelet op de formulering van doelstellingen (socialisme) en naam (communisme) van de partij.
— De stelling, dat vernieuwing vooral bestaat uit het overboord zetten van ,,dogmatisme en verkramping'' is niet voor iedereen overtuigend, gelet op de continuïteit waarmee dit soort termen in de communistische beweging gehanteerd werden.
— De stelling, dat ,,er geen vergrauwing van het verleden mag plaatsvinden'' is voor sommigen onvoldoende, gelet op de summiere aandacht voor dit verleden, waarbij enkele strijdtradities worden aangestipt, maar geen politiekstrategische uitgangspunten, die de identiteit van de CPN lange tijd bepaald hebben.

Onduidelijkheid en onzekerheid op deze punten zijn dus kenmerkend voor het debat, waarbij de discussies zich vooral toespitsen op een zestal vragen:

1.1. Wat betekent het overboord zetten van het marxisme-leninisme?

De term ,,marxisme-leninisme'' heeft in de dagelijkse politieke praktijk een zeer dubbelzinnige betekenis gehad en dat werkt nog steeds door in het huidige debat:

— In de eerste plaats wordt de term ,,marxisme-leninisme'' gebruikt om een bepaalde pretentie aan te duiden: de pretentie, dat het politieke handelen van een communistische partij afgeleid kan worden uit (en dus gebaseerd moet worden op) een wetenschap of een wetenschappelijke wereldbeschouwing.
— In de tweede plaats is er een betekenis, die min of meer samenhangt met de vorige, maar die wel strakker omlijnd is: ,,marxisme-leninisme'' verwijst dan naar het door Stalin vastgelegde model van politiek-strategische richtlijnen voor de bij de Comintern aangesloten partijen. In dat kader functioneerde de term in de partij als een machtswoord waarmee discussies beslecht werden, door critici van de (op dat moment) heersende politieke lijn te verketteren.
— Tenslotte functioneerde de term als globale aanduiding van een revolutionair elan, dat zich verzet tegen aanpassing aan de heersende verhoudingen (strijd tegen rechts-opportunisme en reformisme) en tegelijkertijd georiënteerd is op de massa's (strijd tegen links-radicalisme en sectarisme).

In discussies speelt vooral de laatste betekenis een belangrijke rol, terwijl het ontwerp tendeert naar afwijzing van de term vanwege de pretentie, dat politiek handelen wetenschappelijk gefundeerd kan worden (wat iets anders is dan gebruik maken van wetenschappelijke inzichten) en uiteraard vanwege de duidelijke associatie met de Comintern- of Cominform-achtige politieke modellen.

1.2. Wat betekent het schrappen van voorhoede pretenties?

Het begrip ,,voorhoede'', dat in de afgelopen periode in een enkel commentaar werd afgedaan als een ,,woordje'' heeft jarenlang een centrale rol vervuld in het politieke denken van praktijk van de partij. Maar ook hier was sprake van een dubbelzinnigheid, die zich nu nog wreekt!

— Enerzijds verwijst de term naar het exclusieve voorhoededenken dat onderdeel uitmaakte van het politiek-strategische model van het marxisme-leninisme.: Het is uitsluitend en alleen de communistische partij, die in staat is om de rol van voorhoede te vervullen.
— Anderzijds wordt de term in de dagelijkse politieke praktijk van de partij soms ook in een veel ruimere betekenis gehanteerd: de noodzaak voor de partij en voor communisten om initiatieven te nemen: ,,We moeten de kop nemen''.

Op grond van deze laatste betekenis wordt in discussies dan naar voren gebracht, dat ,,we als communisten kennelijk geen initiatieven meer mogen nemen''. Kortom: Het ontwerp wordt in deze visie opgevat als pleidooi voor ,,bescheiden optreden'', voor een achterhoederol.

1.3 Wat betekent het loslaten (of ondogmatisch toepassen) van het democratisch-centralisme?

Nog afgezien van de uit de discussieverslagen naar voren komende onduidelijkheid over de vraag of in het ontwerpprogram het democratisch-centralisme over boord gezet wordt, ja of nee, wordt het debat over dit onderwerp eveneens bemoeilijkt door de verschillende betekenissen, die de term in de praktijk blijkt te hebben:

— In de eerste plaats is er de betekenis, die Lenin eraan gaf toen hij deze term introduceerde en die hij in feite gelijk stelde aan ,,het partij-principe als zodanig'' in een polemiek met federalistische organisatieconcepties. Het betreft dan niet meer dan twee zeer algemene organisatorische uitgangspunten: ,,vrijheid van kritiek'' en ,,eenheid van actie''.
— In de tweede plaats wordt de term ,,democratisch-centralisme'' ook gebruikt voor het in de Stalin-periode ontwikkelde organisatiemodel, zoals dat werd opgelegd aan de bij de Comintern aangesloten partijen. Dat model behelsde enkele zeer ,,bijzondere'' (ondemocratische) principes, zoals: ,,genomen besluiten staan niet meer ter discussie'', e.d.
— In de derde plaats functioneert de term ,,demoratisch-centralisme'' ook als een globale aanduiding voor een type partij, dat zich niet laat reduceren tot een kiesvereniging en/of tot een discussiegezelschap.

Het is vooral de laatste betekenis, die in het programdebat een belangrijke rol speelt. Zo is het bijvoorbeeld niet toevallig, dat bij dit onderwerp herhaaldelijk gewezen wordt op de beruchte uitspraak van Vredeling: ,,Congressen kopen geen straaljagers''. Met andere woorden: kritiek op (verstarde vormen van) democratisch-centralisme wordt dan opgevat als het open zetten van de deur voor Vredeling-achtige praktijken.

Vervolg op pagina 2

Jaargang 1 nummer 10,

De CPN-ledenkrant verschijnt elke derde vrijdag van de maand, behalve in juni en juli. Het elfde nummer verschijnt 18 februari a.s. Leden van de CPN en donateurs krijgen het blad gratis via de districten en afdelingen. Voor niet-leden kost het blad ƒ 1,50 (exclusief porto) of ƒ 12,50 per jaar (Postgiro 511002 t.n.v. algemeen penningmeester CPN).

Redactiesecretariaat: Alain Stom. Het **redactiesecretariaat** is gevestigd in Amsterdam, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH, tel. 020-262565 (tst. 10).

Ingezonden brieven kunnen door de redactie worden bekort.

Inhoud

Problemen in het programdebat	pag. 1, 2 en 3
Discussies op het congres over het program	pag. 3 en 4
Landelijke aktivistendag	pag. 5
Bijeenkomsten opstand Zeven Provincieën	pag. 4
Verslag Mannen beraad	pag. 5
Ingezonden brieven	pag. 6
Horizontaal overleg van 11 dec. jl.	pag. 7
Bakkies voor Nicaragua	pag. 7
Verslag PB zitting	pag. 8

Vervolg pagina 1

1.4. Wat betekent de kritiek op de ,,internationale communistische beweging'' (lees: Oost-Europa)?

De in het ontwerp nog voorzichtig geformuleerde, maar in latere toelichtingen aangescherpte kritiek op de staats-socialistische modellen, zoals die in Oost-Europa functioneren, laat enkele belangrijke vragen open:
In hoeverre betekent deze stellingname een volledige desavouering van de solidariteitsacties, die destijds met de (jonge) Sowjet-staat plaats vonden?
Hoe kijken we nu aan tegen de Oktoberrevolutie? Was het enthousiasme daarvoor een historische vergissing? Of sterker nog: was het oprichten van een communistische partij destijds een ,,vergissing''?
Het zijn dit soort vragen, die een rol spelen in het debat. Het gevolg daarvan is dat de discussie vaak blijft steken in een emotionele en moralistische stellingname pro of contra ,,het'' Oostblok en niet toekomt aan een politieke analyse van en kritiek op de ontwikkelingen daar. In dit verband is een historisch-analytische (en dat is iets anders dan een vergoeilijkende) beoordeling onontbeerlijk.

1.5. Wat betekent de principiële erkenning van de parlementaire democratie?

De preciese konsekwenties van deze stellingname worden in het ontwerp niet uitgewerkt. Het gevolg is dat in discussies deze stelling soms wordt opgevat als een volledige omarming van de bestaande rechtsorde (,,deze rechtsorde is de onze'') en dus als een terugval in een legalisme à la PvdA.
Om verwarring te voorkomen is het noodzakelijk onderscheid aan te brengen tussen principes van de democratische rechtsstaat (zoals die bijvoorbeeld in de huidige grondwet zijn neergelegd) en de bestaande rechtsorde (d.w.z. het geheel van geldende rechtsregels). Principes van de democratische rechtsstaat (zoals: vrijheid van organisatie, vrijheid van meningsuiting, verbod op discriminatie, e.d.) kunnen heel wel op gespannen voet staan met de bestaande rechtsorde. Verdediging van de rechtsstaat betekent daarom niet het slikken van parlementaire besluiten en omgekeerd: ,,zogenaamde'' verdedigers van de rechtsorde (zoals Van Agt) zijn er niet zelden op uit om bepaalde principes van de democratische rechtsstaat onderuit te halen. Een belangrijk voorbeeld betreft de door het parlement gelegitimeerde loonwet, die een aantasting van de vrijheid van vakorganisatie met zich mee brengt. De vakbeweging, die zich daartegen verzet (en daarmee opkomt voor één van de principes van een democratische rechtsstaat) kreeg van Van Agt het verwijt, dat ze de rechtsorde ondermijnt.

1.6. In hoeverre moet de CPN een partij van de arbeidersklasse zijn?

Het thema ,,partij van de arbeidersklasse'' levert in de discussieverslagen nog de meeste moeilijkheden op. Het functioneert als een handvat om de meest uiteenlopende vraagstukken door elkaar te halen. Vooral de volgende kwesties spelen een rol:
— In de eerste plaats is er het vraagstuk van de centrale plaats van de arbeidersklasse in het geheel van politiek-maatschappelijke krachtsverhoudingen. Het gaat daarbij o.a. om de verhouding tussen klassentegenstellingen en andere maatschappelijke tegenstellingen, zoals seksetegenstellingen.
— In de tweede plaats wordt bij dit thema ook de kwestie van de hiërarchie van de strijdbewegingen aan de orde gesteld, bijvoorbeeld in de vorm van kritiek op de houding, dat vrouwenbevrijdingsstrijd ,,secundair'' of ,,minder belangrijk'' zou zijn.
— In de derde plaats wordt bij dit thema niet zelden het vraagstuk van de partij-organisatie en de sociale basis van de CPN aan de orde gesteld.
— En tenslotte wordt de discussie over de hierbovengenoemde kwesties nog extra bemoeilijkt door een uiterst onduidelijk hanteren van het begrip ,,arbeidersklasse''. Dat varieert van een zeer ruim begrip ,,arbeidersklasse = loonafhankelijken'' tot een zeer eng begrip ,,arbeidersklasse = industriearbeiders''.
In beide gevallen wordt het klassebegrip losgemaakt van de kapitalistische verhoudingen.
Bij de discussie over dit complex van vraagstukken doen zich twee uiterste tendenzen voor, waartussen zich ook nog andere opvattingen bevinden.
a. Er is een tendens, waarbij niet alleen vastgehouden wordt aan de term ,,CPN als partij van de arbeidersklasse'', maar waarbij bovendien de term ,,arbeidersklasse'' feitelijk wordt teruggebracht tot: de (geschoolde) handarbeiders in de industriële bedrijven. De door de partij te voeren politiek wordt daarbij teruggebracht tot het optreden voor de directe belangen van deze beperkte ,,arbeidersklasse''. Met andere woorden: men pleit voor een belangenpolitiek t.b.v. een bepaalde klassefractie.
b. Er is ook een tendens, waarbij de formule ,,CPN als partij van de arbeidersklasse'' zonder nuances naar de prullemand gaat. De CPN wordt dan gedefinieerd als een partij tegen alle ,,onrecht'', waarbij de maatschappelijke tegenstellingen, die aan dit onrecht ten grondslag liggen niet meer op elkaar betrokken worden. De CPN is dan een middel in handen van groepen en bewegingen, die uiteraard elk hun eigen eisen de hoogste prioriteit geven.
c. Daartussen beweegt zich de hoofdstroom, die de vraag opwerpt hoe de partij de verschillende strijd-terreinen op elkaar moet betrekken.

CONCLUSIE

Om te voorkomen, dat de hierboven genoemde interpretatieproblemen ertoe leiden, dat het programdebat resulteert in een onontwarbaar kluwen, is het noodzakelijk, dat de betreffende vraagstellingen zo helder mogelijk geformuleerd worden, terwijl de konsekwenties van mogelijke stellingnames t.a.v. deze vragen zo nauwkeurig mogelijk worden aangegeven.
Daarvoor zijn nieuwe toelichtende teksten nodig die ook benut kunnen worden voor eventuele herformulering van het program.
Het zoveel mogelijk opheffen van de huidige verwarring betekent natuurlijk niet, dat daarmee de meningsverschillen als sneeuw voor de zon zullen wegsmelten. Maar het is wel een onmisbare voorwaarde voor een werkelijk open debat.

Vervolg op pagina 3

Resolutie, hoofdstuk VII

Het is dringend noodzakelijk dat de CPN beschikt over een partijprogram waarin de doelstellingen en toekomstvisies van de Nederlandse communisten zijn neergelegd. Daarmee kan de CPN nieuwe inspiratie geven aan progressieve mensen in ons land. Het congres draagt het partijbestuur op om uitgaande van het huidige ontwerp-program en verwerking van de discussie daarover een definitief ontwerp-program op te stellen. Er dient naar gestreefd te worden de discussie af te ronden met besluitvorming op een bijzonder congres omstreeks eind 1983.
Tevens wordt het partijbestuur opgedragen om parallel daaraan een voorstel voor nieuwe statuten voor te bereiden, waartoe na de vaststelling van een partijprogram besloten kan worden.

Beslispunt 1: uitgangspunt definitief ontwerp-partijprogram

Alternatief A (+)
Oude tekst handhaven.

Alternatief B (—)
Regel 8 t/m 13 vervangen door:
Het Congres draagt het PB op om met verwerking van de discussie over het huidige ontwerp-program een definitief ontwerp-program op te stellen.

Alternatief C (—)
Het huidige ontwerp-program dient ingetrokken te worden. Er dient een nieuw ontwerp-program gemaakt te worden op marxistisch-leninistische grondslag, zoals op he 26ste congres besloten is.

Alternatief D (p)
Vastgesteld wordt dat, overeenkomstig het huidige ontwerp-program, het marxisme-leninisme, zoals dat als steeds onuitgewerkt stelsel van organisatieprincipes en beginsel in de partij een rol is gaan spelen, niet als grondslag dient voor het ontwerp. De betekenis van het marxisme-leninisme zal in de partijdiscussie aan een verdere kritische, historische en politieke beoordeling onderworpen worden.

Alternatief E (p)
In het definitieve ontwerp wordt een nadere analyse gegeven van vraagstukken, die belangrijke toetsstenen zijn voor het vernieuwingsproces van de partij, maar waarover nog onvoldoende duidelijkheid bestaat. Het betreft:
— Het aanvaarden van meerdere bronnen dan uitsluitend ,,het marxisme-leninisme'' bij het tot stand brengen van een partijprogram dat is gericht op revolutionaire veranderingen in de maatschappij;
— Het bestaan van andere fundamentele maatschappelijke tegenstellingen naast die tussen kapitaal en arbeid;
— De invoering van nieuwe democratische besluitvormingsprocedures in de CPN;
— De erkenning van de rechtsstaat en de parlementaire democratie;
— De verhouding van de CPN tot andere communistische partijen, met name de regerende;
— De verhouding van de CPN tot buitenparlementaire bewegingen;

Daarnaast dient het definitieve ontwerp-partijprogram passages te bevatten over onderwerpen die, blijkens de discussie, in het huidige ontwerp niet of nog onvoldoende belicht worden. Het betreft onder meer:

— Ontwikkeling van een alternatieve economische politiek, mede in het licht van de internationale positie van Nederland;
— Ontwikkeling van sociale politiek, met daarin visie op arbeid, de positie van de vakbeweging, sociale voorzieningen, welzijns- en onderwijsvoorzieningen;
— Ontwikkeling van culturele politiek.

Bij alternatief B zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door de districten Den Haag (Ilsink, De Leeuwe); Amsterdam (Dammen, Karman, Landsmeer, Van de Pekbuurt, Van Kalken).
Bij alternatief C zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door de districten Brabant (Van Erp e.a. - Bergen op Zoom), Amsterdam (Karman, v. d. Putten, Dammen, Van Kalken), Groningen (De Hoogte, Zuid Oost, Oude Pekela), Zaanstreek (onb.), Rotterdam (Ommoord Alexanderpolder, Van Zutphen, De Bruin).
Bij alternatief D zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door de districten Amsterdam (Legène, O. Bosma, v. d. Putten), Groningen (Van Brakel).
Bij alternatief E zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door district Amsterdam (O. Bosma).

Beslispunt 2: Werkwijze voor het tot stand brengen van een definitief ontwerp-partijprogram

Alternatief A (+)
Na ,,.... op te stellen.'' op regel 13:
In de voorbereiding hiervan organiseert het partijbestuur bijeenkomsten en publiceert het begeleidend materiaal om een zo helder mogelijke discussie over beslispunten te kunnen voeren. Dat is essentieel voor een vruchtbaar debat, waarin verschillende standpunten die in de partij en progressieve politieke kringen leven aan de orde kunnen komen.

Alternatief B (—)
Een ontwerp-program zal eerst grondig aan de beginselen van de partij moeten worden getoetst, voordat het verder in discussie kan worden gebracht. Over deze beginselen moet eerst een scholing in de partij worden georganiseerd.

In alternatief A zijn betrokken de amendementen, ingediend door de districten Amsterdam (Ernsting, O. Bosma, P. van Gemst, Hoofddorpplein), Brabant (Tilburg), Gelderland (conferentie), Gooi'Eemland (conferentie), Groningen (De Hoogte), Den Haag (Bongers), Rotterdam (Nieuwe Westen, Schiedam), Utrecht (conferentie).
In alternatief B zijn betrokken de amendementen, ingediend door de districten Groningen (Oosterpoort, Zuid Oost), Rotterdam (Ommoord Alexanderpolder).

Beslispunt 3: Tijdstip bijzonder congres

Alternatief A (+, meerderheid PB)
Handhaven ,,omstreeks eind 1983''.

Alternatief B (—, minderheid PB)
In plaats van ,,omstreeks eind 1983'': ,,..., te houden in de periode tot het volgende statutaire congres.

Alternatief C (—)
,,dat het PB bijeenroept na afronding van de discussies in de districten.''

Bij alternatief A zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door de districten Friesland (v. d. Schaaf, Tietjerksteradeel), Groningen (van Brakel).
Bij alternatief B zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door de districten Groningen (Centrum Westerkwartier, Oosterpoort, Indische Buurt).
Bij alternatief C zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door het district Groningen (Oosterpark, Zuid Oost, J. Schaaf).

Beslispunt 4: Voorbereiding nieuwe statuten

Alternatief A (+)
Handhaven tekst.

Alternatief B (—)
Het voorbereiden van nieuwe statuten wordt pas ter hand genomen na het vaststellen van een nieuw partijprogram.

Alternatief C (—)
De voorbereiding van een voorstel voor nieuwe statuten moet zodanig zijn, dat deze tegelijk met het partijprogram op het bijzonder congres kunnen worden vastgesteld.

Bij alternatief B zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door district Groningen (Delfzijl).
Bij alternatief C zijn betrokken de amendementen ingediend vanuit/door district Groningen (Van Brakel).

Geen beslispunt
Redactioneel toevoegen in regel 6 na ,,...CPN...'' ,,haar identiteit verhelderen en...''

Vervolg pagina 2

II. BLINDE VLEKKEN IN HET PROGRAMDEBAT

Behalve de zes hierboven genoemde onderwerpen, komen diverse vraagstukken niet aan de orde in de discussie. De belangrijke uitzondering betreft de vredesstrijd en de internationale politiek. In het algemeen wordt de stellingname op dit punt ondersteund: vredesstrijd als hoogste prioriteit en de noodzaak van het doorbreken van het blokdenken. Wel is er ook een tendens om de vredesstrijd als onderdeel van de klassenstrijd uit te drukken. De ,,blinde vlekken" in de discussie corresponderen min of meer met onderwerpen, die in het ontwerpprogram weinig aandacht krijgen. Ook hierop is één belangrijke uitzondering. Er komen nauwelijks reacties op de wijze van verwerking van feministische gezichtspunten in het ontwerpprogram. Uit de wèl binnengekomen reacties blijkt niet dat dit opgevat kan worden als instemming met het ontwerp op dit punt. Het is daarom van belang dat de voorgenomen vrouwenconferentie over het ontwerp-program een stimulans en een bijdrage zal geven aan de discussie over dit vraagstuk. De terreinen die in de discussie verder niet aan de orde komen, zijn de volgende:

1 De positie van Nederland in de internationale economische verhoudingen (EEG, internationale arbeidsdeling, etc.)
2 Belangrijke aspecten van een alternatieve economische politiek (economische sturing en markt; producenten en consumentendemocratie; positie vakbeweging; automatisering; milieu.)
3 Belangrijke aspecten van een alternatieve sociale politiek (visie op arbeid; sociale voorzieningen; arbeidsomstandigheden; gezondheidszorg; onderwijs; welzijn; buitenlandse arbeiders; stadspolitiek; verzorgingsstaat.)
4 Het vraagstuk van klassenallianties en de rol daarvan in een (anti-monopolistische of anti-kapitalistische, dan wel socialistische) coalitiepolitiek.
5 Belangrijke aspecten van een politiek, gericht op culturele vernieuwing (kunst; wetenschap; omvorming van traditionele levensvormen en opvattingen, die bepaalde onderdrukkingsverhoudingen reproduceren; media; opvoeding).
6 De verhouding tot levensbeschouwingen (welke rol speelt marxisme-leninisme in relatie tot andere levens/wereldbeschouwingen en religie).
7 Belangrijke aspecten van een politiek, gericht op vernieuwing van de staat (versterking, uitbreiding en vernieuwing van politieke democratie; verhouding tussen politieke democratie en sociale democratie; centralisatie tegenover decentralisatie; vertegenwoordigende democratie t.o.v. directe democratie; ,,vierde resp. vijfde macht")

Het noemen van deze onderwerpen houdt niet in dat zij naar de mening van de werkgroep per sé in het program behandeld moeten worden. Wel is het van belang, dat t.b.v. de discussie in de partij aangegeven wordt waarom bepaalde onderwerpen op dit moment niet en andere wel in het Ontwerp aan de orde moeten komen.

Aanbevelingen

Op basis van het voorgaande doen wij — via de commissie — enkele voorstellen aan het partijbestuur:
1. Centrale discussiethema's zoals de verhouding met de sociaaldemocratie, de verhouding tussen partij en wetenschap, de democratische weg naar het socialisme en de feminisering van de partijpolitiek dienen verder uitgewerkt te worden. De politieke vraagstellingen, die daarbij in het geding zijn, zouden zo helder mogelijk weergegeven moeten worden, zodat de inzet van het debat niet vertroebeld wordt door terminologische onduidelijkheden.
2. Essentieel geachte lacunes, die zich in het Ontwerp-program en/of de discussie voordoen, zouden aangevuld moeten worden met geschreven teksten, die in het Ledenblad gepubliceerd worden.
3. Het partijbestuur dient initiatieven te nemen bij het organiseren van de discussie over het Ontwerpprogram in de partij door het overwinnen van impasses waarin het debat is geraakt onder meer door het stimuleren van thematische discussies.
Daarbij is bijzondere aandacht nodig voor die districten en groepen waar de discussie nauwelijks op gang komt.
4. Tegelijkertijd dient het partijbestuur initiatieven te nemen voor het zo snel mogelijk ontwikkelen van een planning voor de productie van een definitief Ontwerp. Daartoe dient een werkredactie ingesteld te worden, die vrijgemaakt wordt om teksten te redigeren.

november 1982

De werkgroep:
Rudi van der Velde; Albert Benschop; Harry van den Berg; Otto Middelkoop; Rob Milikowski; Annemiek Onstenk; Wim Schoutendorp.

Discussie op het Congres over het program

Onno Bosma Beslispunt 1 alternatief E

Wat ik wil is jullie een ordevoorstel voorleggen m.b.t. alternatief E, dat is voorzien van een P-tje. Dat P-tje zou inhouden dat we niet over alternatief E stemmen en ik doe jullie het verzoek om daar wel over te stemmen en dan van mijn kant wil ik een pleidooi houden om vóór alternatief E te stemmen. In kort bestek wil ik uiteen zetten waarom.
Naar mijn mening is het zo geweest in het afgelopen jaar dat sinds het verschijnen van het ontwerpprogram een grote discussie in de partij heeft gewoed en als ik het goed heb begrepen, dan is een veel gehoord kritiekpunt op het oude partijbestuur dat het partijbestuur er te weinig in geslaagd is om uit die discussie de voornaamste probleempunten te destilleren die in die discussie naar voren komen. Naar mijn mening is het noodzakelijk, dat dit congres over die probleempunten een uitspraak doet.
Alternatief E is niets anders dan een soort wegwijzer om de discussie over het ontwerpprogram te richten op de problemen die blijkens de discussie in het afgelopen jaar de hoofdproblemen zijn. Met die bedoeling is dit amendement door mij in de molen gegooid en het doorverwijzen naar het programcongres betekent dat het precies doorverwijst over de periode heen, waarvoor het nu juist bedoeld is n.l. over de periode tussen dit congres en het programcongres.

John Bleijenburg Beslispunt 2

Ik wil het min of meer hebben over beslispunt 2, waar de werkwijze voor het tot standbrengen van een definitief program aan de orde wordt gesteld. Zoals al eerder op dit congres is gesteld is het ontzettend belangrijk dat er een aantal waarborgen worden geschapen om de discussie in zo breed mogelijke kring en met zoveel mogelijk kameraden over dit ontzettend belangrijke program te gaan voeren. Dat betekent dat zeker de afdelingen in de gelegenheid gesteld moeten worden — zonder tijdsdruk — om hierover uitvoerig van gedachte te kunnen wisselen. Daarom pleit ik ervoor om alternatief A bij beslispunt 2 te ondersteunen, maar daar toch een aantal extra mogelijkheden in te bouwen. Met name op afdelingsniveau hebben we ermee te kampen gehad dat er nogal wat materiaal over ons uitgestort is, maar dat daar erg weinig schifting in is aangebracht. Daarnaast heb ik een beetje proberen te inventariseren hoe er in mijn afdeling gelegenheid is geweest om te discussieren over het partijprogram. Het is inmiddels al een jaar geleden dat het program gepubliceerd is en in mijn afdeling is nauwelijks de tijd geweest om daarover te discussieren aangezien we het afgelopen jaar te maken gehad hebben met drie verkiezingen. Drie verkiezingen die ook in onze afdeling intensief besproken zijn. Met name de gemeenteraadsverkiezingen waar ook een heel stuk progressieve machtsvorming in onze stad tot stand is gebracht, heeft enorme energie en tijd gevraagd van de leden in de afdeling. Daarnaast kwam nog eens de voorbereiding van dit congres en als je dan ziet wat er in de afgelopen twee dagen allemaal besloten is aan extra conferenties, waar we zeker het nut van inzien, dan denk ik dat naast de extra handvaten die in de voorbereiding door het nieuwe partijbestuur zullen moeten worden aangereikt naar de afdelingen toe er een enorme tijdsdruk komt om de discussie in de afdelingen goed te kunnen voeren.
Dan kom ik dus bij beslispunt 3 en wil ik pleiten om alternatief B te ondersteunen — het congres over het partijprogram enigszins uit te stellen om toch ruimte te scheppen om al die zaken in de afdelingen op een behoorlijke en intensieve manier — maar niet onder tijdsdruk te kunnen plaats hebben.

Jan ter Schegget Beslispunt 3

Ik wil ook pleiten voor het aannemen van amendement 3b, omdat ook ik denk dat er meer ruimte nodig is voor discussie. In Utrecht is nog niet in alle afdelingen zelfs een eerste ronde van discussie gehouden over het ontwerp-partijprogram en ik denk dat naast een aantal argumenten die reeds genoemd zijn, daar nog andere elementen een rol bij spelen. Ik denk dat het ook zo is dat de — in mijn ogen — wat warrige opbouw van het concept maar vooral ook de problemen t.a.v. de historische en theoretische ijking van de gebezigde begrippen. Er worden teveel dingen, zeg maar, definieringen bekend verondersteld. Dat leidt ook tot verwarring en pseudo-tegenstellingen, maar aan de andere kant ook tot het niet uit de verf komen van de werkelijk politieke tegenstellingen, die er wel degelijk zijn in de partij. Ik denk daarnaast dat er aan het nieuwe partijbestuur moet worden gevraagd om op basis van het huidige program en op basis van de discussie die hier ook gevoerd is een beschrijvingsbrief te maken, waarin tegemoet gekomen wordt aan de genoemde problemen, dus waarin duidelijk wordt: de gebezigde begrippen theoretisch en historisch geijkt worden en waarin duidelijk wordt gemaakt welke definieringen precies als uitgangspunt hebben gediend van het huidige concept.
Ik denk dat er daarna nog een algemene discussieronde moet volgen alvorens er een definitief ontwerp-program wordt gemaakt, dat ter amendering aan de partij wordt voorgelegd.
Ik denk dat dit voorstel zich verdraagt met alternatief A van beslispunt 1 en met alternatief B van beslispunt 3.

Jules de Leeuwe Beslispunt 1

Over beslispunt 1, kameraden. Ik ben van mening dat het congres er goed aan zal doen om alternatief B te ondersteunen.
Waarom?
Alternatief A houdt in dat een programma waarin alles wat naar Leninisme riekt al van tevoren is afgekeurd, en als uitgangspunt wordt genomen. Ik leg er de nadruk op dat je ook niet het tegendeel moet doen en moet zeggen ja je moet een leninistisch programma. Dat zou onder de huidige verhoudingen waanzin zijn en ook vooruitgrijpen op de discussie van '83.
Als je gaat zeggen dat C eigenlijk de voortzetting is van B dan is dat beslist niet waar. B. lijkt mij een verstandig besluit als men een eind wil maken ook — dat is een ander argument — aan de dreigende, grootste uitdrijving van communisten die op het ogenblik in de partij plaats heeft, waar ik tegen ben, ik ben tegenstander uiteraard van inleveren van partijboekjes — maar het gebeurt op het ogenblik wel en dat is helemaal niet nodig want het is niet waar dat in B een afkeuring staat van het beleid van het PB er wordt alleen de mogelijkheid open gelaten om op een ander programma dan dit verder te werken. Want anders vraag je, wat moet je in '83 dan nog doen, Wat te doen, zeg ik maar?

Greetje Spruit

Ik wil ingaan op beslispunt 2 over de werkwijze bij het tot stand komen van het definitief ontwerp partijprogram.
De conferentie van het district Gelderland heeft zich uitgesproken voor het organiseren van een vrouwenconferentie over dit ontwerp partijprogram en zij heeft daar ook een amendement voor gemaakt wat wij aan dit congres voorleggen. Dit amendement is na onze conferentie ingediend. Het congressecretariaat heeft dit amendement naar onze mening te algemeen verwerkt. Er wordt n.l. bij punt A van beslispunt 2 gezegd dat er bijeenkomsten georganiseerd zouden moeten worden in de voorbereiding van dat programma.
Wij handhaven dus ons amendement en ik wil daar een paar redenen voor noemen' in de eerste plaats blijkt hoe moeilijk het is om feminisme echt te integreren in onze partij. Februari vorig jaar heeft het partijbestuur gepraat over de uitslag van de vrouwenconferentie. De vrouwenconferentie had toen gezegd' wij willen heel graag een conferentie voor vrouwen over het ontwerp partijprogramma. Het partijbestuur heeft daarover gepraat, het is helaas nooit uitgevoerd.
In het verslag van werkzaamheden wat Elli Izeboud heeft gedaan is er niets over gezegd. Wij weten dus ook niet wat de reden is waarom het niet uitgevoerd is. Maar wij denken alleen dat het komt omdat niet het

Vervolg op pagina 4

Knelpunt

In dit eerste nummer van de CPN-ledenkrant in 1983 is veel ruimte gegeven aan de discussie over het ontwerppartijprogram. Naast een analytisch artikel over de ,,Problemen in het Programdebat", dat op pagina 1 te vinden is, bevat de ledenkrant het verslag van de discussie over het ontwerpprogram die tijdens het laatstgehouden partijcongres werd gevoerd. Met uitzondering van de toelichting bij de ontwerpresolutie en de ,,beslispunten" namens het vorige partijbestuur, die in de vorige ledenkrant werden opgenomen. laat het hier geboden verslag alle overige congresdiscussianten over dat ontwerp aan het woord. Er is nagestreefd hun betogen zo volledig mogelijk weer te geven. De redactie van de ledenkrant heeft zich de vraag gesteld of met deze publicaties kon worden gewacht tot het nieuwe partijbestuur de gelegenheid heeft gehad de congresbesluiten uit te werken en nieuwe voorstellen inzake de programdiscussie te doen. Van een dergelijk uitstel is afgezien. De achtergrond hiervan is een besluit van het congres zelf, dat voor een nogal knellend probleem in het voor ons liggende programdebat verantwoordelijk is: het besluit dat ,,omstreeks eind 1983" op een bijzonder congres de programdiscussie met besluitvorming moet worden afgerond. ,,Het PB heeft zich voorgenomen op 1 oktober 1983 het ontwerpprogram voor te leggen".
Er mag dus geen tijd verloren gaan! Met dit nummer van de ledenkrant willen wij aanknopingspunten bieden om al op korte termijn een nieuw begin te maken met een systematische discussie over het ontwerppartijprogram.

Frans van Liempt

Vervolg op pagina 3

héle partijbestuur achter een dergelijk besluit staat maar dat het alleen een zaak van vrouwen is. Wij zijn daar tegen, wij vinden dat het een verantwoordelijkheid moet zijn van het héle partijbestuur. We hebben gisteren ook aangenomen dat feminisering niet alleen een zaak van vrouwen is dus ik denk dat jullie wel allemaal voor dit amendement zullen stemmen.

Coen Oosterveld Beslispunt 1

Ik wil pleiten voor het aannemen van alternatief 1-B waarin het partijbestuur opgedragen wordt om met verwerking van de discussie over het huidige ontwerp-program een definitief ontwerp-program op te stellen.
Hoewel er in de partij een grote overeenstemming bestaat over de intentie van het ontwerp-program, om de vernieuwing van onze ideeën en onze politiek voor een socialistisch Nederland tot stand te brengen zijn er ook grote verschillen over de theoretische grondslagen en de weg hoe wij als partij deze doelen moeten bereiken. Dat betekent niet dat het daarmee alleen gaat om het marxisme-leninisme. Als hier de vraag gesteld zou worden wat het M.L. betekent dan zul je zien dat daar ontzettend veel verschillende antwoorden op gegeven kunnen worden. Dat betekent ook dat er over andere theoretische grondslagen in onze partij nog te weinig discussie geweest is. Het besluit op dit congres om de discussie over de resolutie over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing uit te stellen en daarover een aparte conferentie te beleggen geeft hier al een aanwijzing voor. Om de verwerking van de discussie werkelijk mogelijk te maken wil ik in dit verband ook pleiten voor het uitstellen van de besluitvorming over het ontwerpprogram. Door een aantal praktische omstandigheden o.a. door de drie verkiezingen in de afgelopen tijd is de discussie in de afdelingen onvoldoende gevoerd. Maar er is meer aan de hand. Dit congres heeft ook laten zien dat er besluiten zijn genomen over een aantal fundamentele zaken waarover de leden in de afdelingen zelf nog geen uitspraak hebben kunnen doen. Dat betekent dat de procedure voor een dergelijke discussie verbeterd dient te worden. Daarbij steun ik op de opmerkingen van Jan ter Schegget. Vernieuwing van de partij tenslotte moet betekenen vernieuwing met de hele partij. Het moet gedragen worden door de hele partij en ik ben van mening dat het kan maar dat betekent dat naast de discussie over het partijprogram, de partij zich ook als hoofdtaak moet stellen de bevolking in actie te brengen tegen de crisispolitiek van de rechtse regering. Debat over de vernieuwing moet samengaan met actie voor vernieuwing. Daarom wil ik met kracht pleiten voor alternatief B.

Annelies Dieudonné

Temidden van grote verhitte discussies over vredespolitiek - sociaal-economische, en vrouwenstrijd, organisatie van partij en krant dreigt volgens mij een hele belangrijke discussie vergeten te worden n.l. die over kunst en cultuur. Tegen wil en dank, vaak gedwongen als we worden door het rechtse afbraakbeleid tot een te defensieve houding voegen we ons wel keurig in de prioriteiten van de crisistijd. De situatie is nu te ernstig we hebben momenteel geen tijd voor cultuurdiscussie.
Ik wil in het kort wel over dit onderwerp praten omdat ik vind dat juist een communistische partij ten alle tijde een duidelijke visie moet hebben op cultuur en kunst.
Natuurlijk komen communisten op voor allerlei kwesties die te maken hebben met kunst. Voor subsidiëring van politiek vormingstheater, voor subsidiëring van improviserende muziek, voor verbetering van de beeldende kunstenaarsregeling, voor gratis musuembezoek en voor gebruik van bibliotheken. Maar waarom stellen juist communisten deze eisen?
Vanuit welke identiteit en vanuit welke betrokkenheid?
Ik heb tevergeeft gezocht naar de formulering van die identiteit in de resolutie, in het ontwerp-program en in het verkiezingsprogram. Alleen het verkiezinsprogram volstaat met een onvolledig stukje waar men bazelt over kunst als kleurgever aan een maatschappij alsof het over smaakmakende kleurstoffen gaat.
In deze kapitalistische maatschappij waar cultuur afhankelijk is van 't liberale marktmechanisme en van subsidiëring door een rechtse overheid wordt het denken en ervaren van de mensen beïnvloed, zelfs beheerst door de ideeën en ideologie van de heersende klsasse.
De z.g. geaccepteerde kunst vertolkt dan ook vaak de gedachten en ideeën van die machthebbers. En dat levert o.a. verschijnselen op als sexistische beeldvorming via reclame als Tros-familieshows, pretparken, Dallas, kortom recreatie gericht op de reproductie van de arbeidskrachten. Door dit soort produkties worden mensen gedegradeerd tot meejoelende kleurloze napraters.
Rechtse ideologie is gericht op het zoethouden en verdoven van mensen door ze in een roes te brengen en glibberige sprookjes voor te houden.
Het opkomen voor een linkse cultuur betekent dan ook een kunstbeleid formuleren en verdedigen dat haar consument serieus neemt, hen ontroert, inspireert en tot nadenken en handelen stimuleert, een cultuur waarin mensen zichzelf herkennen en waarin ze zich kunnen uiten.
Vanuit die ideologie moet de CPN in haar doelstellingen haar ideeën over cultuur en kunst formuleren. Ik vind dus dat er in het ontwerpprogram een passage over cultuur en kunst opgenomen moet worden en raad dan ook het congres aan om in elk geval wel een beslissing te nemen over het betreffende gedeelte in alternatief E.1 het definitief ontwerp-program dient een passage te bevatten over het ontwikkelen van linkse cultuurpolitiek."

Paul Wouters

Bij de belangrijke keus waar we nu voor staan is ook de vraag aan de orde hoe we de discussie tot nu toe beoordelen. Ik wil wat dat betreft de stelling innemen, dat het debat over het huidige ontwerppartijprogram naar mijn mening in de afgelopen periode zeer vruchtbaar is geweest en wel om een aantal redenen:
In de eerste plaats is er een directe doorstraling geweest in de coalitievorming in de praktijk.
In de tweede plaats begint er nu een aanzet te komen in Amsterdam in afdelingen en ook in het district als geheel dat het ontwerppartijprogram en de discussie daarover in de partij tot nu toe tot vruchtbare discussies leidt met mensen uit andere progressieve partijen en bewegingen.
En in de derde plaats, omdat het in de partij zelf naar mijn mening een zeer bevruchtende invloed heeft gehad.
Er is veel gezegd: een aantal afdelingen zijn niet toegekomen aan de discussie over het ontwerpprogram. Ik denk dat dan een denkfout wordt gemaakt, omdat een van de kenmerken naar mijn mening van de discussie in de partij van dit moment tot nu toe is geweest, dat de discussie over de politieke praktijk, de keuzes waar we nu voor staan, zeer nauw verbonden is geweest met langere termijndiscussies die te maken hebben met vraagstukken die in het program aan de orde worden gesteld en als zodanig dan niet herkend worden als discussies over het program, maar het wel degelijk zijn.
Een tweede kenmerk van de discussie tot nu toe, is de nauwverbondenheid van het debat over het program met de discussie over de geschiedenis van de partij. En ik denk juist omdat het program geen geschiedschrijving is, het een heel belangrijke stimulans heeft gegeven om die discussie over de geschiedenis van de partij te voeren.
En ik denk dat het aantal terminologische discussies, zoals dat dan heet; wat betekent marxisme-leninisme, wat houdt democratisch-centralisme in, in de komende periode wel verder ontwikkeld moet worden, maar dan in historisch verband.
Dan moet bekeken worden wat die begrippen in de geschiedenis hebben betekend.
Laatste opmerking.
Naar mijn mening is het zo dat we te maken hebben met een debat over de wijze, waarop we onze idealen, bewust in programmaas en strategieën kunnen verwerken. Het is duidelijk meer nodig dan alleen het stellen van eisen. We moeten onze visie geven op hoe we deze maatschappelijk fundamenteel kunnen veranderen. Dan kunnen we niet terugvallen op schijnzekerheden, die ons de ogen doen sluiten voor wat er nu aan de hand is. Vereniging van de partijen van de progressieve beweging kan alleen als we de problemen die nu en in de toekomst aan de orde zijn ook onder ogen durven te zien.
Vandaar dat ik pleit voor alle A-alternatieven.

Susan Legêne over het marxisme-leninisme beslispunt 1 alternatief D

Ik wil ervoor pleiten dat het kongres zich uitspreekt vóór alternatief D.
Dit alternatief is een uitwerking van de oorspronkelijke tekst van de resolutie (alternatief A), het staat daar in geen enkel opzicht tegenover. Wel staat het alternatief in zekere zin tegenover de alternatieven B en C, waarin het kongres al dan niet expliciet wordt gevraagd zich uit te spreken voor een nieuw ontwerp-program op grondslag van het marxisme-leninisme. Ik ben tegen zo'n kongresuitspraak, omdat ik denk dat er op het ogenblik geen sluitende omschrijving bestaat van wat het marxisme-leninisme als programmatische grondslag in zou houden. Het suggereert een samenhangende visie op organisatieprincipes en beginselen die er niet is en die, blijkens de kongresamendementen en diskussiestukken in de ledenkrant en De Waarheid, tot een mijns inziens schimmig woordenstrijd leidt.
Eén voorbeeld daarvan vond ik het stuk van Albert van der Lugt en anderen in de ledenkrant van november. Daarin werd op een mijns inziens zinnige manier geschreven over de sociaal-ekonomische politiek en de vakbondsstrijd van de CPN. Ik was het ook eens met het feit dat Albert en de anderen wat dat betreft tekorten signaleerden in het ontwerp-program. Ik kon echter niet volgen dat dat vervolgens in verband werd gebracht met het niet hanteren van het marxisme-leninisme als grondslag van het program. Onder de noemer van het marxisme-leninisme heeft de partij immers in de geschiedenis de meest uiteenlopende vakbondskoersen gevaren, met RVO, NAS, NVV, EVC, aktiekomitees in de bedrijven tot en met de huidige opstelling ten opzichte van de FNV. Het marxisme-leninisme als zodanig biedt in het zoeken naar antwoorden op de huidige politieke problemen geen antwoord. In de sektarische betekenis die het mijns inziens in de naoorlogse partij heeft gekregen denk ik eerder dat het een rem is op kreativiteit, in het ontwikkelen van de partijpolitiek en de partijorganisatie. Oude hiërarchische verhouding tussen leiding en leden, tussen werkenden en werklozen, tussen mannen en vrouwen, om maar wat voorbeelden te noemen, zijn immers altijd met het marxisme-leninisme gelegitimeerd.
Mijn pleidooi tegen het marxisme-leninisme als grondslag voor het nieuw op te stellen partijprogram betekent niet dat ik vind dat we nu moeten besluiten om het ,,af te zweren" of welke andere termen daarvoor wel worden gebruikt. Het heeft immers met een steeds wisselende inhoud in de geschiedenis van de partij een grote rol gespeeld. Om de betekenis ervan voor de huidige partij te kunnen bepalen is verwerking van die geschiedenis voorwaarde. De konstante en wisselende elementen kunnen gewogen worden in plaats van dat hun betekenis zonder inhoud voorop wordt gesteld bij het denken over de huidige politiek. Naast andere historische elementen, zoals de antikoloniale en antifascistische tradities, en naast nieuwere invloeden dient de partij haar positie te bepalen ten opzichte van het marxisme en het leninisme als specifieke uitwerking daarvan.
Door zich uit te spreken voor alternatief D spreekt het kongres dus explicieter dan in de oorspronkelijke resolutietekst gebeurt, de intentie uit dat de partij zich in het kader van het programdebat bezighoudt met de geschiedenis en de huidige betekenis van het marxisme-leninisme, zonder dat dit als grondslag wordt voorondersteld.

Indonesië Commissie organiseert bijeenkomsten over de opstand op „De Zeven Provinciën"

Op het 26ste congres v/d CPN werd opgeroepen tot solidariteit met het Indonesische volk. Hiertoe werd o.a. de Indonesië-Commissie ingesteld, die tot taak heeft voorstellen uit te werken voor het versterken v/d solidariteit met de vervolgde vrijheidsstrijders in Indonesië en het ontplooien v. aktiviteiten welke daarop gericht zijn.
Daartoe zijn verschillende initiatieven genomen zoals het starten van hulpprojekten in Indonesië die mogelijk gemaakt werden door de vele donaties, een symposium en de uitgifte van o.a. een kontaktbrief voor de donateurs.
De komende weken wil ze een aantal bijeenkomsten houden. 4 febr. a.s. is het nl. 50 jaar geleden dat voor de kust van Sumatra een opstand uibrak op het marineschip ,,De Zeven Provinciën". Een gebeurtenis om bij stil te staan hetgeen de commissie dan ook doet. Van 3 tot 10 febr. organiseert zij in Den Haag, Utrecht, Wageningen, A'dam, Groningen en Leiden bijeenkomsten waarop dieper op de opstand en haar betekenis zal worden ingegaan. Ook zal er een tentoonstelling zijn en een cultureel programma waaraan o.a. Molukse groepen hun medewerking verlenen.
Voor eventueel kontakt: R. v. Vugt, Vrolikstr. 441" 1092 TH A'dam, tel. 020 - 932030.

Agenda bijeenkomsten

3 februari Utrecht
Gebouw Trianon
Oude Gracht 252
spreker Joop Morriën.

4 februari Amsterdam
plaats Krasnapolsky/Sint janszaal
spreker Joop Wolff.

9 februari Wageningen
Hotel De Wereld
Generaal Falkensweg 1
spreker Ric van Vugt.

11 februari Groningen
plaats Het Tehuis
Lutke Nieuwstraat
spreker Frans van Liempt.

Bij elke bijeenkomst is een cultureel programma en een tentoonstelling met uniek histories materiaal.

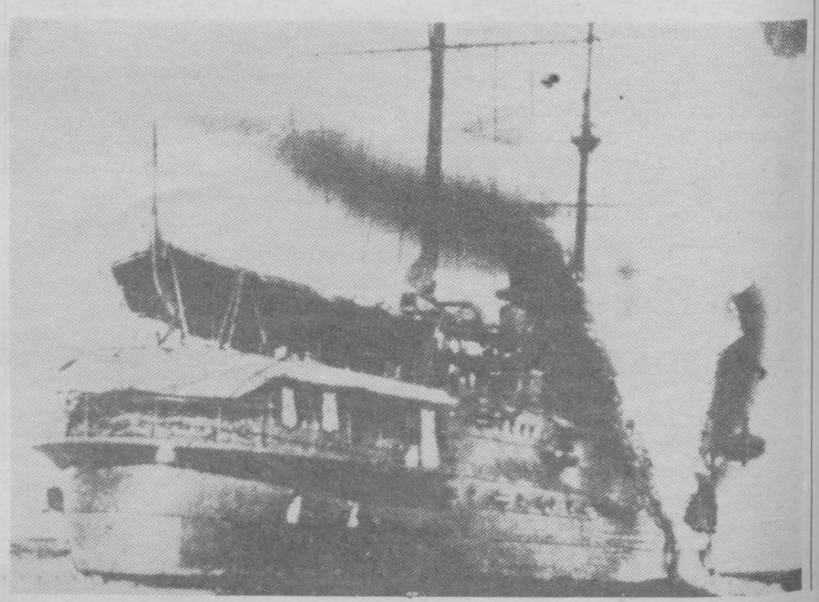

Mannenberaad in de CPN, een verslag.

Op 14 november 1982 kwamen in Amsterdam 35 mannen bijeen voor een eerste mannenbijeenkomst in de CPN. Ze waren afgekomen op een initiatief van leden van een mannengroep in de partij.

Kenmerkend voor de discussies op deze dag waren mijns inziens de volgende opvattingen:

1. Aan privé-eisen moet ook politieke betekenis worden toegekend. De aanwezigen praatten vanuit een privé-beleving over politieke ervaringen. Ze gingen er daarbij van uit dat je niet alleen uit solidariteit met anderen bij maatschappelijke ontwikkelingen bent betrokken.
2. Een voorname plaats in de discussie kreeg de manier waarop mensen met elkaar en elkaars persoonlijke inzet en betrokkenheid omgaan. Er dient respect te zijn voor persoonlijke keuzes en voor de verschillende manieren waarop mensen invulling geven aan hun idealen voor een andere samenleving. Desondanks zie je dat mensen uit de partijorganisatie verwijderd raken als ze niet meer in grote mate inzetbaar zijn. Verder is het opvallend hoe in de CPN politieke meningsverschillen snel tot persoonlijke vijandigheid leiden, alsof communisten niet meer aan elkaar hebben dan te profiteren van elkaars inzet.
3. Voor twijfels over bepaalde stellingnames van de partij, bijv. vanwege een strijdigheid met de eigen situatie, moet inhoudelijk ruimte worden gegeven. Voor twijfels is nu te weinig tijd, de partij eist zekerheden en kenmerkt zich daarbij teveel in opportunistisch voorthollen zonder verwerking van o.a. persoonlijke ervaringen.
4. De kritiek spitste zich vaak concreet toe, bijv. op de wijze waarop feminisering vorm wordt gegeven. Mannen worden gevraagd zich met doeleinden te solidariseren zonder dat zij er hun eigen persoonlijke invulling aan kunnen geven. Sommigen vonden dit ook niet zo nodig, ze waren van mening dat mannen hun eigen positie ondergeschikt moeten maken aan de feminisering. Anderen wezen deze ,,supportersrol" af en vroegen om ruimte waarin zij hun eigen positie kunnen begrijpen en eigen doeleinden kunnen stellen. Hun kritiek op de huidige toestand was onder meer gericht tegen opvattingen die uitgaan van één beeld over mannen, dat dan automatisch onderdrukkend is, zodat mannen vanuit schuldgevoelens moeten handelen.

Met andere woorden, als mannen op een niet-onderdrukkende manier een eigen inhoud willen geven aan een andere manier van samenleven, dan moeten zij om hun inzet daarvoor gerespecteerd en gestimuleerd worden; ook als dat betekent dat hun belangen en eisen niet parallel lopen met die van vrouwen.

Combineren van taken

Zo werd het een dag, waarbij in de discussies de privé-betrokkenheid centraal stond, waarbij ervaringen op een rustige en gezellige manier werden uitgewisseld en de dag nog een vruchtbaar verloop had bovendien. Van tevoren waren een aantal persoonlijke verhalen rondgestuurd, waar overigens weinig op werd ingegaan. Eén passage die wél werd aangesneden was: ,,...binnen het kapitalisme (is) de onteigening van de mannelijke individuen verder voortgeschreden dan de vrouwelijke. Mannen zijn daardoor meer maatschappelijk inzetbaar, maar ook meer gereduceerd tot productiefactor, reproductieobject, consumptiegarantie, commandopost van de patriarchaal geordende maatschappij en afschrikkingsmiddel." Over de eerste zin van dit citaat bleken de meningen nogal verdeeld. Als ondersteuning werd naar voren gebracht dat van mannen alleen activiteiten op het werk, in organisaties, in de politiek, worden verwacht. Wat dat betekent voor hun privé-situatie is niet van belang. Als een man er voor kiest om beter voor zichzelf en voor kinderen te zorgen, leidt dit er gemakkelijk toe dat hij min of meer uit het partijleven raakt, want dat is op die keuze niet ingesteld. Van vrouwen wordt in elk geval nog gezegd dat gepoogd moet worden hen in staat te stellen om verschillende taken naast elkaar te doen. Het dagelijkse partijwerk en het aan jezelf toekomen zijn echter net zo moeilijk verenigbaar als het combineren van arbeid binnen- en buitenshuis. Laat staan dat je arbeid binnen- en buitenshuis wilt combineren met partijwerk. Voornaamste oorzaken: de wijze waarop het partijwerk is georganiseerd, en de scheiding tussen privé-ervaringen en het partijwerk.

Mede door de stellingnames van vrouwen denken mannen meer na over hun persoonlijke situatie. Dan blijkt dat men tot nieuwe ideeën komt maar daarvoor weinig gehoor vindt, niet op het werk, niet in de vakbeweging, niet in politieke partijen, evenmin in de CPN.

Herverdeling werk en inkomen

Zo is er gepraat over een aantal concrete problemen.

Over arbeid, werk en inkomen is onder meer gezegd dat een drastische herverdeling van werkgelegenheid met name door arbeidstijdverkorting nodig is, waarbij ook veel tegenwerking onder mannelijke werknemers overwonnen moet worden. Het idee van een basisinkomen voor iedereen ontmoette enig verzet met het argument dat de staat daarmee de macht heeft om op deze inkomens te beknibbelen. Maar over het principe van verzelfstandiging van inkomens en verwerping van het kostwinnersbeginsel was men het eens.

Ook de vraag of arbeidstijdverkorting gepaard moet gaan met behoud van loon, was aan de orde. Tegen principiële voorstanders werd ingebracht, dat op dit moment velen gedwongen zijn om in deeltijd te werken en dan 100% loon van elk niet-gewerkt uur moeten inleveren. Sommigen kunnen absoluut niet anders (bijv. alleenstaande ouders), verder is het alleen weggelegd voor hen die het kunnen betalen. Bij algehele arbeidstijdverkorting kan het aandeel dat werknemers daarvan betalen ten minste in sterke mate verhaald worden op de hoger betaalden. Naast bescherming van de koopkracht voor mensen met een minimuminkomen is bestrijding van het kostwinnersbeginsel een andere essentiële voorwaarde voor arbeidstijdverkorting. Als iemand er voor kiest minder te gaan werken en te verdienen, moet hij of zij later niet gedwongen worden een ander die werkloos wordt, te onderhouden, omdat die met hem samenwoont.

Het is zelfs al zo dat mensen in een woongemeenschap ook zonder een ,,relatie" geacht worden elkaar te onderhouden; men verliest recht op bijstand als anderen in je huis nog genoeg verdienen om je mee te laten eten. En dat terwijl woongemeenschappen eigenlijk positief gediscrimineerd zouden moeten worden. Als men de klappen voor een ander moet opvangen, wordt een ieder gestimuleerd zoveel mogelijk te blijven werken en zich aan het aloude arbeidsethos over te geven. We moeten daarentegen van die 40-urige banen af.

Het kind en het program

Ook wat betreft het ouderschap moeten mannen hun positie bepalen en hun verantwoordelijkheden op zich nemen. Gepleit werd voor co-ouderschap: elkeen gaat op eigen wijze met kinderen om en neemt zijn aandeel in de opvoeding, hetzij in een relatie, of als die voorbij is als alleenstaande ouder. In een woongemeenschap kan de zorg voor kinderen met nog meer mensen gedeeld worden. Co-ouderschap is aan de ene kant afhankelijk van je eigen inzet. Aan de andere kant zullen mannen strijd moeten leveren tegen betutteling of wantrouwen van vrouwen. Als illustratie voor de wijze waarop de rol van mannen eerst zeer beperkt wordt voorgesteld en vervolgens symbolisch wordt begraven, vertelde iemand dat in de crêche van zijn zoontje geen technisch speelgoed is omdat dat ,,jongensachtig" is. Het ontwerp-program van de partij kwam onder zwaar vuur. Kinderen komen daarin niet aan bod, zei iemand die het program was nagelopen en constateerde dat het woord kind er niet één keer in voorkomt.

Mannelijk gedrag

Veel aandacht ook voor mannelijk gedrag, de eigen rol van mannen in deze patriarchale maatschappij, voor seksisme en racisme.

Het laatste onder andere met een verwijzing naar het recente onderzoek op middelbare scholen waar bleek dat racistische opvattingen van jongens afkomstig waren.

Een aantal aanwezigen wil in een praatgroep verder ingaan op zijn eigen positie. Daarnaast was er een sterke aandrang voor één of andere vorm van ondersteuning. Een soort platform voor solidariteit, werd geopperd: ,,Wat vrouwen in het algemeen over mannen denken is iets anders dan ik denk," ,,Ik wil niet met een schuldgevoel opgezadeld worden," "Iedere man heeft zijn eigen oorlogsverleden". ,,Mannen moeten zelf een doel stellen," waren zo wat overwegingen daarbij.

Er is nog even stilgestaan bij de vraag waarom er wel een sterke vrouwenbeweging bestaat maar van een mannenbeweging nog weinig te merken is. Redenen daarvoor:

— mannen worden opgeslokt door allerlei activiteiten/laten zich opslokken.
— een kwetsbare, niet hardgestaalde, opstelling ontmoet veel verzet
— er is strijd nodig van mannen tegen mannen
— erkenning is nodig dat mannen ook in een keurslijf zitten.

Op een aantal concrete maatschappelijke eisen is het initiatief genomen voor een uitwerking van ideeën. Hiermee wordt de verbinding gelegd tussen het persoonlijke en de politiek.

Voordat ik die opsom — met de kanttekening dat belangstellenden niet lid van de CPN hoeven te zijn om zich op te geven — de vermelding dat een verslag van zo'n dag mijns inziens onvermijdelijk een sterk stempel draagt van de verslaggever.

Contactadres voor een eventueel te vormen praat- of themagroep:

Voor de themas arbeidstijdverkorting en de inkomenspositie van mannen; individualisering in arbeidspositie en de sociale zekerheid, als tegenhanger van het kostwinnersbeginsel: Henk Genet, Zeeburgerdijk 321a, Amsterdam, tel. 020-921633;

,,Kameraadschap en discipline-ring'', hoe men met elkaar omgaat en kan vastlopen in de CPN: Jan van Os, Rozengracht 19/5, Amsterdam 020-229017 en Jan'Paul Smit, David da Costastraat 223 Delft, 015-612981;

Een mannengroep in Kennemerland: Fons Tel, Parklaan 30, Haarlem, 023-327112.

Een mannengroep in Groningen: Jaap van Splunter, H.L. Wicherstraat 3a, Groningen 050-125240.

De rol van mannen, (en hun onzekerheden en machteloosheid) in een patriarchale samenleving in relatie tot de rol die de fascistische ideologie mannen wil opdringen: Klaas-Gert Lugtenborg, Noorderspoorsingel 26b, Groningen 050-732934.

Een alternatief voor het wetsontwerp omgangsrecht met kinderen na echtscheiding, Roelof Wittink, Vogelweg 179, Alkmaar 072-618426 of 070-209323.

Zedelijkheidswetgeving, pornografie, de partij en het fatsoen: Kees Willemen, Blankenstraat 145 I, Amsterdam 020-252070.

Roelof Wittink

29 januari landelijke waarheidaktivistendag

Op 29 januari a.s. vindt op de Hoogte Kadijk in Amsterdam de landelijke Waarheidaktivistendag plaats. De dag, die toegankelijk is voor alle aktivisten en geïnteresseerden, wordt georganiseerd door de landelijke werfleiding. De aanvang is om 10.30 uur, de afsluiting omstreeks 17.30 uur.

Op deze dag komen een groot aantal plannen plenair en in groepen ter diskussie, gericht op groei van De Waarheid.

Als voorbereiding is een extra nummer van ‚Doorbraak', het blad van de Waarheidaktivisten, verschenen waarin bijdragen zijn opgenomen van o.a. de landelijke werfleiding (hoe en wanneer voeren we kampanje en hoe stellen we onze organisatie daar op in?), de redaktie (welke ideëen leven er binnen de redaktie ter verhoging van de kwaliteit van de krant, hoe concretiseren we de verbreding?), het Utrechts onderzoekskollektief O.K.U. (dat onderzoek voor De Waarheid wil verrichten naar samenstelling van het abonneebestand en oorzaken voor het verloop), alsmede van een aantal Waarheidmedewerkers: Rolf Meesters (cijfers en statistieken m.b.t. ontwikkelingen in het abonneebestand, John van Leuken (nieuwe ontwikkelingen op de dagbladmarkt en nieuwe media), Jakop Rigter (lezersinvloed).

De aktivistendag zal worden geopend door Gerard Pothoven, waarna korte toelichtende inleidingen worden gehouden door vertegenwoordig(st)ers van redaktie en werfleiding. Daarna vindt de diskussie plaats in groepen. Tenslotte is er plenaire verslaggeving en proberen we tot een aantal gezamenlijke conclusies en aanbevelingen te komen.

De bedoeling van deze dag is vooral alle mogelijke plannen inzichtelijk te maken voor de aktivisten en, vooral, de mogelijkheid te versterken hierover mee te beslissen.

We hopen en verwachten dat de aktivistendag kan bijdragen aan een suksesvolle kampanje ter versterking van De Waarheid. Als het aan de landelijke werfleiding ligt geeft de aktivistendag hiertoe een belangrijk startsein!

Namens de landelijke werfleiding
Bart Luirink.

ingezonden brieven

CPN op dit moment

De CPN is volgens zijn 28ste Congres — anders dan de statuten eisen — mijns inziens een nieuw soort partij geworden maar dan geen communistische. Het blijft een partij waarbinnen in het gunstigste geval communisten openlijk en herkenbaar, ook in de vorm van horizontale overleggen, kunnen optreden. Niemand mag — en daar verheug ik mij als communist over — binnen de partij een fractie vormen. Fractievorming is niet slechts in strijd met de geldende statuten van de partij maar zou ook haaks staan op de eis van het 28ste congres dat partijbestuurders de congresbeluiten uitvoeren. (Dit werd vóór de bestuursverkiezingen als voorwaarde gesteld aan kandidaten voor het partijbestuur.)
Welnu, het uitsluiten van fractievorming laat gelukkig ruimte open voor o.a. horizontale overleggen met inbegrip van kritiek en zelfkritiek naar aanleiding van genomen partijbesluiten. Want fractievorming begint pas bij het georganiseerd *niet*-uitvoeren van (bij meerderheid van stemmen genomen) besluiten.
Dit was overigens te allen tijde een marxistische en leninistische opvatting, waarvan slechts is afgeweken door burocraten (bijvoorbeeld ten tijde van Stalin) om werkelijke kritiek en zelfkritiek te smoren. Voor zover voorheen in de CPN mogelijkheden tot kritiek burocratisch werden beperkt, heeft het 28ste CPN-congres een stap vooruit gedaan in de richting van democratisch centralisme, ook al heeft het congres het gebruik van die term geschuwd.
Intussen maken het enerzijds uitsluiten van fractievorming en het anderzijds garanderen van de mogelijkheid van stelselmatige kritiek, beide noodzakelijk voor interne partijdemocratie, op zich een organisatie nog niet communistisch of niet-communistisch.

Communisten in de CPN

Communisten handelen hoe dan ook volgens grondbeginselen van het marxisme (geen dogma's maar uitgangspunten en steeds bij de tijd te houden. Welnu, ongeacht of men vóór of tegen is: wie diktatuur van het proletariaat verloochent, klassenstrijd in een maatschappij als de onze *niet* overheersend acht en het dialectisch materialisme als (steeds weer te toetsen) uitgangsfilosofie voor communistische partijen onder tafel werkt, is bepaald geen marxist en ook geen communist (een door Marx en Engels neergelegde term.).
Het 28ste congres van de CPN besloot onder meer, dat op basis van het *huidige* ontwerpbeginselprogram een definitief ontwerp moet worden uitgewerkt. In het huidige ontwerp beginselprogram wordt (openlijk) uitgegaan van een democratiebegrip dat diktatuur van het proletariaat uitsluit. De term komt trouwens in het hele verhaal van pg. Hoekstra c.s. niet voor. De auteurs verklaren zich tegen ,,elke vorm van onderdrukking" en bezigen een uitdrukking als ,,Doorslaggevend gewicht van de arbeidersklasse" zonder te zeggen wat ze daarmee bedoelen behalve dan dat duidelijk is, dat zij diktatuur van het proletariaat beslist *niet* bedoelen. Over dialectisch en historisch materialisme wordt in het ontwerp al evenmin gerept. Het woord ,,marxisme" wordt mede hierdoor in het ontwerp als holle fraze gehanteerd. Een congres dat zo'n ontwerp als verder uitgangspunt met nadruk aanvaardt, distantieert zich van het marxisme. Het kan zich desgewenst ,,neomarxistisch" noemen, maar wekt verwarring als de partij die het meent te vertegenwoordigen, communistische partij blijft heten. Te meer nog, daar ditzelfde congres tegelijkertijd weigerde zich te distanciëren van een aspect van het feminisme dat seksenstrijd in een klassenmaatschappij fundamenteel op hetzelfde niveau stelt als klassenstrijd en daarmee klassenstrijd als voornaamste faktor in de ontwikkeling van klassenmaatschappijen loochent.
De kwestie is hier geenszins, of het 28ste CPN-congres met die opvattingen en besluiten al dan niet een voor de arbeidersbeweging heilzaam standpunt heeft ingenomen. (Ik meen van niet). De kwestie is, dat men zich schuldig maakt aan het dooreengooien van merken als men dit standpunten van een communistische partij noemt.

Leninisten in de CPN

Leninisten streven ernaar, de marxistische grondbeginselen, al toetsend, voor onze tijd toe te passen allereerst met behulp van niet-sectarische, democratisch-centralistisch bestuurde partijen die bereid en in staat zijn zich te verwezenlijken te midden van de breedste lagen van werkende bevolking.
(Eén van de karikaturen die anti-leninisten hierbij in de arena brengen, is, dat leninisten uitkeringsgerechtigden of gehandicapten of welke uitgebuitene ook zouden verwaarlozen of uitsluiten). Leninisten streven bij een en ander niet alleen de behartiging van dagelijkse belangen van al dze groepen na maar koersen tevens op een revolutionair te bewerkstelligen goede en zo snel mogelijke opbouw van een *democratisch*-centralistische socialistische plan-economie en naar verwezenlijking van de morele maatschappelijke vernieuwing die aan socialisme eigen is, een relatief autonoom karakter heeft en die niet vanzelf komt maar bevochten moet worden.
Rijst de vraag, of de werkende bevolking gebaat is met een CPN zoals het 28ste congres zich dit voorstelt en wat dan de taak is van leninisten die — zoals uit het voorgaande al gebleken kan zijn — op die koers scherpe kritiek oefenen.
Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat ten eerste de CPN, gezien de resultaten bij recente verkiezingen voor het Nederlands parlement, hoe dan ook een partij is met noemenswaardige invloed op het stemgedrag van de massa. Dit alleen al behoort m.i. voor leninisten aanleiding te zijn om op de meest doeltreffende manier binnen de CPN te pogen in te grijpen. Daar komt bij dat de CPN tekent voor een reeks activiteiten waar leninisten mede achter staan. Daar komt in dit speciale geval nog bij, dat het 28ste congres door middel van een aantal besluiten en aanbevelingen, leninisten uitdrukkelijk de gelegenheid biedt aan het partijleven deel te nemen, openlijk en stelselmatig.
Tegenover de leninisten staan in de meeste opzichten de zogeheten vernieuwers. Politiek zijn ze m.i. een groot en acuut gevaar te achten voor de arbeidersbeweging in Nederland.
(Welhaast ten overvloede: bij dit oordeel wordt door mij niet getwijfeld aan goede trouw, anti-kapitalistische gevoelens, anti-fascistische gezindheid, persoonlijke moed of inzet bij betrokkenen enz.) Het gevaar van de vernieuwers steekt in de leidende positie die zij thans innemen in een partij die communistisch zou dienen te denken en te handelen.

Vernieuwers en leninisten.

De vernieuwers zijn politiek even nieuw als Kautsky en Bernstein. Zij blijken marxistische benadering uit te hollen en zich voor reformisme sterk te maken, al noemen ze het soms anders. Aan leninisten wordt niettemin onder de banier van de door vernieuwers zelf gepropageerde pluriformiteit de binnen een meetellende Nederlandse politieke partij unieke gelegenheid geboden om zich openlijk en in onderling overleg met elkaar (horizontaal overleg) voor een marxistische aanpak te blijven inzetten.
Leninisten mogen onder deze omstandigheden de CPN niet overlaten aan reformisten. Zij dienen, zo veel als mogelijk is, door voorbeeld en door overtuiging die op actuele en historische feiten kan steunen, de CPN communistisch te doen zijn. Zij moeten zich niet massaal laten uitdrijven via het inleveren van partijboekjes. Zij mogen zich nimmer laten inkapselen maar zij mogen vooral niet feitelijk op de vlucht slaan voor interne partijstrijd.

Jules de Leeuwe

Nog is het niet te laat

Het Horizontaal Overleg van Communisten drijft op nostalgie, op het verlangen naar oude zekerheden. Alle kranten, De Waarheid inbegrepen, zijn het daar wel zo ongeveer over eens. Het is volstrekt duidelijk dat deze voorstelling van zaken gebruikt wordt als een wapen tegen de marxisten in de CPN. Zo gaat het nu eenmaal in de politiek; het is echt niet de eerste keer dat de waarheid in de knel komt. Hoe is het dan wel?

Reformisme

Ik zal niet ontkennen dat er aan het Horizontaal Overleg een aantal partijgenoten deelnemen die een zinloos heimwee naar het verleden koesteren. Het gaat in veel gevallen om kameraden die al een heel leven van strijd en offers voor de CPN achter zich hebben. Ik ben het vaak niet met ze eens, maar ik verafschuw de ,,moderne" partijgenoten die hen verketteren.
De meeste Horizontalen hebben bitter weinig last van nostalgie en zij zijn in feite de dragers van de ware vernieuwing. Wat tot nu toe vaak ,,vernieuwing" heet, vloeit in veel opzichten voort uit de ontwikkeling zoals de partij die al lang vóór 1976 doormaakte. De zogenaamde vernieuwing heeft meer met de ,,oude" CPN te maken dan de zogenaamde vernieuwers willen toegeven. Natuurlijk, de naoorlogse CPN beleed nog vaak in manifesten, resoluties en verklaringen de vertrouwde communistische standpunten. Maar de politieke praktijk vertoonde steeds meer sociaal-democratische trekjes. Lonen en uitkeringen omhoog, huren en defensielasten omlaag, was het parool. Pas toen de periode van kapitalistische expansie voorgoed was afgelopen en met de bekende eisen niet zo makkelijk meer te werken viel, bleek onbarmhartig dat de CPN in de praktijk niet veel anders te bieden had.
Het communistische vaandel dekte de politieke lading al lang niet meer voor honderd procent. De verdere afbraak van het communistische karakter van de CPN, die nu plaatsvindt, ligt in het verlengde van die ontwikkeling.
(Het is tegenwoordig nodig uitdrukkelijk te vermelden wat je met ,,communistisch karakter" bedoelt. Ik zou daar deze krant over vol kunnen schrijven, maar ik zal me beperken tot de drie belangrijkste aspekten. In de eerste plaats hoort daarbij het daadwerkelijke streven naar de socialistische revolutie, waarbij de strijd in de organen van de parlementaire democratie van ondersteunende aard is. Ten tweede moet de partij proberen te handelen als het verstand, de stem en de vuist van de internationale arbeidersklasse. En in de derde plaats dienen de partijleden in de uitvoering van democratisch genomen besluiten een zekere discipline te aanvaarden).

Partijleiders

Ook in een ander opzicht hangt de zogenaamde vernieuwing van de CPN samen met de ,,oude partij". Het openlijke anti-marxisme van sommigen is van de laatste tijd, maar sterke sociaal-democratische tendenzen zijn al enige jaren merkbaar. Toch zijn de marxisten in de partij zich pas het laatste jaar echt gaan roeren; dat geldt zeker voor de marxistische arbeiders. Hoe komt dat? Het antwoord is eenvoudig: een teveel aan misplaatst vertrouwen in de oude partijleiders. Het is geen geheim dat er in de tijd van Paul de Groot een feitelijke organisatiestruktuur was gegroeid die verre van democratisch was. Het lagere kader en de gewone leden moesten er maar op vertrouwen dat de leiding op het goede spoor zat. Toen langzaam duidelijk werd dat de sociaal-democratische stroming — die heel tactisch een coalitie met de radicale feministen is aangegaan — in de partijleiding de boventoon ging voeren, hadden de marxistische arbeiders aan de basis niet zo snel een antwoord klaar.
Te lang waren ze onmondig gehouden. Ze misten het zelfvertrouwen om zich te verzetten en ze hoopten nog steeds op het ingrijpen van de oude partijleiders. Wat dat betreft zijn velen de ogen opengegaan. Terecht eisen de deelnemers aan het Horizontaal Overleg dat dit initiatief democratisch wordt opgezet. ,,Vertrouwen in leiders is een slechte leidraad. Wij arbeiders moeten zélf onze kop gebruiken en voor onszelf spreken", betoogde een kameraad op 11 december j.l. in het Roothaanhuis. En gelijk had hij.
De angst bij marxisten om op eigen kracht in het geweer te komen — die overigens gevoed werd door de keiharde wijze waarop zogenaamde vernieuwers De Waarheid gebruiken voor het propageren van hun ideeën — heeft veel bijgedragen aan de toestand waarin de CPN is geraakt. Het zal duidelijk zijn dat ik de aantijging dat de Horizontalen de partij van Paul de Groot weer terug willen, resoluut van de hand wijs.
Het anti-communisme in de kapitalistische wereld bedient zich traditioneel van het oosteuropese stalinisme om communisten in eigen land verdacht te maken. (,,En als er gescheurd moet worden, dan wil ik het daarop", zei Gijs Schreuders in de Groene van 20 oktober j.l., doelend op Polen).
Het is waar dat binnen het Horizontaal Overleg verschillend gedacht wordt over Oost-Europa. Ik zelf denk dat het er op een aantal wezenlijke punten al tientallen jaren lang goed fout zit. Anderen denken daar anders over. Maar de Horizontalen als Jaruzelsky-fans afschilderen, is een goedkope leugen.
Wat ik wél uit elkaar wil houden is het streven naar vakbondsvrijheid in Polen en het kritiekloos steunen van het door de paus en Reagan bejubelde Solidariteit.
Tenslotte nog iets over de plannen van de Horizontalen voor een eigen publikatie. Het nieuwe partijbestuur is hierover ,,ongerust"; de positie van De Waarheid zou schade kunnen lijden. De plannen hebben Karel Hoogkamp ,,kwaad gemaakt"(De Waarheid van 15 december j.l.). Zoiets noemen we in Amsterdam een gotspe. Eerst jarenlang een redactioneel beleid steunen dat vriend en vijand eenzijdig noemen (zie het congres) en dat er op neer komt dat een niet onbelangrijke stroming in de partij in De Waarheid praktisch niet aan bod komt. En dan, als na vele vergeefse pogingen om de situatie te verbeteren deze stroming noodgedwongen overgaat tot het zelf publiceren van haar opvattingen, kwaad worden. Hoe moet je zoiets noemen? (Ik heb het antwoord al gegeven

A'dam
december 1982 Piet van Kalken

Bij het overlijden van Breznjew

Ondergetekenden, allen lid van de CPN, afdeling Dordrecht, spreken hun verbazing en verontwaardiging uit, dat het zojuist afgetreden Partijbestuur van de CPN op geen enkele manier heeft gereageerd naar de CPSU naar aanleiding van het overlijden van kameraad Leonid Breznjew.
Deze verontwaardiging komt mede voort uit het feit, dat het 27ste congres van de CPN de vredesstrijd tot prioriteit stelde, en uitgerekend vanuit de Sowjet-Unie zijn gedurende de regeerperiode van Leonid Breznjew talloze voorstellen voor troepen en wapenvermindering gedaan.
Tevens verbazen wij ons er over, dat niet gereageerd is op de benoeming van Joeri Andropov.
Ook in deze beroepen wij ons op het 27ste congres, waarvan de besluiten toen nog geldend waren.
Een van die besluiten was het normaliseren van onze betrekkingen met andere communistische partijen.

Rob de Bruin	Richard Smit
Cor Hordijk	Marius Kershuis
A. v. Beek	Berend Eikelboom
Bertus Dupain	Freek Versluis
Marie de Bruin	Ger Eikelboom

Naschrift redactie: In De Waarheid van 11 november heeft Henk Hoekstra als voorzitter van de CPN, dus namens het partijbestuur een reactie gegeven op het overlijden van Breznjew.

Vervolg op pagina 7

Behoud van de koopkracht?

Wat zouden de gevolgen voor mij zijn, als er op de koopkracht wordt ingeleverd?
Ik werk nu dertig uur per week en ontvang daarvoor netto *f* 277,87. Omdat mijn woonlasten niet zo hoog zijn (*f* 230,— per maand = huur + gas en licht), kan ik daar best van rondkomen. Ik heb nu ook tijd voor mijn huishouden en andere leuke dingen. Wanneer er aan koopkracht wordt ingeleverd, moet ik meer uren werken om mijn inkomen te behouden en word ik op den duur verplicht een gratis verzorger(ster) in huis te nemen.
Dus: Inleveren van koopkracht is in strijd met de eis van individuele zelfstandige inkomens.
Volgens een net zo logische redenering geldt dit voor het niet inleveren. (Zie De Waarheid van 25-11-82 blz. 4).
Waar zit de fout?
Je kunt aan een werkgever geen eis stellen van individueel inkomen, want dat betaalt hij al. Je kunt wel eisen:
Werktijdverkorting gecombineerd met meer arbeidsplaatsen, waarbij de produktiviteitsstijging ten goede komt aan een hoger uurloon.
Een bepaalde verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen in het bedrijf. Enz.
Van de regering kan je eisen:
De wetten zodanig aan te passen, dat individuele zelfstandige inkomens de norm wordt. Dus uitkering aan iedereen die geen eigen inkomen heeft (basisinkomen).
Wetten en voorzieningen zodanig maken dat het voor een werkgever geen verschil meer maakt of een werknemer(ster) getrouwd is of niet en kinderen heeft of niet.
In hoeverre deze en andere eisen verwerkelijkt worden is een kwestie van machtstrijd, waarbij van te voren inleveren bijna altijd betekent niets ervoor terug krijgen. Want geld is er zat, zolang Nederland 50 miljard gulden ontwikkelingshulp aan de VS per jaar kan geven.
Werk is er zat, als je alleen al kijkt naar de woningnood . . .
En mensen zijn er zat, als je kijkt naar het aantal werklozen.

Dik Vermeulen
Czaar Peterstraat 12hs
Amsterdam.
Tel. 277315.

Het H.O. beraadt zich

In de goed gevulde zaal van het Roothaanhuis kwamen begin december van het vorig jaar de sympatisanten van het horizontaal overleg binnen de CPN bijeen. In een niet voor misverstaan geformuleerde inleiding door René Dammen kwamen kritiek en toekomstvoorstellingen van de initiatiefnemers tot uitdrukking.
Door de daarop volgende discussiebijdragen werd echter duidelijk dat menige discussiant het niet eens was met de politieke inhoud van de inleiding. Men ging met vaste opvattingen achter de microfoon staan met een eigen poltieke bijdrage

Ondanks het feit dat de hierna afgedrukte slotverklaring de schijn wekt van grote eensgezindheid menen wij zonder risico te kunnen stellen dat hiervan geen sprake is. Voorlopig mag geconstateerd worden dat de aanwezigen door zeer uiteenlopende motieven gedreven worden bij hun activiteiten die het ontwikkelingsproces van de partij een andere richting moeten geven.

Slotverklaring

Allen die de vernieuwing van de partij niet alleen lippendienst willen verlenen zullen niet alleen hun bijdrage moeten leveren aan het tot stand komen van een beginselprogramma voor de partij, maar in de wetenschap dat een programma alleen niet voldoende is, al hun energie ter beschikking moeten stellen om de partij in elk opzicht te maken tot de uitdrukking van de belangen en verwachtingen van alle lagen van de bevolking.

De eerste voorwaarde die om de verwerkelijking van deze doelstelling vervuld moet worden is de gedachtewisseling tussen communisten over de meest doelmatige middelen en methoden om onze gemeenschappelijke doelstelling tot werkelijkheid te maken.

Horizontaal overleg van communisten

Slotverklaring van de vergadering van 11 december.

Vandaag, op 11 december 1982 zijn in het Roothaanhuis in Amsterdam ruim 500 communisten bijeen in een enthousiaste, constructieve en zeer strijdbare vergadering. Op basis van een gevarieerd, genuanceerde en van pluriformiteit getuigende discussie spreken zij zich uit de volgende besluiten te nemen, verder uit te werken en zich op te maken de strijd daarvoor te voeren:

1. Wat betreft de partij

— te vechten voor een communistische partij;
— waar de communisten aan de basis weer bepalen wat er moet gebeuren;
— die het vertrouwen heeft van de mensen in de strijd tegen het kapitalisme;
— met een eigen inbreng;
— waar pluriform gedacht kan worden, maar in eenheid opgetreden wordt;
— die zich bewust is van zijn historische verbondenheid met andere communisten in de wereld.

2. Wat betreft een eigen blad

— Op de eerste plaats is het nodig De Waarheid te behouden als een communistische krant voor progressieve mensen en anderen;
— een eigen maandblad uit te geven, met als doel:

- /de strijd van communisten, zowel ideologisch als concreet, te propageren en te organiseren;
- /een antwoord te geven op de negatieve ideologische en culturele beïnvloeding vanuit een maatschappij in diepe crisis.

3. Wat betreft de strijd

— Het horizontaal overleg van communisten zal optreden voor een beginsel- en strijdprogram op basis van het marxisme-leninisme;

— de strijd ter bescherming van de werkende bevolking tegen de kapitalistische crisis ter hand te nemen en in dat kader ook op te treden tegen een opkomend fascisme.

— daartoe op alle mogelijke wijzen bedrijfsgroepen en actiecomités op te doen richten en te ondersteunen;

— waarbij op dit moment behoud van de koopkracht en de strijd voor de vrede, met name ook op de bedrijven, van het allergrootste belang zijn;

— in dat kader zal ook de op het 28ste congres voorgestelde economische conferentie ter hand genomen worden;

— de vredesstrijd te ontwikkelen vanuit een klassestandpunt en uitgaande van onze historische verbondenheid met communisten in de wereld en de strijd van de onderdrukte volkeren in de neokoloniaal onderdrukte gebieden;

— de vrouwenstrijd verder te ontwikkelen op basis van het marxisme-leninisme.

4. Wat betreft onze organisatie

— de in Amersfoort ingestelde coördinatiegroep te machtigen in goed overleg met de aanwezigen uit de diverse districten te komen tot een definitieve coördinatiegroep die de strijd voor de ambitieuze taken die we ons gesteld hebben moet leiden;
— Tom Boekman en Piet van Kalken te machtigen voorstellen te ontwikkelen omtrent een blad, zowel wat betreft vorm, programma als redactie;
— een scholingsprogramma te starten;
— zo nodig vergaderingen en conferenties te beleggen.

BAKKIES VOOR NICARAGUA

De eerste resultaten van de actie die het Nicaragua Komité Nederland samen met de VARA, Nivon en Ned. Culturele Sportbond in november gestart, zijn bekend:
Er is *f* 75.000,— ingezameld en nog eens 60 ,,bakkies".
In Rotterdam werden in november 2 bakkies en *f* 1200,— bijeen gebracht. In Emmen *f* 1700,— en wat bakkies. In Amsterdam zijn 3 bakkies aangeboden aan de burgemeester van Managua, die op bezoek was in het kader van de stedenband.
Den Haag haalde al 7 bakkies bij elkaar. Om een paar voorbeelden te noemen.
Er is een grote hoeveelheid publiciteit vooral via plaatselijke radiopiraten.
Het Nicaragua Komité streeft er naar om een ton bij elkaar te krijgen en in het totaal 200 ,,bakkies" plus accu's te verzenden naar Nicaragua.
De actie gaat dus nog even door.
Heb je dus nog tips over 27 MC-bakkies, voor ons een sport, maar voor Nicaragua een technisch hulpmiddel waar grote behoefte aan is, neem dan contact op met het Nicaragua-komité 030 - 718163.
Dit komité heeft inmiddels een brief van de chef van de PTT van Nicaragua, Henrique Schmidt binnen gekregen. De actie heet daar: ,,Radiozenders voor de verdediging en ontwikkeling van Nicaragua. In deze brief wordt aangedrongen om met grote spoed meer apparatuur te sturen.
De actie gaat dus door. Een prima gelegenheid voor CPN-afdelingen om concrete solidariteit met de strijd in Nicaragua mee te helpen organiseren.

Het gironummer van het Nicaraguakomité is: postgiro 3580163 t.n.v. Nicaraguakomité Utrecht onder vermelding van ,,Bakkies voor Nicaragua".

Communiqué van het Partijbestuur van de CPN

CPN: regeringsbeleid onaanvaardbaar; progressieve samenwerking versterken in oppositie, solidariteit en uitwerking van alternatieven.

Het partijbestuur van de CPN heeft zich beraden over een aantal actuele gevolgen van het regeringsbeleid, waarvan juist in deze dagen de funeste uitwerking voor grote groepen van de bevolking blijkt. Loontrekkenden zowel als uitkeringsgerechtigden krijgen minder in handen, terwijl zij geplaatst worden voor sterk stijgende lasten. In de ene bedrijfstak na de andere worden mensen met een kilheid aan de kant geschoven, die herinneringen oproept aan de dertiger jaren, waardoor de werkloosheid onheilspellende vormen aanneemt. In gezondheidszorg, het onderwijs, de cultuur — voorzieningen die van essentieel belang zijn voor het bestaan — wordt de bijl gezet. Het partijbestuur van de CPN acht hiertegen thans felle oppositie, uitgaande van brede en eensgezinde aktie, geboden.
De koers van afwenteling van de problemen op de bevolking is onaanvaardbaar. Haar belangen worden ondergeschikt gemaakt aan een politiek van het ,,uitzieken van de crisis" ten gunste van het belang van een handvol machtige kapitaalgroepen en financiële instellingen. Terwijl geen geld ter beschikking komt voor werkloosheidsbestrijding worden de bewapeningsuitgaven nog opgevoerd.
De regering beroept zich bij de uitvoering van dit beleid op een kamermeerderheid. In feite wordt echter de parlementaire democratie uitgehold wanneer men voorbijgaat aan de noodzaak van overleg met betrokkenen en het zoeken van politieke oplossingen in sociale conflicten. Mensen, die in verzet staan mogen zich niet laten ontmoedigen door redeneringen die zulke meerderheidsbesluiten als onomkeerbaar voorstellen.
In dit verband verdient naar de mening van het partijbestuur de opstelling van instellingen als het AZIVO, die, uitgaande van een eigen verantwoordelijkheid, weigeren de heffing van een eigen bijdrage uit te voeren, alle steun.
Naar de mening van het CPN-bestuur ontleent een effectieve oppositie voor een andere koers haar kracht aan een samengaan in daadwerkelijke actie van sociale bewegingen, actiegroepen, vrouwencomité's, vakbonden en progressieve partijen. Daarin wordt een intensieve discussie mogelijk over een fundamenteel andere aanpak van de sociaal-economische problemen.
De inzet van de CPN is hierbij de verdediging van werk, levenspeil en sociale zekerheid, waarbij behoud van prijscompensatie en beperking van met name de woonlasten van grote betekenis is tegen de afkalving van de koopkracht. Van communisten kan een actieve bijdrage verwacht worden om die samenwerking tot stand te brengen in bedrijven en sectoren, in buurten en steden, regionaal en nationaal.
In het Progressief Partijenoverleg zal de CPN zich inzetten voor gemeenschappelijk optreden. Op dit moment ziet de CPN als eerst noodzakelijke taak voor de arbeidersbeweging en alle progressieve mensen om

— zich sterk te maken voor verdediging van de belangen van de uitkeringsgerechtigden en voor het ongedaan maken van een inkomensachteruitgang van vaak vele tientjes per maand;
— zich in te zetten voor daadwerkelijke solidariteit met de brede beweging voor behoud van werk in menige sector, die zich nu in het bijzonder toespitst bij de ADM;
— steun te verlenen aan de vakbondsacties voor het afdwingen van arbeidstijdverkorting in het kader van het scheppen van meer arbeidsplaatsen.

Gezien de noodzaak van samengaan acht het partijbestuur van de CPN het initiatief van de ,,Dialoog van Driebergen" voor de manifestatie ,,Stop het afbraakbeleid, voor een progressief alternatief" op zaterdag 22 januari a.s. in Amsterdam van grote positieve betekenis. Dergelijke initiatieven, ook op plaatselijke en regionale schaal, verdienen actieve deelname van mensen die zich inzetten voor een ander beleid.

Amsterdam, 16 januari 1983
Partijbestuur CPN

Voorbereiding van de conferentie over crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing

Het karakter van de conferentie

De conferentie behandelt een uitgesteld agendapunt van het 28ste congres; de voorbereidingsgroep stelt daarom voor de discussiegrondslag m.b.t. dit punt te handhaven en aan de conferentie ter bespreking voor te leggen.
Tegelijkertijd is het noodzakelijk de voorgelegde problematiek en standpunten, die betrekking hebben op het langere termijnperspectief van maatregelen ter bestrijding van de crisis en vernieuwing van maatschappelijke verhoudingen, te verbinden met actuele ontwikkelingen op sociaal-economisch gebied. De crisis heeft een buitengewoon scherp karakter gekregen en de politiek van afwenteling daarvan op de bevolking maakt het nodig de ontwikkeling van strijd op verschillende terreinen te verbinden met een politiek perspectief zoals dat in de discussiegrondslag wordt geschetst.
De conferentie kan zowel een belangrijke voorbereiding zijn op het partijprogram voorzover het de sociale en economische problematiek betreft, als een politieke reactie op de sterk stijgende werkloosheid, de aantasting van het levenspeil en daarmee een mobiliserend karakter krijgen voor de partij en naar buiten toe.
De conferentie zal niet gericht moeten zijn op programmatische besluitvorming en afronding van standpunten over een hele reeks van nieuwe thema's, hoewel ruimte geboden wordt voor discussie over vraagstukken waarvoor in de partij sterke belangstelling bestaat, zoals arbeidstijdverkorting, individualisering van inkomens, sociale zekerheid, alternatieve werkgelegenheid, automatisering, arbeidsethos. Het gaat er vooral om de discussie een sterke impuls te geven en een concentratiepunt te creeëren voor het bijeenbrengen van discussie over verschillende deel-terreinen. De verwerking van strijdervaringen zal een belangrijke plaats op de conferentie moeten krijgen. De voorbereiding van de conferentie moet de partij sterk uitnodigen eigen bijdragen te leveren aan de discussie, en zoveel mogelijk kennis en ervaring die aanwezig is tot zijn recht laten komen.

De voorbereiding van de conferentie

Naast de discussiegrondslag voor het congres over ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'' zal een stuk worden voorgelegd aan de partij waarin de probleemstelling en opzet van de conferentie worden geschetst. Op basis daarvan wordt de partij uitgenodigd bijdragen te leveren in de voorbereiding van de conferentie.
Het tijdschema ziet er als volgt uit:
— conferentie omstreeks tweede helft van april
— discussie in de partij met name in maart
— publicatie materiaal na de pb-zitting van 8 februari
Hiermee wil het partijbestuur een geconcentreerde gedachtenwisseling over dit onderwerp bevorderen.
Er is een voorbereidingsgroep gevormd, die uit de volgende leden van het partijbestuur bestaat: Marcus Bakker, Harry van den Berg, Frank Biesboer, Onno Bosma, Peter Buys, Evelien Eshuis, Siep Geugjes, Irene Helle, Kees Korevaar, Inger Pelt, Carl Splinter, Boe Thio, Liesbeth Wever, Rieme Wouters.

Voortgang partijprogram

Ter uitvoering van de congresbesluiten heeft het partijbestuur een werkgroep ingesteld met als taak:
— uitgaande van het huidige ontwerp-program en verwerking van de discussie daarover een definitief ontwerp-program aan het partijbestuur voor te leggen;
— in voorbereiding daarvan organiseren van bijeenkomsten en publiceren van begeleidend materiaal, om een zo helder mogelijke discussie over beslispunten te kunnen voeren;
— het organiseren van een vrouwenconferentie;
om te komen tot een definitief ontwerp waarover, conform de congresuitspraak moet worden besloten op een bijzonder congres omstreeks eind 1983.
Bij de werkzaamheden voor de komende periode is er vanuit gegaan dat een aantal kwesties die in het huidige ontwerp-program aan de orde zijn gesteld al een duidelijke politieke doorgang hebben gehad, zowel in de beeldvorming over onze partij, in het proces van progressieve samenwerking, als in de menings- en besluitvorming in de partij zelf.

Denk bijvoorbeeld aan de besluiten op het 28ste congres over:
— vredesstrijd als hoogste prioriteit;
— koers op progressieve samenwerking;
— nieuwe vormen van internationale samenwerking;
— het omgaan met meningsverschillen in de partij en uitgaan van een pluriforme partijorganisatie.

Nu is het zaak om tot definitieve formuleringen te komen. Uitgebreide discussie in de hele partij is daarbij van groot belang. Om die discussie te structureren heeft het partijbestuur voor de volgende opzet gekozen.

Half februari tot juni

— partijdiscussie gestructureerd voeren (themagewijs) aan de hand van de tekst van het huidige ontwerp-program, met daarbij (per thema) een overzicht van de in de discussie tot nu toe naar voren gebrachte ideeën. In die discussie moet het accent verlegd worden van kritiek naar het leveren van constructieve ideeën, teksten etc.;
— In het partijbestuur themagewijze besprekingen organiseren;
— Beleggen van een vrouwenconferentie (ergens in mei);
— Erbij betrekken van debat: ,,Crisisbestrijding en maatschappijvernieuwing'';
— Tegelijkertijd wordt in de commissie gewerkt aan de voorbereiding van een definitieve ontwerp-tekst.

juni-september

Ontwerptekst bespreken in partijbestuur.

Ongeveer oktober

Publicatie ontwerptekst van het partijbestuur.
— Partijdiscussie in 2 rondes met mogelijkheid tot amenderen etc.
— Bijzonder congres jan./feb. '84 ter besluitvorming.
De samenstelling van de commissie die zich bezighoudt met de discussie over het partij-program bestaat uit: Marcus Bakker, Harrie van den Berg, Ingrid Blekman, John Geelen, Nel van de Haak, Elli Izeboud, Herman Meyer, Leo Molenaar, Eveline van Onck en Boe Thio.
De commissie doet een voorstel over deelname van niet-partijbestuursleden die van deze groep deel kunnen uitmaken; daarnaast kan de commissie medewerk(st)ers aantrekken, consulteren, etc.
Wel is er nadrukkelijk op gewezen dat de districten zèlf mensen moeten aanwijzen om de discussie te bevorderen/stimuleren. Er wordt een werkgroep gevormd met partijgenoten die in districten (en evt. overleggroepen) belast zijn met het begeleiden van de programdiscussie.

Het Partijbestuur is overgegaan tot de instelling van een werkgroep Vrede en Veiligheid.
Leden van de Werkgroep: Truus Divendal, Nico Schouten, Ton van Hoek, Gijs Schreuders, Hans Akkermans, Joke van Kampen, Douwe Beimin, Beatrijs v.d. Weyden, Cees IJmkers, Joke van de Zwaard. (Mogelijk wordt de werkgroep nog met enige kameraden uitgebreid).
Een te vormen subgroep zal zich bezig houden met het voorbereiden van een conferentie over militarisering van de regio's. De taakstelling van de werkgroep is breder dan de strijd tegen kernbewapening.
Ook de conventionele bewapening en de Nederlandse betrokkenheid in de militaire strategie en opbouw van de NAVO vragen een doordenking van een eigen beleid. Er is nog maar een beperkt begin gemaakt met enkele brochures van het IPSO, zoals ,,Defensie aan de lijn''. In de gehele partij bestaat behoefte om over verschillende aspecten van het vredes- en veiligheidsbeleid te discussiëren en te bekijken welke initiatieven eventueel door de partij zelf genomen dienen te worden. De partij dreigt anders alleen achter bewegingen aan te lopen ofwel ad hoc aan de top besluiten te nemen.
De werkgroep zal zich moeten beperken tot de Nederlandse politiek. Internationale kwesties op het gebied van vrede en veiligheid moeten wel aan de orde kunnen komen in de besprekingen. De deelname van enkele partijbestuursleden in zowel de buitenlandcommissie als de vredescommissie kan een waarborg zijn dat de overlapping van beleidspunten niet tot problemen leidt.
(Het is natuurlijk duidelijk dat de werkgroep ,,Vrede en veiligheid'' alleen een beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende taak heeft).

Taakpunten

1. Beleid van de partij ten opzichte van het defensiebeleid van Nederland (internationaal, landelijk en regionaal).
2. Beleid van de partij ten opzichte van de vredesbeweging en andere organisaties voor zover ze zich met vredesactiviteiten bezig houden. (partijen, vakbeweging, kerken etc.).
3. Beleid van de partij ten aanzien van de theorievorming binnen de partij over vrede en veiligheid. (zie aanbevelingen congresresolutie).
4. Keuze van prioriteiten in het werk van de partij op het gebied van vrede en veiligheid.
5. Betrokkenheid en eventueel initiatieven nemen voor de discussie binnen de organen van de partij over het gebied van vrede en veiligheid.

Het partijbestuur besloot voorts deel te nemen aan de organisatie van de door de vredesbeweging geplande acties tegen de komst van de kruisraketten in ons land.
Truus Divendal zal namens de CPN deelnemen aan het te vormen organisatiecomité.
Het congres heeft het partijbestuur in overweging gegeven een van zijn leden te belasten met de verantwoordelijkheid voor het buitenlandse beleid en een buitenlandcommissie in te stellen waarvan ook nietleden van het partijbestuur lid kunnen zijn.
Het partijbestuur neemt deze aanbeveling over en geeft er als volgt uitvoering aan.
Binnen het dagelijks bestuur is Jaap Wolff verantwoordelijk. De commissie is verantwoording schuldig aan het partijbestuur.
Het werk van de commissie zal erop gericht zijn vorm te geven aan de activiteiten van de partij op het gebied van de internationale solidariteit en de samenwerking met vooruitstrevende en vredelievende organisaties en groeperingen in het buitenland. Dit houdt in dat de commissie zo goed mogelijk nieuwe internationale ontwikkelingen analyseert, initiatieven en besluiten van de partij op dit gebied voorbereidt, zich intensief bezighoudt met de internationale relaties en contacten van de partij en dit alles inzichtelijk maakt voor het partijbestuur en de partij als geheel.
De nadruk in dit werk zal vooral liggen op het gestalte geven aan nieuwe vormen van internationale samenwerking in overeenstemming met de eisen van deze tijd, d.w.z. niet exclusief gericht op communistische partijen, maar ook op socialistische, sociaal-democratische en andere vooruitstrevende groeperingen, met bevrijdingsbewegingen in Azië, Afrika en Latijns-Amerika, en met democratische oppositiebewegingen zoals Charta en Solidarnosc.
De prioriteit die het congres heeft gelegd bij de strijd voor de vrede en tegen atoombewapening is vanzelfsprekend ook voor de internationale betrekkingen van de partij richtinggevend.
Veel aandacht in het werk van de commissie zal moeten uitgaan naar de ontwikkeling van betrekkingen met die stromingen die voor problemen en taken gesteld zijn die met de onze vergelijkbaar zijn, waarbij vooral gedacht wordt aan de hoogontwikkelde kapitalistische landen. Dit is zeker urgent met het oog op de komende Europese verkiezingen.
Ook zal de commissie zich bezighouden met de samenwerking met organisaties en groeperingen van buitenlanders in ons land en met de in Nederland actieve solidariteitsbewegingen.
De commissie bestaat uit Anne de Boer, Jan de Boo, Vera Ebels, Ton van Hoek, Elli Izeboud, Henk-Jan van der Meer, Joke van Kampen, Rob Milikowski, André Roelofs, Nico Schouten, Gijs Schreuders, Joop Wolff en Jaap Wolff.
Jaap Wolff zal de vergaderingen voorzitten. Jan de Boo zal optreden als secretaris.

Financiën

Het partijbestuur heeft een financiële werkgroep benoemd die zich zal bezighouden met de partijfinanciën in directe zin, met de voorbereiding van behandeling in dagelijks bestuur en partijbestuur van alle financiële aangelegenheden die de partij raken en met de verschillende ondernemingsvormen, waarmee de partij te maken heeft.
In de werkgroep werden benoemd: Eddie Detmers, Truus Divendal, Marius Ernsting, Jan van de Poel, Gerard Pothoven, Thewis Wits, Jaap Wolff en Cees IJmkers. Tot penningmeester van het partijbestuur werd benoemd Marius Ernsting.
Het partijbestuur benoemde daarnaast een kascontrole-commissie bestaande uit Hans Geleynse, Joop Geerligs, Henk Clerx en Ed de Witte; er zal nog één partijgenoot aan deze commissie worden toegevoegd. Aan Hans Geleynse is daarnaast gevraagd zich te verdiepen in de kwestie van de verschillende ondernemingsvormen, waarmee de partij verbonden is, en daarover aanbevelingen voor te bereiden.

Ledenkrant

Het partijbestuur heeft Fenna Bolding, Marius Ernsting en Joke van Kampen aangewezen als redacteuren vanuit het partijbestuur voor de ledenkrant. Zij zullen met de huidige redactieleden en medewerkers voorstellen ontwikkelen voor opzet en redactiebeleid t.a.v. de ledenkrant en een definitieve samenstelling van de redactie.
Een zelfde besluit is genomen t.a.v. Politiek en Cultuur, waar vanuit het partijbestuur Marcus Bakker en Siem van de Helm in de redactie zitten. Tevens zal daarbij de taakafbakening tussen Ledenkrant en P&C betrokken worden.

Progressief overleg

Als vaste delegatie voor het progressief overleg met EVP, PPR, PSP en PvdA werden vanuit het partijbestuur aangewezen Irene Helle, Ton van Hoek en Elli Izeboud; afhankelijk van de onderwerpen kunnen daarbij anderen vanuit het partijbestuur betrokken worden.

Overige zaken

Ten aanzien van diverse onderwerpen (parlementair werk, De Waarheid, strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat, positie buitenlanders, propaganda en voorlichting, scholing en vorming en het archief van de partij, is aan werkgroepen opgedragen voorstellen voor behandeling in het partijbestuur voor te bereiden.

Ontslag Laurens Meerten als raadslid

Het partijbestuur kon zich geheel vinden in de verklaring van het dagelijks bestuur bij monde van Ton van Hoek , en zag geen aanleiding daaraan iets toe te voegen. Zie hiervoor de verklaring van Ton van Hoek, zoals afgedrukt in De Waarheid van 11 januari 1983:

,,We twijfelen absoluut niet aan de integriteit van Laurens Meerten op het gebied van de strijd tegen antisemitisme. En wij zagen in die publikatie ook geen enkele aanleiding aan dat standpunt ook maar iets te veranderen. Als we geconstateerd zouden hebben dat in dat artikel een verband zou worden geconstrueerd tussen Meerten en anti-semitisme, dan zouden we daar natuurlijk onmiddellijk op hebben gereageerd. We menen dan ook dat er geen reden is voor deze stap van Meerten.
Uit zijn brief begrijpen we dat dit Waarheid-artikel een aanleiding is en dat er andere politieke meningsverschillen zijn. Wij vinden dat de politieke meningsverschillen in de CPN op politieke manier moeten worden besproken en niet tot persoonlijke zaken moeten worden gemaakt.''

Het partijbestuur zal zich in de komende vergaderingen o.a. bezig houden met de verder voorbereiding van de conferentie ,,Crisisbestrijding een maatschappijvernieuwing'' en de partijfinanciën.